

VE RI
TAS

AESCHYLEARUM QUAESTIONUM

SPECIMEN PRIMUM.

ACCESSIT

PROMETHEUS VINCTUS

CUM

VARIETATE LECTIONIS POTIORE ET SCHOLIIS INTEGRIS.

AUCTORE

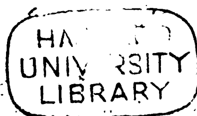
C. G. HAUPT

LUCCAVIENSI.

BEROLINI,

SUMTIBUS DÜMMLERI.

MDCCCXXVI.

HA
UNIV RSITY
LIBRARY

H. NOLTIO,

REVERENDISSIMO SENATUS, QUI RES SACRAS ET SCHOLASTICAS IN PROVINCIA BRANDENBURGICA CURAT, CONSILIARIO, EQUITI, CET.

HUNC LIBRUM

D. D. D.

AUCTOR.

AEQUO LECTORI
S.

Timidus ac sollicitus si quis unquam in lucem emisit librum, is profecto ego sum. Nam non nescio in Aeschyli tragoediis interpretandis et restituendis elaborantem me suscepisse laborem perdifficilem, quamvis dignissimum, in quo omnes nervos aetatis industriaeque contenderem. Actum quidem agerem, si Aeschyleorum dramatum praestantiam communi antiquorum et recentium judicum consensu collaudatam hic vellem laudibus extollere; verum difficultates et obscuritates, quibus legentes impedimur, ita demonstrare, ut qua tolli posse mihi videantur, ratio appareat, a praefationis consilio haud alienum est. Etenim antiquissimis testimoniis constat, Aeschyleam cogitandi rationem et sublimiorem fuisse et fortiorem, quam quae soleat esse humana. Hoc asserunt Aristophanes, Dionysius Halic., Longinus, Quintilianus aliique, quorum verba Schwenkius attulit Praefat. Choëphor. Igitur ut summopere studendum est, orationis Aeschyleae excelsitatem ut mente assequamur, ita, quod dixit, cavendum, ne ad nostram dicendi normam revocemus.

*

Minus vero intellectum videtur, ex ipsius artis tragicae rationibus ac legibus, quas auctor sequebatur, exorta esse perspicuitati dramatum impedimenta: aliter enim novae artis opera intelliguntur, aliter excultae et perfectae. Et tragica poesis ex dithyrambico genere profecta ab Aeschylo et primum formata et religionis argumentis est consecrata: cujus rei explicatio, si per antiquorum indiciorum et paucitatem et differentiam certior tutiorque esse posset, prae ceteris larga luce Aeschyleam poesin conspergeret. Deinde alia est eorum locorum obscuritas, quibus civitatis res rationesque, parum eae quidem nobis cognitae, attinguntur et commemorantur. Cujusmodi locis eruendis et explicandis cum eam adhibeant operam, ut, ne omnia ad civitatem referantur, jam cautio sit: mirari utique subit, quam raram in tragicorum lectione et explicatione graecae theologiae et philosophiae, qualis tunc temporis fuerit, rationem habeant. Ea vero res gravissima est; verumtamen, cum non modo alius poeta alia dogmata, sed idem adeo alibi alia profiteri videatur, etiam difficillima. Et Aeschyli in hac re singularem et admirandum animum veteres satis indicaverunt, poetam et summum philosophum, et Pythagoreum et mysticum dicentes: quorum indiciorum quanta vis sit ac sententia cum aliis ex dramatibus cognoscatur, tum ex Prometheo elucet; de quo veteres mira narrant, et J. Muellerus egregie judicat; „venerandum enimvero, inquit, documentum est, quibus res humanas oculis Marathonius bellator in illa augusta antiquitate perspexerit." Alterum vero difficultatum genus in textus, qualem superstitem habemus, ratione et conditione positum est. Mittam illud, quod et ipse Aeschylus tra-

ditur nonnulla dramata refinxisse, et οἱ περὶ Αἰσχύλον: quod a Boeckhio, V. Cl., jam illustratum novo exemplo confirmare conatus sum. Sed veteribus Aeschylea opera adeo publica cura dignatis mirum praecipue hoc me habet, quod primis jam post Aeschylum temporibus tragoediae ejus interpolatae, depravatae sinistreque illustratae exstabant. Hoc enim conquerentes Scholiastae et locos quosdam indicare, et cum fabularum corruptoribus injuriam eam expugnare solent. Qua re exemplis infra demonstrata efficitur, in locis corruptis saepius fere cogitandum esse de interpolationibus, quam de defectibus. Corruptelis vero iisdem cum ex aequo omnia, quae habemus, exemplaria laborent; et haec fluxisse ex uno fonte, neque eo quidem integro, Mediceo fortasse codice, apparet, et interpretis officium difficultatibus augetur. Accedit, quod editiones principes Aeschyli quam aliorum scriptorum fide longe incertiore sunt. Aldina enim, quam Asullanus curavit, innumeris scatet vitiis: ad quam expressum Turnebi et Robortelli exemplum non minus dubiae est auctoritatis. Quae cum ita sint, ea demum opera aliquid profici videtur, si quos Aeschyli locos antiqui scriptores habent, etiam latine versos, colliguntur, examinantur, comparantur; tum si Scholiorum subsidiis, quae maxima esse cognovi, diligentius utimur. Sed sicubi deficiunt, cum vitiorum in MStis plurimorum ea origo constituenda videatur, quod verba prave ex dictantis ore excepta et exarata sunt, eorum magis sonus quam scriptura consulendus, atque audaciori conjecturae venia danda est. In melicis felicius sane iis succedet opera, qui metricas Aeschyli leges satius cognitas et exploratas habent. Mihi vero, cui primo hoc

specimine tantummodo indicare nonnulla, quibus Promethei adjuvari posset recensio et interpretatio, propositum erat, in magnis rebus et voluisse satis esse, et ne minimum quidem contemnendum videbatur.

His paucis commemorasse sufficit tum interpretationis meae, tum critices rationes. Quas cum aequis lectoribus probare cuperem, textum Promethei V. et Scholia, potiore lectionum varietate subnotata, adjunxi; adjunxisse vero quin jam poeniteat, haud multum abesse confiteor, quoniam finito demum labore vires meae quam essent exiguae, tantoque operi impares, intellexi, cum poetae verba ad priorem fabulae editionem, Scholiastarum autem ad Robortelliani exemplaris fidem viderentur exigenda esse. — Scr. Regiom. M. Cal. Jan. MDCCCXXV. —

Jam vero ad ea pergo, quae lectoribus, priusquam ad singulas res accedant cognoscendas, mihi post librum typis exscriptum videntur praecipienda. Namque omnibus in rei alicujus exploratione pergentibus necessario accidit, ut integrum post annum multa habeant cognita, antea quae ignorabant. Ita nunc demum comperi, etiam Philostratum testari, mysteriis cum parentationibus aliquam intercessisse necessitatem. Narrat enim (Heroic. p. 739.), mysticis ceremoniis non modo Thessalos in Achillis parentationibus usos esse, sed etiam Lemnios et in Peloponneso Sisyphidas. Cf. quae dixi in Seebod. Arch. II. 2., h. l. p. 10; et Welcker. Prometh. p. 256. Deinde video, a Thierschio similiter de voce *κῶμος* disputari, adversari vero Passowium. Sententiam quidem non muto; sed ambigo de *ἱκάνω* s. *ἵκωμαι* huc pertinente, quamquam breve illud *ι* ab initio verbi in vocibus derivatis eodem modo potuit abjici, quam *ο* ante *δύρομαι*, *ε* ante *ῥύομαι*.

Nec desunt exempla litterae ε absumtae: ut *Γνής* pro *Ἴγνης*, *γνώσομαι* a *γιγνώσκω*. Favent etiam lexicographi graeci, qui ad vocem *κώμη* et *κωμήτης* de appropinquatione et vicinitate loquuntur. Difficilius hebraicum קום huc refertur: cf. p. 12. h. l. Tum p. 70, lin. 16. scribendum est: „Sophoclem Philocteta suo potius Aeschyleum (exemplar) expressisse." — Nam Schol. Pind. Pyth. v. 35. videtur Sophoclis nomen cum Aeschyleo permutatum esse. — P. 109, l. 7. totus versus hic est: *λίνα δὲ, πίσσα, καὶ ὠμολίνου μακροὶ τόνοι.* — P. 110, l. 20. Supplices et Danaides diversae sunt tragoediae ex sententia multorum, v. Welcker. Prometh. p. 390. — P. 139. l. 24/25 Aldinae lectio est: *μεγαμῳ δ' ἁπτομεναν*· deinde in hac et in sequente pagina *γάμῳ* rescribendum, quod quater cum circumflexo scriptum noli meae culpae tribuere. — Postremo de tragoedia ex veteribus religionibus profecta ne parum circumspecte Cap. I. disputasse videar, sacrorum religionis catholicae dramatum mentionem injicio. Ea qui credit graecae tragoediae esse reliquias, facile errat, quia christiani profanis ab graecorum ceremoniis magis abhorruerunt, quam ejusmodi ut quidquam reciperent. Exorta vero sunt eodem quo graecae tragoediae modo ex pristinis religionis ritibus et ceremoniis. Quae cum dramaticae essent indolis, eo perfectionis progressa sunt, ferme ut graecarum tragoediarum praestantiam adaequarent, maxime in Italia, ut Moses in Aegypto, *ἐξαγωγή* Hesek., *Χριστὸς πάσχων* cet. Ceremoniarum vero dramaticarum quae a primis inde christianorum sacrorum initiis exstiterunt, a principioque arcanae erant, item perfectiorum illorum dramatum historiam qui perlustravit, ex iis excultam no-

strae aetatis artem dramaticam provenisse haud neget. Qua de re v. librum elegantissimum: Vestiges of ancient manners and custims discoverables in moderne Italy and Sicily, by John James Blunt, Lond. 1823. Quodsi ex interioribus maxime sacris apud Graecos artem scenicam et dramaticam prodiisse statuo, hoc de primis ejus initiis intelligi volo. Etenim consentaneum est, politiorem numinis cultum prius sacerdotales inter parietes quam in publicis plateis institutum fuisse. Sacra vero illa populorum antiquorum arcana si quae de iis accepimus, uno obtutu contemplamur, triplicia fuisse intelligimus, prout diversa rerum semina veteres philosophi statuerunt esse aut ignem, aut aquam aut terram, quorum Onomacritus conjunctione dixit omnia orta esse. Oportebat vero, sicut Aegyptii, qui Nili exundationibus terram suam foecundari videbant, humiditatem fertilitatis genetricem putabant, ita Caucasi, Siciliae, Lemni omniumque terrarum, quae aut ignibus Vulcaneis conquassari solebant, aut metallorum cudendorum copiam faciebant, incolas praecipue ignem divino cultu dignari, ceterosque populos, qui neque ignis neque aquae gaudebant beneficiis admirabilioribus, inprimis terrae divinitatem reverentia persequi. Hinc factum est, ut in Aegypto Bacchus sive Osiris — *αἰτία πάσης γενέσεως, κύριος τῆς ὑγρᾶς φύσεως* cet. Plut. Is. et Osir. —, in Lemno et Sicilia Cabiri, et in Graecia Ceres cum filia prae omnibus summo eoque arcano cultu celebrarentur. Continuis populorum migrationibus vero diversa haec sacra in omnes terras translata et inter sese commixta sunt. Ad ignis quidem numina etiam Prometheus pertinet, qui et inter Cabiros Paus. IX. 25, 6., et Vulcano antiquior fictus,

Schol. Soph. Oed. Col. 54, reperitur, ab Aeschylo autem ubique vetus deus appellatur, quamquam Aeschyli aetate Athenis pro recente numine vel peregrino daemone a plerisque habitus, exiguoque cultu ornatus est: qua de re ipse vehementer queritur ap. Lucianum. Contemnebantur enim ejusmodi numina prae ceteris diis, profecto, si Aeschylum, Aristophanem et philosophos audis, vilioribus. Item Io Athenis peregrina fuit et contemta, quae ipsa in patria sua Argiva cultu ampliore paulatim privata est, postquam Phoronei, cujus pater Inachus ejus religionem condiderat, h. e. novorum, qui postea adventarunt, civium studio Iunonis veneratio incrementa ceperat. Formam vero cornutam prima jam aetate (v. Steph. Byz. Ἀβαντὶς, Apollod. II, 1, 3.), et antequam Graeci Aegyptiam Isidem cognovissent, pro suaque Io accepissent, ab priscis hominibus ferinas diis formas adtribuentibus, ejusque forma ac specie lunam, quam Aegyptii et Argivi antiquitus Ἰώ nominarunt, significantibus accepisse potest. Cornutas enim numinum formas cum inprimis apud Asiaticos primae aetatis populos multas reperiri constet, tum taurina Solis s. numinis supremi prisca species lunarem vaccam necessitate quadam videtur attigisse. Neque omnino aberrasse a vero O. Muellerus putandus est, in βοῶπι Argivorum Iunone apud Homerum Ius antiquioris vestigia deprehendi ratus; quin etiam quae de Iunone Iolci Od. XII. 72, atque de Mercurio Ἀργειφόντῃ sunt apud Homerum, ex Ius religione repetere licet. Lunam vero et ipsa Iunone significatam esse, priusquam poetica deorum civitas condita sit, tum cultu ejus Samio proditur, cf. Spanheim ad Callim. hymn. in Dian. 204, tum ex Plut. Q. R. c. 76, et Ca-

tull. XXXIV, 13 sq. emergit. Sed fabulis mirum in modum accrevit Ius historia post Aegyptum Graeciae reclusam et commercium Graecorum amplificatum; atque quocunque populi navigantes, maxime Argivi, Ius vel Isidis notionem adtulerant, aut ubicunque hujus religionis aliqua vestigia deprehensa sunt, eo furore delata Io putabatur: qua opinione etiam Bacchus, Hercules aliique dii s. heroes orbem terrarum dicebantur emensi esse. Ius autem vagam migrationem primus Aeschylus videtur copiose descripsisse, certoque cum consilio, quo intellecto faciliorem is locus explicatum habet, fortasse hoc, ut indicaret, quam late per Europam, Asiam, Africam dispersa deprehenderentur hujus religionis vestigia. Atque quemadmodum certo scimus, verbi causa Tarsum et Byzantium vicinosque in fines ab Argivis accolis eam allatam esse, Welcker. Prom. p. 132. Mueller. Prolegom. Mythol. p. 133., ita, quomodo et quando in ceteras terras propagata sit, si plura de priore antiquitate suppeterent monumenta historica, constaret. Perpetuis bellis enim populorumque migrationibus hujus religionis vestigia plurimis locis deleta sunt: id quod pariter aliorum numinum prisco cultui accidisse jam ex Homero cognosci potest, ut Il. 2, 563. ad quem locum Heynius recte demonstrat, Dorum immigratione antiquas religiones turbatas esse, et Iunonis majorem Spartae religionem fuisse Achivorum tempore. Cujus generis alia multa quae mutata sunt, v. Cap. X. h. l. Pleraque autem eo recurrunt, quod religiones priscorum quorundam seu physicorum, ut ita dicam, deorum quorum mentio fit apud Homerum in jurantium et detestantium formulis, et apud alios scriptores alibi, nullam

in civitate vim habebant, quod injuste ita fieri et aliis et Aeschylo videbatur, qui alienarum planeque novarum religionum pestem jam in civitatem irruere summa viderent cum indignatione. Quidquid accuratiore de physicorum illorum deorum natura, cultu, aetate effeceris quaestione, Plato, Aristoteles, Plutarchus, et Cicero asserunt, et apud prioris antiquitatis populos et apud Graeciae philosophos aliquo cultu gavisos esse: modo ne incommodo Titanum nomine eos appelles. Hujus enim nominis ambiguitate Muellerus fortasse inductus (Proleg. Mythol. p. 373.) contendit, tum omnia ejus religionis vestigia prorsus desiderari, tum ex civili demum verorum deorum cultu ea exstitisse numina, tum allegorica eorum significatione convinci, Olympiis diis esse juniora. De priore quidem argumento hujus viri praeclarissimi, quo, quantum scio, nemo apertius illis numinibus antiquioribus bellum parat, vide Cap. X. h. l. Alteri argumento autem, quod Themidis e Jovis Apollinisque cultu Delphico fortasse exortae nititur exemplo, opponam illud, quod ex prisco et titanico Solis numine videntur tempore seriore exstitisse, quatenus Solem affini significatione attingunt, Apollo et Hercules (Orph. Hymn. XI. in Herc.); ex Lunae pristina religione Diana et Hècate (Hesiod. Theog. 421 — 25. Orph. Hymn. XXXV, 2.), Asteria, Latona, Phoebe (Hes. Theog. 404—9. Aesch. Eumen. 5. Acusil. Fragm. XIII. p. 232. Sturz. Virg. Aen. IV, 715.); ex Ignis, quo apud Asiaticos populos et Iapetidas imprimis usus est, cultu, Vulcanus, Minerva, Cabiri: et sic porro. Eas vero Deorum varias multiplicesque formas, quae apud diversos antiquitatis populos ex paucis simplicibusque divinae naturae

numinibus paulatim exortae erant, Graeci promiscue recipiebant, cultuque praeter eum, quo illa polluerunt, longe ampliore mox dignabantur: quam rem veteres poetae et theologi titanomachia similibusque fabulis declararunt. Quod denique argumentum tertium vir egregius attulit, id quale sit, non intelligo, cum haec physica numina, quae intelligi volo, allegoricam vim proprie nullam habuerint, juniores vero dii allegoricis explicationibus semper obnoxii fuerint. In eo autem viro illi assentior, quod Titanes significare terrae liberos statuit. Nam haud dubie hoc nomen descendit ex *Phoenicea* voce טיט indeque profecta *τίταια*, qua Thessalos verisimile est terram appellasse (Diod. Sic. III, 57. V, 66). Nec mirabitur quisquam, Solem, Ignem, Aquam, Lunam cet. Terrae liberos esse dictos. Contra qui propter Hesiodi (Theog. 209.) infelicem *παρονομασίαν* (nam ι producitur in *Τιτᾶνες*) sibi persuadet a *τιταίνω* nomen descendere, is necesse est credat etiam veram esse nominis *Ἥρης* etymologiam a poeta propositam verbis: *ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ*, v. 918. cet. Delectatos vero esse lusibus ejusmodi etymologicis antiquos scriptores, qui nondum intellexit, jam confer. Aeschyl. Theb. 132. 643. 815. Agam. 692. 709. 1089. 1093. Soph. Antig. 110. Ajax. 425. 571. 897. Philoct. 927. Eurip. Phoeniss. 1503. 645. cll. Quint. Inst. Orat. V. 10. Cic. in Verr. II. 1, 46. 4, 43. 2, 7. 4, 24. 3, 60. 2, 78. de Divin. II, 40. de Orat. 23. Videtur vero etiam totius de Titanibus fabulae Thessalia, in qua decertatum est, patria esse. Homero quidem peregrinum sonasse hoc nomen intelligitur ex verbis *οἳ Τιτῆνες καλέονται* Il. XIV. 279; Hesiodo autem sacrum et augustum visum est, semper quippe dicenti *τιτῆνες*

θεοί. Cujus rei diligentior indagatio cum hujus non sit loci, juvat hac fabula numerum earum rerum augere, quae Aesch. Promethei lectoribus Thessaliae recordationem excitant: v. Cap. IV. Not. Accedit Chironis fabula, quam ab Aeschylo v. 1027. commemoratam, Thessalicam originem habuisse omnes ejus partes ostendunt. Namque Centaurorum cum communis patria Thessalia fuerit, tum conjunctissimus Peleo et Thetide ubique hic reperitur, cf Boeckh. Commentt. in Pind. p. 322 et 370.; apud Aeschylum vero et Apollodorum etiam Prometheo et Hercule; et is quidem a stirpe Heraclidarum Thessalica fabulae videtur immixtus esse, cf. Boeckh. l. l. p, 332.; illi autem cum Chirone arcta intercedit conjunctio. Primum uterque de hominum salute meritissimus fuisse fertur imprimis tradita arte medica et χειρωναξία (Paus. V. 19, 2.), abs quo Chiron nomen habet, ejusque poenitet Vulcanum, Promethei successorem, ap. Aesch. Prom. 45. Deinde fato accidit, ut neuter ab arte sua sibi auxilium petere posset, ibd. 85. 470. 475.; Prometheus tamen malis liberaretur Chirone mortuo. Qua fabula nescio an prodatur in Chironis, qui rudi et ferina forma esset, locum gentem quandam Thessalicam pro summo suo benefactore Promethei nomen libenter recepisse Heraclidis auctoribus. Certe memorabile est, quas Homericae aetatis reperimus Centaurorum formas speciesque non modo humana, verum etiam divina natura dignas, eas Aeschyli jam tempore in monstra neque diis neque hominibus grata fuisse conversas. Sed ideo haec disputo, ut appareat, potius Thessalicum, quam quod Welckero l. l. videtur, Lemnium omnis Prometheae argumentum dici posse: nam

Chiron non magis ad Lemnios pertinet quam Prometheus; atque si apud Thebanos cum Cabiris Prometheus conjunctus reperitur, monet hoc quidem, eum ad ignis numina antiquitus relatum esse, non tamen, e Lemniis Cabirorum sacris in scenam arcessitum. Ex picto illo vasculo (ap. Welck. p. 261.) potius ipsum virum, cujus in sepulcro repertum est, Cabireis initiatum fuisse conjeceris. Deinde, quod apud Ciceronem est furtum Lemnium, quam parum valeret ad conjecturam de argumento Promethei Igniferi faciendam, in censura, quam pluribus mox attingemus, Lipsiensi, explicitum est. Denique ut fabulae de Prometheo pristinae, priusquam in Thessalia quasi novas radices egerit, patriam esse Caucaseos fines, argumento etiam illud est, quod, qui eandem narrat, auctor libri Henoch ibi ex Angli, qui librum vertit, sententia habitavit: ita illud, quod Welckero, a quo haec didici, Pandorae quoque mentio ibi inferri videtur, nostram confirmat opinionem, qua primum in Thessaliam, quae ipsa sit Πύῤῥα s. Πυῤῥαία, hanc fabulam translatam esse existimamus: Welck. l. l. N. 101. p. 77 sq. At vero ut redeat, unde deflexit, oratio, omnium maxime tenendum est, Aeschylum certe quos dixit imperio dejectos deos, et natura et vetustate longe praestantiores esse, reapse credidisse. Narratio quidem ejus in Prom. ex antiqua illa de diis imperio deturbatis fama redundavit, quam priore tempore Linus et Thamyris, posteriore Eumelus et Arctinus cantu celebrarunt, atque antiqui philosophi et theologi varie explicarunt tractaruntque. Homerus et Hesiodus saepius eam commemorant, peculiarique modo Aristophanes Nub. 1456. Δῖνος βασιλεύει, τὸν Δί᾽ ἐξεληλακώς. Aristo-

nis vero mentionem injiciens vix me contineo, quin ejus Plutum respectu Promethei Aeschyleae habito scriptam esse contendam. Videas modo et nomen utriusque fabulae et oeconomiam, cum propositus sit deus sive daemon acerba patiens, tumque miseria liberatus, missus a Jove Mercurius cet., atque res singulas. Nam in comoedia quoque Jupiter hominibus invidet v. 74. punitque ideo Plutum; ubique Jupiter ejusque potentia deridetur. Postremo ad verborum et sententiarum similitudinem aestimandam confer haec:

Plut. 109. 10. *οἴει γὰρ εἶναι τὴν Διὸς τυραννίδα,*
καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἀξίους τριωβόλου cet.
cum Prom. 357. *ὡς τὴν Διὸς τυραννίδ' ἐκπέρσων βίᾳ.*
et 915. — — — *πρὸς ταῦτα νῦν*
θαρσῶν καθήσθω τοῖς πεδαρσίοις κτύποις,
πιστὸς τινάσσων τ' ἐν χεροῖν πυρπνοῦν βέλος.
Plut. 115. *ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σὲ τοῦ Διὸς πολὺ*
μεῖζον δυνάμενον sq.
c. Prom. 922. *ὃς δὴ κεραυνοῦ κρείσσον' εὑρήσει φλόγα*
βροντῆς θ' ὑπερβάλλοντα κρατερὸν κτύπον.
cll. 517. 768.
Plut. 144. *τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα*
ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἔσθ' εὑρημένα.
c. Prom. 506. *πᾶσαι τέχναι βροτοῖσιν ἐκ Προμηθέως.*
— 459. *καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων*
ἐξεῦρον αὐτοῖς.
Plut. 1098. (*Ἑρμῆς*) *Ὁ Ζεύς, πόνηρε, βούλεται* cet.
c. Prom. 944. (*Ἑρμῆς*) *Σέ, τὸν σοφιστήν, τὸν* cet.
Plut. 1149. *ὡς ἀγαθόν ἐστ' ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν.*
c. Prom. 209. *ἐμοὶ δὲ μήτηρ — πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία.*

At sufficit haec Aeschylea, quae Aristophanes in Plut. respexerit, cum alia exempla repertu sint facilia, annotasse. Iis multo graviora afferri possent, si prior utriusque dramatis editio aetatem ferret. Nam Prometheum quoque multis locis mutatam et emendatam

esse maxime ex iis vocibus et versibus intelligitur, quos antiqui scriptores inde excerptos habent, in nostris autem exemplaribus aut omnino desiderari videmus, aut mirum in modum discrepantes exstare. Et versus quidem a Galeno ex Vincto Prometheo excitati (cf. Fragm. VI.) post v. 791. locum haud dubie habuerunt; ubi ceteri, ipsis verbis indicatur. Gratissimum vero nobis esset, si omnibus Prom. locis, qui aperte corruptelis et lacunis laborant, auxilium ex aliis scriptoribus petere liceret. Ut nunc quidem res se habet, ne audacissimis quidem conjecturis textus restituitur. In quam rem quae attuli, ea his supplentur:

v. 49. (p. 120. h. l.) Verbum πέπρωται Aeschyleis quidem ex locis Prom. 518. 815. et fragm. II. sumsi; sed ostendendum est, in MSS. permutatum id utique inveniri cum πράττεσθαι et, quod ad eundem locum p. 130. attuli, cum δράττεσθαι. Vide igitur Pors. ad Or. 1311. Med. 1060.

v. 182. (p. 131.) Ut δέδια pyrrhychium esse v. 182. comprobetur, talia exempla afferenda sunt, ubi syllaba ante synizesin praecedens brevis est manetque, cum si syllaba longa antecedat facilior sit synizesis, de qua re nihildum adnotatum reperi, ne in Hermanni quidem disputatione de vocalibus mutis, c. D. Emendd. Gramm. Suppetunt autem rarioris istius synizeseos haec exempla; οὐράνια Soph. Oed. Col. 1466. ἄλιαν Aj. 358. δάκρυα Antig. 527. Nam crederes, in his litt. ι propemodum consonae vicem praestitisse. Alteram vero loci emendandi rationem, qua Pauwii conjectura τιθέμενος p. θέμενος recipitur, tres viri doctissimi, Elmslejus, Reisigius et Wellauerus pro-

pter antecedens ἀεὶ probandam esse censent. At videant, quaeso, numne in hac verborum complexione ὁ δ' ἐπικότως ἀεὶ τιθέμενος cet. prorsus contraria sententia insit, haec: unusquisque enim iracunde utens animo inflexibili cet. Etenim ἀεὶ inter articulum et participium interpositum hanc vim semper habet, ut sit: unusquisque, rarius: quotiescunque. Eurip. Hec. 1172; item si articulo et participio subjicitur, ut Prom. 937. τὸν κρατοῦντ' ἀεὶ: unumquemque regnantem; cf. Blomf. ad h. l. Monk. et Wuestem. ad Alc. 710.

v. 136. (p. 132.) De interjectionibus saepius omissis vide Schwenk. ad Sept. Theb. 226, Seidl. Dochm. p. 195.

v. 235. Lectionem ἐγὼ δ' ὁ τολμῆς omnino existimo esse restituendam et propter Codicum consensum et propter raram eam adjectivorum formam, cujus exempla librarii conserunt oblitterare, cf. Buttm. ad Soph. Philoct. 984.; Amplior. Grammat. p. 267. Verum cum ἦν male hic desideretur, punctum ante ἐξερυσάμην delevi, quo pacto oratio bene procedit. De Promethei audacia et ab ipso et ab aliis personis in hac fabula saepius mentio injicitur. Ceterum Monkius ad Alc. 284. legendum esse censet: ἐγὼ δ' ἐτόλμησ'. ἐξερυσάμην βροτοὺς Τὸ μὴ δ. pro τοῦ μὴ δ. cum edit. Rob. et duobus Codd.

v. 531. (p. 135.) Corruptela hujus loci satis est memorabilis: nam, aut omnia me fallunt, aut signum πρ. simileve omnes istas turbas movit, aliis id παρὰ (f. πρὸς), aliis πόρον, aliis πατρὸς interpretantibus, quas interpretationes omnes jam MSS. offerunt arte quadam congestas. Opinio mea sustentatur iis, quae Blomfieldius dixit Animadvs. in Iph. Aul. 1242.

Ceterum de versuum, quas paululum audacius feci, divisionibus in Sec. Specimine exponam.

v. 408. (p. 134.) De dicendi rationibus huic *μεγάλαν καὶ μεγαλοσχήμονα* similibus, h. e. talibus, ubi vocabulo simplici compositum compositoque simplex apud tragicos subjectum est, vide Elmsl. ad Med. 1219. Math. ad Or. 175. Wuestem. ad Alc. 410. Schwenk. ad Theb. 7. Exemplum Aeschylo Homerus praeivit, cum *μέγας μεγαλωστί* et similia dixerit. Proxime accedunt haec Aeschylea; *μεγάλα μεγαληγόρων* Aesch. S. Theb. v. 539.

v. 550. (p. 135.) Non ausus sum *ἀλύει* in textum inserere, praesertim quod litteram *υ* hujus verbi producere Attici solebant.

v. 677. Scripsi *Ἀκτήν τε Λέρνης* lectore non monito. Accipe igitur causas. Primum vulgata lectio omnibus depravata visa est; permutatum vero saepissime reperitur *ἀκτὴ* et *ἄκρη*. v. Elmsl. Annotatt. in Iph. Taur. 253; postremo *ἀκτὴν λερν*. habet Pind. Ol. VII. 33.

v. 899. (p. 140.) De vocibus *γενεᾷ, γέννᾳ* et *γένει* permutatis vid. Elmsl. Rew. Iphig. T. ex rec. Seidl. 153. Deinde in antistr. Aldinae corruptam lectionem supra rectius indicavi. Inde quod erui verbum *ἅπτεσθαι*, id dicitur de re nuptiali ita ut addatur *γάμου* s. *εὐνῆς*. v. Valckenar. et Pors. ad Eurip. Phoen. 960.; quapropter hoc loco *Εἰσορῶσ' Ἰοῦς γάμου ἁπτομέναν* crediderís verum esse. Et quamquam nihil impedit, quominus poeta videatur e more suo usu loquendi aliquid mutato scripsisse; *Εἰσορῶσα γάμῳ Διὸς ἁπτομέναν*; nam sententia haec est: „Paveo enim, virginitatem ejus a proco abhorrentem adspiciens Iovem nuptiis attingentem, propter miseros errorum a Junone immissorum labores;" tamen, cum melodia sit dorica, illam conjecturam nunc praefero.

v. 1057. (p. 141.) In verbis εἰ τοῦ δὲ τύχῃ Conjunctivum εἰ ex more lyricorum et epicorum poetarum adjunctum habet, ut v. 196. εἰ βλάπτῃ, saepiusque alibi ap. Aeschyl. (v. Wellauer. ad Eum. 225.) secundum Codd. Quibus in rebus qui Codicum nullam esse auctoritatem censent, pro εἰ h. l. legant ἢν, quod saepissime cum εἰ esse confusum in vulgus notum est. Tum χαλᾷ futurum esse potest: quid remittet? ——

Incommodissimum mihi vero accidit, ut quae Welckerus de iisdem argumentis libro praestantissimo scripsit, de eoque Hermannus, auctor acutissimus Censurae in Ephemerid. Lips. mens. Januar. 1825. adnotavit, tum demum cum liber hicce jam sub prelo esset, in manus mihi venirent. Quae ita a meis differre ut summae doctrinae artisque perfecta monimenta a juvenilis aetatis conatibus, non pudet me fateri. Et hic quidem quibus Welckeri de tetralogia Promethea in universum, atque de Prometheo Πυρκαεῖ, deinde de Ius itinere propositam sententiam refutavit, iis ita accedo, ut haec videantur monenda esse. Primum negari quidem nequit, symbolicam seu philosophicam Prometheae sententiam et vim, quam Welckerus latere statuit, esse eam, quam nec poetae dramatico licuerit scenicae actioni addere, nec spectatores divinare aut elicere potuerint, cum philosophicae dissertationi conveniret. Contra vero ingenium excelsum, quod injusta poena se affici persuasum habens tyranno saevienti cedere nolit, tantummodo hac fabula ostentari opinanti viro doctissimo omnis fabulae oeconomia adversatur, quippe qua penes fatum supremam potentiam esse doceatur, Jupiter autem aperte deridendus proponatur, cujus sors ejusdem ex immutabili arbitrio pendeat, et mox miserrima futura sit, si Pro-

metheum sibi reconciliare nolit, et qui nefariis suis facinoribus humanam suam imbecillitatem prodat. Enimvero talem Jovem cultoribus ejus non ostentasset, nisi si quod animo suo statuebat de civitatis diis, de iisque, quos antiquiores nominat, id libere omnibus aperire voluisset: quapropter de religionibus in hoc dramate agi cum aliis censeo. Deinde idem ubi Welckeri de loco affixi Promethei sententiam impugnat, non videtur recte contendisse, alio prorsus loco debuisse Prometheum in lucem reverti, quam quo conditus fuisset, nec de verbis Scholiastae *A*. (ad v. 1. *ἰςέον δὲ* cet.), ut qui in sequentibus saepius Caucasum nominet, accurate judicasse. Neque Aeschyli verba: *πρὸς αὐτὸν Καυκ.* nostrae sententiae adversantur, quod Caucasei jugi, cujus in parte occidentali Io et Prometheus versabantur, apicem significant, atque nomine suo mons spectatoribus nominandus non erat, cum de Scythico monte dici audiens nemo non intelligeret indicari Caucasum, Promethei fabula pervulgatum. Arabiam denique non opus est credi septentrionales ad regiones ex poetae sententia pertinuisse, quia verba *ὑψίκρημνόν θ' οἳ* (ita enim in omnibus Codd. et Edd. legitur) de incolis Caucaseae urbis, Prometheo tum vicinae intelligenda sunt, non de Arabibus; quas propter causas et propter additum *πέλας* nec *τοῦδε Καυκ.* dici oportebat. Atque fac omitti debere illud *θ'* post *ὑψίκρ.*, Aeschylus videri potest vel de Arabico populo in has regiones profecto cogitasse, vel ab Arabiae sede opinione sua multum aberrasse, quod et aliis accidisse Vossius docuit, vel aliter, ac nunc legitur, scripsisse, id quod nulli de hoc loco commentati non suspicati snnt; quapropter de hac facultate

tacui h. l. Cap. IX. Itineris ipsius descriptionem autem idem, nescio an recte, reprehendit, quod Welckerus ad Supplicum locum universum, nominatim ad verba: διχῇ δ' ἀντίπορον γαῖαν ἐν αἴσᾳ διατέμνουσα cet. ibi v. 540. occurrentia instituendam esse censet. Non magis verisimile est, propter v. 411. credendum esse, Caucasum in Asia fuisse a poeta collocatum, cum propter v. 134. Io adhuc in Europa versari putanda sit, quo eam rediisse nihil cogat nos cum Welckero arbitrari. Apertius fortasse, Bosporum credens v. 788. significatum esse utriusque terrae terminum fallitur Welckerus, quia Arrianus docet (cf. Fragm. Prom. Sol. IV.), Phaside terras dividi secundum Aeschylum. Contra libenter viro egregio assentior in eo, quod p. 143. negat, ab oriente occidentem versus ad Gorgonas cet. virginem delatam esse, quae plerorumque est sententia.

Sed sufficiat his opinionum nostrarum diversitates demonstrasse. Quodsi ita hoc factum est, ut judicii de mea opera, praesertim si quid humanitus exciderit, ferendi aequitatem benignitatemque viderer jure exspectare, vehementer laetabor.

Scribebam Regiomont. M. Cal. Febr. MDCCCXXVI.

C. Haupt.

INDEX CAPITUM.

C A P. I.

DE ARTIS DRAMATICAE APUD GRAECOS ORIGINE ET PROGRESSU.

In quaestionibus hisce de Aeschylo instituendis intelligo a primis mihi cum dramaticae tum maxime tragicae poeseos initiis esse exordiendum. Quae quamvis opera ac studio virorum doctissimorum Casauboni, Bentleji, Gu. Schneideri, Boeckhii, Thierschii, Jacobi al. multum jam illustrata sint, tamen neminem fugit, nonnullis adhuc obruta esse tenebris. Quas ego ne cui hac disputatione dimovere velle videar, in hoc tantum me operam posuisse fateor, ut dithyrambicae poesi et rei mysticae quae cum tragica arte apud Graecos necessitas fuerit, cognosceretur. Pro certo autem cum haberi videam, dramaticam poesin apud Graecos a lyrica esse profectam, hoc si in universum accipitur, rectum mihi quidem, falsum vero videtur, si accuratius quaesiverim. Nam ab initio lyricae, epicae, adeo dramaticae poeseos rudimenta commista reperiuntnr; commistisque his cum ex aequo omnibus cantatio et saltatio fuerit adjuncta, non facile, quae prius ex hac quasi congerie emicuerit, demonstrabi-

tur. Lyrica autem initia multo quam fere putantur antiquiora sunt, diuque ante Homerum ponenda: qui uno saltem loco inter multos, ubi lyrica poemata commemorat, vel inscius hujus poeseos originem indicat. Etenim Il. XVIII. 560. sq. postquam in Achillis clypeo vinetum descriptum fuisse dixit, ita pergit:

παρθενικοὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι, ἀταλὰ φρονέοντες
πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπόν.
τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε
λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἁμαρτῇ
μολπῇ τ' ἰΰγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἕποντο."

Ex admiratione enim naturae ad vires ejus genetrices celebrandas lyricum genus exortum est; et messium ad divinum datorem pie colendum cum, qui eidem cultui addicti erant, Graeci convenire solerent, horum conventuum celebritas videri potest etiam mysteriis quibusdam originem dedisse, quum qui his solemnitatibus sacerdotes, poetae aliisve studiis viri insignes praeessent, res rudioribus animis sublimiores, inprimis sanctam memoriam numinum mortuorumque a meritis divinitatem aliquam adeptorum rite celebrandam, sive ab peregrinorum deorum cultoribus coacti, sive aliorum populorum exemplum secuti privatos inter parietes procurare coepissent. Deorum cultu ita instituto et poeseos et omnis humanitatis studia mirifice provehebantur: Plutarch. Isid. et Osir. passim; Cic. Legib. II, 14; In Verr. V, 72. Locus Homeri autem ita comparatus est, ut, cujus mentio fit cantus jam cum liberiore quadam saltatione conjunctus, per se perfectus atque lugubris videatur fuisse: v. Eustath. ad h. l. Paus.

Boeot. IX. Athen. D. I. p. 15. Cas. Cujus auctorem cognominem, quamvis ambigua sint indicia, recte in mysticorum poetarum numerum referas, qui interiore quadam tristioreque cultus forma utentes, pioque animi ardore naturae vires admirabiles versibus celebrantes, *ἀοιδοί, μάντεις* ac *θεόλογοι* dicebantur. Fertur enim composuisse *κοσμογονίαν ἡλίου καὶ σελήνης πορείαν καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις*, ita exorsus: *ἦν ποτέ τοι χρόνος οὗτος, ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει.* Propius huc pertinet, quod auctor habetur modi lyrici: *μούσης λυρικῆς πρῶτον γενέσθαι ἡγεμόνα*, tradit Svidas. Sed certum potius modum ab Aegyptiis et Phoenicibus in sacris fortasse cantatum atque cum orgiorum solemnitatibus in Graeciam translatum excoluerit: Herod. II, 79. al. Quem *θρηνητικὸν* et in *πένθεσι* proprie adhibitum, etsi posteriore aetate *καὶ ἐν εὐτυχεῖ μολπῇ* cantatum esse ex Euripide Athenaeus observat, vel ex eo intelligitur, quod et nomen traxisse ex Phoenicia voce לִין, ejulatum, gemitumque significante, et ab Aegyptiis primum *ἐν θρήνοις* filii regii cognominis, et a Graecis in mortem Lini poetae decantatus esse traditur, et aliis ex rebus, quas vide apud Otfr. Mueller. Dor. II, 34. 7. Eam cantionem voce et motu congruente quum apud Homerum instituant messores, legentibus mysticorum canticorum, maxime eorum, quae Lini aequales Pamphus, Olenus, Orpheus et Musaeus in Cererem et Proserpinam composuerunt, et inter Eleusiniorum sanctos ritus prisca Lycomidarum gens decantabat (Facius ad Paus. Boeot. IX. Att. XXII.) recordatio succurrit, neque minus illorum, quae Icarienses permultique alii populi antiquitus inter messes edebant (Boeckh: Ueber die Lenaeen, 10: Ab-

handl. der Berl. Acad. 1816.) His quidem Bacchus, omnis fertilitatis numen, celebratus est; cui et ipsa olim oracula jusserant choros solemnes per omnes populi pagos in gratiam annui proventus institui: Buttmann ad Demosth. Mid. 15. Ejus dei quod apud Homerum non fiat accurata mentio (nam loco Il. VI, 130 sq., de quo cum multa alia in utramque partem dici possunt, tum hoc, de graeco deo ibi non narrari, parum tribuo: cf. Knight ad h. l.), non mirabuntur, qui de ejus cultu quae tradantur non ignorant. Inde enim hoc apparet, eum posteriore aetate, licet ante civitatem Athenarum a Theseo constitutam (Thucyd. II. 15.) a peregrinis in Graeciam translatum, contemtum vero ab indigenis sive propter nimiam ejus tristitiam, sive propter amplam Cereris, quam frugum matrem venerari a patribus didicerant, dignitatem, sive sola populorum invidia, solis ab istis colonis, maxime mysteriis celebratum esse, ubi Bacchi vis ac natura, recte fortasse intellecta, cultum habuit perpetuum: Schol. Aristoph. Acharn. 242. Et Orpheus quidem hoc naturae foecundae numen ex Phrygia in Thraciam, inde in Graeciam transtulisse et mysticum ejus cultum instituisse dicitur: quamquam sunt, a quibus Melampodi aliisque id tribuatur. Cui deo, quibus in patria cantilenis celebrari solebat, hic quoque carmina lugubris ingenii tragica et dithyrambica primum decantata sunt. Orphica deinde doctrina cum antiquiore Eleusiniorum institutione quodammodo coalescente Bacchus Cereris filius, Proserpinae alumnus, seriusque adeo τελετάρχης factus est. Plane diversus ab hoc, ex veterum ipsorum testimoniis, et vi sua dignitateque et

cultu Bacchus exotericus, qui serius Eleutheris profectus Athenis invaluit, vel sponte sua, vel colonorum patrium, quem esse eum putabant, cultum propagantium studio (Meurs. Reg. Athen. III, 10), vel, ut alios quoque deos publice receptos esse veteres scriptores narrant, oraculorum mysteriorumque auctoritate et admonitione (Pausan. 1, 2, 4. cf. Boeckh. Ueber d. Lenaeen.). Liberiorum enim cantuum, saltationum et actionum mimeticarum genere Bacchi, cum graecus esset factus, et vini datoris publici ritus distinguebantur. Homerus vero, in ceteris graecae mythologiae magister subtilis et gravis, cum neque Bacchi neque Cereris aliorumve numinum arcana quadam reverentia mentionem injiciat, hoc et disciplinam arcani omnino ipsum ignorasse, et maxime Jones ab orphica ea vel mystica religione abhorruisse, videtur documento esse. Neque id mirum est, cum Homeri aetate vetusta Jonum austeritas (τὸ αὐστηρὸν καὶ σκληρὸν, sola quod in Jonica harmonia remanserat: Athen. Deipn. XIV. 624, 25.) laetiore coelo admodum mollita esset, ac pristinae vitae religionisque tristitia et severitas cessisset elegantioris et liberalioris disciplinae deliciis: Jac. Quaest. Soph. p. 93. Popularem igitur, hilarem ac jocosam sui temporis poesin Homerus nobis exhibet; cujus insigne exemplum non sine imitationis et saltationis vestigiis Phaeacum solemnitas suppeditat: Od. VIII, 250 — 380; quo cum loco si Il. XVIII, 194 et 590 sq. Od. IV, 18. contuleris, horum cantuum liberiore saltatione atque imitatione insignium et distincta perfectaque genera et summam apud Graecos antiquitatem cognosces. Austerioris disciplinae erant vetustissimi, qui praeter Linum

et Orpheum nominantur, lyrici illi poetae Eumolpus, Melampus, Musaeus, Olenus, Theomis, Thamyris aliique, qui et omnes mystico cuidam cultui indulsisse videntur, et dithyrambici adeo tragici vocantur, v. Fabric. Bibl. Gr. I. Et Theomin quidem auctorem etiam Minos et Auleas secuti tragica dramata feruntur composuisse. I. Malala 1. Chron. p. 181. cf. Bentl. ad Mill. Sed de cantibus tragici modi vel dithyrambis ea videntur intelligenda esse. Dithyrambus autem, quod indicatur ejus nomine et usu peculiari, e mysticis religionibus ortus atque pervetustus erat. In quo qui proprie inerat modus Phrygius, is lenis primum, compositus, precibus aptus ac religiosus, postea, numini Bacchi mutato obtemperans tam violentus et enthusiasticus exstitit, ut quivis cantus a sobria et castigata dictionis numerorumque ratione vehementer recedens diceretur dithyrambus. Et Baccho tum quidem concitati chori eum ita canebant, ut animi furorem quendam saltationibus, imitationibus et actionibus exprimerent. Postea cum etiam alios deos, adeo homines eo cantu celebrare coepissent, factum est, ut acclamaretur: οὐδὲν πρὸς Διόνυσον. Ita etiam paeanes, qui Apollini proprii et ab initio τελεσίεροι erant, postea hominibus, ut Demetrio ab Atheniensibus, imperatoribus vero suis a Romanis cantati sunt: Athen. VI. 253. Herod. IV, 2. Eandem sortem tulit κῶμος dionysiacus. Dithyrambica vero poesi qui primum inter Graecos usi dicuntur, felicissime in ea elaborasse videntur, Alcman, Archilochus, Arion, quem narrant Σατύρους εἰσενεγκεῖν ἔμμετρα λέγοντας, Lasus et Dithyrambus ipse Thebanus, si quem vere fuisse putes. Eas

vero hic cantus passus est novationes et mutationes, ut dramaticae ac verae tragoediae persimilis fieret, eaque exorta ex illo putanda esset auctore Aristotele. Ac primum quidem teste eodem Problem. XIX, 15. dithyrambi antistrophas habebant; iis carebant, ἐπειδὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο. At μιμητικοὶ qui tum exstiterant, quales tandem fuerunt? Vere dramaticae, inquam, imitationi et rationi propiores. Nam non solum ita comparati erant, ut alia in se persona suscepta dithyrambum poeta cantaret, sed ut etiam alii aliis personis induti accinerent. Atque ejus, cui canebat, personam simulans poeta paulo diverso modo ac dithyrambicus vel cyclicus chorus, tragico scilicet cantabat: Suid. Arion, cf. Herm. ad Aristot. Poet. Cap. I. Quam artem aliis, ut videtur, jam exemplum praegressis, Arion libere adhibuit, inque memoriam Bacchi ex satyris constantem fecit chorum, in dramaticum modum agentibus (τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ πρότερον μὲν μόνος ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν Diog. L. III. 56. cf. Athen. D. XIV. 630: hinc Aristoteles Poet. IV. ἐκ σατυρικοῦ μετέβαλεν τραγῳδ. cet.). Tragoediae nomine hoc dithyrambicum genus imprimis gaudens alii deinde ita mutarunt, ut choro omisso ab singulis quasi actoribus scenicis diversas personas et vestitu et cantu et habitu imitantibus carminis partes canendas saltandasque facerent. Ita hac in arte videtur etiam Philoxenus esse versatus; et Thespidis aetate ad unum usque agentium numerus jam redactus erat, τὸ πλῆθος τῶν ὑποκριτῶν cet. Aristot. C. IV. Hoc igitur ad fastigium variis rationibus deinceps tentata ac mutata pervenit apud Graecos dithyrambica poesis; quam eo modo jam ultra perfectionem suam

progressam et per pravam nonnullorum licentiam potius fuisse corruptam dixeris: v. Dionys. Hal. de compos. verb. 19. Plut. de Mus. 12. Alterum dithyrambicae poeseos genus, phallica carmina, alii excolentes satyricam inveniebant poesin eam, unde comoedia nata est dramatica. Satyricis vel comicis choris antiquitus numina patria coluerunt Epidaurii, Megarenses, Phliasii, Sicyonii, alii: Mueller. Dor. III, 347 — 65. Choro omisso qui magis mimetica ejusmodi carmina scripserunt poetae posteriores, comoedias composuisse traduntur. Veluti Telesten Svidas ex Athenaeo (XIV, 616.) comicum facit, qui comici generis dithyrambos, satyrica vel comica dramata scripsit: Herm. ad Aristot. I, 2. Jacob. Quaest. S. p. 39 sq. — Haec est itaque ars illa *αὐτοσχεδιαστική*, quam dramaticae Atheniensium comoediae juxta ac tragoediae antecessisse Aristoteles docet Poet. IV. Et tragicum quidem nomen eadem origine eademque vetustate est ac dithyrambicum. Modus tragicus dithyrambico sedatior ac flebilis, cornu ductus cum stabat sacer hircus ad aram, ut est apud Virgilium, decantari solebat in mysteriis Bacchicis. In quibus quid sancta hirci dilaniatione primum sit significatum, non ita certo erui potest. In Ascoliis quidem similis obtinebat mos, sed vini datori Baccho sacer; neque propius ad rem pertinet Haemophagia, mystica significatione ea quidem non carens. Verum etiam alias majorisque eas momenti partes in Bacchi rebus agit hircus. Hircina forma Bacchum, ut est apud Apollodorum, indutum, vel hirco, ut est apud alios scriptores, insidentem Mercurius a Jove, Junonis iram timente, jussus Nysam subduxit, ubi a

Nyseidibus educabatur. Postea caprina forma sumta Typhoeum fugiens in Aegyptum venit, ibique ab illo dilaceratus est: ut horum factorum memoria illo ritu posset servata esse, nisi posteriorum demum mythologorum et Graeci ingenii haec commenta esse viderentur. Namque ad antiquissima Bacchicorum mysteriorum tempora illius ritus origo referenda est. Ubi cum Bacchus fuerit χθόνιος sive πρωτογόνος, natura quidem sua, nondum nomine, h. e. vis naturae procreatrix, quam etiam hircus Mendesius significavit, ejus hircina forma repraesentati dilaniatio, atque dilaniata membra anxie colligens Demeter initiatis ideo videtur proposita esse, ut genitalem naturae vim cernerent lugerentque fractam et moribundam. Qui ritus dramaticus in Osiridis, Aegyptiaci Bacchi mysteriis, ubi a Typhoeo, non, ut Graeca fabula fert, a Corybantibus et Titanibus discindebatur, primum celebratus eandem rerum naturalium significationem habuit, non eam, quam Diodorus affert. Aegyptii vero Bacchi hircina forma repraesentandi Graecis ita auctores fuere, ut pro hieroglyphica sua ac symbolica doctrinae ratione primum hircino capite appicto numinis propriam vim significare solerent: Heeren, Ideen üb. d. Polit. d. alt. W. II, 667.*) Inde etiam ille hirci deo immolandi et pro

*) Bacchi scil. Phrygii, quem nolim confundi cum Thebano: hunc ab Osiride diversum esse aeque constat, ac Phrygium illud naturae foecundae numen cum Aegyptio Osiride fere idem esse. Ab Orphicis primum haec numina confundebantur. Atque ne Vossiana doctrina parum institutus videar, addo, tum notionem numinis terrae genetricis illam, tum talem ejus repraesentandi rationem non modo Aegyptiis,

praemio dandi mos manavit, ex quo demum tragoediae nomen accessisse falso putatur: Jacob. Quaest. S. 104. sq. Nam actio illa arcana praebet nobis δρᾶμα τραγικὸν primum et archetypum, atque solemnitatis in Apollinis sacris hyporchematicae imitationeque insignis exemplo satis illustratur; inter eamque qui tragicus audiebatur cantus, ejus modus habeat oportet ἦθος θρηνητικόν, saltem βαρὺ καὶ σεμνὸν, item saltationis genus (τραγικὴ ὄρχησις κτλ. Athen. D. I, 21.), quo cum actionibus conjuncto mystae tum utebantur. Tragico eo modo in dithyrambis Arionem aliosque usos esse, paulo ante dictum est. Tragoediam inde exortam lyricam cum Sicyoniorum chori ad tristes Adrasti casus celebrandos adhibere solerent, Clisthenes Baccho, cui propria erat, restituit. Sed utique non essent ita usi, nisi ad illa funebria apta et ex ejusmodi lamentationibus haec poesis profecta fuisset. Quid? quod mysteria omnino ideo, ut manibus hominum meritis suis immortalium justa perficerentur, si non instituta, tamen hic illic adhibita esse videntur. Nam Clemens Al. „Erant ergo, inquit, mysteria certamina, quae suscipiebantur propter mortuos et facta sunt publica." Epitrept. Quae sententia etiam in Stromatis, in Plutarchi aliorumque scriptis diffusa est. Tragico autem modo etiam in aliis cantionum generibus posteriores poetas abusos esse assentietur, qui, quanto novandi

---

a quibus ad Graecos olim transire potuisse negetur, sed Phoenicibus, Assyriis omnibusque populis antiquissimis communem et tantum non innatam fuisse comparere: Jac. Quaest. Soph. 79 sq.

studio flagraverint, novit. Sed vetustissimi illi poetae ad Epigenem usque Sicyonium et postea Philoxenus, qui etiam dorio modo dithyrambos componere conatus est, ceterique omnes, quorum carmina dithyrambi pariter ac tragoediae nominari solent ab antiquis scriptoribus, dithyrambos tragicos ita fecisse putandi sunt. Hujusmodi poemata dramaticas actiones, quibuscum a primis inde initiis modum tragicum conjunctum deprehendebamus, continentia dramata tragica vel simpliciter dramata nuncupari non mireris. Eorum non tam inventionem quam perfectionem pluribus antiquitatis populis, neque ulli jure minore adjudicare licet. A Doribus quidem omnem poesin lyricam et primum et perfectissime excultam esse constat. Verum dramaticae tragoediae — τῆς κυρίως λεγομένης s. τῆς καινῆς — inventio et perfectio propter testium antiquorum consensum Atheniensibus abjudicari nequit. In Thespide Icario, quem novae rei auctorem non satis recte celebrant, commistum adhuc conspicitur et quasi conflictans tum dithyrambicae poeseos genus tragicum cum comico, tum utrumque extemporale rudimentum cum arte vere dramatica. Phrynichus autem et Aeschylus ad perfectionis fastigium multo propius eam adduxerunt. Ille quidem a ludis satyricis et a Baccho recentiori ad graviora iterum tristiaque argumenta direxit artis tragicae cursum. Ad trilogiarum modo dramata satyrica, quibus spectatorum animi gravissime affecti et concussi relaxarentur, quae sibi comici vindicaverant ludicra, a tragicis adhibebantur. In comico genere summam laudem sibi paraverunt Choerilus et Pratinas. Comi-

co de nomine vero cum alii aliter disputent, vestigia persequens eo adducor, ut verba unius radicis esse putem κώμη, κῶμος, ἱκάνω s. ἵκω et Germanicum Kommen. Et κώμη quidem primum locus est, ubi contribules solebant convenire maxime ad curanda sacra gentilicia. Similes sunt origine significatuque voces Ἐλευσις, Ὀρχόμενος al. Κῶμος vero solemnitatem adventionis significat, vel sacram processionem quamcunque, maxime Bacchicam s. Phallicam illam, quae comoediae dramaticae parens dicitur ab Aristotele. Cantus vero inter has solemnitates s. κωμῳδίαι quam similes et a primis inde initiis fuerint dramaticis comoediis, et semper manserint, demonstratione non eget. Verum uti ἐνθρονισμὸς non modo τὸ ἐνθρονίζειν, sed etiam carmen inter deducendas deorum statuas cantatum significat, ita pro κωμῳδία nonnunquam simpliciter κῶμος dicitur, quod etiam cantionis jocosae genus quodcunque significat; adeo tragoediae Thespidis aliorumque tragici conatus apud antiquos scriptores κῶμοι sunt: Bentl. Phaler. Epist. p. 235. Nominabatur vero etiam omnis cantibus celebrata commissatio κῶμος; ea significatio frequentissima ita quidem est, ut iterum ipse quoque commissationis cantus nonnunquam κῶμος dicatur, quod alibi ἐγκώμιον esse solet: in quo genere Pindarica carmina quasi agmen ducunt.

E religionibus vero, interioribus, maxime illis et arcanis, non solum nomen tragoediae et comoediae primaque ista initia, sed, quod nunc demonstrare studebo, posteriore aetate scenicus apparatus quoque perfectiorque omnis conformatio videntur profecta esse. Etenim cum essent sacerdotes, qui ampliorem,

quam de personis aut natura sua divinis aut ad immortalitatis et religionem et memoriam consecratis notitiam habere et aliis et sibi videbantur, omnibus promiscue hominibus aperire nolle simularent: his potissimum auctoribus pristina mysteriorum ratio, qua Naturae numen gentilicium privato cultu celebrabatur, peculiares in ceremonias et solemnitates videtur abiisse, quibus de diis mysticis cogitata sive accepta, ita ut res ageretur perfectiore jam arte, proponerentur. Quos dramaticos ritus alii quidem ex antiquioribus aliorum populorum mysteriis in graeca translatos esse volunt. Et primam quidem mysteriorum institutionem quamvis antiquitatis fere omnes sibi populi vindicent suaque ab extrema origine repetant: tamen multo antiquissima ab omnibus fuisse creduntur Aegyptiorum et Phoenicum mysteria. De Aegyptiacis vero res h. l. gravissimas jam attuli; accedat tamen insignis Herodoti locus II, 171., qui docet, numinis historiam in iis celebrandis proponi solitam, religiosum de iis silentium fuisse observandum, et ritus hinc in Graeciam profectos esse. Etiam memorabilius dramaticae actionis in ritibus his arcanis frequentatae exemplum exhibet locus II, 63. Ipsi vero Aegyptiorum sacerdotes, qua fuerunt vanitate, Eleusinia ex Aegypto in Graeciam translata, ibique ab Orpheo plane ad Aegypti quorundam mysteriorum exemplum instituta esse, jactitarunt: Procl. in Theol. Plat. I, 5. Diodor. I, 29. ed. Eichst. Atque Orpheus cum non modo mysteriorum, sed tragoediarum quoque primus habeatur auctor (Fabricius contra B. G. I, XIX. hanc de tragoediis ab Orpheo inventis famam loco Niceph. Gregor. Hist. Byz. p. 889. male intellecto

niti opinatur): eo ipso, quae horum cum illis fuerit affinitas, symbolice prodi videtur, praesertim si eam nunquam vixisse credimus Aristoteli ap. Cic. N. D. I, 28; id quod nominis suadet origo orientalis cum re in Graeciam allati: nam a radice אורף (Urf), unde etiam Persarum poeta mysticus nomen celebre traxit, mysticam doctrinam significante descendit: quas res vide accuratius tractantem Tiedemannum l. Griechenls. erste Philos. I. Aegyptiacis simillima fuisse Graeca mysteria narrant Herod. II, 45. Luc. Dea Syr. p. 628. Amstel. Euseb. Praep. Ev. X, 39. al. Etiam fabularum, quae utriusque populi mysteriis peragebantur, similitudinem indicat Plutarchus Isid. Osir. p. 107. Frankf. Qualia Eleusiniis imitando sint expressa optime tradit Clem. h. l. Protr. 2., atque ipsam rationem et artem, qua scenicas et dramaticas res eas instituerint, licet non diserte descriptam habeamus, et Lucianeus Alexander novis suis orgiis eam imitatus docet, (Thiersch. Einleit. Pind. p. 156.), et aliunde conjici potest: (v. quae dixi de Eleusiniis in Seebod. Arch.). His quidem in rebus ita instituendis nec Eleusinii nec ceteri antiquitatis populi, qui pari mysteriorum disciplina gaudebant, Aegyptiis egebant magistris, cum naturam sequerentur ducem pariter atque in adornandis saltationibus mysticis, de quibus Strab. Geogr. X. p. 467. D. Chrys. Or. XII, 203. Luc. Salt. I. 191; siquidem ea postulat, ut sensa declaremus voce et corporis motibus (*κατὰ φύσιν δέ ἐϛιν ἡμῖν τὸ μιμεῖσθαι*, Aristot. P. IV.); quamquam cum peregrinis Sabazii, Cybeles, Cotyos, aliisque orgiis simul peregrinos ritus ceremoniasque seriore tempore receptas esse, his non

negatur. Nam Eleusinia sacra, quae Cereri et omnino antiquis Pelasgorum numinibus primum fiebant, junioribus diis celebrandis paulatim adhibita, ac peregrinorum mysteriorum labe vitiata sunt. Primum Bacchi, genetricis quippe terrae foecunditatem significantis, ideoque arctissima Cererem affinitate adtingentis veneratio iis adjungi coepit; cum eoque in Graeciam omnino ampliora et magnificentiora certamina musica et dramatica immigrasse Bacchi et solum nomen et cultus exterus ostendit; atque paulo post, certe ante Solonis tempora, theatrales illos mysteriorum ritus summam perfectionem et exornationem nactos praepolluisse, ipsaque Eleusinia, maxime externas ceremonias publici juris facta omni patuisse populo, intelligitur ex Clem. Al. Stromatis et Epitreptico cll. Lobeck. D. Grad. Myster. Itaque factum est, ut poetae dramatici, e sacris illis quae populo praecipue placebant, in usum verterent suum. Et Thespis quidem hujus rei fortasse primus periculum fecit testante Horatio:

„Ignotum tragicae genus invenisse camoenae
Dicitur, et plaustris vexisse poemata Thespis,
Quae canerent agerentque peruncti faecibus ora"

atque: „Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestis Satyros nudavit et asper,
Incolumi gravitate jocum tentavit, eo, quod
Illecebris erat et grata novitate morandus
Spectator, functusque sacris et potus et exlex."

In quibus primum illud observatione dignum est, plaustris quod primus Thespis poemata vexisse, deinde quod functus sacris dicitur spectator et

potus et exlex. Plaustrorum enim usus proprius et frequentissimus fuit in Eleusiniis: Bentl. Trag. Orig. 313. Eadem ad dramaticos illos ritus pertinuisse inde collegeris, quod qui iis vehebantur mystae, ludicris corporis gestibus et carminibus certantes hoc ad quendam interiorum sacrorum ritum faciebant imitandum. Is vero ritus ad Jamben refertur, quae Cererem tristem lascivia sua exhilaraverit ridiculisque narratiunculis: quarum rationem ad illustrandam mystae primum jambico metro usi esse dicuntur: Schol. Aristoph. Ran. 416; et aliunde quoque novimus, quantum jambica poesis Cerealibus sacris debeat: Mueller. Dor. III. p. 322. De verbis: functus sacris sq. disputat Jacob. Quaest. S. p. 132. Etiam legibus consecrata erat aliqua mysticarum et scenicarum rerum conjunctio: cf. Interprt. Demosth. Mid. 46. 47. Thespidis autem mysticum ritum illum imitati exemplo proposito perfectiorem rei dramaticae artem Athenis incrementa cepisse tanquam exoterica mysteria nemini probabo. Nam ab arte Thespidis, Choerili et Phrynichi quam difficile fuerit ad praestantiam Aeschyli tragoediam producere, in vita hujus poetae (Stanl. Aesch. p. 701.) jam indicatum est: ut is locus quo magis a criticis usquedum neglectus sit, eo accuratiore indigeat quaestione. Quo quidem negotio facile perfungi possem allato testimonio Scholiastae ad Aristoph. Ran. 886, cui nescio an fides haberi debeat: ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις ἐτελεῖτο τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου: cll. Schol. ad vs. 343. 354. Verum oportet ex iis, quae mysteriis artis tragicae perfectio debere videtur, talia quoque afferre, quae ad externum rei theatralis habitum

tum cultumque pertinent. Nam quod Athenaeus narrat l. I. p. 21. *Αἰσχύλος ἐξεῦρε τὴν τῆς ϛολῆς εὐπρέπειαν καὶ σεμνότητα, ἣν ζηλώσαντες οἱ ἱεροφάνται καὶ δᾳδοῦχοι ἀμφιέννυνται,* Aeschylum pontificialia insignia histrionibus suis adaptasse dicens Lobeckius recte interpretatur: d. Myst. Praecept. I, 5. Deinde nescio, quid de peripetasmatum et cothurnorum usu scenico alii censeant; personas vero s. larvas antiquitus in sanctis illis ceremoniis usum habuisse, demonstrat Kreuzerus Symb. I, 134. II, 131. sq. Porro sancti illius ritus *δᾳδουχίας*, arcanis e penetralibus in scenam inducti unum praebet exemplum Aristophanes in Ran., alterum Aeschylus in Eumenidibus. Huc etiam *θεοφανίαι*, umbra Darii et Clytaemnestrae in scenam introducta, aliaeque res pertinent, quas commemorat Aeschyli vitae auctor. ap. Rob., et Aristophanes Ran. 961. cf. Burges. ad Eumenid. 96. In fabula Ranis denique Aristophanes mysticas saltationes, cantiones ritusque denotavit, versuumque, quibus mysticum agmen praecipue ad pontem Cephisium contendere cum spectatoribus profanis solebat, modum imitatione expressit, postremo omnia sic instituit, ut rei mysticae et scenicae rationes antiquitus vinculo quodam contineri compareret. Ibidem mystarum et tragicorum cantus Bacchus audit, horum pariter atque illorum praeses; atque qualis primum exotericus et esotericus ejus cultus, qualia e mysteriis tanquam profecta prima fuerint dramata, singulis in comoediae partibns et locis indicatur: ut Welckerus in Adnotat. ad Ran. censeat, hinc tragoediae historiam bene cognosci posse; neque errat fortase, qui quod Phrynichi monodiae mystico-

rum cantuum instar fuisse memorantur, quod Aeschylus Cereri Eleusiniae cum precibus sacrificans propositus, dieque χύτρων fabula docta est, aliaque hoc genus eo referat, ut quae inter rem mysticam et dramaticam intercesserit necessitas, intelligatur. Mysteria dramaticarum actionum prisca sua argumenta fere immutata retinuisse potest demonstari; attamen ne latius evagetur oratio, quam ipsa sit ars tragica evagata mox τὰ τοῦ Βάκχου πάθη fastidiens, de mythicis fabulis, quas constantem tragoediarum materiam Phrynichus et Aeschylus fecerunt, accuratius jam disserendum est, quo clarius omnem rem dramaticam Graecorum religionis fuisse appareat.

C A P. II.

DE MYTHICIS TRAGOEDIARUM DRAMATICARUM ARGUMENTIS.

Tragicorum aetate priorum dramatibus perditis Aeschylea magnum sane passa sunt damnum, neque levius detrimentum ipsae acceperunt graecae litterae multarum Aeschyli fabularum naufragio. Sed eam quidem temporum iniquitatem ex aequo accusant quicunque, quantum in Aeschyli ceterorumque fabulis explicandis ac judicandis superiorum scriptorum subsidio possit profici, satis intelligunt. Qui vero ex ipsa docta antiquitate Aeschylum illustraverint scriptores, eorum intercidisse commentarios, minus quam par est, dolemus: a quibus magnam in Aeschylum redundaturam fuisse utilitatem appareat. Atque Glaucus quidem et Chamaeleon de Aeschyli mythis commentati tum in tractandis iis singulari arte ac nova ratione poetam usum esse indicasse, tum illud docuisse videntur, ab Homeri et Hesiodi ratione discedens quomodo ille sordes fabularum absterserit, easque politioribus aetatis et philosophicis mentis suae rationibus accommodaverit: quae res ad nostram usque aetatem prope intacta mansit. Homerus enim et Hesiodus ut popularem concinnaverant mythologiam, omnique vi mystica et sym-

bolica exutam, ita Aeschylus quodammodo tragicam instituit, licet antiquas suas de diis, heroibus, regiarumque familiarum fortuna narrationes ex Homeri maxime, etiam Hesiodi poetarumque cyclicorum copiis eum sumsisse constet: ipse enim profitetur (Athen. Deipnos. VIII.) *τὰς αὐτοῦ τραγῳδίας τεμάχη εἶναι τῶν Ὁμήρου μεγάλων δείπνων*: cf. Aristoph. Ran. 1040. Neque mirum est, tragicae materiae partem majorem eum repetiisse ex Homero, quem Plato dicat *ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδιοποιῶν* Resp. X, §. 607, cf. ibd. §. 595: *Ὅμηρος ἔοικε τῶν ἁπάντων τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι*; Theaet. §. 153. At Aristoteles: *Ὅμηρος τὰ σπουδαῖα μάλιϛα ποιητὴς ἦν· μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν*, ait Poet. IV. atque Iliadem et Odysseam censet *ἀνάλογον ἔχειν πρὸς τὰς τραγῳδίας*. Exemplum, quod Aeschylus praeivit, Sophocles et Euripides secuti magis orationis Homericae solent imitatores deprehendi, v. Interpret. ad Soph. Aj. 485. Eurip. Phoenis. 119. Neque omnino satis jam aestimatum est, per omnem antiquitatem quanto polluerit momento augusta Homeri dignitas, neque unquam, quantum in omnibus scriptoribus ad Alexandrinae usque doctrinae tempora ex illo fonte perenni exhaustum lateat, eruetur. Repetamus vero oportet antiquitatis studia, si ad perfectae doctrinae laudem adspiramus, religiosius, quam fieri solet, ex Homero!

At primum omnium rogaveris, cur ex fabulis Aeschylus, Sophocles cet. confecerint tragoedias, qui si semel a Bacchicis discedendum esse duxerint, vel conficta argumenta, vel clarissimas sui temporis res ges-

tas majore cum fructu in hunc finem adhibere possent? Hujus quidem rei Aeschylus Persas conscribendo utique periculum fecit, magis vero, ut ajunt, Hieroni Syracusano gratificaturus, cui Atheniensium virtutem in bellis Persicis probatam laetis adumbratam coloribus proponeret, quam artis tragicae rationibus satisfacturus. His enim aestimari noluit Persas suos, quos non tragoediam sed drama potius heroicum haberi oportet. *) Phrynichi in iis exemplum imitando effinxisse traditur, cujus Persae, etiam Phoenissarum nomine inscripti, minus innotuerunt. Phrynichus idem *Μιλήτου ἅλωσιν* fecerat tragoediam, qua docta, etiamsi solius artis rationes spectamus, non est quod miremur, eum magnae mulctae mille drachm. condemnatum esse, vetitumque, ne quis in posterum id argumentum tractaret. Tragoedia enim in rerum praesentia adumbranda versans qui potest legibus suis satis respondere? Quas qui in tali argumento sequi voluerit, veritati rerum vel imprudens aliquid detrectare cogatur. Gravius etiam superstitiosi Athenienses id tulerunt, quippe quo festorum dierum, quibus docebantur fabulae, religionem violari existimarent. **) Deorum enim apud

*) cf. Aristoph. Ran. 1026, 27. Hermannus uberius de Persis disserens monogrammatis nomine insignivit. v. Schneider. Orig. Comoed. p. 108. Blomfield. Praefat. ad Pers. et Passqv. de iisdem.

**) Herodotus, qui L. VI, 21. rem refert, etiam Mileti Excidium drama tantum fuisse, auctoremque, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήϊα κακὰ multatum narrat. Et immodicam quidem misericordiam tristitiamque argumenti per se Atheniensibus non grati tractatione excitatam, quamvis plerique scriptores poenae

eos omnis erat res tragica: θεοῖσι καλὸν γέρας ap. Athen. D. p. 619. Dii eam ipsis tradiderant, diisque auctoribus eadem cepit incrementa, h. e. ad pristinum deorum, maxime Bacchi cultum originem et progressus rei dramaticae referendos esse videbant. Quae quanto colebantur intentius, tanto lautius ipsi colebantur dii. Constituerant quidem docendis tragoediis Dionysia magna, quibus fabulae novae, Dionysia rustica, quibus repetitae, atque Lenaea, quibus et novae et iteratae committebantur. Apparatui autem tragico, scenae exornandae, theatris exstruendis chorisque musicis instituendis quantum pecuniarum pondus Athenienses insumserint, fidem ejus superabit, cui haec voluptati tantum tribuisse videntur. Imo vera erga deos heroesque pietate compulsi et instituerunt haec, et sacrificia splendidissima adjunxerunt. Studiosius autem eos, quam par esset, nec sine vitio neglectis et posthabitis vitae negotiis cultum deorum observasse, ipsi testati sunt Graeci scriptores: Boeckh. Staatshaush. d. Athen. I. 325. Quanquam festi dies, uti apud nos non Deo tantum inserviunt celebrando, sed populo quoque erudiendo sensibusque religiosis implendo constituti sunt, ita Graecis quoque, scholarum praesertim, qua nos gaudemus, disciplina carentibus juventutis et plebis animos sapientiae praeceptis imbuendi et mores emendandi occasionem praebebant. Fabularum igitur, quae tum exhibebantur, si finem et usum spectas, cum sacris nostrae aetatis sermonibus

causam prodant, tamen alii propter alias quoque rationes auctorem displicuisse credunt: Schneider. l. l. VIII. A. W. v. Schlegel. l. dram. K. u. Litt. I. 118.

comparare possis; et religiosius illae quidem Homeri quam hi bibliorum sanctitate niti solebant. Vidit hoc et breviter tetigit summa Gesneri sagacitas, qui saepe quae gravissima sunt, quasi aliud agens et obiter docet. In isagoge in erud. univers. I, p. 153. de tragicis Graecorum disserens: „Hi, inquit, fuerunt Graeciae doctores communes, et praestiterunt, quod apud nos concionatores et ordo sacerdotum." Quod et ipsius antiquitatis judicium fuisse docent Plutarch. d. mus. 27. *Ἐπὶ μέντοι τῶν ἔτι ἀρχαιοτέρων οὐδ᾽ εἰδέναι φασὶ τοὺς Ἕλληνας τὴν θεατρικὴν μοῦσαν· ὅλην δ᾽ αὐτῆς τὴν ἐπιςήμην πρός τε θεῶν τιμὴν καὶ τὴν τῶν νέων παίδευσιν παραλαμβάνεσθαι κ. τ. λ.* (cf. Boeckh. Praefat. Schol. Pind. XXXII.); Athenaeus Deipns. VI. 222: *τοὺς γὰρ τραγῳδοὺς πρῶτον, εἰ βούλει, σκόπει. Ὡς ὠφελοῦσι πάντας* sq. Eodem tendit Plato Gorg. 124: *τί δὲ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαςὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις* cet. Rep. 11. III. passim. Svidas: *διδάςκαλοι.* Inprimis chori tragici erat, auditorum excolere animos, corrigere mores, deorumque praecipere reverentiam. Unaquaque Aeschyli certe et Sophoclis fabula hujusmodi aliquod spectatur perficiturque consilium, quod ex choricis cantibus omnique fabularum oeconomia cognoscitur. Ipsos vero tragoediarum antiquiores auctores pietate et probitate excelluisse antiqui testantur. Tragicae igitur poesi, philosophiae quippe ac religionis magistrae quod Graeci tantum tribuerint, non magis miremur, quam quod illius cultores talia tantum sumserint fabularum argumenta, quae ut ipsa illa poesis essent divina, tragica gravitate unice digna et aptissima poetico spiritui: Plat. Rep. X. 598, Leg. VII, 9.. Mythi enim, antiquissima huma-

ni ingenii poesis, quae de rerum natura, de numinum heroumque origine rebusque gestis cogitata erant ac narrata comprehendebant. Sunt ideo aut philosophemata, *) eaque maxime theologica, aut historiae initia. Originem vero fabularum si altius repetere volueris, in consuetudine pristinae aetatis sensa ac cogitata sua ante litteras inventas signis et imaginibus exprimendi quaeras: Clemens. Strom. V. pass. Quibus in formandis phantasiae vis animo religioso et menti curiosae adfuit quasi obstetrix parturientibus. Sacerdotes fabularum primi cultores cum iis non minus ad fortitudinem corroborandam pietatemque excitandam, quam ad alia publica pariter ac privata consilia perficienda uterentur, pro tempore et loco exornabant antiquas et comminiscebantur novas: quarum interior sensus populo solam rem et historiam retinente aut omnino ex animis effluxit, aut in mysteriorum scholarumque philosophicarum latuit penetralibus. Poetae vero fabularum vi et venustate allecti et inflammati poetico poeticam materiam ornatu induebant. Et primum quidem poetae epici quae de diis heroibusque a patribus tradita acceperant, arcanae, si qua erat, significationis **)

*) Hac voce de eadem re usus est primum Heynius, et recte, judicio Viri Cl. A. Matthiae in Comment.: de rat. tract. Gr. mythol.: cujus viri consensu nemo injuria gaudet iis in rebus, quae tanto studio, tamque vario sermonum et scriptorum genere nunc agitantur.

**) Pergit idem pag 8.: modo ne antiquos illos ea, quae excogitabant, certis ac definitis notionibus, ut nostri philosophi solent, circumscripsisse, sed hanc sapientiam sibi servasse, popularibus autem non nisi quaedam ejus involucra et quasi putamina tradidisse credas, quo factum sit, ut posteriores

aut ignari aut negligentes colligebant, expoliebant, augebant. Hinc mythica poeseos ratio et oratio profecta apud Graecos invaluit, ut omnes graeci scriptores fabulas necessario ad poesin requirerent, iisque destituta poemata omnino esse poemata negarent: Herm. ad Aristot. Poet. I, 2. Res venit ad lyricos poetas, qui ut illi historicas, maxime philosophicas fabulas tractandas sibi sumebant. Et de Baccho quidem fabulae tragicorum dithyramborum, a quibus ad tragoedias concinnandas sunt progressi, naturale fuere ornamentum: quod poetas posteriores mox sprevisse, supra est dictum. Postea cum praeceptis philosophicis fabulae inservire coepissent tradendis, eum in usum a poetis philosophicis, tum a tragicis diverso quidem modo vertebantur; et ab illis quidem de rerum natura disserentibus. Neque pedestris philosophorum oratio eas fastidiebat, et philosophorum subtilissimus ad eum cognitionum fontem omnino reducenda duxit studia philosophica. *) Tragici vero rem ita instituerunt, ut fabu-

---

haec involucra pro rebus ipsis arriperent, et propagarent, qui sensus sub iis abditus sit, nescientes. —

*) Egregie huc facit epistola Hamanni Herdero scripta (Haman. scripta ed. Fr. Roth. III. p. 332), cujus summam his apponendam duxi: *Θρασεῖα γὰρ οὖσα ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ τὰ μὲν ἐν ποσὶν ἧσσον τιμᾷ, τοῦ δὲ ἀπόντος* (quae abstrusa) *θαυμαςικῶς ἔχει. Καταμαντευομένη δὲ τῶν οὐχ ὁρωμένων, καὶ θηρεύουσα ταῦτα τοῖς λογισμοῖς, μὴ τυχοῦσα μὲν σπεύδει ἀνευρεῖν, τυχοῦσα δὲ ἀγαπᾷ ὡς ἑαυτῆς ἔργον.* Qua re commoti poetae invenerunt *μηχανὴν ἐν τοῖς θείοις λόγοις, μύθους λόγων μὲν ἀφανεςέρους, αἰνίγματος δὲ διὰ μέσου ὄντας ἐπιςήμης πρὸς ἄγνοιαν κατὰ μὲν τὸ ἡδὺ πιςευομένους, κατὰ δὲ τὸ παράδοξον ἀπιςουμένους.* Redit oratio ad antiquam philosophiam superiora repetens: *Ἡ παλαιὰ φιλοσοφία καταθεμένη τὴν αὑτῆς γνώμην εἰς μύ-*

lam antiquam oculis subjicerent quasi imaginem perlustrandam, qua vel tristes animi affectus nimiaque cupiditatum vis, vel virtus animique robur clare et perfecte possent cognosci. Singulae igitur quae prodibant personae singularum imaginum instar formas certas et definitas ostentabant. Nam Aeschyli ac Sophoclis in mente insidebat species pulchritudinis illa, cujus ad similitudinem dirigebant artem. Perfectorum enim et excellentium ad speciem animorum cogitatione perceptam tales finxerunt formas, quales neque oculis neque auribus neque ullo sensu percipi possunt. Has ab iis artifices acceperunt formas, quas variis signorum generibus expresserunt: ut Aeschylum Phidias, Sophoclem Polycletus, Euripidem Lysippus viderentur imitati. Laocoontis, Niobes similiaque figurarum symplegmata mutas dixeris tragoedias. *) Haec

θους καὶ μέτρα καὶ σχῆμα ᾠδῆς, ἔλαθε τῇ περιβολῇ ψυχαγωγίας κεράσασα τὴν ἀηδίαν τῶν διδαγμάτων. Ad probandum poetarum et philosophorum consensum hoc apponitur exemplum: *ὧν ἂν μεταβολῆς τὰ ὀνόματα, εὑρήσεις τὴν ὁμοιότητα, καὶ γνωριεῖς τὸ διήγημα.* Quae antiqui Scholiastae, quem nescio an aliunde aegre arcessiveris, verba tecum duxi communicanda. Insunt enim, quae perpendantur dignissima: ut, quod *λόγοι* philosophiam, *μῦθοι* poesin significant; deinde ea quod *μηχανὴ ἐν τοῖς θείοις λόγοις* dicitur; ex oda denique derivaveris eam, si illam interpreteris *φιλοσοφίαν μουσικήν*: quamquam mihi *μῦθος*, fabula et inventio, ante *πάθος* atque sensuum sublimitatem antecedere videtur.

*) Nioben Aeschylus et Sophocles, Laocoontem solus Sophocles scripserant tragoedias. Et haec quidem dramata, quibus perfecte artificem poetae vestigiis insistentem cognosceremus, temporis injuria abstulit. Exstat vero opus caelatum antiquum in Museo Pio-Clement., quo, quam religiose artifex ad Aeschyli Orestiadem omnia effinxerit, docemur. Rem il-

est enim plastica illa, quam dicunt graecarum tragoediarum indoles ac praestantia. Formarum vero earum venustatem et dignitatem, qua poesis nos delectat, cum in rerum veritate et quotidiano vitae usu minus conspiciamus, quippe in quibus hominum nos saepe imbecillitas et pravitas offendat, tragici, ut ultimae et perfectae naturae exempla proponerent, non potuerunt, quin ex mythica aetate, ubi perfecta omnia ac divina, repeterent. Hinc ducta sua virtutum exemplaria ita exhibuerunt, ut intuentium animos ea virtutis admiratione implerent, ad eamque imitandam incenderent: quae flamma in egregiorum virorum pectore rerum gestarum memoria crescebat, neque prius sedabatur, quam ipsorum virtus ostentatam heroum virtutem adaequaverit. *) Deinde religiosum quasi

lustrat Heeren: Bibliothek d. alt. K. u. Litt, III. Simile exemplum laudat Uhdenius in Dissertat. Ueber d. Todtenk. d. Etrusk. in d. Abhandl. der Berl. Acad. 1816. p. 41; alia habet Mueller. Dor. II, 332. Propius ad nos adtinet accuratissima descriptio tabulae in templo Jovis Pelusiotae, qua Promethei liberationem pictor Evanthes expresserat in Achill. Tat. de Clit. et Leuc. III. p. 173. Eam tragoediarum cum pictis tabulis figurarumque complexionibus similitudinem Aristoteles Poet. VI. Plutarch, d. aud. Poet. celebrant; cf. Lessing. Laoc. et Schlegel l. l. dr. K. u. Litt. I. 126. Caelaturarum vero personas dixerim ut tragicas fati necessitate, ita materiae duritie constrictas teneri.

*) Haud dissimulant quidem tragici humanae naturae imbecillitatem, imo saepius de ea conqueruntur. At vero ita proposita sunt animorum perturbationes vitiaque, ut absit contemtus causa locusque misericordiae detur. Ipsa scelera in personis, quas finxerunt tragici, nescio quid divinum spirant, quia fere ex invidia deorum dicuntur profecta esse, aut ex parentum delictis orta: itaque poesi tanquam igni piacu-

pignus eae fabulae erant Graeciae a diis concessum sive palladium antiquitate sancitum. Deorum ipsorum historiam cum populo terraque conjunctissimam, et omnes patriae religionis origines rationesque continebant. Ab his ad emendanda sacra corruptae suae aetatis et restauranda pergendum Aeschylus cum aliis videbat; eas innumera locorum monumenta vocabant in memoriam ab antiquissimis jam celebratas scriptoribus.*)

---

lari purgabantur animae. Ad eas sententias fortasse dirigenda est interpretatio loci Aristot. Poet. VI. *Ἐςι τραγῳδία μίμησις πραξ. — δι᾽ ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.*

*) Prometh. 732. 837. 840. Quibus locis adjungens Phaedri Plat. locum §. 6 — 9. id maxime ago, ut verum Platonis de fabulis judicium cognoscatur, qui in libris de Rep. et mythologiae et dramaticae praecipue poeseos contemtor ac castigator acerbissimus esse fertur. Socratem hic, quid de fabulis censeret interrogatum facit respondentem: *ἀλλ᾽ εἰ ἀπιστοίην* cet., quae disputatio omnis eo redit, ut reverenda sit fabularum sanctitas, neve acuminis protervitate violanda. *Ἀγροίκῃ* dicit *σοφίαν*, i. e. artem illiberalem parumque ingenuam, quae sanctas ingenii simplicis cogitationes frivola interpretatione pervertat. Male utique cum his consentiunt, quae Plato habet Rep. II, 377 sq., quibus vehementer impugnat mythicae poeseos usum. At diversis eas vitae studiorumque temporibus, ac diversa persequens consilia proposuit de fabulis et poesi inprimis tragica diversas sententias. Juvenis enim mythologiae et poeseos summo ardebat studio, quas vir factus a civitate, quam finxerat soli rationi obtemperantem, abhorrere videbat (Cic. Tusc. II, 2.), perverse iis numinis donis abuti poetas satis expertus: ut non mythologiam aut poesin, quas ubique (in Phaedr. Jon. Lach. Protag. dialogis) reveretur divinas, sed perniciosum moribus earum abusum a civitate sua relegaret, sive potius severis legibus coerceret (Leg. VII, 816. Rep. II, 379); et fabulas quidem subtilioribus, quam quas tunc tem-

Heroum de patria meritorum grata iis colebatur memoria; perpetua Pelopidarum, Labdacidarum al. infortunia etiam sine ostentatione scenica non minus numinum ultricium terriculis terrebant, quam Thesei, Herculis aliorumque immortalitate donatorum merita omnis pietatis studium ultro excitabant. Quamobrem tanto amore fabulas tota fovebat Graecia, ut nihil ducerent prius et antiquius, quam teneris liberorum ingeniis eas tradere. Plato, *οὐ μανθάνεις*, inquit, *ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν* cet., atque *τοὺς ἐγκριθέντας μύθους πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶ, καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ ταῖς χερσὶν* sq. Rep. II, §. 377. An mirum etiam putabimus, si his fabulis, quas cum lacte, ut ita dicam, sugebant, et audiendis Graeci per totam vitam vehementissime delectabantur, et adumbrandis poetae, maxime vero ipsius vitae imitatores tragici inter se certabant? Ipsi vero his aliisque commodis mythica dramatum argumenta novis et fictis praestare Graeciae poetae elocuti sunt. Nam (Athen. Deipns. VI, init.) Antiphanes in Poesi hoc modo scripsit:

— — Μακάριόν ἐστιν ἡ τραγῳδία
ποίημα κατὰ πάντ᾽· εἴγε πρῶτον οἱ λόγοι
ὑπὸ τῶν θεατῶν εἰσὶν ἐγνωρισμένοι,
πρὶν καί τιν᾽ εἰπεῖν, ὡς ὑπομνῆσαι μόνον

poris conoeperant poetae, submittens rationibus, tragica vero maxime Euripidis (Rep. VIII, 568.), Agathonis similiaque exprobrans exempla. Haec ita disputans, ut severa Platonis judicia insigni, qua florebat tragoedia apud Graecos auctoritati non officere, intelligatur, de ea re ampliora cognituros relego ad Morgenstern. D. Plat. Rep. Comt. III, 2, 12 et Epim. 2. Sulzer Theor. d. K. IV. 558. Boeckh. Trag. gr. §. XIV.

δεῖ τὸν ποιητήν. Οἰδίπουν γὰρ ἄν γε φῶ,
τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἴσασιν — — —

Sed omnis ille locus considerandus est. Accedit, quod in ostentandis his fabulis ipsam graecae nationis et Athenarum maxime celebrationem tragici tanquam ultimum sibi finem proposuerant. Qui enim Atheniensibus invisi essent populi, eorum antiquam rationem cum invidia quadam descripserunt, Atheniensium pristinum statum summis efferentes laudibus. Quid enim? Sophocles cum Theseum, Athenarum conditorem, aequissimi et sapientissimi principis collaudet exemplum, Argivorum Creontem injustitiae atque ferae tyrannidis incuset, num id sine studio et ira putabimus factum esse? Quod patriae studium summa quamvis arte dissimulaverint tragici nescio an laudabili patriae caritate nequeat excusari. *) Eoque modo licet liberius in sancta mythicarum rerum sylva tragici versarentur, ut res novo ornatu induere, et ingeniosa adumbrare ratione summae artis ducerent **), tamen traditam fabularum rationem prorsus evertere et turbare nefas habebant. Sophocles quidem res varia immutatione diversis quae sequebatur consiliis ac-

*) Alia exstant exempla Aesch. Pers. 229 — 244. Eumenid. 675 — 696. Sophocl. Oed. Col. 668 — 720. Aj. 596. Eurip. maxime in Heracl. v. Boeckh. l. l. XIV. Referendum hoc ad arctissimam necessitatem, qua remp. graeca tragoedia attingebat. Quam a veteribus criticis jam indicatam Beckius, Boeckhius, Schlegelius uterque persecuti sunt, nuperrime illustravit Jacobus in Quaest. Sophocl.

**) Hinc Diphilus apud Athenaeum l. l.:

— — — τοῖς τραγῳδοῖς ἐξουσία
ἔστι λέγειν ἅπαντα καὶ ποιεῖν μόνοις.

commodare solebat: tamen in eo genere quam religiosus fuerit, testem habemus Athenaeum Deipnos. VII, 277. Ibi Sophoclem, qui in Ajace pisces ἔλλους appellaverit, vetustum poetam Gigantomachiae auctorem, qui primus ita locutus sit, imitatum esse Zoilus tradit; neque hoc mirum videri de Sophocle debere: ἔχαιρε γὰρ τῷ ἐπικῷ κύκλῳ, ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ μυθοποιΐᾳ: quod ejus de Sophocle judicium pluribus confirmat J. Casaub. animadvs. ad C.IV. cf. Lobeck. ad Aj. 70. Et in Homero exprimendo Sophoclis religionem in ejus vita Scholiastes laudat: τὸ πᾶν οὖν Ὁμηρικῶς ὠνόμαζε, τοὺς δὲ μύθους φέρει κατ' ἴχνος τοῦ ποιητοῦ· τὴν Ὀδυσσείαν γὰρ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται. Euripides vero in fabulis tractandis ab justa Sophoclis via paululum declinans magis ingenio suo indulget, et Anaxagorae Sophistarumque nimio fertur studio. Aeschylus vero, quem peculiari his in rebus ratione versatum esse jam antiqui scriptores significant, ultra illos, qui popularem hanc religionem condidisse traduntur, Homerum et Hesiodum sapuit. Eorum enim rationes non modo limat ubique et castigat, sed aperte impugnat hic illic eam vulgi religionem: quod Promethei exemplo demonstrabitur. Qua de fabula jam antiquissimus vitae Aeschyleae scriptor multa annotavit memorabilia. Locum etiam aliis, quas continet, rebus gravissimum transcribam fere integrum, ut, quo tendat omnis nostra disputatio, magis compareat: *Ταύτῃ καὶ ἄριςα εἰς τραγῳδίαν Αἰσχύλος κρίνεται, ὅτι εἰςάγει πρόσωπα μεγάλα καὶ ἀξιόχρεα. Καί τινες ἤδη τῶν τραγῳδιῶν διὰ μόνων οἰκονομοῦνται θεῶν, καθάπερ οἱ Προμη-*

θεῖς. Τὰ γὰρ δράματα συμπληροῦσιν οἱ πρεσβύτατοι τῶν θεῶν, καὶ ἔστι τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῆς ὀρχήσεως θεῖα πάντα τὰ πρόσωπα. Τῶν ποιημάτων ἃ μέν ἐστι διεξοδικὰ καὶ διηγηματικὰ, καὶ ἐπαγγελτικὰ, ἃ δὲ δραματικὰ καὶ μιμητικά, ἃ δὲ ἐξ ἀμφοῖν· ἃ δὲ μόνον δραματικὰ αὐτίκα ἐνεργεῖ καὶ λέγει ἅμα τὰ πρόσωπα, καὶ αὐτὸ τὸ κῦδος ἔχει. Διὰ τοῦτο αἱ τῶν δραμάτων ἐπιγραφαὶ προσγράφονται τοῦ ποιητοῦ Νιόβη Ὁμήρου, Αἰσχύλου ἐν Ἰλίοις· μικταὶ γάρ εἰσιν αἱ ποιήσεις αὐτῶν. Χορὸς δὲ τῶν τραγῳδῶν συνίσταται ἐξ ιδ' ἀνδρῶν, ὁ δὲ τῶν κωμῳδωποιῶν ἐκ κδ'. Σημειωτέον, ὅτι δράματα ὁ ἐποίησεν ὁ Αἰσχύλος. Ἡ τραγῳδία δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐν Ἀθήναις εὑρέθη, καὶ ἐκεῖσε ἤνθησεν, ἔνθα καὶ Αἰσχύλος Ἀθηναῖος ἦν καὶ τραγῳδὸς ἄριστος, τῇ τραγῳδίᾳ ὑπερβάλλων πάντας ποιητάς. Τέσσαρα δέ εἰσι τὰ συνιστῶντα τὴν ποίησιν, μέτρον ἡρωϊκον, μῦθος ἀλληγορικός,*) ἱστορία παλαιὰ, καὶ ποία λέξις, ὧν χωρὶς ἐποποιοὶ λέγονται. Ἀνθρώπους ὑποκριτὰς εἰσῆγεν ὑποκρινομένους πρόσωπα τοῦ τε Κράτους καὶ τῆς Βίας, καὶ εἰσήρχοντο εἰς τὸ μέσον καὶ ἐτραγῴδουν ἀποστηθίζοντες δράματα, οὓς καὶ τὸ κοινὸν ἔτρεφεν.

*) V. F. Tzetzes: Exeges. Il. p. 29. Schol. in Hesiod. p. 11. Blomf. Eustath. ad Hom. p. 5.

C A P. III.

AGATHONIS ANTHOS. SUPERSTITUM TRAGOEDIARUM ARGUMENTA.

Oportet vero, de Agathone, qui a tragicorum consuetudine μυθικὰς διαθέσεις proponendi deflexus novam inveniendi argumenti viam iniisse traditur, prius videamus. Consulendus est Aristoteles, qui ubi traditione accepta argumenta tragoediae, ingenio vero conficta comoediae esse solere dixit, ita pergit: οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἐνίαις μὲν ἓν ἢ δύο τῶν γνωρίμων ἐςὶν ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄλλα πεποιημένα· ἐν ἐνίαις δὲ οὐδέν· οἷον ἐν τῷ Ἀγάθωνος Ἄνθει· ὁμοίως γὰρ ἐν τούτῳ τά τε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα πεποίηται, καὶ οὐδὲν ἧττον εὐφραίνει· ὥς᾽ οὐ πάντως εἶναι ζητητέον τῶν παραδεδομένων μύθων, περὶ οὓς αἱ τραγῳδίαι εἰσὶν, ἀντέχεσθαι. Poet. IX. Is igitur probat nova tragoediarum argumenta, et exemplum laudat, quod praeiverit Agathon in fabula, cui nomen Ἄνθος. Qua voce, quamvis omnes consentiant, significari florem, non omnino liquet, cum Anthus et Anthes antiquarum fabularum sint heroes, ac cognominis tragoediae protagonistes alteruter fuisse videatur. Neque Aristotelis verba impediunt, quominus ita statuamus, si quidem Ἄνθει mutari licet in Ἄνθῃ aut in Ἄνθῳ. Argumentum, inquit, non ex iis

[3]

est, in quibus tragoediae versari, sive, quae a tragicis tractari solent. Sed hac observatione etiam missa cur novum is argumentum primus tractaverit, ex ipsa Agathonis indole ac natura facile intelligitur. Nam Aristophanes, Plato, Athenaeus, Stobaeus aliique ejus mentionem inferentes voluptati eum et luxuriae summopere indulsisse tradunt. Voluptatis excitandae studio ductus eas composuit fabulas, quae delectarent animos et exhilararent. Ejusmodi hilarotragoedias, qualis illa fuisse videtur, et Agathoni nomen comici conciliasse et recentiori comoediae viam munivisse manifestum est. Hinc profectum est paradoxon, quod Socrates in Plat. Symp. Agathoni et Aristophani probare vult: τὸν τέχνῃ τραγῳδοποιὸν ὄντα, καὶ κωμῳδοποιὸν εἶναι. Jam enim hac Atticae culturae et disciplinae aetate cum succus ille et sanguis vere tragicus, cui naturalis inerat non fucatus nitor, corrumpi coeptus esset, tragoedia desiit morum religionisque esse magistra, ac voluptatis ministra, nisi qualia hodie etiam proferri videmus, ficta voluptatis causa argumenta non proponebat. Ita tulit tempus. Aristoteles igitur mutata tempora respiciens, τὸ εὐφραίνειν summum jam tragoediis spectandum ponit, ideoque his populi commodis egregie inservientem collaudat Agathonem cf. Poet. XVIII. Mor. VI. 244. Plut. Symp. III. 3. φιλοπλ. fin. Primus enim Chromaticum musices genus et ἐμβόλιμα immiscuit; idem jactabat ἰσόκωλα et ἀντίθετα Athen. deipn. V. 2. cet. Quod eius studium veteris disciplinae defensores acerbissime reprehendunt et Plato in Symposio, ubi κωμῳδοτραγῳδὸς ille optime cognoscitur (cf. Praefat. Wolf XLV. Bentl. d. Ep.

Eurip. 2.), et Aristophanes, qui cum ejus effoeminatam mentem artemque irrit. Thesmoph. Ran. 84. al., tum omne aequalium tragoedorum genus degener Ran. 90. sq. perstringit. Verum digniores nomine et laude tragici in mythicis argumentis egregie ab arte et utilitate tractandis gloriam quaerebant, ejusque gloriae maximum inter ipsos certamen erat. Horum quidem argumentorum grandem copiam affert Lucianus de Saltat; tragoediarum vero, quae aetatem ferunt, si actionis propositae tempus spectas, Prometheus in antiquissima tempora incidit. Centum fere post annis Danaides virgines Aegypti filiis nubere recusantes Argos coufugiunt, itaque ab illis liberantur: Aesch. Supplicibus. Rursus centum post annis Ion, Apollinis ex Creusa filius, Antho primum, deinde etiam Creusae ejus uxori, cum liberis carerent, oraculo adtribuitur: Eurip. Ione. Non longo post tempore, Pentheo a Bacchis discerpto, Cadmus abigitur in anguem commutandus: Eurip. Bacchis. Tunc etiam Medea interempta pellice, Aegeo, regi Athenarum, nupsit: Eurip. Medea. Regnante ejus filio Theseo, Hippolytus a Phaedra mortua accusatus periit: Eurip. Hyppolyto. Cum Theseo floruit Hercules, de quo haec traduntur: Alcestin primum, Admeti uxorem, resuscitat: Eurip. Alcestide; deinde occisis per furorem filiis Athenas a Theseo deducitur: Idem Hercule furente. Denique induta Nessi tunica moritur: Sophocles Trachiniis. Sed ut ad Theseum revertamur, regnante eo etiam bellum Thebanum commissum est. Atque Oedipus, agnitis facinoribus suis, ipse se excoecaverat: Sophocl. Oedipo Rege. Tum fratres duo Polynices et Eteo-

cles mutuis pereunt caedibus: Aesch. Septem adv. Thebas. Sub hoc tempus Oedipus Athenas profectus, audito filiorum contentione, moritur: Sophocl. Oedipo Colon.; quanquam apud Euripidem occisis demum fratribus Oedipus ex urbe ejicitur: Eurip. Phoenissis. Mox Antigone, sepulto contra edictum fratre Polynice viva defoditur, mortuis insuper Haemone et Eurydice: Sophocl. Antigone. Tum etiam Argivae matronae Athenas profectae a Theseo impetrant, ut Creontem cogat Argivis sepulturam permittere: Eurip. Supplicibus. Paulo post bellum Trojanum exarsit, solutis e Graecia navibus mille ducentis. Ac primum quidem Iphigenia in itinere a Graecis mactanda evanescit: Eurip. Iphig. Aulid. Decimo deinde oppugnationis anno Rhesus occiditur, abductis equis: Eurip. Rheso. Mortuo Achille Ajax de armis iratus manus infert sibi: Sophocl. Ajace. Tum Philoctetes a Lemno ad Trojam abducitur: Idem Philoctete. Post captam Trojam, occiso Astyanacte et captivis mulieribus distributis, naves solvunt Graeci: Eurip. Troadibus. Mox etiam Hecuba post immolatam Polyxenam Polymnestorem egregie ulciscitur: Eurip. Hecuba. Ulysses, in itinere Polyphemo excoecato, navi pergit una cum Sileno: Eurip. Cyclope, satyrico dramate. Sub hoc fere tempus Heraclidae, adjuti ab Atheniensibus, Eurystheum in proelio capiunt et occidunt: Idem Heraclidis. Agamemnon autem domum reversus ab uxore jugulatur: Aesch. Agamemnone. Orestes vicissim matrem et vitricum occidit: Aesch. Choephoris, Sophocl. Electra. Idem occisis iisdem Athenas proficiscitur: Eurip. Electra. Sed in Oreste ejusdem ab Argivis

idem condemnatus Athenas petit. Athenis denique reus absolvitur Orestes: Aesch. Eumenidibus. Andromacham deinde liberante Peleo, Orestes, occiso Pyrrho, Hermionen ducit: Eurip. Andromacha. Mox etiam Iphigeniam sororem in patriam reducit: Eurip. Iphigenia Taur. Helenam quoque Menelaus ex Aegypto recuperat: Idem Helena.*) — Igitur haud mediocrem argumentorum, quae a tragicis tractata habemus, vides silvam! Atque quamvis longe majorem dramatum graecorum partem intercidisse vix satis doleas, tamen singulari sane felicitate nobis contigit, ut trium in arte tragica principum et praestantissimae quaeque, et tres, quibus eandem exhibuerunt rem, temporum iniquitati subreptae aetatem ferant fabulae. Nam Aeschyli Choephori, Sophoclis et Euripidis Electra ut legenti et comparanti voluptatem praebent haud exiguam, ita examinanti ingenii auctoribus proprii cognoscendi copiam faciunt, et, ab Aeschylo patriae religionis, a Sophocle artis scenicae rationes, ab Euripide auditorum voluptatem in concinnandis fabulis potissimum spectatas esse ostendunt. Ejusdem fabulae autem non modo apud alium alia, sed etiam apud

*) Cf. G. Canteri Nov. Lection. l. 4.; ibidem haec leguntur:

Aeschyli tragoediarum septem argumenta:
Praecipit Ionis vaga fixus castra Prometheus.
Oedipodae fratres alterno vulnere sidunt.
Victus rura fugit, tumidus rex dorica Xerxes.
Uxoris perit Atrides technis Agamemnon.
Aegysthum matremque simul necat unus Orestes.
Insontem laetus judex absolvit Orestem.
Belides Argivam implorant cum numine dextram.

Euripidem ipsum in Oreste alia atque in Electra cernitur oeconomia. Fabularum vero, ut aliae Athenis, aliae Thebis et Argis sedem habent, ita pleraeque ad Thebanum et Trojanum bellum redeunt. Antiquitatem etiam in remotiorem cum regressa sit Aeschyli ars, quomodo singuli in tractandis rebus singulis versati sint disserturos non solum ab eo graecae tragoediae patre disputationem repetere oportet, verum adeo, cujus fabula tempora antiquissima adtingat, a Prometheo; ejusque disputationis fere caput est, ut quam fabulosé narratam acceperit poeta aliquam historiam, ac qualem ipse eam exhibuerit, excutiatur.

CAP. IV.

DE PROMETHEO IN FABULIS.

Promethei fabula tantis tenebris obducta, tantisque involucris impedita est, ut satis eam extricare et liquidam facere tantum non desperem. Verum in rebus tam antiquis si, quae similia veri sint, pro veris accipiam, veniam impetrabo. Et ab natali fabulae solo cum quaestionem proficisci oporteat: Homerus frustra dux viae adsciscitur: coecutit enim, quamquam non genita coecitate. Primi fortasse Homeridae Prometheum versibus dignum et aptum esse viderunt: nam Hesiodi aetate ea fabula plane Graeca jam facta erat. A Cyclicis deinde poetis eum etiam magis turbata esset (v. Casaub. ad Athen. VII. IV.), difficillimum nobis est demonstratu, utrum Promethei notio proprie primumque in Asia, an in Graecia sit nata. Ad Asiam enim multis fabulae vestigiis exploratoris oculi convertuntur. Sed quia fere idem est apud omnes populos pari saltem coelo ac natura utentes eruditionis et culturae progressus: totius antiquitatis mythologia communi eoque arctissimo continetur vinculo; atque ii, qui ex Asia, terra scilicet ipsis ex omnibus partibus explorata, jactent profecta, quaecunque

bona Graecia viderit egregia ac splendida mentis documenta, erroris in dies magis convincuntur.*) Rerum enim et nominum similitudo ignis fatui instar fallacissima errorum procreatrix iis est, quibus non liquet, mutari quidem posse per advenas, si quos venisse probaverint, omnino novum et alienum indigenis non posse inculcari comprehensionum et cognitionum systema. Igitur sinceri et integri ab illa quidem sententia, qua Asiam Graecae conditionis fontem esse universalem statuunt, et, Promethei formam posse pariter ab Asiatico ac Graeco ingenio etsi diverse conceptam esse rati, quo plura et certiora ducant vestigia videamus. Herodotus primum IV. 45. haec dicit: *ἡ Ἀσίη (ἔχειν λέγεται) ἐπὶ τῆς Προμηθέος γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην* cet. Idem vero, teste Eudocia in *Ἰωνίᾳ* p. 346. „Prometheum Scytharum regem fuisse prodit, quem cum subditis victum praebere non posset, propterea quod *Αἰετὸς* fluvius agros inundaret, Scythae in vincula conjecerunt; Herculem fluvium in mare deduxisse, unde recisae aquilae orta sit fabula, et Prometheum vinculis liberasse." Accedit, quod quas Prometheus perpetitur miseriarum campus Asia fuisse perhibetur. Postremo quae in Asiatica doctrina graeci Promethei vim ac formam referunt, congessit, (ad quem infra recurram) Ritterus (Vorh. Europ. Völk. Gesch. V. 2. 5.) et Buttmannus: Ueber die beid. erst. Mythen: Berliner Monatschr. 1808. Huc et illud pertinet quod ex luto etiam a Persis credi primum ho-

*) „*λανθάνουσι δὲ αὐτοὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων κατορθώματα βαρβάροις προσάπτοντες.*" Diog. L.

minem fictum esse narrat Svidas v. Προμ.; quanquam iis de rebus quam incerta ac vaga proferri possint judicia, inde jam intelligitur, quod Augustinus de Civ. D. XVIII. 8. dicit: „Regnantibus regibus Saphro Assyriis, Ortopolo Sicyoniis, Chryaso Argivis, quo tempore natus Moses, creditur a quibusdam fuisse Prometheus, quem propterea ferunt de luto formasse homines, quia optimus sapientiae doctor fuisse perhibetur." Prometheum porro dici Aegyptium et Atlantis astrologi filium, propter Aegyptiarum et Asiaticarum de rebus mythicis opinionum affinitatem nemo miratur. Jamque Graecorum de Prometheo exponam narrationes. In his illud observatur commune, quod Promethei numen proditur multo antiquissimum. Et vetustas ejus originis primum probatur traditione antiquissima, eum Iapeti filium, Coeli et Terrae nepotem fuisse. De matre quidem, quam Apollod. I. 1, 3. Asiam, Aeschylus Themidem sive Terram, Hesiodus Clymenen fecit, atque de uxore, quam Aeschylus nominat Hesionen, alii aliter statuunt. Schol. Pind. Olymp. IX. 68. *Ἰαπετοῦ γὰρ παῖδες Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς, δύο ἀδελφοὶ, καὶ ἐκ μὲν Προμηθέως καὶ Κλυμένης Ἕλλην, ἀφ' ὅυ καὶ Ἕλληνες καὶ Δευκαλίων.* Cf. Pyth. IV, 110; Schol. ad Apoll. Rhod. III, 1086. Aliam originem docet Schol. ad Hom. Il. XIV. 295. (ubi: *Ἥρη ὅτι πρῶτόν περ ἐμισγέθην φιλότητι*) *ἐξ Εὐρυμέδοντος, ἑνὸς τῶν Τιτάνων, ἔτεκεν ἡ Ἥρα τὸν Προμηθέα παρθένιον· γνοὺς δὲ ὁ Ζεὺς τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα ἐταρτάρωσε· τὸν Προμηθέα δὲ ὕστερον προφάσει τοῦ πυρὸς ἐν Καυκάσῳ ἀνασκολοπίσας προσεπαττάλευσεν.* Sed in Hesiodo et antiquiore et uberiore fabularum fonte

subsistam, cujus de Prometheo narratio haec est: „Prometheus Iapeti et Clymenes, Oceanitidis, filius, malis artibus insignis, Iovem in convivio sacrificii carnem distribuens fallere studuit, ignemque, qua humanae audaciae causa Iupiter privaverat homines, coelo subductum iis reddidit. Quare iratus Iupiter saxo eum alligavit, eique aquilam hepar immortale comedentem immisit, quam postea Hercules occidit. Theog. 307 sq. Qua cum narratione si contuleris alteram, quamvis haud dubie spuriam ibd. 521; et *Ἐργ.* 59 sq., cognosces, antiquae fabulae simplicitatem in Hesiodo desiderari. Eam enim variis poetae turbarunt commentis. Idem Prometheus perhibetur homines ex luto et aqua finxisse, Apoll. I. 7. 1. Ovid. Metam. I. 82, alibi; deinde Minervae castitatem tentasse Schol. Apollon. II. 1253: quae propter facinora saxo affixum, atque excruciatum eum esse tradunt. Miseriarum vero neque in loco, quem plurimi Caucasum, alii Paropamisum (Diod. XVIII. Strab. XV. p. 688.) fuisse volunt, neque in genere consentiunt, neque in ratione, qua iis liberatus sit, Apoll. I. 5, 4. Eas quidem res, cum exigui sint momenti, in medio jam relinquamus. Pristinum autem cultum, quo Prometheum in Graecia floruisse negant criticorum recentiorum nonnulli, omnium maxime testatur locus Sophoclis Oed. Col. 54.

Χῶρος μὲν ἱερὸς πᾶς ὅδ' ἐςι· ἔχει δέ νιν
σεμνὸς Ποσειδῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
Τιτὰν Προμηθεύς·

atque Schol. ad h. l. *Συντιμᾶται δὲ καὶ ἐν Ἀκαδεμίᾳ τῇ Ἀθηνᾷ, καθάπερ ὁ Ἥφαιςος, καὶ ἐςὶν αὐτῷ παλαιὸν ἵδρυμα, καὶ ναὸς ἐν τῷ τεμένει τῆς θεοῦ. δείκνυται δὲ καὶ*

βάσις ἀρχαία κατὰ τὴν εἴσοδον, ἐν ᾗ τοῦ τε Προμηθέως ἐςὶ τύπος καὶ τοῦ Ἡφαίςου· πεποίηται δὲ, ὡς καὶ Λυσιμαχίδης φησὶν, ὁ μὲν Προμηθεὺς πρῶτος καὶ πρεσβύτερος ἐν δεξιᾷ σκῆπτρον *) ἔχων, ὁ δὲ Ἥφαιςος νέος καὶ δεύτερος· καὶ βωμὸς ἀμφοῖν κοινός ἐςιν ἐν τῇ βάσει ἀποτετυπωμένος, neque minus Aeschyleae vitae scriptor, quem laudavi Cap. II. fin. His testimoniis ceterisque, quae gravissima affert Hemsterh. ad Luc. Tom. I. p. 196. ed. Reitz., id quidem comprobatur, priorum Graecorum certe gentem quandam palam, posterioris vero aetatis viros inter arcanarum disciplinarum parietes Promethei numen cultu divino dignatos esse. Verum de Prometheae fabulae patria ex his nihildum certo statui licet. Aristoteles autem, ubi de mythicis mimeticae poeseos argumentis disputat (Poët. VIII), χρὴ, inquit, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς ἡ μία μίμησις ἑνός ἐςιν, οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεως μίμησίς ἐςι, μιᾶς τε εἶναι καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεςάναι τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥςε μετατιθεμένου τινὸς μέρους ἢ ἀφαιρουμένου διαφέρεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ ὅλον." Igitur ex diversarum de Prometheo narrationum mole quomodo unum ac qualem Aeschylus composuerit Prometheum, videamus. De origine quidem Promethei antiquam famam ita Aeschylus secutus est, ut Iove eum antiquiorem deum fuisse ratus Terram diceret matrem, patre non nominato. Prometheus, ut est apud eum, quo tempore de principatu inter deos pugnabatur, cum Tita-

*) Hoc non sceptrum sed facem fuisse, quoniam Prometheus δᾳδοῦχος semper fictus sit, Reisigius censet ad Soph. Col. Oed. 55.

nes sua consilia sapientissima spernere intelligeret, ad adversarios transiit, Iovemque in nanciscendo imperio strenue adjuvit. Potitus imperio Iupiter humanum genus exstinguere statuit. At Prometheus misericordia ductus hominibus et ignem coelo subductum praebuit, et variis artibus atque omnis generis scientia traditis miserrimam vitam sublevavit. Facinoris ob audaciam iratus Iupiter suaeque ipsius saluti timens Prometheum Scythico saxo jussit alligari. Ubi nihil e fastidio remittens, instantemque Iovis ruinam praedicans terrae motu in Orcum Prometheus est dejectus. Itaque cum multas alias res, tum, quam Sicyonii commenti sunt, fraudem istam in distribuendis carnibus commissam Aeschylus ignorat:*) ut integriorem fabulae simplicitatem hinc cognoscamus. Iamque congestis iis de Prometheo doctae antiquitatis indiciis ac testimoniis, facilius absolvi potest quaestio, quae est de historica et philosophica ejus vi et significatione. Etenim cum sint, qui rem vere factam uniuscujusque fabulae fontem esse statuant, probabile quidem est, advenisse in Graeciam antiquissima aetate, qui ignis metallorumque varios usus multasque artes gentem rudem doceret; eum vel ipsum, vel potius, quem alium suae ipse scientiae auctorem celebrasset, in Graecia valde inclaruisse, et propter merita probatamque ingenii industriaeque vim singularem Promethei nomine deum creditum esse, postea vero cum deorum tum

*) Si λεωργὸς appellatur ab Aeschylo V, 5, hoc vocabulum minime ad homines ex luto fictos referendum, sed Hesychio ac Svida testibus significat πανοῦργον, πάντολμον licet adversante Etymol. M. auctore.

aliorum, tum Lemnii Vulcani auctoritas invaluisset, cultu publico caruisse. Danda est enim haec venia Graecae antiquitati, quod miscendo humana divinis primordia rerum omnium augustiora fecerit; etiam pietatis est, quaecunque videntur egregia, ad deos referre auctores. Communi vero omnis antiquitatis consensu primis operum fabrilium auctoribus summus honos concedebatur. Eam propter artem Telchines, Corybantes, Curetes aliique magnam nominis gloriam adepti sunt. *) Galli rei metallicae auctorem summo prae omnibus diis prosequebantur honore, teste J. Caesare. In sacris litteris ea laude gaudet Thubalcain, et omnium deorum Aegyptiorum summus Phthas Graecorum Prometheum refert, cf. Cic. N. D. III. 22. Pertinet hoc quidem ad commune vinculum, quo omnium populorum cogitationes et rationes continentur: quam rem egregie explicuit Herm. epist. mythol. p. 7., simulque hoc certissimo argumento confirmatur, veteres populos satis intellexisse, quantam vim in sublevandam et expoliendam hominum vitam et conditionem habuisset inventus metallorum usus. Artium enim fere omnium is parens est, et rectissime vitae vere humanae cultaeque genitor Vulcanus dicitur, Hymn. Hom. XVIII. Neque nos debet fugere, quam multa hujus rei in Promethei fabula insint indicia, praecipue apud Aeschylum. Vulcanus enim Promethei vocatur συγγε-

*) „Remarquables par leur force les Corybantes s'exercèrent d'abord aux travaux de la métallurgie. Ovid (Fast. IV. 209.) les représente occupés avec les Curètes à fabriquer des armes défensives." Saint-Croix, Myster. I. 79 et 97. Inprimis conferas Lobeckium in Commentat: de Idaeis Dactylis.

Tali igitur modo ab historico Graecorum Prometheo distingui possit philosophicus. Verum cum Asiaticam Promethei formam describere atque accurate, quomodo a Graeca differat, definire voluerimus, multis difficultatibus impedimur, quia omni diversitate jam antiquitus neglecta, unus factus est Graecus cum Asiatico, unumque ad eum omnia relata sunt diversorum ingeniorum commenta. Quod quomodo et aliis personis mythicis acciderit, viri docti solent sagaciter demonstrare. Quorum cum nonnulli in decernendis iis personarum diversitatibus modum excesserint, in societatem venire mihi non videor, quoniam cum in aliis rebus contrariae de Prometheo narrationes aliter conciliari non possunt, tum parentibus suis, quos Graeci scriptores nominant, Prometheus ipse multo est antiquior, multaque ejus temere facta a natura ejusdem ac προμηθείᾳ, quam omnes ei adtribuunt, ita abhorrent, ut diversos distinguendi necessitas luce fiat clarior. *) Quanquam nomen Promethei non omnino nos cogit, ut sola ea, quae recti consilii et prudentiae sunt, ei adjudicemus, cum antiquiore aetate neque notiones

*) Garbitius tres distinguit Prometheos: unum ςοιχειακὸν et primaevum ex providentia divina et vi coelestium corporum ducentem originem, ex Iapeto natum et Themide; alterum ψυχικὸν, qui est in animis hominum, et ipsa mens et πρόνοια humana, ex Iapeto et Clymene, quia producitur et fovetur a celebritate famae et nominis; tertium πρακτικὸν, cui inventio et elaboratio variarum artium inscribitur, ex eodem patre, matre Asia, quia ex taedio veterum fertur ad nova et grata cogitanda." In his mirum est, quomodo consentiat cum Olympiodoro, quem primum edidit Stallbaum. ad Plat. Phileb. p. 246.

tiones neque nomina singularum virtutum satis definita et circumscripta essent: ut prudentiae atque astutiae notio apud Homerum adhuc et Hesiodum soleat eodem nomine significari. Sed de nomine, quod haud dubie re significata multo posterius est, cum quaestio prorsus omittenda, et de ipsa re fabulaeque sede Asiatica disputandum sit: viri doctissimi quidam, imprimis Heerenius (Ueber d. Hand. d. alt. W. I.), et Ritterus (Geographie der alt. W. et, Vorhalle Europ. Völk. G.) de Caucaseis regionibus ita scripserunt, ut hanc Promethei et Deucalionis patriam esse, dubitari vix queat. In Caucaso enim et circa septentrionalem Pontum cum Ignis numine una artium litterarumque inventio antiquitus celebrata, ibi aerariae, ibique sanctae doctaeque antiquitatis multa monumenta reperta, coloniaeque inde deductae sunt: cf. Ritter. Vorh. V, 4. Quamobrem vehementer errare mihi haudquaquam videor, qui censeo, Prometheum in hac patria Ignis numen simulque artium inventorem vitaeque humanioris auctorem fuisse; deinde, ejus in animis antiquitus expressam et comprehensam speciem una cum rei metallicae variarumque artium cognitione Deucalionem aut alium quem cum colonis Asiaticis profectum in Graeciam transtulisse; tum, rem eam simplicem apud Graecos ingeniorum poeticorum vel philosophicorum ubertate in istum abiisse fabellarum rivum et prorsus Graecam esse factam. Et Thessaliam quidem novos hos incolos, Hellenicae gentis parentes incoluisse, multis ex locis colligitur: Hom. Il. II. 683 sq. XVI. 595. cll. Eustath. et Heyn. ad. h.

l., Strab. VIII, 383. Pausan. III, 20. VII, 1. *) Sin vero quaesiveris, cur potissimum patriam reliquerint, propter ipsam religionem familia sacerdotalis emigrationis videtur auctor fuisse. Et profecto felicius hic eam divinae particulam aurae familia sibi servavit. Nam antiqui Graeci quamquam more suo omnes religiones et fabulas libenter recipiebant, suisque immiscebant; tamen ad Homerum usque hoc mentis placitum, sublimius et arcanum multis visum, singularum potius tribuum mansit tanquam mysterium et palladium.**) Atque postea quum laetioribus fabulis et serioris poeseos figmentis satis jam esset commixtum: tamen philosophorum et mysticorum scholis sua auctoritate polluit: v. Schol. et Interpr. ad Plat. Phileb. §. 18.

*) Hinc fortasse factum est, ut Aeschylus diceret, homines ante Prometheum vixisse *ὡς μύρμηκες*, sequens scilicet priscam fabulam, Myrmidones s. primos Hellenes, Phthiam habitantes, *ἐκ μυρμήκων* exortos esse: Dissen. ad Pind. Nem. V, 10. Apertius eo spectat Phthiotica illa narratio de Thetidis cum Jove connubio. Deucalionis vero fabula v. 332, et alibi commemoratur. Etiam Promethei inventorum expositio, inprimis v. 463 sq. ad Thessaliam nos dueunt: cll. Casaub. ad Athen. I, 14. XV, 6. ut subeat opinari, Prometheo V. antecessisse drama Phthiotici argumentis, *Φθιώτιδες*: Arist. Poet. XVIII, 4.

**) Omnino, Thessalorum instituta, quorum ipsi tenacissimi fuerint, serius demum innotuisse, constat.

C A P. V.

AESCHYLUS PYTHAGOREUS ET MYSTICUS.

Iam vero ut ad mythicas Promethei tenebras, quas jam tractavi, dimovendas Aeschyleus Prometheus laetam afferebat lucem; ita ex illustrata atque examinata hujus tragoediae ratione ac conformatione ad reliquas hujus fabulae difficultates explicandas lux accedet laetissima. Namque Aeschylus subtiliore et accuratiore mythologiae studio pristina mentis humanae placita ita explorata habuit, ut rei mythologicae verae rationes ex ejus dramatibus erui possent. Idem vero libentissime ac diligentissime in argumentis antiquissimarum fabularum, praesertim si quae ad religionem pertinent, explicandis versatur; atque Aristoteles ubi singula tragoediarum genera distinguit, ex Aeschyli Phorcydibus et Prometheis peculiare constituit genus: Poet. XVIII. Quod ὅμαλον nominans fabulas plana et simplici institutione excellentes significat. Eas ita instituendo Aeschylus hoc egisse videtur, ut interior quidam rerum propositarum sensus agnosceretur. Admirabilis vero ars illa et subtilitas, qua inductis personis sublimior quaedam vis ac sententia adtribuitur, et artificum antiquorum studio celebrata et a comicis quoque poetis adhibita est. Huc Aristophanis personae

symbolicae *Πενία* et *Πλοῦτος* pertinent, ut Nubes, Vespes aliasque, quae significationis et vi et venustate quadam excellunt, hic omittam. His quidem longe graviores et significantiores sunt personae mythicae, quoniam pristinae aetatis philosophia ac theologia fabularum imaginibus est involuta, atque subtiliores etiam Graeciae philosophi, maxime Pythagorei, sublimiorem suam sapientiam ad philosophiae praecepta et religionis disciplinam pertinentem harum involucris fabularum subvelabant, test. Clemente A. Strom. V. Aeschylum vero ut credamus subtiliora rationis placita occultius hunc in modum tradidisse, satis jam valet Athenaei de illo arbitrium (Deipns. VIII. 347.): „*φιλόσοφος ἦν τῶν πάνυ, ὃς καὶ ἡττηθεὶς ἀδίκως ποτε ἔφη, χρόνῳ τὰς τραγῳδίας ἀνατιθέναι, εἰδώς, ὅτι κομιεῖται τὴν προσήκουσαν τιμήν.*" cf. Tzetz. ad Hesiod. *Ἐργ. β.* p. 104: *Αἰσχύλος γὰρ ἀρχαικὸς* (v. *ἀρχικὸς*) *ἦν καὶ σοφὸς* sq. Aeschyl. Biogr. C. II. fin. Quod de Euripide Svidas narrat, id etiam ad Aeschylum pertinet: *ἐπὶ τραγῳδίαν δὲ ἐτράπη, τὸν Ἀναξαγόραν ἰδὼν ὑποςάντα κινδύνες, δι᾽ ἅπερ εἰσῆξε δόγματα.* — Etiam probabilius illud est, si Ciceroni, Aeschylum fuisse Pythagoreum dicenti (Tusc. Quaest. IV. 2.) fidem habemus. Quamquam hujus rei veritas non est ad unum Ciceronem testem referenda, cum ipse quemque, qui sapientia excelleret, Pythagorae auditorem fuisse creditum tradat ibid. Confirmari videtur aliis quoque argumentis, poetam Pythagoreorum doctrina fuisse imbutum. Namque primum tragoediarum quarundam (Eumenid. Supplic. Prometh.) subobscura ratio et deperditarum nonnulla nomina: *Κάβειροι*, (haec fabula aliis fuisse mystica videtur: Lobeck

Arg. myst.) Ψυχαγωγός, Ψυχοςασία, Φορκίδες, Παλαμήδης al. hoc significant; deinde aliorum scriptorum, praecipue ecclesiasticorum testimoniis, et fragmentis, quae apud eos sunt, nonnullis idem probari potest. V. Clem. Strom, I. et V. (Αἰσχύλος ἐπὶ τοῦ θεοῦ σεμνῶς σφόδρα φησίν, Ζεύς ἐςιν αἰθὴρ sq.) atque fragm. in edit. Both. 596 — 7. et 600. Denique in tragoediarum superstitum locis deprehenduntur Pythagorae rationes: quem in finem solum examinem Prometheum, in reliquis dramatibus pythagorica ex Stanl. Comment. cognoscenda relinquens. In eo diffusa est Pythagoreorum opinio, qui deum fato subjecerunt (quam partem Stoici praecipue fovebant) v. 517. aliaque insunt multa, vulgari mythologiae contraria, ut, Themidem et Terram unam esse, quas et ipse diversas dicat Eumenid. init. Quae deinde de numeri vi atque exercitae memoriae praestantia teste Jamblicho vit. Pythag. 17. et 29. Pythagorei docuerunt, iis nonne simillima Prometheus v. 459 — 462 dicit? Neque minus dicta ejusmodi v. 436. δάπτεσθαι κέαρ coll. cum Pythagoreorum dogmate καρδίαν μὴ ἐσθίειν, v. 553. τὰν Διὸς Ἁρμονίαν al. habent spiritum Pythagoreum; cujusmodi alia infra C. IX. afferenda sunt. At vero negari non potest, ut illud de Themide (cujus de mystica dignitate v. Orph. Hym. 78. Diod. v. 67.), ita talia permulta etiam mystici generis dici posse: quippe cum credatur et poeta mysticus fuisse et inter mysteriorum et Pythagoreorum disciplinam arctissima intercessisse necessitas. Quodsi utriusque disciplinae fons esse Aegyptus recte creditur, totam rationem Pythagoricae scholae eandem atque mysteriorum fuisse, non est quod miremur. Etenim, vulgari ex opinione,

utriusque doctrina interior taciturnitate parietibusque clausa non patuit nisi viris probatis initiatisque; adeo Pythagoreorum ἀκουσματικοὶ iidem fuisse putantur, qui in sacris μυσαί, μαθηματικοὶ inter illos, qui his ἐπόπται; atque Proclus Theol. Plat. 5.: Ἅπασα γὰρ ἡ παρ' Ἕλλησι θεολογία τῆς Ὀρφικῆς ἐστὶ μυσταγωγίας ἔκγονος, πρώτου μὲν Πυθαγόρου παρ' Ἀγλαοφήμου τὰ περὶ θεῶν ὄργια διδαχθέντος· δευτέρου δὲ Πλάτωνος ἀποδεξαμένου τὴν παντελῆ περὶ τούτων ἐπιστήμην, ἔκ τε τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν Ὀρφικῶν γραμμάτων. cf. Herod. II. 81. Quibus de rebus disseruit Villoison l. De tripl. theol., ad quem relego lectorem. — Quae cum ita sint, intelligitur, difficillimam esse de Aeschylo mysteriorum proditore quaestionem, licet ab omnibus, Aeschylum profanasse mysteria, fere ita referatur, quasi, quin fuerit initiatus, nemo possit dubitare. At Clemens Al. Strom. II. haec habet: Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξειπὼν ἐν ἀρείῳ πάγῳ κριθεὶς οὕτως ἀφείθη, ἐπιδείξας, μὴ μεμυημένον. Quae quidem sumsisse videtur ex Aristotelis loco hac in re gravissimo, sed ambiguo: Ethic. Nicom. III. 1., ubi Aeschylus, quae mysteria evulgasset, narratur judicibus respondisse, οὐκ εἰδέναι, ὅτι ἀπόῤῥητα ἦν. Et profecto Aeschylus non initiatus, ex doctrina mystica quae essent arcana et tacenda, scire non potuit; qui arcana ejusmodi dogmata vel proprio Marte cognita vel aliunde accepta evulgaverit. Veluti in Prometheo proprio studio edoctus Terram et Themidem dixisse potest unam esse; qui alibi Bacchum et Apollinem eundem fecit: Macrob. Satur. I. 18., et secundum Herodotum II. 156. ἐποίησεν, Ἄρτεμιν εἶναι θυγατέρα Δήμητρος: quod eum ex Aegyptiorum doctrina sumsisse

volunt Herod. l. l., et Pausan. Arcad. 37. Item Plutonem dixit et Jovem: Suppl. 151. 234. et Agesilaum: Athen. III, 99., atque (Pausan. Corinth. II, 24.) *καλεῖ Δία καὶ τὸν ἐν θαλάσσῃ*, et (Attic. I. 28.) *πρῶτος Ἐρίννυσι δράκοντας ἐποίησεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ θριξὶν εἶναι*, multaque alia inesse in Aeschyli dramatibus, quae Aegyptiorum vel Pythagoreorum scholas redoleant, quorumque origo inde deduci possit, et dixi et infra dicam. Quare licet concedamus, Aeschylum ad suscitandam profanationis criminationem non omnino mysteriis initiatum fuisse oportere; tamen eum, qui et Aegyptiorum et Pythagoreorum doctrina percepta et alio quovis modo animum et mentem conformaverit, revera interfuisse censeo; idque quin censeam, primo non prohibere Aristotelem et loci illius ratione et Eustratii commentatione, quam mox afferam, evincitur. Mysteriorum deinde Eleusiniorum quasi in ipso gremio Aeschylus natus et institutus erat, quorum apud Graecos tanta erat auctoritas, ut egregiorum virorum nemo non initiaretur. Ex his enim mysteriis praesentis et futurae vitae salutem pendere, consentiens erat veterum opinio: Diodor. v. 49. Eichst. Adeo uti non licuit mysticae doctrinae et institutionis experti publicum munus obire: Harpocrat. s. *Ἑρκεῖος Ζεύς* Poll. VIII. 9. et Hemsterh. ad h. l.; ita in jus vocati sunt mysticae sanctitatis negligentes: quamquam in his rebus tempora distinguenda sunt. Postremo ut illustrissimi quique viri nominantur mysteriorum participes, ita Demonactem omnium Graecorum solum non initiatum fuisse, narrant Lucianus et alii. Quid quaeris?

Aeschylus ipse, ut est apud Aristoph. Ran. 886. precatur thus foculo immittens:

„Δήμητερ, ἡ θρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα,
Εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυςηρίων,"

ad quae Scholiastes illa satis mira affert: ὅτι ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις ἐτελεῖτο τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου. Igitur salva Clementis auctoritate majorem nobis fidem facit Heraclidae Pontici apud Eustrat. et Aeliani (V. H. V. 19.) narratio, ex qua Aeschylus propter aliquod drama impietatis reus factus est; deprecantis vero Amyniae virtuti ad Salaminem praestitae condonabant Athenienses illud, ut frater absolveretur. Atque Athenienses profanata mysteria utique gravissime esse ultos, ex aliis quoque exemplis apparet. Alcibiades enim, Diagoras al. capitale eorum sibi odium contraxerunt: quin etiam minimam violatae mysteriorum sanctitatis speciem ad lites commovendas sufficisse ex Isocratis intelligas verbis: Εἰδότες δὲ τὴν πόλιν τῶν μὲν περὶ τοὺς θεοὺς μάλις' ἂν ὀργισθεῖσαν, εἴ τις εἰς τὰ μυςήρια φαίνοιτο ἐξαμαρτάνων, τῶν δὲ ἄλλων, εἴ τις τολμῴη τὸν δῆμον καταλύειν. cf. Andoc. de myster. p. 7. — Jam ἐπί τινι δράματι cum Aeschylus impietatis accusatus sit, id vero drama non nominetur, Eumenides fuisse conjecit Musgravius, cui adsentitur Boeckhius, Sane, inquiens, qui Atheniensium pronos ad lites movendas animos cognovit, Eumenidas hoc nomine accusari a quopiam potuisse non negabit" (de Trag. gr. p. 39.) Ea sententia si illo praecipue Eumenidum loco nititur, ubi Furiarum cum Apolline altercantium vera demonstratur natura, probabilis non est; neque magis si ad omnem spectas fabulae conformationem. Ejus enim omnis vis, si be-

ne quaeras, philosophica est, seu potius psychologica; neque iis, quae hic leguntur, aut verius quidquam de Furiarum natura dici, aut de externis earum terriculamentis elegantius ac subtilius fingi potest. In quibus cum nihil insit impietatis, magisque philosophicae quam mysticae rationes reperiantur, criminationis hanc fuisse causam aegre crediderim. Mythologiae enim universae rationes philosophice explicatas esse disciplina mystica, fabulas purgatas sordibus, interioremque sensum subtiliter demonstratum, quanquam multi opinantur, qui et ipsi deum ibi jam doctum esse unum clamitant: tamen certis argumentis veterumque claris testimoniis haec opinio destituta est. In Eleusiniis certe nisi de mysticis numinibus nihil potest doctum esse; quorum in Eumenidibus nulla fit mentio. Deinde si propter eam fabulam cum primum docta esset, tantam in invidiam poeta incurrisset, Prometheum, quam serius scripsisse opinantur, talem sane non formasset: quam fabulam cum jam veteres divinis et arcanis rebus refertam esse intellexerint, si non potiori, at pari jure dixeris mysticam. Eadem quodammodo exemplum praebet actionis dramaticae, qua in mysteriis historia prisci numinis miseranda proponebatur, ut quasi sensibus posset percipi: neque Iovis ceterorumque, qui tunc vulgo colebantur deorum vilitas ulla ratione illustrius demonstrari potest, quam id hac Prometheo factum est. Eae vero res, nisi indolem hujus dramatis ac rationem cognitam et perspectam habemus, ad liquidum perduci non possunt. Igitur in Prometheo, inquies, propalatorum mysteriorum vestigia deprehendis? At Eustratius, ad loc. l.

Aristot., fabulis, in quibus ipsi mysteria poëta evulgasse videretur, non accenset Prometheum. „Is locus latine translatus hic est: Videtur Aeschylus in Sagittariis, in Sacerdotibus, in Sisypho saxum volvente, in Iphigenia, item in Oedipode de Cereris sacris curiosius quaedam evulgasse; de quo Heraclides Ponticus in primo de Homero libro scribit, parum abfuisse, quin in scena ea de causa fuerit interemtus, quod nonnulla de mysteriis prodere videretur: praesensisse enim populi tumultum, atque ad aram Bacchi confugisse, cumque Areopagitae intercessissent, dicerentque, nihil prius de eo temere consulendum, quam judicio suo fuisset decretum: fuisse in judicium adductum atque absolutum, clementia judicum maxime veniam consecutum, quod strenue apud Marathonem pro patria pugnaverat. Nam et fratri Cynaegyro manus obtruncatae fuerant, et ipse graviter saucius ex proelio fuerat exportatus." — Quae ex Heraclide Pontico afferuntur, iis fides habenda est, verum quae suo deprompsit ingenio Eustratius, ea et ipse tam ambigue proposuit, ut nostras opiniones aequiparanda essent: quare nec Boeckhius ea respexit. Etiam, quem alii Aeschyli fratrem Amyniam nominant, cum aliis cur dixerit Cynaegyrum deprecatorem adfuisse, equidem utriusque precibus cives esse commotos putans nihil curo.*) At vero, inquies, non doctrinae mysticae divulgatione, sed rituum mysticorum ostentatione scenica Aeschylus Eleusinia prodidit. Sane quidem haec viri praeclarissimi, Lobeckii, est sententia, qui δᾳδουχίαν illam in

*) cf. Hermann. de chor. Eumenid. II. p. 27 seq.

exitu fabulae repraesentatam profanati mysterii suspicionem praebuisse affirmat. Ea vero Aristotelis omnisque antiquitatis testimoniis, quibus Aeschylum non ritibus mysteriorum sanctitatem, sed dictis laesisse constat, adversatur; quanquam δᾳδουχίαν proprie mysticarum religionum fuisse, ipse Cap. I. docui. Quo illud longe gravius est, quod Vir Eximius mysteriorem Eleus. fuisse disciplinam unquam, aut doctrinam omnino negat. Qua sententia tum illius de Aeschylo mystice locuto narrationis, tum omnium, quibus mysticorum librorum, carminum, argumentorum, ἱερῶν λόγων mentio fit, locorum exploditur fides; quibus hoc saltem est tribuendum, ut existimentur antiquiore aetate arcanam aliquam scientiam mystici poetae et sacerdotes partim celasse, partim verbis versibusque obscurioribus ritibusque dramaticis tradidisse, cum seriore aetate ceremoniarum et pomparum magnificentia spectatoribus plerisque satisfacere coeperit. Sed ea quidem quaestio cum a nostro loco aliena sit, iis, quae vir doctissimus in Dissertat. De praecept. myst., De myster. gr. argument., De myster. Eleus. grad. attulit, eo adducor, ut quaestionem de fabula mysteriorum profanatorum damnata omittam, et Aeschylum putem reconditioris scientiae potiorem partem a Pythagoreis accepisse. Et profecto Pythagoricae scholae quanta vis fuerit, nondum recte aestimari videtur. Namque cum alii Graecorum et philosophi et poetae sublimiorem rerum divinarum scientiam ei debent, tum Aeschyli explicatio a perpetua hujus scholae recordatione sejuncta scholiastis et antiquioribus jam criticis manca et inanis visa est. Secundum Aeschy-

lum Pindarus' Pythagoreos maxime aemulans simili studio anilis superstitionis impugnandae puriorisque doctrinae propagandae excellit, abs quo adeo metempsychoseos mentio Olymp. II. 75. sq. inferri putatur. Idem vero etiam de Epicharmo, Simonide, aliisque, quorum mysticam philosophiam laudant veteres scriptores, judicarunt. Clem. Str. V. Etenim tunc temporis summa Pythagoras florebat laude et auctoritate, quae cum arcanae doctrinae dignitate et divinitate in Graecia fugitivorum discipulorum studiis haud parum aucta est. cf. Cic. Tusc. Q. IV, 1. V, 4. Quanquam mihi Pythagorica eo ipso demum, quod cum mystica disciplina et doctrina quam accuratissime conciliabantur et conjungebantur, apud Graecos tanta incrementa cepisse videntur: cf. Tiedemanni Griechenls. erste Philos. p. 408. —

CAP. VI.

PROMETHEI V. CONFORMATIO.

De Prometheo Vincto cum pars tantummodo trilogiae sit, difficile est, accurate judicare, et, quod ejus primum drama atque ultimum interierint, vix satis doleas. Ex superstite quidem Prometheo atque ex fragmentis et collatis summa orationis gravitate, singulari rationis sublimitate et oeconomiae simplicitate illa quoque excelluisse dramata, conjeceris. Vincti vero Promethei institutionem ut facilius perspiciamus, tres partes distinguamus chori canticis notatas.

V. 1 — 397.

Κράτος et *Βία* jussu Jovis cunctantem Vulcanum, ut Prometheum maxime propter ignem raptum saxo alliget, adigunt — 98. Cruciatum constanter perpessus Prometheus, jamque solus relictus dolores lamentando sublevare studet — 112. Mox vero erecto animo Nymphas Oceanitides curru alato advectas conspicatus cum iis immeritas a Jove superbiente immissas plagas conqueritur. — 284. Accedit Oceanus in conquerentium societatem; sed ad modestiam cohortationibus suis spretis decedit — 397. Chorus pertinaciae causas comperit probatque — 560. Altera in

parte Io coecis erroribus hic appulsa et Promethei et suam ipsius fortunam immeritam queritur. Reliqua in dramatis parte Prometheus a Mercurio frustra, ut Jovi cederet, admonitus una cum rupe in tartarum dejicitur.

Haec quo loco ac tempore poeta acta esse finxerit, ante omnia est inquirendum. Et de loco quidem, licet alii alium statuant, alii in medio quaestionem relinquant, cum iis facio, qui Caucasum fuisse censent, non in Asia quidem, sed in Europa citra paludem Moeotidem, ex poetae quidem opinione, situm. Qua de re plura, quae infra dicenda sunt, hic praetermittens, ad temporis, quo haec aguntur, definitionem transeo; eamque repeto ex versibns 149 — 151., coll. 35. 96. 310. 351. 403; ubi cum legatur; *Νέος γὰρ οἰκονόμοι* etc., actionem in illud fabulosae aetatis tempus incidere, quo recentiores dii nacti sint imperium, apparet. Quibus de diis quid visum sit Aeschylo, postea demonstrabo, hoc uno nunc addito, secundum fabularum rationes antiquorum deorum gente comprehendi omnia numina, sive a Chao sive a Coelo et Terra oriunda, quae ante Jovis imperium summa auctoritatis vi pollebant, ab eoque deinde maximam partem sub terra condebantur. Titanum nomen de iis omnibus videtur poni, quae geretricium naturae animique humani virium sunt cogitatae formae.

Prodeunt cum Prometheo in scenam, quam adumbrata montis Caucasei regione exornatam fuisse, verisimile est, *Βία* et *Κράτος*, quae numina, auctore Hesiodo Theog. 385. seq. Jovis throno semper assidebant, a Styge et Pallante genita:

Τῶν οὐκ ἔς' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἕδρη,
Οὐδ' ὁδὸς, ὅππη μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει.
Ἀλλ' αἰεὶ παρὰ Ζηνὶ βαρυκτόπῳ ἑδριόωνται.

His Jovis satellitibus vel paredris imperii divini significatur summa potentia invictaque vis, quam adumbravit item Callimachus in hymno celeberrimo v. 68.: „Σή τε Βίη, τό τε Κράτος, ὅ καὶ πέλας εἵσαο δίφρου." et Mosch. apud Stob, Eclog. phys. p. 242. Ἡ Βία δὲ σύνθρονος Διί. conf. Aesch. Choeph. 233; Arnald. d. diis Paredr. I. 117. Biae adeo templum erat sacratum Corinthi in Acropoli. Utrique numini, quorum modo alterutrum poeta loquens induxit, Vulcanus dicit: Ἀεί γε δὴ νηλὴς σύ καὶ θράσους πλέως" atque morem gerit iis, in alligando Prometheo diu cunctatus. Qua ejus misericordia pariter atque indignatione praecipue in verbis: „Ὁρᾷς, θέαμα δυσθέατον ὄμμασι", conspicua ipsius Jovis exprobatur crudele imperium; idque non minus prudenter instituit Aeschylus, quam, quod ipsum Vulcanum expulsi Promethei successorem fecit. v. 39. — Admirabilis vero Promethei est fortitudo ac constantia, quae eum coram illis carnificibus gemescere omnibus licet tormentis excruciatum non patitur.*) Quod autem, si omnibus humanitatis sensibus exutus con-

*) Sunt, qui legibus scenicis coactum poetam haec ita instituisse dicant. Et profecto rarissime plures quam duae personae colloquentes reperiuntur in Aeschyleis. Verum neque alibi earum quae adsunt personarum silentium vi caret, neque Aeschylum artem hujusmodi legibus constrinxisse probabile est; atque de Hercule similiter afflicto item canit Ovidius: Dum potuit solita gemitum virtute repressit. cf. Schol. Prom. 435. Schol. Ran. 942.

spiceretur, animos minus tangeret, praestitum animi robur absentibus numinibus infestis in lugubres abit lamentationes. Desertus ab omnibus jam secum reputat, quanta pro quantis in beneficiis in homines collatis patiatur a diis istis mala, atque Jovis injustitiae totam rerum naturam advocat testem. Mox vero redit in animum recte factorum conscium fortitudo; τὴν πεπρωμένην, inquit, χρὴ αἶσαν φέρειν ὡς ῥᾷστα. Haec ejus διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν (v. 123.) patientis sors, cum iniquas recte et benevole factorum poenas praescivisse (v. 265.) dicatur, in nostros animos fortasse etiam proniore via decedit. Advenientium jam Oceanitidum perterritus strepitu (v. 115.) verissime fatetur: πᾶν μοι φοβερὸν τὸ προσερπόν, siquidem natura ita comparati sumus, ut mala patientes undique timeamus etiam majora. *) Vulcani illum alligantis ictibus adscitae Promethei adspectu cohorrescunt. **) Ejus enim

*) Plut. Sympos. v. οἱ δειλοὶ καὶ τὰ σώζοντα φοβοῦνται. Terent. Adelph. IV. 3. Omnes, quibus res sunt minus secundae, magis sunt nescio quomodo suspiciosi sq. — Schillerus: „Hat unsre Seele nur einmal Entsetzen genug in sich getrunken, so wird das Aug' in jedem Winkel Gespenster sehen." (Kabale und Liebe)

**) Voss. Mythol. Briefe vol. I. p. 158: Oceanus, der Herrscher des kreisenden Weltstroms, der bei Aeschylus, wie bei Pherecydes (Sch. Apoll. 4. 1396. Athen. II. 6.) und Pindar (Pyth. 4. 447.) schon zur Breite eines Meers erwachsen war, wohnte als Stromgott im Felsengeklüft seines Quelles (300), welchen Hesiodus (Theog. 282). Pindar (tr. p. 79.) u. Kallimachus (Pall. luv. 5.) am westlichen Ende Europas annahmen. Bis hierher tönte das Gehammer des anschmieden-

enim erant consanguineae, numero quinquaginta; quas omnes allatis curribus e sublimi in scenam vectas esse, admodum improbabile est. Boeckh. Gr. trag. pr. l. VI. Iis hic constans Chorus conspicitur κηδευτὴς ἄπρακτος· εὔνοιαν μόνον παρέχεται, οἷς πάρεστι" Aristot. Ita Chorus in Sept. adv. Theb. alib. Iisdem Jovis, quem tristis rei compererant auctorem, fastidium inhumanitatemque exprobrantibus, aeque ac Promethei atrocitatem incusantibus, omnem rem is ordine explicat, gravissimum illud accusans tyrannorum νόσημα, τοῖς φίλοισι μὴ πεποιθέναι. Ipse enim Prometheus Jovi cum Gigantibus pugnanti summa praestiterat officia, propter quae elatus timendusque in posterum illi videbatur. Locus is toti fabulae multam impertitur lucem v. 200 — 240. Eam quidem dramatis partem poëta insignem fecit non horrore, quem prior animis incutit, sed mollibus humanitatis sensibus, quibus tenerae virgines Promethei doloribus concussae nostros imbuunt animos. Iis peccasse Prometheum fateri dubitantibus ingenue ipse confitetur: ἑκὼν, ἑκὼν, sc. cum virtutis humanitatisque praeceptis non possem non satisfacere ἥμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι. Sed in ipso peccato summam ipsius laudem verti videt: θνητοῖς δ' ἀρήγων αὐτὸς εὑρόμην πόνους." En verum tragici herois ingenium ac naturam! Sed ne longus sim in singulis, jam cetera

---

des Hefaestos. Die mitleidigen Okeaniden baten den Vater um Erlaubnifs, und, ohne sich Zeit zur Beschuhung zu nehmen, eilten sie hin auf einem Wagen mit geflügelten Greifen, Fabelthieren des angrenzenden Arimaspenlandes, deren eins auch den Oceanus selbst durch die Luft heranträgt." cf. Schütz. ad h. l.

brevius persequar. Advenit, re exaudita, ipse Oceanus, qui, qua fuit timiditate sive potius sapientia senili, precibus, cohortationibus, minis, ut Prometheus Jovis potentiae modeste cedat, seque deprecatore uti velit, efficere studet. Verum ne talis quidem monitoris auctoritate illius robur infringitur; desperatum relinquit senex. At vero dixeris, unde immutabilis illa, quae pertinaciam et atrocitatem aequiparat, Promethei constantia? Namque ut immortalium de Jove hominibusque meritorum sibi conscius, ita certus ipsi Jovis erat interitus, quem jam antea imminentem obscure indicaverat v. 187 sq. Quas rationes satius poëta expositurus sequens Promethei cum Nymphis composuit colloquium v. 395—560. Hanc per fabulae partem rerum cardinem in eo verti intelligimus, quod cum omnium τῶν πρὶν πελωρίων, augusta gravitas, tum maxime Promethei divina dignitas extollitur, et quod supremo imperio recentes vilioresque dii iniuste potiti esse, ipsi vero rursus a Jove aspere atque ex arbitrio dominante premi dicuntur. Hoc etiam magis in altera fabulae parte poëtam spectasse videbimus, ubi Io conspicitur interveniens. Cujus tristissima sorte ad summam misericordiam, quin etiam ad vehementissimam indignationem rapimur. Etenim integra virgo, Inachi filia, quamvis Jovis illecebras insidiasque constanter effugere studens, ejus dolo Junonisque invidia in miserrimum abigebatur statum, quo bos facta per totum terrarum orbem pervagabatur furore agitata. Ejus quoque fabula tantis difficultatibus est implicata, ut plures ejusdem nominis distinguant viri docti: Scaliger. ad Euseb. p. 29, 34; Larcher. Chronol. Herod. IX, 2. Erroribus vero ejus,

quorum apud Aeschylum ratio geographica tantis tenebris latet condita, ut satis expediri posse valde jam dubitem,*) Pelasgorum vagationes indicari crederem, nisi antiqui Asiatici cultus iter et migrationem significari etiam verisimilius esset, v. Ritter. Vorh. 323. Ius deinde ad Prometheum adventus si propter temporum concinnandorum difficultates non omnibus de re judicibus probatur, non est, cur etiam artis rationibus habeatur contrarius. Illud enim, quamvis invita Gallorum severitate, condonandum dramaticis, quod in constituendis temporum rationibus majorem sibi libertatem sumere soleant. Quinimo ineptas judico argutias, quibus tales res ad chronologiam certam exiguntur. Io Prometheum, cognita ejus miseria vaticinandique, quam a matre acceperat, facultate, ut de sorte futura ipsam faciat certiorem, precibus urget. Sortem suam cum etiam in posterum fore miserrimam percepisset, recentibus furoris stimulis concitata Aegyptum versus defertur. Solatium quidem miseris, malorum socios habere; verum Promotheus Jus immeritam miseriam cum sua comparans eo procedit indignationis, ut summis Jovem recentesque deos omnes opprobriis obruat, palamque instantem illius ruinam et exoptet et denunciet: id quod haud quaquam videbitur eo indignum, ut qui, qua summa hominum caritate excelluerit, hanc probissimam virginem tanta excruciatam turpitudine cernens non posset non vehe-

*) v. Voss. epist. mythol. II, 17, 18. Schütz. Excurs. IV. ad Prometh. Herm. Observat. Crit. in Aesch. et Eurip. C. II. Tentavi rem perdifficilem Cap. XI, sed haud scio an eodem, quo alii, successu.

mentissimas animi perturbationes pati. Neque min[...] Oceanitides tristi utriusque adspectu percelluntur, qua[...] teneris animis summa Jus misericordia inflammat[...] divinam originem atque omne cum diis junioribu[...] consortium parum abest, ut detestentur. Omnis ig[...] tur haec fabulae pars ad summam Jovis protervitatem et tyrannidem exprobrandam manifesto conscripta es[...] Restat ultima dramatis pars, qua et Promethei virtu[...] animique constantia extremo probatur discrimine, e[...] ultima Jovis iracundia docetur. Mercurius enim a Jo[...] ve missus, qui Prometheum ad cedendum, atque a[...] vaticinium explicandum cohortando minandoque com[...] moveret, acerbissime deridetur. Nymphae vero ips[...] tanto illi adhaerent studio et amore, ut contemtis Mer[...] curii admonitionibus illi, quidquid accidat, se socio[...] fore denuntient. Quae minatus erat nuntius, Jupite[...] exsequens horribili terrae motu Prometheum cum rupe i[...] tartarum praecipitat. At vero ut ipse immortalis era[...] ita fortitudo animi salva mansit et incolumis. Qua[...] cum vel interiens virtutis Prometheae vis victrix ev[...] dat, absolutissimum hoc tragicae artis exemplum qu[...] est quin admiretur!

CAP. VII.

VIRORUM DOCTORUM SENTENTIIS DE FINE AC CONSILIO FABULAE ALLATIS CUM EA AD RELIGIONEM PERTINEAT, GRAECAE RELIGIONIS ET THEOLOGIAE BREVIS HISTORIA ADUMBRATUR.

Promethei V. ratione et adornatione exposita, opus est, ut quas alii de ejus vi et sententia proposuerunt opiniones, paucis attingamus. Quorum qui fabulam omnino contra tyrannos scriptam esse putant,*) quamvis haud minore quam Schützius doctrina et subtilitate in defendenda sententia utantur, tamen ab aliis satis jam refutati sunt. Alii propter hoc maxime, quod Aeschylus ita abuti non potuisset deorum sanctitate, gravius aliquod consilium latere censuerunt viri doctissimi Jacobsius, Schlegelius, Bluemnerus.**) Horum si summam spectas, omnium in eo consentit opinio, ut in Prometheo scribendo poëtam summae constantiae exemplar effinxisse, et philosophicas quasdam rationes

---

*) Brumoei Theatre d. Gr. I, p. 298. Schütz. Aeschyl. tragg. I. p. 178.

**) Jacobs Nachträge z. Sulz. Theor. III. Schlegel. dramat. K. u. Litt. I, 162. Bluemner. Idee d. Schiks. p. 6 sqq.

spectasse dicant; grave quidem fabulae consilium, idemque praeclare ab iis illustratum. Sed cum aliis, tum Jacobo ne hoc quidem satisfacit. Qui pro eo, quo excellit, singula quaeque ad tempora sua referendi studio, adstipulans Passovio, contra Periclem compositam esse fabulam docet;*) idem ad hujus fabulae exemplum Sophoclis Philocteten formatum esse censet. In utraque sententia comprobanda plurima quidem dixit praeclare; verum ut fieri solet, illucente veritatis specie remotissima quaeque et alienissima in subsidium convocando causam videtur perdidisse. Etenim praeterquam quod utriusque fabulae argumentum, quod personarum agentium diversa natura jam comprobatur, prorsus dispar est, siquidem de imitatione aliqua cogitandum, Sophocles Prometheo potius suo Aeschyleum exemplar expressisse probabile est: Dio. Chrys. Orat. 53. De consilio Promethei vero cogitans miror, a multis putari tragicos ubique insidiatos esse Pericli, quem maximi habuisse, adeoque populo saepe commendasse appareat ipsorum ex dramatibus aliorumqne scriptorum narrationibus; et invidiam populi Pericles sibi non ante Ol. LXXX, 1. contraxit. Deinde politicas quamquam deprehenderis in dramatibus graecis rationes, tamen qui contra unum aliquem virum drama integrum esse compositum putant, omnino falluntur. Tum, ut altius repetamus de Prometheo quaestionem, satis valent antiqui Scholiastae verba, quae infra C. X. afferam. Inest vero etiam, quod ex serie rerum sententiarumque brevissime descripta apparuit, plus

*) Passov. de Aesch. Pers. p. 15. Jacob. Quaest. Soph. 300 sq.

picturae poeticae, quam actionis dramaticae hac in fabula: alligatur Prometheus, ad cedendum admonetur, rationibus suis constans ad inferos dejicitur; haec, quae aguntur. Personarum autem, quorum mores egregie poeta expressit, principes Prometheus atque Jupiter. Quibus cum adumbrandis omnem insumserit operam artemque, ex hoc ipso, quod consilium in Prometheo secutus sit, colligi potest. Maximi denique momenti illud est, quod antiquior cum juniore deo, sive potius dii antiquissimi cum recentibus — οἱ νέοι μαχόμενοι τοῖς πάρος θεοῖς (τὸ δρᾶμα σημπληροῦσι οἱ πρεσβύτατοι τῶν θεῶν Schol.) — pugnantes inducuntur: qua argumenti gravitate poetam, ut omnino gravius aliquid, ita, quia deorum res omni dramate agitur, res divinas spectasse opinari cogimur. Et antiquorum deorum causam agunt Prometheus, Oceanus cum filiabus et Io. Illius quidem cum terrae sit filius, jam origine vera indoles indicatur. Namque piis pristinorum hominum rationibus acceptum illa numina, divinam rerum naturam significantia, originem referunt; divinitatemque suam hominibus Prometheus probaverat, quod summa in eos beneficia contulerat. Dicitur enim utilitates ex viribus nervisque naturae occultioribus ad homines redundantes ac commoditates ita in medium protulisse, ut ex ferino vivendi genere humana existeret vita; *) quibus de causis cultu, quo florue-

*) Admodum memorabilis est locus, quem supra jam excitavi, Stob. Ecl. p. 144, in quo Moschion et rude incultumque prisci temporis vitae genus, et prima cultioris vitae initia egregie quidem, sed ita exponit, ut Aeschyli in Prom. narrationem ante oculos videatur habuisse; nam et singulorum verborum summa est similitudo.

rit; dignissimum fuisse, Aeschyli sententia est. Deorum pristinorum alter Oceanus est, qui regno suo et ipse per Neptunum spoliatus recentiorum deorum imperium leni animo ferebat; idem nec belli inter utramque deorum gentem exorti particeps fuit: Apollod. I, 1, 3. Homerus eum, physicas rationes prodens, *θεῶν γένεσιν* (Il. XIV, 201.) vocat, et Schol. *Αἰχύλος ὑπερβολῇ ἐχρήσατο· ὁ γὰρ Ὅμηρος οὐκ εἰσήγαγεν Ὠκεανὸν εἰς σύλλογον τῶν θεῶν.* Pervulgatam vero secundum fabulam Prometheo cognatus est, Coeli et Terrae primus filius. Is ex parentibus qua lege exortus fingi ab antiquis potuerit, et Creuzerus (p. 161.) et Hermannus (p. 80.) in Epistol. de mythologia conscriptis diversa quidem uterque ratione explicarunt. Illud patet, eum a pia aetatis pristinae simplicitate divinum cultum accepisse, et divinam maris vim significare. Obtinuit enim antiquiore aetate haec consuetudo, ut quascunque naturae vires praeter alias et salubres et admirabiles animadverterint, divino prosequerentur cultu. Cic. N. D. II, 28. Cui religionis generi, simplicissimo ei quidem et plane physico, etiam Graecos post ruditatis primae miseriam victam et pulsam addictos fuisse et per se probabile est, et testimoniis confirmatum. Plat. Cratyl. *φαίνονταί μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους θεοὺς ἡγεῖσθαι, οὕσπερ καὶ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν.* Plutarch. d. oracul. def. *πρῶτον μὲν ἡ γῆ - ὁ δὲ ἥλιος - νόμῳ πατέρων θεός ἐστιν.**) (Nam quod unum apud mul-

*) v. Knight in Seebod. Miscell. Crit. I, 11. Lobeck. d. Tritopatr. ibd. I. IV.

tos imae antiquitatis populos numen nullo nomine appellandum — ἀκατονόμαστον — solaque sensuum reverentia perceptum reperitur, id prius quidem, sed hominum est humanitatis expertium et mentis luce parum illustratorum: idque significari putatur Ophione illo, quem Schol. ad vers. 957., et Typhoeo, quem ad locum satis memorabilem et persimilem Agam. 151. nominat.) Ex naturae autem contemplatione et admiratione praeter religionem vetustam philosophia quoque et historia est profecta. Mysticis vero illis theologis, de quib. v. Cap. I., numina divinae rerum naturae celebrantibus et venerantibus ea, quae etiam exteris populis prima fuit, religione physica populi animi implebantur: Aristot. Met. XII, 8. II, 4. Rudia quidem atque incondita adhuc fuisse haec humanae scientiae principia, ipsorum numinum rudioribus formis proditur; sed quae indigenorum cum exteris populis commercii vis est, Phoenicum maxime (et Aegyptiorum, Herod. II. 52.) politiore cultu et Pelasgorum migrationibus antiquissima illa Graecorum religio paululum emendata atque ita formata est, ut etiam interiores naturae et animi humani vires, et peregrina ejusmodi numina divinitatem aliquam acciperent. Eum in numerum Prometheus, quippe et externum numen, et ignea humanae mentis pariter ac naturae vis, pertinet. Talis igitur est Titanum gens, τὰ πρὶν πελώρια, cujus simplex infantia et quasi sancta ruditas deorum multo juniorum conficta elegantia longe gravior fuit ac praestantior maxime secundum Orphica, Pythagorica et mystica placita. Praeter ipsum Prometheum et Oceanum huic numinum genti Aeschylus accenset

Atlantem illius fratrem v. 427. Typhoeum 347. et quos Prometheus v. 88 sq. 1091 sq. deos testatur. Jo vero quomodo huc pertineat, postea accuratius exponendum est. Omnem eam graecae religionis aetatem (Urani et Saturni regnum,) ex ipsius antiquitatis doctae indiciis dixeris mysticam. Posterioris aetatis dii ac pervulgatae de iis opiniones cum ex artificum figmentis poetarumque nugis*) exstiterunt, tum maxime aliunde in Graeciam paulatim irrepserunt, graeco ingenio aliena commenta. Et multum jam ante Homeri tempus factum esse videtur, ut simplicibus pristinae aetatis rationibus accederent cogitatae deorum formae, quae et anilem fere superstitionem et culturae Asiaticae luxuriem redolerent. Etenim jam Homeri mythologia, ut Buttmanni oratione utar, congeries est diversissimarum de iisdem saepe rebus imaginum et fabularum. Mos enim erat antiquarum gentium et imprimis Graecorum, ut nullam neque singularum suae gentis tribuum, neque adeo exterarum nationum religionem, nullam superstitionem, nullum poeseos antiquioris figmentum pro vano prorsus haberent, sed suis

*) Sunt qui negent, poetarum et artificum figmentis cum ipsius populi opininionibus et cultu eam intercessisse necessitatem, ut haec ab illis semper pependissent. Sed veterum testimoniis sententia nititur. Herodotus enim Homeri et Hesiodi carminibus hanc fuisse vim asserit, consentientibus Platone, Aristotele, Plutarcho, qui etiam de aliorum operibus idem praedicant. Deinde Solon Thespidis artem ideo improbavit, quod res illas fictas mox in ipsam vitam et negotia abituras esse praevidebat: Plat. Sol. 29, 30. Prostremo eandem injuriam cum Phidia, Jovis Olympii auctore, etiam acerbius expostulat Dio Chrysost. Orat. Reisk. I. p. 401.

quodque potius religionibus historiisque immiscerent: ea tamen velut lege, ut quos quidem deos suis quodammodo similes viderant, pro iisdem etsi diverso nomine haberent; sin vero suis fabulis ea, quae ab aliis tradita essent, plane repugnare viderent, diversos saepe deos, qui revera iidem erant, crederant. Posterius igitur hoc tum quoque accidit, cum sive reges deorum traditos invenirent, qui cum Jove, sive uxores Jovis, quae cum Junone misceri posse non viderentur. Sed nova tum existebat difficultas: plures enim reges reginasve admittere non poterant. Quam ita removisse mihi videntur antiquiores, ut deos illos regnasse quidem, sed a Jove suo victos coeloque pulsos, deas cum Jove consuesse quidem, at legitimas uxores non fuisse docerent. Et haec vera est origo fabulae de Titanibus coelo turbatis, eoque modo Jovi paulatim cessisse putandus est Chronos, Neptuno Oceanus, Junoni Jo, Vulcano Prometheus, aliisque alii dii, nisi qui, nomine ac forma mutatis commixtisque cum peregrinis nationibus remanebant. Eam quidem harum rerum commutationem, multis antiquitatis fabulis celebratam, tempus non ferebat modo, sed etiam postulabat. Hinc quae confusae et perturbatae, adeo insipidae graecae theologiae rationes exstiterant, diversa gentium oratione, neque minus invidia et odio iis de rebus diverse sentientium augebantur. Maximam autem hoc loco vim habebat antiquissima illa et perpetua Dorum et Ionum etiam in his rebus dissensio: cujus nomina cum non facile hic omnia enumerari possint, illud universe dixisse sufficiat, Iones, quorum majores, Pelasgicae gentis nomine celebres, mystico quodam usi fuerint

religionis genere, ad quod oraculum Dodonaeum, mysteria Eleusinia et Samothracia, orgia aliaque pristinorum theologorum instituta pertinebant, laetius quoddam et liberius et quasi plasticum ejus genus; Dores contra maxime propter antiquam ipsorum cum Aeolibus et barbaris necessitatem, enthusiasticum quidem sed gravitate quadam et fere tristitia temperatam ac sublimiorem religionem amplexos fuisse. Quae inter eos diversitas tum Dodonaei Jovis, Jonici Apollinis, atque Herculis Dorici forma ac ratione haud male illustratur, tum publicis Atheniensium et Spartanorum sacris, quomodo ea Pláto in Alcibiade II. distinguit; itaque explicari potest illud, quod singulae fere Graecorum civitates diverso utebantur et genere et cultu numinum. Homerus vero et Hesiodus simplici et sincero animo illas a patribus acceptas fabulas digesserant et retractaverant; quo in studio eorum successores cum etiam perfectius ἀνθρωποφύεας θεοὺς adumbrarent, iisque majorem gratiae vim conciliarent, sublimia illa ac pristinae vereque divinae naturae numina paulatim in Chaos antiquum recedebant. Jam apud Homerum fabulae interiorem sensum non habent, quem priore aetate habuisse, ipsa, qua apud eum memorantur, ratio manifestat: ut poetam etiam hac in re coecutire miraremur, nisi Jones ejus aetate eo jam cultus humanitatisque progressi fuissent, ut quidquid fuit severioris, tristioris ac mysticae disciplinae, omnino spernerent, cupientes, ut fabulae lusui tantum et oblectamento, atque cultus deorum religionesque laetitiae potius et voluptati inservirent. Postea subtiliorum poetarum et philosophorum erat abster-

gere, quibus fabulae inquinatae erant; sordes, divinaque majestate quidquid in recentibus diis esset indignum abrogare, atque honestiora et ampliora sufficere: quae Platonis praecipue sententia est, quo ejus rei haud gravior extat arbiter, in Leg. et Rep.; apud quem eo nomine laudantur Pindarus et Simonides, ea laude sane dignissimi. Recentioris hujus cultus superstitio cum fabellarum commentorumque seriorum ineptiis quanquam Graeci vulgi animos tenere coepit tanquam religio antiquitate sancita et inviolabilis: tamen pristinorum numinum cultus antiquus in mysteriorum, *ὧν τέλος ἦν· ἡ τοῦ πρώτου καὶ κυρίου καὶ νοήτου γνῶσις* Plut., penetralibus et Graeciae in remotioribus regionibus et multis in Attices ipsius tribubus remansit. Et Solon Areopagitas patriae religionis custodes et vindices constituerat; cujus auspiciis illud mystice cogitandi, dicendi scribendique studium praeclarissimorum virorum animos adeo incesserat, ut Aeschyli animum ab eo occupatum fuisse non mirum sit. Clistheues vero diversorum cultuum privatos ritus ad unam religionem civilem evexit conciliatos: Aristot. Polit. VI. 2. Schneid. unde non tam deorum, quam festorum dierum, etiam templorum rituumque publicorum in Attica provenisse multitudo paene infinita videtur. Tantum vero abfuit, ut antiquorum illorum numinum cogitatio et memoria ex animis unquam efflueret, ut civitati summo in discrimine versanti venire auxilio supplicibus populi, poeticis a diis diserti, precibus adducta crederentur; *)

---

*) Quin, quod memorabilius est, universe numen divinum vel Incognitum deum, cui et ipsi altaria exstructa veteres

id quod praecipue in Persico bello accidisse narratur: Ritter. Vorh. p. 402., quo bello poetica religionis aetas videtur finita esse. Nam post Persica rerum discrimina civilem istam religionem vis et auctoritas adeo deficere coepit, ut Aeschylus, Aristophanes, al. palam impugnare eam non dubitarent. Philosophorum autem, si a Pythagora, de quo Cap. VI. dixi, discesseris, Anoxagorae, Xenophanis, Socratis et Platonis de divinis rebus sincerior doctrina, qua populus institui aut nollet aut non posset, parum valuit ad vulgarem, quae cum ipsa populi vita et publica et privata quasi coaluerat, superstitionem tollendam. Majore cum successu Sophistae et Epicuraei eam impugnantes meliora non tradebant. Diagoras vero, Theodorus, Euemerus al., deos et fuisse et esse omnino negantes, omnem religionem tollere coepere. Luciani postremo ejusque similium aequaliumque petulantia acerbissima antiquiores de diis rationes non minus ac recentiores prorsus in ora vulgi pro ludibrio abiere. Scepticam hanc graecae religionis aetatem tempora christianae religionis luce illustrata subsequebantur.

Quam ita velut primis lineis graeci cultus historiam designavi, cum rarissima exstent de ea veterum scriptorum testimonia, mancam quidem et exilem, uberius persequi hic non licet, ubi ad Aeschylum est revertendum. Eum recte quidem omnes judicant summam pietatem erga deos praecepisse, civilemque

habuisse jam ex Actis Apostolor. constat, de salute desperantes implorabant auxilium. Quam rem multis modis celebrare solent scriptores ecoesiastici, v. Lactant. de Inst. div. II. Clem. Al. Strom. VI.

cultus rationem emendare studuisse; neque tamen, quod jam ab antiquis scriptoribus proditum est, in aliis dramatibus eum alia de diis docere, saepiusque obscurius de religione loqui, quenquam fugit. Impie vero ubi de popularibus diis et superstitionibus locutus esse Platoni alijsque visus est, ibi reconditiore consilio egisse recte creditur, ut in Prometheo et Eumenidibus, ejusdem argumenti gravitate insignibus fabulis. In Eumenid. enim reperiuntur et pristina numina recentioribus subjecta statim vestibulo, et junioribus diis repugnantes Furiae. Videsis v. 148 sq. 187. et vehementem Apollinis cum iis altercationem 174 — 250: ubi, quamvis occultius, juniorum deorum naturam et mores acerbissime perstringit. Ibid. Furiae non minus ac Prometheus propter originis vetustatem recentibus diis venerabiles, 137 sq. 386 sq. 938 sq., vehementissime de injusto et aspero, quod hi exerceant, imperio 768 sq. conqueruntur. At cultus Furiarum fine fabulae Athenis recipitur, et Areopagi, earum sedis patriarumque religionum quasi asyli sanctitas a protervo antiqua instituta subvertentium impetu defenditur. Alia res est in Prometheo, quae certamen antiquorum deorum cum recentibus ipsum exhibet exemplo illustratum. Et feliciter quidem dii, serius ingeniorum luxurie maximam partem nati cum excelsis naturae et ingenii humani viribus contendunt, eaeque illis apparent inferiores: earum frangitur potestas, nec vero omnino tollitur: nam aliquid vere divini iis insitum est, quod tolli nequit: ea est Promethei excruciati immortalitas!

CAP. VIII.

INTERIOR QUI VIDETUR ESSE TRAGOEDIAE SENSUS. — FATUM. — IO.

Egregium Jovem, qui sit divinator, supplices audiens, clemens, panomphaeus, seu voces ac linguas omnium excipiens, depulsor et aversor omnium malorum, cum eundem Graecorum poetas injustum, sceleratum, iniquum, impium, inhumanum, violentum, stupratorem, adulterum, amatorem fecisse Clemens Al. in Epitr. tradat, Aeschylum potest notasse, qui quem Jovem alibi optimum maximum dixerit, in Prometheo fecit, ut vidimus, improbum, libidinosum, crudelem. Erga inimicos quidem Jupiter salva dignitate asperum sese exhibere potuit, quoniam per Graecorum antiquas rationes in inimicos gravius consulere, ab iisque crudeles vindictas repetere licuit. Quam sententiam nostra aetate alienam veterum et poetae et philosophi excellentissimi amplexi sunt. Laudem adeo habuit, si quis injurias vehementissime ultus fuit, cf. Less. Laoc. p. 43. Quid vero? nonne jam apud Aeschylum Promethei integritas et probitas comparet? et apud Lucianum, qui Aeschylea in Prom. suo haud dubie ante oculos habuit, egregie ille omnes injuriarum ridiculas criminationes repellit. Etiam quae alia,

ut

ut vidimus Cap. VI, exprobrantur Jovi, ut quibus nihil magis abhorreat a majestate deorum, neque luculentius quidquam cum Jovis improbitatem nequitiamque, tum subditorum ei deorum vilitatem testetur, ea ne summae impietatis poetam coarguant, tantummodo consilii, quod secutus est, sublimitate ac sanctitate prohibetur. Jupiter adeo insons hominum genus, secundum fab. (v. 230 sq.) prorsus extinguere constituerat. Quo ab interitu cur homines servasse dicatur Prometheus, explicaturo primum illud tenendum est, de genere humano semel saepiusque diluviis prorsus deleto antiquos populos multa fabulatos esse. cf. Buttmann: Ueber den Mythus der Sündfl. Deinde Caucaseam regionem ut Promethei ipsius, ita hujus quoque fabulae, quae inde a colonis in Europam translata sit, esse patriam putat Ritterus: Vorh. V. 4. Denique Prometheus instante diluvio Deucalioni et Pyrrhae, ut nave aedificata salutem quaererent, suasisse traditur; idemque Jehova Noacho suadet v. Buttm. 2. 2. Atque Aeschylus, quantum ex breviore narratione emergit, eam fabulam, quo humanam salutem Prometheo deberi omnem demonstraret, mutasse videtur. Ejus enim omni modo divinam dignitatem et excellentiam praedicat, neque omnino de antiquis illis numinibus, nisi quod laudem ferat, quidquam tradit, deos recentiores nunquam sine summo contemtu commemorans. Omnino enim priorum temporum Aeschylus si quis alius laudator perpetuus, veterisque disciplinae acerrimus propugnator (ἀρχαικὸς ἦν καὶ σοφός Schol.), quaecunque suae erant aetatis cum indignatione videbat et acerbissime reprehendebat. Hoc qui

Aeschyli mores et ingenium egregie expressit, Aristophanes, non silentio praetermisit. In Nubibus enim (v. 1358 sq.) recentioris disciplinae asseclam ei opponit Euripidem, quem inprimis in Ran. tam accurate describit, ut veteris recentiorisque disciplinae diversitatem, si aliunde cognosci non posset, inde jam cognoscatur. Nam post pugnam Marathoniam, cum Solonis institutis severam vivendi rationem, in agendo probitatem, in cogitando pietatem omnium vitiorum vi et impetu depressas et sublatas esse, idem tradit Pax. 147. 534. Ran. 886. 893. alib. Qua de morum eversione Aeschyli indignatio omnibus ex dramatibus comparet. v. Jac. q. S. p. 173 sq. Neque ulla de re vehementius conqueritur, quam quod excelsa illa antiquorum numinum gens juniorum deorum vilitati et vanitati cesserit cultu suo privata ac ferme ludibrii facta, cujus rei indignitatem, quam etiam in Eumenid. et Supplic. subacerbe adtingit, illustri Promethei exemplo videtur demonstrare voluisse. Idem egit ille veteris disciplinae vindex non lenior, Aristophanes, haud minus recentiores deos ubique carpendo et in Ranis Bacchum etiam mordaciore modo cavillando. Acute id vidit Stanlejus, qui ad Supplicum locum 707, pro re nostra ita loquitur: legem a Triptolemo latam, a Dracone restitutam, respicit Aeschylus, hanc nimirum: *Θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις, κυρίως τὸν ἅπαντα χρόνον θεοὺς τιμᾷν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους.* Ceremoniarum et rituum patriorum observantissimos fuisse Athenienses, tradit Isocrates in Areopagitica: *ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσωσιν.* Alienigenas tamen deos,

etiam omnium pene gentium, adscitos fuisse, constat ex Aristophanis versu hoc: *Αἴγυπτον αὐτῶν τὴν πόλιν πεποιήκασιν ἀντ' Ἀθηνῶν*, ad quem alludit Cicero l. 2. leg., novos vero deos sic Aristophanes, facetissimus poeta veteris comoediae, vexat, ut apud eum Sabazius et quidam alii dii peregrini judicati e civitate ejiciantur: cll. Lys. Orat. c. Nicom. Quid? quod Eupolis propter vehementem suam in peregrinas istas superstitiones iram in mare esse praecipitatus (v. Schol et Interpr. ad Juven. II. 92. Hor. Ep. 17. 56.) traditur. Etiam Sophocles summe reveretur priscorum deorum sanctitatem: Oed. Col. 40. Ant. 758, et Elect. 112, ubi Reisigius *ἀρχαιογόνων* supplet, mihi vero *τῶν πρεσβυτέρων* s. *τῶν πρεσβυγόνων* excidisse visum est. Notus vero in vulgus Euripides popularis religionis est contemtor. Neque tamen haec ita intelligi volo, ac si aut omnia prioris illa aetatis numina antiquitus culta sint publice, id quod modo de Urano, Terra, Io, Oceano, Prometheo, Eumenidibus al. probari potest (Nitsch, Beschreibung des — Zustand. d. Gr. II.), aut poetae illi hunc cultum omnino tunc revocandum duxerint; verum eo fortasse res redit, ut querantur cum de labante omni veterum disciplina, tum, quod, quae majorum pietas, probitas et verecundia iis numinibus colendis spectata sit et probata, in recentiore cultu locum nec habeat nec pro temporum vicissitudine habere possit: quae res summo sit civitati detrimento. Nam quantam in salutem publicam tuendam religionis ratio habeat vim, nos scimus omnes, et apud Graecos necessitas inter rem sacram et civilem vix satis arcta potest cogitari; adeo illam ipsosque quodammodo

deos reip. proceres semper ex hujus rationibus conformare solebant: Nitsch. ibd. I. p. 642. Boeckh. Haushalt. Athen. II. 254. 59. Aeschyli vero aetate rerum fere omnium periculis et commutationibus factis omnium animi simul commoti et concussi erant: quamobrem fieri non poterat, quin indoctiores quoque e populo de religionum suarum, quibus peritiores tantummodo ad artes et voluptates amplificandas abuti viderent, sanctitate et sinceritate dubitarent. Tum etiam Phrygiae et Aegyptus impudicae ceremoniae et superstitiones, pestis et pernicies civitatis, optimos quosque corripiebant et pessumdabant. Atque Baptis aliisque, qui impiarum istarum cogitationum et religionum civibus autores exstiterant, vehementius haud quisquam succensuit, quam Aeschylus, qui ob rei indignitatem ἀποπτῦσαι δεῖν καὶ καθήρασθαι τὸ στόμα dixit teste Plutarcho. Isid. et Osir. Accessit, quod cum divitiis, omnium malorum quasi materie, luxuria et libidinibus invalescentibus etiam probissimorum animi corrumpebantur, infimi vero homines propter summam egestatem crudeliter vexabantur et ad deterrima quaeque facinora, cum praeter religionem aliam virtutis exercendae causam nullam haberent, facile compellebantur. v. Kortüm. in commentat. vernac. de Cleone (Schweizer. Beiträge I.) et in libro: Hellen. Staatsverf. 5te Beil.

Irruenti igitur huic civium suorum perniciei Aeschylus non aliter obviam iri posse videbat, quam ita, ut abrogatis, quae ludibrio jam erant, religionibus et Cotyos, Sabazii, Cybeles aliisque nefariis orgiis prorsus sublatis, animi sanctioribus et castioribus sensibus imbuerentur. Itaque evenit, ut quae philosophicarum

scholarum aut fortasse mysteriorum parietibus tum celabantur subliniora de divinis rebus dogmata emendatioresque religiones satis cum suo periculo in medium proferre publicumque in usum convertere auderet, atque, cum esset aetate provectior, modo ex prisca Graecorum religione tragicas formas repeteret, easque caste et sancte adumbraret et ostentaret. Neque primus et unus hanc salutis ferendae viam iniit, cum multo jam ante Moses propalata suumque ad consilium adhibita mysteriorum Aegyptiorum doctrina Hebraeos ab interitu servaverit, civitatemque condiderit, quam rem egregie explicatam habemus a Schillero nostro (de Mos. leg. opera Schill. tom. XVI. Ed. 1819.); atque fere idem de Pythagora narratur. Neque tragoediis eum haec efficere tentasse mireris, cum eam populi erudiendi tum aptissimam fortissimamque rationem Capite II., tum tutissimam fuisse, ex Svidae verbis (v. Cap. VI. N.) intellexerimus. — Qua quidem cum dramatis institutione et sententia quomodo res aliae et magni eae quidem momenti cohaereant vel conciliari queant, haud ita facile intelligitur; quarum magna pars ex deperditis trilogiae dramatibus lucem accepisse videatur. Etenim Prometheus officiis Jovi imperium occupanti praestitis gloriatur, et vaticinandi artem callet. Hanc matri Themidi acceptam refert, illa ad bellum cum Titanibus gestum pertinent. Quod enim Titanum ferocissimum genus, satis antiqua fama a Jove magna virium contentione victi perhibentur, id, si ad eundem Jovis suorumque cultum supremo demum studio propagatum commode referunt, in justam aliquam nos interpretationis viam vi-

detur ducere posse. Promethei enim illa officia interpretor politiorem hominum culturam ex perfectiori naturae cognitione profectam, qua invalescens recentiorum deorum auctoritas adjuta est et sustentata. Quid enim? Hellenes, qui a Promethei nepote nomen habent, ubi primum exstiterunt, nec Pelasgorum nec rudioris vitae aut religionis amplius deprehenduntur vestigia. Eidem Prometheo, cui omnium artium prima cognitio tribuebatur, vaticinandi ars, quae insigni antiquorum populorum laude florebat, deesse non potuit. Nam et Jovis interitum, Fato destinatum, et Ius suamque sortem futuram praevidet. Sed pluribus eae res impeditae sunt difficultatibus. Primum difficilis omnis de ratione, quae inter Jovem et fati necessitatem intercedat apud Aeschylum, quaestio est. Multis de ea jam disputatis, qui ultimum inquisivit, Bluemnerus Aeschylum in dramatibus aliis alia tradere contendit (Schicks. Id. p. 122.). Quod per se quidem minus probabile videtur, sed a subtilioribus artis Aeschyleae rationibus, quae propter consilii diversitatem in his rebus minorem constantiam patiuntur, non abhorret. Adeo in ipso Prometheo loca sibi contraria deprehendis; nam ex v. 50, Jupiter ut in ceteris tragoediis, solus liberi arbitrii esse videtur; contra v. 515 sq. ut per omne hoc drama fati necessitati ipse esse obnoxius dicitur. Verum fortasse ex his ipsis locis rei veritas emergit. In altero enim Moerae atque Erinnyes necessitatem fatalem gubernare traduntur. Necessitatem eam interpretor cum naturalem causarum et effectuum nexum, tum maxime aeternas leges, qui

bus scelera vindicantur:*) unde fit, ut eadem appelletur *Νέμεσις*, *Δίκη*, *Αἶσα*. Ea necessitas per totum mundum naturali atque aeterna pollet vi; eadem deorum quoque omnium malefacta, quippe quibus humanam imbecillitatem et perversitatem aequiparent, puniuntur. In his quoque quomodo Aesch. cum Pythagora conspiret, vide Tiedemann. l. l. 489. Erinnyes proprie poenarum sunt exactrices: Choeph. 625., easque Moerae sorores suas nominant: Eumenid. 949. Quae numina, quamvis et inter se et a Necessitate ipsa differant, saepe non accurate distinguuntur. Sunt *κοῦραι Νυκτὸς*, sive aliis ex diis vetustissimis orta. Qua origine docetur, ab ima antiquitate esse transdita, neque a Graecis demum philosophis proposita. Et apud omnes quidem barbaros ejusmodi ultricia laesae conscientiae numina, obscure cogitata, inveniuntur; apud Graecos vero Arcadia, et antiqua illa et perpetua Pelasgicae gentis sedes, earum fuit patria: Pausan. VIII. 4. et 25. Eas igitur par pari ubique reddentes deos a Jove, qui patrem regno expulerat, in Prometheum crudelius consuluerat, Ius integritatem corruperat, mox duras poenas esse sumturas, Prometheus jure praesentiebat; *Μέγα γὰρ δύναται πότνι' Ἐριννὺς παρ' ἀθανάτοις* Eum. 939. Eatenus illis subjectus fuit; eodemque modo explicandae sententiae, quae in prosaicis scriptoribus inveniuntur, de imperio quod Ne-

*) Cicero (Divinat. I, 55.) „Fatum, inquit, appello, quod Graeci *εἱμαρμένην*, i. e. ordinem seriemque causarum, cum causa causae nexa rem ex se gignat; ea est ex omni aeternitate fluens veritas sempiterna."

cessitas in omnes deos exercet: Herod. I. 92. At vero si Jovis sociae, eique submissae illae deae dicuntur, iis significatur justitiae vis, quam praecipue ad humana et terrestria pertinentem Jupiter exercet Moeragetes, quo tum ipso sublimis illa philosophorum omnibus partibus absoluta ac perfecta Numinis supremi forma, mente ac cogitatione concepta exprimitur. Atque étiam tum Jupiter dici solet tantummodo ex immutabili Necessitatis s. Moerae arbitrio agere; estque *Νεμέσωρ* s. *Ταμίας*, atque illius quasi manus. Eadem lege fortunae vim regit, quam, praesertim si ad singulos homines refertur, indicant *Τύχη*, *Δαίμονες*; quae Jovis filiae exculta demum poesi, etsi ante Homerum, exortae sunt. Apud hunc quidem fatum omnino ab arbitrio Jovis pendet; omnesque dii, ipsi fratres Jovi obsequium praestant. Il. VIII, 17. 38. 440.; IV, 52.; XIII, 355.; ab eoque puniuntur Il. II, 580. XV, 117. VIII, 12. XV, 137. In hac re Homerum Aeschylus secutus, non Fati sed ceterorum deorum respectu habito dicit in altero loco: ἐλεύθερος γὰρ οὐδεὶς πλὴν Διός." — Porro de nuptiis illis perniciosis, quas cum Thetide Jupiter parabat, aegre certius quidquam afferas. Uranus quidem et Saturnus, (mysticae et physicae de diis rationes), quum, maxime quia cum peregrinis numinibus coaluerant, valere jam desiissent, Aeschylus, fore ut vis cultusque Jovis (h. e. poeticorum deorum) eadem ratione abolesceret, recte praevidebat. Quod cum per filium Thetidis eventurum esse dicat, éaque Phthiae patria sit dea: notandum est, Phthiam Hellenum, a Promethei nepote oriundorum, genuinam sedem fuisse; eorumque antiqua sacra auctoritatem

in Graecia recuperatura Aeschylo fortasse visa esse. Etiam qui ejus in his rebus simillimus est, γέγονε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Αἰσχύλου, καὶ συγγεγένηται αὐτῷ (Thom. Mag. Πινδ.), Pindarus Isthm. VII, 27 — 36. eam rem commemorat: sed additis verbis: ἀλλὰ τὰ μὲν παύσατε orationem abrupens, nescio an arcanae doctrinae haec esse prodit. Eodem pertinet, quod Thetis ἀγλαόκαρπος Nem. III. 54. vocatur. Atque si consideras, qualem quantumve eum Jovis victorem illi poetae describant, adeo veram supremoque deo dignam formam illorum menti obversatam esse opineris. cf. Apollon. IV, 791. 800.; Tzetz. Lycoph. 178. Hygin. I. 54. Jus denique quod ad omne drama faciat introductio, intellectu difficilius. Est ea quidem Inachi, Oceanitidum fratris filia, et quamquam ferae inservit deorum recentium asperitati exprobrandae, nihilominus tamen res altius est arcessenda. Primum memoratu non inutile videtur, eam dici non modo unam fuisse cum Iside, sed etiam filiam Promethei, a Plutarcho, Clemente Al. al. Ita enim arctissima horum numinum conjunctio indicatur. Deinde Prometheus virginem summa jam injuria affectam aliquando miseriarum finem adepturam et Epapho genito deam futuram, ejusque ex nepotibus, qui ipsum suis liberet vinculis, exstiturum esse vaticinatur. Quae si rata fiebant, (quod factum indicatur Aesch. Suppl. 301 sq. Eurip. Phoenix 687 et Schol. ad 633.), prospero malorum exitu et Io et Prometheus quodammodo in integrum restituebantur. Ea est enim apud Graecos et trilogiarum omnino et singularum tragoediarum natura, ut ad extremum ipse totius fabulae exitus animos no-

stros cum deorum vel fati asperitate reconciliet. Propter deperdita vero dramata et obscuram nonnullorum rationem saepe difficilius est, qua poeta via huc tenderit, cognoscere. Id qua arte et ratione in Prometheo poeta assecutus sit, etsi accurate demonstrari nequeat, hujus tamen indolis et institutionis fuisse drama trilogiae ultimum, cujus his fragmenta addita sunt, facile intelligitur. Namque etiam Io ad priorem deorum gentem pertinet. Inachus enim, pater ejus, Oceani filius ex Thetide fuit, maxime Argivorum cultu celebris deus. Quisquis vero fuit, eum de Pelasgis, Argolidem tum incolentibus, deque ipsa hac terra immortaliter meritum esse, indeque divinitatem cultumque accepisse, certum videtur. Phoroneo et Aegialeo filiis etiam celebrior filia Io est et miseria sua, quam Aeschylus satis exponit, et cultu, quo apud Aegyptios et Phoenices inde ab antiquissima aetate floruit. Quos lunam eo nomine adoratos esse ex ipso ejus nomine, ex forma cornuta aliisque indiciis colligitur. Quam dignitatem cum apud Cretensem gentem proprie Juno haberet, hujus cultu invalescente illius divina vis et auctoritas apud Graecos quidem imminuta est (hinc, ut Prometheus cum Vulcano juniore, ita ea cum Junone ficta est: Paus. III. 197.); neque tamen apud Phoenices et Aegyptios, (et apud hos quidem recentiore Isidos nomine clara) aliosque apud populos dea cultu divino ornari desiit. Ea vero esse videtur Io, Junonis invidia in vaccam mutata et ad Aegyptum usque exagitata, cui fabulae quae adduntur de Argo et Oestro, perinde atque illa cum fabula Promethea conjuncta narratio de vulture hepar dei saxo affixi

comedente, dictionis orientalis vel poeticae sunt parum saepe intellectae verbotenusque explicatae. Eadem vero, cum Inacho advenae facile successisset, ut Pelasgi, suae religionis formam numenque, paulatim reciperent, ejus filia videtur credita esse; quae oraculo Pelasgorum Dodoneo vel Jovis uxor est declarata Prom. 800. Danaides vero, ab eadem originem repetentes ibd. 830., seriore aetate ejus, Isidis jam factae cultum Argos adtulisse alibi traduntur. Quarum adventum Aeschylus in Suppl. enarrans recentiorem deorum cultum Argis tunc jam praevaluisse prodit; adeo κληδοῦχος Ἥρας v. 294. Io jam facta erat. Atque Apim, quem Herodotus aliique Graecum Epaphum, illius filium esse narrant, Aeschylus prorsus alium, et Apollinis filium, a meritis divinitatem adeptum facit. Neque minus haereas in eo, quod novis diis, patriorum quasi immemores, profugae illae virgines statim sacra faciunt, etiam quod Pelasgorum, quibus Danaides mysteria quaedam attulerunt (Herod. II, 171.), fines accurate circumscribuntur, ab iisque regia Argivorum gens deducitur, ac Graeci Iaones appellantur, consilio factum esse puto. At et plura et graviora si non mysticarum, certe subtiliorum poetae rationum argumenta, quam quae h. l. satis illustrari queant, in Supp. invenias: in quo dramate etiam illud est notandum, quod, ubi memorabile aliquid de hisce rebus poeta dixit, nunc lacunae sunt. Ad Prometheum vero ut redeamus, apparet, quod in ea putetur de Io ἐπεισόδιον inesse, eo egregio cardine niti Promethei Vincti et Soluti arctam conjunctionem dramatumque eorum, argumento jam cohaerentium compagem perfectissimam,

Cujus tragicae artis alia exempla proposuit Boeckh. tr. gr. pr. XVI. — Res ceterae hujus tragoediae non ad vivum resecandae videntur, nisi forte graecas tragoedias, quae vim et sententiam quandam contineant, perfectas allegorias esse voluerimus. — Opinionis autem nostrae de sententia totius tragoediae alia supersunt argumenta, atque haec quidem primum ex eo, quod Aeschylum ab antiquis Pythagoreum et mysticum dictum esse (Cap. V.) vidimus, repetita. Pythagoreorum enim doctrinae dediti et heroes de salute humana meritissimos et insignes naturae vires colebant deos, contemtis poeticis fictitiisque populi diis. Maxime memorabilis eorum de heroibus doctrina fuit. Et Hierocles ad illud Pythagorae ἔπειθ᾽ ἥρωας ἀγαύους-οὗτοι, inquit, ἦσαν τὸ μέσον γένος τῶν λογικῶν οὐσιῶν, οἱ μετὰ θεοὺς τοὺς ἀθανάτους τὴν ἐφεξῆς πληροῦντες χώραν προηγοῦνται τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ συνάπτουσι δι᾽ ἑαυτῶν τὰ ἔσχατα τοῖς πρώτοις." Secundum eam doctrinam verba Aesch. Prom. 116. explicanda esse, interpretes recte viderunt; neque vero minus omnis in Prometheis de Hercule et Prometheo enarratio (v. Cap. XII) eo referenda est. cf. Tiedeman. Griechenl. aelt. Philos. p. 401 — 9. Praeterea theologiam physicam, doctorum ac philosophorum solam religionem laudat etiam Cicero N. D. I. 24. Denique ipsius Promethei apud Pythagoreos amplam significationem dignitatemque declarat Olympiodorus ad Plat. Phileb. p. 246. 47. Stallb., atque Prometheo vel Pyrrhae comoediis pythagorica dogmata vulgasse constat Epicharmum et comicorum principem et philosophum pythagoricum. v. Fabric. Bibl. gr. II. c. 19. De my-

steriis vero Villoison (l. de tripl. theol.), quamquam non omni parte vere et accurate, disputavit haec: „In doctrina mysteriorum esoterica, quae tota physica innitebatur theologia, ea tradebantur, quibus mythica et civilis ita funditus everteretur theologia, ut velum superstitione obductum, poetica suavitate ornatum et potenti eorum, qui remp. administrabant, manu sustentatum penitus removeretur, et sola natura, unica theologiae physicae dea, secum habitans et orbi tanquam altari insidens, ac subjecta pedibus falsorum vulgi numinum simulacra proterens sese oculis offerret." Idem p. 27. ita pergit. „Tenendum est, in sacris mysteriis non ea solum oculis fuisse subjecta quae artium utilium inventionem adumbrarent (quod plurimis veterum locis declarari potest), sed simul quoque propositum initiatis horum inventionum mercedem amplissimam, immortalitatem vel potius divinitatem, qua post mortem fruebantur, ut canit Virgilius:

„Inventas aut qui vitam excoluere per artes,
Quique sui memores alios fecere merendo.

Item Sainte - Croix: Myster. p. 405. „Les fondateurs des colonies et les anciens législateurs avoient un grand intérêt à perpétuer parmi les nations, qu'ils avoient civilisées, le souvenir des services qu'ils leur avoient rendus sq. Postremo Robertellus ad reprehensiones suas in Prom. 4. 5. 19.: Aesch. fuit in animo philosophus cum esset et Pythagoreus, reprehendere veterum religionem, et deos illudere, quos colebant, quod non sine periculo unquam aggressi sunt efficere philosophi, ideo occulta quadam ratione talem recitationem paravit inter homines, ut spernerent cultum

ejusmodi." Sed mysticam seu potius philosophicam illam tragoediae sublimitatem alii quoque viri docti odorati sunt. Nam Joh. Muellerus, „sermo est, inquit, deum hominumque secreta docentis, adeoque grandis incipit, progreditur, terribili tandem rerum naturae fragore ita confunditur, ut nostra imbecillitas cuique patescat." Idem habet ad v. 956: „Primos mortales admiratione coeli perculsos (id Uranos), post consuetudine (Saturnus aevum est), tandem ex mythologiae politiore systemate deos coluisse dicit. Venturum qui exemplo audacter superum metu eripiat fulmenque Jovi Phoeboque sagittas, Aeschylus, Anaxagora jam docente, praevidere poterat. Nec sane haec tragoedia pietatem spirat: adeo ut auctor, indigna passus, fessus labore vitae ex Promethei persona deos ipse incusari videri possit. Scholiastes pro Urano ante Saturnum Ophionem gigantem innui credit; ejus fabula obscuriori (van Staveren ad Hygin. p. 4.) primos ex diis terrores designari crediderim." Idem: „partes μύθου res Graecorum eo aevo publicas tangunt, ut maxima quaeque potius delibari, quam tractari videantur." Sane delibantur tantummodo, quae sapientioribus quidem aequalium satis cognita, superstitiosis populi non minus quam litigosis animis (v. Kortüm. l. l. 185.) cum periculo etiam majore Aeschylus proposuisset apertius: quamquam in priore fabulae adornatione (v. Crit. Observ.) non incertiore conatu impugnasse potest religiosum istud animorum velut servitium, quam quo civilem populi sui libertatem in bello defendit. Deinde Sancrucii verba (l. l. I.) afferrem, nisi fusius et audacius viderentur dicta. Egregie vero

mea confirmari video iis, quae celeberrimus Fr. Schlegelius eandem in sententiam disputat: Geschichte d. alt. u. neuen Litt. 1815. I. p. 39. „Es geht durch alle Werke des Aeschylus eine und dieselbe tragische Weltansicht hindurch. Der Untergang der alten Götter und Titanen, und wie ihr erhabenes Geschlecht durch ein jüngeres schlaueres Geschlecht von geringerem Werthe besiegt und verdrängt worden sey, das ist der beständige Gegenstand, wohin alle seine Darstellungen und Klagen zielen; also die ursprüngliche Erhabenheit und Gröſse der Natur und des Menschen, und wie beide allmählich in Schwäche und Gemeinheit versinken. Doch erhebt sich ihm aus den Trümmern einer untergehenden Welt die alte Riesenkraft hier und da, wie im Prometheus, immer noch kühn und frey, im Innern unbesiegt." Quem locum cum hoc libello meo perlecto amicus mecum communicasset, dicere vix possum, quo me gaudio tanti viri tanta in re assensus perfuderit.

CAP. IX.

DE PROMETHEI SOLUTI ET IGNIFERI FRAGMENTIS.

De Prometheo V. quae hactenus dicta sunt, reliquum est, ut, quomodo fragmentis deperditorum trilogiae dramatum confirmentur, doceatur. Iis autem, Promethei Soluti plane eandem fuisse atque Vincti rationem, et institutionem, luculenter ostenditur. Accedunt ibi, si conjecturae datur locus, ad Prometheum Titanes, Terra jam praesente, ac primum, quantum itineris ad Prometheum visendum fecerint, enarrant. (Fragm. I. V.) Iisdem et consanguinei immeritam miseriam conquerentibus, et ad cedendum cohortantibus Hercules intervenit, qui declarata sua ex Ius filio origine, celebrata Ius divinitate, atque itineribus, quibus hominum saluti consulens ad Prometheum pervenerit, expositis, de laboribus, qui adhuc ipsi restarent exantlandi, certior factus, (Fragm. II. VI. VII. VIII. X.) amice eum cohortando commovet, ut vaticinium de nuptiis aperiat, Jovisque in gratiam redeat. Divinae Herculis dignitati cedens Prometheus solvitur. (cf. Pausan. V. p. 46. Fac.) Inde ab hoc tempore firmam amicitiam contraxisse Prometheum et Herculem conjeceris

jeceris ex alia fabula, quae legitur in Schol. ad Apollon. IV. 1399. cll. Fragm. IV. Ea, quae posterioris dramatis ratio fuisse videtur, universo, quod poeta secutus est, dramatum consilio optime convenit: nam oppressum quidem injustissime Jovis vi Promethei vetustum numen, h. e. ejus cultus in Graecia sublatus et in Caucaseas, unde venit, regiones injuria est relegatus; postea vero Prometheus aeque atque Hercules heroum nomine insignes facti satis amplo cultu gaudebant. Sed ipsa videamus fragmenta:

I.

Strabo I. p. 33.: *Οὕτω τὰ μεσημβρινὰ πάντα Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς Ὠκεανῷ. Μαρτυρεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα· ὅ,τε γὰρ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ φησὶν οὕτω·*

Φοινικόπεδόν τ' ἐρυθρᾶς ἱερὸν
Χεῦμα θαλάσσης,
Χαλκοκέραυνόν a) τε παρ' Ὠκεανῷ
Λίμναν παντοτρόφων b) Αἰθιόπων,
Ἵν' ὁ παντόπτης c)
Ἥλιος αἰεὶ χρῶτ' ἀθάνατον
Κάματόν θ' ἵππων θερμαῖς ὕδατος
Μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

a) f. *χαλκοκέραςον.*

b) al. *παντοςρόφων.* f. *ποντοτρεφῶν* s. *πόντοστεφῶν* cf. Casaub. in Strab. ad h. l. „Titanes dicunt, se tantum terrarum spatium ad visendum Prometheum esse emensos."

c) *πανόπτης,* ut Prom. V. 91.

II.

Idem IV. p. 183.: *τὸ μέντοι δυσαπολόγητον Αἰσχύλος καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν εἰς μῦθον ἐξετό-*

πισε· φησὶ γοῦν Προμηθεὺς παρ᾽ αὐτῷ καθηγέμενος Ἡρακλεῖ τῶν ὁδῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Καυκάσου πρὸς τὰς Ἑσπερίδας·

Ἥξεις δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρβητον ςρατόν,
Ἔνθ᾽ a) οὐ μάχης, σάφ᾽ οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὢν
Μέμψῃ b), πέπρωται γάρ σε καὶ βέλη λιπεῖν
Ἐνταῦθ᾽, ἑλέσθαι δ᾽ οὔτιν᾽ ἐκ γαίας λίθον
Ἕξεις. ἐπεὶ πᾶς χῶρος ἐςὶ μαλθακός.
Ἰδὼν δ᾽ ἀμηχανοῦντα σ᾽ ὁ Ζεὺς οἰκτερεῖ,
Νεφέλην δ᾽ ὑποσχὼν c) νιφάδι ςρογγύλων πέτρων
Ὑπόσκιον θήσει χθόν᾽. οἷς ἔπειτα σὺ
Βαλὼν διώσεις d) ῥαδίως Λιγὺν ςρατόν.

a) ὃν οὐ — Post. εὖ οἶδα — cf. Dionys. Hal. Ant. I. 41, qui priores tres versus habet.

b) f. μέμψει.

c) f. ὑπερσχὼν et ςρογγύλων νιφάδα πέτρων.

d) Hi versus vulgo ita leguntur:

— — — χθόνα οἷς ἔπειτα συμ —
βαλὼν δῃώσεις (f. recte) ῥαδίως —

V. Salm. Exercit. Plin. p. 42. De re cf. Hygin. Poet. II. 6.

III.

Plutarch de Fortuna p. 98. Νῦν δὲ οὐκ ἀπὸ τύχης, οὐδὲ αὐτομάτως περίεσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν, ἀλλ᾽ ὁ Προμηθεύς, τουτέςιν ὁ λογισμὸς, αἴτιος,

Ἵππων ὄνων τ᾽ ὀχεῖα καὶ ταύρων γονὰς
Δοὺς, ἀντίδουλα a) καὶ πόνων ἐκδέκτορα.

κατ᾽ Αἰσχύλον. — cf. Prom. V. 465.

a) ἀντίδωρα, v. de Sollert. Animal. cap. 7. : ubi etiam ἀνδέκτορα p. ἐκδέκτορα. —

IV.

Id. in Pomp. Πρὸς δὲ Πομπήϊον ἔοικε τοῦτο παθεῖν ὁ Ῥωμαίων δῆμος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ ὁ Αἰσχύλου

Προμηθεὺς πρὸς τὸν Ἡρακλέα σωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καὶ λέγων·

'Εχθροῦ πατρός μοι τοῦτο φίλτατον τέκνον.

V.

Arrianus in Peripl. Pont. Eux. p. 12. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὅρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. Λέγουσιν γοῦν παρ' αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθέα, ὅτι

— — — ἥκομεν
Τοὺς σοὺς ἄθλους τούσδε, Προμηθεῦ,
Δεσμοῦ τε πάθος τόδ' ἐποψόμενοι."

Ἔπειτα καταλέγουσιν, ὅσην χώραν ἐπῆλθον·

— — — ᾗ a) μὲν δίδυμον
Χθονὸς Εὐρώπης μέγαν ᾗ a) δ' Ἀσίας
Τέρμονα Φᾶσιν.

a) pro ᾗ vulgo τῇ, contra metrum.

Haec verba ad prologum, quem dixerint Titanes, pertinere, declarat locus, quem excitat Blomfieldius (Praef. ad Pers. XIV.), Procopii de Bello Goth. IV. p. 579. A. ἀλλὰ καὶ ὁ τραγῳδιοποιὸς Αἰσχύλος ἐν τῷ Προμηθεῖ λυομένῳ, εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγῳδίας, τὸν ποταμὸν Φᾶσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Hujus loci ope anapaestos illos Blomfieldius sic restituit.

Τῆς μὲν δίδυμον χθονὸς, Εὐρώπης
Μεγάλης τ' Ἀσίας τέρμονα, Φᾶσιν.

VI.

Galenus Comm. I. ad Hipp. VI. de Morb. Epidem. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ δεσμώτῃ (?)

Εὐθεῖαν ἕρπε τήνδε, καὶ πρώτιςα μὲν
Βορεάδας ἥξεις πρὸς πνοιαῖσιν, εὐλαβοῦ a)
Βρόμον καταιγίζοντα, μή σ' ἀναρπάσῃ
Δυσχειμέρῳ πέμφιγι συστρέψας b) ἄφνω.

a) πρὸς πνοάς· σὺ δ' εὐλαβοῦ - πρὸς πνοὰς, ἵν' εὐλαβοῦ, utrumque ex conjectura.

b) v. τρέψας. Bentl. ad Mill. p. 501.

VII.

Idem ibd. Ἐπὶ δὲ τῆς ῥανίδος ὁ αὐτὸς φησιν ἐν Προμηθεῖ·

Ἐξευλαβοῦ δὲ, μή σε a) προσβάλλῃ ςόμα
Πέμφιξ· πικροὶ b) γὰρ κ' οὐ διὰ ζωῆς ἀτμοί.

a) μήδε.

b) πικρὰ. v. Bentl. ibd.

VIII.

Steph. Byzant. in v. Ἄβιοι, Αἰσχύλος τε Γαβίους φησὶν διὰ τοῦ γ, ἐν λυομένῳ Προμηθεῖ·

Ἔπειτα δ' ἥξεις a) δῆμον ἐνδικώτατον
Θνητῶν b) ἁπάντων, καὶ φιλοξενώτατον,
Γαβίους, ἵν' ὔτ' ἄροτρον ὔτε γαπόνος
Τέμνει δίκελλ' ἄρουραν, ἀλλ' αὐτοσπόροι
Γύαι φέρυσι βίοτον ἄφθονον βροτοῖς.

a) ἥξει.

b) Θνητῶν v. om. Valken. ad Theocr. Adon. supplet Σκυθῶν.

Eum locum commemorant etiam Strab. 4. Eustath. ad H. XIII. p. 916. v. Hermanni Observat. Crit. in Aesch. et Eur. Cap. I.

IX.

Aesch. in v. Εἰσαφάσματα· εἰσπτήματα· ἀπὸ τῦ εἰσαφίεναι· ἢ σπαράγματα. Αἰσχύλος Προμηθεῖ λυομένῳ

Item vocem Ἀρειθύσανοι Eustathius Il. E. p. 600 excitat. Hujusmodi exiliora et incertiora ex Strabone VII. 3. VI. 1. fragmenta laudat Schützius (Fragm. Prom. 188. 189. 190.)

X.

Hyginus Astronom. Poet. II. 6. Aeschylus in fabula, quae inscribitur Προμηθεὺς Λυόμενος, Herculem ait esse non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Cujus belli in hac fabula Aeschylum meminisse, testis est etiam Dionysius Halicarnassensis. Antiquit. Rom. I, 27. cf. Fragm. II.

XI.

Scholiastes Apollonii Argonaut. IV. 284. τὸν Ἴςρον φησὶν ἐκ τῶν ὑπερβορέων καταφέρεσθαι καὶ τῶν Ῥιπαίων ὀρῶν. ὅτω δὲ εἶπεν, ἀκολουθῶν Αἰσχύλῳ, ἐν λυομένῳ Προμηθεῖ λέγοντι τοῦτο.

XII.

Prostremo Athen. Deipns. XV. 4. reperitur locus, quo Prometheus gravissimis vinculis exemtus leviorem poenam subiise traditur eam, ut caput alligata corona circumdaretur, Προμηθεὺς τίσιν ἑκούσιον ἐν ἀλυπίᾳ κειμένην δοῦναι θελήσαντος ταύτην ἔχειν ἐπιτάξαι τὸν καθηγούμενον τῶν θεῶν, ὅθεν ἀπ᾽ ἐκείνου τὸν δεδηλωμένον ςέφανον τῷ Προμηθεῖ περιγενέσθαι. Rem ex Prometheo Aeschyli Soluto repetitam esse, ex verbis, quae paulo post sequuntur, intelligitur: Αἰσχύλος ἐν τῷ λυομένῳ Προμηθεῖ σαφῶς φησιν, ὅτι ἐπί τε τιμῇ τοῦ Προμηθέως τὸν ςέφανον περιτίθεμεν τῇ κεφαλῇ ἀντίποινα τοῦ ἐκείνου δεσμοῦ. Conferendum fragmentum Sphingis ap. Athen. 13.:

Τῷ δὲ ξένῳ γε ςέφανον. ἀρχαῖον ςέφος
δεσμῶν ἄριςος, ἐκ Προτηθέως λόγου f. *λύγου.*

Eandem rem explicant Plin. I. 33. XXXVII, 1. Rhodigin. XIX, 6. al. Sunt vero, qui malint, Prometheum jussum esse gestare annulum digito; Hygin. Poet. astron. 2, 15. In poenae memoriam hoc accidisse Prometheo plerorumque est sententia; aliter secundum Athenaeum rem instituisse Aeschylus videtur, qui eo quod hoc patrati maleficii indicio illum dixit levius ac mitius punitum, cultum ejus non omnino quidem exterminatum, sed addita quasi levis maculae nota antiquatum indicavit. „*πολαχοῦ δὲ καὶ αὐτὸς δημιουργὸς καὶ ποιητὴς ἰδίων ὀνομάτων καὶ πραγμάτων*" de Aeschylo Dion. Halic. A. Script. Cens. p. 422.

XIII.

Denique in Ciceronis Tusc. disput. II. 10., ex latina quidem Attii interpretatione reperitur fragmentum. Ibi de dolore, num malum sit nec ne, agitur; esse malum ex poetis, qui viros magnanimos non viriliter lamentantes fecerint, concluditur: „Veniat Aeschylus, non poeta solum, sed etiam Pythagoreus, sic enim accepimus; quomodo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excepit ob furtum Lemnium!

Unde ignis cluet immortalibus
Divis olim doctu' Prometheus
Clepsisse dolo, poenasque Jovi
Fato expendisse supremo." Prom. V. 8. sq.

Has igitur poenas pendens affixus ad Caucasum dicit:

Titanum soboles, socia nostri sanguinis,
Generata Coelo, adspicite relegatum asperis

Vinctumque saxis; navem ut horrisono freto
Noctem paventes timidi adnectunt navitae.
Saturnius me sic infixit Jupiter;
Jovisque numen Mulcibri adscivit manus.
Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
Perrupit artus: qua miser sollertia
Transverberatus castrum hoc furiarum incolo.
Jam tertio me quoque funesto die
Tristi advolatu, aduncis lacerans unguibus,
Jovis satelles pastu dilaniat fero.
Jam jecore opimo farta et satiata affatim
Clangorem fundit vastum, et sublime avolans
Pinnata cauda nostrum adulat sanguinem.
Quum vero ad esum inflatu renovatum est jecur,
Tum rursum tetros avida se ad pastus refert.
Sic hunc custodem moesti cruciatus alo:
Qui me perenni vivom foedat miseria.
Namque, ut videtis, vinclis constrictis Jovis,
Arcere nequeo diram volucrem a pectore.
Sic me ipse viduus pestis excipis anxias,
Amore mortis terminum acquirens mali.
Sed longe a leto numine aspellor Jovis,
Atque haec vetusta saeclis glomerata horridis
Luctifica clades nostro infixa est corpori:
Ex quo liquatae solis ardore excidunt
Guttae, quae saxa assidue instillant Caucasi.

Vix igitur posse videmur ita affectum non miserum dicere: et, si hunc miserum, certe dolorem malum." — Quibus Promethei verbis efficitur, eum tertio jam die rupi iterum adhaerere, Titanum uti societate, animum vero praestare placabiliorem. Jam cedere vi-

detur Jovi et intellexisse, ei se facilius satisfacturum, si ejus plaga perculsus afflictum se et stratum esse fateatur. In quibus omnium maxime illud animadvertendum est, quod Caucaso Prometheus dicitur affixus, ejusdèmque jecur quotidie recrescens ab aquila consumi. Vides enim etiam ex eo arctissimam utriusque dramatis necessitatem, quod praedixerat illa mala Mercurius, Prometh. 1020. *Μακρὸν δὲ μῆκος* cet. At loci et temporum ratio parum sibi constat. In priore enim dramate cum Prometheum alligatum fuisse Caucaso, ipsis verbis non designetur, nescio cui Scythiae Europaeae saxo illum adhaesisse; Scholiastes. ad v. 1. *ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ἰὼ λεγομένων* conjecit, versum 719. haud dubie respiciens. Ibi vero verba *πρὸς αὐτὸν Καύκασον, ὀρῶν ὕψιστον* si non contrarium convincunt, certe dubiae explicationis sunt, et Schützius (ad Prom.) magis versu 411. Scholiastae, qui sibi et ipse (cf. 397. ad v. 719.) in ceteris repugnat, sententiam confirmari putat, ubi inter gentes Prometheo alligato vicinas ultimo demum loco nominentur Caucasi accolae. Sed primum Scythae quoque hoc l. demum, ut etiam v. 709. nominantur, neque, si quis, quae proxime adsunt, ultimo recenseret loco, ab oratione poetica abhorrere putarem, et aperte Prometheus ordine hoc inverso utens ab remotissimis Asiaticis ad propiores sibi populos Colchos, Scythas eosque, *οἳ πέλας νέμονται,* pergit. Deinde *ὑψοκρημνὸν πόλισμα Καυκάσου* conjungendum et ipsa esse urbs *Καύκασος* videtur, aut celeberrimum oppidum Caucasei jugi. Etenim jugum Caucaseum versus occidentem citra paludem Maeotidem in mediam usque Scythiam Europaeam et septentrionem ver-

sus ad glaciales oras procurrere veteres putarunt (v. Schol. B. 2. Γ. 118. A. 719. Arrian. Exp. Al. V. 5. Ovid. Met. VIII. cll. Heeren. Ideen d. Polit. I. p. 66. Ritter Erdkund. II. Palude quidem illa et Bosporo Cimmerio Europam ab Asia sejungi, alii crediderunt: Herod. IV. 45.; alii vero ipso Caucaso Colchico ad Caspium usque mare orientem meridiemque versus protendente (Agathemerus ed. Huds. I. p. 3.); et Aeschylum credidisse, Phaside utramque terram dividi, coarguunt Arrian. Peripl. P. Eux. p. 12. atque Procop. Bell. Goth. IV. 579. (cf. Fragm. Aesch. V.;) eaque opinio vulgaris fuit. Sed caveas, Colchicum Phasin intelligas apud Aeschylum, qui, ut Orpheus (Argonaut. V. 1055.) eo nomine in Maeotidem defluentem Hypanin significaverit; eundem dicit V. 790. ῥεῖθρον, ἠπείρων ὅρον. cf. Ritter. Vorhall. p. 189. 320 sq. Hic et omnem circa paludem Maeotidem qui habitabant populi, dicebantur Scythae, ipso Aeschylo teste v. 447.; inde illud initio tragoediae Σκύθην εἰς οἶμον.*) Jam procul a Maeotide supra Euxinum affixi Promethei locum apud Aeschylum esse, ex Ius migratione apparet. Ea enim Argis et Cenchrea profecta ad Molossos Dodonamque pervenit, unde per littora Adriatici sinus occidentem versus vagata, itinere ad septentrionem, sed simul orientem versus in Scythiam converso, tandem in occidentali et septentrionali Caucasei jugi parte

*) Latiori hoc sensu Scythia Deucalionis et Promethei patria dicitur (v. C. V.), quampropter non est, quod cum aliis et Buttmanno (Myth. d. Sündfl.) haereamus in loco Luciani D. Syr., ubi Deucalioni cognomen Scythae quasi prorsus cognitum adtribuitur.

Prometheum alligatum invenit. Ad orientem et meridiem conversa inde vagatur per incultos terrae tractus Scytharumque Nomadum convicinia: tum littus P. Euxini legens cogitur summum ascendere Caucaseum apicem, quia flumen quoddam a summo Caucaso prorumpens rectam viam impedit; inde per Amazonum fines ad Bosporum Cimmerium defertur; quo trajecto Hypanis ostium ei obstabat ad orientem procedenti. Eum utriusque terrae terminum transgressa perque mare Caspium et fabulosas terras delata tandem ad Aethiopes et Nilum pervenit.

Haec cum fere omnia bene cohaereant, non erat, cur ipso nomine poeta significaret Caucasum, quem spectatores ante oculos in scena haberent positum, atque Promethei miseriarum locum a patribus traditum accepissent. Contra si ab antiqua traditione discessisset, cujus rei causam nullam probaveris, hoc vel Aeschylus ipse, vel antiqui scriptores adnotassent, e quibus nonnulli adeo Aeschylum respicere videntur dicentes, Jovis jussu deligatum esse Prometheum in monte Caucaso ad saxum clavis ferreis. Postremo, si res aliter se haberet, illud poetae exprobrares, quod contra omnem veritatis speciem Prometheus plane diverso ex loco, quam quo conditus esset, postea in lucem reversus conspiceretur. Ad vivum quidem si singulas res in illa itineris descriptione resecare volueris, ingenue fateor, haerebis; verum non hic querendum est, ubi terrarum Gryphes, Arimaspes cet. vere habitaverint, sed, ubi poeta eos habitasse finxerit (Muell. Dor. II. p. 177.), et rectissime Herm. ad Sophocl. El. v. 4.: „Vehementer, inquit, falluntur, qui tragicorum verba in

hujusmodi rebus ad veros locorum situs exigunt. Non secus Athenis, quam hodie apud omnes, qui theatra habent, illud spectabatur, quod in scena repraesentatum erat, ubi satis erat, cerni quae fama nota essent, etiamsi et specie et situ multum a veris differrent." De locorum diversitate, quam in Orestiade videmus, plane aliter statuendum est: neque magis temporum diversa ratione, quae ibi obtinet, offendimur. Etenim Agamemnonis atque Choephorarum actiones longo temporis interjecti spatio distant, et annorum quidem, intra quos Orestes adultus est, spatio. Inter Prometheum utrumque longum temporis spatium intermissum esse, testantur verba: *μακρὸν δὲ μῆκος ἐκτελευτήσας χρόνου* v. 1020. cll. 94. et versus 774., ubi Hercules dicitur *τρίτος δὲ γένναν πρὸς δέκ' ἄλλαισιν γοναῖς.* Ab Io enim ad Herculem usque tredecim generis successores fuerunt: 1) Epaphus 2) Libya 3) Belus 4) Danaus 5) Hypermnestra 6) Abas 7) Proetus 8) Acrisius 9) Danaë 10) Perseus 11) Electryon 12) Alcmena 13) Hercules. Sed triginta millia annorum spatium captivitatis fuisse, docuit Aeschylus in Ignif. Prom. testibus Scholiastis (Prom. v. 94.) et Hygino. Quibus in rebus summam veniam concedamus dramaticis poetis, necesse est. Praeterea in aliis quamvis differant haec dramata, ut in eo, quod v. 1023. Prom. V. aquila est *πανήμερος*, quam tertio quoque die advolantem facit fragmentum XIII.*), tamen inter rem summam, ut in Orestiade, ita in Prometheis arctissima intercedit ne-

*) Quamquam et haec repugnantia tollitur si *δαιταλεὺς πανήμερος* significat per totum diem conviviam. v. Blomf. Glossar.

cessitudo. Quae in posteriore peraguntur, eorum causae explicantur dramate priore; propter alterius institutionem in altero multa, quae aliena videntur, intelligas proposita; alterum denique altero illustratur et suppletur. Nec tamen silentio est praetereundum, quod inter personas in Cod. recensetur *Γαῖα* s. Terra. Ea in priscorum deorum gente summae majestatis dea est: Urani Uxor, et Titanum mater v. 205.; ipsa vero et Themis dicitur ab Aeschylo 210.; quo loco cum haereant interpretes, Schützius versum spurium judicat: repugnet enim Eumenidum versui secundo, ubi Themis Terrae filia dicitur. At Aeschylus diserte ibi addit: *ὡς λόγος τις*, de quo *λόγῳ* Pausan. X. V., ib. interpret. et Burges. ad loc. Eumenid.; atque alias alibi fabulas poetam sequi, supra dictum est. Deinde quod Themin Aeschylus Titanida appellat, cum Titanicum nomen latissime pateat, id neque solus, neque inepte fecit: v. Nitsch. Mythol. Woerterb. v. Titan. Fratres vero quod Titanes *Οὐρανοῦ τε καὶ Χθονὸς τέκνα*, alio patre usus Prometheus non nominet, mirabitur nemo. Quibus loci difficultatibus ita remotis, diversas corrigendi et emendandi loci rationes a viris doctis propositas non repetam. Themis vero, ipsius Jovis uxor non legitima, tulit eandem sortem atque Io, Dione, aliae, de quibus v. Cap. VII. Buttm. Dem. Mid. Exc. IV. Quas partes in Vincto Oceanus cum filiabus, videtur eadem cum liberis in Soluto egisse, meliore vero successu filium, a quo Vinct. Prom. fine, erat accita, ad cedendum cohortata esse.

Hic necesse est, ut de Prometheo Ignifero quae mihi videantur apponam. Diu enim jam disceptatum

est, utrum satyricum drama fuisset nec ne. Et Bluemnerus quidem Meursii et Hemsterhusii sententiam secutus (v. Schuetz. Fragm. Aesch. § 175.) satyricum fuisse negat. Eidem Προμηθεὺς Πυρκαεὺς ab illo diversus, et satyricus fortasse fuisse visus est. Namque cum apud Poll. X. 17. haec legantur: Ἀλλὰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ πῦρ καὶ λίνον δὲ, πίσσαν, κ. τ. λ. Salmasius correxit — — — ἐν Προμηθεῖ Πυρκαεῖ λιν., quia Pollux IX. 8. ab Aeschylo drama aliquod Πυρκαεὺς inscriptum esse, tradit. Exstat autem didascalia (Argum. Pers.) haec: Ἐπὶ Μένωνος τραγῳδῶν Αἰσχύλος ἐνίκα Φινεῖ, Πέρσαις, Γλαύκῳ Ποτνιεῖ, Προμηθεῖ. Quarto igitur loco Prometheus posita est, unde satyricam eam fuisse conjeceris. Conjecturae veritas confirmatur loco Plutarchi (lib. de util. ex inim. cap.) τοῦ δὲ Σατύρου τὸ πῦρ ὡς πρῶτον ὤφθη, βουλομένου φιλῆσαι καὶ περιβαλεῖν, ὁ Προμηθεὺς sc. ἔφη·

τράγος, γένειον ἆρα πενθήσεις σύγε,
καίει τὸν ἁψάμενον.

Haec quae etiam Eust. ad Il. p. 415. habet, ex eodem Aeschyli sunt dramate satyrico, cujus aliud fragmentum est apud Gellium N. A. XIII, 18.

Σιγῶν θ', ὅπου δεῖ, καὶ λέγων τὰ καίρια.

Quibus in verbis trita ac pervulgata inest sententia, et apud Aeschylum et apud alios scriptores saepius obvia, cf. Conradi ad Gell. loc. Nec desint Scholiastae verba ad Vinct. 94. Ἐν τῷ Πυρφόρῳ τρεῖς μυριάδας φησὶ δεδέσθαι αὐτόν. cll. Hygin. Astr. II. 15. Summam vero satyrici Promethei indicat primum Cic. ad Fragm. ex Attii Philoct. dicens: furtum Lemnium, Unde ign. sq., unde patet, Prometheum ex Mosychlo accendisse fa-

facem, quod nescio an fabula constabat Lemniorum, quibus cum Deucalionidis priscam necessitatem intercessisse, aliunde conjici potest; deinde Aeschylus ipse Pr. Vinct. 7.

Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος, παντέχνου πυρὸς σέλας,
Θνητοῖσι κλέψας ὤπασεν.

Res igitur postulat, ut existimemus, multo ante Prometheum V. et Solut. hoc drama satyricum esse scriptum, illique trilogiae, quae docta est Olymp. LXXVI, 4. adjunctum. Prometheis vero, quod drama satyricum addidit, si cui Προμηθεὺς πυρκαεὺς videatur fuisse, ea refutatur sententia, quod duo ejusdem argumenti et nominis satyrica nemo scripsit. Tragoedia autem Πυρκαεὺς fuisse non potest videri, quia in reliquis Prometheis hoc argumentum jam affatim tractatum absolutumque erat. Ceterum nominis hujus nulla in graecis didascaliis mentio fit. Memoratur a solo Polluce, cujus auctoritati in talibus non ita multum tribuendum est; et multa dramata, ut Phrynichi Persae vel Phoenissae, Aeschyli Supplices vel Danaides cet. duplice nomine denotantur. Quin, si quid video, neutra satyrici dramatis inscriptio ab Aeschylo, qui Prometheum inscripsit, sed utraque a posterioribus, diversa ejusdem nominis tria dramata distinguentibus profecta est. Quod in quam multa veterum scripta cadat, nemo nescit, atque antiquiores scriptores, si quae ex Prometheis laudant, simpliciter habent: ἐν Προμηθεῖ.

CAP. X.

DE LOCIS PROMETHEORUM QUIBUSDAM A CICERONE VERSIS.

Naevium et Ennium constat plerasque Euripidis tragoedias, Pacuvium plures etiam Sophoclis et Aeschyli, Attium autem Aeschyli fere omnes retractasse ac latinas fecisse. Laudantur a veteribus ejus Athamas, Argonautae, Bacchae, Epigoni, Myrmidones, Armorum judicium, Telephus, Philoctetes, aliaeque Aeschylae fabulae; ab eoque studiose expressum esse Aeschylum, cum compari fuerint ingenio poetae, nemo mirabitur. Sublimitatem enim robusque animi, dictionis audaciam, os animosum veteres admirantur in Attio, ejusque in oratione plus sanguinis, plus virium, quam apud ceteros fuisse praedicant: quibus virtutibus ad exprimenda Aeschylea maxime fuit idoneus. Qua vero usus lege ac ratione ipse cum ceteris poetis latinis transtulerit Graeca ac tractaverit, cum aegre ex fragmentis, quae habemus paucissima, eruatur, quomodo Romani omnino, et in aliis quoque generibus graeca exempla imitati sint, inquirendum est. Et comoedias quidem, quae proxime se offerunt, liberius quidem, sed ita transferre solitos esse, ut mutatâ paululum fabulae institutione singulos locos verbotenus

exprimerent, Plautinis et Terentianis compertum est.*) Etiam diligentius et religiosius aetate priores Tragicos existimare licet graeca exempla expressisse. Ennium enim scimus Euripidis Medeam fere integram sibi sumsisse, ac verbum de verbo expressum extulisse.**) Deinde, ut chori quidem carmina minuisse et contraxisse videntur, ita maximam operam eos in hoc posuisse, ut γνώμας sive sententias veritatis et orationis vi excellentiores ad verbum redderent, ex Romano ingenio et ex fragmentis cognoscitur. Atque hujusmodi sententiis reliquiarum, quas habemus, pars constat longe major. Eos autem graecae poeseos flosculos cum undique Latini decerpere et delibare studuerint, qui statim omnem librum et carmen gr. a scriptore talia frustula ostentante latine expressum esse censeat, facile errat. Atqui Cicero Graecis poetis pariter ac veterioribus illis latinis vehementissime delectatus etiam ex Prometheis Aeschyli plura hujusmodi habet. Nam Tusc. Quaest. III. 31. affert quatuor versus ex Prometheo V. accurate translatos:

Atqui, Prometheu, te hoc tenere existimo,
Mederi posse rationem iracundiae.
Prom. Si quidem qui tempestivam medicinam admovens
Non adgravescens vulnus illidat manus.

Aeschylus Prom. 377 — 380. Οὔκουν, Προμηθεῦ, τοῦτο γινώσκεις, ὅτι sq. Neque minus ibd. I. 24. 25. Aeschylea ex Prom. sumta videntur latere. Deinde, quod

*) v. Meinecke: Menandri et Philem. Reliqu. p. 1 sq.
**) v. Plank, Ennii Med. — Baden: de causis negl. ap. Rom. trag.

quod a nemine animadversum est, D. N. D. II. 60. cum plura insunt, quae expressa sint ad Aeschylea Prom. 475 — 505., tum illa: „nos e terrae cavernis ferrum elicimus — nos aeris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus (§. 151.)," Aeschylea sunt, quae et iterum commemorantur et accuratius Offic. II, 3.: Eadem ratione

nec lapides e terra exciderentur
ad usum nostrum necessarii, nec — —

s. nostrum ad usum pernecessarii nec – ⏑⏑ (ullum, inde, altum)
ferrum, aes, argentum, aurum (effoderetur) penitus abditum."

His, inquam, quos non integros superesse metrum docet, versibus poeta interpretatus est Aeschylum Prom. 500 — 503.

ἔνερε δὲ χθονὸς
Κεκρυμμέν᾽ ἀνθρώποισιν ὠφελήματα,
Χαλκὸν, σίδηρον, ἄργυρον, χρυσόν τε τίς sq.

Quibus similia etiam ex aliis lat. scriptoribus affert Beierus, quem cf. ad loc. Cic. Postremo supra fragmentis Sol. Promethei inserui, quae sunt apud Cic. Tusc. II. 9.; sed priora illa: Unde igneis cluet mortalibus sq. Attius ex ipso Vinct. Prom. videtur in Philoct. suam transtulisse, et ex iis quidem statim ab initio:

Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος, παντέχνου πυρὸς σέλας sq.

Quod si recte contendo, cum quae ex Offic. attuli, non ad verbum, sed liberius expressa sint, versuum horum auctorem graecam fabulam latine retractasse omnem opinari licet. Et Stanlejus, Promethei, inquit, furtum, vincula et solutionem tribus tra-

goediis expedivit Aeschylus: πυρφ., δεσμ., λυόμ.; ex his ultimam latine reddidisse Attium probant viri eruditi, quod Promethei ad Caucasum religati oratio, quam adducit Cicero Tusc. dissimulato licet auctoris nomine, ex Aeschyli tragoedia translata fuerit, et quidem ab Attio, sub cujus nomine Nonius locum ex iis producit, in v. Adulo, meminitque praeterea Attianae hujus fabulae in v. Gelus, subscribente Prisciano VI. Pari argumento inducor, ut credam, secundam etiam tragoediam Προμ. δεσμ. ab Attio fuisse traductam, quippe ad eam pertinent, quos eodem modo, tacito auctore, profert idem Tullius, hi quatuor versus Tusc. III. 31. Contra Schützius: „Haud dubium est, quod Davisius monuit; hos Aeschyli versiculos ab ipso Cicerone latine translatos esse. Ipse enim Cicero hoc Cap. X. aperte profitetur. Nonius quidem Marcellus partem horum versiculornm, inde a verbis „et sublime avolans" citat tanquam ex Attii Prometheo desumtam. In quo vel memoria lapsum hunc Grammaticum credibile fuerit, vel dicendum, Ciceronem aliquot versiculos, quum reliquos ipse latine verteret, ex Attii versione memoria forte retentos reliquis admiscuisse." Et profecto de versuum auctore cogitantibus respicienda sunt illa in Cap. X: Unde illi versus? non enim agnosco — —. M. Studiose quidem utor nostris poetis; sed sicubi illi defecerunt, verti ipse (al. enim) multa de Graecis, ne quo ornamento careret latina oratio." Quibus verbis cum Cicero illa ex Soluto Prom. esse sua testatur, tum, quod gravius est, videtur negare, Romanorum ullum vertisse Solutum. Sed cum ambiguae sit sententiae locus, aliis

rationibus lis dirimenda est. Etenim verisimile puto, esse Ciceronis quae et γνώμας contineant, et verbotenus expressa sint, et Ciceronianam orationem spirent, contra, quae ex fabula liberius retractata fluxisse, et vetustioris latinitatis esse appareat, non esse Ciceronis. Quibus ex rationibus Ciceroni vindicanda sunt illa Tusc. II, 9. De reliquis autem cum, quia graecum exemplar intercidit, tam definite judicare non possimus, Nonio et Prisciano certe hoc dandum esse videtur, ut Ciceronem existimemus ea ad Attii exemplum latine vertisse. Qua de re ampliori examine, quod nullius fuerit fructus, abstinens, num quam facultatem graeci textus judicandi et restituendi latina dent fragmenta quaesiverim. Verum hoc in loco magna opus cautione est; nam facile cum accurate non respondeant graecae orationi frustula aliqua latina, corruptelas et menda, quibus graeca laborent, suspiceris; id vero falso, si fabulam aut graece denuo refinctum esse, aut liberius ab Attio latine retractatam verisimilius est. Summo autem jure contenderis, quae in nonnullis Codicibus altera versus Prom. 492.: ἄργυρον· χρυσόν δέ — interpungendi et legendi ratio reperitur, falsam esse, latina versione Offic. II, 3. convinci. Etiam in altero loco Prom. 378. pro alterutra scriptura Ὀργῆς-Ψυχῆς argumentum petiveris ex versione latina Tusc. III, 31. At haec pertinent ad Criticas Observationes Cap. XII. Rectius vero his subjungitur veteris poetae ap. Cic. De Orat. III, 39. locus, Aeschyleo Prom. V. 1045 — 1050, et 1081 — 89. simillimus, quamquam non verbotenus expressus;

Inhorrescit mare,
Tenebrae conduplicantur, noctisque et nimbum occoecat nigror,
Flamma inter nubes coruscat, coelum tonitru contremit,
Grando mista imbri largifluo subita praecipitans cadit:
Undique omnes venti erumpunt, saevi existunt turbines,
Fervit aestu pelagus.

Qui versus auctoris nomine addito commemorantur etiam D. Divinat. I. 14.

CAP. XI.

VERSUS QUIDAM IN NONNULLIS AESCHYL. PROMETHEI CODICIBUS ADDITI.

Ἀνθ᾽ ὧν τὸ πῦρ δέδωκας ἀνθρώπων γένει,
Τρύχῃ βίᾳ φάραγγι προςπεπηγμένος.
Τό πῦρ, Προμηθεῦ, ὃ βροτοῖσιν ἐχαρίσω,
Ὕλη πρὸς ἀκάμαντον εὑρέθη φλόγα.
Αἴσχύλε, τί φῇς; τοὺς θεούς σου προσφέρεις
Πάσχοντας αἰσχρῶς ἐκ θεῶν ὁμοτρόπων;
Καὶ πῶς ἄρα λέληθας σεαυτὸν εἰς τέλος
Θεοὺς σεβίζων τοὺς παθητοὺς τὴν φύσιν,
Καὶ μὴ δυνατοὺς ἐκφυγεῖν τιμωρίας; —

Hisce versibus ut Promethei argumento jam antiquitus interpretes offensos esse apparet, ita, quos lectoribus eximere conati sumus, scrupulos accurate indicari, supra dictum est. Inest in iis duplex sententia, quarum altera haec est: „Prometheum infinitam sibi miseriam parasse, igne hominibus in perpetuum tributo;" altera: „poetam, cum quos deos extremae vilitatis arguat, ipse coluerit, secum vehementer pugnare." Duae sententiis distinctae versuum partes in fine Cod. Cant. ipsa librarii manu sejunctae inveniuntur;

cunjunctae vero et scholiis γ'. adnexae ad calcem MS. Regii. Multis autem hi versus cum hic tum maxime ibi mendis scatent ac corruptelis: quibus quam maxime purgatos exhibui. Sed quae in iis, quamvis niteant flosculis Aeschyleis (cf. ad vs. I. Prometh. 31.; ad vs. 2. Prom. 27.; ad vs. 4. Prom. 922.), ab Atticae poeseos ratione et oratione recedunt, intacta sunt relinquenda. De versuum auctore nihil certi afferre possum, nisi hoc, suspicionem injici ab argumento pariter atque ratione, eum esse christianum. Christianis enim vel Judaeis si ulla, haec profecto tragoedia ansam dabat ludibrii: Cf. Boeckh. gr. trag. XII. Incidi quidem in opinionem, a Quinto Septimio Florente Christiano hos versus subjectos esse, qui cum alias tum Prometheum fabulam metaphrasi quadam illustravit: Fabric. B. Gr. II. XVI; sed temporum ratio obstare videtur, neque probabile est, omnium versuum fuisse auctorem unum. Fortasse ab alio duo primi, ab alio sequentes duo, ab alio reliqui versus adscripti sunt. Etiam Scholiastarum Aeschyli haec esse videntur, qui et simillimas sententias proferre, et christianae disciplinae studium aperte profiteri solent. cf. Schol. ad Prom. 120. ad Agam. 162.

CAP. XII.

CRITICAE DE PROMETHEO VINCTO OBSERVATIONES.

Satis jam demonstratum est inprimis a Boeckhio et Hermanno, nonnullas tragoedias graecas tum ab ipsis auctoribus, tum a posterioribus poetis correctas et refinctas esse. Et Aeschyli quidem fabulas alias filius Euphorion commisit emendatas, alias ipse auctor refinxit, quarum in numero fuisse videtur Prometheus, quem iterum editum primus odoratus est Robortellus in reprehenss. suis, secundus Abreschius in Animadv. Aeschyl. I. 2. Is quidem in voce ἐπράχθη v. 49. haerens scholia non congruere vidit cum Aeschyleis. Et sane sexcenties observari licet, non consentire scholia cum verbis, quae hodie legimus: continent eadem lectionum jam antiquitus variantium, atque etiam majorem a vulgatis mirum quantum discrepantium copiam: ut Scholiastas editione Promethei prorsus alia, haud dubie priore, usos esse, compareat. Qua de re ad verbum ἐπράχθη disputans Abreschius: certum, inquit, videtur, criticos aliam vocem invenisse; duas igitur olim hujus dramatis ἐκδόσεις ab ipso auctore prodiisse, quarum in altera, cujus apographa habuerint critici, dederint ἐπρώθη, altera, quod nunc legimus,

ἐπάρχθη. Ita autem ut statuam, varia svadent. Fingit enim Aeschylus, regnum Jovi dolo et occultis magis machinationibus, quam vi partum. v. 206 — 214, eoque potitum Jovem (de fato est altum silentium) reliquis diis suo cuique munia, suos honores distribuisse v. 238, 428. — Hesiod. Theog. 74. 112. 880 sq. quem manifesto sequitur noster. Quumque πρᾶξαι τινί τι usurpari soleat interdum pro occulta et clandestina machinatione acquirere et conciliare aliquid, res ipsa loqui mihi videtur, vocem non aliam aptiorem magisque significabilem adhiberi potuisse: „ut qua tacite innuatur, diis cunctis per clandestinam illam molitionem, qua Saturnus regno exutus est, omnia acquisita esse, monebiturque adeo Vulcanus, quum in facta illa divisione Jovi regnum sibi soli vindicanti atque reservanti nec ipse nec alius deorum contradixerit, unus quisque, quam tulit, sorte contentus fuerit, haud aequum esse, eum nunc artis poenitere, Jovisque imperio obedire gravari, cui omnes omnino deos subjectos sciat." At neque ἐπρώθη vere graecum est meliusque esset ἅπαν πέπρωται (v. Fragm. II.), neque hoc argumento duplex Promethei recensio satis probatur. Namque quum admodum lubricam hanc de duplice fabulae recensione materiam esse, monuerint cum alii tum nuper Hermannus; et caute in ea tractanda versabor, et ad ejus praecepta instituam quaestionem. Is vero haec habet: „Poetae ipsi an aliquid correxerint, mihi quidem eo nomine colligi posse videtur, si ejusdem loci duae ita diversae scripturae inveniuntur, ut causae, cur altera alteri substituta fuerit, neque ab histrionum, vel errantium vel commoditati suae aut tempo-

ribus inservientium, vel a pravis criticorum, dictionis potissimum puritatem spectantium, rationibus repeti possit. Versantur ea autem fere in his, ut quid magis perspicue, ut aptius, ut elegantius, ut ornatius, ut fortius dictum sit, mutata esse appareat. Cujusmodi exempla in qua fabula reperta sunt, in ea verisimile est, illorum quoque multa ab ipso auctore correcta esse, quae leviora sunt, et unius tantum aut paucorum verborum mutatione continentur." Herm. ad Emslej. Philoct. Igitur quod de eorum locorum diversis scripturis praecipit demonstrandis, huc maxime illud pertinet, quod qui Promethei locum laudant antiqui scriptores, saepe prorsus alium, quam ut nunc legitur, eum exhibent: quam rem inde ab initio tragoediae ad finem usque persequi possumus. Et primos quidem sex versus multis mutatis exhibet Schol. Aristoph. Ran. 814. — V. 2, ubi omnes MS. habent *ἄβατον*, servant *ἄβροτον*, lectionem elegantissimam Schol. Venet. ad Il. I, 78. et Svid. v. *ἐρεβρεμέτας*. — V. 3, de voce *ἐπιτολὰς* judicium ambiguum est; *ἐπιςολὴ* antiquius esse apparet vel ex illis de Pythagorae filia: *τὰν αὐτὰν ἐπιστολὰν ἀπέστειλεν*. Majoris momenti est vs. 6., quem MS. ita exhibent: *ἀδαμαντίναις πέδησιν ἐν ἀῤῥήκτοις πέτραις*, Scholiastes vero Aristophanis, atque Svidas ita: *ἀδαμαντίνων δεσμῶν ἐν ἀῤῥήκτοις πέδαις*. Utraque versus ratio perbona: nam repetitum ex vs. 4. *πέτραις* non minus Aeschylum prodit, (v. Reisig. Observ. Crit. de Soph. Oed. p. 187, 88. Wellauer. Comment. Aeschyl. Cap. I.), quam dictio *δεσμῶν ἐν πέδαις* (v. Schwenk. ad Choeph. 487. S. Theb. 44. Herm. Mus. Ant. Stud. I. p. 206.): ut haec diversitas non

aliunde, quam ex diversa textus recensione possit repeti. Eodem pertinent v. 60. δυςκολύτως (vulg. δυςκλύτως); 272. βλαβὰς (τύχας); 293, plane aliter, sed fort. corrupte, h. versum cit. Athen. IV. 165; 329. προςτρίβεται (προςγίνεταί); 355. διναῖσι (σμερδναῖσι); 378. ψυχῆς (ὀργῆς); 454. οὐκ ἦν γὰρ (ἦν δ' οὐδὲν); 458. ὁδοὺς (δύσεις); 642. αἰσχύνομαι (ὀδύρομαι); 680. ἐξαίφνης (ἀφνιδίως); de vs. 712. 879. 82. vide infra; 916. τόποις (κτύποις) cet. Quibus exemplis lectionum diversarum modo apud Schol. et antiquos scriptores occurrentium cum fabulae alio eos exemplo usos esse videatur apparere: quas in ipsis MS. invenimus ejusdem loci scripturas et memorabiles quidem eas ut v. 59. πόρους p. τρόπον, 88. τέχνης p. τύχης; 394. ψαίρει p. ψαύει, non ex archetypo Cod. profectas, sed ex aliis demum scriptoribus primum margini Codicum ceterorum esse adscriptas, indeque in paucos eos libros irrepsisse, existimari licet: nam ψαίρει modo in margine Turn. et Reg. B.; πόρους vero in Marcell. vit. Thucyd., Schol. Aristoph., Dionys. Hal. Antiq. Rom. reperitur; et sic porro. Deinde taceo de Robortelliano duplicis recensionis argumento, inde petito, quod Aristoteles dixerit, in orco Prometheum agi; nam loc. Aristot. IV. aliter potest explicari. Verum C. X. jam demonstratum est, quae latina facta ex Prometheo citentur ab antiquis scriptoribus, minus conspirare cum exemplo: cll. Cic. Quaest. Tuscul. III, 30. c. Prom. 386 sq. Offic. II, 3. c. Prom. 490. Qua quidem re etiam gravius illud est, quod e Prometheo V. citantur, quae ibi jam non inveniuntur. In Stob. Ecl. Phys. I. (ed. Heeren) laudantur vehementer a-

MS. discrepantes ex Prom. V. versus quinque, quintumque versum sequuntur haecce:

Ἀριθμὸν εὑρὼν, ἔξοχον σοφισμάτων·
Ἔπειτα πάσης Ἑλλάδος καὶ συμμάχων
Βίον διῴκησ' ὄντα πρὶν πεφυρμένον,
Θηρσί θ' ὅμοιον· πρῶτα μὲν τὸν πάνσοφον
Ἀριθμὸν εὕρηκ', ἔξοχον σοφισμάτων.

Primo versu, qui vitio librarii bis scriptus est, deleto, omnia praeclare in Aeschylo cohaerent, neque est, quod Blomfieldio, haec ex Palamede aliove dramate sumta esse, conjicienti assentiamur. Etiam plura Galenus ex Vincto Prometheo affert, quae jam in MS. non insunt, eorumque ampliora loca fragmentis Soluti Pr. inserui, nonnullorum σφάλμα μνημονικὸν accusantium minus probabilem sententiam secutus. Eodem Fragm. III. videtur pertinere. Causam vero Promethei bis editae facile inveneris, si tibi, fabulam primum non stetisse, sed gravem auctori invidiam conflasse, verisimile est. Atqui cum uti in Suppl. βοῦνις ita Ἄλευ' (ῶ) ἆ δᾶ, μᾶσσον, πεδάρσιος aliaque hic ipsius orationis vestigia Siciliae fortasse nos commonefaciant: nonne exsulem in Sicilia poetam retractasse eam opinemur? Cui opinioni ex quatuor ab initio statim prodeuntibus personis, diverbiorumque ex praestantia et arte momentum accedit stabiliendae haud exiguum. De ipso autem poetae exsilio quaestio multis impedimentis est implicita. Namque in Siciliam bis Aeschylum demigrasse, et primum quidem Hieroni gratulatum, idoneis constat testimoniis; verum de causis alterius discessus, quas veterum alii alias afferunt, vehementer est dubitandum, atque Boeckhius (trag. gr.

IV.) et imprimis Blomfieldius (Praefat. ad Pers.) Grammaticorum nugas exploserant. Sed tantum abest, ut causam probabilem indagari posse negem, ut Atheniensibus et laesas religiones exprobrantibus et pestifera recentioris disciplinae dulcedine captis iratum Aeschylum abiisse existimem. Etenim cum id ex ingenio Aeschyli jam compareat, et eo, quod Aristophanes in Ran. ad reducendam veterem religionem et disciplinam adeo ex inferis ipsum reducendum esse vult, et epigrammate in eum Gelae mortuum scripto idem docetur. Deinde opinionem eam chronologicae rationes ferunt. Nam etiamsi Boeckhius negat, tempus doctae fabulae posse definiri, tamen in rem afferre licet primum, quod fabula severum tristemque Aeschyli fere senis animum testatur (obiit vero Aeschylus fere Ol. LXXXI.), et quod docta est non modo post Pindari carmen Pyth. I. Hieroni in Sicilia (Ol. LXXVI. 4.) cantatum, quia Pindari de Typhoeo narrationem Aeschylus aemulatur v. Schol. 367.; verum etiam postquam poeta in Sicilia diutius commoratus Athenas redierat fere LXXVII $\frac{2}{3}$,: insunt enim in Prometheo sententiae Siculam disciplinam redolentes; inprimis pythagorica dogmata, etiam mystica maxime in Sicilia poetam amplexum esse pro explorato habeo. Deinde post Eumenidas primum actam Ol. LXXVII. 4, et propter chori numerum et quia Aeschylus reus factus Areopagitarum, fine Eumenid. collaudatorum, mira fiducia imploravit fidem, Prometheus docta est. Tum Reisigius acute vidit, versu 1068. respici Pausaniae proditionem, quae innotuit Ol. LXXVII. 4.; nosque diximus, contra eos scriptam

esse fabulam, qui peregrinis superstitionibus antiquiores civitate expellebant religiones, morumque et artium antiquam diciplinam evertebant Ol. LXXVII, 4, et LXXVIII $\frac{2}{3}$. Postremo in Supplicibus cum Aeschylus ea de Ius vago itinere, quae in Prometheo exposuerat, omittens alia fusius persequatur, Prometheum ante eam scripsit. Supplices vero post alteram poetae migrationem (Ol. LXXX.) composita: quae omnia in unum collecta evincunt, Olympiade LXXVIII. Prometheum primum esse doctam. Neque tamen huic argumentorum generi tantum tribuo, ut aliter rem se habere posse prorsus negem: nam ex chori numero Jacobus concludit, fabulam Ol. LXXX. 1. esse commissam, quo tempore poeta, si in vivis adhuc erat, eam potius retractaverit. Est enim infirmissimum ex chori minuti numero petitum argumentum, quoniam ad majora evitanda machinarum molimenta, e curribus suis descendisse videntur Nereides modo duodecim: qui minimus chorentarum numerus a Boeckhio statuitur. Idem ostenditur non tam diverbiis, nam octies et vicies chorus loquitur s. quater septenis versibus, quam canticis, quorum rationem Aeschylus videtur ita instituisse, ut alterius hemichori praesul cantaret v. 128 — 132., prima persona — 135., secunda 144 —148, tertia — 151., quarta 159 — 160, quinta — 162.; alterius vero hemichori praesul 163 — 64, prima persona — 166., secunda 178 — 79., tertia 180. 181., quarta — 82., quinta — 85. Sequentium autem canticorum opinor bis plenum chorum, seu potius *κατὰ* (duos) *στοίχους*, quadratam chori formam constituentes, eum cantasse primum versus illos

687 — 95., secundum vs. 901 — 906. Deinde reliquos versus 1) 397 — 406., 2) — 415., 3) — 420., 4) — 425., 5) — 430., 6) — 435., 7) 526 — 36., 8) — 545., 9) — 553., 10) — 560., 11) 887 — 95., 12) — 900. arbitror a duodecim singulis chorentis cantatos esse, nisi mavis ab hemichoris sese excipientibus. —

Ea duplicis editionis demonstratione si acquiescere licet, critica ars textui Promethei restituendo applicari potest manu certiore: nam discernendus est textus editionis prioris ab eo, quem praebent codices. Illum ex scholiis atque aliorum scriptorum locis supposita alterius diversitate restituendum statui, ubi hunc dubium incertumque cognovi propter codicum mendas ac corruptelas. Dedi quidem operam, ut de pretio singulis codicibus addicendo aliquid certius afferrem, quae res criticen mirum quantum sublevat; verum propter indiciorum paucitatem et ambiguitatem hoc studio parum lucrabar. Quamvis enim intellexerim, omnes Cods. Colb. Lips. et Guelph. et rasuris et lacunis laborare, atque in vitiis fere conspirare, neque multo melioris notae esse Codices Mosq. Ar. Ox. et Askewienses praeter Ask. B. et C.: tamen ut in Edt. Ald. Rob. Turn., neque minus concinentibus, et optima nonnunquam exhibentibus, haud rara insunt menda, ita et ii haud raro dant rectiora: ut malim ex historicis vestigiis recentiorem et vetustiorem eorum codicum familiam constituere. At omnino hac diplomatica quaestione multum in Aeschylo restituendo profici posse, negaverim. Namque cum aliis V. D. persuasum habeo, certe ultimas Aeschyli

fabulas, Agamemnonem, Choephoras, Eumenides, Supplices et Prometheum ex uno eodemque exemplari conscriptas exstare. Hoc enim cum eaedem in omnibus MS. ejusdem loci corruptelae et eaedem ubique comparentes lacunae testantur, tum maxime Choephorarum initium in omnibus MS. mutilum. Cui opinioni non adversatur diversarum scripturarum in libris ipsis copia, quippe quam ex librariorum erroribus aut grammaticorum studiis provenisse facile intelligatur: cf. Elmsley's Review of Blomf. Prometh. p. 168. The concurrence cet. — At vero, si ex uno omnia deinceps exemplaria nostra archetypo manarunt, quas alii scriptores lectionum habent diversitates, alterius eae sunt manuscripti, non diversae recensionis? Hoc si quispiam objecerit, respondeo, tum notatas ex Prometheo lectiones diversas plane aliam habere speciem, atque habere soleant librorum manuscr. varietates, tum aliis me praeter hoc argumentis opinionem meam supra tutatum esse. Haec igitur de lectionibus in Prom. discrepantibus; in quibus judicandis non numerandos esse codices, sed Mediceum, quem habeamus antiquissimum, sequendum etiam alii statuunt. In orthographia vero, in dialecto et in grammaticis rebus cum nullum deprehenderis codicem sibi constantem, ubi certiora deficiant fulcra, Aldinae, cujus finem Viri Docti collaudant, editioni optemperandum esse, Wellauerus existimat l. Comment. Aeschyl. Aldina retinet formas, quas exprobrant Atticismo alienas, e quibus memorabiles sunt ῥίζησιν, θῶκος (licet θακεῖν 389.), ἕδρης, εἵνεκα, εἰσοιχνεῦσι, neque id quidem falso. Nam tragici cum omnes Homericae dictionis amantes, tum

eorum antiquissimus rationis et orationis Homericae amantissimus conspicitur, formisque illis in adoptandis non affectans veteris Ionismi, sed antiquioris Atticae dialectus tenax judicandus est. Atticum enim sermonem cum varias mutationes habuisse, ab ipsis Atticis scriptoribus tradatur, antiquissima dialectus parum ab Ionica differebat (Dionys. d. Thucyd. p. 147.), atque ad bella Persica usque valebat cf. Bentl. Diss. Phal. XII. At vero, inquies, non constat sibi Aeschylus in his similibusque rebus; et recte: nam hujusmodi exempla non pauciora attuleris ex ipsa Aldina, quam Elmslejus congessit ad Soph. Philoct. Tragicos enim omnes hac in re sibi non constetisse, neque ullam regulam, sed quod in quoque loco auribus magis blandiretur vel usitatius esset, secutos esse, et dictionem usurpare ex patrii sermonis certo temperamento atque epicorum et lyricorum usu compositam, in qua multa sint, quae eo ipso, quod non sint Attica, poetica habeantur, egregie Elmslejum Hermannus docet l. l. Tum Aldina in metricis rationibus liberior est; ν finale ante diphthongum recte non habet; idem in syllabis, quae a sensu aut metro vim habent, abjecit: 8, ὤπασε. 48, ἔμελλε. 654, ψεύδεσι. 754, μνήμοσι, et innumeris aliis locis. Contra cum Robortell. al. multas syllabas videtur habere imminutas, quas alibi rectius produci vides, ut ante λλ in μέλλειν, ἄλλος, βάλλειν 3, 48, 71; itaque voci ἰδίᾳ ibi respondeant ἀλλά μοι, 520. cf. ἀλλά με τὰν ταλ. 547; item ante σσ: v. 279, 570, 572, et ante δδ, 558. De simili in syllabis cum muta et liquida lit. varie compositis licentia ab aliis jam monitum est. In his quidem viri docti fidem Aldinae

dinae neque habent neque habere possunt, quamquam ad archetypum ea expressa esse, atque a Codicibus et Homericae poeseos exemplo talium rerum aliqua certe ratio ostendi videatur, et quamquam in eo consentiant, quod recte οι ante vocalem (οἰῶ) corripi, brevem syllabam sequente litera ῥ (μέγα ῥάκος) produci, pronomen μέ, σέ cet. et particulum γέ plurimis in locis rectissime omitti ab Aldina, putant. Namque auctoritas Aldinae multis rebus minuitur. Fabricius enim de ea haec dixit: Primum omnium Aldus Minutius tragoedias Aeschyli graece publici juris fecit Venetiis 1518.; sed parum emendate, atque ita, ut Agamemnonis postrema pars cum Choephoris capite mutilis confusa pro una fabula exhiberetur Agamemnone. Quod ejus judicium mendorum et errorum admirabili et multitudine et ratione confirmatur, quibus, quod Lafontanius in Praefat. suae editionis, et Reisigius in Censura Editionis Wellauer. (Jen. Litter. Zeit. Febr. 1824.) dixerunt, alio dictante alium voces saepe perverse auditas typis expressisse, sane comprobatur. Quas ob causas quamvis et illae diversitates minoris aestimandae sint, ceteraeque omnes usum parum tutum habeant: tamen caute et prudenter adhibitae Aldinae, cum et ipsis vitiis ad veras rectasque lectiones deducat, non minima est utilitas. Praetermissis denique, quae de Robortelliana, Turnebiana et Victoriana edit. a viris doctis passim, et de Codbs. Canteri a Thierschio (Act. Phil. Monac. T. I. 111. 1812.) adnotata habemus, ad quaestionem de locis Promethei difficilioribus instituendam pergo.

V. 50. Ἅπαντ' ἐπράχθη πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν·
Ἐλεύθερος γὰρ οὔτις ἐστὶ πλὴν Διός.

Abreschii vocis ἐπράχθη explicationem jam attuli, et locis nonnullis πράττειν de dolosa acquisitione sane potest intelligi: Hom. Il. XVIII. 357. Pind. Pyth. X, 41. Isthm. IV, 9. Nem. V, 36. Sensus igitur est: „omnia dii sibi compararunt praeter imperium liberum, quod solius factum est Jovis." In qua loci interpretatione qui non acquiescunt, num mutata voce ἐπράχθη in ἐτάχθη satisfecerim, videant. Etenim si quaerimus, quale verbum nexu desideretur, facile Scholiastis assentiemur hanc sententiam elicientibus: ἅπαντα τοῖς θεοῖς πλὴν τοῦ ἄρχειν αὐτῶν, δέδοται, διώρισται. Hujus igitur significatus verbum eruendum est ex corrupto ἐπράχθη; quamobrem hoc tibi majusculis litteris finge exaratum, ubi litterarum ΠΡ signum esse solet Γ̊, quod paululum deletum gignit litteram Τ. Altera vero eaque tutior rectae scripturae inveniendae ratio ea est, ut videamus, qua voce Scholiastae aliam explicant, quomodo rursus illam ipsam, si in scriptore legitur, interpretentur. Vocibus enim, quibus alibi eodem sensu scriptor usus est, ad alias explicandas uti solent. Jam illud διορίζειν ipso hoc verbo τάσσειν explicat idem Scholiastes v. 489, sicut στοιχίζειν 484. Et sane haec illius verbi vis est, ut sit, ex certo pacto et ordine aliquid inter aliquos distribuere, suum cuique assignare. Confirmatur opinio etiam loco Euripidis Phoenis. 553 — 54.

Καὶ γὰρ μέτρ' ἀνθρώποισι καὶ μέρη σταθμῶν
Ἰσότης ἔταξε, κ' ἀριθμὸν διώρισε.

ad quae Schol. καὶ γὰρ ἡ ἰσότης ἔταξε μέτρα ἀνθρώποις, ἀντὶ τοῦ διὰ τὴν ἰσότητα καὶ μέτρα ἐτάχθησαν τοῖς ἀνθρώποις καὶ μέρη σταθμῶν καὶ ἀριθμός. Nihilominus commemorare libet, etiam ἐδράχθη animo occurrisse, quod verbum δράσσειν et δράσσεσθαι Homero, Aeschylo et Scholiastis usitatissimum est. v. Burges. ad Eumen. 759.

V. 150. Quod MSS. habent ἀθέσμως, rejiciendum et ex Hesychio ἀθέτως restituendum esse, Bentlejus demonstravit. Sed v. 182. nihil mutandum est, si Δέδια putas esse bisyllabum, ut cum γὰρ respondeat voci θέμενος in str. (cf. Wellauer. Sept. 283. Suppl. 68. Herm. Metr. p. 55.); neque Aoristus v. 163. offendit, particula ἀεὶ ad δάμναται pertinente. Idem si fit in διάτορ. 181., aut vulg. ἠρέθ. servari, aut in str. optima lectio ἄχθα γ' ἑνὸς Faehsii recipi potest: Syll. lect. Versus 188. assumto οἴω et duplicato ἔσται facile quidem expletur, sed Scholiis alia loci ratio ostenditur. Etenim ad v. 156. Scholiastes A. haec adnotavit: καλῶς οὐκ ἐπήνεγκε μήτε τις ἄνθρωπος," et mirum est, nisi sciolo alicui, qui μήτε τις ἄνος (unde ἄλλος) temere adscripserat, ita respondit (cf. Reisig. in Cens. Wellauer.). Illa enim verba quam sint inepta, quisque sentit, et Elmslejus (in Cens. Edit. Blomf.), suspicor, inquit, corrupta esse. Nulla enim causa erat, quare mortales, quorum maximus benefactor esset Prometheus, ex ejus malis gaudium perciperent. De diis solis eum locutum esse, ostendit chori responsum v. 169. Equidem Reisigium auctorem libenter sequens cum non emendanda, sed expellenda illa verba esse censeam, etiam versu 188. sententiam confirmari video. Namque per

illa cantica cum omnium numerorum tum anapaestorum quoque singularis est aequabilitas et responsio: et illis quidem 152 — 158 ex asse respondent anapaesti 186 — 192, relegato interpolamento μήτε τις ἄλλος et hemistichio, ut feci, constituto, quod etiam v. 97. est, et quatuor dimetris anapaesticis succedere solet. — Item respondent versus 120 — 127. versibus 136 — 143, et rescribendum v. 136. sexies αἶ ex optimo Cód. Med. I., ex quo quater, deinde ter, denique bis illud scriptum ceteri Codices habent. Versus 167 — 177 sunt μεσῳδικοί. Ejusdem propter metri rationes versum 1081. mancum judico, ibique aut αὐταῖς ῥίζαις ex vs. 1047. repetendum, aut 1082. aliquid excidisse putandum est, quod quidem ex latinis Paccuvii versibus (v. Cap. X.) erui possit. Nam, quod Hermannus jam observavit, haec illorum systematum ratio est:

ΠΡ.	ʽΕΡ.	ΧΟ.	ΕΡ.	ΠΡ.
ά.	β'.	μεσ.	β'.	ά.

Hujusmodi responsionibus et aequabilitatibus adeo jambici numeri et diverbia in Prometheo excellunt. Exempli causa inde a v. 472 — 525. chorus sexies loquitur, et bis quidem quatuor versibus, quater singulis; intra idem spatium Prometheus eadem versuum aequabilitate utitur (nam 475 — 506. alio pertinet). Tum de vs. 615 — 30. vide Wellauer. Add. 628.; item 747. Io loquitur quinque versibus, pariter ac Prometheus, deinde singulis: s. p. Quod ubi non est ita, aut alia obtinet ratio, aut textus integritas deside-

ratur; quamquam eam correctionum non ubique idoneam causam esse statuo, minime in diverbiis jambicis.

Versum 268. 70. grammatica ratione verbisque Elmsleji (in Rew.) admonitus et auctoritate Edit. princ. nisus emendare tentavi, idque facili successit modo, nescio an aeque felici.

Versus 347 — 72. Oceani esse ostendi videtur et Codicum Scholiorumque consensu et tenore orationis, qua Oceanus velit Promethei atrocitatem frangere exemplis ὑψηγόρων κομπασμάτων acerbe punitorum proponendis, et versuum aequabilitate, ex qua 373 — 76. resp. 393 — 96. Praeterea Reisigius mecum sensit, Prometheum alioquin suis se ipsius opprobrium dicturum fuisse verbis vers. 360.

Versus 400. laborare creditur exundante verbo λειβομένα, quod opinione, etiam priora carminis esse antistrophica sublata facile quidem servatur. Sed antistrophicos versus esse cum plurima suadeant, aliunde auxilium petendum est. In corrupta autem Aldinae lectione μεγαλοσχήμων ἀτ' ἀρχ., quod Wellauerus censet, veram latere, propter Scholia nego. Insignis enim hujus carminis commentatio in Scholiis inest, quibus ut fere omnia strophae verba confirmantur, ita antistrophica esse mutila et manca indicatur. Nam Scholiastes A' haec habet: ἅπασα δὲ χώρα ἤδη λέλακε καὶ ἠχεῖ ἤχημα στονόεν στεναγμῶν γέμον τε καὶ οἰκτρὸν, καὶ στενάζουσι τὴν μεγάλην τε καὶ περιφανοῦς σχήματος οὖσαν τιμὴν cet., e quibus vel ad στονόεν in Aesch. substantivum, vel ante μεγαλοσχήμονα adjectivum excidisse conjici licet. Illud difficilius reperitur; hoc, licet etiam

adjectivorum μεγαλάρχης, μεγαλαυχὴς similiumque in mentem venerit cf. Pers. 640., ipsum esse μεγάλην et inde apparet, quod μεγαλοσχήμονα postea explicatur vocibus μεγαλοῦ σχήματος οὖσαν, et, quod μεγάλην ante μεγαλοσχ. oculorum errore perfacile omitti potuit. Jam elegantissimi vers. Ionici sibi ita respondent:

str. δακρυσίστακτον ἀπ᾽ ὄσσων ῥαδινῶν λειβομένα ῥέος,
παρειὰν
antistr. μεγάλαν καὶ μεγαλοσχήμονα κ᾽ ἀρχαιοπρεπῆ στένουσι τὰν σάν.

In carmine, quod sequitur v. 526 sq. quae patent lacunae videamus, num eodem modo suppleri queant. Et post antistrophica quidem verba μυρίοις μόχθοις διακναιόμενον, nisi forte ante μόχθοις praepositionem ἐν, nihil excidisse, demonstrat Schol. *A'*. (δειλιῶ καὶ τρέμω σε διακοπτόμενον μυρίοις πόνοις· τὸν Δία γὰρ οὐ φοβ.), ubi continua oratione poetae verba repetuntur et explicantur. Etiam strophica verba μηδ᾽ ἐλιννύσαιμι – πόρον, ita ibidem illustrantur, ut nihil inde appareat, nisi in genuinis verbis praepositionem (ποτι) in ποτινισσομένα alio pertinere et vocem πατρὸς defuisse. Attamen accuratius pensitato loco in sententia quoque, ut qua Oceanitides ipsae deae diis junioribus sacrificasse dicantur, recte quisque haeret cum Pauwio et Schützio. Itaque perantiquis suis mendis videas num et metrica responsio et sensus loci sublevetur verbis παρὰ et πατρὸς ad Schol. *β'* rejectis, locoque ita constituto:

Μηδ᾽ ἐλιννύσαιμι θεοὺς, ὁσίαις θοίναις ποτινισσομένα
Βουφόνοις ἄσβεστον πόρον Ὠκεανοῦ

(ut alteri versui respondeat hic antistrophicus: *μυρίοις ἐν μόχθοις διακναιόμενον*), quae ita interpreteris: (ne Jupiter universi rector injiciat animo meo vim adversariam), neve (offendam) negligam deos sanctis eorum epulis accedens ad Oceanum perennem." Quam conjecturam, si numerorum legibus satisfactum est, quod in textum recepi, fortasse veniam impetrabo, cum Aeschylus videatur h. l. antiquam secutus esse fabulam, qua dii soliti sint *ἔρχεσθαι ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας κατὰ δαῖτα* cf. Schol. et Interpr. ad Iliad. I. 424. Quin etiam audacius ad Homeri verba rescribam: *βουφόνοις ἄσβεστον ἐς Ὠκεανὸν*, quibus respondeant perfecte *μυρίοις μόχθοις διακναιόμενον*. Nam *πόρον* ex praepositione *παρὰ* aut ex interpretatione ortum. Vide Aristarchi de commutatis praepositionibus adnotationem ad illum locum.

Deinde de verbis vs. 534. *ἀλλά μοι τόδ'* (s. *τοῦτ'*) *ἔμμενοι*, quibus bene respondent *ἐν ἰδίᾳ γνώμᾳ σέβει*, nihil insuper adde, nisi hoc, *ἐν* excidisse ob antecedentis vocis (*τρομέων*) finem. Sed quod v. 559. antiquum interpolamentum metri rationes turbat, confidenter censebam relegandum esse: relegata enim voce *ἔδνοις*, salva sententia, lacuna expletur. Lindavius autem *ἐάλωκ'* ante *ἀλαὸν* v. 550. inserendum esse statuit: Seebod. Krit. Biblioth. VI. 2., et Boeckhius conjecturam meam, quam postea etiam Reisigius ad Soph. Oed. p. XXXVI. proposuit, maxime propter metri rationes improbabat. Quem cum libenter auctorem sequar, malo post *ἀλαὸν* in str. *ἀλύει* putare excidisse. Indicatur vero his versibus res alia fortasse Prometheo ee-

lebrata, ubi in Promethei nuptiis Hesionae sorores hymenaeum cantabant.

De verbis v. 712. ἀλλ' ἁλιστόνοις πόδας sq. inquirenti Scholiastae lectio ἁλιστόνοις γε πόδας, etiam γυμνόποδας — Γύποδας negotia facessit, cum aperte metrum pessumdet. Quod cum Scholiastes ignorasse non putandus sit, aut alia verba aut ordinem verborum alium invenit. Elmslejus censet lectum fuisse: ἀλλ' ἁλιστόνοις γ' ὑπὸ Χριμπτ. Etiam mihi πόδας videtur glossa esse. In versu sequente propter Nominativum χρίμπτουσα legendum esse ἐκπέρα, Scholia ostendunt, quae item πέλαζε Imperativum pro Infinitivo habent. *) Hinc emergit, Scholiastas talem invenisse versum: οἷς μὴ πέλαζ' ἀλλ' ἁλιστόνοισι Γύποδας: quem Accusativum apte tum explicat. Schol.: τὴν αἰτιατικὴν τὸ Γύποδας ἀντὶ γενικῆς νοεῖ κατ' ἀντίπτωσιν. His licet clare prioris editionis lectio demonstrata sit, tamen hoc loco nihil mutandum esse arbitror, quia displicet mensura ἀλλ' ἁλιστ., meliusque sane ἀλλ' abesset, cum scribi possit ἁλιστόνοις δὲ Γ. In verbis v. 835.: τῶν δὲ προςσαίνει σέ τι· non haereo, sic ea vertenda esse existumans: „sed eorum, sc. oraculorum de te Jovis uxore futura, aliquid tibi volupe est." Cf. de προςσαίνειν Boeckh. ad Pind. Pyth. II. 82. et Schol. ad Pers. 95, ubi male uno sigmate scriptum est. Verum altera lectio — ἔσεσθ', εἴ τῶνδε πρ. siquidem (wenn anders, wofern nämlich — ironice) id te delectat — et sensu et Codicum opti-

*) Video nunc demum ex Faehsii Variet. Lect., ἐκπέρα revera in Cod. reperiri.

morum auctoritate magis commendatur. Cum vero de diphthongo *αι* elidendo mecum ipse nondum convenerim, scholiaque ap. Faehs. adversentur, vulgatam lectionem non recepi. — Qui mox sequitur locus v. 858 sq. de nefandis Danaidum nuptiis etiam magis propter verba *φθόνον δὲ σωμάτων ἕξει θεός*, quam propter nudum *δαμέντων* offendit. Secundum fabulam Danaides Argis ex fuga receptae cum ex pacto Aegypti filiis, ipsas huc usque secutis, nubere deberent, hoc ita fecerunt, ut prima nocte novos maritos interficerent, interfectosque Argolica terra sepelirent. De Aegyptii filiis Aeschylus ita: „numen iis invidebit de corporibus, Pelasgia vero recipiet (ea) muliebri caede domitorum." In his quisque videt, bis mente supplendum esse *σώματα*, et ad *δέξεται* et ad *δαμέντων* (hic quidem *σωμάτων*), quod bis significat corpora scilc. mortua, et oppositum sit vitae fonti, *τῇ ψυχῇ*. Hac enim significatione semper legitur *σῶμα* apud Homerum. Sin vero *φθόνον ἕξει θεός* revera est: deus invidebit, *σώματα* primum de vita intelligendum, mystico illo sensu, de quo Clemens Al. Str. III. 581. Pott. et Boeckh. ad Pind. Fragm. Thren. II. IV. Sed hoc duriusculum, et *φθόνον ἔχειν τινός* significat, alicujus invidia odioque flagrare, s. in invidia esse: Pind. Pyth. XI. 29. ib. Interpr. cf. Pers. 360., scribendumque fuisset ad sensum illum declarandum: *φθόνος δὲ σωμάτων ἕξει θεόν*, ut in illo epigrammate de Aeschylo

— *τίς φθόνος ἀστῶν*
Θησείδας ἀγαθῶν ἔγκοτος αἰὲν ἔχει;"

Etiam nudum θεὸς displicet, et pluralem Num. saltem exspectes. Aliorum autem explicationes cum alio nomine improbentur, locum corruptum esse judico, maxime illa verba φθόνον δὲ sq., pro quibus aut φθόνος δὲ σωμάτων ἕξει θεοὺς, aut φθόνος δὲ σώματ' ἀμφέξει θεοῦ (occupabit corpora divina invidia s. fatalis necessitas), scribendum esse opinarer, nisi Scholiis alia correctio indicaretur. Nam Schol. *B.* φθονήσας τοῖς αὐτοῖς σώματα ἀπώλεσεν αὐτῷ habet, secundum quae olim fuisse lectum puto: — φθονῶν δὲ σώματ' ὤλεσεν θεός. De Aorist. in vaticiniis v Boeckh. N. Cr. Pind. P. IV. v. 56. Dissentit autem Schol. *A'.*: αὐτοῖς σώμασι τιμωρηθήσονται θεῶν νεμεσησάντων αὐτοῖς, ubi pluralis Num. reperitur, et haec lectio ostendi videtur: φθόνον δὲ σώματ' ἀνθέξει θεῶν h. e. corpora sustinebunt deorum invidiam s. experientur fati vim: nam φθόνος θεῶν de fato dici solere in vulgus notum est. Hoc similive modo prius scriptum fuisse eo magis mihi est persuasum, quod inde nuda vox δαμέντων faciliorem explicatum habet, cum constructio σώματα δαμέντων (αὐτῶν) fere non interrumpatur interjectis verbis πελασγία δὲ δέξεται.

Qua ratione metro succurrendum esset in carmine, quod sequitur, 886 sq., alii vidisse putantur. Ibi enim verbis antistrophicis Μήποτε, μήποτ' ὦ Μοῖραι, procul dubio genuinis non respondent strophica ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν, ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ. Quamobrem jam Triclinius verba ἐν γνώμᾳ ejecit tanquam superflua; ejectisque iis cum voce ἦν omnia sibi optime respondent. At necessaria hic illa censeo, si non propter

ἐβάστασε, at propter iis contraria καὶ γλώσσᾳ. Igitur majorem mihi fidem facit Scholiastes, qui altero ἦ σοφὸς omisso etiam voce πρῶτος caret, quae ut omittatur, Eustathii quoque locus a Blomfieldio ad h. l allegatus, svadet. Alterum ἦ σοφὸς, quod quidem duplicato in antistr., μήποτε servari posset, etiam Nicephoras Gregoras omittit, bis (Hist. Byz. p. 235. et 647.) locum hunc excitans; is vero habet πρῶτος, ex quo ita sibi responderent versus:

ἦ σοφὸς ἦν, ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ —
μήποτε μήποτε, μήποτ' ὦ Μοῖραι —

Quod cum improbes, si per numeros licet, sic potius versus constitue, Scholiis svadentibus:

ἦ σοφὸς ἦν, ὃς ἐν γνώμᾳ —
μήποτε, μήποτ' ὦ Μοῖραι —

Tum difficillime vera scriptura v. 899. ex Scholiis et Aldina eruitur; tamen, quid valeant humeri, tentabo. Primum cum Scholiastae ita locum interpretentur: φοβοῦμαι τὴν ἄστεργ. παρθενίαν τῆς Ἰοῦς, εἰσορῶσα αὐτὴν δαπτ., his additis: ἡ πρὸς μὲν ταρβῶ ὑποστικτέον, παρὰ δὲ τὸ ὁρῶσα συναπτέον τὸ ἄστεργ. παρθενίαν: vocem Ἰοῦς aut alio loco, quam quo nunc in MS. est, collocatum, aut omnino non legisse videntur, qua facile utique caremus. Deinde Aldina haec habet: μεγαμῷ δὲ ἀπτομένην. Vox γαμῷ Codicum, Editionum princ. et Scholiorum firmatur consensu. Quid vero littera Δ. sibi vult ante ἀπτομένην? inde enim δαπτομένην ortum est. Consultis Scholiis, Δ. est Διός ex more non

plane exaratum, ut haec existant: *γαμῷ Διὸς ἁπτομένην.* quibus perfecte respondent: *γένει* (quod cum *γέννᾳ* in Schol. F. et MS. invenitur) *μεγαλυνομένων.* Sed quorsum illud *με* ante *γαμῷ* in Aldina? Non divinarem, nisi Scholia haberent: *ἐν γαμῷ Διός.* Jam in antistr. quoque inter *τῶν γένει* est *ἐν* inserendum, quod quam facile omissum et additum sit, statim v. 897. ex *ἐν γαμέτᾳ* cognoscimus. Conjecturae veritatem, si verba majusculis litteris expressa cogitaveris, magis intelliges; sin autem numeri displicent in his:

μήτε τῶν ἐν γένει μεγαλυνομένων —
antistr. *εἰςορῶσ' ἐν γαμῷ Διὸς ἁπτομένην* —: aut
μήτε τῶν γενεᾷ μ. = *εἰςορῶσα γαμῷ Δ.*, aut

faciliorem conjecturam *γαμοδαπτομέναν* recipias, quod verbum propter compositionis audaciam poeta non indignum videatur. Simile *θεοβλαβέω* in Pers. 828. urget Blomfieldius; cum *δάπτω* compositum est adjectivum quoque *πυρίδαπτος* Eumenid. 1038. Licet commemorare ex Prometh. *τροχοδινέω* et *στροφοδινέω* 882, cll. Agam. 51., *χαριττογλωσσέω* 294, *μυδροκτυπέω* 366., aliaque, quae Aristophanes cum aliis antiquitatis scriptoribus notarunt. Confer. etiam Seidler. Dochm. p. 188.

Fortasse minus difficile est, loci a Viris D. varie tentati v. 1057. difficultates tollere. Vulgatam lectionem *εἰ δ' εὐτυχῇ* et metrum et sensus et plurimi ea plane discrepantes Codices respuunt. Mediceum, vetustate sua longe spectatissimum, qui *εἰ τοῦδ' εὐτυχῇ* habet, proxime accedens, omissa tantummodo littera *υ*, scribendum existimo: *εἴη τοῦδε τυχῇ.* Namque horribi-

lia omnia per Mercurium minato Jovi Prometheus responderat, minas se, semper quippe immortalitate gavisurum, spernere (πάντως ἐμέ γ᾽ οὐ θανατώσει cf. 753. 933.). „Promethei verba, inquit Mercurius, nonne sunt insaniae? abs qua etiamsi τὸ οὐ θανατοῦσθαι ipsi contingat, quid remittit?" Et jure suo hac re Prometheus ferociebat haud ignorans, a fato, cui ipse Jupiter pareret, constitutum esse hoc, ut esset immortalis, et, Chirone mortalitatem precibus nacto (id quod Mercurius ipse indicaverat 1026 sq.), vinculis liberatus foret.

Hoc modo versatus in locis difficilioribus interpretandis et corrigendis, quod omnes aliorum conjecturas non enumeraverim, nemo, spero, succensebit. Inprimis eas silentio praetermisi, quae ex metricarum rationum nondum perfecta provenerunt cognitione. Qua quamvis et meam tractationem laborare non infitias eam, tamen persuasum habeo, Aeschylum multam in eo posuisse diligentiam, ut convenientia sententiis metra et numeros diligeret: in qua re conspirat cum Pindaro: v. Boeckh. Metr. Pind. III. XIX. De Typhpoeo enim Pindari et Aeschyli verba et metrum fere eadem sunt: v. Pyth. I, 15 sq. Prom. 351 sq. Ejus artificii exempla esse alia videntur: Prom. 649. (ἀφνίδιος μόρος) 727. (κενοφρόνων βουλευμάτων) 867. (ἀπόλεμος ὅδε γ᾽ ὁ πόλεμος) 354. (πᾶσιν ὃς ἀντ.) 265. (πράσσοντας ἐγὼ) 213. (ὑπερέχοντας).

Conjecturas certa ut confirmarem auctoritate seu Scholiorum seu aliorum scriptorum, operam dedi: et alia quidem repetens ex Scholiis Hermannum secutus sum, pari jure Ἥρας inde restituentem, alia iis reddens

Stephanum v. 562. ὀρείοις eo relegantem. In textum vero praeter Codicum fidem, dubiam licet et incertam, nec in Prom. summopere ponderandam, ea tantum aliunde recepi, quae probabilia sunt et verisimillima, ceteris, quae aliquem usum habeant, maxime vero, quae ex grammaticis rationibus graviores visae sint, lectionibus aut etiam conjecturis infra annotatis.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

AESCHYLI

PROMETHEUS VINCTUS

CUM

LECTIONIS VARIETATE ET SCHOLIIS INTEGRIS.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ΔΕΣΜΩΤΟΥ.

Προμηθέως ἐν Σκυθίᾳ δεδεμένου διὰ τὸ κεκλοφέναι τὸ πῦρ, πυνθάνεται Ἰὼ πλανωμένη, ὅτι κατ' Αἴγυπτον γενομένη, ἐκ τῆς ἐπαφήσεως τοῦ Διὸς τέξεται τὸν Ἔπαφον. Ἑρμῆς δὲ παράγεται ἀπειλῶν αὐτῷ κεραυνωθήσεσθαι, ἐὰν μὴ εἴπῃ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι τῷ Διΐ. προέλεγε γὰρ ὁ Προμηθεύς, ὡς ἐξωσθήσεται ὁ Ζεὺς τῆς ἀρχῆς ὑπό τινος οἰκείου υἱοῦ. τέλος δὲ, βροντῆς γενομένης, ἀφανὴς ὁ Προμηθεὺς γίνεται.

Κεῖται δὲ ἡ μυθοποιΐα ἐν παρεκβάσει παρὰ Σοφοκλεῖ [ἐν] Κόλχοις, παρὰ δὲ Εὐριπίδῃ ὅλως οὐ κεῖται. ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Σκυθίᾳ ἐπὶ τὸ Καυκάσιον [ὄρος]· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ὠκεανίδων νυμφῶν. τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτοῦ ἐστι Προμηθέως δέσις.

ΑΛΛΩΣ.

Προμηθέως ἐκ Διὸς κεκλοφότος τὸ πῦρ καὶ δεδωκότος ἀνθρώποις, δι' οὗ τέχνας πάσας ἄνθρωποι εὕροντο, ὀργισθεὶς ὁ Ζεὺς, παραδίδωσιν αὐτὸν Κράτει καὶ Βίᾳ, τοῖς αὐτοῦ ὑπηρέταις, καὶ Ἡφαίστῳ, ὡς ἂν [1] ἀγαγόντες πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος, δεσμοῖς σιδηροῖς αὐτὸν ἐκεῖ προςηλώσαιεν. Οὗ γενομένου, παραγίνονται [2] πᾶσαι αἱ Ὠκεαναῖαι [3] νύμφαι πρὸς παραμυθίαν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Ὠκεανὸς, ὃς δὴ καὶ λέγει τῷ Προμηθεῖ, ἵνα ἀπελθὼν πρὸς τὸν Δία δεήσεσι καὶ λιταῖς πείσῃ αὐτὸν ἐκλῦσαι τοῦ δεσμοῦ Προμηθέα. καὶ Προμηθεὺς οὐκ ἐᾷ, τὸ τοῦ Διὸς εἰδὼς ἄκαμπτον καὶ θρασύ. καὶ ἀναχωρήσαντος τοῦ Ὠκεανοῦ, παραγίνεται Ἰὼ πλανωμένη, ἡ τοῦ Ἰνάχου, καὶ μανθάνει παρ' αὐτοῦ, ἅ τε πέπονθε καὶ ἃ πείσεται, καὶ ὅτι τὶς τῶν αὐτῆς ἀπογόνων λύσει αὐτὸν, ὃς ἦν ὁ Διὸς Ἡρακλῆς, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἐπαφήσεως τοῦ Διός τέξει τὸν Ἔπαφον. Θρασυστομοῦντι δὲ Προμηθεῖ κατὰ Διὸς, ὡς ἐκπεσεῖται τῆς ἀρχῆς ὑφ' οὗ τέξεται παιδὸς, καὶ ἄλλα βλάσφημα λέγοντι, παραγίνεται Ἑρμῆς Διὸς πέμψαντος, ἀπειλῶν αὐτῷ κεραυνὸν, εἰ μὴ

1) ἀναγαγόντες
2) παρεγίνονται — παρεγίνοντο
3) Ὠκεανῆαι

τὰ μέλλοντα συμβήσεσθαι τῷ Διῒ εἴπῃ· καὶ μὴ βουλόμενον βροντὴ καταῤῥαγεῖσα αὐτὸν ἀφανίζει.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Σκυθίᾳ ἐπὶ τὸ Καυκάσιον ὄρος· ἡ δὲ ἐπιγραφὴ τούτου, ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ.
ΗΦΑΙΣΤΟΣ.
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.
ΧΟΡΟΣ ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ ΝΥΜΦΩΝ.
ΩΚΕΑΝΟΣ.
ΙΩ Η ΙΝΑΧΟΥ.
ΕΡΜΗΣ.

In Ald. Turn. adduntur *ΓΗ* et *ΗΡΑΚΛΗΣ*, in Rob. hic solus, quae perſonae ad Prometheum Solutum pertinebant. cf. Quaest. Aesch. Cap. IX.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ, ΗΦΑΙΣΤΟΣ, ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

ΚΡΑΤΟΣ.

Χθονὸς μὲν εἰς τηλουρὸν ἥκομεν πέδον,
Σκύθην ἐς οἶμον, ἄβροτον εἰς ἐρημίαν.
Ἥφαιστε, σοὶ δὲ χρὴ μέλειν ἐπιστολὰς,
Ἅς σοι πατὴρ ἐφεῖτο, τόνδε πρὸς πέτραις
Ὑψηλοκρήμνοις τὸν λεωργὸν ὀχμάσαι,
Ἀδαμαντίνων δεσμῶν ἐν ἀῤῥήκτοις πέδαις.
Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος, παντέχνου πυρὸς σέλας,
Θνητοῖσι κλέψας ὤπασεν· τοιᾶσδέ τοι
Ἁμαρτίας σφὲ δεῖ θεοῖς δοῦναι δίκην,
Ὡς ἂν διδαχθῇ τὴν Διὸς τυραννίδα
Στέργειν, φιλανθρώπου δὲ παύεσθαι τρόπου.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Κράτος, Βία τε, σφῷν μὲν ἐντολὴ Διὸς
Ἔχει τέλος δὴ, κοὐδὲν ἐμποδὼν ἔτι·
Ἐγὼ δ' ἄτολμός εἰμι συγγενῆ θεὸν
Δῆσαι βίᾳ φάραγγι πρὸς δυςχειμέρῳ.

2. MS. ἄβατον

3. μέλλειν ἐπιτολάς, MS. ἀδαμαντίναις πέδησιν ἐν ἀῤῥήκτοις πέτραις.

Πάντως δ' ἀνάγκη τῶνδέ μοι τόλμαν σχέθειν·
Ἐξωριάζειν γὰρ πατρὸς λόγους βαρύ. —
Τῆς ὀρθοβούλου Θέμιδος αἰπυμῆτα παῖ,
Ἄκοντά σ' ἄκων δυςλύτοις χαλκεύμασι
Προςπασσαλεύσω τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ,
Ἵν' οὔτε φωνὴν, οὔτε του μορφὴν βροτῶν
Ὄψει, σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογὶ,
Χροιᾶς ἀμείψεις ἄνθος· ἀσμένῳ δέ σοι
Ἡ ποικιλείμων νὺξ ἀποκρύψει φάος·
Πάχνην θ' ἑῴαν ἥλιος σκεδᾷ πάλιν·
Ἀεὶ δὲ τοῦ παρόντος ἀχθηδὼν κακοῦ
Τρύσει σ'· ὁ λωφήσων γὰρ οὐ πέφυκέ πω.
Τοιαῦτ' ἀπηύρω τοῦ φιλανθρώπου τρόπου.
Θεὸς θεῶν γὰρ οὐχ ὑποπτήσσων χόλον,
Βροτοῖσι τιμὰς ὤπασας πέρα δίκης.
Ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ τήνδε φρουρήσεις πέτραν,
Ὀρθοστάδην, ἄϋπνος, οὐ κάμπτων γόνυ·
Πολλοὺς δ' ὀδυρμοὺς καὶ γόους ἀνωφελεῖς
Φθέγξῃ· Διὸς γὰρ δυςπαραίτητοι φρένες·
Ἅπας δὲ τραχὺς, ὅςτις ἂν νέον κρατῇ.

ΚΡΑΤΟΣ.

Εἶεν· τί μέλλεις καὶ κατοικτίζῃ μάτην;
Τί τὸν θεοῖς ἔχθιστον οὐ στυγεῖς θεὸν,
Ὅςτις τὸ σὸν θνητοῖσι προὔδωκεν γέρας;

---

17. fort. εὐωριάζειν
19. ἄκοντ' ἄκων σε
20. τόπῳ
21. θεῶν
28. ἐπηύρω
34. Διὸς δὲ
35. νέος

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Τὸ συγγενές τοι δεινὸν, ἥ θ' ὁμιλία.

ΚΡΑΤΟΣ.

Σύμφημ'· ἀνηκουστεῖν δὲ τῶν πατρὸς λόγων
Οἷόν τε πῶς; οὐ τοῦτο δειμαίνεις πλέον;

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Αἰεί τε δὴ νηλὴς σὺ καὶ θράσους πλέως.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἄκος γὰρ οὐδὲν τόνδε θρηνεῖσθαι· σὺ δὲ
Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα χειρωναξία.

ΚΡΑΤΟΣ.

Τί νιν στυγεῖς; πόνων γὰρ, ὡς ἁπλῷ λόγῳ,
Τῶν νῦν παρόντων οὐδὲν αἰτία τέχνη.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ἔμπας τὶς αὐτὴν ἄλλος ὤφελεν λαχεῖν.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἅπαντ' ἐπράχθη πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν·
Ἐλεύθερος γὰρ οὔτις ἐστὶ πλὴν Διός.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ἔγνωκα, τοῖς δέ τ' οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω.

ΚΡΑΤΟΣ.

Οὔκουν ἐπείξῃ δεσμὰ τῷδε περιβαλεῖν,
Ὥς μή σ' ἐλιννύοντα προςδέρχθῃ πατήρ;

---

42. τε (δὴ) = τοι = γε
48. ὤφελε λαχεῖν ἄλλος.
49. f. ἐτάχθη = ἐδράχθη
51. Conj. — vulg. τοῖςδε κοὐδὲν
52. τούτῳ = τῷδε δεσμὰ

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Καὶ δὴ πρόχειρα ψάλια δέρκεσθαι πάρα.

ΚΡΑΤΟΣ.

Λαβών νιν, ἀμφὶ χερσὶν ἐγκρατεῖ σθένει
Ῥαιστῆρι θείνων, πασσάλευε πρὸς πέτραις.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Περαίνεται δὴ κοὐ ματᾷ τοὔργον τόδε.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἄρασσε μᾶλλον, σφίγγε, μηδαμῇ χάλα.
Δεινὸς γὰρ εὑρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρους.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ἄραρεν ἥδέ γ' ὠλένη δυςεκλύτως.

ΚΡΑΤΟΣ.

Καὶ τήνδε νῦν πόρπασον ἀσφαλῶς, ἵνα
Μάθῃ σοφιστὴς ὢν Διὸς νωθέστερος.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Πλὴν τοῦδ' ἂν οὐδεὶς ἐνδίκως μέμψαιτό μοι.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἀδαμαντίνου νῦν σφηνὸς αὐθάδη γνάθον
Στέρνων διαμπὰξ πασσάλευ' ἐῤῥωμένως.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Αἶ αἶ Προμηθεῦ, σῶν ὑπερστένω πόνων.

ΚΡΑΤΟΣ.

Σὺ δ' αὖ κατοκνεῖς, τῶν Διός τ' ἐχθρῶν ὕπερ
Στένεις; ὅπως μὴ σαυτὸν οἰκτιεῖς ποτέ.

---

54. ψάλλια

56. θεῖναι — vulg. θείνε

59. MS. πόρον = τρόπον.

64. νιν — αὐθάδει γνάθῳ Στέρνον

67. σὺ δ' οὖν

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ὁρᾷς θέαμα δυςθέατον ὄμμασιν;

ΚΡΑΤΟΣ.

Ὁρῶ κυροῦντα τόνδε τῶν ἐπαξίων.
Ἀλλ᾽ ἀμφὶ πλευροῖς μασχαλιστῆρας βάλε.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Δρᾶν ταῦτ᾽ ἀνάγκη, μηδὲν ἐγκέλευ᾽ ἄγαν.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἦ μὴν κελεύσω, κἀπιθωΰξω γε πρός.
Χώρει κάτω, σκέλη δὲ κίρκωσον βίᾳ.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Καὶ δὴ πέπρακται τοὖργον οὐ μακρῷ πόνῳ.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἐῤῥωμένως νῦν θεῖνε διατόρους πέδας,
Ὡς οὑπιτιμητής γε τῶν ἔργων βαρύς.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Ὅμοια μορφῇ γλῶσσά σου γηρύεται.

ΚΡΑΤΟΣ.

Σὺ μαλθακίζου, τὴν δ᾽ ἐμὴν αὐθαδίαν
Ὀργῆς τε τραχύτητα μὴ ᾽πίπλησσέ μοι.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ.

Στείχωμεν, ὡς κώλοισιν ἀμφίβληστρ᾽ ἔχει.

ΚΡΑΤΟΣ.

Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε, καὶ θεῶν γέρα

---

69. ν. ὄμμασιν.
73. μὲν — σε = δὲ πρός.
74. κρίκωσον
75. χρόνῳ.
76. πόδας,
80. θρασύτητα

Συλῶν, ἐφημέροισι προστίθει. τί σοι
Οἷοί τε θνητοὶ τῶνδ᾽ ἀπαντλῆσαι πόνων;
Ψευδωνύμως σε δαίμονες Προμηθέα
Καλοῦσιν· αὐτὸν γάρ σε δεῖ προμηθέως,
Ὅτῳ τρόπῳ τῆσδ᾽ ἐκκυλισθήσῃ τέχνης.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὦ δῖος αἰθὴρ καὶ ταχύπτεροι πνοαί,
Ποταμῶν τε πηγαί, ποντίων τε κυμάτων
Ἀνήριθμον γέλασμα, παμμῆτόρ τε γῆ,
Καὶ τὸν πανόπτην κύκλον ἡλίου καλῶ.
Ἴδεσθέ μ᾽, οἷα πρὸς θεῶν πάσχω θεός.
Δέρχθηθ᾽, οἵαις αἰκίαισιν
Διακναιόμενος τὸν μυριετῆ
Χρόνον ἀθλεύσω. τοιόνδ᾽ ὁ νέος
Ταγὸς μακάρων ἐξεῦρ᾽ ἐπ᾽ ἐμοὶ
Δεσμὸν ἀεικῆ.
Φεῦ, φεῦ· τὸ παρὸν τό τ᾽ ἐπερχόμενον
Πῆμα στενάχω. πῆ ποτε μόχθων
Χρὴ τέρματα τῶνδ᾽ ἐπιτεῖλαι. —
Καίτοι τί φημι; πάντα προὐξεπίσταμαι
Σκεθρῶς τὰ μέλλοντ᾽, οὐδέ μοι ποταίνιον
Πῆμ᾽ οὐδὲν ἥξει. τὴν πεπρωμένην δὲ χρὴ
Αἶσαν φέρειν ὡς ῥᾷστα, γιγνώσκονθ᾽ ὅτι
Τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ᾽ ἀδήριτον σθένος.
Ἀλλ᾽ οὔτε σιγᾶν, οὔτε μὴ σιγᾶν τύχας

84. ἀπαλλάξαι.
87. τύχης.
88. διὸς
93. ἀνίαισι
98. αἶ, αἶ
100. τέρμα f. τέρμά τι
102. Τορῶς

Οἶόντε μοι τάςδ᾽ ἐστί. Θνητοῖς γὰρ γέρα
Πορὼν ἀνάγκαις ταῖςδ᾽ ἐνέζευγμαι τάλας.
Ναρθηκοπλήρωτον δὲ θηρῶμαι πυρὸς
Πηγὴν κλοπαίαν, ἣ διδάσκαλος τέχνης
Πάσης βροτοῖς πέφηνε, καὶ μέγας πόρος.
Τοιάςδε ποινὰς ἀμπλακημάτων τίνω,
Ὑπαίθριος δεσμοῖσι πασσαλευτὸς ὤν. —

Ἆ ἆ, ἔα ἔα.
Τίς ἀχὼ, τίς ὀδμὰ προςέπτα μ᾽ ἀφεγγής,
Θεόσυτος, ἢ βρότειος, ἢ κεκραμένη·
Ἵκετο τερμόνιον ἐπὶ πάγον
Πόνων ἐμῶν θεωρὸς, ἢ τί δὴ θέλων;
Ὁρᾶτε δεσμώτην με δύςποτμον θεὸν,
Τὸν Διὸς ἐχθρὸν, τὸν πᾶσι θεοῖς
Δι᾽ ἀπεχθείας ἐλθόνθ᾽, ὁπόσοι
Τὴν Διὸς αὐλὴν εἰςοιχνεῦσιν,
Διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν.
Φεῦ, φεῦ, τί ποτ᾽ αὖ κινάθισμα κλύω
Πέλας οἰωνῶν; αἰθὴρ δ᾽ ἐλαφραῖς
Πτερύγων ῥιπαῖς ὑποσυρίζει.
Πᾶν μοι φοβερὸν τὸ προςέρπον.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδὲν φοβηθῇς· φιλία γὰρ ἥδε τάξις πτερύγων στρ. ά.
Θοαῖς ἀμίλλαις προςέβα

---

108. ὑπέζευγμαι = ἐπέζ.
111. πᾶσι βρ. πέφυκε,
112. τοιῶνδε
113. πεπασσαλευμένος. f. δεσμοῖς πεπασσαλευμένος.
115. προςέπτ᾽ ἀφ.
123. v. τῶν βροτῶν.
124. αἶ, αἶ, τί ποτ᾽ ἂν

Τόνδε πάγον, πατρῴας
Μόγις παρειποῦσα φρένας.
Κραιπνοφόροι δέ μ' ἔπεμψαν αὖραι·
Κτύπου γὰρ ἀχὼ χάλυβος διῆξεν ἄντρων μυχὸν, ἐκ δ'
Ἔπληξέ μου τὰν θεμερῶπιν αἰδῶ·
Σύθην δ' ἀπέδιλος ὄχῳ πτερωτῷ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, αἶ, αἶ,
Τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα,
Τοῦ περὶ πᾶσάν θ' εἱλισσομένου
Χθόν' ἀκοιμήτῳ ῥεύματι παῖδες
Πατρὸς Ὠκεανοῦ δέρχθητ', ἐςίδεσθ',
Οἵῳ δεσμῷ προςπορπατὸς,
Τῆςδε φάραγγος σκοπέλοις ἐν ἄκροις
Φρουρὰν ἄζηλον ὀχήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Λεύσσω, Προμηθεῦ· φοβερὰ δ' ἐμοῖσιν ὄσσοις ὀμίχλα ἀντ. α'.
Προςῇξε πλήρης δακρύων,
Σὸν δέμας εἰςιδούσᾳ
Πέτραις προςαυαινόμενον
Ταῖςδ' ἀδαμαντοδέτοισι λύμαις·
Νέοι γὰρ οἰακονόμοι κρατοῦσ' Ὀλύμπου· νεοχμοῖς
Δὲ δὴ νόμοις Ζεὺς ἀθέτως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀΐστοῖ.

---

133. διῆξ' ἄντρων
134. θερμερῶπιν = θεμεῤῥῶπιν
138. ἑλισσ. ut 1048. —
140. 41. ἐσίδεσθέ μέ-μ' f. ἐσίδεσθ' Ἔμ' οἵῳ
146. εἰςιδοῦσιν
147. πέτρᾳ
148. ταῖς
150. MS. ἀθέσμως

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν, νέρθεν τ' Ἀΐδου
Τοῦ νεκροδέγμονος εἰς ἀπέραντον
Τάρταρον ἧκεν, δεσμοῖς ἀλύτοις
Ἀγρίοις πελάσας, ὡς μήποτε θεὸς
Τοῖςδ' ἐπεγήθει.
Νῦν δ' αἰθέριον κίνυγμ' ὁ τάλας
Ἐχθροῖς ἐπίχαρτα πέπονθα.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ὧδε τλησικάρδιος στρ. β'.
Θεῶν, ὅτῳ τάδ' ἐπιχαρῆ;
Τίς οὐ ξυνασχαλᾷ κακοῖς
Τεοῖσι, δίχα γε Διός; ὁ δ' ἐπικότως ἀεὶ,
Θέμενος ἄγναμπτον νόον,
Δάμναται οὐρανίαν γένναν·
Οὐδὲ λήξει, πρὶν ἂν ἢ κορέσῃ κέαρ, ἢ παλάμᾳ τινὶ
Τὰν δυσάλωτον ἕλῃ τις ἀρχάν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἦ μὴν ἔτ' ἐμοῦ, καίπερ κρατεραῖς
Ἐν γυιοπέδαις αἰκιζομένου,
Χρείαν ἕξει μακάρων πρύτανις,
Δεῖξαι τὸ νέον βούλευμ', ὑφ' ὅτου
Σκῆπτρον τιμάς τ' ἀποσυλᾶται.
Καί μ' οὔτι μελιγλώσσοις πειθοῦς

---

155. ἀγρίως-μήτε

156. MS. Μήτε τίς ἄλλος τοῖςδ' cf. Obs. Crit. — ἐπε- et ἐπιγεγήθει f. ἐγεγήθει.

157. κήνυγμ'

158. ἐπίχαρμα

163. fort. τιθέμενος

167. ἦ μὲν (73)

172. καίτοι μ' οὐ-μ' οὔτι f. καί μ' οὔτε

Ἐπαοιδαῖσιν θέλξει, στερεάς τ'
Οὔποτ' ἀπειλὰς πτήξας, τόδ' ἐγὼ
Καταμηνύσω, πρὶν ἂν ἐξ ἀγρίων
Δεσμῶν χαλάσῃ, ποινάς τε τίνειν
Τῆσδ' αἰκίας ἐθελήσῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ μὲν θρασύς τε καὶ πικραῖς ἀντ. β'.
Δύαισιν οὐδὲν ἐπιχαλᾷς,
Ἄγαν δ' ἐλευθεροστομεῖς.
Ἐμὰς δὲ φρένας ἐρέθισε διάτορος φόβος·
Δέδια γὰρ ἀμφὶ σαῖς τύχαις,
Πᾷ ποτε τῶνδε πόνων χρή σε
Τέρμα κέλσαντ' ἐσιδεῖν. ἀκίχητα γὰρ ἤθεα, καὶ κέαρ
Ἀπαράμυθον ἔχει Κρόνου παῖς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οἶδ', ὅτι τραχὺς καὶ παρ' ἑαυτῷ
Τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς. ἀλλ' ἔμπας,
Μαλακογνώμων ἔςαι ποθ', ὅταν
Ταύτῃ ῥαισθῇ· τὴν δ' ἀτέραμνον
Στορέσας ὀργὴν,
Εἰς ἀρθμὸν ἐμοὶ καὶ φιλότητα
Σπεύδων σπεύδοντί ποθ' ἥξει.

ΧΟΡΟΣ.

Πάντ' ἐκκάλυψον καὶ γέγων' ἡμῖν λόγον, στρ. γ'.
Ποίῳ λαβών σε Ζεὺς ἐπ' αἰτιάματι,

---

181. v. ἠρέθισε cf. Obs. Cr.
183. σὰς τύχας,
185. οὐ παράμυθον
187. MS ἔμπας οἴω
189. ῥέχθῇ.
191. ἀριθμόν

Οὕτως ἀτίμως καὶ πικρῶς αἰκίζεται
Δίδαξον ἡμᾶς, εἴ τι μὴ βλάπτῃ λόγῳ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε,
Ἄλγος δὲ σιγᾶν, πανταχῇ δὲ δύςποτμα.
Ἐπεὶ τάχιστ᾽ ἤρξαντο δαίμονες χόλου,
Στάσις τ᾽ ἐν ἀλλήλοισιν ὠροθύνετο —
Οἱ μὲν θέλοντες ἐκβαλεῖν ἕδρης Κρόνον,
Ὡς Ζεὺς ἀνάσσῃ δῆθεν, οἱ δὲ τοὔμπαλιν
Σπεύδοντες, ὡς Ζεὺς μήποτ᾽ ἄρξειεν θεῶν —
Ἐνταῦθ᾽ ἐγὼ τὰ λῷστα βουλεύων, πιθεῖν
Τιτᾶνας, Οὐρανοῦ τε καὶ Χθονὸς τέκνα,
Οὐκ ἠδυνήθην. αἱμύλας δὲ μηχανὰς
Ἀτιμάσαντες καρτεροῖς φρονήμασιν
Ὤιοντ᾽ ἀμοχθὶ πρὸς βίαν τε δεσπόσειν·
Ἐμοὶ δὲ μήτηρ οὐχ ἅπαξ μόνον Θέμις,
Καὶ Γαῖα, πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία,
Τὸ μέλλον ᾗ κραίνοιτο προὐτεθεσπίκει,
Ὡς οὐ κατ᾽ ἰσχὺν, οὐδὲ πρὸς τὸ καρτερὸν
Χρείη, δόλῳ δὲ τοὺς ὑπερέχοντας κρατεῖν.
Τοιαῦτ᾽ ἐμοῦ λόγοισιν ἐξηγουμένου,
Οὐκ ἠξίωσαν οὐδὲ προςβλέψαι τὸ πᾶν.
Κράτιστα δή μοι τῶν παρεστώτων τότε

---

196. f. βλάπτει
202. ἀνάσσοι
204. ἐντεῦθεν — τἄριστα
208. ἀμοχθεὶ
213. χρείη ex Conj. — v. χρὴ ἢ δόλῳ τοὺς = χρεῖ᾽ ᾗ, δ. δ. τ. — ὑπερίσχοντας (f. ὑπερσχόντας) = ὑπερέξοντας.
214. ἐξισουμένου.
215. f. τοπάν.
216. κράτιστον δέ μοι

Ἐφαίνετ' εἶναι, προςλαβόντα μητέρα,
Ἑκόνθ' ἑκόντι Ζηνὶ συμπαραστατεῖν.
Ἐμαῖς δὲ βουλαῖς Ταρτάρου μελαμβαθὴς
Κευθμὼν καλύπτει τὸν παλαιγενῆ Κρόνον
Αὐτοῖσι συμμάχοισι. τοιάδ' ἐξ ἐμοῦ
Ὁ τῶν θεῶν τύραννος ὠφελημένος,
Κακαῖσι ποιναῖς ταῖςδέ μ' ἐξημείψατο.
Ἔνεστι γάρ πως τοῦτο τῇ τυραννίδι
Νόσημα, τοῖς φίλοισι μὴ πεποιθέναι.
Ὃ δ' οὖν ἐρωτᾶτ', αἰτίαν καθ' ἥντινα
Αἰκίζεταί με, τοῦτο δὴ σαφηνιῶ.
Ὅπως τάχιστα τὸν πατρῷον ἐς θρόνον
Καθέζετ', εὐθὺς δαίμοσιν νέμει γέρα
Ἄλλοισιν ἄλλα, καὶ διεστοιχίζετο
Ἀρχήν· βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων λόγον
Οὐκ ἔσχεν οὐδέν'· ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν, ἔχρηζεν ἄλλο φιτῦσαι νέον.
Καὶ τοῖσιν οὐδεὶς ἀντέβαινε πλὴν ἐμοῦ.
Ἐγὼ δ' ὁ τολμῆς ἐξερυσάμην βροτοὺς
Τοῦ μὴ διαῤῥαισθέντας εἰς Ἅιδου μολεῖν.
Τῷ τοι τοιαῖςδε πημοναῖσι κάμπτομαι,
Πάσχειν μὲν ἀλγειναῖσιν, οἰκτραῖσιν δ' ἰδεῖν·
Θνητοὺς δ' ἐν οἴκτῳ προθέμενος, τούτου τυχεῖν
Οὐκ ἠξιώθην αὐτός, ἀλλ' ἀνηλεῶς
Ὧδ' ἐῤῥύθμισμαι, Ζηνὶ δυςκλεὴς θέα.

XO-

---

217. προςλαβόντι
219. μελεμβαφὴς = μελαμβαθὺς
223. ἀντημείψατο.
233. φυτεῦσαι
235. ἐγὼ δὲ τόλμης (δ' ἐτόλμησ'.) — ἐξελυσάμην
236. τὸ μὴ
240. f. ἀλλὰ νηλεῶς

ΧΟΡΟΣ.

Σιδηρόφρων τε κἀκ πέτρας εἰργασμένος,
Ὅστις, Προμηθεῦ, σοῖσιν οὐ συνασχαλᾷ
Μόχθοις· ἐγὼ γὰρ οὔτ᾽ ἂν εἰσιδεῖν τάδε
Ἔχρῃζον, εἰσιδοῦσά τ᾽ ἠλγύνθην κέαρ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν φίλοις ἐλεεινὸς εἰσορᾶν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Μή πού τι προὔβης τῶνδε καὶ περαιτέρω;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Θνητοὺς ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ ποῖον εὑρὼν τῆσδε φάρμακον νόσου;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατοικίσας.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγ᾽ ὠφέλημα τοῦτ᾽ ἐδωρήσω βροτοῖς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Πρὸς τοῖσδε μέντοι πῦρ ἐγώ σφιν ὤπασα.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ νῦν φλογωπὸν πῦρ ἔχουσ᾽ ἐφήμεροι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἀφ᾽ οὗγε πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας.

---

245. ἀλγύνθην
246. f. ἐλεινὸς
247. πω
248. θνητούς τ᾽ = γ᾽
250. MS. κατῴκισα.
251. τοῖς

ΧΟΡΟΣ.

Τοιοῖςδε δή σε Ζεὺς ἐπ' αἰτιάμασιν
Αἰκίζεταί τε, κοὐδαμῇ χαλᾷ κακῶν;
Οὐδ' ἔστιν ἄθλου τέρμα σοι προκείμενον;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὐκ ἄλλο γ' οὐδὲν, πλὴν ὅταν κείνῳ δοκῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Δόξει δὲ πῶς; τίς ἐλπίς; οὐχ ὁρᾷς, ὅτι
Ἥμαρτες; ὡς δ' ἥμαρτες, οὔτ' ἐμοὶ λέγειν
Καθ' ἡδονὴν, σοί τ' ἄλγος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
Μεθῶμεν, ἄθλου δ' ἔκλυσιν ζήτει τινά.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἐλαφρὸν, ὅςτις πημάτων ἔξω πόδα
Ἔχει, παραινεῖν νουθετεῖν τε τοὺς κακῶς
Πράσσοντας. ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.
Ἑκὼν ἑκὼν ἥμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι·
Θνητοῖς δ' ἀρήγων αὐτὸς εὑρόμην πόνους.
Οὐ μήν τι ποιναῖς ᾠόμην τοίαισί γε
Κατισχανεῖσθαι πρὸς πέτραις πεδαρσίοις,
Τυχεῖν τ' ἐρήμου τοῦδ' ἀγείτονος πάγου.
Καί μοι τὰ μὲν παρόντα μὴ δύρεσθ' ἄχη,
Πεδοῖ δὲ βᾶσαι τὰς προςερπούσας βλαβὰς
Ἀκούσαθ', ὡς μάθητε διὰ τέλους τὸ πᾶν.
Πείθεσθέ μοι, πείθεσθε, συμπονήσατε

---

262. ἄθλων
264. 65. f. τὸν κακῶς Πράσσοντ' — s. Πράσσοντας· εὖ δὲ.
268. οὐ μέν τοι — v. τοιαῖσί με v. Obs. Cr.
269. κατισχνανεῖσθαι
270. Conj. - v. τύχοντ'
271. καίτοι - μὴ 'δυρεσθ'
272. MS. τύχας

Τῷ νῦν μογοῦντι. ταῦτά τοι πλανωμένη
Πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον πημονὴ προσιζάνει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀκούσαις ἐπεθώϋξας
Τοῦτο, Προμηθεῦ.
Καὶ νῦν ἐλαφρῷ ποδὶ κραιπνόσυτον
Θῶκον προλιποῦσ', αἰθέρα θ' ἁγνὸν
Πόρον οἰωνῶν, ὀκρυοέσσῃ
Χθονὶ τῇδε πελῶ· τοὺς σοὺς δὲ πόνους
Χρῄζω διὰ παντὸς ἀκοῦσαι.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἥκω δολιχῆς τέρμα κελεύθου
Διαμειψάμενος πρός σε, Προμηθεῦ,
Τὸν πτερυγωκῆ τόνδ' οἰωνὸν
Γνώμῃ στομίων ἄτερ εὐθύνων·
Ταῖς σαῖς δὲ τύχαις, ἴσθι, συναλγῶ.
Τό τε γάρ με, δοκῶ, ξυγγενὲς οὕτως
Ἐσαναγκάζει, χωρίς τε γένους
Οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν
Νείμαιμ', ἢ σοί.
Γνώσῃ δὲ τάδ' ὡς ἔτυμ', οὐδὲ μάτην
Χαριτογλωσσεῖν ἔνι μοι· φέρε γὰρ
Σήμαιν' ὅ τι χρή σοι συμπράττειν·
Οὐ γάρ ποτ' ἐρεῖς, ὡς Ὠκεανοῦ
Φίλος ἐστὶ βεβαιότερός σοι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἔα, τί χρῆμα; καὶ σὺ δὴ πόνων ἐμῶν

---

275. ταυτά μοι
276. πρὸς ἄλλον ἄλλη
280. θᾶκον — αἰθέρ' ἁγνὸν
292. νέμοιμ'
296. ποτε φῇς

Ἥκεις ἐπόπτης; πῶς ἐτόλμησας, λιπὼν
Ἐπώνυμόν τε ῥεῦμα καὶ πετρηρεφῆ
Αὐτόκτιτ' ἄντρα, τὴν σιδηρομήτορα
Ἐλθεῖν ἐς αἶαν; ἢ θεωρήσων τύχας
Ἐμὰς ἀφῖξαι, καὶ συνασχαλῶν κακοῖς;
Δέρκου θέαμα, τόνδε τὸν Διὸς φίλον,
Τὸν συγκαταστήσαντα τὴν τυραννίδα,
Οἵαις ὑπ' αὐτοῦ πημοναῖσι κάμπτομαι.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ὁρῶ, Προμηθεῦ, καὶ παραινέσαι γέ σοι
Θέλω τὰ λῷστα, καίπερ ὄντι ποικίλῳ.
Γίνωσκε σαυτὸν, καὶ μεθάρμοσαι τρόπους
Νέους· νέος γὰρ καὶ τύραννος ἐν θεοῖς.
Εἰ δ' ὧδε τραχεῖς καὶ τεθηγμένους λόγους
Ῥίψεις, τάχ' ἄν σου καὶ μακρὰν ἀνωτέρω
Θακῶν κλύοι Ζεὺς, ὥςτε σοι τὸν νῦν χόλον
Παρόντα μόχθων παιδιὰν εἶναι δοκεῖν.
Ἀλλ' ὦ ταλαίπωρ', ἃς ἔχεις ὀργὰς ἄφες.
Ζήτει δὲ τῶνδε πημάτων ἀπαλλαγάς.
Ἀρχαῖ' ἴσως σοι φαίνομαι λέγειν τάδε·
Τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου
Γλώσσης, Προμηθεῦ, τἀπίχειρα γίνεται.
Σὺ δ' οὐδέπω ταπεινὸς, οὐδ' εἴκεις κακοῖς,
Πρὸς τοῖς παροῦσι δ' ἄλλα προςλαβεῖν θέλεις.
Οὔκουν, ἔμοιγε χρώμενος διδασκάλῳ,

---

301. αὐτόκτιστ'
302. θεωρὸς ὢν
309. μεθάρμοσον et = μοζε
312. ἀπωτέρω
313. θακὼν — κλύῃ
317. λέγων
320. κακῶν,

Πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτενεῖς, ὁρῶν, ὅτι
Τραχὺς μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος κρατεῖ.
Καὶ νῦν ἐγὼ μὲν εἶμι, καὶ πειράσομαι,
Ἐὰν δύνωμαι, τῶνδέ σ' ἐκλῦσαι πόνων.
Σὺ δ' ἡσύχαζε, μηδ' ἄγαν λαβροστόμει.
Ἦ οὐκ οἶσθ' ἀκριβῶς, ὢν περισσόφρων, ὅτι
Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ζηλῶ σ' ὅθ' οὕνεκ' ἐκτὸς αἰτίας κυρεῖς,
Πάντων μετασχὼν καὶ τετολμηκὼς ἐμοί.
Καὶ νῦν ἔασον, μηδέ σοι μελησάτω.
Πάντως γὰρ οὐ πείσεις νιν· οὐ γὰρ εὐπιθής.
Πάπταινε δ' αὐτὸς μή τι πημανθῇς ὁδῷ.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Πολλῷ γ' ἀμείνων τοὺς πέλας φρενοῦν ἔφυς,
Ἢ σαυτόν· ἔργῳ κοὐ λόγῳ τεκμαίρομαι.
Ὁρμώμενον δὲ μηδαμῶς ἀντισπάσῃς.
Αὐχῶ γάρ, αὐχῶ τήνδε δωρεὰν ἐμοὶ
Δώσειν Δί', ὥστε τῶνδέ σ' ἐκλῦσαι πόνων.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὰ μὲν σ' ἐπαινῶ, κοὐδαμῇ λήξω ποτέ.
Προθυμίας γὰρ οὐδὲν ἐλλείπεις. ἀτὰρ
Μηδὲν πόνει· μάτην γάρ, οὐδὲν ὠφελῶν
Ἐμοί, πονήσεις, εἴ τι καὶ πονεῖν θέλεις.
Ἀλλ' ἡσύχαζε, σαυτὸν ἐκποδὼν ἔχων·

---

327. λαυροστόμει,
328. περισώφρων
329. MS. προσγίνεται;
332. μηδὲν
337. μ' ἀντισπ.
343. θέλοις.

Ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰ δυςτυχῶ, τοῦδ' εἵνεκα
Θέλοιμ' ἂν ὡς πλείστοισι πημονὰς τυχεῖν.

ΩΚΕΑΝΟΣ.*)

Οὐ δῆτ', ἐπεί με καὶ κασιγνήτου τύχαι
Τείρουσ' Ἄτλαντος. ὃς πρὸς ἑσπέρους τόπους
Ἕστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς
Ὤμοις ἐρείδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον.
Τὸν γεγενῆ τε Κιλικίων οἰκήτορα
Ἄντρων ἰδὼν ᾤκτειρα, δάϊον τέρας
Ἑκατοντακάρηνον πρὸς βίαν χειρούμενον
Τυφῶνα θοῦρον, πᾶσιν ὃς ἀντέστη θεοῖς,
Σμερδναῖσι γαμφηλῇσι συρίζων φόνον·
Ἐξ ὀμμάτων δ' ἤστραπτε γοργωπὸν σέλας·
Ὡς τὴν Διὸς τυραννίδ' ἐκπέρσων βίᾳ·
Ἀλλ' ἦλθεν αὐτῷ Ζηνὸς ἄγρυπνον βέλος,
Καταιβάτης κεραυνὸς ἐκπνέων φλόγα,
Ὅς αὐτὸν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων
Κομπασμάτων. φρένας γὰρ εἰς αὐτὰς τυπεὶς
Ἐφεψαλώθη κἀξεβροντήθη σθένος.
Καὶ νῦν ἀχρεῖον καὶ παρήορον δέμας
Κεῖται στενωποῦ πλησίον θαλασσίου
Ἰπούμενος ῥίζαισιν Αἰτναίαις ὕπο·
Κορυφαῖς δ' ἐν ἄκραις ἥμενος μυδροκτυπεῖ

*) 347 — 372. fort. Promethei et haec sunt. v. Obs. Crit.
347. fort. με χ'αἰ
349. ἕστηκε κίων
353. f. ἑκατογκάρηνον
354. ὃς πᾶσιν — f. Τυφῶνα θῆρ', ὃς πᾶσιν
355. δειναῖσι γ. — φόβον·
358. Ζηνὸς ἄγριον σέλας·
363. παράωρον
365. MS. ἱπνούμενος

Ἥφαιστος, ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε
Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις
Τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευροὺς γύας·
Τοιόνδε Τυφὼς ἐξαναζέσει χόλον
Θερμῆς ἀπλήστου βέλεσι πυρπνόου ζάλης,
Καίπερ κεραυνῷ Ζηνὸς ἠνθρακωμένος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. *)

Σὺ δ᾽ οὐκ ἄπειρος, οὐδ᾽ ἐμοῦ διδασκάλου
Χρῄζεις· σεαυτὸν σῶζ᾽ ὅπως ἐπίστασαι·
Ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω τύχην,
Ἔστ᾽ ἂν Διὸς φρόνημα λωφήσῃ χόλου.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Οὔκουν, Προμηθεῦ, τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἐάν τις ἐν καιρῷ γε μαλθάσσῃ κέαρ,
Καὶ μὴ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνῃ βίᾳ.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἐν τῷ προθυμεῖσθαι δὲ καὶ τολμᾶν τίνα
Ὁρᾷς ἐνοῦσαν ζημίαν; δίδασκέ με.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Μόχθον περισσὸν, κουφόνουν τ᾽ εὐηθίαν.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἔα με τῇδε τῇ νόσῳ νοσεῖν, ἐπεὶ
Κέρδιστον, εὖ φρονοῦντα μὴ δοκεῖν φρονεῖν.

---

369. V. λευρὰς γυίας.
371. θερμοῖς.
*) f. et haec Ocean.
378. MS. ὀργῆς
379. μαλθάσῃ
38'. προμηθεῖσθαι
384. τὴν δὲ τὴν νόσον

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἐμὸν δοκήσει τἀμπλάκημ᾽ εἶναι τόδε.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Σαφῶς μ᾽ ἐς οἶκον σὸς λόγος στέλλει πάλιν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Μὴ γάρ σε θρῆνος οὑμὸς εἰς ἔχθραν βάλῃ.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἦ τῷ νέον θακοῦντι παγκρατεῖς ἕδρας;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τούτου φυλάσσου μήποτ᾽ ἀχθεσθῇ κέαρ.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ἡ σή, Προμηθεῦ, συμφορὰ διδάσκαλος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Στέλλου, κομίζου, σῶζε τὸν παρόντα νοῦν.

ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ὁρμωμένῳ μοι τόνδ᾽ ἐθώϋξας λόγον.
Λευρὸν γὰρ οἶμον αἰθέρος ψαίρει πτεροῖς
Τετρασκελὴς οἰωνός· ἄσμενος δέ τ᾽ ἂν
Σταθμοῖς ἐν οἰκείοισι κάμψειεν γόνυ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Στένω σε τᾶς οὐλομένας τύχας, Προμηθεῦ· ςρ. ά.
Δακρυσίστακτον ἀπ᾽ ὄσσων ῥαδινὸν λειβομένα
Ῥέος, παρειὰν νοτιοῖς ἔτεγξα παγαῖς·
Ἀμέγαρτα γὰρ τάδε· Ζεὺς δ᾽ ἰδίοις νόμοις κρατύνων
Ὑπερήφανον θεοῖς τοῖς πάρος ἐνδείκνυσιν αἰχμάν.

---

387. στελεῖ
389. κρατοῦντι
394. λευρῶν γὰρ οἴμων — MS. ψαύει
398. δ᾽ ἀπ᾽ — ῥαδινῶν
401. τοῖς πάρος θεοῖς δείκνυσιν

Προπᾶσα δ' ἤδη ϛονόεν λέλακε χώρα, ἀντ. ά.
[Μεγάλαν καὶ] μεγαλοσχήμονα κἀρχαιοπρεπῆ
Στένουσα τὰν σὰν ξυνομαιμόνων τε τιμὰν,
Ὁπόσοι τ' ἔποικον ἁγνᾶς Ἀσίας ἕδος νέμονται,
Μεγαλοστόνοισι σοῖς πήμασι συγκάμνουσι θνητοί.
Κολχίδος τε γᾶς ἔνοικοι ϛρ. β'.
Παρθένοι, μάχας ἄτρεστοι,
Καὶ Σκύθης ὅμιλος, οἳ γᾶς ἔσχατον πόρον
Ἀμφὶ Μαιῶτιν ἔχουσι λίμναν·
Ἀραβίας τ' ἄρειον ἄνθος, ἀντ. β'.
Ὑψίκρημνόν θ' οἳ πόλισμα
Καυκάσου πέλας νέμονται, δάϊος στρατὸς,
Ὀξυπρώροισι βρέμων ἐν αἰχμαῖς.
Μόνον δὴ πρόσθεν ἄλλον ἐν πόνοις ἐπῳδ.
Δαμέντ' ἀδαμαντοδέτοις
Τιτᾶνα λύμαις εἰςιδόμαν θεῶν
Ἄτλανθ', ὃς αἰὲν ὑπείροχον σθένος
Κραταιὸν οὐράνιόν τε πόλον
Νώτοις ὑποστενάζει.
Βοᾷ δὲ πόντιος κλύδων
Ξυμπιτνῶν, στένει βυθὸς
Κελαινὸς δ' ἄϊδος ὑποβρέμει μυχὸς
Γᾶς, πηγαί θ' ἁγνοῤῥύτων ποταμῶν

---

403. μεγάλαν καὶ deest in MS. — τ' ἀρχ. — V. Crit. Obs.
404. ϛένουσι τῶν σῶν
408. μάχαις
409. τόπον
411. ἔθνος
413. νέμουσι
415. πρόσθεν σου — ἄλλων·
418. Ἄτλαν θ' ὃς ὑπείροχον αἰὲν f. ὑπέροχον
420. ὑποβαϛάζει.

Στένουσιν ἄλγος οἰκτρόν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Μή τοι χλιδῇ δοκεῖτε μήτ' αὐθαδίᾳ
Σιγᾶν με· συννοίᾳ δὲ δάπτομαι κέαρ,
Ὁρῶν ἐμαυτὸν ὧδε προυσελούμενον.
Καίτοι θεοῖσι τοῖς νέοις τούτοις γέρα
Τίς ἄλλος, ἢ 'γὼ, παντελῶς διώρισεν;
Ἀλλ' αὐτὰ σιγῶ. καὶ γὰρ εἰδυίαισιν ἂν
Ὑμῖν λέγοιμι· τἀν βροτοῖς δὲ πήματα
Ἀκούσαθ' ὥς σφᾶς, νηπίους ὄντας τὸ πρὶν,
Ἔννους ἔθηκα, καὶ φρενῶν ἐπηβόλους.
Λέξω δὲ, μέμψιν οὔτιν' ἀνθρώποις ἔχων,
Ἀλλ' ὧν δέδωκ' εὔνοιαν ἐξηγούμενος·
Οἳ πρῶτα μὲν βλέποντες ἔβλεπον μάτην,
Κλύοντες οὐκ ἤκουον· ἀλλ' ὀνειράτων
Ἀλίγκιοι μορφαῖσι, τὸν μακρὸν χρόνον
Ἔφυρον εἰκῆ πάντα, κοὔτε πλινθυφεῖς
Δόμους προςείλους ᾖσαν, οὐ ξυλουργίαν·
Κατώρυχες δ' ἔναιον, ὥςτ' ἀήσυροι
Μύρμηκες, ἄντρων ἐν μυχοῖς ἀνηλίοις.
Ἦν δ' οὐδὲν αὐτοῖς οὔτε χείματος τέκμαρ,
Οὔτ' ἀνθεμώδους ἦρος, οὔτε καρπίμου
Θέρους βέβαιον· ἀλλ' ἄτερ γνώμης τὸ πᾶν

---

426. μήτι — μήδ' ἀνθ'.
428. MS. προσελ. et = προσσιλλούμενον
431. ἀλλὰ ταῦτα
432. πταίσματα
434. ἐπιβόλους.
439. βίον.
441. προσήλους ἴσαν.
442. v. ἀείσυροι

Ἔπρασσον· ἔςτε δή σφιν ἀντολὰς ἐγὼ
Ἄστρων ἔδειξα, τάς τε δυςκρίτους ὁδούς.
Καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων
Ἐξεῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων τε συνθέσεις,
Μνήμην θ᾽ ἁπάντων μουσομήτορ᾽ ἐργάνην,
Κἄζευξα πρῶτος ἐν ζυγοῖσι κνώδαλα
Ζεύγλαισι δουλεύοντα· σώμασίν θ᾽ ὅπως
Θνητοῖς μεγίστων διάδοχοι μοχθημάτων
Γένωνθ᾽, ὑφ᾽ ἅρματ᾽ ἤγαγον φιληνίους
Ἵππους, ἄγαλμα τῆς ὑπερπλαύτου χλιδῆς.
Θαλασσόπλαγκτα δ᾽ οὔτις ἄλλος ἀντ᾽ ἐμοῦ
Λινόπτερ᾽ εὗρε ναυτίλων ὀχήματα.
Τοιαῦτα μηχανήματ᾽ ἐξευρὼν τάλας
Βροτοῖσιν αὐτὸς οὐκ ἔχω σόφισμ᾽, ὅτῳ
Τῆς νῦν παρούσης πημονῆς ἀπαλλαγῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Πέπονθας αἰκὲς πῆμ᾽, ἀποσφαλεὶς φρενῶν·
Πλανᾷ, κακὸς δ᾽ ἰατρὸς ὥς τις, ἐς νόσον
Πεσὼν ἀθυμεῖς, καὶ σεαυτὸν οὐκ ἔχεις
Εὑρεῖν, ὁποίοις φαρμάκοις ἰάσιμος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὰ λοιπά μου κλύουσα, θαυμάσῃ πλέον,
Οἵας τέχνας τε καὶ πόρους ἐμησάμην.

---

447. ἀνατολὰς ut 662. 756. cf. Obs. Cr.
448. MS. δύσεις
451. μουσομήτορος — MS. ἐργάτιν
462. v. ἀεικὲς — ἀπαλλαγεὶς
463. ὅςτις
465. ἰάσιμον
467. δόλους

Τὸ μὲν μέγιστον, εἴ τις εἰς νόσον πέσοι,
Οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδὲν, οὐδὲ βρώσιμον,
Οὐ χριστὸν, οὐδὲ πιστὸν, ἀλλὰ φαρμάκων
Χρείᾳ κατεσκέλλοντο, πρὶν ἐγώ σφίσιν
Ἔδειξα κράσεις ἠπίων ἀκεσμάτων,
Αἷς τὰς ἁπάσας ἐξαμύνονται νόσους.
Τρόπους δὲ πολλοὺς μαντικῆς ἐστοίχισα,
Κἄκρινα πρῶτος ἐξ ὀνειράτων ἃ χρὴ
Ὕπαρ γενέσθαι, κληδόνας τε δυσκρίτους
Ἐγνώρισ' αὐτοῖς· ἐνοδίους τε συμβόλους,
Γαμψωνύχων τε πτῆσιν οἰωνῶν σκεθρῶς
Διώρισ', οἵτινές τε δεξιοὶ φύσιν,
Εὐωνύμους τε, καὶ δίαιταν ἥντινα
Ἔχουσ' ἕκαστοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους τίνες
Ἔχθραι τε καὶ στέργηθρα καὶ συνεδρίαι·
Σπλάγχνων τε λειότητα, καὶ χροιὰν τίνα
Ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσι πρὸς ἡδονὴν,
Χολῆς, λοβοῦ τε ποικίλην εὐμορφίαν,
Κνίσσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ· καὶ μακρὰν
Ὀσφὺν πυρώσας, δυστέκμαρτον εἰς τέχνην
Ὥδωσα θνητούς· καὶ φλογωπὰ σήματα
Ἐξωμμάτωσα, πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα.
Τοιαῦτα μὲν δὴ ταῦτ'· ἔνερθε δὲ χθονὸς
Κεκρυμμέν' ἀνθρώποισιν ὠφελήματα,
Χαλκὸν, σίδηρον, ἄργυρον, χρυσόν τε τίς

---

469. οὔτε βρ.
471. πρίν γ'
473. ἐξαμείβονται
480. v. εὐώνυμοι
482. θέλγητρα
492. ἄργυρον· χρυσὸν δὲ cf. Quaest. X.

Φήσειεν ἂν πάροιθεν ἐξευρεῖν ἐμοῦ;
Οὐδεὶς, σάφ᾽ οἶδα, μὴ μάτην φλῦσαι θέλων.
Βραχεῖ δὲ μύθῳ πάντα συλλήβδην μάθε,
Πᾶσαι τέχναι βροτοῖσιν ἐκ Προμηθέως.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ νῦν βροτοὺς μὲν ὠφέλει καιροῦ πέρα,
Σαυτοῦ δ᾽ ἀκήδει δυςτυχοῦντος· ὡς ἐγὼ
Εὔελπίς εἰμι τῶνδέ σ᾽ ἐκ δεσμῶν ἔτι
Λυθέντα, μηδὲν μεῖον ἰσχύσειν Διός.

ΠΡΟΜΗΘΕΤΣ.

Οὐ ταῦτα ταύτῃ μοῖρά πω τελεςφόρος
Κρᾶναι πέπρωται, μυρίαις δὲ πημοναῖς
Δύαις τε καμφθεὶς ὧδε δεσμὰ φυγγάνω·
Τέχνη δ᾽ ἀνάγκης ἀσθενεστέρα μακρῷ.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς οὖν ἀνάγκης ἐστὶν οἰακοστρόφος;

ΠΧΟΜΗΘΒΤΣ.

Μοῖραι τρίμορφοι, μνήμονές τ᾽ Ἐρινύες.

ΧΟΡΟΣ.

Τούτων ἄρ᾽ ὁ Ζεὺς ἐστιν ἀσθενέστερος;

ΠΡΟΜΗΘΕΤΣ.

Οὔκουν ἂν ἐκφύγοι γε τὴν πεπρωμένην.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γὰρ πέπρωται Ζηνὶ, πλὴν ἀεὶ κρατεῖν;

---

494. οἶδ᾽, εἰ μὴ
495. λόγῳ — ταῦτα — μάθοις
507. ἆρα Ζεὺς
508. ἐκφύγῃ τε

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τοῦτ᾽ οὐκ ἂν οὖν πύθοιο, μηδὲ λιπάρει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ πού τι σεμνόν ἐστιν ὃ ξυναμπέχεις.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἄλλου λόγου μέμνησθε, τόνδε δ᾽ οὐδαμῶς
Καιρὸς γεγωνεῖν, ἀλλὰ συγκαλυπτέος
Ὅσον μάλιστα· τόνδε γὰρ σώζων ἐγὼ
Δεσμοὺς ἀεικεῖς καὶ δύας ἐκφυγγάνω.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδάμ᾽ ὁ πάντα νέμων θεῖτ᾽ ἐμᾷ γνώμᾳ κράτος ἀντίπαλον Ζεύς, στρ. ά.
Μηδ᾽ ἐλιννύσαιμι θεοὺς, ὁσίαις θοίναις ποτινισσομένα
† Βουφόνοις ἄσβεστον πόρον Ὠκεανοῦ,
Μηδ᾽ ἀλίτοιμι λόγοις· ἀλλά μοι
Τόδ᾽ ἐμμένοι καὶ μήποτ᾽ ἐκτακείη.
Ἡδύ τι θαρσαλέαις τὸν μακρὸν τείνειν βίον ἐλπίσι φαναῖς, ἀντιστρ. ά.
Θυμὸν ἀλδαίνουσαν ἐν εὐφροσύναις· φρίσσω δέ σε δερκομένα
Μυρίοις [ἐν] μόχθοις διακναιόμενον·
Ζῆνα γὰρ οὐ τρομέων [ἐν] ἰδίᾳ
Γνώμᾳ σέβει θνητοὺς ἄγαν, Προμηθεῦ.
Φέρ᾽ ὅπως ἄχαρις χάρις, ὦ φίλος, εἰπὲ, ποῦ τις ἀλκά; στρ. β΄.
Τίς ἐφαμερίων ἄρηξις; οὐδ᾽ ἐδέρχθης

---

510. οὐκ ἔτ᾽ ἂν π.
515. βίας ἐκφυγγανῶ.
518. † MS. βουφ. παρ᾽ Ὠκ. πατρὸς ἄσβεστον π. = cf. Obs. Cr.
520. τόδε μένοι
523. et 524. ἐν om. in MS.
526. χάρις ἄχαρις

Ὀλιγοδρανίαν ἄκικυν, ἰσόνειρον, ᾇ τὸ φωτῶν
Ἀλαὸν γένος ἐμπεποδισμένον; οὔποτε τὰν Διὸς
Ἁρμονίαν θνατῶν παρεξίασι βουλαί.
Ἔμαθον τάδε, σὰς προσιδοῦσ᾽ ὀλοὰς τύχας, Προμηθεῦ·

ἀντιστρ. β'.

Τὸ διαμφίδιον δὲ μοι μέλος προσέπτα
Τόδ᾽, ἐκεῖνό θ᾽, ὅ, τ᾽ ἀμφὶ λουτρὰ καὶ λέχος σὸν ὑμεναίουν
† Ἰότατι γάμων, ὅτε τὰν ὁμόπάτριον ἄγαγες
Ἡσίοναν πιθὼν δάμαρτα κοινόλεκτρον.

ΙΩ.

Τίς γῆ; τί γένος; τίνα φῶ λεύσσειν
Τόνδε χαλινοῖς ἐν πετρίνοισιν
Χειμαζόμενον; τίνος ἀπλακίας
Ποινὰς ὀλέκῃ; σήμηνον, ὅπῃ
Γῆς ἡ μογερὰ πεπλάνημαι.
Ἆ ἆ, ἔα ἔα.
Χρίει τις αὖ με τὰν τάλαιναν οἶστρος,
Εἴδωλον Ἄργου γηγενοῦς, ἄλευ᾽ ὦ δᾶ,
Φοβοῦμαι τὸν μυριωπὸν εἰσορῶσα βούταν.
Ὁ δὲ πορεύεται δόλιον ὄμμ᾽ ἔχων,
Ὃν οὐδὲ κατθανόντα γαῖα κεύθει.
Ἀλλά με τὰν τάλαιναν
Ἐξ ἐνέρων περῶν κυνηγετεῖ.
Πλανᾷ τε νῆστιν ἀνὰ τὰν παραλίαν ψάμμον.

---

528. ὀλιγοδρανοῦσαν
533. θ᾽, ὅτ᾽ — λοετρὰ
534. † ἔδνοις ἄγαγες MS.
539. ποιναῖς f. ποινά σ᾽ ὀλέκει
542. τὰν v. om.
543. Ἀλευάδα.
544. εἰσιδοῦσα
545. δόλερον

Ὑπὸ δὲ κηρόπλαστος ὀτοβεῖ δόναξ στρ.
Ἀχέτας ὑπνοδόταν νόμον·
Ἰώ, ἰώ, ποποί,
Πῶ πῶ πῶ· πᾶ μ᾽ ἄγουσι τηλέπλανοι πλάναι;
Τί ποτέ μ᾽, ὦ Κρόνιε παῖ, τί ποτε
Ταῖσδ᾽ ἐνέζευξας εὑρὼν ἁμάρτουσαν ἐν πημοναῖσιν; ἒ ἔ.
Οἰστρηλάτῳ δὲ δείματι δειλαίαν παράκοπον ὧδε τείρεις;
Πυρί φλέξον, ἢ χθονὶ κάλυψον, ἢ ποντίοις δάκεσι δὸς βορὰν,
Μηδέ μοι φθονήσῃς εὐγμάτων, ἄναξ. ἄδην με
Πολύπλανοι πλάναι γεγυμνάκασ᾽, οὐδ᾽ ἔχω μαθεῖν, ὅπα
Πημονὰς ἀλύξω

ΧΟΡΟΣ.

Κλύεις φθέγμα τᾶς βούκερω παρθένου;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Πῶς δ᾽ οὐ κλύω τῆς οἰστροδινήτου κόρης,
Τῆς Ἰναχείης, ἣ Διὸς θάλπει κέαρ
Ἔρωτι, καὶ νῦν τοὺς ὑπερμήκεις δρόμους
Ἥρᾳ στυγητὸς πρὸς βίαν γυμνάζεται;

ΙΩ.

Πόθεν ἐμοῦ σὺ πατρὸς ὄνομ᾽ ἀπύεις; ἀντιστρ.
Εἰπέ μοι, τᾷ μογερᾷ, τίς ὤν,
Τίς ἄρα μ᾽, ὦ τάλας,
Τὰν ταλαίπωρον ὧδ᾽ ἐτήτυμα προσθροεῖς,
Θεόσυτόν τε νόσον ὠνόμασας,
Ἃ μαραίνει με, χρίουσα κέντροισι φοιταλέοισιν, ἒ ἔ.

Σκιρ-

---

553. v. τηλέπλαγκτοι πλάναι
559. v. πολύπλαγτοι
561. φθέγματα (προσφθέγματα) τᾶσδε
565. βιάζεται
569. ἔτυμα
570. v. θεόσσυτον δὲ

Σκιρτημάτων δὲ νήστισιν αἰκίαις λαβρόσυτος ἦλθον,
[Ἥρας]
Ἐπικότοισι μήδεσι δαμεῖσα· δυςδαιμόνων δὲ τίνες, οἶ, ἒ ἔ,
Οἷ' ἐγὼ, μογοῦσιν; ἀλλά μοι τορῶς τέκμηρον;
Ὅ τι μ' ἐπαμμένει παθεῖν, τί μὴ χρή· τί φάρμακον νόσου
Δεῖξον, εἴπερ οἶσθα·
Θρόει, φράζε τᾷ δυσπλάνῳ παρθένῳ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Λέξω τορῶς σοι πᾶν, ὅπερ χρῄζεις μαθεῖν
Οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματ', ἀλλ' ἁπλῷ λόγῳ,
Ὥςπερ δίκαιον πρὸς φίλους οἴγειν στόμα.
Πυρὸς βροτοῖς δοτῆρ' ὁρᾷς Προμηθέα.

ΙΩ.

Ὦ κοινὸν ὠφέλημα θνητοῖσιν φανεὶς,
Τλῆμον Προμηθεῦ, τοῦ δίκην πάσχεις τάδε;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἁρμοῖ πέπαυμαι τοὺς ἐμοὺς θρηνῶν πόνους.

ΙΩ.

Οὔκουν πόροις ἂν τήνδε δωρεὰν ἐμοί;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Λέγ' ἥντιν' αἰτῇ· πάντα γὰρ πύθοιό μου.

ΙΩ.

Σήμηνον ὅςτις ἐν φάραγγί σ' ὤχμασε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Βούλευμα μὲν τὸ Δῖον, Ἡφαίστου δὲ χείρ.

---

572. νήστησιν — Ἥρας in MS. om.
575. τί με (μοι) χρή. — fort. τί μῆχαρ; ἢ —
577. φράζε τε τᾷ
578. MS. ὅτι
586. πᾶν γὰρ ἂν πυθ.

ΙΩ.

Ποινὰς δὲ ποίων ἀμπλακημάτων τίνεις;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τοσοῦτον ἀρκῶ σοὶ σαφηνίσαι μόνον.

ΙΩ.

Καὶ πρός γε τούτοις τέρμα τῆς ἐμῆς πλάνης
Δεῖξον τίς ἔσται τῇ ταλαιπώρῳ χρόνος.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὸ μὴ μαθεῖν σοι κρεῖσσον ἢ μαθεῖν τάδε.

ΙΩ.

Μήτοι με κρύψῃς τοῦθ᾽ ὅπερ μέλλω παθεῖν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἀλλ᾽ οὐ μεγαίρω τοῦδέ σοι δωρήματος.

ΙΩ.

Τί δῆτα μέλλεις μὴ οὐ γεγωνίσκειν τὸ πᾶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Φθόνος μὲν οὐδεὶς, σὰς δ᾽ ὀκνῶ θρᾶξαι φρένας.

ΙΩ.

Μή μου προκήδου μᾶσσον ὡς ἐμοὶ γλυκύ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἐπεὶ προθυμῇ, χρὴ λέγειν· ἄκουε δή.

ΧΟΡΟΣ.

Μήπω γε· μοῖραν δ᾽ ἡδονῆς κἀμοὶ πόρε.
Τὴν τῆσδε πρῶτον ἱστορήσωμεν νόσον,
Αὐτῆς λεγούσης τὰς πολυφθόρους τύχας·
Τὰ λοιπὰ δ᾽ ἄθλων σοῦ διδαχθήτω πάρα.

---

593. μαθεῖν σε
594. μή τι
595. τοῦδε του
598. μή που — ἢ ὡς

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σὸν ἔργον, Ἰοῖ, ταῖςδ' ὑπουργῆσαι χάριν,
Ἄλλως τε πάντως καὶ κασιγνήταις πατρός.
Ὡς τἀποκλαῦσαι κἀποδύρεσθαι τύχας
Ἐνταῦθ', ὅπη μέλλει τις οἴσεσθαι δάκρυ
Πρὸς τῶν κλυόντων, ἀξίαν τριβὴν ἔχει.

ΙΩ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαί με χρή,
Σαφεῖ δὲ μύθῳ πᾶν, ὅπερ προςχρῄζετε,
Πεύσεσθε· καίτοι καὶ λέγουσ' ὀδύρομαι
Θεόσσυτον χειμῶνα, καὶ διαφθορὰν
Μορφῆς, ὅθεν μοι σχετλίᾳ προςέπτατο.
Ἀεὶ γὰρ ὄψεις ἔννυχοι πολεύμεναι
Ἐς παρθενῶνας τοὺς ἐμούς, παρηγόρουν
Λείοισι μύθοις· ὦ μέγ' εὐδαίμων κόρη,
Τί παρθενεύῃ δαρόν, ἐξόν σοι γάμου
Τυχεῖν μεγίστου; Ζεὺς γὰρ ἱμέρου βέλει
Πρὸς σοῦ τέθαλπται, καὶ συναίρεσθαι Κύπριν
Θέλει· σὺ δ', ὦ παῖ, μὴ 'πολακτίσῃς λέχος
Τὸ Ζηνός, ἀλλ' ἔξελθε πρὸς Λέρνης βαθὺν
Λειμῶνα, ποίμνας βουστάσεις τε πρὸς πατρός,
Ὡς ἂν τὸ δῖον ὄμμα λωφήσῃ πόθου·
Τοιοῖςδε πάσας εὐφρόνας ὀνείρασιν
Ξυνειχόμην δύστηνος, ἕς τε δὴ πατρὶ
Ἔτλην γεγωνεῖν νυκτίφοιτ' ὀνείρατα.
Ὁ δ' ἔς τε Πυθὼ κἀπὶ Δωδώνης πυκνοὺς

---

660. ὡς ἀποκλαῦσαι = ὡς κἀποκλ. — κἀποδύρασθαι
611. πεύσοισθε — ὀδύρομαι
616. ἔυδαιμον
626. νυκτίφαντ'
627. Δωδώνην

Θεοπρόπους ἴαλλεν, ὡς μάθῃ, τί χρὴ
Δρῶντ' ἢ λέγοντα, δαίμοσι πράττειν φίλα.
Ἧκον δ' ἀναγγέλλοντες αἰολοστόμους
Χρησμοὺς, ἀσήμως δυςκρίτως τ' εἰρημένους.
Τέλος δ' ἐναργὴς βάξις ἦλθεν Ἰνάχῳ
Σαφῶς ἐπισκήπτουσα καὶ μυθουμένη,
Ἔξω δόμων τε καὶ πάτρας ὠθεῖν ἐμὲ,
Ἄφετον ἀλᾶσθαι γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὅροις·
Κεἰ μὴ θέλοι, πυρωπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν
Κεραυνὸν, ὃς πᾶν ἐξαϊστώσει γένος.
Τοιοῖςδε πεισθεὶς Λοξίου μαντεύμασιν,
Ἐξήλασέν με κἀπέκλεισε δωμάτων
Ἄκουσαν ἄκων· ἀλλ' ἐπηνάγκαζέ νιν
Διὸς χαλινὸς πρὸς βίαν πράσσειν τάδε.
Εὐθὺς δὲ μορφὴ καὶ φρένες διάστροφοι
Ἦσαν, κεράστις δ', ὡς ὁρᾶτ', ὀξυστόμῳ
Μύωπι χρισθεῖσ', ἐμμανεῖ σκιρτήματι
Ἤισσον πρὸς εὔποτόν τε Κερχνείας ῥέος
Ἀκτήν τε λέρνης· βουκόλος δὲ γηγενὴς
Ἄκρατος ὀργὴν Ἄργος ὡμάρτει, πυκνοῖς
Ὄσσοις δεδορκὼς τοὺς ἐμοὺς κατὰ στίβους.
Ἀπροςδόκητος δ' αὐτὸν ἐξαίφνης μόρος
Τοῦ ζῆν ἀπεστέρησεν. οἰστρόπληξ δ' ἐγὼ
Μάστιγι θείᾳ γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνομαι.

---

628. ἴαλεν — μῦθοι
631. ἀσήμους
632. ἦλθε βάξις
636. θέλῃ = θέλει.
645. Κεγχρείας.
646. Λέρνης ἄκρον τε· v. λ. ἄκρην τε·
649. MS. αἰφνίδιος μόρος f. recte.

Κλύεις τὰ πραχθέντ᾽· εἰ δ᾽ ἔχεις εἰπεῖν ὅ τι
Λοιπὸν πόνων, σήμαινε· μηδέ μ᾽ οἰκτίσας
Ξύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν· νόσημα γὰρ
Αἴσχιστον εἶναί φημι συνθέτους λόγους.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα, ἔα· ἄπεχε, φεῦ· *ἐπῳδ.*
Οὔποτ᾽ οὔποτ᾽ ηὔχουν ξένους μολεῖσθαι λόγους ἐς ἀκοὰν ἐμὰν,
Οὐδ᾽ ὧδε δυσθέατα καὶ δύσοιστα
Πήματα, λύματα, δείματ᾽ ἀμφήκει κέντρῳ ψύχειν ψυχὰν ἐμάν·
Ἰὼ ἰώ, μοῖρα, μοῖρα, πέφρικ᾽, εἰσιδοῦσα πρᾶξιν Ἰοῦς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Πρό γε στενάζεις, καὶ φόβου πλέα τις εἶ·
Ἐπίσχες, ἔστ᾽ ἂν καὶ τὰ λοιπὰ προσμάθῃς.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγ᾽, ἐκδίδασκε· τοῖς νοσοῦσί τοι γλυκὺ,
Τὸ λοιπὸν ἄλγος προὐξεπίστασθαι τορῶς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὴν πρίν γε χρείαν ἠνύσασθ᾽ ἐμοῦ πάρα
Κούφως· μαθεῖν γὰρ τῆσδε πρῶτ᾽ ἐχρῄζετε
Τὸν ἀμφ᾽ ἑαυτῆς ἆθλον ἐξηγουμένης·
Τὰ λοιπὰ νῦν ἀκούσαθ᾽, οἷα χρὴ πάθη
Τλῆναι πρὸς Ἥρας τήνδε τὴν νεάνιδα.
Σὺ δ᾽, Ἰνάχειον σπέρμα, τοὺς ἐμοὺς λόγους
Θυμῷ βάλ᾽, ὡς ἂν τέρματ᾽ ἐκμάθῃς ὁδοῦ.

---

652. 53. *εἰπεῖν ἔτι Λ. πόνον*
653. *πόνου.*
657. *οὐ πώποτ᾽ — εὐχόμην*
663. *τι γλυκὺ,*
668. *ἀκούσασθ᾽.*
670. *σύ τ᾽.*

Πρῶτον μὲν ἐνθένδ' ἡλίου πρὸς ἀντολὰς
Στρέψασα σαυτὴν, στεῖχ' ἀνηρότους γύας·
Σκύθας δ' ἀφίξῃ νομάδας, οἳ πλεκτὰς στέγας
Πεδάρσιοι ναίουσ' ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις
Ἑκηβόλοις τόξοισιν ἐξηρτημένοι·
Οἷς μὴ πελάζειν, ἀλλ' ἁλιστόνοις πόδας
Χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα.
Λαιᾶς δὲ χειρὸς οἱ σιδηροτέκτονες
Οἰκοῦσι Χάλυβες, οὓς φυλάξασθαί σε χρή.
Ἀνήμεροι γὰρ, οὐδὲ πρόςπλαστοι ξένοις.
Ἥξεις δ' Ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
Ὃν μὴ περάσῃς, οὐ γὰρ εὔβατος περᾶν,
Πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὀρῶν
Ὕψιστον, ἔνθα ποταμὸς ἐκφυσᾷ μένος
Κροτάφων ἀπ' αὐτῶν. ἀστρογείτονας δὲ χρὴ
Κορυφὰς ὑπερβάλλουσαν, ἐς μεσημβρινὴν
Βῆναι κέλευθον, ἔνθ' Ἀμαζόνων στρατὸν
Ἥξεις στυγάνορ', αἳ Θεμίσκυράν ποτε
Κατοικιοῦσιν ἀμφὶ Θερμώδονθ', ἵνα
Τραχεῖα πόντου Σαλμυδησία γνάθος
Ἐχθρόξενος ναύτῃσι, μητρυιὰ νεῶν·
Αὗταί σ' ὁδηγήσουσι καὶ μάλ' ἀσμένως.
Ἰσθμὸν δ' ἐπ' αὐταῖς στενοπόροις λίμνης πύλαις
Κιμμερικὸν ἥξεις, ὃν θρασυσπλάγχνως σὲ χρὴ
Λιποῦσαν αὐλῶν' ἐκπερᾶν Μαιωτικόν·
Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰςαεὶ λόγος μέγας
Τῆς σῆς πορείας, Βόςπορος δ' ἐπώνυμος

---

677. ἀλ. Γύποδας = γε πόδας cf. Obs. Crit.
682. Ἄραξιν ποτ.
689. ἵξῃ
694. στενοπόρου

Κεκλήσεται. λιποῦσα δ' Εὐρώπης πέδον,
Ἤπειρον ἥξεις Ἀσιάδ'. ἆρ' ὑμῖν δοκεῖ
Ὁ τῶν θεῶν τύραννος ἐς τὰ πάνθ' ὁμῶς
Βίαιος εἶναι; τῇδε γὰρ θνητῇ θεὸς
Χρήζων μιγῆναι, τάσδ' ἐπέῤῥιψε πλάνας.
Πικροῦ δ' ἔκυρσας, ὦ κόρη, τῶν σῶν γάμων
Μνηστῆρος. οὓς γὰρ νῦν ἀκήκοας λόγους,
Εἶναι δόκει σοὶ μηδέπω 'ν προοιμίοις.

ΙΩ.

Ἰώ μοί μοι. ἒ ἒ ἒ ἒ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σὺ δ' αὖ κέκραγας κἀναμυχθίζῃ· τί που
Δράσεις, ὅταν τὰ λοιπὰ πυνθάνῃ κακά;

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ γάρ τι λοιπὸν τῇδε πημάτων ἐρεῖς;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Δυσχείμερόν γε πέλαγος ἀτηρᾶς δύης.

ΙΩ.

Τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει
Ἔῤῥιψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στύφλου πέτρας,
Ὅπως πέδῳ σκήψασα, τῶν πάντων πόνων
Ἀπηλλάγην; κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν,
Ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἦ δυσπετῶς ἂν τοὺς ἐμοὺς ἄθλους φέροις,
Ὅτῳ θανεῖν μέν ἐστιν οὐ πεπρωμένον·

---

700. ἡμῖν
703. f. ὑπέῤῥαψε
706. μήδ' ἐπῶν — προοίμια.
709. δράσοις
710. γάρ τοι

Αὕτη γὰρ ἦν ἂν πημάτων ἀπαλλαγή·
Νῦν δ' οὐδέν ἐστι τέρμα μοι προκείμενον
Μόχθων, πρὶν ἂν Ζεὺς ἐκπέσῃ τυραννίδος.

ΙΩ.

Ἦ γάρ ποτ' ἐστὶν ἐκπεσεῖν ἀρχῆς Δία;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἥδοι' ἄν, οἶμαι, τήνδ' ἰδοῦσα συμφοράν.

ΙΩ.

Πῶς δ' οὐκ ἄν, ἥτις ἐκ Διὸς πάσχω κακῶς;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὡς τοίνυν ὄντων τῶνδέ σοι μαθεῖν πάρα.

ΙΩ.

Πρὸς τοῦ τύραννα σκῆπτρα συλησεται;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.

ΙΩ.

Ποίῳ τρόπῳ; σήμηνον, εἰ μή τις βλάβη.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Γαμεῖ γάμον τοιοῦτον, ᾧ ποτ' ἀσχαλᾷ.

ΙΩ.

Θέορτον, ἢ βρότειον; εἰ ῥητὸν, φράσον.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τί δ' ὅντιν'; οὐ γὰρ ῥητὸν αὐδᾶσθαι τόδε.

---

721. ἐκπέσοι
723. ἥδοι' ἂν Conj. — MS. ἥδοιμ' ἂν
725. μαθεῖν σοι
728. Σήμηνον, ποίῳ τρόπῳ;
731. τάδε.

ΙΩ.

Ἢ πρὸς δάμαρτος ἐξανίσταται θρόνων;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἢ τέξεταί γε παῖδα φέρτερον πατρός.

ΙΩ.

Οὐδ' ἔστιν αὐτῷ τῆσδ' ἀποστροφὴ τύχης;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὐ δῆτα, πρὶν ἔγωγ' ἂν ἐκ δεσμῶν λυθεὶς —

ΙΩ.

Τίς οὖν ὁ λύσων ἐστὶν ἄκοντος Διός;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τῶν σῶν τιν' αὐτὸν ἐκγόνων εἶναι χρεών.

ΙΩ.

Πῶς εἶπας; ἦ 'μὸς παῖς σ' ἀπαλλάξει κακῶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τρίτος γε γένναν πρὸς δέκ' ἄλλαισιν γοναῖς.

ΙΩ.

Ἥδ' οὐκ ἔτ' εὐξύμβλητος ἡ χρησμῳδία.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μηδὲ σαυτῆς ἐκμαθεῖν ζήτει πόνους.

ΙΩ.

Μή μοι προτείνων κέρδος, εἶτ' ἀποστέρει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Δυοῖν λόγοιν σε θατέρῳ δωρήσομαι.

ΙΩ.

Ποίοιν πρόδειξον, αἵρεσίν τ' ἐμοὶ δίδου.

---

735. πρὶν ἂν ἔγωγ' ἐκ = πλὴν ἔγωγ' ἂν — λυθῶ.
736. σ' ἐστὶν

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Δίδωμ᾽· ἑλοῦ γὰρ ἢ πόνων τὰ λοιπά σοι
Φράσω σαφηνῶς, ἢ τὸν ἐκλύσοντ᾽ ἐμέ.

ΧΟΡΟΣ.

Τούτων σὺ τὴν μὲν τῇδε, τὴν δ᾽ ἐμοὶ χάριν
Θέσθαι θέλησον, μηδ᾽ ἀτιμάσῃς λόγους·
Καὶ τῇδε μὲν γέγωνε τὴν λοιπὴν πλάνην,
Ἐμοὶ δὲ τὸν λύσοντα· τοῦτο γὰρ ποθῶ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἐπεὶ προθυμεῖσθ᾽, οὐκ ἐναντιώσομαι
Τὸ μὴ οὐ γεγωνεῖν πᾶν ὅσον προσχρῄζετε.
Σοὶ πρῶτον, Ἰοῖ, πολύδονον πλάνην φράσω,
Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.
Ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον,
Πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς
Πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔστ᾽ ἂν ἐξίκῃ
Πρὸς Γοργόνεια πεδία Κισθήνης, ἵνα
Αἱ Φορκίδες ναίουσι δηναιαὶ κόραι
Τρεῖς κυκνόμορφοι, κοινὸν ὄμμ᾽ ἐκτημέναι,
Μονόδοντες, ἃς οὔθ᾽ ἥλιος προσδέρκεται
Ἀκτῖσιν, οὔθ᾽ ἡ νύκτερος μήνη ποτέ.
Πέλας δ᾽ ἀδελφαὶ τῶνδε τρεῖς κατάπτεροι,
Δρακοντόμαλλοι Γόργονες βροτοστυγεῖς,
Ἃς θνητὸς οὐδεὶς εἰσιδὼν ἕξει πνοάς·
Τοιοῦτο μέν σοι τοῦτο φρούριον λέγω.
Ἄλλην δ᾽ ἄκουσον δυσχερῆ θεωρίαν·

---

750. γὰρ νῦν π. — f. τὸ γὰρ νῦν

752. τό μὴ γεγ.

756. f. ἡλίου στιβεῖς = Post h. v. aliquos excidisse putant versus.

758. Σκυθίνης, Σκυθήνης

Ὀξυστόμους γὰρ Ζηνὸς ἀκραγεῖς κύνας
Γρύπας φύλαξαι, τόν τε μουνῶπα στρατὸν
Ἀριμασπὸν ἱπποβάμον', οἳ χρυσόῤῥυτον
Οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου·
Τούτοις σὺ μὴ πέλαζε. τηλουρὸν δὲ γῆν
Ἥξεις κελαινὸν φῦλον, οἳ πρὸς ἡλίου
Ναίουσι πηγαῖς, ἔνθα ποταμὸς Αἰθίοψ.
Τούτου παρ' ὄχθας ἕρφ', ἕως ἂν ἐξίκῃ
Καταβασμὸν, ἔνθα Βυβλίνων δρῶν ἄπο
Ἵησι σεπτὸν Νεῖλος εὔποτον ῥέος.
Οὗτός σ' ὁδώσει τὴν τρίγωνον ἐς χθόνα
Νειλῶτιν, οὗ δὴ τὴν μακρὰν ἀποικίαν,
Ἰοῖ, πέπρωται σοί τε καὶ τέκνοις κτίσαι.
Τῶν δ' εἴ τι σοὶ ψελλόν τε καὶ δυςεύρετον,
Ἐπαναδίπλαζε, καὶ σαφῶς ἐκμάνθανε·
Σχολὴ δὲ πλείων ἢ θέλω πάρεστί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μέν τι τῇδε λοιπὸν ἢ παρειμένον
Ἔχεις γεγωνεῖν τῆς πολυφθόρου πλάνης.
Λέγ'· εἰ δὲ πάντ' εἴρηκας, ἡμῖν αὖ χάριν
Δὸς ἥντιν' αἰτούμεσθα, μέμνησαι δέ που.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τὸ πᾶν πορείας ἥδε τέρμ' ἀκήκοεν,
Ὅπως δ' ἂν εἰδῇ μὴ μάτην κλύουσά μου,
Ἃ πρὶν μολεῖν δεῦρ' ἐκμεμόχθηκε, φράσω,
Τεκμήριον τοῦτ' αὐτὸ δοὺς μύθων ἐμῶν.

---

769. φύλαξον
770. ἱπποδάμον',
771. πόρον
775. ἐξίῃς
783. θέλεις

Ὄχλον μὲν οὖν τὸν πλεῖστον ἐκλείψω λόγων,
Πρὸς αὐτὸ δ᾽ εἶμι τέρμα σῶν πλανημάτων.
Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ γάπεδα,
Τὴν αἰπύνωτόν τ᾽ ἀμφὶ Δωδώνην, ἵνα
Μαντεῖα θῶκός τ᾽ ἐστὶ Θεσπρωτοῦ Διὸς,
Τέρας τ᾽ ἄπιστον, αἱ προςήγοροι δρύες,
Ὑφ᾽ ὧν σὺ λαμπρῶς κοὐδὲν αἰνικτηρίως
Προςηγορεύθης ἡ Διὸς κλεινὴ δάμαρ
Μέλλουσ᾽ ἔσεσθαι· τῶν δὲ προςσαίνει σέ τι·
Ἐντεῦθεν οἰστρήσασα τὴν παρακτίαν
Κέλευθον ἦξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας,
Ἀφ᾽ οὗ πολιμπλάγκτοισι χειμάζῃ δρόμοις·
Χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιρς μυχὸς,
Σαφῶς ἐπίστασ᾽, Ἰόνιος κεκλήσεται,
Τῆς σῆς πορείας μνῆμα τοῖς πᾶσι βροτοῖς.
Σημεῖά σοι τάδ᾽ ἐστὶ τῆς ἐμῆς φρενὸς,
Ὡς δέρκεται πλέον τι τοῦ πεφασμένου.
Τὰ λοιπὰ δ᾽ ὑμῖν τῇδέ τ᾽ ἐς κοινὸν φράσω,
Ἐς ταυτὸν ἐλθὼν τῶν πάλαι λόγων ἴχνος.
Ἔστιν πόλις Κάνωβος ἐσχάτη χθονὸς,
Νείλου πρὸς αὐτῷ στόματι καὶ προςχώματι·
Ἐνταῦθα δή σε Ζεὺς τίθησιν ἔμφρονα,
Ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χειρὶ καὶ θίγων μόνον.
Ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γεννημάτων
Τέξεις κελαινὸν Ἔπαφον· ὃς καρπώσεται

---

794. MS. *δάπεδα,*
800. v. *ἔσεσθ᾽, εἰ τῶνδε*
802. MS. *ἧξας*
803. *πολυπλάγκτοισι*
805. *κληθήσεται*
815. f. *θιγημάτων*

Ὅσην πλατύῤῥους Νεῖλος ἀρδεύει χθόνα·
Πέμπτη δ' ἀπ' αὐτοῦ γέννα πεντηκοντάπαις
Πάλιν πρὸς Ἄργος οὐχ ἑκοῦσ' ἐλεύσεται
Θηλύσπορος, φεύγουσα συγγενῆ γάμον
Ἀνεψιῶν· οἱ δ' ἐπτοημένοι φρένας,
Κίρκοι πελειῶν οὐ μακρὰν λελειμμένοι,
Ἥξουσι θηρεύσοντες οὐ θηρασίμους
Γάμους, φθόνον δὲ σωμάτων ἕξει θεός·
Πελασγία δὲ δέξεται, θηλυκτόνῳ
Ἄρει δαμέντων νυκτιφρουρήτῳ θράσει·
Γυνὴ γὰρ ἄνδρ' ἕκαστον αἰῶνος στερεῖ,
Δίθηκτον ἐν σφαγαῖσι βάψασα ξίφος·
Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.
Μίαν δὲ παίδων ἵμερος θέλξει, τὸ μὴ
Κτεῖναι σύνευνον, ἀλλ' ἀπαμβλυνθήσεται·
Γνωμῶν δυοῖν δὲ θάτερον βουλήσεται,
Κλύειν ἄναλκις μᾶλλον, ἢ μιαιφόνος·
Αὕτη κατ' Ἄργος βασιλικὸν τέξει γένος.
Μακροῦ λόγου δεῖ ταῦτ' ἐπεξελθεῖν τορῶς.
Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασὺς
Τόξοισι κλεινὸς, ὃς πόνων ἐκ τῶνδ' ἐμὲ
Λύσει. τοιόνδε χρησμὸν ἡ παλαιγενὴς
Μήτηρ ἐμοὶ διῆλθε Τιτανὶς Θέμις·
Ὅπως δὲ χὤπη, ταῦτα δεῖ μακροῦ χρόνου
Εἰπεῖν, σύ τ' οὐδὲν, ἐκμαθοῦσα, κερδανεῖς.

---

824. cf. Obs. Crit.
826. f. δαμέντας
829. ἐς ἐχθροὺς
832. γνώμην—γνωμαῖν
837. κλεινοῖς
839. ἐμὴ
840. λόγου

ΙΩ.

Ἐλελελελεῦ

Ὑπό μ' αὖ σφάκελος καὶ φρενοπληγεῖς
Μανίαι θάλπουσ', οἴστρου δ' ἄρδις
Χρίει μ' ἄπυρος·
Κραδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει.
Τροχοδινεῖται δ' ὄμμαθ' ἑλίγδην,
Ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι, λύσσης
Πνεύματι μάργῳ, γλώσσης ἀκρατής·
Θολεροὶ δὲ λόγοι παίουσ' εἰκῇ
Στυγνῆς πρὸς κύμασιν ἄτης.

ΧΟΡΟΣ.

† Ἦ σοφὸς ἦν, ὃς ἐν γνώμᾳ — στρ.
Τόδ' ἐβάστασε καὶ γλώσσᾳ διεμυθολόγησεν,
Ὡς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ·
Καὶ μήτε τῶν πλούτῳ διαθρυπτομένων,
Μήτε τῶν γενεᾷ μεγαλυνομένων
Ὄντα χερνῆταν ἐραστεῦσαι γάμων.
Μήποτε μήποτ', ὦ Μοῖραι, — ἀντ.
Λεχέων Διὸς εὐνάτειραν ἴδοισθε πέλουσαν·
Μηδὲ πλασθείην γαμέτᾳ τινὶ τῶν ἐξ οὐρανοῦ.
Ταρβῶ γὰρ, ἀστεργάνορα παρθενίαν
† Εἰσορῶσα γάμῳ Διὸς ἀπτομέναν,

843. φρενοβλαβεῖς
846. φρένα φόβῳ
850. παίουσ'
851. στυγνοῖς
852. † MS. bis ἦ σοφὸς et — πρῶτος ἐν cf. Obs. Crit.
856. γένει v. γέννᾳ
858. Μήποτε μ' ὦ
859. Διὸς λεχέων — Διὸς om. — με πελ.
860. πλαθείην ἐν γαμέτᾳ
762. † MS. γάμῳ δαπτομέναν = δαπανωμένην cf. Obs. Crit.

Δυςπλάνοις Ἥρας ἀλατείαις πόνων.
Ἐμοὶ δ' ὅτι μὲν ὁμαλὸς ὁ γάμος ἐπῳδ.
Ἄφοβος, οὐ δέδια μηδὲ κρεισσόνων
Θεῶν ἔρως ἄφυκτον ὄμμα προσδέρκοιτό με.
Ἀπόλεμος ὅδε γ' ὁ πόλεμος, ἄπορα πόριμος·
Οὐδ' ἔχω τίς ἂν γενοίμαν.
Τὰν Διὸς γὰρ οὐχ ὁρῶ μῆτιν ὅπα φύγοιμ' ἄν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἦ μὴν ἔτι Ζεύς, καίπερ αὐθάδης φρενῶν,
Ἔσται ταπεινός, τοῖον ἐξαρτύεται
Γάμον γαμεῖν· ὃς αὐτὸν ἐκ τυραννίδος
Θρόνων τ' ἄϊστον ἐκβαλεῖ· πατρὸς δ' ἀρὰ
Κρόνου τότ' ἤδη παντελῶς κρανθήσεται,
Ἣν ἐκπιτνῶν ἠρᾶτο δηναιῶν θρόνων.
Τοιῶνδε μόχθων ἐκτροπὴν οὐδεὶς θεῶν
Δύναιτ' ἂν αὐτῷ πλὴν ἐμοῦ δεῖξαι σαφῶς.
Ἐγὼ τάδ' οἶδα, χᾧ τρόπῳ. πρὸς ταῦτα νῦν
Θαρσῶν καθήσθω τοῖς πεδαρσίοις τόποις
Πιστός, τινάσσων τ' ἐν χεροῖν πυρπνοῦν βέλος.
Οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ταῦτ' ἐπαρκέσει τὸ μὴ οὐ
Πεσεῖν ἀτίμως πτώματ' οὐκ ἀνασχετά·
Τοῖον παλαιστὴν νῦν παρασκευάζεται

863. δύςπλαγχνοις — πόνων om.
866. θεῶν om. — προςδέρκοι = προςδέρκοισθε.
867. εἰς ἄπορα
870. αὐθάδη φρονῶν
871. οἷον
873. πατρός τ'
877. ἐγὼ
879. MS. κτύποις
880. ἐν χερσὶ (χερὶ) — πύρπνοον
881. οὐ om.

Ἐπ' αὐτὸς αὐτῷ, δυςμαχώτατον τέρας·
Ὃς δὴ κεραυνοῦ κρείσσον' εὑρήσει φλόγα
Βροντῆς θ' ὑπερβάλλοντα καρτερὸν κτύπον·
Θαλασσίαν τε γῆς τινάκτειραν νόσον
Τρίαιναν, αἰχμὴν τὴν Ποσειδῶνος, σκεδᾷ.
Πταίσας δὲ τῷδε πρὸς κακῷ, μαθήσεται,
Ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ θὴν ἃ χρήζεις, ταῦτ' ἐπιγλωσσᾷ Διός.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἅπερ τελεῖται, πρὸς δ' ἃ βούλομαι λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ προςδοκᾶν χρὴ δεσπόσειν Ζηνός τινα;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ τῶνδέ γ' ἕξει δυςλοφωτέρους πόνους.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' οὐχὶ ταρβεῖς, τοιάδ' ἐκρίπτων ἔπη;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τί δ' ἂν φοβοίμην, ᾧ θανεῖν οὐ μόρσιμον;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἆθλον ἄν σοι τοῦδέ γ' ἀλγίω πόροι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὁδ' οὖν ποιείτω· πάντα προςδοκητά μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Οἱ προςκυνοῦντες τὴν Ἀδράστειαν σοφοί.

ΧΟ-

---

886. f. βροντάς
893. Διός
895. πῶς οὐχὶ
898. v. ὧδ' οὖν

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σέβου, προσεύχου, θῶπτε τὸν κρατοῦντ' ἀεί.
Ἐμοὶ δ' ἔλασσον Ζηνὸς ἢ μηδὲν μέλει.
Δράτω, κρατείτω τόνδε τὸν βραχὺν χρόνον,
Ὅπως θέλει· δαρὸν γὰρ οὐκ ἄρξει θεοῖς.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε τὸν Διὸς τρόχιν,
Τὸν τοῦ τυράννου τοῦ νέου διάκονον·
Πάντως τι καινὸν ἀγγελῶν ἐλήλυθε.

ΕΡΜΗΣ.

Σὲ τὸν σοφιστὴν, τὸν πικρῶς ὑπέρπικρον,
Τὸν ἐξαμαρτόντ' εἰς θεοὺς ἐφημέροις
Πορόντα τιμὰς, τὸν πυρὸς κλέπτην λέγω·
Πατὴρ ἄνωγέ σ' οὕστινας κομπεῖς γάμους
Αὐδᾶν, πρὸς ὧν γ' ἐκεῖνος ἐκπίπτει κράτους·
Καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως,
Ἀλλ' αὔθ' ἕκαστ' ἔκφραζε· μηδέ μοι διπλᾶς
Ὁδοὺς, Προμηθεῦ, προσβάλῃς· ὁρᾷς δ', ὅτι
Ζεὺς τοῖς τοιούτοις οὐχὶ μαλθακίζεται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σεμνόστομός γε καὶ φρονήματος πλέως
Ὁ μῦθός ἐστιν, ὡς θεῶν ὑπηρέτου.
Νέον νέοι κρατεῖτε καὶ δοκεῖτε δὴ
Ναίειν ἀπενθῆ πέργαμ'· οὐκ ἐκ τῶνδ' ἐγὼ
Δισσοὺς τυράννους ἐκπεσόντας ᾐσθόμην;
Τρίτον δὲ τὸν νῦν κοιρανοῦντ' ἐπόψομαι
Αἴσχιστα καὶ τάχιστα· μή τι σοὶ δοκῶ

903. θέλοι = θέλῃ·
908. τὸν ἡμέροις v. τὸν ἐφημέροις
911. v. ὧν τ' — ἐκβληθῇ
913. αὐθέκαστα φράζε.
921. τυραννοῦντ'

Ταρβεῖν ὑποπτήσσειν τε τοὺς νέους θεούς;
Πολλοῦ γε καὶ τοῦ παντὸς ἐλλείπω. σὺ δὲ
Κέλευθον, ἥνπερ ἦλθες, ἐγκόνει πάλιν·
Πεύσῃ γὰρ οὐδὲν ὧν ἀνιστορεῖς ἐμέ.

ΕΡΜΗΣ.

Τοιοῖσδε μέντοι καὶ πρὶν αὐθαδίσμασιν
Ἐς τάςδε σαυτὸν πημονὰς καθώρμισας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τῆς σῆς λατρείας τὴν ἐμὴν δυςπραξίαν,
Σαφῶς ἐπίστασ᾽, οὐκ ἂν ἀλλάξαιμ᾽ ἐγώ.
Κρεῖσσον γὰρ οἶμαι τῇδε λατρεύειν πέτρᾳ,
Ἢ πατρὶ φῆναι Ζηνὶ πιστὸν ἄγγελον
Οὕτως ὑβρίζειν τοὺς ὑβρίζοντας χρέων.

ΕΡΜΗΣ.

Χλιδᾶν ἔοικας τοῖς παροῦσι πράγμασι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Χλιδῶ; χλιδῶντας ὧδε τοὺς ἐμοὺς ἐγὼ
Ἐχθροὺς ἴδοιμι· καὶ σὲ δ᾽ ἐν τούτοις λέγω.

ΕΡΜΗΣ.

Ἦ κἀμὲ γάρ τι συμφοραῖς ἐπαιτιᾷ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἁπλῷ λόγῳ τοὺς πάντας ἐχθαίρω θεούς,
Ὅσοι παθόντες εὖ κακοῦσί μ᾽ ἐκδίκως.

ΕΡΜΗΣ.

Κλύω σ᾽ ἐγὼ μεμηνότ᾽ οὐ μικρὰν νόσον.

---

926. ἂν ἱστορῇς
928. κατώρσας
932. φῦναι (cf. v. III.)
934. πήμασι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Νοσοῖμ᾽ ἄν, εἰ νόσημα τοὺς ἐχθροὺς στυγεῖν.

ΕΡΜΗΣ.

Εἴης φορητὸς οὐκ ἄν, εἰ πράσσοις καλῶς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὤιμοι.

ΕΡΜΗΣ.

Τόδε Ζεὺς τοὔπος οὐκ ἐπίσταται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἀλλ᾽ ἐκδιδάσκει πάνθ᾽ ὁ γηράσκων χρόνος.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ μὴν σύγ᾽ οὔπω σωφρονεῖν ἐπίστασαι.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σὲ γὰρ προςηύδων οὐκ ἂν ὄνθ᾽ ὑπηρέτην.

ΕΡΜΗΣ.

Ἐρεῖν ἔοικας οὐδὲν ὧν χρῄζει πατήρ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν ὀφείλων γ᾽ ἂν τίμοιμ᾽ αὐτῷ χάριν.

ΕΡΜΗΣ.

Ἐκερτόμησας δῆθεν ὡς παῖδ᾽ ὄντα με.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὐ γὰρ σὺ παῖς τε, κἄτι τοῦδ᾽ ἀνούστερος,
Εἰ προςδοκᾷς ἐμοῦ τι πευσεῖσθαι πάρα;
Οὐκ ἔστιν αἴκισμ᾽ οὐδὲ μηχάνημ᾽, ὅτῳ
Προτρέψεταί με Ζεὺς γεγωνῆσαι τάδε.
Πρὶν ἂν χαλασθῇ δεσμὰ λυμαντήρια.

---

942. πράσσεις
951. πεύσεσθαι

Πρὸς ταῦτα ῥιπτέσθω μὲν αἰθαλοῦσσα φλὸξ,
Λευκοπτέρῳ δὲ νιφάδι καὶ βροντήμασι
Χθονίοις κυκάτω πάντα, καὶ ταρασσέτω·
Γνάμψει γὰρ οὐδὲν τῶνδέ μ᾽, ὥςτε καὶ φράσαι,
Πρὸς οὗ χρεών νιν ἐκπεσεῖν τυραννίδος.

ΕΡΜΗΣ.

Ὅρα νυν, εἴ σοι ταῦτ᾽ ἀρωγὰ φαίνεται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὦπται πάλαι δὴ καὶ βεβούλευται τάδε.

ΕΡΜΗΣ.

Τόλμησον, ὦ μάταιε, τόλμησόν ποτε
Πρὸς τὰς παρούσας πημονὰς ὀρθῶς φρονεῖν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὀχλεῖς μάτην με, κῦμ᾽ ὅπως, παρηγορῶν.
Εἰςελθέτω σε μήποθ᾽, ὡς ἐγὼ, Διὸς
Γνώμην φοβηθεὶς, θηλύνους γενήσομαι,
Καὶ λιπαρήσω τὸν μέγα στυγούμενον
Γυναικομίμοις ὑπτιάσμασιν χερῶν,
Λῦσαί με δεσμῶν τῶνδε· τοῦ παντὸς δέω.

ΕΡΜΗΣ.

Λέγων ἔοικα πολλὰ καὶ μάτην ἐρεῖν·
Τέγγῃ γὰρ οὐδὲν οὐδὲ μαλθάσσῃ λιταῖς
Ἐμαῖς· δακὼν δὲ στόμιον ὡς νεοζυγὴς
Πῶλος, βιάζῃ καὶ πρὸς ἡνίας μάχῃ.
Ἀτὰρ σφοδρύνῃ γ᾽ ἀσθενεῖ σοφίσματι.
Αὐθαδία γὰρ τῷ φρονοῦντι μὴ καλῶς,

---

956. λευκοπτέροις δὲ νιφάσι
969. πάντως
970. ἀλλ᾽ ἐρεῖν μάτην f. πολλά γ᾽, ἀλλ᾽ . . .
971. 72. μαλθάσῃ κέαρ — Λιταῖς

Αὐτὴ καθ᾽ αὑτὴν οὐδενὸς μεῖζον σθένει.
Σκέψαι δ᾽, ἐὰν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῇς λόγοις,
Οἷός σε χειμὼν καὶ κακῶν τρικυμία
Ἔπεισ᾽ ἄφυκτος· πρῶτα μὲν γὰρ ὀκρίδα
Φάραγγα βροντῇ καὶ κεραυνίᾳ φλογὶ
Πατὴρ σπαράξει τήνδε, καὶ κρύψει δέμας
Τὸ σὸν, πετραία δ᾽ ἀγκάλη σε βαστάσει.
Μακρὸν δὲ μῆκος ἐκτελευτήσας χρόνου
Ἄψορρον ἥξεις ἐς φάος· Διὸς δέ τοι
Πτηνὸς κύων δαφοινὸς αἰετὸς λάβρως
Διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος,
Ἄκλητος ἕρπων δαιταλεὺς πανήμερος,
Κελαινόβρωτον δ᾽ ἧπαρ ἐκθοινήσεται.
Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μή τι προσδόκα,
Πρὶν ἂν θεῶν τις διάδοχος τῶν σῶν πόνων
Φανῇ, θελήσῃ τ᾽ εἰς ἀναύγητον μολεῖν
Ἅιδην, κνεφαῖά τ᾽ ἀμφὶ Ταρτάρου βάθη.
Πρὸς ταῦτα βούλευ᾽· ὡς ὅδ᾽ οὐ πεπλασμένος
Ὁ κόμπος, ἀλλὰ καὶ λίαν εἰρημένος·
Ψευδηγορεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταται στόμα
Τὸ δῖον, ἀλλὰ πᾶν ἔπος τελεῖ. σὺ δὲ
Πάπταινε καὶ φρόντιζε, μηδ᾽ αὐθαδίαν
Εὐβουλίας ἀμείνον᾽ ἡγήσῃ ποτέ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν μὲν Ἑρμῆς οὐκ ἄκαιρα φαίνεται

---

976. f. μεῖον
982. πετραίᾳ δ᾽ ἀγκάλῃ
983. 84. ἐκτελευτήσεις — Ἄψορρον δ᾽
985. λάβρος
989. τοῦ σοῦ δὲ
991. θελήσει
996. τελεῖν·

Λέγειν· ἄνωγε γάρ σε τὴν αὐθαδίαν
Μεθέντ', ἐρευνᾶν τὴν σοφὴν εὐβουλίαν.
Πείθου· σοφῷ γὰρ αἰσχρὸν ἐξαμαρτάνειν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Εἰδότι τοί μοι τάσδ' ἀγγελίας
Ὅδ' ἐθώϋξεν, πάσχειν δὲ κακῶς
Ἐχθρὸν ὑπ' ἐχθρῶν, οὐδὲν ἀεικές.
Πρὸς ταῦτ' ἐπ' ἐμοὶ ῥιπτέσθω μὲν
Πυρὸς ἀμφήκης βόστρυχος, αἰθὴρ δ'
Ἐρεθιζέσθω βροντῇ, σφακέλῳ τ'
Ἀγρίων ἀνέμων· χθόνα δ' ἐκ πυθμένων
Αὐταῖς ῥίζαις πνεῦμα κραδαίνοι,
Κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῥοθίῳ
Συγχώσειεν, τῶν τ' οὐρανίων
Ἄστρων διόδους· ἔς τε κελαινὸν
Τάρταρον ἄρδην ῥίψειε δέμας.
Τὸ ῥῦμον, ἀνάγκης στεῤῥαῖς δίναις·
Πάντως ἐμέ γ' οὐ θανατώσει.

ΕΡΜΗΣ.

Τοιάδε μέντοι τῶν φρενοπλήκτων
Βουλεύματ' ἔπη τ' ἐστὶν ἀκοῦσαι.
Τί γὰρ ἐλλείπει μὴ παραπαίειν;
Εἰ τοῦ δὲ τυχῇ, τί χαλᾷ μανιῶν;
Ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γ' αἱ πημοσύναις
Συγκάμνουσαι ταῖς τοῦδε, τόπων
Μετά που χωρεῖτ' ἐκ τῶνδε θοῶς·

1012. *συγχώσειεν ἐμὲ*

1020. Conj. — *εἰ δ' εὐτυχῇ* = *εἰ τοῦδ'* (*τάδ'*) *εὐτυχῇ* — cf. Obs. Crit. —

1021. *γε πημοσύναις*

Μὴ φρένας ὑμῶν ἠλιθιώσῃ
Βροντῆς μύκημ' ἀτέραμνον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλο τὶ φώνει καὶ παραμυθοῦ μ'
Ὅ τι καὶ πείσεις· οὐ γὰρ δή που
Τοῦτό γε τλητὸν παρέσυρας ἔπος.
Πῶς με κελεύεις κακότητ' ἀσκεῖν;
Μετὰ τοῦδ', ὅ τι χρὴ, πάσχειν ἐθέλω·
Τοὺς προδότας γὰρ μισεῖν ἔμαθον·
Κοὐκ ἔστι νόσος,
Τῆςδ' ἥντιν' ἀπέπτυσα μᾶλλον.

ΕΡΜΗΣ.

Ἀλλ' οὖν μέμνησθ' ἃ 'γὼ προλέγω·
Μηδὲ πρὸς ἄτης θηραθεῖσαι,
Μέμψησθε τύχην, μηδέ ποτ' εἴπηθ',
Ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
Πῆμ' εἰςέβαλεν· μὴ δῆτ', αὐταὶ δ'
Ὑμᾶς αὐτάς. εἰδυῖαι γὰρ,
Κοὐκ ἐξαίφνης, οὐδὲ λαθραίως
Εἰς ἀπέραντον δίκτυον ἄτης
Ἐμπλεχθήσεσθ' ὑπ' ἀνοίας.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν ἔργῳ κοὐκ ἔτι μύθῳ
Χθὼν σεσάλευται· † † †
Βρυχία δ' ἠχὼ παραμυκᾶται
Βροντῆς, ἕλικες δ' ἐκλάμπουσι
Στεροπῆς ζάπυροι, στρόμβοι δὲ κόνιν

1034. v. (ἅττ') ἅτ' ἐγὼ
1037 ὁ Ζεὺς — ἡμᾶς
1044. σαλεύεται· Post hoc v. excidit aliquid. Cf. Obs. Cr.—

Εἱλίσσουσι· σκιρτᾷ δ᾽ ἀνέμων
Πνεύματα πάντων, εἰς ἄλληλα
Στάσιν ἀντίπνουν ἀποδεικνύμενα·
Ξυντετάρακται δ᾽ αἰθὴρ πόντῳ.
Τοιάδ᾽ ἐπ᾽ ἐμοὶ ῥιπὴ διόθεν
Τεύχουσα φόβον στείχει φανερῶς.
Ὦ μητρὸς ἐμῆς σέβας, ὦ πάντων
Αἰθὴρ κοινὸν φάος εἱλίσσων,
Ἐσορᾷς μ᾽ ὡς ἔκδικα πάσχω.

1050. ἀντιδεικνύμενα·
1054. πάντων θέμις
1056. ἄδικα.

SCHOLIA

IN

AESCHYLI PROMETHEUM V.

DE SCHOLIIS
IN
PROMETHEUM VINCTUM.

Aeschylea Scholia etiamsi non ex una fluxerint manu, Sophocleis et Euripideis longe praestantiora maximamque partem gravissima esse, judices satis idonei praedicaverunt. Optime de iis meritus P. Victorius: „ut libere, inquit, loquar quod sentio de scholiis iis, quae in tres nobilissimos Tragicos circumferuntur, puto haec, quae in Aeschylum leguntur, in vetustissimo praesertim nostro exemplari, meliora ceteris et eruditiora esse, primasque ipsis libenter detulerim." Atque Fabricius (Bibl. Gr. II. XV.): „non dubium videtur, plerosque illorum, quorum jam apud Eustathium, Homeri interpretem, magna fuit auctoritas, particulas esse justorum commentariorum, quibus veteres Grammatici Aeschylum olim explanarant." Et Scholia quidem *A.* magna doctrinae copia et diligentia et vetustate excellunt. Auctor vero Scholiorum *B.*, qui etiam Scholia in Euripidis Hecubam conscripsisse profitetur, et studio alios interpretes impugnandi et

castigandi etiam majori (cf. ad v. 346. 762. 801. 806. al.) insignis est, et saepius aperte errat. His Scholia *Γ.* pretio sunt inferiora. Quapropter diu ab editoribus neglecta et omissa in Morelli Edit. primum recepta sunt. Ex exemplari Butleriano Schuetzius haec quoque nuper edidit, quae omiserat Stanlejus, ceterorum Scholiorum a Stephano aliisque undique congestorum editor celeberrimus, quanquam non cautissimus. Nam liberius quam par est, in his scholiis tractandis Stephanus versatus antiquiora mutavit, correxit, supplevit suo arbitrio, et ab sensu dictioneque Scholiastarum saepissime aberrans, et recentissima interpretamenta pro antiquis venditans, et multa alieno loco insuens. Schuetzius Stanlejana reddidit novis vitiis corrupta maxime typrographicis, quorum magnum numerum tacite correxi. Num alio nomine his de Scholiis meritus sim, alii videbunt. Dedi tamen operam, ut lectoribus fieret facultas, commentarios (Sch. A.) nostra aetate maxime interpolatos corruptosque a sinceris et genuinis illis, quos Robortelli exemplar exhibet, distinguendi et discernendi. Mirabar ipse, cum inter comparandum quantum exempla differrent, intelligerem. Verum cum Robortellus sua se ex antiquo codice accurate descripsisse profiteatur, aliorum editorum interpolationes et ipse exprobrans, efficitur, ut, qui Aeschyli scholiis uti velit in emendandis et explicandis dramatibus, ejus editionem conferat et consulat. Singula quamquam et intellectu facilia scriptoris verba rarissime in Rob. explicata, tamen interdum plura inque Stanlejanis omissa inveniet; alia vero loco mota, alia depravata hic illic conqueretur. Deinde ex

…iana Scholiorum et Glossarum Sylloge ea, quae i… s aut omnino non insunt, aut ibi non integra r… iuntur, cum ipsius Viri Doctissimi adnotationibus … rpta addidi. Iis quidem ut multas conjecturas … s et emendationes confirmari non sine laetitia vi… m, ita Robortelliani exemplaris fidem, cum ea… omitti aut eodem modo scripta exhiberi soleant, … d imminui intelligebam.

I.

SCHOLIA VULG. IN AESCHYLI PROMETHEUM V.

(Secundum numer. vulg,) v. 1. *Σχολ. Α. τηλουρὸν πέδον*] †) *τὸν Καύκασον λέγει. [Ἰστέον δέ, ὅτι οὐ κατὰ τὸν κοινὸν λόγον ἐν Καυκάσῳ φησὶ δεδέσθαι τὸν Προμηθέα, ἀλλὰ πρὸς τοῖς Εὐρωπαίοις τέρμασι* ††) *τοῦ Ὠκεανοῦ, ὡς ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ἰὼ λεγομένων ἐστὶ* †††) *συμβαλεῖν.] Τηλουρὸν δὲ διὰ τὸ πολὺ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα ἐκάλεσεν, ἤγουν τὸ ἐπὶ πολὺ διῆκον καὶ ἕλκον τὰ οἰκεῖα ὅρια μακράν. Ἢ διὰ τὸ ὑψηλόν, ἀφ᾽ οὗ πόῤῥω τις ὁρᾶν δύναται.*

Β. χθονὸς] γῆς. Τηλουρὸν] ὑψηλόν, μακρόν ἀφ᾽ οὗ τῆλε καὶ μακρὰν ὁρᾶν τις δύναται. Λέγει δὲ τὸν Καύκασον, ἢ τὸ ἀκρόθεν ὁρώμενον τὰ οἰκεῖα ὅρια, ἤγουν τὸ μακρὸν καὶ εἰς πολὺ τεταμένον. Ἢ διὰ τὸ πολὺ τοῦ ὄρους ἐκάλεσεν αὐτὸ τηλουρὸν τὸ ἐπὶ πολὺ ἕλκον, ἢ διὰ τὸ ὕψος. [Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ Καυκάσῳ οὐ φησὶ δεδέσθαι τὸν Προμηθέα,

---

†) *τήλουρον] πόῤῥω ἀφωρισμένην. Τινὲς μὲν ὡς πανοῦργον, τινὲς δὲ ὡς κηπουρόν, τῷ τόνῳ* Hesych.

††) v. *μέρεσι*

†††) *ἔξεστι*

ἀλλὰ πρὸς τοῖς Εὐρωπαίοις τέρμασι τοῦ Ὠκεανοῦ, ὡς ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ἰὼ λεγομένων ἐστὶ συμβαλεῖν.†)

Γ. χθονὸς] Περάσαντες τὸ πολὺ διάστημα τῆς χθονός. Τουτέστι πόῤῥω ἀφωρισμένοι. Τηλουρὸν] τὸ ὄρος τοῦ Καυκάσου. Ἀπὸ τοῦ τῆλε καὶ ὀρῶ. Ἤ, τὸ τῆλε καὶ μακρὰν τῶν ὁρίων ἡμῶν. Ἄλλως. Τηλουρὸν εἶπεν εἰς τὸ ἀπαραμύθητον τοῦ δεθησομένου. Καὶ Σοφοκλῆς τὸ αὐτὸ περὶ Φιλοκτήτου λέγει. Ἤ, εἰς τὸ τηλοῦ τὸν ὅρον ἔχων, ὅ ἐστι πόῤῥω· τουτέστι τὸ μακρὰν ᾠκισμένον.

v. 2. A. Σκύθην ἐς οἶμον] ἤγουν τὴν Σκυθικὴν ὁδόν. Ἵνα γὰρ ἀπαραμύθητος εἴη ὁ Προμηθεύς, διὰ τοῦτο ἐς ἐκείνους τόπους ἄγουσιν. ὡς καὶ Σοφοκλῆς τὸ αὐτὸ περὶ Φιλοκτήτου λέγει. Ἡ διὰ τοῦτο Σκυθικὴν ὁδὸν εἶπε, διότι Σκύθαι κατῴκουν τὸν Καύκασον, ἢ διὰ τὸ ἄγριον καὶ ἀπάνθρωπον τοῦ τόπου. Ὅτι δὲ τοιοῦτος ἦν ὁ τόπος ἐκεῖνος, δῆλον ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ἄβατον εἰς ἐρημίαν.

B. Σκύθην οἶμον] Σκυθικὴν ὁδόν, ἢ διὰ τὸ ἀπαραμύθητον τοῦ δεθησομένου, καὶ Σοφοκλῆς τὸ αὐτὸ περὶ Φιλοκτήτου λέγει. Ἢ ὅτι, ἐπειδὴ Σκύθαι κατῴκουν τὸν Καύκασον, οἱ καὶ ἄγριοι καὶ ἀπάνθρωποι, Σκυθικὴν ὁδὸν εἶπε. Ἄβατον] εἰς ἣν οὐδεὶς βαίνει, διὰ τὸ τραχύ.

Γ. Σκυθικόν, τὸ ἀπόλυτον ἀντὶ κτητικοῦ ἁπλοῦν. Ἄβατον] Δύσβατον.

v. 3. A. Ἐπιστολὰς] Ἐντολάς· γράφεται καὶ ἐπιτολὰς δίχα τοῦ Σ, κατὰ τοὺς Ἀθηναίους.

B. Χρὴ] πρέπει. Μέλειν] διὰ φροντίδος ἔχειν. Ἐπιστολὰς] ἐντολάς.

---

†) Uncis inclusa fere Argumento adscribuntur, sed neque huc neque illuc pertinere videntur. In Rob. abest δὲ post Ἰς. — v. Faehs.

Γ. Ἐπιστολὰς] Ἐπιτέλλειν τὸ προστάσσειν, καὶ ἐντέλλεσθαι, ἐξ αὐτοῦ δὲ προσθέσει τοῦ Σ ἐπιστολὴ ἡ ἐντολή. Ἐπιστολὰς ἀντιπτωτικόν, τῶν ἐπιστολῶν τῆς προστάξεως.

v. 4. B. πατὴρ] ὁ Ζεύς. Ἐφεῖτο] ἐνετείλατο. τόνδε] τὸν Προμηθέα.

Γ. Ἐφεῖτο] Ἐδίδου, ἐνετείλατο, ἐκέλευσεν.

v. 5. Γ. ὑψηλοκρήμνοις] ταῖς ἐχούσαις ὑψηλοὺς κρήμνους. A. τὸν λεωργὸν] τὸν Προμηθέα λέγει τὸν ὀφείλοντα ἔργον λάεσιν ἤτοι λίθοις· †) οἱονεὶ τὸν ἔχοντα ἔργον τοῖς λαοῖς ἀπαγγέλλειν τὰ τῶν θεῶν ἔργα καὶ βουλεύματα. Ἢ τὸν τοὺς λαοὺς ἐργασάμενον, ἤγουν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος. Οὗτος γὰρ μυθεύεται πλάσαι τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλως. Λεωργὸν, τοῖς λαοῖς ἔργα παρασχόμενον ††) διὰ τοῦ πυρός. Ἢ τὸν ἄξιον γενέσθαι ἔργον καὶ παρανάλωμα λάων, τουτέστι λίθων. Ἄλλως. Λεωργὸν, τὸν λαῶν ἔργον ὀφείλοντα γενέσθαι. †††)

B. τὸν λεωργὸν] τὸν τοῖς λαοῖς ἔργα παρασχόμενον διὰ τοῦ πυρός. Ἢ τὸν ἄξιον ἔργον καὶ παρανάλωμα λίθων γενέσθαι, ὡς κλέπτην καὶ θεῶν παρήκοον.

Γ. τὸν λεωργὸν] τὸν Προμηθέα, πανοῦργον. Ἄλλως. ὡς ὀφείλονται γενέσθαι ἔργον λαοῦ, οἱονεὶ, τὸν ἄξιον λιθασθῆναι ἢ τὸν τοὺς λαοὺς ἐργαζόμενον· μυθεύεται γὰρ καὶ λίθους πλάσαι τοὺς ἀνθρώπους.

ὀχμάσαι] B. δῆσαι, προσπῆξαι. Γ. Συνδῆσαι, κατέχειν.

v. 6. B. ἀδαμαντίνοις] Σιδηρίοις, στεῤῥαῖς. Ἀδάμας λίθος οὕτω στεῤῥὸς, ὡς μὴ δύνασθαι ὑπὸ τοῦ σιδήρου τμηθῆ-

---

†) fort. ἢ οἱονεὶ

††) fort. τὸν τοῖς λ. — παρασχόντα — v. Svid.

†††) Λεωργόν, κακοῦργον, πανοῦργον, ἀνδροφόνον. Hesych. Caret his Rob. inde e priore Ἄλλως.

ναι, αἵματι δὲ τράγου ἢ λέοντος μαλάσσεται· διὰ τὸν μὲν ἀδάμαντα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν ἄγαν εἶναι, τὸ δ' αἷμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν ἄγαν εἶναι.

B. πέδησιν] δεσμαῖς.

B. ἀῤῥήκτοις] στεῤῥαῖς. Γ. ἀναῤῥαγέσι, ταῖς μὴ ἐχούσαις φύσιν ῥηγνῦσθαι.

Γ. Πέτραις] τοῦτο δηλοῖ τὸ ἐκ δευτέρου πέτραις· οὐ μόνον ταῖς πέτραις οὔσαις ὑψηλοκρήμνοις, ἀλλὰ καὶ πέτραις ἐμπέδοις καὶ στερεαῖς· εἰσὶ γὰρ ἐν ὄρει πέτραι.

v. 7. τὸ σὸν γὰρ ἄνθος] A. ταῦτα πρὸς ἐρεθισμὸν τοῦ Ἡφαίστου φασὶ τὸ Κράτος καὶ ἡ Βία; ἵνα σπουδαίαν αὐτὸν ἀπεργάσωνται πρὸς τὸν τοῦ Προμηθέως ἀνασκολόπισιν, ταῦτα γὰρ ἐρεθίζει τὸν Ἥφαιστον, ὡς εἰ ἔλεγε, τὸν σὸν κόσμον· παρὰ τὸ Ὁμήρου Iliad.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ.

Ἄνθος] B. καλλώπισμα.

Ἄνθος] Γ. Καὶ καλλωπισμὸν ἀφείλετο. Ὁ γὰρ Προμηθεὺς κλέψας τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ Διὸς ἄγνωστον ὂν πρὶν τοῖς ἀνθρώποις παρέσχεν, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ πάντα ἐργάζοιντο. Ἄνθος δὲ λέγει τὸ πῦρ, διὰ τὸ ἀνάπτεον, οἷον ἀνθεῖν, ἔπειτα δὲ μαραίνεσθαι.

παντέχνου] B. Δι' οὗ πᾶσαι γίγνονται αἱ τέχναι. Γ. τοῦ αἰτίου πάσης τέχνης. †)

v. 8. θνητοῖσι] B. ἀνθρώποις. ὤπασε] παρέσχε. τοίας] τοιαύτης.

v. 9. Ἁμαρτίας] Γ. ἕνεκα. Σφὲ] A. τὸ X διὰ τὸ σφέ. — σφὲ] B. αὐτόν.

Δεῖ] B. πρέπει. Γ. ἀπόκειται, ἐνδέδεται,

Δοῦ-

---

†) Σέλας, φῶς, αὐγή. Item φῶς πυρός, ἡ λαμπρότης τοῦ πυρὸς περιφραστικῶς Hesych.

Δοῦναι τιμὴν] Β. Παρασχεῖν τιμωρίαν. δοῦναι δίκην] Γ. Τιμωρηθῆναι, τῆς τοιαύτης οὖν ἁμαρτίας ἐνδέχεται†) δοῦναι δίκην.

v. 10. ὡς] Β. ἵνα. διδαχθῇ] μάθῃ καὶ νοήσῃ.

τυραννίδα] Β. τὴν ἀρχήν, ἢ τὴν βασιλείαν. Γ. Σημείωσαι, ὅτι τὸ τύραννος ὄνομα βασιλικὸν ἦν τοῖς παλαιοῖς, νῦν δὲ βλασφημεῖται, ὥσπερ καὶ τὸ χυδαῖοι ἀντὶ τοῦ πεπληθυσμένοι πάλαι λεγόμενον· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ οὐδαμινοὶ πολλοστὸς οὐχ ὡς πάλαι, ὁ πολύς, ὁ ἔνδοξος, ἀλλ' ὁ μηδὲν ὤν· ὠμὸς οὐχ ὁ στερεός, ἀλλ' ὁ φαυλότατος νῦν· ἐξαίσιον, τὸ ἔξω τοῦ δικαίου, νῦν δέ, ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ ξένον.

v. 11. στέργειν] Β. Σέβειν, τιμᾶν. Γ. ὑπομένειν, ἢ φιλεῖν, τιμᾶν.

φιλανθρώπου] Α. οὐ μόνον διὰ τὸ κεκλοφέναι τὸ πῦρ, ἄγνωστον ὂν τοῖς ἀνθρώποις, κεκόλασται Προμηθεύς, ἀλλ' ὅτι καὶ βοῦν ποτε τεθυκότων ἑαυτοῖς τῶν θεῶν, αὐτὸς διανομεὺς καταστὰς τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἔγκατα παρέθηκε μόνα, τῷ δὲ Διὶ κῶλα πιμελῇ κεκαλλυμμένα, τὰ κρέα πάντα αὐτὸς κατεδηδοκώς. (Caret his Rob.)

φιλανθρώπου] Γ. τοῦ φιλεῖν τοὺς ἀνθρώπους· δριμεῖα λέξις.

v. 12. Κράτος καὶ Βία] Α. Ἡ μὲν παρὰ τοῦ Διὸς ἐντολὴ δι' ὑμῶν ἀγγελθεῖσά μοι, φησὶν ὁ Ἥφαιστος, ἔχει ἤδη τέλος· οὐδὲν ἐμποδών ἐστι††) τοῦ γενέσθαι καὶ πληρωθῆναι αὐτήν· ἐγὼ δὲ ἀπρόθυμός εἰμι τὸν Προμηθέα δῆσαι καὶ ἀνασκολοπίσαι ἐν τῷ δυσχειμέρῳ τούτῳ ὄρει· — τὰ γὰρ ὑψηλόκρημνα ὄρη δυσχείμερά εἰσιν· — ὅμως ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῦτο ποιῆσαι. Τὸ γὰρ ἔξω ὥρας καὶ φροντίδος τίθεσθαι καὶ ποιεῖσθαι τὰς τοῦ πατρὸς Διὸς προστάξεις — τοῦτο

†) Ita antea quoque pro ἐνδέδ. lege.

††) καὶ οὐδ. ἐμπ. τοῦ Rob.

γάρ ἐστι τὸ ἐξωριάζειν πατρὸς λόγους ἤτοι παραβλέπεσθαι, — χαλεπὸν καὶ ἐπικίνδυνον.

σφῷιν] Β. ὑμῖν. ἐντολή] ὁ ὁρισμός.

v. 13. ἔχει τέλος] Γ. ἔχει πλήρωμα.

v. 14. ἄτολμος] Γ. δειλός οὐ τολμῶ.

εἰμι] Β. ὑπάρχω.

συγγενῆ θεόν] Α. τὸν ἀπὸ μιᾶς ὁρμώμενον †) τέχνης.

v. 15. Δῆσαι] Β. δεσμεῦσαι. δῆσαι Βίᾳ] Γ. περιφραστικῶς. δυςχειμέρῳ] Β. κακὸν ἐχούσῃ χειμῶνα, διὰ τὸ χειμῶνι ἀεὶ καλύπτεσθαι.

πρὸς δυςχειμέρῳ] Γ. ἐν δυςχείμῳ.

v. 16. ἀνάγκη] Β. ὑπάρχει. Γ. ἀπαραίτητον ὑπάρχει. τῶνδε] Β. ὧν εἴπατε. Γ. τῶνδε] προςταγμάτων.

τόλμαν σχεθεῖν] Β. ἐπιχείρησιν ἔχειν. σχεθεῖν] Γ. κρατεῖν, ἔχειν.

v. 17. ἐξωριάζειν] Β. ἄθετον καὶ ἔξω ὥρας καὶ φροντίδος ποιεῖςθαι. Γ. καὶ ἔξω ὥρας τιθέναι καὶ ἀποβάλλειν, ἔξω φροντίδος ποιεῖν, ἀποῤῥίπτειν, βαρὺ καὶ χαλεπὸν καὶ ἐπικίνδυνον ὑπάρχει.

v. 18. τῆς ὀρθοβούλου Θέμιδος] Α. Πρὸς τὸν Προμηθέα ἀποστρέφει ὁ Ἥφαιστος τὸν λόγον, Θέμιδός τε παῖδα αὐτὸν εἶπε, τῆς Δικαιοσύνης τῆς ὀρθὰ καὶ δίκαια βουλευομένης. Πῶς δέ φησι τὸν Προμηθέα υἱὸν τῆς Θέμιδος, δέον ἀντιστρόφως λέγειν; ἐκ προμηθείας γὰρ καὶ σκέψεως τὸ δίκαιον εὕρηται· καί φαμεν, ὡς αἴτιον τὸ δίκαιον τοῦ προμηθεῖςθαι, ††) διὰ τοῦτο καὶ τὸν Προμηθέα Δίκης υἱὸν λέγομεν· ἐπεὶ καὶ ὁ κλινοποιὸς πρῶτον ἔννοιαν λαμβάνει τῆς ἀνθρώπων ἀναπαύσεως, εἶτα ἐπιχειρεῖ καὶ κλίνην ποιεῖ, καὶ

---

†) videtur corruptum.

††) v. μηθεῖσθαι.

ἔστι τῷ μὲν ἔργῳ πρῶτον ἡ κλίνη, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπαυσις. Ἄλλως. †) Ἐπιστροφὴ πρὸς τὸν Προμηθέα. Θέμιδος δὲ τὸν Προμηθέα φησὶ καὶ οὐ Κλυμένης.

ὀρθοβούλου] B. τῆς ἀληθὲς βουλευομένης. Γ. Ἢ τῆς ὑψηλῆς, ἢ τῆς ὑψηλὰ βουλευομένης καὶ ὀρθὰ, ἢ χαλεπὰ, ἢ καὶ στρεβλά.

αἰπυμῆτα] B. μεγαλόβουλε.

v. 19. δυςλύτοις] Γ. ἀλύτοις, ἀφύκτοις.

χαλκεύμασι] B. σιδηροῖς δεσμοῖς.

v. 20. προςπασσαλεύσω] B. προςηλώσω. πάγῳ] ὄρει.

τῷδ' ἀπανθρώπῳ πάγῳ] Γ. τῷ ἀπὸ τῶν μακρὰν ἀνθρώπων, ἢ τῷ ἔχοντι ἀνθρώπους ἀπανθρώπους· σκληρῷ, ἀγροίκῳ βουνῷ.

v. 21. B. ἵν'] ὅπου. φωνὴν] ἀκούσῃ δηλονότι. του] τινός. βροτῶν] ἀπό.

Γ. ἵν'] Ἀντὶ τοῦ ὡς, καὶ ἀντὶ καθά. Εὑρίσκεται γοῦν ἀντὶ ὅπου καὶ ᾗ, λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ. Οὔτε φωνὴν] κατὰ ἀναλογίαν λείπει τὸ ἀκούσεις.

v. 22. A. Σταθευτὸς] φλογιζόμενος· σταθεύειν γὰρ τὸ κατ' ὀλίγον ὀπτᾶν, φασὶν οἱ Ἀττικοί. ††)

B, ὄψει] θεάσει. σταθευτὸς] ἱστάμενος καὶ φλογιζόμενος· σταθεύειν φασὶν Ἀττικοὶ τὸ κατὰ μικρὸν καίεσθαι, ἀπὸ τοῦ ἵστημι στάσω, καὶ τοῦ αἴθω τὸ καίω γινόμενον.

Γ. σταθευτὸς] ὀπτώμενος, φλογιζόμενος· σταθεύειν γὰρ τὸ κατ' ὀλίγον ὀπτᾶν. Ἄλλως. Σταθευτὸς, ἀπὸ τοῦ ἵστημι στήσω, καὶ τοῦ εὕω τὸ φλογίζω, ὁ ἐν τῷ ἵστασθαι φλογιζόμενος. Ἀττικὴ ἡ λέξις· ἢ τὰ κατ' ὀλίγον ἐψυγμένα καθὰ παρὰ τοις κοινοῖς ἕψηται. Φοίβῃ] ἀντὶ τοῦ καυστικῇ, λαμπρᾷ.

---

†) Sequentia des. in Rob.

††) Des. in Rob.

v. 23. *B.* χροιᾶς ἀμείψεις ἄνθος] εἴδους ἀλλάξεις τὴν λαμπρότητα. Ἀσμένῳ] χαίροντι.

Γ. Ἀσμένῳ] μετὰ περιχαρείας διάγοντι, διὰ τὸ μὴ καίεσθαι τὴν νύκτα παρὰ ἡλίου.

v. 24. *A.* ποικιλείμων] ἡ ὡς λειμὼν τοῖς ἄστροις ποικιλλομένη· ἢ ποικίλον ἔνδυμα ἔχουσα, διὰ τὸ πεποικίλθαι τοῖς ἄστροις. φάος] τοῦ ἡλίου.

B. ποικιλείμων] ἡ ποικίλον ἔνδυμα ἔχουσα, διὰ τὸ πεποικίλθαι τοῖς ἄστροις. φάος] τὴν ἡμέραν.

Γ. ποικιλείμων] ποικιλολειμωνίτις οὖσα. Ἢ καὶ ἔχουσα ποικίλα εἵματα καὶ ἱμάτια διὰ τὰ ἄστρα. Ὁ δὲ Σοφοκλῆς μέλαιναν.

v. 25. πάχνην θ' ἑῴαν ἥλιος σκεδᾷ πάλιν] *A.* Ἐκ διαδοχῆς μετὰ τὴν νύκτα σκεδάσει. †) Ἐν νυκτὶ ἴσμεν ὅτι γίνεται ἡ πάχνη· ταύτην οὖν, φησίν, ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἀνατέλλων ὁ ἥλιος ἀποσκεδάσει σοι καὶ διασκορπίσει. Ἑῴαν] τὴν ὑπὸ ἕω γενομένην, ἤτοι τὴν πρωϊνήν· δηλοῖ δέ, ὅτι οὐδὲ νύξ, οὐδὲ ἡμέρα ἔσται αὐτῷ μετὰ περιχαρείας.

B. πάχνην δ' ἑῴαν] δρόσον πρωϊνήν. σκεδᾷ] σκεδάσει.

Γ. πάχνην] ἐν νυκτὶ γενομένην. Εὔδηλον γάρ, ὅτι ἡ πάχνη κατὰ τὴν νύκτα γίνεται.

v. 26. *B.* ἀχθηδὼν] τὸ βάρος.

Γ. ἀχθηδὼν] βαρύτης, βάρος, ἤγουν τῆς ἐνταῦθα δέσεως.

v. 27. *A.* ὁ λωφήσων] ὁ ποιήσων ††) λωφῆσαι Ἡρακλῆς. Φασὶ γὰρ μετὰ ταῦτα γενόμενον τὸν Ἡρακλέα πρὸς τὸ καθάραι τῶν κακούργων καὶ λῃστῶν τὴν γῆν ἀφ' ἑαυτοῦ κεκλημένην, καὶ πρὸς πᾶν μέρος γῆς πορευόμενον παραγε-

---

†) Ἐκ δ. = σκεδ. des. in Rob.

††) Rob. σε λωφ. Postea: φασὶν ὅτι μετὰ

νέσθαι καὶ ἐπὶ τὴν χώραν, καθ' ἣν ὁ Προμηθεὺς ἐδέδετο· ἰδόντα δὲ αὐτὸν ταῖς πέτραις προσηλωμένον καὶ ὑπὸ γυπὸς τὸ ἧπαρ κειρόμενον, ὑπεραλγῆσαί τε αὐτοῦ καὶ βέλει γῦπα φονευσάμενον, ἀπελευθερῶσαι τὸν Προμηθέα τοῦ ἀποκείρεσθαι τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, καὶ μέντοι καὶ ἀπολῦσαι.

B. τρύσει] δαμάσει. Ἀποροῦσιν ἐνταῦθα, πῶς ἀνωτάτω λέγων, ἀσμένῳ τῷ Προμηθεῖ ἐπέρχεσθαι τὴν νύκτα, νῦν φησι δαμάσειν αὐτὸν τὸ ἀεὶ ἐνιστάμενον βάρος. Καί φαμεν ὅτι ἐν μὲν ἀρχῇ ἥ τε νὺξ καὶ ἡμέρα ἡδίσται ἂν δοκοῖεν, αὐτῷ τῆς μὲν νυκτὸς ἀπαλλαγὴν παρεχούσης τοῦ ἐφ' ἡμέραν καύσονος, τῆς δὲ ἡμέρας τοῦ ἀπὸ τῆς νυκτὸς ψύχους, ἐν δὲ τῷ μέσῳ βαρεῖαι καὶ δυσχερεῖς. ὁ λωφήσων] ὁ παύσων σε τούτου. οὐ πέφυκέ πω] οὐκ ἐγεννήθη ἀκμήν· Ἔστι δὲ ὁ Ἡρακλῆς.

Γ. ὁ λωφήσων] ὁ παύσων, ὁ λυτρώσων, ὁ λῆξαι ποιήσων, ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἄχθος ἀποθησόμενος. Ἐνταῦθα οὖν, τὸν Ἡρακλέα αἰνιττόμενος λέγει, ὅτι οὔπω γεγένηται ὁ παύσων σε τῆς ταλαιπωρίας, ἢ τῆς τιμωρίας.

v. 28. A. τοιαῦτ' ἀπηύρω] τοιούτων, φησίν, ἐπέτυχες, φιλάνθρωπος γενόμενος. Ἐν ἤθει δὲ ὁ λόγος, οἷον τὰ τῆς φιλανθρωπίας ἐπέχειρα τοιαῦτά σοι ἐγένετο, καὶ τοιούτων ἐπέτυχες ἀγαθῶν, ὅτι τοῖς ἀνθρώποις δέδωκας τὴν τοῦ πυρὸς χρῆσιν, τιμῶν αὐτούς, τῶν δὲ μεγίστων θεῶν τὴν ὀργὴν μὴ πτοούμενος.

B. ἀπηύρω] ἀπήλαυσας. Γ. ἀπέλαβες καὶ ἀπήλαυσας, †) Προμηθεῦ, ἕνεκα τοῦ φιλεῖν τοὺς ἀνθρώπους.

v. 29. B. θεὸς] ὤν. ὑποπτήσσων] φοβούμενος. χόλον] τὴν ὀργήν.

Γ. θεὸς] ὑπάρχων σὺ πρὸς πλείονα λύπην.

---

†) Sic etiam Eurip. Herc. fur. ἀπηλαύθην.

v. 30. *B. ὤπασας] πάρεσχες. πέραν δίκης] ἐπέκεινα τοῦ δικαίου. Ὁ γὰρ οὐκ ἠβούλετο ὁ Ζεὺς ἄδικον τε ἦν καὶ παράνομον.*

Γ. πέρα δίκης] πέραν, ἔξω δικαιοσύνης, τοῦ δικαίου.

v. 31. *Α. ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ] τοῦτό φησιν, ἀνθ' ὧν σὺ ἔπραξας τολμηρῶς, φρουρήσεις ταύτην τὴν ἀτερπῆ πέτραν, ὀρθὸς ἱστάμενος ἄϋπνος, οὐδέποτε καθήμενος. ἣν οὐ†) δυνήσῃ παρατραπῆναι. Ἀτερπῆ διὰ τὰ ἐπαγόμενα.*

B. ἀνθ' ὧν] δι' ὧν. ἀτερπῆ] ἀηδῆ. Δέον ἀτερπὴς εἰπεῖν ἀτερπῆ πρὸς τὴν πέτραν ἐπήνεγκεν. Τὸ δὲ φρουρήσεις ἀντὶ τοῦ φυλάξεις καὶ περὶ αὐτὴν ἐμμενεῖς.††) Ὁ γάρ τις φρουρεῖ, τοῦτο καὶ οἰκεῖ.

Γ. ἀνθ' ὧν] ἕνεκα τούτων. ἀτερπῆ] ἀχαρῆ. φρουρήσεις] κατοικήσεις, φυλάξεις, τηρήσεις. Πέτραν] τὸν Καύκασον.

v. 32. *B. ὀρθοστάθην] ὀρθὸς ἱστάμενος. οὐ κάμπτων γόνυ] οὐ κλίνων.*

v. 33. *Α. πολλοὺς δ' ὀδυρμοὺς] προαναφωνεῖ τὰς μονῳδίας αὐτοῦ.*

B. γόους] θρήνους. ἀνωφελεῖς] δέον ἀνωφελεῖ†††) εἰπεῖν, ἀνωφελεῖς εἶπεν, διὰ τοὺς γόους.

v. 34. *Α. Διὸς γὰρ δυςπαραίτητοι φρένες] χαλεπαὶ εἰσι καὶ ἀκαταφρόνητοι αἱ τοῦ Διὸς προσταγαί, καὶ εἰ παραιτηθεῖεν, κακοῦ πρόξενοι γίνονται. Ἢ ἀμετακίνητοί εἰσιν οἱ τοῦ Διὸς λογισμοί, καθ' ὧν ὀργισθῇ. Πᾶς δὲ νεωστὶ κρατήσας περισσῶς χρῆται τῇ ἐξουσίᾳ, ἵνα φοβερὸς δόξῃ τοῖς ὑπὸ χεῖρα· καὶ ὁ Ζεὺς νεωστὶ ἐπέβη τῆς βασιλείας.*

B. δυςπαραίτητοι] Ἀμετάτρεπτοι καὶ δυσκόλως πρὸς

---

†) f. ἧς οὐ. Haec usque ad *ἐπαγ.* des. in Rob.

††) v. *εἰσμένεις.*

†††) f. *ἀνωφελῆ*

συμπάθειαν καὶ πρὸς συμπλοκὰς ἔχουσαι. Παραίτησις γοῦν ἡ συγνώμη· ἢ δυςκόλως παραιτουμέναι καὶ ἀφιεῖσαι. ἃ ἂν ἐκτήσαντο. Παραίτησις γὰρ καὶ ἡ ἄφεσις, παραιτοῦμαι τὸ ἀπολογοῦμαι, τὸ συγγνωμονῶ, τὸ αἰτῶ, καὶ τὸ ἀφίημι.

Γ. δυςπαραίτητοι] δυςπαράτρεπτοι, δυςπαράκλητοι, ἀσυγγνωμόνητοι. Παραιτοῦμαι τὸ συγγνώμην αἰτῶ, ὡς Ἀριστείδης· παραιτεῖσθαι μὲν οὐκ οἶδα. Δυςπαραίτητος δὲ ὁ κριτὴς ὁ εἰς συγγνώμην δύςκολος. Φρένες] οἱ λογισμοί.

v. 35. Α. ἅπας δὲ τραχὺς] †) χαλεπαὶ δὲ τῶν ἀνάκτων εἰσὶν ἀπειλαὶ τῶν νέων. Ταῦτα δέ φησιν, ὡς νεωστὶ τοῦ Διὸς τὸν πατέρα ἐκβαλόντος.

Β. τραχὺς] ἀκαμπής, σκληρός, ἀπηνής. Νέον] νεωστί.

Γ. ἅπας] ὅλος. τραχὺς] ἀπηνὴς, ἄγριος. νέον κρατῇ] νεωστὶ κρατήσῃ, βασιλεύῃ, βασιλεύσῃ.

v. 36. Β. εἶεν] ἔστω ταῦτα. μάτην] ματαίως καὶ ἀκαίρως.

Γ. εἶεν] ὑπαρχέτωσαν, ἀπόθεσις τὸ σχῆμα. Ἄλλως. Τὸ εἶεν Ἀττικόν ἐστιν ὁμοῦ καὶ ῥητορικόν. Χρῶνται γὰρ τούτῳ οἱ ῥήτορες ἐν σχήματι ὑπογραφῆς ὁμοῦ καὶ ἐπιγραφῆς. Ὅταν γὰρ μέλλωσι δύο τινὰς ὑποθέσεις εἰπεῖν ἀλληλενδέτους καὶ συνεχεῖς, πληρώσωσι δὲ τὴν μίαν ὑπόθεσιν, καὶ τῆς ἑτέρας κατάρξασθαι μέλλωσι, τιθέασι τὸ εἶεν, ὡς ἐν σχήματι τῆς ἐπιγραφῆς, τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνεχῶς ὑποθέσεως. Κεῖται δὲ τὸ εἶεν ἀντὶ καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐχέτωσαν.

v. 37. Β. τί] διά. Ἐντεῦθεν ἐπεγείρει τὸν Ἥφαιστον εἰς θυμόν. Ἔχθιστον] ἐχθρότατον. οὐ στυγεῖς] οὐ μισεῖς.

Γ. Ἔχθιστον] ἀπὸ τοῦ ἔχω τοῦ κρατῶ ἔχος, καὶ πλεονασμῷ Ἔχθος.

---

†) Des. in Rob.

v. 38. *B.* ὅςτις] ὁποῖος. τὸ σὸν γέρας] ἤτοι τὸ πῦρ. τοῦτο γὰρ ἀνατέθειται Ἡφαίστῳ.

v. 39. *A.* τὸ συγγενές τοι δεινὸν] Ὁ Ἥφαιστος φησιν, ὅτι ἰσχυρὸν καὶ βίαιον ἡ συγγένεια, καὶ ἡ ἐκ παλαιοῦ συνήθεια, καὶ ὁμιλία καὶ συναναστροφή. Ταῦτα δέ φησι πρὸς τὸ Κράτος εἰπὸν πρὸς αὐτόν· διά τί οἰκτίζει τὸν Προμηθέα; τὸ δέ φησι πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ὅτι ἀληθῶς λέγεις ταῦτα. (Φησὶ συγγενές, ὅτι πυρὸς ταμίας ἐστι καὶ αὐτός. Δεινὸν] δυςχερές.) Inclusa Des. in Rob. et Faehs.

B. τὸ συγγενές τοι δεινὸν] μέγα τι πρὸς οἶκτον ἐγεῖραι ἡ πρώην συναναστροφή.

Γ. Δεινὸν] χαλεπόν, ἰσχυρόν· ὑπάρχει συναναστροφὴ δεινή.

v. 40. *A.* Ἀνηκουστεῖν] τὸ δὲ ἀνηκουστεῖν τῆς τοῦ πατρὸς Διὸς κελεύσεως, δυνατόν ἐστι πῶς; Ἐρώτησις ἔχουσα τὸ ἄλυτον, οἷόν τε πῶς; δύναται δὲ νοηθῆναι καὶ οὕτως, κατ᾽ ἐρώτησιν ἁπλῆν δοκοῦσαν ἔχειν τὸ ἄλυτον, ὡς καὶ ἐν τῷ, πῶς ἂν ἔπειτα Ὀδυσσῆος λαθοίμην; †) Ὡς γὰρ μὴ δυνατὸν λαθέσθαι ἠρώτα.

B. σύμφημ᾽] Συνομολογῶ. ἀνηκουστεῖν] παρακούειν.

Γ. σύμφημ᾽] ὁμολογῶ.

v. 41. *B.* οἷον] δυνατόν. τοῦτο] τὸ παρακούειν. δειμαίνεις] φοβῇ. πλέον] τῆς συγγενείας.

Γ. οἷόν τε πῶς;] Θαυμάσιον μέγα πῶς. Οἷόν τε πῶς; σημειῶσαι ὅτι τὸ οἷον, τὸ δυνατὸν, χωρὶς τῆς τε συλλαβῆς οὐ γράφεται.

v. 42. *A.* Αἰεί τε δὴ νηλὴς σὺ] Πρὸς τὸν Δία τοῦτο φησίν, οὐ πρὸς τὸ Κράτος. Τὸ γὰρ κράτος ἤτοι ἡ τοῦ Διὸς ἐξουσία αὐτός ἐστιν ὁ Ζεύς· πρὸς αὐτὸν οὖν τὸν λόγον ποιεῖται· εἰ γὰρ πρὸς τὸ Κράτος ἔλεγεν, οὐδετέρως ὤφειλε τὸν λόγον ἀποδοῦναι.

†) Hom. Il. K. 243.

B. αἰεί τε] Διὰ τοῦτο ἀρσενικῶς ταῦτα ἐξήνεγκεν, ἢ πρὸς τὸν Δία ἀποδιδωκὼς ταῦτα.†) Τὸ γὰρ κράτος, ἤτοι τοῦ Διὸς ἡ ἐξουσία αὐτός ἐστιν ὁ Ζεύς. νηλὴς] ἀπηνής. πλέως] πεπληρωμένος.

v. 43. *B.* ἄκος] ὠφέλεια.

v. 44. *B.* μὴ πόνει μάτην] μὴ ἐνέργει, μὴ ποίει ματαίως.

v. 45. ὦ πολλὰ μισηθεῖσα] *A.* Ἐνταῦθα μὴ δυνάμενος ὁ Ἥφαιστος ἀντειπεῖν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τέχνην τὴν χαλκευτικὴν ἀνάγει τὴν ἀρὰν, καὶ μισητὴν ἀποκαλεῖ, διότι μέλλει προςηλῶσαι τὸν Προμηθέα. Τὸ δὲ Κράτος βουλόμενον δηλῶσαι, ὅτι οὐχ ἡ αὐτοῦ τέχνη ἦν αἰτία τοῦ δῆσαι τὸν Προμηθέα, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν Δία ὑποταγὴ, φησί, τὴν τέχνην μισητὴν ἀποκαλεῖς; οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σὴ τέχνη αἰτία τῶν παρόντων πόνων, ἤτοι τῆς δέσεως τοῦ Προμηθέως, ὡς ἁπλῶς διὰ λόγου ἐστὶν εἰπεῖν.

χειρωναξία] *A.* ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία· καὶ χειρῶναξ, ὁ διὰ χειρῶν ἐργαζόμενος, ἢ ὁ τεχνίτης ὁ χειρῶν μόνον δεσπόζων. Ἠνίξατο δέ, ὅτι τὴν αἰτίαν τοῦ Διὸς εἰς τὴν τέχνην μετήγαγεν.

B. μισηθεῖσα] ὑπ' ἐμοῦ.

χειρωναξία] βάναυσος τέχνη.

v. 49. *A.* ἅπαντ' ἐπράχθη] τινές φασιν, ὅτι πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται τοῖς θεοῖς πλὴν τοῦ ἄρχειν. Τὸ δὲ ἐπράχθη ἀντὶ τοῦ ὥρισται, τετύπωται,

B. ἅπαντ' ἐπράχθη] ὅλα ἐγεγόνει ἐκ μοίρας. πλὴν κοιρανεῖν] εἰ μὴ ἄρχειν. Εἰπόντος Ἡφαίστου περὶ αὐτοῦ τέχνης ὡς εἶθεν ††) ταύτην λαχεῖν ἕτερον, τὸ Κράτος φησίν, ὡς ἅπαντα ἐπράχθη καὶ ἐγεγόνει τοῖς θεοῖς πλὴν τοῦ κοιρανεῖν καὶ ἄρχειν. Τουτέστι ἅπαντα δέδοται τοῖς θεοῖς, ὅπλα

†) fort. vitium in his latet.

††) f. εἴθε vel ἔδει

μὲν Ἄρει, Ἀρτέμιδι δὲ τόξα, Ἀπόλλωνι δὲ μουσική, σοὶ δὲ ἣν ἔχεις τέχνην, καὶ ἕτερα ἑτέροις· τὸ δὲ βασιλεύειν μόνον †) ὁ Ζεὺς ἐκληρώσατο. Ἐπεὶ οὖν οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, ἀνάγκη καὶ σοὶ ἥνπερ ἔλαχες τέχνην στέργειν, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Διός ἐπιτεταγμένα σοι ἐκτελεῖν.

Γ. ἅπαντ᾽ ἐπράχθη] ἅπαντα, φησίν, ἐτυπώθησαν καὶ ὡρίσθησαν, καὶ ἐπράχθησαν ὑπὸ τῶν μοιρῶν πλὴν τοῦ κοιρανεῖν τῶν θεῶν, ἤγουν τοῦ ἄρχειν αὐτῶν. Ἢ τὸ πλὴν ἀντὶ τοῦ ὅμως, ὅ ἐστιν οὕτω· πάντα μὲν ὑπὸ τῶν μοιρῶν ὁρίζονται, ὅμως δὲ οἱ θεοὶ ἄρχουσι καὶ ὁρίζουσι τὴν τούτων ἔχειν πρᾶξιν· ἐλεύθερος δέ, ἤτοι μὴ ἀγόμενος οὔτις ἐστί, χωρὶς τοῦ Διός. Τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι οἱ λοιποὶ θεοὶ ἄρχουσι μέν, ἀλλ᾽ ἄνευ τῆς τοῦ Διὸς βουλῆς οὐδεὶς δύναταί τι ποιῆσαι. Οἷς συγκατατιθέμενος καὶ ὁ Ἥφαιστος, φησίν, ἔγνων ὅτι οὕτως ἔχει τὰ τῶν θεῶν καὶ οὐκ ἀντιλέγω. Πρὸς ὃν τὸ Κράτος φησίν, σὺ σπεύδεις ††) λοιπὸν δεσμῆσαι τὸν Προμηθέα, ἵνα μὴ ὁ πατὴρ ἴδῃ σε βραδύνοντα καὶ ἀμελοῦντα τῶν αὐτοῦ πράξεων. Ἄλλως. Ἅπαντα, φησί, τοῖς θεοῖς πέπρακται καὶ τετέλεσται καὶ τέλεια εἰσὶ πλὴν τῆς κοιρανίας, αὕτη γὰρ ἄδηλος τοῖς θεοῖς πλὴν τοῦ Διός. Ἢ οὕτως, ὃ καὶ κρεῖττον· ἅπαντα τοῖς θεοῖς δέδοται τὰ καλά, πλὴν καὶ χωρὶς τοῦ ἄρχειν ἑαυτῶν καὶ μὴ ἔχειν τὸν δεσπόζοντα. Διὸ ἐπάγει, ὡς οὐδεὶς ἐλεύθερος εἰ μὴ Ζεύς

v. 52. Β. ἐπείξῃ] σπουδάσῃ. περιβαλεῖν] περιθεῖναι.

v. 53. ὡς] ἵνα. ἐλιννύοντα] βραδύνοντα. προσδερχθῇ] θεάσηται.

Γ. ἐλιννύοντα] Ἐλιννύω ἀπὸ τοῦ ἑλίσσω καὶ τοῦ ἀνύω. Εἰώθασι γὰρ οἱ μέλλοντες ἀνύσαι τι, ἀνασκοπεῖν πρῶτον καὶ οἷον ἐμβραδύνειν.

---

†) f. μόνος.

††) rectius οὐ σπ. ap. Faehs.

v. 54. *Α.* ψάλια] κυρίως τὰ περιστόμια τῶν ἵππων.

Β. πρόχειρα] ἕτοιμα εἰς χεῖρας. ψάλια] αἱ πέδαι. Ψάλια κυρίως τὰ χαλινὰ τῶν ἵππων, ἐνταῦθα δὲ τὰ σιδηρᾶ δεσμά.

Γ. ψάλια] οὐχὶ ἧλος, ἀλλ' ἕτερά τινα σιδήρια, εἶδος ἔχοντα τοιοῦτον, ὥστε ἁρμόσαι τῇ μασχάλῃ καὶ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος· λέγονται κυρίως τὰ χαλινὰ τῶν ἵππων.

v. 55. *Β.* νιν] αὐτὸν Brunck. αὐτὰ τὰ ψάλια. ἀμφὶ] περί. χερσὶν] αὐτοῦ. ἐγκρατεῖ σθένει] ἰσχυροτάτῃ δυνάμει.

v. 56. *Β.* ῥαιστῆρι] ἐν σφυρᾷ. θεῖνε] τύπτε. πασσάλευε] προσήλου.

v. 57. *Α.* κοὐ ματᾷ] οὐ μάτην γίγνεται.

Β. περαίνεται] τελεῖται. ματᾷ] μάτην πράττεται.

Γ. κοὐ ματᾷ] ἀρξάμενος δεσμεῖν τὸν Προμηθέα ὁ Ἥφαιστος φησὶν, ἰδοὺ πράττεται τὸ προστεταγμένον, καὶ οὐκ ἀναβάλλεταί μοι τόδε τὸ ἔργον, καὶ ἀσφαλῶς καὶ οὐ μάτην ἐργάζεταί μοι ἡ δέσις.

v. 58. *Β.* ἄρασσε] πλῆττε. μηδαμῇ χάλα] ἐν οὐδενὶ μέρει τῶν δεσμῶν ἔφεσιν δίδου. τὸ χάλα ἐκ μεταφορᾶς τῆς νηός.

v. 59. *Β.* δεινὸς] ἐπιτήδειος. εὑρεῖν] εἰς τό. πόρον] μηχανήν.

Γ. δεινὸς] δεινὸς ὢν εἰς τὸ νοῆσαι, καὶ παντοίας εὑρῆσαι μηχανάς. Ἢ μηχανικὸς ὢν ὁ Προμηθεὺς, εἰ μὴ στεῤῥῶς προσηλωθῇ, λύσεως μηχανὴν εὑρήσει.

v. 60. *Β.* ἄραρεν] ἥρμοσται. ὠλένη] ἀγκάλη.

Γ. ἄραρεν] Ὁ Ἥφαιστος ὅτι, φησίν, οὗτος ὁ σιδηροῦς †) ἀσφαλῶς ἡρμόσθη καὶ ἐνεπάγη. τὸ δὲ τοῦ Διὸς Κράτος φησὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ ταύτην τὴν σιθηρᾶν ὠλένην, ἤγουν

†) f. corruptum.

τὸν κρίκον, πεϱόνησον ἀσφαλῶς, ἵνα, δεινὸς ὢν εἰς τὸ νοῆσαι καὶ ἐφευρεῖν τέχνας, νοήσῃ καὶ μάθῃ ἐλάττων ὢν καὶ ἐπιδεέστερος ὢν τοῦ Διός. Εἶτα, ὡσανεὶ βεβαιῶν ὁ Ἥφαιστος, ὅτι ἀσφαλῶς αὐτὸν προςέδησε, φησί, πλὴν ἕνεκα τούτου οὐδεὶς ἂν μέμψαιτο μοι δικαίως, ὡς μὴ καλῶς αὐτὸν προςηλώσαντι.

v. 61. *A.* πόρπασον] πεϱόνησον. *B.* προςάρμοσον. *Γ.* πόρπαξ οὐχ ὁ ἧλος, ἀλλ' ἄλλο τι σίδηρον κατεσκευασμένον.

v. 63. *A.* σοφιστὴς] ἀπατεών.

B. μάθῃ] νοήσῃ. σοφιστὴς ὢν] ἀπατεὼν ὑπάρχων. νωθέστερος] χαυνούστερος. Τουτέστι, ἵνα γνώῃ, ὡς εἰ καὶ τὸν Δία ἀπειλεῖ καὶ σοφίζεται, ἀλλ' οὐδέν τι τελέσαι δύναται, ἐλάττων τούτου τυγχάνων. Ἢ οὕτως, ὅτι ἵνα μάθῃ νωθέστερον καὶ ἀμελέστερον καὶ ῥαθυμότερον πρὸς τὸν Δία σοφίζεσθαι. Τουτέστι, ἵνα παντελῶς ἀφίσταται τοῦ τοιαῦτα ποιεῖν πρὸς αὐτόν. Ἀντὶ δὲ τοῦ εἰπεῖν ε ἶ ν α ι, πρὸς μετοχὴν ἔτρεψεν, ὢν εἰπών, ὅπερ ἐστι κρεῖττον.

v. 63. *A.* πλὴν τοῦδε] πλὴν τοῦ Προμθέως. *B.* εἰ μὴ τοῦ Προμηθέως. μέμψαιτο] κατηγορήσῃ.

v. 64. *A.* ἀδαμαντίνου νῦν σφηνὸς] στεῤῥοῦ ἥλου σιδηροῦ. αὐθάδη γνάθον] ἤτοι ἐξοχὴν πετρίνην διὰ τῶν στέρνων αὐτοῦ βάλε, πεϱόνα, δέσμει ἀσφαλῶς. Ἢ τὸ ἀκρὸν τοῦ σιδηροῦ ἥλου καὶ τὴν ὀξύτητα. Ἢ τὴν ἀναιδῆ καὶ στωμύλον αὐτοῦ γνάθον καὶ παρειὰν μέχρι τοῦ στήθους διάπειρον· τουτέστιν ἕως καὶ αὐτῶν τῶν στέρνων κατελθέτω ἡ πεϱόνη. Κατὰ τῶν στέρνων δέ, φησί, πεϱόνα αὐτόν, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῷ ἡ ἀγχίνοια καὶ ἡ βούλη ἔγκειται, τοῖς περὶ τὴν †) καρδίαν τόποις.

---

†) Rob. περὶ τὰς καρδίας cf. Fàehs.

B. ἀδαμαντίνου] σιδηρώδους καὶ στεῤῥοῦ. σφηνὸς] τοῦ ἥλου· αὐθάδη] τραχεῖαν. γνάθον] στόμα.

Γ. σφηνὸς] στερεοῦ ἥλου, σιδηροῦ.

v. 65. B. διάμπαξ] δι᾽ ὅλου. πασσάλευε] διαπέρα. ἐῤῥωμένως] ἰσχυρῶς.

v. 66. B. σῶν] ἕνεκα.

v. 67. A. σὺ δ᾽ αὖ κατοκνεῖς] ὀκνεῖς τέλεον ἀποδεῖν. B. ὀκνηρῶς διάκεισαι πρὸς τὸ ἔργον.

v. 68. A. ὅπως] λείπει τὸ σκόπει, ὅρα. †)

B. στένεις] τὸ λυπεῖσθαι. ὅπως] ὅρα. Ἀττικῶς. οἰκτιεῖς] ἐλεήσεις.

v. 69. ὁρᾷς θέαμα] A. Λίαν ἀσφαλῶς ὁ Ἥφαιστος πεδῶν τὸν Προμηθέα φησίν, ὁρᾷς θέαμα ὀδυνηρόν, καὶ ὀφθαλμοῖς οὐκ ἀνεκτὸν μεθεῖναι. Τὸ δὲ Κράτος φησίν, ὁρῶ τοῦτον τὸν Προμηθέα ἀπολαύοντα, ὧν ἐστιν ἄξιος.

v. 71. A. μασχαλιστῆρας] δεσμά. ἀντὶ τοῦ δέσμευε αὐτὸν καὶ παρὰ τὰς πλευράς. ††) μασχαλιστῆρας] διαζώστρας ἤτοι δεσμούς.

Γ. ἀλλ᾽ ἀμφὶ] ἀλλὰ βάλε τῷ περὶ τὰς πλευρὰς αὐτοῦ μασχαλιστῆρι διαζώστρας, ἤτοι δεσμά. Ἀνάγκη γάρ ἐστι ποιῆσαι τοῦτο ἤτοι τὸ βαλεῖν μασχαλιστῆρας.

v. 72. A. δρᾶν ταῦτ᾽ ἀνάγκη] Ἀναγκαῖόν ἐστι ποιῆσαι τοῦτο, ἤτοι τὸ βαλεῖν μασχαλιστῆρας. Σὺ οὖν μὴ πρόστασσέ μοι συνεχῶς καὶ λίαν. Τὸ δὲ φησὶ πρὸς αὐτὸν ὄντως δὴ κελεύσω, ἔτι δὲ καὶ κραυγάσω, περόνησον.

B. ἐγκέλευ᾽ ἄγαν] πρόστασσε λίαν.

v. 73. B. ἦ μὴν] ὄντως. κἀπιθωΰξω.] ἐπεμβριμήσομαι. πρὸς] πρὸς τούτοις.

---

†) λείπει τὸ des, ibid.

††) ἀντὶ — πλευράς des. ibid.

v. 74. *A.* χώρει κάτω] διὰ τοῦ χώρει κάτω τὸ μέγεθος ἐνέφηνε τοῦ δεσμευομένου θεοῦ. κίρκωσον] ἀντὶ τοῦ κρίκωσον.

B. χώρει κάτω] ἐν τῷ βάθει. Ἐπειδήπερ ἄνω περὶ τὰς πλευρὰς μασχαλιστῆρας ἐνέβαλεν ἔδει δὲ καὶ πρὸς τοὺς πόδας τοῦτο ποιῆσαι· διὰ τοῦτο πρὸς αὐτόν φησιν ὡς ἐπειδήπερ τὰ ἄνω καλῶς προσηλώθησαν, χώρει κάτω, τῦτο καὶ πρὸς τοὺς πόδας ποιῆσαι· †) διὰ τοῦ χώρει κάτω τὸ μέγεθος ἐνέφηνε τοῦ δεσμουμένου θεοῦ. Χωρῶ τὸ δέχομαι, οἷον τοσοῦτον ὕδωρ τόδε τὸ ἄγγος χωρεῖ· καὶ χώρα ἡ ἄδεια, καὶ ἐλευθερίαν ἐγχωρεῖν, τὸ ἐνδέχεσθαι· χωρῶ καὶ τὸ ἔρχομαι, ἀφ᾽ οὗ συγχωρῶ, ὅταν ἑκὼν ἐκλύω, καὶ παραχορῶ, ὅταν ἄκων ἀπολύω, καὶ προχωρεῖ ἀντὶ τοῦ προβαίνει, καὶ ἀναχωρεῖ τὸ αὐτό. χώρει ἀντὶ τοῦ ἀφίστασαι, ††) ὑποχώρει ἀντὶ τοῦ ὑπέρχου.

κρίκωσον βίᾳ] δέσμευσον αὐτὸν βιαίως.

Γ. κάτω] ἐν βάθει τὴν κρίκον περόνησον.

v. 75. *B.* οὐ μακρῷ πόνῳ] ἀλλὰ συντόμως. †††)

v. 76. ἐῤῥωμένως νῦν θεῖνε] *A.* τοῦ Ἡφαίστου εἰπόντος, ὅτι καλῶς ἤδη πέπρακται τὸ ἔργον, ὅτι καὶ Προμηθεὺς ἀσφαλῶς διεπερονήθη, φησὶ τὸ τοῦ Διὸς Κράτος πρὸς αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀρκούντως τῷ βάρει τοὺς κίρκους ἐνέβαλες, νῦν τύπτε ἰσχυρῶς τὰς διατόρους πέδας, τὰς διαπειρούσας, καὶ τιτρώσκούσας, ἤτοι τοὺς δεσμοὺς τοὺς σιδηροῦς. Ἢ διατόρους πέδας, τὰς διατετορνευμένας.

B. ἐῤῥωμένως θεῖνε] ἰσχυρῶς τύπτε. διατόρους πέδας] τοὺς μεγάλους δεσμούς.

---

†) hic locus integer. (a διὰ — διὰ) omissus est in Edit. Schuetz.

††) f. ἀποχωρεῖ ἀντὶ τοῦ ἀμφίσταται.

†††) pro πόνῳ legit χρόνῳ Schol.

v. 77. ὡς οὐπιτιμήτης] *Α.* καλῶς, φησί, καὶ στερεῶς τύπτε τὰς πέδας τοῦ Προμηθέως. Ὁ γὰρ προςτάξας τοῦτο τὸ ἔργον, ἤγουν ὁ Ζεὺς, δεινός ἐστι καὶ βαρὺς, ἢ ὁ τοῦ ἔργου ἐπιστάτης· ἢ ὁ ζημιώτης καὶ ὁ ἐκδικητής. Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Κράτους φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἥφαιστος. ἐκτραπέλου μέντοι πάντως πεποιημένου τοῦ προςώπου αὐτοῦ καὶ ἀναιδοῦς· ἁρμόζεται τῇ μορφῇ σου καὶ προςήκοντα ταῦτα πάντα τὰ τραχέα ῥήματα. Τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν σὺ γίνου μαλθακὸς καὶ εὐγνώμων, ἐμοὶ δὲ ἕνεκα τῆς αὐθαδίας μὴ ἐπονείδιζε τὰ ἐκ φύσεως προςόντα.†) Ἄλλως. Οὐπιτιμητής, ὁ ἐπιτιμᾶν μέλλων σοι εἴγε ἀμελήσῃς, ὁ Ζεύς.

Β. ὡς οὐπιτιμητής γε τῶν ἔργων βαρύς.] ὅτι ὁ ἐξεταστὴς καὶ εὐθύνας ἐπάξων, εἰ φαῦλα φωράσεται, χαλεπός, ἀνύποιστος.

v. 78. *Β.* ὅμοια μορφῇ] ἁρμόζοντα τῷ ἀγρίῳ σώματι τὰ τραχέα ῥήματα σου. μορφῇ] τῇ σῇ. γηρύεται βοᾷ.

v. 79. *Β.* μαλθακίζου] ταπεινοῦ. αὐθαδίαν] ἀλαζονείαν.

v. 80. *Β.* μὴ 'πίπλησσε μοι] ὀνειδιστικῶς πρόφερε.

v. 81. *Α.* ὡς κώλοισιν] ἐν χερσὶ καὶ ποσὶ τὰ δεσμὰ ἔχει.

Β. στείχωμεν] ἀποχωρῶμεν. ὡς] ἐπεί. κώλοισιν] ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ, τοῖς ποσίν. ἀμφίβληστρ'] δεσμά.

Γ. στείχωμεν] βαδίζωμεν, ὑποχωρῶμεν, συμβουλευτικόν. Ἐπεὶ ποσὶ καὶ χερσὶ τὰ δεσμὰ ἔχει, τουτέστιν ἅπαν τὸ σῶμα προςήλωται, ἀναχωρῆσαι χρεία.

v. 82. Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε] *Α.* Ἰδὸν τὸ κράτος ἀσφαλῶς δεσμηθέντα τὸν Προμηθέα φησὶ πρὸς αὐτόν, νῦν ὕβριζε καὶ καταφρόνει τοῦ Διός. Ἐνταῦθα καὶ κλέπτων τὴν τιμὴν

---

†) Ἄλ. sequentia des. in Rob. cf. Faehs.

τοῦ Διός δίδου τοῖς ἀνθρώποις· πῶς δύνανταί σε οἱ ἄνθρωποι ἐλευθερῶσαι τούτων τῶν δεσμῶν; ψευδῶς ὀνομάζουσί σε οἱ θεοὶ Προμηθέα, χρεία γάρ σοι ἑτέρου Προμηθέως δυναμένου σοι σαφηνίσαι, ποίῳ τρόπῳ ἐλευθερωθήσῃ τῶνδε τῶν δέσμῶν. Ἀπὸ τοῦ οἰκείου ὀνόματος διαβάλλει αὐτόν, ὅτι προνοητὴς ὢν τῶν μελλόντων — τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ Προμηθέως ὄνομα — οὐ προενόησε τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβῆναι, οὔτε δύναται ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι ἀπὸ τῶν δεσμῶν.

ἐνταῦθα] Β. τούτοις συνὼν τοῖς δεσμοῖς. ὕβριζε] θρασύνου καὶ μεῖζον θεῶν φρόνει.

v. 83. συλῶν] Β. κλέπτων. ἐφημέροισι προστίθει] τοῖς θνητοῖς δίδου.

ἐφημέροισι] Γ. Ἐφήμεροι κυρίως λέγονται οἱ κώνωπες, οἵ τινες ὄντες ἔσωθεν τοῦ πίθου ζῶσι, ἀποσκεπάσαντος δὲ τοῦ πίθου, καὶ ἰδόντες αὐτὸ τὸ φῶς οὐκέτι ζῶσιν· ἐξ αὐτῶν δὲ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐφήμεροι.

v. 84. οἷοί τε] Β. δυνατοί. ἀπαντλῆσαι] ἐλευθερῶσαι.

v. 85. ψευδωνύμως] Α. Εὐφυῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ἔλαβε τὸ νόημα· Προμηθεὺς γάρ ἐστιν ὁ προορῶν τὰ μήδεα, τροπῇ τοῦ Δ εἰς Θ. Τέχνης] τῶν δεσμῶν. †)

ψευδωνύμως] Β. ψευδῶς. δαίμονες] οἱ θεοί.

v. 86. αὐτὸν γάρ σε δεῖ Προμηθέως] Β. χρεία ἐστι Προμηθείας. Ἡ δὲ σύνταξις, ὡς τό, χρεὼ βουλῆς ἐμέ τε καὶ σέ, δοτικὴν γὰρ ἔδει εἰπεῖν, νῦν δὲ πρὸς αἰτιατικὴν ἐπήνεγκε λαμβανομένης ἔξωθεν τῆς εἰς.

δεῖ] Γ. χρεία γάρ σοι ἀνθρώπου συμβουλευομένου, τίνι τρόπῳ ἐκβληθῇς τοῦ τεχνηέντως κατεσκευασμένου δεσμοῦ.

v. 87. ὅτῳ] Β. τίνι. ἐκκυλισθήσῃ] ἐλευθερωθήσῃ. τέχνης] τῆς τοῦ Ἡφαίστου.

v. 88.

---

†) Εὐφυῶς sq. des. in Rob.

v. 88. ὦ Διὸς αἰθὴρ] *A.* Ἁρμοζόντως φησὶν ὁ ποιητὴς μηδ᾽ εὐθὺς ἀντειπεῖν τὸν Προμηθέα, ἵνα μὴ δόξῃ ἄφρων καὶ αὐθάδης· μετὰ δὲ τὸ ἀποχωρῆσαι τοὺς κολαστὰς προςμαρτύρεταί τὸν αἰθέρα καὶ τοὺς ἀνέμους, ἤτοι τὰ ἀέρια στοιχεῖα, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγάς, τὴν ὑγρὰν φύσιν. Καὶ τὴν γῆν, τὴν ξηρὰν φύσιν, καὶ τοῦ ἡλίου τὴν φύσιν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· θεάσασθέ με, οἷα πάσχω κακὰ καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ ἐγὼ θεὸς ὤν. Ἀλλάσσει δὲ εὐθὺς τὴν λέξιν, καί φησι, δέρχθητε, ἀντὶ τοῦ ἴδετε, οἵαις τιμωρίαις διακοπτόμενος κακοπαθήσω ἐς τὸν διηνεκῆ χρόνον. Τοιοῦτον γὰρ δεσμὸν ἐξεῦρεν ἐπὶ μοὶ ὁ νέος ἡγεμὼν τῶν θεῶν ἤγουν ὁ Ζεύς. (Ἄλλως. Τεχνικὸν τὸ μὴ εὐθὺς εἰςάγειν λαλοῦν τὸ σινεκτικὸν πρόςωπον, πρὸς ἐρεθισμὸν τοῦ ἀκροατοῦ.) μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. (Δεῖ δέ, πάντων ἀποστάντων.) †)

ὦ Διὸς αἰθὴρ] *B.* νῦν τὰ τέσσαρα ἐπιβοᾶται πρὸς οἶκτον στοιχεῖα, πῦρ, ἀέρα, ὕδωρ, γῆν· ἐπειδὴ καὶ ἥλιος διὰ τούτων διέρχεται καὶ τῶν ἑκάστοτε γιγνομένων ἐστι θεατής, προςειλήφει καὶ τοῦτον τῇ ἐπικλήσει. ταχύπτεροι] ταχεῖαι, καὶ τάχος τοῖς πτεροῖς τῶν ὀρεῶν παρέχουσαι.

ταχύπτεροι] *Γ.* Οἱ ἄνεμοι κατὰ μὲν Ἀναξαγόραν ἐκ τῆς γῆς γίνονται, καθ᾽ Ὅμηρον δέ, πρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἀναξαγόρας τὸ ὑλικόν φησιν αἴτιον τῶν ἀνέμων, Ὅμηρος δὲ τὸ ποιητικόν, μᾶλλον δὲ ἀμφότεροι τό τε ὑλικὸν αἴτιον καὶ ποιητικόν· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ λέγειν, τοὺς ἀνέμους ἰκμένους ἤτοι ἰκμώδεις, καὶ καθύγρους, τὸ ὑλικὸν αὐτῶν αἴτιον λέγειν τὴν ἰκμάδα καὶ δρόσον. Ἐκ δὲ τοῦ λέγειν αὐτοὺς ὁρμᾶν πρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων τὸ ποιητικόν φησιν αἴτιον. Ἰκμὰς γὰρ λεπτυνθεῖσα ἀὴρ γίνεται· ἀὴρ δὲ ἔτι ἀναχθεὶς καὶ λυπτυνθείς, πνεῦμα.

---

†) Inclusa des. in R. — Pro *μόνος* f. *μόνον*, aut significat *μονωθείς*, ut lat. solus.

v. 98. ποταμῶν τε πηγαὶ] B. ὦ. ποντίων] τῶν θαλασσίων.

v. 90. γέλασμα] A. Καλῶς †) εἶπε γέλασμα τὸ χῦμα ἐκ μεταφορᾶς τῶν γελώντων καὶ διαχεομένων. Ὥςπερ γὰρ ἐκεῖνοι εὐφραινομένης τῆς καρδίας γελῶσι, γελῶντες δὲ διαχέονται καὶ εὐρύτατοι ποιοῦνται τῶν στομάτων αὐτῶν· ὥπερ πάλιν οἱ λυπούμενοι συστέλλονται τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐμφύτου θερμοῦ αἵματος συστελλομένου· οὕτω καὶ τὸ κῦμα ὡςανεὶ γελᾷ καὶ διαχέεται συχνὸν ἐρχόμενον καὶ ἐπάλληλον. Ἄλλως. Γέλασμα διάχυμα.

ἀνήριθμον γέλασμα] B. ἄπειρον χῦμα, πλάτος. Ἐκ μεταφορᾶς τῶν γελώντων· οἱ γὰρ γελῶντες ἐξήπλωνται. Παμμῆτορ] ἡ πάντων μήτηρ καὶ τροφός, ζώων λέγω καὶ σπερμάτων καὶ ἀνθρώπων.

v. 91. καὶ τὸν πανόπτην] A. ἤλλαξε τὴν φράσιν. ††)

πανόπτην] B. τὸν πάντ᾽ ἐφορῶντα· τὸν πάντα βλέποντα, ἢ τὸν ὑπὸ πάντων βλεπόμενον.

v. 92. ἴδεσθε] B. θεάσασθε. θεὸς] ὤν.

v. 93. δέρχθηθ᾽] B. θεάσασθε. αἰκίαισι·] τιμωρίαις.

v. 94. τὸν μυριετῆ] A. πολυετῆ. Ἐν γὰρ τῷ Πυρφόρῳ τρεῖς μυριάδας φησὶ (δεδέσθαι) αὐτόν.

διακναιόμενος] B. διακοπτόμενος καὶ προσταλαιπωροῦν. μυριετῆ] πολύν· τρεῖς μυριάδας αὐτόν φασι δεδέσθαι.

v. 95. ἀεθλεύσω] B. μετ᾽ ἄθλου καὶ κακότητος διάξω.

v. 96. τάγος] B. ἡγεμών. ἔξευρ᾽] ἐμηχανήσατο.

v. 97. ἀεικῆ] B. ἀπρεπές. †††)

v. 98. τὸ παρὸν] B. τὸ ἐνιστάμενον. ἐπερχόμενον] μέλλον.

---

†) Rob. κακῶς; ibd. Ἄλλ. sq. om.

††) Des. in Rob.

†††) f. ἀπρεπέα (ῆ)

αἶ αἶ] Γ. φεῦ φεῦ, στενάζω καὶ τὸ παρὸν, καὶ τὸ ἐπερχόμενον πῆμα.'

v. 100. τόνδ' ἐπιτεῖλαι] Α. ἀντὶ τοῦ ἐπιτελεσθῆναι. Ὡς τόδε.

Νόστον ὃν ἐκ Τροίας ἐπετέλλετο Παλλὰς Ἀθήνη. †)

χρὴ] Β. ἀπόκειται. ἐπιτεῖλαι] φανῆναι.

v. 101. καί τοι τί φημι;] Α. Ἀποδυρόμενος ὁ Προμηθεύς, ὡςανεὶ ἄγνοιαν προβαλλόμενος τῆς τελευτῆς καὶ τῶν συμβάντων αὐτῷ κακῶν, ἐρωτᾷ, πότε ἥξει ἐλευθερία τῶν δεσμῶν· εἶτα γνοὺς ὡς αὐτός ἐστιν ὁ Προμηθεὺς, καὶ οὐ μόνον τὰ αὐτῷ συμβησόμενα ἐπίσταται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέροις, φησὶ, τί φημι ἐγώ; τὰ πάντα ἐπίσταμαι ἀκριβῶς· τὰ μέλλοντα δέ μοι συμβήσεσθαι οὐδεμίαν βλάβην κομίσουσί μοι.

τί φημι] Β. τοῦτο.

v. 102. Σκεθρῶς] Α. ἀκριβῶς. ποταίνιον] νέον, πρόςφατον, οὐ προορατόν (μοι.) ††)

σκεθρῶς] Β. ἀκριβῶς. ποταίνιον] ἀπροςδόκητον, ἄγνωστον.

ποταίνιον] Γ. τὸ ἀπροόρατον, ἀπὸ τῆς πρὸ προθέσεως, καὶ τοῦ αἶνος, ὁ λόγος, ἤγουν τὸ μὴ γενόμενον εἰς ἐμὲ καὶ δεύτερον καὶ ἄλλο. Διότι ἐγὼ προγινώσκω τὰ πάντα.

v. 103. Πῆμ'] Β. βλάβη. ἥξει] ἐπέλθῃ.

χρὴ] Γ. χρὴ δὲ ἑκάστῳ ὑπομένειν τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ τύχην καὶ μοῖραν ὥςπερ κἀμοί. Ὑπομένειν δὲ ὡς λίαν γιγνώσκων τὸ τῆς ἀνάγκης σθένος, ἤγουν τὴν δύναμιν τῆς εἱμαρμένης ἀκαταμάχητον οὖσαν καὶ ἀήττητον.

v. 104. αἶσαν φέρειν ὡς ῥᾶστα] Β. μοῖραν ὑπομένειν εὐκόλως.

---

†) Versus Odyss. 337. ex memoria laudt.

††) μοι et v. 94. δεδέσθαι des. in R.

v. 105. ἀνάγκης] B. τῆς βίας. ἀδήριτον] ἀμάχητον. σθένος] δύναμις.

v. 106. οὔτε σιγᾶν] A. οὔτε σιγᾶν δύναμαι. ἀλγῶ γάρ· οὔτε μὴ †) ἐλέγχειν, εὐλαβοῦμαι γὰρ Δία.

ἀλλ' οὔτε] B. ἔξεστί μοι τάςδε τὰς τύχας λέγειν τε καὶ σιγᾶν. Σιγᾶν μέν, ὅτι μὴ βουλομένου τοῦ Διὸς τὸ πῦρ ἔκλεψα, λέγειν δέ, ὅτι τοῖς βροτοῖς γέρα παρέσχον, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐφιλανθρωπευσάμην δούς τε τὸ πῦρ καὶ πάνθ' ὅσα προςῆκε σφᾶς εἰδέναι διδάξας.

σιγᾶν] σιωπᾶν. τύχας] τὰς ἐμὰς δυςτυχίας.

ἀλλ' οὔτε σιγᾶν] Γ. ὅμως οὔτε σιγᾶν δύναμαι τὰς τύχας, ἀλγῶ γάρ· οὔτε μὴ σιγᾶν, ἤτοι λαλεῖν, εὐλαβοῦμαι γὰρ τὸν Δία. Ἄλλως. Ἀλλ' οὐ δύναμαι ταύτας τὰς τύχας σιγῆσαι. ἐὰν γὰρ ταύτας σιγήσω, λύπην τῇ ψυχῇ μου φέρω. Τὸ τοσοῦτον γάρ τις λυπεῖται ἐκ τῆς ἐκθλίψεως, ὁ συγχαίρει, ὅταν ἔκδηλα ποιῇ καὶ πρὸς ἕτερον λέγῃ τὰ λυποῦντα αὐτόν. Εἰ δὲ μὴ σιγήσω, ἤτοι ἐὰν λαλήσω καὶ εἴπω τὰ λυποῦντα με, τὸν Δία παροτρύνω εἰς ὄργην ἐμήν.

v. 108. οἷον] B. δυνατόν. τὰς] ταύτας. γέρα] τιμάς.

v. 108. πορῶν] B. παρασχών, δοὺς ἐγώ. ὑπέζευγμαι συνεζευγμένος εἰμί.

v. 109. ναρθηκοπλήρωτον] B. νάρθηκα μέσον ††) θηρῶμαι] μετὰ μηχανῆς λαμβάνω. πυρὸς] τοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ ἐσομένου.

---

†) f. δή. Postea τὸν Δία R.

††) f. μεσὸν. Hesych. Ναρθηκοπλήρωτον δὲ θηρῶμαι πυρὸς πηγὴν] τὴν ἐν νάρθηκι θησαυρισθεῖσαν, πάροσον τῷ νάρθηκι ἐχρῶνται πρὸς τὰς ἐκζωπυρήσεις τοῦ πυρὸς, ὅθεν καὶ τῷ Διονύσῳ ᾠκείωσαν αὐτόν. διά τε τὰς ἐν ταῖς θοίνοις τῶν δένδρων ἀφάς, καὶ διότι θερμός ἐστι φύσει ὁ οἶνος ἢ πυρώδης οἶνος τῷ πυρὶ ἶσον ἔχει μένος. — Ἐρατοσθένης.

v. 110. πηγὴν κλοπαίαν] Α. πᾶσα οὐσία μείωσιν πάσχει· τὸ δὲ πῦρ ἐν ὅσῳ κἂν τὸ τυχὸν ἔχῃ, πάλιν αὔξεται. Ὁ εἰδὼς πρῶτος ὁ ποιητὴς εἶπε Σπέρμα πυρός· καὶ τὸ σπέρμα γὰρ ἐξ ἐλαχίστου αὔξεται. Πρὸς τοῦτο οὖν ἀντεμηχανήσατο Αἰσχύλος, πηγὴν εἰπών· καὶ αὐτὴ γὰρ ἐκ τοῦ τυχόντος αὔξεται. †)

πηγὴν κλοπαίαν] Β. Ῥίζαν καὶ ἀρχήν· πηγὴν κλοπαίαν εἶπεν, ὅτι πᾶσα οὐσία μέτρον δέχεται, τὸ δὲ πῦρ ἂν τὸ τυχὸν εὑρεθῇ, ἤτοι σμικρότατος σπινθὴρ, ὅλῃ τῇ βίᾳ αὔξεται. Πάλιν πηγὴν οὖν εἶπε πυρὸς, ὅτι πολὺ αὔξεται ἐκ μικροῦ. Δέον εἰπεῖν κλοπαίου κλοπαίαν εἶπε πρὸς τὸ πηγήν. Τοιοῦτον δέ ἐστι καὶ τὸ ναρθηκοπλήρωτον, ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν ἐντὸς νάρθηκος. Ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, τό τε κλοπαίαν τό τε ναρθηκοπλήρωτον, οἱονεὶ ἐπεξήγησις τοῦ θηρῶμαι, εἰπὼν γὰρ, θηρῶμαι δὲ πηγὴν πυρός, ὤφειλεν εἰπεῖν καὶ τίνα τρόπον ἐθηράσατο.

πηγὴν] Γ. Θηρῶμαι δὲ καὶ σφετερίζομαι καὶ παρέχω τοῖς ἀνθρώποις πηγὴν πυρὸς κλοπαίαν τῷ νάρθηκι, ἤγουν ἔσω νάρθηκος, ἀντὶ τοῦ βαλῶν. Πηγὴν δὲ πυρὸς εἶπεν, ὅτι πᾶσα οὐσία μείωσιν δέχεται, τὸ δὲ πῦρ κἂν τὸ τυχὸν εὑρέθῃ, ἤτοι σμικρότατος σπινθὴρ, ὑποτεθῇ δὲ ὕλῃ τινι, πάλιν αὔξεται. Διὰ τοῦτο δὲ εἶπε πηγὴν πυρός, ὅτι ἐκ τοῦ μικροῦ αὔξεται.

v. 111. πόρος] Β. πόρισμος τοῦ ζῆν.

v. 112. τοιάσ δε ποινὰς] Β. τοιῶνδε ἁμαρτημάτων ποινὰς ἔδει εἰπεῖν, νῦν δὲ πρὸς τὸ ποινὰς τὴν σύνταξιν ἀπέδωκεν. ποινὰς] βλαβάς. ἀμπλακημάτων] ἕνεκα. τίνω] δίδωμι.

τοιάσδε] Γ. ἐγὼ γὰρ παρασχὼν τοῖς ἀνθρώποις τι-

†) Proreus aliter Rob. πηγὴν εἶπεν, καὶ γὰρ αὕτη ἐκ τοῦ τύχοντος αὔξεται; καὶ πρότερον, σπέρμα γὰρ ἐξ ἐλαχίσου αὔξεται.

μὴν, τὴν διὰ τοῦ πυρὸς λέγω, ἐνεπάγην ταύταις ταῖς συμφοραῖς.

v. 113. ὑπαίθριος] B. ὑπὸ τὴν αἰθρίαν, ὑποκάτω τοῦ αἰθέρος, ἐκτὸς στέγης τινός. πασσάλευτος] πασσαλευόμενος, †) κεκαρφομένος.

v. 114. ἃ αἳ] A. ἐκπλήξεως ἐπιῤῥήματα.

ἃ αἳ] B. ἐκπληκτικόν.

v. 115. τίς ἀχώ, τίς ὀδμα] A. ἴσως αἱ Ὠκεανίδες εὐωδίας ἔπνεον. Αἰσθητὴ δὲ ἡ ὀσμή, οὐχ ὁρατή· διὸ καὶ ἀφεγγῆ ταύτην φησίν· ὡς ἀθεώρητον οὖσαν διὰ τῆς ὀσμῆς προνοεῖν τὴν τῶν Ὠκεανίδων ἄφιξιν.

ἀχὼ] B. φωνή. ὀδμα] ὀσμή. Ἴσως αἱ Ὠκεανίθες εὐωδίαν ἔπνεον, αἰσθητὴ δὲ ἡ ὀσμή, οὐχ ὁρατή, διὸ καὶ ἀφεγγῆ ταύτην εἶπεν, ὡς ἀθεώρητον, διὰ τῆς ὀσμῆς οὖν προνοεῖται ††) τὴν τῶν Ὠκεανίδων ἄφιξιν. προςέπτα] προςῆλθε. ἀφεγγὴς] ἀόρατος.

v. 116. κεκραμένη] A. ἡμιθεῶν. †††)

θεόσυτος] B. ἐκ θεῶν ὁρμηθεῖσα. βρότειος] ἀνθρωπίνη. κεκραμένη] ἡρωϊκή.

v. 117. τερμόνιον ἐπὶ πάγον] A. ἐπὶ τελευταῖον μέρος τῆς γῆς· ἐπειδὴ τέλος τῆς οἰκουμένης ὁ Καύκασος. Ἢ, οὗ ††††) ἐγὼ πρὸς τὸ πέρας εἰμὶ δεδεμένος· ἐπὶ γὰρ ἄκρου προςδέδεται.

ἵκετο] B. ἦλθε. τερμόνιον] τὸν τελευταῖον. πάγον] τὸν τραχὺν καὶ κρημνώδη τόπον.

v. 118. πόνων] B. τῶν κακοπαθειῶν. θεωρὸς] θεατής.

ἐπὶ] Γ. ἡ ἐπί, ὅταν στάσεως μετὰ γενικῆς, ὅταν δὲ

---

†) f. πεπασσαλευμένος

††) προνοεῖ v. προνοεῖν

†††) Des. in R.

††††) deest οὗ Rob. — Post προςδέδεμαι ut ap. Faehs.

κινήσεως μετὰ αἰτιατικῆς. πάγον] ἐπὶ τέλει τοῦ Ὠκεανοῦ ὁ Καύκασος. Πάγος δὲ παρὰ τὸ πήσσεσθαι ἐν αὐτῷ τὰ ὕδατα· ἢ διὰ τὸ τὰς πηγὰς ἐξ αὐτῶν τῶν ὀρῶν κατέρχεσθαι.

v. 119. ὁρᾶτε δεσμώτην] Α. διὰ τοῦτο Δεσμώτης ἐπιγέγραπται.

ὁρᾶτε] Β. πρὸς τὴν ὑπολειφθεῖσαν αὐτῷ φαντασίαν τοῦτο λέγει.

δύςποτμον] δυςτυχῆ. Τὸ δύςποτμον οὐ πρὸς τὸν δεσμώτην, πρὸς τὸν θεὸν συντακτέον.

v. 120. πᾶσι θεοῖς δι' ἀπεχθείας] Α. Πάντες οἱ θεοὶ ὀργίζονται τῷ Προμηθεῖ διὰ τὸ πῦρ. Ἐκ γὰρ τούτου πάντα ῥᾷστα εἶχον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὐκέτι ἔθυον συνεχῶς. Φασὶ γὰρ τὸν Προμηθέα κεκλοφέναι ἀπὸ τοῦ Διὸς τὸ πῦρ, βαλεῖν τε νάρθηκι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις καταγαγεῖν. Τοῦτο δὲ μυθῶδες. Τὸ δ' ἀληθὲς οὕτως ἔχει· πῦρ καλεῖται ἡ γνῶσις, διὰ τὸ δραστήριον. Προμηθεὺς δὲ καλεῖται ἡ προμήθεια, καὶ ἡ πρωτόπλασις, ἣν δέδωκεν ὁ θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἔχειν καὶ φυλάττειν, καὶ μή τινος φροντίζειν. †) Ὁ δὲ ταύτην λαβὼν οὐκ ἐφύλαξεν, ἀλλ' ἤρξατο φροντίζειν, καὶ λέγειν τὰ μὴ δέοντα, καὶ προβουλεύειν. Οὕτως οὖν κλέπτης λέγεται τῆς προμηθείας τῶν θεῶν. Ὅτι δὲ νάρθηκι ἔβαλε τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸ προςφόρως· ἀπὸ γὰρ τῆς οἰκείας σοφότητος ††) τοῦ νοοῦ ἤρξατο φροντίζειν, καὶ προλέγειν τὰ μὴ δέοντα.

πᾶσι θεαῖς] Β. πάντες γὰρ οἱ θεοὶ ὠργίζοντο πρὸς τὸν Προμηθέα διὰ τὸ πῦρ, ἐκ τούτου γὰρ πάντα ῥᾷστα εἶχον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὐκέτι ἔθυον αὐτοῖς.

v. 121. δι' ἀπεχθείας] Β. ἐν ἔχθρᾳ.

---

†. Haec Christianas et Platonicas rationes referunt. v. Quaes. C. V. — cf. Neandri Denkwürd. d. Christenths. I. p. 235 — 240.

††) v. σαφρότητός τ. νοός

v. 122. εἰςιχνεῦσι] Β. διάγουσι. Καλῶς δὲ εἶπε τὸ ὁπόσοι τὴν Διὸς αὐλὴν εἰςιχνεῦσιν, ὥςπερ εἰ ἔλεγεν ὁπόσοι Διὸς φίλοι, ἦσαν γὰρ καὶ ἕτεροι, οἳ οὐ προςεῖχον Διΐ, τοιοῦτοι δὲ οἱ Τιτᾶνες.

εἰςοιχνεῦσι] Γ. ἀπὸ τοῦ οἴχω, οἰχνῶ, ὥςπερ καὶ ἵκω ἱκνῶ. Σχῆμα τὸ λεγόμενον καινοπρεπές. Ἔστι δὲ τῶν Ἀττικῶν, τοῦτο γὰρ πρὸς τὸν νοῦν καὶ τὸ σημαινόμενον τῆ λέξεως ἀφορῶσιν.

v. 123. φιλότητα βροτῶν] Β. ἀγάπην, ἣν εἶχον ἐς τοὺς βροτούς.

v. 124. φεῦ, φεῦ] Α. πλησιέστερον γενομένης τῆς τῶν Ὠκεανίδων πληθύος, ἤδη καὶ τῆς τῶν πτερύγων ἠχοῦς αἰσθάνεται, καί φησι, τί δή ἐστι τὸ κίνημα τῶν ὀρνέων, ὅπερ ἀκούω πλησίον; ὑποσυρίζει γὰρ ὁ αἰθὴρ ἐλαφραῖς πνοαῖς πτερύγων. Φησὶν οὖν ὁ χορὸς τῶν Ὠκεανίδων πρὸς αὐτόν Μηδαμῶς φοβηθῇς, Προμηθεῦ· προςέβη γὰρ ἐνταῦθα πληθὺς φίλων ἐν ταχυτάτῃ κινήσει τῶν πτερύγων, μόλις πείσασα τὴν τοῦ πατρὸς Ὠκεανοῦ διάνοιαν.

κινάθισμα] κίνημα πλήθους. Παραγώγως. (Ἐξ οὗ πλῆθος παραγίνεσθαι ὑπακούεται.) Incl. des. Rob.

κινάθισμα] Β. κίνημα, ὁρμήν.

v. 125. πέλας] Β. τοῦ Καυκάσου. οἰονῶν] ὀρνέων. αἰθὴρ] ὁ ἀήρ. ἐλαφραῖς] ἐλαφρῶν.

v. 126. ῥιπαῖς] Α. ὁρμαῖς.

πτερύγων] Β. ἐκ τῶν πτερύγων γινομέναις.

v. 127. φοβερὸν] Β. φόβου ἄξιον. τὸ προςέρπον] τὸ εἰςερχόμενον.

v. 128. μηδὲν φοβηθῇς] Α. ὁ ῥυθμὸς Ἀνακρεόντειός ἐστι κεκλασμένος πρὸς τὸ θρηνητικόν. Ἐπεδήμησε γὰρ τῇ Ἀττικῇ Κριτίου ἐρῶν, καὶ ἠράσθη λίαν τοῖς μέλεσι

τοῦ †) τραγικοῦ. Ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐν παντὶ τόπῳ, ἀλλ' ἐν τοῖς θρηνητικοῖς, ὡς καὶ Σοφοκλῆς Τηρεῖ. ††) Ἐστὶ δὲ ταῦθ' ὅμοια τῷ· Οὐδ' αὖ ἐάσεις [με] μεθύοντ'
οἴκαδ' ἀπελθεῖν. †††)

φιλία γὰρ ἥδε] αὕτη ἡ φάλαγξ ἡ συστοιχία, ἀντὶ τοῦ ἡμεῖς. Ταῦτα δέ φασιν ἀεροδρομοῦσαι διά τινος μηχανῆς. Ἄτοπον γὰρ κάτωθεν διαλέγεσθαι (τῷ Προμηθεῖ) τῷ ἐφ' ὕψους ὄντι. Ἐν ὅσῳ δὲ Ὠκεανῷ προςλαλεῖ, κατίασιν ἐπὶ γῆν.) Des. R. ()

μηδὲν φοβηθῇς] B. ὅρα ἵνα μή. φιλία] φιλική. ἥδε τάξις] ἤτοι τὸ ἡμέτερον τάγμα.

v. 130. προςέβα τόνδε πάγον] B. προςῆλθε τὸν κρημνώδη τόπον.

v. 131. παρειποῦσα] B. καταπαίσασα.

v. 132. κραιπνοφόροι δέ μ' ἔπεμψαν αὖραι] A. ἐκόμισαν δὲ ἐμὲ ἐνταῦθα αἱ ταχύταται πνοαὶ τῶν ἀνέμων. Ἡνίκα γὰρ ἐπασσαλεύου τῇ πέτρᾳ προςηλούμενος, ὁ κτύπος τοῦ σιδήρου διῆλθεν εἰς τὸν ἐσώτατον τόπον τῶν ἡμετέρων οἰκημάτων. Τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι καὶ μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ ὁ κτύπος ἀφίκετο.

κραιπνοφόροι] B. ταχεῖαι. αὖραι] τοῦ ἀέρος πνοαί.

κραιπνοφόροι] Γ. Κραιπνὸν τὸ ταχύ, ἀπὸ τοῦ κάρτα πνεῖν.

v. 133. Ἀχὼ] B. ἡ βοή. χάλυβος] τοῦ σιδήρου. Ἰστέον, ὅτι πρῶτον ὁ σίδηρος ἐν Χάλυψι [ἔθνος, ἔνθα ὁ σίδηρος] ἐγένετο. Ὅταν δὲ προςεκαρφοῦτο, ὁ κτύπος τοῦ

---

†) f. ὑπὸ τοῦ τρ. = vehementer propter cantica amatus ab Aeschylo Anacreon.

††) v. Τηρεῖ

†††) Sunt hauddubia Anacreontis — Rob. om. αὖ — Consulendus Herman. Doctr. Metr. p. 493.

σιδήρου ἠκούετο ἐκεῖ.†) . διῇξεν] διῆλθεν. ἄντρων μυχὸν] τῶν ἐντὸς τῶν πηγῶν κοιλωμάτων, ἔνθα φασὶ κατοικεῖν τὰς Νύμφας.

χάλυβος] Ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τὸ παράγωγον. Χάλυβες γὰρ ἔθνος, καὶ ἐκ τούτων εὑρέθη ὁ σίδηρος. Χάλυβες ἔθνος, ἐν ᾧ γίνεται ὁ σίδηρος, ἤγουν πρῶτον εὑρέθη.

v. 134. θεμερῶπιν] *A.* (γράφεται θερμερῶπιν.) Τὴν ἐπικειμένην θερμότητα τῷ προσώπῳ ἤτοι τὴν ἐρυθρότητα, ἣν οὐκ ἔνεστιν ἐν††) ἀνδρὶ βλέπειν· καὶ γὰρ ἡ παρθένος ἐρύθημα ἔχει ἐν τῷ ἑαυτῆς προσώπῳ, οὔπω γὰρ συνεζεύχθη ἀνδρί, (ὥστε τρέφειν διὰ τοῦ αἵματος ἑαυτῆς τὸ παιδίον, οὔτε καταμήνια βλέπει,†††) δι᾽ ὧν τρέφεται τὸ ἔμβρυον, καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἷμα διὰ τοῦ προσώπου αὐτῆς ἐξέρχεται· ἡ δὲ γαμηθεῖσα, χλωριάσασα τὴν ὄψιν ἐστίν, ὡς ἀπολείποντος τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ τρέφοντος τὸ ἔμβρυον. Ἐκεῖ γὰρ κατέρχεται ἅπαν τὸ αἷμα αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μένει χλωρὰ βλέπουσα διὰ καταμήνια, δι᾽ ὧν τρέφεται τὸ παιδίον. Ἔχει γάρ τι ἐρύθημα ἡ παρθένος ἐν τῷ ἑαυτῆς προσώπῳ, ὃ οὐκ ἔστιν ἐν ἀνδρὶ βλέπειν.) Ἀποσεῖσαι δέ με καὶ ἀποῤῥίψαι πεποίηκε τὴν πολλὴν θερμὴν αἰδῶ, ἤγουν τὴν καλλίστην, τὴν ἐξ ἀναδόσεως αἵματος γενομένην, καὶ τολμηρότερον ἐνταῦθα παρεῖναι.

ἐκ δ᾽ ἔπληξέ μου τὴν θερμερῶπιν αἰδῶ] *B.* εἰς ἐκ-

---

†) Haec, e compluribus glossis male consarcinata, videntur Schuetzio sic constituenda: χάλυβος] τοῦ σιδήρου. ὅταν δὲ προσεκαρφοῦτο, ὁ κτύπος τοῦ σιδήρου ἠκούετο ἐκεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτον ὁ σίδηρος ἐν Χάλυψι ἐγένετο. Ἄλλως. χάλυβος] τοῦ σιδήρου. Καὶ Χάλυβες ἔθνος ἔνθα ὁ σίδηρος ἐγένετο. Mihi verba, quae signis [ ] inclusi, spuria videntur et h. l. aliena.

††) ἐν propter sequens ἔξεστιν ἀνδρὶ fort. delendum.

†††) f. λείπει. Omnia haec ( ) leguntur in Rob. turbata et mutilata.

πλῆξιν καὶ φόβον ἐκίνησε παρθενικὴν ἐμέ· περιφραστικῶς. Ἀπεσείσατό μου τὴν παρθένοις πρέπουσαν αἰδῶ, τὴν ἐπικειμένην θερμότητα τῷ προσώπῳ, ἤτοι τὴν ἐρυθρότητα, ἣν οὐκ ἔξεστιν ἀνδρὶ βλέπειν· καὶ γὰρ ἡ παρθένος ἐρύθημα ἔχει ἐν τῷ ἑαυτῆς προσώπῳ.

v. 135. σύθην δ' ἀπέδιλος] A. ἦλθον δὲ καὶ ὥρμησα. ἀπέδιλος ὄχῳ πτερωτῷ ἤγουν τῇ δι' ἀέρος πτήσει, Διὰ τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι σπουδαίως παρεγένοντο· (ὥςτε οὐδὲ τὰ οἰκεῖα πέδιλα δυναθῆναι βαλεῖν. Ἄλλως. ὄχῳ πτερωτῷ, ταῖς πτέρυξιν, αἷς ἐποχοῦνται οἱ ἱπτάμενοι. Σύθην δ' ἀπέδιλος ὡς τό· γείτονες ἄζωστοι ἔκιον.†)

σύθην] B. ὥρμησα. ἀπέδιλος] ἀσάνδαλος. Διὰ τοῦτο δῆλον, ὅτι σπουδαίως παρεγένοντο, οὐδὲ τὰ οἰκεῖα πέδιλα δυνηθεῖσαι βαλεῖν. ὄχῳ] ἅρματι. πτερωτῷ] τοῖς πτεροῖς. ὄχημα γὰρ ἦν αὐτοῖς τὰ πτερά, ὥςπερ τοῖς ἱππεῦσιν οἱ ἵπποι.

v. 136. αἶ αἶ] A. φεῦ, φεῦ, τέκνα τῆς πολυτέκνου Τηθύος, ἤγουν τῆς γῆς, καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ περικυκλοῦντος (πᾶσαν τὴν γῆν.)

αἶ αἶ] B. τὰ εἰς αι λήγοντα δίφθογγα ἐπιῤῥήματα ἐπὶ τέλους ἔχοντα τὸν τόνον περισπῶνται· ἰατταταῖ, παπαῖ, αἶ, καὶ τὰ ὅμοια, πλὴν τοῦ βαβαί, ναί, ἐπίῤῥημα καταθετικόν, καὶ οὐαί.

v. 137. τῆς πολυτέκνου Τηθύος] B. τῆς παμμήτορος Γῆς.

v. 138. ἑλισσομένου] B. συστρεφομένου.

v. 139. ἀκοιμήτῳ] A. (γαληνώδει,) πολυκοιμήτῳ, ἠρεμαίῳ) ῥεύματι ἤτοι πολυησύχῳ· (ἵνα τὸν ἀκαλαῤῥείτην δη-

---

†) Recepit Schuetzius emendationem Abreschii, qui primus vidit, hic a Schol. laudari hemistichium Hesiodi Ἐργ. v. 345. Vulgo legebatur ὥςτε γείτονες ἄζωτοι ἔκιον. Signis ( ) inclusa des. in R.

λώσῃ.) Τὸ γὰρ ἃ κατ' ἐπίτασιν κεῖται. Εἰ γὰρ ἦν ταραχῶδες τὸ τοῦ Ὠκεανοῦ ῥεῦμα κυκλοῦντος πᾶσαν τὴν γῆν, ἀνάγκη ἦν καὶ τὴν γῆν κυμαίνεσθαι, ὡς ἐν αὐτῷ ἀναπεπταμένην· ὑδάτων δὲ ἀρεταὶ τέσσαρες, τὸ ψυχρόν, τὸ λευκόν, τὸ ἡδύ, καὶ τὸ ἠρεμαῖον τῆς ῥεύσεως.

χθόν'] Β. γῆν. ἀκοιμήτῳ] ἀπαύστῳ.

v. 140. Πατρὸς Ὠκεανοῦ] Γ. Ὠκεανὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς υἱὸς ὁ πρῶτος γήμας Τηθὺν τὴν ἀδελφὴν τάδε γεννᾷ τὰ τέκνα· τοὺς ποταμούς, τὰς πηγὰς τὰς οὔσας ἐν τῷ κόσμῳ. ὧν καὶ Πλουτώ, καὶ Περσηΐς, καὶ Μῆτις, καὶ Ἀσία, καὶ Στύξ, ὁμοῦ καὶ Καλυψώ· τὰς δ' ἄλλας ἐατέον. δέρχθητ'] Ἴδετέ με, οἵῳ προσηλωμένος δεσμῷ τῆς ἐξοχῆς ταύτης τοῦ ὄρους κακὴν τήρησιν βαστάζω.

v. 141. οἵῳ] Β. καὶ ὁποίῳ. προσπόρπατος] κεκαρφομένος.

v. 143. ἄζηλον] Α. χαλεπήν, κακόζηλον φυλακὴν βαστάζω, ὅ ἐστι φρουρήσω τὴν πέτραν.†)

φρουρὰν ἄζηλον ὀχήσω] Β. οἴκησιν κακήν, ἣν οὐδεὶς ζηλώσει, φυλάξω.††)

v. 144. λεύσσω Προμηθεῦ] Α. βλέπω, ὦ Προμηθεῦ, ἃ πάσχεις φοβερά· ἤγουν φόβου ἄξια. εἰσῆλθε δὲ τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς νεφέλη πλήρης δακρύων, εἰσιδούσῃ τὸ σὸν σῶμα πρὸς τῇ πέτρᾳ ξηραινόμενον καὶ κατατηκόμενον, ταῖς τοῦ σιδήρου βλάβαις. Νέοι γὰρ βασιλεῖς κρατοῦσι τοῦ Ὀλύμπου. Λέγει δὲ τοῦτο διὰ τὸν Δία· ἤδη γὰρ ἔῤῥιψε τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Κρόνον τῆς βασιλείας, καὶ νέοις νόμοις καὶ ἀσυνήθεσι τὰ πάντα διεξάγει ἀδίκως. Οἰακόνομοι δὲ λέγονται οἱ κυβερνῆται τῶν νηῶν· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι τρέπουσι τὴν ναῦν ἔνθα βούλονται, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς ποιεῖ ἃ βούλεται.

---

†) Des. in Rob.

††) Huetius, Scholiast., inquit, legebat οἰκήσω.

λεύσσω] Β. βλέπω. ὄσσοις] ὀφθαλμοῖς.

ὄσσοις] Γ. Ἢ στικτέον εἰς τὸ φοβερά, ἵνα ᾖ ἡ σύνταξις οὕτως· Ὦ Προμηθεῦ, λεύσσω καὶ βλέπω ἃ πάσχεις, δηλονότι φοβερὰ καὶ ἄξια φόβου. Τὸ δὲ ΔΕ ἀντὶ τοῦ γάρ, ἵν' ᾖ τὸ ἑξῆς οὕτως· εἰςῆλθε γὰρ τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς νεφέλη πλήρης δακρύων.

v. 145. ὁμίχλη] Α. ταύτην τροπικὴν ἀπὸ τοῦ νέφους καὶ τῆς ὁμίχλης· ἐκ τούτων γὰρ τὸ ὕδωρ καταῤῥήγνυται· οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα νέφους ἐπιγεγονότος δάκρυα καταχέουσιν οἱ ἄνθρωποι.

ὁμίχλη] Β. νέφος λύπης. προςῆξε] προςῆλθε.

v. 146. εἰςιδούσῃ] Β. καὶ εἰςιδούσῃ τὸ σὴ η, καὶ εἰςιδοῦσι το σι ι. καὶ τὸ εἰςιδοῦσι μὲν πρὸς τὸ ὀφθαλμοῖς, τὸ δὲ εἰςιδούσῃ πρὸς τὸ σημαινόμενον. Τὸ γὰρ προςῆλθε τοῖς ἐμοῖς ὄσσοις οὐκ ἔστιν ἕτερον ἢ ἐμοί.

v. 147. προσαυαινόμενον] Β. ξηραινόμενον, καὶ προςταλαιπωροῦν.

v. 148. ἀδαμαντοδέτοισι] (Α. ἰσχυροδέτοις)

λύμαις] Β. βλάβαις, κολάσεσι.

v. 149. οἰακονόμοι] Β. ἄρχοντες, ἤτοι ὁ Ζεύς. ὀλύμπου] τοῦ οὐρανοῦ.

v. 150. νεοχμοῖς] Β. νέοις. ἀθέσμως] ἀνόμως, καὶ ἔξω τοῦ νόμου, καθ' ὃν ἦρχον ὅ τε Οὐρανός, καὶ ὁ Κρόνος.

v. 151. Πελώρια] Α. ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ πέλω τὸ πλησιάζω, καὶ ὥρα ἡ φροντίς. Ἄλλως. Πελώρια λέγει τοὺς Τιτᾶνας· πρὶν γάρ, ὥς λέγουσί τινες, οἱ Τιτᾶνες ἐβασίλευον· ἐλθὼν δὲ ὁ Ζεύς, καὶ καταβαλὼν τούτους ἐβασίλευσε. Πελώρια οὖν λέγει καὶ Τιτᾶνας καὶ νόμους αὐτῶν.

πελώρια] Β. τὰ κεφάλαια τόν τε Κρόνον, τούς τε Τιτᾶνας.

πελώρια] Γ. Πελώριον δὲ λέγει τὸν Γίγαντα, πρὶν

γάρ, ὡς λέγουσί τινες, οἱ Τιτᾶνες ἐβασίλευον. ἐλθὼν δὲ ὁ Ζεύς, καὶ καταβαλὼν τούτους ἐβασίλευσε. Ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ πέλω, τὸ πλησιάζω, καὶ ὥρα ἡ φροντίς. Τῶν γὰρ μεγάλων πάντες φροντίζουσιν. Ἢ ἀπὸ τοῦ πέλας ἤγουν ἐγγὺς εἶναι τοῦ Ὠρίωνος.

v. 152. εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν] Α. Εἴθε, φησίν, οὕτως ἀπηνῶς ὑπολαβών με ὁ Ζεὺς τοιούτοις ἀλύτοις δεσμοῖς ἔπεμψεν ἂν ὑπὸ τὴν γῆν κάτωθεν τοῦ τοὺς νεκροὺς δεχομένου ᾅδου. Λέγει δὲ εἰς τὸν ἀκατανόητον καὶ ἀμέτρητον τάρταρον· ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ θεοί εἰσιν, ὁ Πλούτων, ἡ Περσεφόνη καὶ ἄλλοι. (ὡς μήτε θεὸς] καλῶς οὐκ ἐπήνεγκε μήτε τις ἄνθρωπος. †) Des. in R.

εἰ γὰρ] Β. εἴθε. νέρθεν] ὑποκάτω.

v. 153. ἀπέραντον] Β. ἀτελῆ διὰ τὸ βάθος.

v. 154. τάρταρον] Β. λέγω. ἧκεν] ἔπεμψεν ὁ Ζεύς.

v. 155. ἀγρίως] Β. ἀπηνῶς. πελάσας] ἐκεῖσε. ὡς] ἵνα.

v. 156. ἐπεγήθει] Β. ἐπέχαιρε.

v. 157. αἰθέριον κίνυγμα] Α. ὥςπερ εἴδωλον κρέμαμαι ††) ὑπὸ τὸν ἀέρα, ἐπίχαρτα πεπονθὼς τοῖς ἐχθροῖς.

αἰθέριον κίνυγμ'] Β. ἐναέριον κρέμασμα ὑπάρχων.

νῦν δ' αἰθέριον κίνυγμ'] Γ. Νῦν δὲ πέπονθα ὁ τάλας, κίνυγμα ὡςανεὶ κρέμασμα αἰθέριον, ἤγουν εἴδωλον τοῖς ἄλλοις θεοῖς, τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς. Κίνυγμα, τὸ κίνημα καί ἐστι πρωτότυπον τὸ κινῶ, ἐξ οὗ κινύω, καὶ κίνυμι· τὸ δὲ κίνυμα ποιὰ φωνὴ ἐν τῷ ἀέρι μετὰ ῥάβδου γινομένη. Οὗ χρῆσις ἐν

---

†) v. Crit. Obs. Hoc aliisque locis fere innumeris apparet, textum ab aliis interpretibus non modo prave illustratum, sed etiam corruptum jam interpolatumque hosce Scholiastas reperisse; id quod etiam lectionibus, quas commemorare solent variantes, saepe insulsissimis comprobatur.

††) R. κρέμαται

τῷ· κεκίνυντο φάλαγγες, ὅ ἐστι κατὰ νοῦν. Ἐκ δὲ τοῦ κινύω παράγεται τὸ κινύσσω, ἀφ᾽ οὗ καὶ κίνυγμα τὸ αἰθέριον εἴδωλον. Κατὰ τὸ αἰθύσσω αἴθυγμα, πτύσσω πτύγμα, πτυγμὴ καὶ ἀποβολῇ τοῦ τ, πυγμή, καὶ ξύσμα ζυσμή.

v. 158. ἐπίχαρτα] B. εὐφρόσυνα.

v. 159. ὧδε τλησικάρδιος] B. οὕτως σκληρογνώμων καὶ ἀπηνόφρων.

τίς ὧδε τλησικάρδιος] Γ. ὁ χορὸς φησὶ πρὸς τὸν Προμηθέα, τίς ἀπὸ τῶν θεῶν οὕτως ὑπάρχει λιθοκάρδιος, ὥς τινι†] ἐπιχαρῆ; ἤγουν πρόξενα χαρᾶς ὑπάρχουσι ταῦτα ἃ πάσχεις· τίς ὁ μὴ συμπάσχει καὶ συναλγεῖ τοῖς σοῖς κακοῖς χωρὶς μόνου τοῦ Διός; Οὗτος γὰρ θέμενος καὶ οἱονεὶ σχὼν ἀκαμπῆ ψυχήν, ἐπικότως καὶ ὀργίλως δάμναται καὶ δαμάζει τὴν οὐρανίαν γένναν, ἤγουν τὸ γένος θεῶν. Οὐδὲ παυθήσεται τοῦ τυραννεῖν, ἕως οὗ λάβῃ κόρον τῆς τυραννίδος καὶ ἐπιθέσεως, ἢ ἐν δυνάμει ἰσχυρᾷ ἀφέληταί τις τὴν ἀρχήν, καὶ τὴν βασίλειαν αὐτοῦ τὴν δυςάλωτον καὶ δυςκόλως ἀφαιρεθησομένην διὰ τὸ ἀνδρεῖον αὐτοῦ.

v. 160. ἐπιχαρῆ] B. ἄξια χαρᾶς.

v. 161. ξυνασχαλᾷ] B. συλλυπεῖται.

v. 162. δίχα γε Διὸς] A. πλὴν Διός.

τεοῖσι] B. ἰδίοις. ἐπικότως] ὀργίλως.

v. 163. ἄγναμπτον] B. ἀκαμπῆ, σκληρόν.

v. 164. οὐρανίαν γένναν] A. τὴν Τιτανικὴν τὴν ἐξ Οὐρανοῦ.

δάμναται] B. δαμάζει. οὐρανίαν γένναν] τοὺς Οὐρανοῦ ἀπογόνους θεούς.

v. 165. οὐδὲ λήξει] B. τοῦ δαμάζειν. κορέσῃ κέαρ] ἐμπλήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

---

†) f. ᾧτινι

v. 166. παλάμα] A. μηχανῇ. ἤ αὐτὸν καθέλῃ τις τῆς βασιλείας.

παλάμα] B. μηχανῇ· παλαμᾶσθαι γὰρ τὸ μηχανᾶσθαι. δυςάλωτον ἕλῃ] δυςπόρθητον πορθήσῃ. ἀρχὴν] αὐτοῦ.

v. 167. Ἦ μὴν ἔτ' ἐμοῦ] A. ἐμοῦ χρείαν ἕξει ὁ πρύτανις, ὁ διοικητὴς καὶ ἡγεμὼν τῶν θεῶν ὁ Ζεύς, καί τοι αἰκιζόμενός με, ἤγουν δεσμῶν, ἰσχυραῖς γυοπέδαις καὶ δεσμοῖς τῶν μελῶν· ἤ, αἰκιζομένου ἐμοῦ παρ' ἐκείνου ἕξει δὲ χρείαν ἐμοῦ, δεῖξαι αὐτῷ τὸν νεωστὶ ἀποσυλήσοντα τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ βούλευμα, ὑφ' οὗ τὴν ἀρχὴν μέλλει ἀφαιρεθῆναι. Λέγει δὲ τὸν ἔρωτα τῆς Θέτιδος, ὃν ἔσχεν ὁ Ζεύς. †) Οὗτος γὰρ ἐρασθεὶς αὐτῆς, ἐδίωκεν αὐτὴν ἐν τῷ Καυκάσῳ ὄρει, ὅπως συγγένηται αὐτῇ· ἐκωλύθη δὲ ὑπὸ Προμηθέως, εἰπόντος αὐτῷ, ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἐξ αὐτῆς, ἔσται κρείττων κατὰ πολὺ τοῦ ἰδιοῦ πατέρος. Φοβηθεὶς οὖν ὁ Ζεὺς περὶ τῆς βασιλείας, ἀπέσχετο τῆς πρὸς Θέτιδα συνουσίας. Φησὶν οὖν ὁ Προμηθεύς, ὅτι ἕξει ποτὲ χρείαν ἐμοῦ ὁ πρῶτος τῶν θεῶν, δεῖξαι αὐτῷ τόν, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθήσεται τὴν βουλευτικὴν πρόνοιαν, τὴν ἐξουσίαν, τὰς τιμάς. Οὐδαμῶς δὲ με τοῖς μειλιχίοις καὶ γλυκέσι ῥήμασι τῆς οἰκείας πειθοῦς θέλξει, ἤγουν ἀπατήσει· οὔτε μὴν δι' ἀπειλῶν πτήξει ἐμὲ εἰπεῖν αὐτῷ, πρὶν ἂν λύσῃ με τούτων τῶν ἀγρίων δεσμῶν, βουληθῇ δὲ δοῦναι ἐμοὶ ἀντίκτησιν καὶ ἀνταπόδοσιν ταύτης τῆς τιμωρίας, ἣν ἐτιμωρήσατό με.

ἦ μὲν ἔτ'] B. ὄντως εἰς τὸ ἑξῆς. κρατεραῖς] ἰσχυραῖς, μεγάλαις.

v. 168. ἐν γυοπέδαις] B. δέσμοις. αἰκιζομένου] κολαζομένου καὶ καταβαλλομένου.

v. 179. μακάρων πρύτανις] B. ὁ θεῶν διοικητὴς καὶ ἄρχων Ζεύς.

v. 170.

†) cf. Lucian. Dial. Deor. I.

v. 170. νέον βούλευμα] A. περὶ τοῦ ἔρωτος τῆς Θέτιδος φησί. Ἄλλως. τὸ νεωστὶ μηχανώμενον κατ' αὐτοῦ. δεῖξαι] B. αὐτῷ. ὅτου] τίνος.

v. 171. ἀποσυλᾶται] A. ἀποσυληθήσεται. Πειθοῖ γὰρ ἢ βίᾳ πείθομεν. Ὡς ὁ ποιητής, Πολλὰ δὲ μειλιχίοισι προσηύδα πολλὰ (δ' ἀρειῇ †) θέλξει] οὐ θέλξει ἐμὲ ταῖς ἐπᾳοιδαῖς, ὥστε μηνύσαι τοῦτον, πρὶν ἂν χαλάσῃ, καὶ τὰ ἑξῆς.

ἀποσυλᾶται] B. ἀφαιρεθήσεται. Τὸ ἀποσυλᾶται οὐχὶ ἀντὶ τοῦ ἀποσυληθήσεται εἴπομεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν. Οὐ γάρ ἐστιν ἀντιχρονισμὸς, ὥς τινές φασιν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀποσυλᾶται εἶπε, καὶ οὐκ ἀποσυληθήσεται, ἐπειδὴ ὃ ἀπόκειται, γενήσεσθαι, κἂν οὔπω πάρεστι, κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἀπόκειται, τοῦ ἐνεστῶτος χῶραν ἐπέχει.

v. 172. μελιγλώσσοις] B. θελκτικαῖς.

v. 173. ἐπαοιδαῖσι] B. λόγοις. θέλξει] ἀπατήσει καὶ ὑπάξεται.

v. 174. ἀπειλὰς] B. αὐτοῦ. πτήξας] φοβηθείς. τόδ'] τὸ βούλευμα.

v. 175 πρὶν ἂν] A. τοῦτο τῆς μεγαλοφυΐας Αἰσχύλου καὶ Προμηθέως ἄξιον, τὸ μετὰ τὴν λύσιν ποινὰς αἰτεῖν τὸν Δία.

καταμηνύσω[B. ἐξειπῶ αὐτῷ.

v. 176. χαλάσῃ] B. λύσῃ. ποινάς τε τίνειν] χάριτας ἀντιδιδόναι.

v. 177. τῆσδ' αἰκίας] B. ἧς πάσχω.

v. 178. σὺ μὲν θρασύς τε] A. σὺ μὲν εὔτολμος καὶ ἀναιδὴς γίνῃ, καὶ οὐδαμῶς ἐπικάμπτῃ, ταῖς πικραῖς ταύταις αἰκίαις καταπονούμενος καὶ πιεζόμενος. Ἐγὼ δὲ λίαν φο-

†) Iliad. P. 431. Desunt in Rob. ad v. 170 et 175.

βοῦμαι περὶ ταῖς σαῖς τύχαις, καὶ λογίζομαι ποῖ ποτε παύσονται καὶ ἐλλιμενισθήσονται· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζομένων νηῶν. Ἤγουν, τί δεῖ σε τέρμα καὶ τέλος ἰδεῖν τῶνδε τῶν πόνων· ἀκαμπῆ γὰρ καὶ σκληρὰν ψυχὴν ἔχει ὁ Ζεύς. Ἄλλως. ἐγὼ ἀπορῶ, φησίν, εἰ ὅλως σε ὁ Ζεὺς ἀπολύσει τῶν δεσμῶν· σὺ δὲ καὶ ἀντίποινα λαβεῖν ἀξιοῖς, ὥσπερ ἀγνοῶν τὸν τοῦ Διὸς τρόπον. Τὸ δὲ κέλσαντα, ἀντὶ τοῦ παυσάμενον.†) ἐλευθεροστομεῖς] παῤῥησιάζῃ.

θρασὺς] B. εἶ.

v. 179. δύαισιν] B. κακοπαθείαις αἷς σύνει. ἐπιχαλᾶς] ἐνδιδῶς.

v. 180. ἐλευθεροστομεῖς] B. φοβαρῶς καὶ ὑπεροπτικῶς φθέγγεις. Ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐλευθέρων τοιούτων ὄντων· τοῖς γὰρ δούλοις πεπτηχέναι καὶ τρέμειν πάρεστι διὰ τὴν δουλίαν.

v. 181. διάτορος φόβος] A. ὁ διατορεῖν δυνάμενος καὶ τιτρώσκειν.

διάτορος] B. μέγας.

v. 182. δέδια] B. φοβοῦμαι.

v. 183. πᾶ] B. ὅπου. τῶνδε πόνων[οὓς πάσχεις. χρὴ] ἀπόκειται.

v. 184. τέρμα] B. τέλος. κέλσαντ'] καταντήσαντα. ἀκίχητα] ἀκατανόητα.

v. 185. κέαρ ἀπαράμυθον] A. οὐ μύθῳ παραγόμενον, καὶ πειθόμενον,†) παρὰ τὸ, Ὁ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν.††)

ἀπαράμυθον] B. ἀπαράκλητον λόγοις.

---

†) Hic repetuntur illa ἀπὸ μεταφ. — νηῶν Rob.

††) Il. Θ. 465. Ultima non habet Rob. ubi post πειθόμενον haec: τὸ τοῦ Διὸς κέαρ, καὶ παραμύθιον, τὸ δίκαιον ἔχ: cet. vide ad 186. Pro παραμύθιον lege παρ' ἑαυτῷ.

v. 186. οἶδ᾽ ὅτι τραχύς τε] *Α.* οἶδα, φησὶν ὁ Προμηθεὺς, ὅτι ἀμετάβλητός ἐστιν ὁ Ζεὺς, καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ δίκαιον νομίζει εἶναι, ἀλλ᾽ ὅμως ἔσται πραΰς, ὅταν τοῦτον τὸν τρόπον ῥαισθῇ καὶ κρατηθῇ, τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ἀκατάπαυστον αὐτοῦ ὀργὴν καταπραΰνῃ· καὶ ἥξει ἐμοὶ εἰς φιλίαν καὶ συντυχίαν ἀναγκαζόμενος ἀναγκαζομένῳ. Ἤ, ποθῶν μαθεῖν τὰ περὶ ἑαυτοῦ, συνέλθῃ ἐμοὶ ποθοῦντι λυθῆναι τῶν δεσμῶν. Καὶ παρ᾽ ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχων] πάντα δικαίως οἰόμενος ποιεῖν, αὐτὸς ἑαυτῷ ἀρέσκων, καὶ δίκαιον νομίζων εἶναι ὅπερ ἂν βούληται †) πράττειν.

οἶδ᾽] *Β.* γινώσκω. τραχὺς] σκληρός ἐστι. καὶ παρ᾽ ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχων] τὸ γὰρ αὐτῷ δόξαν δίκαιον ἡγεῖται, κἂν ἀδικώτατον ᾖ.

v. 187. ἔμπας] *Β.* ὅμως. οἴω] ὑπολαμβάνω.

v. 188. ὅταν ταύτῃ ῥαισθῇ] *Α.* οὕτω τυφθῇ ἀπὸ τοῦ ἀναγκαίου ὥσπερ ῥαιστῆρος, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σιδηρῶν.

μαλακογνώμων] *Β.* ταπεινός.

v. 189. ῥαισθῇ] *Β.* οὕτως ὡς ἔφην δαμασθῇ.

v. 190. ἀτέραμνον] *Β.* σκληρὰν καὶ ἄκαμπτον, στορέσας] μαλακίσας καὶ καταβαλών.

v. 191. ἀρθμὸν] *Β.* ἕνωσιν.

v. 192. ἥξει] *Β.* ἐλεύσεται ἵνα αὐτῷ ἀπαλλαγὴν φράσω.

v. 193. πάντ᾽ ἐκκάλυψον] *Α.* ἐκκάλυψον καὶ φανέρωσον καὶ εἰπὲ ἡμῖν πᾶσαν αἰτίαν, καὶ τὸν τρόπον, ἐν ποίῳ πταίσματι λαβών σε ὁ Ζεὺς αἰκίζεται καὶ τιμωρεῖ οὕτως ἀτίμως καὶ ὀδυνηρῶς· δίδαξον ἡμᾶς τόδε, εἰ μὴ βλάπτῃ καὶ ὡσανεὶ αἰσχύνῃ τῷ λόγῳ καὶ τῷ φανερῶσαι. Βουλόμενος τοίνυν ὁ ποιητὴς διδάξαι τὴν ὑπόθεσιν, προσεποιήσατο ἐρω-

---

†) R. βούλοιτο

τῆσαι αὐτὸν τὸν Προμηθέα τὰς Ὠκεανίδας. (Ἄλλως. Τὴν ὑπόθεσιν βουλόμενος διδάξαι, τὸ πάρεργον †) τοῦ γυναικώδους ἤθους προςέλαβεν. Οὐκ ἂν γὰρ ὁ Ὠκεανὸς ἠξίωσεν ἐρωτῆσαι εἰδώς.)

ἐκκάλυψον] B. φανέρωσον. γέγων] εἰπέ.

v. 194. αἰτιάματι] B. μέμψει.

v. 195. αἰκίζεται] B. κολάζει.

v. 196. δίδαξον] B. τοῦτο. λόγῳ] τῇ περὶ τούτων διηγήσει.

v. 197. ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε] A. ἄλγους μὲν αἴτια ††) ὑπάρχουσί μοι ἐν τῷ λέγειν ταῦτα, λύπη δὲ πάλιν ἐστὶ σιγᾶν τινα τὰς οἰκείας λύπας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ πόνους. Εἰ γάρ τις ἐκκαλύπτει πρός τινα τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν, δέχεται παρηγορίαν τινά, παραμυθούμενος παρ' ἐκείνου, πανταχόθεν δέ μοι δυςτυχῆσαι ἐπῆλθε· καὶ λεγόμενα ταῦτα, λυπηρά εἰσι. καὶ σιωπώμενα, ἀλγεινά.

ἀλγεινά] B. λυπηρά.

v. 198. ἄλγος] B. λύπη. πανταχῆ δύςποτμα] ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν τῷ μὴ λέγειν δυςχερῆ καὶ βαρύτατα.

v. 199. ἐπεὶ τάχιστ' ἤρξαντο] A. ἐπεί, φησίν, ἔρις καὶ στάσις τοῖς θεοῖς ἐγίνετο, τοῖς μὲν ἐθέλουσιν ἐκβαλεῖν τῆς βασιλείας τὸν Κρόνον, τοῖς δὲ μή, ἐγὼ συνεβούλευον τούτοις τὰ ἀγαθά, ἀλλὰ πείθειν οὐκ εἶχον. Ἀπὸ τούτων δὲ προλέγει τινὰς εὐεργεσίας γενομένας τῷ Διῒ παρ' αὐτοῦ, ἵνα ἀχάριστον καὶ ἀγνώμονα αὐτὸν δείξῃ. (αἱμύλας] συνετάς, τὰς ἐμὰς δηλοῖ. †††)

χόλον] B. τὴν πρὸς ἀλλήλους ὀργήν.

---

†) f. περίεργον. Des. in R.

††) f. αἴτια.

†††) Ultima des. in R.

v. 200. στάσις] Β. μάχη. ἐν ἀλλήλοισι] τοῦτο διὰ μέσου. ὠροθύνετο] διηγείρετο.

v. 201. ἕδρας.] Β. τοῦ τῆς ἀρχῆς θρόνου.

v. 202. ὡς Ζεὺς ἀνάσσοι] Β. ἵνα ὁ Ζεὺς βασιλεύοι. τοὔμπαλιν] τὸ ἐναντίον.

ὡς] Β. ἵνα.

v. 203. ἐνταῦθ'] Β. εἰς τοῦτο, ἢ τότε. τὰ λῷστα] τὰ ὠφέλιμα. πιθεῖν] καταπεῖσαι.

v. 204. αἱμύλας] Β. ποταπὰς ἀπατηλάς. μηχανὰς] ἃς αὐτοῖς ἐμηχανώμην βουλάς.

v. 207. ἀτιμάσαντες] Β. φαυλίσαντες. καρτεροῖς] σοβαροῖς.

v. 208. ᾤοντ'] ὑπελάμβανον. ἀμοχθεὶ] ἀπονητεί.

v. 209. ἐμοὶ δὲ μήτηρ] Α. ἐμοί, φησὶν ὁ Προμηθεύς, ἡ μήτηρ προεῖπε τὰ μέλλοντα γενέσθαι. Τὸ δέ, οὐχ ἅπαξ μόνον Θέμις, ἀλλὰ καὶ Γαῖα, οὕτω νοητέον, εἰ καὶ ἡ ἐμὴ μήτηρ, καὶ Θέμις καὶ Γαῖα λέγεται, οὐ καινόν. Καὶ γὰρ ἁπλῆν †) μορφὴν ἔχουσιν οἱ θεοί, πολλοῖς δὲ ἐν ὀνόμασι καταμερίζονται. Ἄλλως. Ἐμοὶ δὲ προεῖπε τὸ μέλλον, ὥςπερ γενήσεται, ἡ μήτηρ, οὐ μόνον Θέμις λεγομένη, ἐλλειπτικῶς κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν, ἀλλὰ καὶ Γῆ, καὶ τοῦτο ἐλλειπτικῶς. Ἡ Γαῖα προσέτι· μορφὴν ††) γὰρ πολλῶν ὀνομάτων κατέχει. Λέγεται δὲ καὶ ζείδωρος, καὶ βωτιάνειρα. Ἄλλως. Τὸ θεῖον φύσει μὲν ἐστὶν ἕν, ὀνόμασι δὲ πολυμερές· ἢ οὕτως, ἐμοὶ δὲ ἡ Θέμις, ὡς μήτηρ, μέλλον τὶ προεῖπε· καὶ τελεσθήσεται. Τὸ δὲ, πολλῶν ὀνομάτων μορφή, λέγει, ὅτι τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ Γῆν καὶ Θέμιν ὠνόμασε.

οὐχ ἅπαξ μόνον] Β. οὐ μόνον καλουμένη.

---

†) vulg. ἄλλην

††) f. μορφὴ

v. 210. μορφὴ μία] B. ἓν πρόσωπον.

v. 211. ᾗ κραίνοιτο] B. ὅπου τελεσθείη. προὐτεθεσπίκει] προὐμαντεύσατο.

v. 212. ὡς] B. ὅτι. ὡς οὐ κατ' ἰσχὺν] τοῦτο πρὸς τὸ ἄνω, καὶ οὐ πρὸς τὸ σύναγκες †) συνάπτεται τῇ ἐννοίᾳ, εἰπὼν γὰρ ἀνωτάτω τὸ ἐνταῦθ' ἐγὼ τὰ λῷστα βουλεύων, τὴν μὲν σύνταξιν ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἔννοιαν οὐκ ἀπέδωκεν, οὐ γὰρ εἶπε τίνες ἦσαν αἱ συμβουλαὶ ἃς πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο, ἀλλ' ἁπλῶς λῷστα εἶπε· νῦν δὲ πολλὰ διὰ μέσου θεὶς ἀποκαλύπτει ἃ συνεβούλευε, λέγων πρὸς αὐτοὺς ὡς οὐ χρὴ τὸν περιποιούμενον ἑαυτῷ ἀρχὴν, οὐκ ἐν θρασύτητι καὶ γνώμης ὑπερκοτίᾳ καὶ μετὰ δόλου περιποιεῖσθαι, ἀλλὰ μεταχειρίσεσι καὶ ἐπιτηδειότητι.

v. 213. ὑπερέχοντας] B. τοὺς μεγάλους. κρατεῖν] ἄρχειν.

v. 214. ἐξηγουμένου] B. παραινοῦντος καὶ λέγοντος.

v. 216. παρεστώτων] τῶν ἐνισταμένων πραγμάτων.

v. 218. συμπαραστατεῖν] B. συμμαχεῖν.

v. 219. ἐμαῖς δὲ βουλαῖς] A. διὰ τῶν ἐμῶν βουλῶν, φησί, καλύπτει καὶ κατέχει ὁ κατώτατος τόπος τοῦ ᾅδου ὁ σκοτεινότατος τὸν παλαιγενῆ Κρόνον, σὺν τοῖς συμμάχοις τοῖς Τιτᾶσιν.

μελαμβαθὺς] B. ὁ σκοτεινὸς διὰ τὸ βάθος.

v. 220. κευθμὼν] B. ὁ κατώτατος τόπος. παλαιγενῆ] τὸν παλαιὸν κατὰ τὴν γένναν.

v. 221. αὐτοῖσι] B. σύν. συμμάχοισι] αὐτοῦ.

v. 222. ὁ τῶν θεῶν τύραννος] B. Ζεύς.

v. 223. ποιναῖς ταῖσδε] B. αἷς σύνειμι. ἀντημείψατο] ἀντεδεξιώσατο.

---

†) f. σύνεγγυς

v. 224. ἔνεστι γάρ πως] *A*. τοῦτο φυσικῶς πρόσεστι τοῖς τυραννοῦσι, τὸ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν οἰκείων φίλων, καὶ τιμωρεῖν ἐκείνους ὡς ὑπόπτους. Τὸ δὲ τῆς τυραννίδος ὄνομα, τοῖς μὲν, παλαιοτάτοις ἄγνωστον ἦν, οὗτος δὲ ὁ ποιητὴς οἶδεν αὐτὸ, πρὸ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ἀρχίλοχος, λέγων, Μεγάλης δ᾽ οὐκ ἐγῶ τυραννίδος. (μὴ πεποιθέναι] ἀμνημονεῖν τῶν φίλων) Des. in R. ()

v. 226. ὁ δ᾽ οὖν ἐρωτᾶτ᾽,] *A*. ὅπερ δὲ ἐρωτᾶτέ με ἤγουν δι᾽ ἣν αἰτίαν κολάζει με ὁ Ζεύς, λέξω. Ἄλλως. Κατ᾽ ἐρώτησιν ἑρμηνευτέον, ἐρωτᾶτε με — πρὸς τὰς Ὠκεανίδας φησὶ — καθ᾽ ἣν αἰτίαν, δι᾽ ὃν τρόπον οὕτως †) ὁ Ζεὺς τιμωρεῖ με, τοῦτο ἐρῶ ὑμῖν.

ὁ δ᾽ οὖν] *B*. ὅπερ. αἰτίαν] μέμψιν.

v. 228. ὅπως τάχιστα] *A*. τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ παρῳχηκότος. ἡνίκα ἐνιδρύνθη τῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θρόνῳ, ἤγουν ἐδράξατο ὁ Ζεὺς τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κρόνου ἐξουσίας, τηνικαῦτα μερίζει καὶ διανέμει γέρα τοῖς θεοῖς, ἤγουν ἐξουσίας, τιμάς, δυνάμεις, ἄλλῳ ἄλλας. Καὶ διεστοιχίζετο, ἤγουν ἠσφαλίζετο, ἡδραίου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, καὶ τὰς τάξεις ἔνεμε τῆς ἀρχῆς. Τὸ ὅπως οὖν ἀντὶ τοῦ ἐπειδή.

ὅπως] *B*. ἐπεί. τὸν πατρῷον θρόνον] τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κρόνου.

v. 229. νέμει] *B*. μεμερισμένως παρέχει.

v. 230. διεστοιχίζετο] *B*. διεμέριζε κατὰ τάξιν.

v. 231. βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων] *A*. μισοπονήρως καὶ φιλανθρώπως ταλαιπώρων προσέθηκε. τῶν δὲ τληπαθῶν ἀνθρώπων οὐδένα ἔσχε λόγον, ἀλλ᾽ ἔθελε τὸ πᾶν γένος αὐτῶν, τὸ τότε ὄν, ἀφανίσαι, καὶ ἄλλο γεννῆσαι καὶ πλάσαι νέον. Καὶ τούτοις τοῖς βουλεύμασι καὶ λόγοις τοῦ

---

†) Rob. ὅδε καὶ οὗτος ὁ Z.

Διὸς οὐκ ἄλλος οὐδεὶς ἀνθίστατο καὶ ἠναντιοῦτο. Ἐγὼ δὲ καὶ τολμῆς ἤγουν τολμηρός, ἐλυτρωσάμην καὶ ἔσωσα τοὺς ἀνθρώπους τοῦ μὴ φθαρέντας αὐτοὺς εἰς τὸν ᾅδην παραγενέσθαι. Διὰ τοῦτο καταπονοῦμαι καὶ δαμάζομαι τοιαύταις βλάβαις, ἀλγειναῖς μὲν οὔσαις τοῖς πάσχουσι ταύτας, ἐλέους δὲ ἀξίαις τοῖς βλέπουσι. Καὶ τοὺς βροτοὺς οἰκτισάμενος, αὐτὸς οἴκτου οὐκ ἠξιώθην, ἀλλ' ἀπηνῶς ἐῤῥύθμισμαι, ἤγουν ἐσταύρωμαι καὶ ἐκτέταμαι. Τῶν δὲ μέσων τὸ ῥυθμίζειν ἐστίν. Ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν χορδῶν.

λόγον] B. φροντίδα.

v. 232. ἀϊστώσας] B. ἀφανίσας. γένος] τούτων.

v. 233. ἄλλο] B. γένος. φιτῦσαι] ποιῆσαι, γεννῆσαι, ἐξ οὗ καὶ φύτωρ ὁ πατήρ.

v. 234. τοῖσιν] B. ἤγουν τῇ τοιαύτῃ βούλῃ. ἀντέβαινε] ἐναντιοῦτο.

v. 235. ἐγὼ δὲ] A. τινὲς (ἀντὶ τοῦ), ἐγὼ δ' ἐτόλμησα, (καὶ τὸ ἑξῆς μετὰ ἤθους. δύναται καὶ τολμῆς εἶναι, ὡς τιμήεις τιμῆς.)

τολμῆς] B. ὁ τολμητίας. ἐξελυσάμην] ἐλευθέρωσα.

v. 236. διαῤῥαισθέντας] B. φθαρέντας ὑπὸ Διός.

v. 237. τῷ τοι] A. δύναται ἀντωνυμία εἶναι ἐν συμπαθείᾳ κειμένη ἢ τοι. ἐῤῥύθμισμαι] ἐσταύρωμαι. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν χορδῶν.†)

τῷ] B. οὗ ἕνεκα. κάμπτομαι] ταλαιπωρῶ, καταβάλλομαι, δαμάζομαι.

v. 238. πάσχειν] B. αὐτάς.

v. 239. οἴκτῳ] B. ἐλέῳ.

v. 241. ὧδ' ἐῤῥύθμισμαι] B. οὕτως ἢ ἐνταῦθα ἐτάχθην. Ζηνὸς] ὑπὸ τοῦ Διός. δυςκλεὴς] ἄδοξος.

---

†) Des. ad v. 237. in R. et () incl. ad 235.

v. 242. σιδηρόφρων τὲ] Α. ὁ τῶν Ὠκεανίδων γυναικῶν χορὸς ἰδὼν τὸν Προμηθέα, κακῶς καὶ ἀθλίως πάσχοντα, φησὶ πρὸς αὐτόν, ἐστὶν ἄγαν σκληρόψυχος καὶ ἀμείλικτος ὅςτις οὐ συναλγεῖ τοῖς σοῖς κακοῖς· ἐγὼ γὰρ οὔτε εἰςιδεῖν ἤθελον ταῦτα, εἰςιδοῦσά τε ἠνιάθην τὴν ψυχήν.

σιδηρόφρων] Β. σκληρός, ἄκαμπτος τὰ φρονήματα, καὶ ὥςπερ ἀπὸ πετρῶν συμπαγεὶς τὸν νοῦν.

v. 243. συνασχαλᾷ] Β. συμπάσχει.

v. 244. μόχθοις] Β. δυςτυχίαις.

v. 245. ἀλγύνθην] Β. ἐλυπήθην, ἔπαθον. Β. v. ἰωνικῶς, γρ. ἠλγ. κέαρ] ψυχήν.

v. 246. ἐλεεινὸς εἰςορᾶν] Β. βλέπειν αὐτοὺς ἐμέ, εἶτα οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ ὑμεῖς συνηλγήσατε ἐν πρώτοις οὖσαι τῶν φίλων.

v. 247. μή που τὶ προὔβης] Α. ἐπεὶ προηγήσατο ὁ Προμηθεὺς, καὶ εἶπεν ὅτι ἀντέλεγον τῷ Διΐ, καὶ οὐκ εἴασα τοὺς ἀνθρώπους πάλιν διαφθαρῆναι, διὰ τοῦτό με ἐτιμώρησεν ὁ Ζεὺς οὕτως· ἐρωτᾷ πάλιν αὐτὸν ὁ χορός, μὴ γὰρ ἕτερόν τι ἥμαρτες ἁμάρτημα, ὁ δέ φησιν, ἐποίησα τοὺς ἀνθρώπους μὴ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν θάνατον, κατοικίσας ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας τυφλάς· ἤγουν ἐν αὐτοῖς ἐποίησα τὸ νομίζειν καὶ ἐλπίζειν μὴ σήμερον ἢ αὔριον θανεῖν, ἢ τόνδε τὸν καιρὸν, καὶ οὕτω δι᾽ ὅλου βίου κοπιᾷν.†)

τῶν] Β. ὧν φῇς. περαιτέρω] ἐπέκεινα.

v. 248. θνητούς τ᾽ ἔπαυσα] Α. πρότερον, φησίν, οἱ ἄνθρωποι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὸν θάνατον, οὐκ ἐξήρχοντο εἰς τὸ ἐργάζεσθαι, ἢ ναυτίλλεσθαι ἢ ἄλλο τι ποιεῖν, φοβούμενοι τὸν θάνατον, μὴ ἐπέλθῃ αὐτοῖς, ἐγὼ δὲ αὐτὸν ποιήσας ἀπρόοπτον, καὶ ἐλπίδας αὐτοῖς ἐνθεὶς τοῦ ζῆν καὶ

†) ὅλου κοπιᾶν καὶ ζῆν R.

μὴ γινώσκειν πότε μέλλει αὐτοῖς ἐπελθεῖν ὁ θάνατος, αὐτοὺς παρώτρυνα.

προδέρκεσθαι] B. προβλέπειν.

v. 249. φάρμακον] B. θεραπείαν.

v. 250. τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατῴκισα] B. εἰ γὰρ εἶχον οἱ ἄνθρωποι πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον, καὶ μὴ ἐλπίσι ἐβουκολοῦντο, ὁ μὲν προσδοκῶν εὐδαίμων †) γενήσεσθαι, καὶ περιεῖναι, καὶ ζῆν ἀεί, ὁ δὲ αὐτὸ τουτο καὶ ὅτι πλούσιος ἔσται, λύπαις ἂν καὶ ὀδυρμοῖς τὸν πάντα αἰῶνα διέφερον. κατῴκισα] ἐνέβαλον.

v. 252. πρὸς τοῖςδε] A. καὶ ἔτι ἐγώ, φησίν, ἀνθρώποις παρέσχον καὶ ἔδωκα τὸ πῦρ. Εἶτα ἔφη ὁ χορὸς ὅτι καὶ νῦν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ φλόγας ἐκπέμπον πῦρ. Ὁ δέ φησιν, ἀφ᾽ οὗ πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας.

τοῖς] B. οἷς ἔφην. σφιν] αὐτοῖς. ὤπασα] παρέσχον.

v. 253. φλογωπὸν] A. δύο εἰσὶν ὀνόματα τῷ πυρί, τὸ στοιχειακόν, καὶ τὸ διακονικόν. Καὶ στοιχειακὸν μὲν πῦρ, αὐτὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθήρ, διακονικὸν δέ, αὐτὸ τὸ πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμετέραν χρησιμεῦον· ὅπερ φλογωπὸν ὁ Αἰσχύλος φησί, τουτέστι λαμπρόν, παρὰ τὸ ὑποκεῖσθαι τῇ ὀπωπῇ, καὶ λάμπειν. Τὸ γὰρ αἰθέριον οὐχ ὑποπίπτει τῇ ὁράσει.

φλογωπὸν] B. λαμπρόν, φωτεινόν. ἐφήμεροι] ἄνθρωποι.

v. 256. χαλᾷ κακῶν] A. συνήθης αὐτῷ ἡ χαλᾷ φωνή.

αἰκίζεται] B. κολάζει. χαλᾷ] ἐνδίδωσι.

v. 257. ἄθλου τέρμα] B. τοῦ καμάτου τέλος.

v. 258. οὐκ ἄλλο γ᾽ οὐδὲν] B. τέλος.

---

†) f. εὐαίων.

v. 259. τίς ἐλπὶς] B. ἐστί σοι.

v. 260. ὡς] B. ὅτι. οὔτ᾽ ἐμοὶ λέγειν. καθ᾽ ἡδονὴν] οὐ γὰρ τοῖς σοῖς κακοῖς ἥδομαι.

v. 261. ἀλλὰ ταῦτα μὲν] A. Ὅμηρος, ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν. †)

ταῦτα] B. τὸ περὶ τούτων λέγει. [λέγει].

v. 261. μεθῶμεν] B. ἀφῶμεν. ἄθλου] τοῦ καμάτου.

v. 263. ἐλαφρὸν] B. ῥᾴδιον. ὅςτις] ὁποῖος. πημάτων] συμφορῶν. πόδα] τὸ αὑτοῦ.

v. 264. παραινεῖν] B. συμβουλεύειν. νουθετεῖν] διδάσκειν.

v. 265. ταῦθ᾽ ἅπαντα] A. τιμωρησόμενος. ††)

ταῦθ᾽ ἅπαντα] B. ἃ νῦν πάσχω.

v. 266. ἑκὼν] B. ἑκούσιος, ἢ θέλων.

v. 267. ἀρήγων] B. βοηθῶν. πόνους] λύπας καὶ συμφοράς.

v. 268. οὐ μήν τι ποιναῖς] A. ὅτι μέν, φησίν, ἥμαρτον, οἶδα καὶ οὗτός, οὐ μὴν δὲ ὑπελάμβανον τοιαύταις τιμωρηθήσεσθαί με, καὶ κατισχανεῖσθαι, ἤγουν κρατεῖσθαι καὶ δεσμεῖσθαι, ἐν πέτραις πεδαρσίοις, καὶ ὑπαιρομέναις τῆς γῆς, ἤτοι ὑψηλαῖς, ἐπιτυχόντα τοῦ πάγου καὶ τοῦ τόπου τούτου μὴ κατοίκους ἔχοντος.

ποιναῖς] B. τιμωρίαις. ᾠόμην] ἐνόμιζον.

v. 269. κατωχανεῖσθαι] B. κρατεῖσθαι καὶ προςπαλαίειν. πεδαρσίοις] ταῖς ὑψηλαῖς, ταῖς ἄνω αἰρομέναις.

v. 260. τυχόντ᾽] B. ἐπιτυχόντα. ἐρήμου] μεμονωμένου. πάγου] τοῦ κρημνώδους ὄρους.

v. 271. μὴ δύρεσθ᾽ ἄχη] A. μὴ ὀδύρεσθε ἃ νῦν

†) Iliad. A. 400. Des. haec et illa ad 256 et 265. in. R.
††) f. τιμωρηθησόμενος, vel τιμωρούμενος.

πάσχω κακά. Πρὸς τὴν γῆν δὲ βᾶσαι καὶ πορευθεῖσαι — ἀέριαι γὰρ ἐφέροντο — ἀκούσατε ἅπαν τὸ ἐμόν. (Φησὶ δέ, πρὸς τὴν γῆν βᾶσαι, ὅτι βούλεται στῆσαι τὸν χορόν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ. Γέγραπται δὲ καὶ βλάβας, ἀντὶ τοῦ τύχας. †)

παρόντα] Β. τὰ νῦν ἐνεστῶτα. δύρεσθε] θρηνεῖτε. ἄχη] θλίψεις.

v. 272. πεδοῖ βᾶσαι] Β. ἐν τῷ πεδίῳ ἐλθοῦσαι. τὰς προσερπούσας τύχας] πὰς προσερχομένας δυστυχίας.

v. 273. ὡς] Β. ἵνα. τὸ πᾶν] τὸ κατ' ἐμὲ πάθος.

v. 274. πείθεσθε] Β. μάθετε. συμπονήσατε] συγκοπιάσατε ἐμοί.

v. 275. ταὐτά τοι πλανομένη] Α. ἡ περὶ τὰ αὐτὰ πλανωμένη πημονή, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλοις προσιζάνει. Ἄλλως. Οὐκέτι ἐπιμένει μοι ἡ θλίψις περὶ ἓν ἱσταμένη. Ἤτοι, οὐκ ἐφ' ἑνὶ κακῷ ἀνιῶμαι, ἀλλ' ἐπὶ διαφόροις ἀσχάλλω, καὶ ἅπαντα ὑμῖν ἀφηγήσασθαι βούλομαι. Ἄλλως. Τὸ ταὐτα ἀντὶ τοῦ αὕτη ἡ βλάβη, οὐκ ἐπ' ἐμοὶ μόνῃ [μόνῳ] ἐγένετο, ἀλλὰ περιερχομένη, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πλανωμένη, ἄλλοτε πρὸς ἄλλον καὶ ἄλλον ἀπέρχεται.

μογοῦντι] Β. κακοπαθοῦντι. ταὐτὰ] ὅμοια. πλανωμένη] προσερχομένη μετὰ πλάνης.

v. 276. πρὸς ἄλλοτ'] Β. ἐν ἄλλῳ καιρῷ. ἄλλον] πρὸς ἄλλον ἄνθρωπον. πημονὴ] ἡ δυστυχία. προσιζάνει] προσέρχεται, προσκάθηται. Ἡ πημονὴ καὶ ἡ δυστυχία ἄλλοτε πρὸς ἄλλον προσιζάνει πλανωμένη καὶ φερομένη, ἤγουν ἄστατός ἐστι, καὶ οὐκ ἂν τοῦ αὐτοῦ καταφέρεται. Ἐπεὶ οὖν ταῦθ' οὕτως ἔχει, δεῖ καὶ ὑμᾶς ἐμοὶ συμπονεῖν δυστυ-

---

†) Desunt inde a φησί usque ad βούλεται: post hoc v. γὰρ insertum. Pro ultimis vero haec: γράφεται βλάβας. R.

ῦντι, ἵνα καὶ ὑμῖν εἴποτε ἂν συμβαίη, τὸ γὰρ τῆς τύχης δῆλον, τὸ †) ὑμᾶς παραμυθησόμενον ἔχοιτε.

v. 277 sq. οὐκ ἀκούσαις ἐπεθώϋξας τοῦτο Προμηθεῦ] Α. οὐκ ἀκούσαις καὶ μὴ βουλομέναις ὑμῖν τοῦτο εἶπας, ὦ Προμηθεῦ, δηλονότι τό, ἔλθετε καὶ ἀκούσατε, ἵνα μάθητε πᾶν τὸ κατ' ἐμέ· ἀλλὰ θέλομεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς.

v. 279. καὶ νῦν ἐλαφρῷ ποδὶ] Α. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνηγῶν. Νῦν, φησὶν ὁ χορός, ἐπεὶ καλεῖς πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς, ἐν ταχύτητι ποδός, τῇ ἀερίᾳ πτήσει, τὸν κραιπνόσσυτον, τὸν ταχινῶς κινούμενον θρόνον, τὸν ἁγνὸν πόρον τῶν οἰωνῶν — ἤγουν τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ τὴν πορείαν ποιοῦνται τὰ ὄρνεα — λιποῦσα, προςπελάζω ταύτῃ τῇ τραχείᾳ γῇ — λέγει δὲ τοῦτο διὰ τὸν Καύκασον. Οὐ γὰρ πᾶσα γῆ τραχεῖα — τοὺς σοὺς δὲ πόνους θέλω ἀκοῦσαι.

ἐλαφρῷ ποδὶ] Β. ἐν τοῖς πτεροῖς. κραιπνόσσυτον] ταχὺ δέον κραιπνοσσύτως προλιποῦσαι εἰπεῖν, κραιπνόσσυτον εἶπε πρὸς θῶκον.

v. 280. θῶκον προλιποῦσ'] Β. τὴν ἐν τῷ ἀέρι στάσιν ἀφεῖσαι. αἰθέρα ἁγνὸν] τὸν ἀέρα καθαρόν.

v. 281. πόρον οἰωνῶν] Β. τὴν πορείαν τῶν ὀρέων. ὀκρυοέσσῃ χθονὶ] τῇ χαλεπῇ καὶ πετρώδει, λέγω δὲ τῷ Καυκάσῳ.

v. 282. πελῶ] Β. πλησιάζω.

v. 283. χρῄζω διαπαντὸς ἀκοῦσαι] Β. θέλω δι' ὅλου μαθεῖν.

v. 284. ἥκω δολιχῆς] Α. ὁ Ὠκεανός φησι πρὸς τὸν Προμηθέα, ἥκω πρός σε, διαμειψάμενος καὶ διελθὼν τὸ τέλος τῆς δολιχῆς καὶ μακρᾶς ὁδοῦ. Καιρὸν δὲ δίδωσι τῷ χορῷ καθήκασθαι τῆς μηχανῆς Ὠκεανὸς ἐλθών. Ὑπερβολῇ δὲ

†) f. τὸν

ἐχρήσατο ὁ ποιητής, ὅπουγε Ὅμηρος οὐκ εἰςήγαγεν Ὠκεανὸν εἰς τὸν σύλλογον τῶν θεῶν. †)

ἥκω] B. ἦλθον. δολιχῆς τέρμα κελεύθου] μακρᾶς τέλος ὁδοῦ.

v. 285. διαμειψάμενος] B. διελθών.

v. 286. τὸν πτερυγωκῆ οἰωνὸν τόνδε] A. ἤτοι τοῦτον τὸν ἐν τοῖς πτεροῖς ταχύτατον οἰωνὸν τὸν γρύπα διευθύνων καὶ ἄγων γνώμῃ καὶ θελήσει οἰκείᾳ χωρὶς χαλινῶν. Ἤτοι αὐθαίρετον, οὐ Βίᾳ, χωρὶς χαλινοῦ. Ἐπὶ γρυπὸς γὰρ τετρασκελοῦς ὀχεῖται ὁ Ὠκεανός.

τὸν πτερυγωκῆ τόνδ' οἰωνὸν] B. τὸν ταχὺν ταῖς πτέρυξι γρύπα, ᾧ ἐπωχεῖτο.

v. 287. γνώμῃ] B. θελήματι ἐμῷ. στομίων ἄτερ] χαλινῶν χωρίς. εὐθύνων] διεξάγων.

v. 288. ταῖς σαῖς δὲ τύχαις] A. ταῖς σαῖς, φησί, κακοπαθείαις, γίνωσκε, ἀνιῶμαι. Ἡ γὰρ συγγένειά με ἀναγκάζει λυπεῖσθαι καὶ χωρὶς τοῦ εἶναί σε συγγενῆ μοι, οὐκ ἔστιν εὑρεθῆναι, ᾧ ἂν πλείονα παρέχοιμι φιλίαν ἢ σοι. Ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὡς εἶπον, ὁ ποιητής· ὁ γὰρ Ὅμηρος οὐκ εἰςήγαγεν Ὠκεανὸν εἰς σύλλογον τῶν θεῶν.

τύχαις] B. δυςτυχίαις. ἴσθι] γίνωσκε. ξυναλγῶ] λυποῦμαι.

v. 289. δοκῶ] B. νομίζω. ξυγγενὲς] ἡ συγγένεια, Οὐρανοῦ γὰρ ἀμφότερα ἔκγονα.

v. 290. ἐξαναγκάζει] B. συμπάσχειν σοι.

v. 291. μείζονα μοῖραν] A. λείπει, φιλίας.

οὐκ ἔστιν] B. ἄλλος τίς. ὅτῳ] ᾧτινι. μοῖραν] μερίδα.

v. 292. νείμαιμ'] B. δώσαιμι. ἢ] παρά.

---

†) cf. Voss. Mythol. Brief. I. 157 sq. — Pro καθήκασθαι Huet. καθήλασθαι.

v. 293. γνώσῃ δὲ] *Α.* γνώσῃ δέ, φησί, τὴν πρὸς ἐμοῦ διάθεσιν ἀληθῆ, καὶ ὡς οὐ μάτην σοι διὰ λόγου χαρίζομαι· φέρε γὰρ εἰπὲ τί σοι πρέπει συμπράττειν. Οὐ γάρ πρός με λέξεις ὡς ἄλλος τὶς φίλος ἐστὶ βεβαιότερος παρὰ τὸν Ὠκεανόν.*

γνώσῃ] *Β.* μαθήσῃ. ὡς ἔτυμ'] ὅτι ἀληθῆ. μάτην] ἤτοι ψευδῶς.

v. 294. χαριτογλωσσεῖν] *Α.* μέχρι γλώσσης χαρίζεσθαί σοι καὶ οὐκ ἔργοις.†)

χαριτογλωσσεῖν] *Β.* χαρίζεσθαι διὰ γλώττης.

v. 295. σήμαιν'] *Β.* δηλοῦ. συμπράττειν] συναγωνίζεσθαι.

v. 297. ἐρεῖς] *Β.* λέξεις. ὡς] ὅτι. Ὠκεανοῦ] ἐμοῦ.

v. 296. βεβαιότερος] *Β.* μονιμώτερος.

v. 288. ἔα, τί χρῆμα] *Α.* δυσχεραίνει ὁ Προμηθεὺς εἴ πως τὸ ἴδιον ἀξίωμα οὐκ ἐτήρησεν ὁ Ὠκεανός. Φησὶ δέ, τί τοῦτο πρᾶγμα; καὶ σὺ ἥκεις ἰδεῖν τοὺς ἐμοὺς πόνους; πῶς ἐκαρτέρησας, καταλείψας τὸ ἐπώνυμόν τε ῥεῦμα τὸ ὀνομαζόμενον ὠκεάνιον, καὶ πετρηρεφῆ, τὰ πέτραις ἐστεγασμένα, ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν τὴν σιδηρομήτορα, τὴν γεννῶσαν τὸν σίδηρον. Λέγει δὲ τὴν Σκυθίαν· οἱ γὰρ Χάλυβες, Σκυθικὸν ἔθνος, καὶ πολὺς ἐν Σκυθίᾳ σίδηρος. Ἦ παρεγένου, φησί, θεωρήσων τὰς ἐμὰς δυστυχίας, καὶ συλλυπούμενος τοῖς ἐμοῖς κακοῖς; ἴδε οὖν θέαμα, ἤτοι παράδοξον τέρας, καὶ ἐμὲ τὸν φίλον τοῦ Διός, τὸν τὴν τυραννίδα καὶ τὴν βασιλείαν οἰκονομήσαντα, καὶ συνεργήσαντα εἰς ταύτην, ποίαις βλάβαις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Διὸς δαμάζομαι.

τὶ χρῆμα] *Β.* ὁρῶ.

v. 299. ἥκεις] *Β.* ἦλθες. ἐπόπτης] θεατής. λιπὼν] ἀφείς.

---

†) Des. in R.

v. 300. ἐπώνυμον ῥεῦμα] *B.* τὸ ὠκεάνειον ἀπό σου καλούμενον. πετρηρεφῆ] πετρώδη.

v. 301. αὐτόκτιτ'] *B.* αὐτοκατασκεύασται. σιδηρομήτορα] τὴν ἐργαζομένην τὸν σίδηρον. τὴν τῆς Σκυθίας χαλυβικὴν γῆν, ἐν ᾗ πρῶτον ὁ σίδηρος εὕρηται. Λέγει δὲ τὸν Καύκασον, περὶ αὐτὸν γὰρ οἱ Χάλυβες.

v. 302. αἶαν] *B.* τὴν γῆν. ἢ θεωρὸς τύχας ἐμὰς ἀφῖξαι, καὶ ξυνασχαλῶν κακοῖς] ὄντος ἰδὼν τὰς τύχας ἐμὰς ἦλθες καὶ λυπούμενος τοῖς ἐμοῖς κακοῖς.

v. 304. δέρκου] *B.* βλέπε. τόνδε τὸν Διὸς φίλον] ἐμέ ὄντα τοῦ Διὸς φίλον.

v. 305. συγκαταστήσαντα τὴν τυραννίδα] *B.* συγκατεργασάμενον αὐτῷ τὴν ἀρχήν.

v. 306. οἵαις πημοναῖσι] *B.* δι' ὁποίων βλαβῶν. κάμπτομαι] δαμάζομαι.

v. 307. ὁρῶ Προμηθεῦ] *A.* σκόπησον τὰ τῶν ῥητόρων καλὰ παρὰ πρώτοις εὑρεθέντα τοῖς τραγικοῖς. Εἰπόντος τοῦ Προμηθέως πρὸς τὸν Ὠκεανὸν, ἴδε οἷα πάσχω, καὶ οἵαις βλάβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς δαμάζομαι, φησὶν ὁ Ὠκεανὸς πρὸς αὐτόν, ὁρῶ οἷα πάσχεις, καὶ παραινέσαι ἐθέλω τὰ ἀγαθά, καίπερ φρονίμῳ ὄντι· γνῶθι σαυτὸ καὶ νόησον ὅτι ἥττων εἶ τοῦ Διός, καὶ ἄλλαξον τοὺς τρόπους, καὶ κτῆσαι ἄλλους νέους, ἐπεὶ καὶ τύραννος ἐν θεοῖς νέος. Εἰ δὲ οὕτω τραχεῖς καὶ σκληροὺς καὶ ἀναιδεῖς λόγους, τεθηγμένους, ἤγουν δυναμένους λυπῆσαι, ῥίψεις, ἀντὶ τοῦ, ἐκπέμψεις τοῦ στόματός σου· τάχα ἂν καὶ μακρὰν σου καθήμενος ὁ Ζεὺς ἀκούῃ· ὥςτε τὴν νῦν προςοῦσαν ὀργὴν αὐτῷ, παίγνιον εἶναι δοκεῖν σοι, ἄλλα δὴ χαλεπώτερα πάθῃς.

παραινέσαι] *B.* συμβουλεῦσαι.

v. 308. ποικίλῳ] *A.* συνετῷ.

τὰ

τὰ λῷστα] B: τὰ κάλλιστα. ὄντι] τοί. ποικίλῳ] συνετῷ.

v. 309. γίνωσκε σαυτὸν] A. γνῶθι σεαυτόν. ὡς ὁ ποιητὴς, Φράζεο Τυδείδη καὶ χάζεο.†) Γνῶθι σεαυτόν, ὅτι ἥττων εἶ τοῦ Διός.

γίνωσκε σαυτὸν] B. ὡς ἐλάττων Διὸς εἶ. μεθάρμοσαι] μετάβαλε.

v. 310. τρόπους νέους] B. ποταπούς. Νέον φρόνημα κτῆσαι, τὸ πρῶτον ἀφείς.

v. 311. τεθηγμένους] B. ἀκήρους††) καὶ ὑβριστικούς, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ τεθηγμένου σιδήρου καὶ ἐστομωμένου.

v. 312. ῥίψεις] B. λέξης πρὸς τὸν Δία.

v. 313. θακῶν] B. καθήμενος. χόλον παρόντα μόχθων] τὴν λύπην τῶν νῦν δυστυχιῶν.

v. 314. παιδιὰν εἶναι] B. παίγνιον πρὸς τὰ μέλλοντα καταλήψεσθαί σε κακὰ παρ᾽ αὐτοῦ.

v. 315. ὀργὰς] B. κατὰ Διός.

v. 316. πημάτων] B. ὧν πάσχεις. ἀπαλλαγὰς] ἐλευθερίαν.

v. 317. ἀρχαῖ᾽ ἴσως] A. ἀρχαῖα λέγονται τὰ μωρά, διότι οἱ ἀρχαῖοι τοιοῦτοι ἦσαν, ἁπλούστατοι καὶ εὐήθεις. ἢ ὅτι οἱ γέροντες οἱ ἔξωροι τοιοῦτοί εἰσι.

ἀρχαῖ᾽] B. μωρά. Ἀρχαῖα τὰ μωρά, παρ᾽ ὅσον οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἁπλῶς καὶ ἀποικίλτως ἔζων, οἱ δ᾽ ὕστερον φρονήσει καὶ περιττότητι νοῦ. λέγων τάδε] ἃ λέγω.

v. 318. τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν] A. (γνωμικῶς φησι,†††) τῆς μεγαλοῤῥημονούσης γλώσσης ὦ Προμηθεῦ, τὰ

†) Il. E. 440.
††) f. σκλήρους.
†††) γνωμ. φ. des. in R.

τὰ ἐπιτίμιά ἐστιν οἷα πάσχεις νῦν, αὐτὸς ἀντιλέγων πρὶν τῷ Διΐ. Σὺ δὲ καὶ τοιαῦτα πάσχων, οὐκέτι ταπεινὸς εἶ, οὐδ᾽ ὑποτάσσῃ, σὺν οἷς δὲ πάσχεις κακοῖς, θέλεις λαβεῖν καὶ ἕτερα. Ἀλλ᾽ ἐάν μοι πεισθῇς, οὐ βλάψεις σεαυτὸν καὶ οὐ πρὸς κέντρα τὸν πόδα ἐκτενεῖς· ὁρῶν ὅτι κυριεύων πάντων χαλεπὸς καὶ ὀργίλος θεὸς ὁ Ζεύς, ὅτι μόνος ἄρχει τῶν ἄλλων πάντων, οὐδ᾽ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἤτοι ἐξουσιαζόμενος παρά τινος, ἢ ὃν οὐ δύναταί τις τιμωρήσασθαι. Καὶ νῦν μὲν ἐγὼ ἀπέρχομαι πρὸς αὐτόν, καὶ πειράσομαι ἐὰν ἰσχύσω, τούτων ἀπολῦσαί σε τῶν δεσμῶν. Σὺ δὲ μὴ μεγαλοῤῥημόνει, μήδ᾽ ὑπέρογκα καὶ αὐθάδη λάλει. Ἦ, φρόνιμος ὤν, οὐκ οἶδας ὅτι βλάπτεταί τις ἐκ γλώσσης ἀκολάστου καὶ φλυάρου.

ὑψηγόρου] B. μεγαλαύχου καὶ σοβαροῦ.

v. 319. τὰ ᾽πίχειρα] B. τὰ ἆθλα καὶ ἐπιτίμια.

v. 320. σὺ δ᾽ οὐδέπω] A. λείπει, θέλεις εἶναι. †)

οὐδέπω ταπεινὸς] B. ἐγένου. εἴκεις] ὑποτάσσῃ καὶ ἐπιχαλᾷς.

v. 321. ἄλλα] B. κακά.

v. 322. οὔκουν] B. οὐδαμῶς.

v. 323. πρὸς κέντρα κῶλον] A. πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτείνει ὁ βοῦς· λακτίζει γὰρ κεντούμενος ὑπὸ κέντρου· ὥστε λακτίζει πρὸς κέντρον, καὶ τὸ κῶλον αἱμάσσει· ὁ γὰρ πρὸς κέντρα λακτίζων, τοὺς ἰδίους πόδας αἱμάσσει. (Φησὶν οὖν, ἐάν μοι μὴ πεισθῇς, βλάψεις σεαυτόν. †)

πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτενεῖς] B. πρὸς ἀκάνθας πόδα ἐξάξεις. Ἔστι δὲ ποροιμία εἰρημένη ἐκ τῶν βοῶν τῶν κεντουμένων ὄπισθεν, καὶ ἐν τῷ λακτίζειν τοὺς ἰδίους πόδας αἱμασσόντων τῷ κέντρῳ.

†) Haec des. in R. Item ad 323. φησιν cet.

v. 324. τραχὺς μόναρχος] B. ἀκαμὴς βασιλεύς. οὐδ' ὑπεύθυνος] δυνατὸς ὑπ' εὐθύνην ἐλθεῖν ἐάν τι παρὰ δίκην ἐργάσηται.

v. 325. εἶμι] B. ἀπέρχομαι πρὸς αὐτόν.

v. 326. τῶν] B. ἐκ τούτων. ἐκλῦσαι] ἐλευθερῶσαι.

v. 327. ἡσύχαζε] B. ἡσύχως ἔχε. λαβροστόμει] θρασυστόμει.

v. 328. οἶσθ'] B. γινώσκεις. περισσόφρων] λίαν συνετός.

v. 329. ματαίᾳ] B. τῇ παρὰ καιρὸν κομπαζούσῃ.

v. 330. ζηλῶ σ' ὅθ' οὕνεκα] A. θαυμάζω σε πῶς οὐδὲν πέπονθας ὑπὸ Διός, συναλγῶν μοι. Ἄλλως. Ζηλῶ σε, φησίν, ὅτι καὶ τὰ περὶ σεαυτοῦ ποιήσας, κεκόμισαι χάριν ἐξ ἐμοῦ. Καὶ νῦν δὲ οὐκ ἐάσω σε προςκρούειν Διῒ ὑπὲρ ἐμοῦ. Προγινώσκων δὲ, ὅτι οὐ πείσει τὸν Δία, ἀπείργει αὐτόν. Ἄλλως. Θαυμάζω πῶς ὑπάρχεις ἐκτὸς αἰτίας καὶ μέμψεως παρὰ τῷ Διΐ, καὶ οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ δεινὸν πεπονθὼς ἐμοὶ συναλγεῖς. Ἄλλως. Ἐπαινῶ σε, φησίν, ὅτι ἐκτὸς ὑπάρχεις μέμψεως, ἅπερ ἦν σοι δυνατὸν ἐπ' ἐμοὶ ποιήσας καὶ συναλγήσας ἐφ' οἷς πάσχω κακοῖς· καὶ νῦν ἄφες τὸ προςελθεῖν τῷ Διΐ, δυςωπήσων αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἀπολύσῃ με τῶν δεσμῶν. Πάντως γὰρ οὐ καταπείσεις αὐτόν· σκληρὸς γάρ ἐστι καὶ οὐκ εὐκαμπής. Σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ περίβλεπε μή τι ἐν τῇ ὁδῷ βλαβήσῃ.

ζηλῶ σ' ὅθ' οὕνεκ' ἐκτὸς αἰτίας κυρεῖς] B. θαυμάζω σε Ὠκεανέ, ὅτι ἐκτὸς αἰτίας καὶ μέμψεως ὑπάρχεις τῷ Διΐ, καὶ οὐδὲν κακὸν ἀπ' αὐτοῦ πέπονθας συναλγῶν ἐμοί.

v. 331. μετασχὼν] B. τῶν κατ' ἐμὲ κοινωνήσας. τετολμηκὼς] ὑπομείνας δι' ὧν συνήλγησας.

v. 332. ἔασον] B. ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. μελησάτω] διὰ φροντίδος ἔστω τοῦτο.

v. 333. *νιν*] *B. αὐτόν.*

v. 334. *πάπταινε*] *B. φυλάττου. πημανθῇς*] *βλαβῇς. ὁδῷ*] *τῇ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς αὐτόν.*

v. 335. *πολλῷ γ' ἀμείνων*] *A. Εἰπόντος τοῦ Προμηθέως πρὸς τὸν Ὠκεανόν. Ἄφες τὸ προςελθεῖν τῷ Διῒ, ἱκετεύσων αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ, οὐ γὰρ ἄν τι πείσῃς αὐτόν, σὺ δὲ πρόςεχε μή τι βλαβηθῇς ἐν τῇ ὁδῷ.*†) *φησὶν ὁ Ὠκεανὸς πρὸς αὐτὸν, ὅτι κατὰ πολὺ ἐγεννήθης κρείττων καὶ βελτίων εἰς τὸ φρονίμους ποιεῖν καὶ σωφρονίζειν ἑτέρους παρὰ σεαυτόν· τοῦτο δὲ ἐξ ἔργων αὐτῶν νοῶ ἀληθῶς καὶ οὐκ ἀπὸ λόγου. Ἐμὲ δὲ προθυμούμενον ἀπελθεῖν πρὸς τὸν Δία, μηδαμῶς κωλύσῃς. Θαῤῥῶ γὰρ ταύτην τὴν δωρεάν, ἤτοι τὸ ἀπολῦσαί σε τῶν δεσμῶν, ἐμοὶ δώσειν αὐτόν.*

ἀμείνων] *B. κρείττων. φρενοῦν*] *σωφρονίζει.*

v. 336. *τεκμαίρομαι*] *B. τοῦτο.*

v. 337. *ὁρμώμενον*] *B. κινούμενον ἐλθεῖν ὑπὲρ σοῦ πρὸς αὐτόν. ἀντισπάσῃς*] *κωλύσῃς καὶ ἀποστήσῃς τούτου.*

v. 338. *αὐχῶ*] *B. θαῤῥῶ. Ὃ γὰρ θαῤῥεῖ τις καὶ καυχᾶται.*

v. 339. *τῶν*] *B. ἐκ. ἐκλῦσαι*] *ἐλευθερῶσαι.*

v. 340. *τὰ μέν σ' ἐπαινῶ*] *A. Εἰς ταῦτα μέν σε ἐπαινῶ, ὅτι πᾶσαν προθυμίαν καὶ σπουδὴν δεικνύεις ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ οὐδὲ παύσομαί ποτε τοῦ ἐπαινεῖν σε. Ἀλλὰ μηδὲν πόνει ὑπὲρ ἐμοῦ· εἴ τι γὰρ ἂν καὶ πράξῃς, πρὸς ὠφέλειαν ἐμὴν σπεύδων, μάτην πονήσεις. Προγινώσκει γὰρ ὅτι οὐ πείσει τὸν Δία.*

λήξω] *B. παύσω.*

v. 341. *προθυμίας*] *B. τῆς ὑπὲρ ἐμοῦ.*

---

†) Huc usque des. in R.

v. 342. μάτην] B. οὐ γὰρ εἰςακουσθήσῃ. οὐδὲν ὠφελῶν] ἐμέ.

v. 344. ἐκποδὼν] B. μακρὰν ἐκείνου.

v. 345. ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰ δυςτυχῶ] A. ἐγώ, φησί, καὶ ἐὰν δυςτυχῶ, καὶ τοιαύτας βλάβας πάσχω, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τοῦτο, ἵνα καὶ ἄλλοι τὰ ὅμοια ἐμοὶ πάσχωσι θέλω ἢ καὶ ἄλλους ἐπιτυχεῖν τῆς ὁμοίας βλάβης. (Ἄλλως. Προμηθικῶς· οὐ γὰρ κατὰ τὸν ἀνθρώπινον λογισμὸν πολλοὺς αὐτῷ συνατυχεῖν οὐ βούλεται ὁ Προμηθεύς.) Ultima des. in R.

εἰ] B. ἐπειδή. τοῦδ' εἵνεκα] τοῦ δυςτυχεῖν.

v. 346. ὡς πλείστοισι] B. ἢ τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ λίαν, ἢ τοιαύτην ἐνταῦθα σημασίαν ἔχει, ὥςπερ φαμὲν τὸ ὡς ἐν τοῖς παροῦσι, τότε γὰρ τὸ ὡς ὥςπερ ἔμφασιν ἐνέχει, καί ἐστιν ἐκ παραλλήλου. Καὶ τοῦτο μὲν φασί τινες, τὸ δὲ ἀληθὲς τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ λίαν ἐστι· σὺ δὲ μὲ ἀκούων †) λίαν πλείστοις νομίζῃς λέγειν τὸν Προμηθέα μὴ ἐθέλειν μὲν λίαν πολλοῖς βλάβας, ἀλλὰ δηλονότι ὀλίγοις. Ἀλλ' οὕτως ἔχει, οὐ θέλοιμι ἂν λίαν πλείστοις ἀνθρώποις πημονάς, ἤγουν οὔτε πλείστοις οὔτ' ὀλίγοις, τυχεῖν τούτων δηλονότι. Ἤτοι πημονὰς πρὸς τὸ τυχεῖν, εὔρηται γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν πρὸς αἰτιατικὴν ἅπαξ. πλείστοις] ἀνθρώποις. πημονὰς] βλάβας.

v. 347. οὐ δῆτ' ἐπεί με καὶ] A. Ἰαπετὸς ὁ τοῦ Κρόνου ἀδελφὸς ἐκ θυγατρὸς τοῦ Ὠκεανοῦ Κλυμένης λεγομένης ἔσχεν Ἄτλαντα καὶ Μενοίτιον καὶ Προμηθέα· καὶ τὸν μὲν Προμηθέα προςήλωσεν ὁ Ζεὺς εἰς τὸ Καυκάσιον ὄρος, ἐπίβουλον αὐτῷ καὶ ἐχθρὸν φανέντα, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. Τὸν δὲ Ἄτλαντα ἐποίησεν ἐπ' ὤμων βαστάζειν τὸν οὐρανόν· τὸν δὲ Μενοίτιον ἐκεραύνωσε. Φησὶν οὖν ὁ Ὠκεανὸς πρὸς τὸν Προμηθέα, δαμάζουσί με καὶ ἀνιῶσιν αἱ

---

†) vulg. σὺ δὲ μὴ ἀκούων.

δυστυχίαι τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἄτλαντος. ὅστις πρὸς τοὺς δυτικοὺς τόπους ἵσταται ἐν ὤμοις βαστάζων τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς κιόνας, βάρος δυσμεταχείριστον καὶ οὐ ῥᾳδίως βασταζόμενον.

οὔ δῆτ'] Β. πεισθήσομαί σοι. κασιγνήτου τύχαι] τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ δυστυχίαι.

v. 348. τείρουσ'] Β. λυποῦσι. ἑσπέρους] δυτικούς.

v. 349. ἕστηκε] Β. ἐστάθη.

v. 350. ἐρείδων] Β. βαστάζων. οὐκ εὐάγκαλον] ἀλλὰ δυσβάστακτον, κατεδικάσθη γὰρ ὑπὸ Διὸς ὑπανέχειν τὸν οὐρανὸν δίκην κίονος.

v. 351. τὸν γηγενῆ] Α. Μυθεύεται ὅτι Τιτᾶνες, τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς ὄντες, ἀντῆραν πόλεμον τῷ Διῒ, καὶ ἀντέστησαν αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ δέκα ἔτη ἐμάχοντο, καὶ λύσις τοῦ πολέμου οὐκ ἦν, ἀλλ' ἴσος ἦν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς Τιτᾶσιν ὁ πόλεμος, ὁ Ζεὺς συνεργοὺς πρὸς τὴν μάχην λαβὼν τοὺς τρεῖς μονοφθάλμους Κύκλωπας, τὸν Βρόντην, τὸν Στερόπην, καὶ τὸν Ἄργον· καὶ τοὺς τρεῖς ἑκατόγχειρας, τὸν Κόττον,†) τὸν Βριάρεων, καὶ τὸν Γύγην· οἵτινες καὶ οὗτοι παῖδες τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς ἐχρημάτιζον· καὶ νέκταρ κεράσας, ηὔφρανε, καὶ πρὸς τὴν μάχην προέτρεψε. Καὶ πόλεμον συνα-ράξας μετὰ κρότου τοὺς Τιτᾶνας κατετροπώσατο, καὶ τῇ γῇ προσέδησε, καὶ κατεταρτάρωσε. Μετὰ ταῦτα ἡ Γῆ εὐνῇ μιγεῖσα τῷ Ταρτάρῳ, τὸν ἑκατοντακέφαλον Τυφῶνα ἐγέννησεν, ἁπάντων θηρίων ἀγρίων ἔχοντα κεφαλάς, καὶ τέρας δεινὸν καὶ παμμιγὲς χρηματίζοντα, καὶ ἐξ ὀφθαλμῶν σέλας καταπληκτικὸν ἀστράπτοντα. Οὗτος πάλιν ἑτέραν μάχην τῷ Διῒ συνῆψε· κεραυνωθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Σικελίᾳ περὶ τὴν Αἴτνην, τῷ ταρτάρῳ ἐκρύβη. Ἐξ οὗ μυθολογεῖται πάν-

---

†) vulg. Κοῖον. v. Faehs. Ante τὸν Ἄρπην Apollod. I. I. Huet.

τας τοὺς ἀμένους σφοδροὺς κυΐσκεσθαι, χωρὶς ζεφύρου καὶ βοῤῥᾶ· θεογενεῖς γὰρ οὗτοι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν Κιλικίᾳ μὲν ἐγεννήθη ὁ Τυφώς, ἐκολάσθη δὲ ἐν Σικελίᾳ. Καὶ Ἡσίοδος, Τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον. †)

τὸν γηγενῆ] *B.* τὸν γενναῖον καὶ ἀνδρεῖον.

v. 352. δάϊον] *B.* πολεμικὸν ἢ καυστικόν.

v. 353. ἑκατοντακάρηνον] *A.* φησὶν οὖν ὁ Ὠκεανός, ᾠκτείρησα καὶ τὸν Τυφῶνα τὸν οἰκήτορα τῶν Κιλικίων σπηλαίων, τὸν ἑκατὸν κεφαλὰς ἔχοντα, τὸν ὁρμητικὸν πρὸς πόλεμον· ὃς πᾶσι τοῖς θεοῖς ἀντέστη, καταπληκτικαῖς σιαγόσιν ἠχῶν φόνον — γράφεται καὶ φόβον — ἐξ ὀφθαλμῶν δὲ ἤστραπτε σέλας καταπληκτικόν. Ἀλλ' ἦλθε τὸ τοῦ Διὸς βέλος ὁ κεραυνός, καὶ ἔπαυσεν αὐτὸν τῶν κενοδόξων καὶ μεγάλων κομπασμάτων· εἰς αὐτὰς γὰρ τὰς φρένας πληγεὶς ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ κατεκάη· καὶ νῦν κεῖται πλησίον τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ τοῦ μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας, δέμας ἀχρεῖον, καὶ παρήορον, ἤγουν ἔκλυτον, ἢ ἐκλελυμένον καὶ ἡπλωμένον. Γράφεται δὲ καὶ πανάωρον, ἀντὶ τοῦ παντελῶς ἀφρόντιστον καὶ μηδεμιᾶς φροντίδος ἄξιον. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ δέμας ἐπὶ τοῦ ἀψύχου λαμβάνει οὗτος ὁ ποιητής.

ἑκατοντακάρηνον] *B.* ἑκατὸν κεφαλὰς ἔχοντα. πρὸς βίαν χειρούμενον] βιαίως πιεζόμενον ἐν Αἴτνῃ.

v. 354. σμερδναῖσι] *A.* ἤγουν ἐκπληκτικαῖς, παρὰ τὸ μερίζειν, καὶ δονεῖν τὸ ταράσσειν· τὸ γὰρ καταπληκτικὸν ποιεῖ τὸν δειλὸν μερίζεσθαι εἰς φόβους, καὶ ἄλλας ἐννοίας. (Οὐ μὴν ἐλεητὸς ὁ τοιοῦτος, ἀλλ' ὁ ποιητὴς φύσει τοῖς τεραστίοις ἐξαιρούμενος, οὐ λεπτολογεῖται τὰ πράγματα.) Des. in R.

†) Hic versus non est apud Hesiodum sed apud Pindarum Pyth. I, 17.

τυφῶνα] B. ὁ Τυφὼς ἐν Κιλικίᾳ μὲν ἐγεννήθη, ἐν Σικελίᾳ δὲ κεκεραύνωται ἐν τοῖς ποσὶ τοῦ ὄρους τῆς Αἴτνης, ἔνθα φασὶ καθήμενον τὸν Ἥφαιστον χαλκεύειν. Καλεῖται δὲ ὁ τόπος οὗτος κρατῆρες, διὰ τὸ μεστὸν εἶναι πυρός. θοῦρον] ὁρμητικόν, θρασύν. ἀντέστη] ἠναντίωτο.

v. 355. σμερδναῖσι γαμφηλαῖσι] B. καταπληκτικαῖς γνάθοις. συρίζων] ἐκπνέων. Εἰκότως εἶπε τὸ συρίζων, ἐπειδὴ ὄφεων κεφαλὰς εἶχε, τούτων δέ ἐστι τὸ συρίζειν.

v. 356. ἐξ ὀμμάτων] B. αὐτοῦ. ἤστραπτε] ἀπέλαμπε. γοργωπὸν] καταπληκτικόν.

v. 357. ἐκπέρσων] B. μέλλων καταβαλεῖν.

v. 358. ἄγρυπνον βέλος] A. τὸ πῦρ τὸ ποιοῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀγρυπνεῖν, καὶ ἀσχολεῖσθαι περὶ τὸ ἐργάζεσθαι. Λέγουσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ Αἴτνῃ ἡμέρας ἐκθρώσκει καπνός, νυκτὸς δὲ φλόξ. (Ἄλλως. Ἄγρυπνον βέλος ἄπαυστον, ἄσβεστον.) Des. it.

αὐτῷ] B. τῷ Τυφῶνι. ἄγρυπνον] ἀκάματον, ἄσβεστον.

v. 359. καταιβάτης κεραυνὸς] A. ἔστιν εἶδος κεραυνοῦ, πρηστήρ, ὁ καὶ πυρσὸς καλούμενος, ὃς καταφερομένου τοῦ παντὸς καὶ ἐκπυρωθέντος γίνεται, καὶ λεπτυνθέντος, σκηπτός, ὁ καὶ καταιβάτης· γίνεται καὶ ἄργος, ὃς διὰ τὴν πάνυ λεπτότητα οὐ φλέγει. Μέλαινος δὲ ψολόεις, ὁ ἐν τῇ ψαύσει ὀλλύμενος. Ἑλίκιος, ὅτι στροφεῖται καὶ βιαίως ποιεῖ, διὰ μέσην παχύτητα καὶ ὑγρότητα καὶ πυκνότητα τοῦ ἀέρος ἀντωθούμενος. †)

καταιβάτης] B. τοῦτο ὄνομα κεραυνοῦ, ὥσπερ καὶ τὸ ψολόεις.

v. 360. ἐξέπληξε] B. μετ' ἐκπλήξεως ἔπαυσε.

†) cf. Schol. Aristoph. Equit. 693. Desunt haec ad h. v. adnotata in Rob., suntque corruptissima. Quomodo corrigi debeant, apparet ex Faehs.

v. 361. κομπασμάτων] B. οἷς ἐχρῆτο ἀπειλῶν τῷ Διΐ. φρένας εἰς αὐτὰς τυπείς] εἰς αὐτὸν τὸν νοῦν πληγείς, παράφορος γενόμενος τῷ ἀπροσδοκήτῳ τῆς πληγῆς.

v. 362. ἐφεψαλώθη] A. κατεκάη. Φεψαλὸς λέγεται ὁ μικρὸς σπινθήρ, ἀπὸ τοῦ φλέγειν τῷ ἅψασθαι. κἀξεβροντήθη] ἤτοι ἐξησθένησε, καὶ ἀφῆκε τὴν δύναμιν ὃν τρόπον καὶ οἱ ἐμβρόντητοι. Οἱ γὰρ βροντῆς ξηρᾶς ἀκούοντες ἐκπλήττονται.

ἐφεψαλώθη] B. κατεκάη, φεψαλὸς γὰρ ὁ μικρὸς σπινθήρ. ἐξεβροντήθη] παρετράπη, ἐξησθένησε, ὥςπερ οἱ βροντῶν ἤχῳ παταχθέντες.

v. 363. παρήορον] B. ἄτιμον, ἀπόβλητον, μηδεμιᾶς φροντίδος ἀξιούμενον.

v. 364. στενωποῦ] B. τοῦ Σικελικοῦ.

v. 365. ἰπνούμενος] B. καιόμενος. Ἰπνὸς γὰρ καὶ ἴπνος ὁ φοῦρνος, ἐκ γὰρ τοῦ ἴπτω τὸ βλάπτω, οὐ μόνον τὸ ἰάπτω γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἶπος †) ἡ παγὶς τῶν μυῶν, καὶ ἰποῦν ῥῆμα τὸ βλάπτειν, παρά τε [ἄλλοις καὶ τῷδε τῷ Αἰσχύλῳ, καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ, ††) ὡς τὸ ἰπτούμενος ταῖς συμφοραῖς. Ἐκ τοῦ ἴπτω δὲ καὶ ἴψ ὁ σκώληξ, ὁ τοῖς κέρασιν ἐμφυόμενος, ὡς τό, μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν. †††)

v. 366. μυδροκτυπεῖ] A. χαλκεύει. Μύδρος καλεῖται ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, παρὰ τὸ μή, καὶ τὸ ὕδωρ· ὁ γὰρ πεπυρακτωμένος σίδηρος οὐδ᾽ ὅλως ὑγροῦ τινος μετέχει, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ξηροῦ.

κορυφαῖς] B. αὐτῆς τῆς Αἴτνης. ἥμενος] καθήμενος. μυδροκτυπεῖ] σφυρηλατεῖ.

---

†) vulg. ἶπτος etc. ἰπτοῦν.

††) v. Cratin. ap. Polluc. VII. 41. et Aristoph. Equit. 920. Plat. 219. ib. Hemst.

†††) Odyss. Φ. 395.

v. 367. ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε] *A.* κατὰ τὴν Σικελίαν ὄρος ἐστὶ τὸ καλούμενον Αἴτνη, ἐξ οὗ πῦρ πολὺ ἀναδίδοται ἐκρέον ποταμηδόν. Ἐκ τούτου οὖν, φησί ποτὲ ἐκχυθήσονται ποταμοὶ πυρός, κατεσθίοντες πᾶσαν γῆν τῆς καλλικάρπου Σικελίας. Ζάλην δὲ πυρίπνοον λέγει τὴν ἀνάδοσιν καὶ τὴν ἀνακάχλασιν τοῦ Αἰτναίου πυρός. Θερμὴν δὲ αὐτὴν καλεῖ, διὰ τὸ ἐκεῖσε καυθῆναι τὸν Τυφῶνα· ἄπληστον δέ, διότι τὸ πῦρ ὕλης δραξάμενον, οὐ κορέννυται, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ πλεῖον καταφλέγει τὰ προστυχόντα, καὶ οὐχ ἵσταται. (Ἄλλως. Ἔνθεν ὁ Καλλίμαχος πυρίδειπνόν φησι. Ποταμοὺς δὲ πυρὸς τοὺς κατὰ Σικελίαν ῥύακάς φησι, περὶ ὧν ἠκούομεν πάλαι. Καὶ κατὰ τοὺς Ἱέρωνος χρόνους †) κατὰ τὸ μέσον ῥυέντες, πολλὰ διέφθειραν χωρία, ὅθεν τό, τε θεῖον καὶ τὰ πυρεῖα. Γῆ γάρ ἐστι παρακείμενον ἔχουσα πῦρ, ὅ ἐστι κατὰ παράθεσιν τῆς γῆς. Ἄλλο δέ ἐστι πῦρ τὸ κατὰ κρᾶσιν τοῦ ὕδατος, ὃ ποταμοὺς τοῦ πυρὸς ὁ Πίνδαρος ††) καὶ ὁ Αἰσχύλος φασί.) Des. inde ab Ἄλλως. R.

ἔνθεν ἐκραγήσονται] *B.* ἐκ τῆς Αἴτνης ἐκσπασθήσονται. Τοῦτο δὲ γέγονε κατὰ τοὺς Ἱέρωνος χρόνους, ὅτε καὶ Αἰσχύλος ἤκμαζε.

v. 368. ποταμοὶ] *B.* ἐπιϊστοροῦσι τοὺς ποταμούς. †††) δάπτοντες] ἐσθίοντες.

v. 369. λευρὰς γύας] *B.* πλατείας χώρας.

v. 370. ἐξαναζέσει χόλον] *B.* ἀναδώσει μανίαν, ὀργήν.

v. 371. ζάλης] *A.* συστροφῆς, ταραχῆς.

θερμῆς] *B.* καυστικῆς. ἀπλήστου] ἀκορέστου, ἀκρατήτου, τὸ γὰρ πῦρ εὑρὸν ὕλην οὕτω βακχεύει, ὡς μηδένα τῶν πάντων ἐπισχεῖν αὐτὸ δύνασθαι.

†) lacunam h. l. explere discimus ex Faehs.

††) Pyth. I. 22.

†††) f. ἐπεὶ ἴσον ῥεοῦσι τοῖς ποταμοῖς.

v. 372. καίπερ] B. ὅμως. ἠνθρακωμένος] κεκαυμένος.

v. 374. ὅπως ἐπίστασαι] B. ὡς γινώσκεις.

v. 375. παροῦσαν] B. ἐμοί. ἀντλήσω] καρτερήσω, διέλθω.

v. 376. λωφήσῃ] A. ἡσυχάσῃ.

λωφήσῃ] B. παύσῃ. χόλου] τῆς κατ' ἐμοῦ ὀργῆς.

v. 377. οὔκουν Προμηθεῦ] A. εἰπόντος τοῦ Προμηθέως ὅτι ἐγὼ τὴν παροῦσαν ὑπομενῶ τύχην, ἕως ἂν ὁ νοῦς τοῦ Διὸς παυθήσεται τῆς ὀργῆς, φησὶν ὁ Ὠκεανὸς πρὸς αὐτὸν, σὺ δὲ τοῦτο γινώσκεις ὦ Προμηθεῦ, ὅτι οἱ λόγοι παράκλητοι θεραπεύουσι τὴν ὀργὴν ἀγρίαν καὶ ἐπαιρομένην.

οὔκουν] B. οὐδαμῶς.

v. 378. ὀργῆς νοσούσης] A. λόγος γὰρ ἀνθρώποισιν ἰᾶται νόσους. Ψυχῆς γὰρ οὗτος μόνος ἔχει θελκτήρια. Ὅμηρος, ἧστό τε καὶ τὸν ἔτερπε λόγοις. †)

εἰσὶν] B. ὑπάρχουσιν.

v. 379. ἐν καιρῷ] A· (τοῦτό φησιν ὁ Προμηθεύς, ἐάν τις οὐκ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὸ παυθῆναι καὶ οἱονεὶ μικρὸν ἡμερωθῆναι, μειλίσσῃ καὶ λόγοις παρακλητικοῖς χρῆται πρὸς αὐτόν, ἀναγκαίως πείθει αὐτόν.) Νῦν δὲ ἔτι ἐν ἀκμῇ ἐστιν ὁ τοῦ Διὸς χόλος. καὶ οὐ πείσεται, εἰ μὴ ὥριμος γένηται ἡ ὀργή, καὶ οἱονεὶ μαλακισθῇ· τοῦτο καὶ Ἱπποκράτης, Πέπονα φαρμακεύειν, μὴ ὠμά. (μαλθάσσῃ] ἀγαθύνῃ, καταπραΰνῃ.)

ἐν καιρῷ] B. δέοντι. μαλθάσσῃ] καταπραΰνοι.

v. 380. σφριγῶντα] A. νεάζοντα καὶ αὐξάνοντα.

σθριγῶντα] B. αὐξόμενον καὶ ζέοντα. ἰσχναίνῃ] ὑποκλίνῃ καὶ παύειν ἐπιχειρῇ.

---

†) Il. O. 393. Des. haec et antecedentia v. 377. item sequentia usque ad Νῦν δὲ R.

v. 381. *ἐν τῷ προθυμεῖσθαι*] *Α. γράφεται καὶ προμηθεῖσθαι. Ἤγουν ἐν τῷ προνοεῖσθαί σου καὶ πειρᾶσθαι τὸν Δία πείθειν, (τίνα βλάβην ἐνυπάρχουσαν νοεῖς; εἰπέ μοι.)* Br. *προβουλεύεσθαι, προνοεῖν.*

v. 382. *ἐνοῦσαν*] *Β. ὑπάρχουσαν.*

v. 383. *μόχθον περισσὸν*] *Β. πόνον μάταιον ὁρῶ. εὐηθίαν*] *μωρίαν. Ἐπίθετον δὲ ταύτης τὸ κουφόνουν.*

v. 384. *ἔα με*] *Α. ἄφες, φησίν, ἐμὲ παρακινδυνεύειν ὑπὲρ σοῦ, καὶ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς ἄφρονα εἶναι, εὖ φρονοῦντά σοι. (Ἐπεὶ ἄμεινόν μοι ἐστί, καλὰ φρονοῦντα καί σοι ὠφέλιμα δοκεῖν ἄφρονα τοῖς πολλοῖς.)* Ultima hic et 381. 379. des. R.

τὴν νόσον] *Β. τὴν μωρίαν.* †)

v. 385. *εὖ φρονοῦντα*] *Β. ὅσον τὸ ἐπὶ σοί. δοκεῖν*] *σοι. φρονεῖν*] *ἐμέ.*

v. 386. *ἐμὸν δοκήσει*] *Β. εἰ γὰρ αὐτὸ τὸ τοῦ Διὸς ἄκαμπτον εἰδώς, σὲ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς αὐτὸν σπεύδοντα οὐκ ἐπίσχω, πᾶσιν ἂν δόξω μηδὲν τῶν δεόντων ἐπίστασαι, καὶ Προμηθεὺς μάτην καλεῖσθαι. δοκήσει*] *δόξει. ἀμπλάκημ'*] *ἁμαρτία αὕτη.*

v. 387. *σαφῶς*] *Β. φανερῶς. στέλλει*] *πέμπει.*

v. 388. *θρῆνος οὐ 'μὸς*] *Β. τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ θρηνεῖν καὶ ἀποκλαίεσθαι.*

v. 389. *ἦ*] *Β. ἄρα. τῷ νέον κρατοῦντι*] *βάλῃ εἰς ἔχθραν. παγκρατεῖς ἕδρας*] *μονάρχους.*

v. 390. *τούτου*] *Β. τοῦ Διός. μήποτ'*] *ἵνα. ἀχθεσθῇ*] *λυπηθῇ.*

v. 392. *στέλλου, κομίζου*] *Α. πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φύλαττε τὸν παρόντα νοῦν. Ἤγουν τὸ δόξαν*

---

†) vulg. *τιμωρίαν.* Br. *γρ. τήνδε τ. ν., ἤγουν τὴν συνήθειαν.*

νῦν ἀγαθὸν καὶ νοηθὲν ἐν ἡμῖν, τουτέστι τὸ μὴ ἀπελθεῖν εἰς τὸν Δία.

στέλλου] B. ἀπέρχου. τὸν παρόντα νοῦν] ὃ νῦν σοι δοκεῖ. Λέγω δὴ τὸ μὴ πρὸς αὐτὸν ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς τὰ ὅμοια πάθῃς.

v. 393. ὁρμωμένῳ μοι] A. ἄτοπον ἦν τὸν πάντων γένεσιν ἔχοντα, χρονίζειν ἐπὶ τῆς κινήσεως, εἰ καί τις ἥλιον εἰςαγαγὼν, ἐπὶ πολὺ τὸν κόσμον ἀνήλιον εἴασε. Δεῖ οὖν μεμετρημένως τὰ τοιαῦτα ποιεῖσθαι. Τοῦτο δὲ φησὶν ὁ Ὠκεανὸς πρὸς τὸν Προμηθέα, ὅτι οὐκ ἀκαίρως μοι εἶπας, ἄπελθε, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ θέλοντι τοῦτο ποιῆσαι. Καὶ γὰρ ὁ τετρασκελὴς οἰωνὸς ὁ γρὺψ ᾧ ἐποχοῦμαι, διακόπτει τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν τοῦ αἰθέρος ἐν τοῖς οἰκείοις πτεροῖς. Ἤτοι ἄρχεται πέτεσθαι. [Καὶ δὲ ἄσμενος καὶ χαρίεις ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις σταθήσεται.†]

ὁρμωμένῳ] B. πρὸς τὴν ὁδόν. ἐθώϋξας] εἶπας.

v. 394. ψαύει πτεροῖς] A. γράφεται καὶ ψαίρει. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ λέξις αὕτη.

λευρὸν] B. λεπτὸν καὶ πλατύν. οἶμον] πορείαν. ψαύει] τὸ ψαύει οὐ μόνον γενικῇ ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῇ. Ὥςπερ καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι αἰσθήσεις, πλὴν τῆς ὁράσεως, ἐκείνη γὰρ μόνη αἰτιατικῇ, ἅτε βασιλικωτέρα τῶν ἄλλων, καὶ ἐφ' ἑνὸς††) ἵδρυσθαι μόνον προςήκουσα, ἀλλ' οὐκ ἄνω καὶ κάτω φέρεσθαι. πτεροῖς] διὰ τῶν πτερῶν.

v. 395. οἰωνὸς] B. ὀρνέον. ἄσμενος] μετὰ περιχαρίας.

v. 396. σταθμοῖς] B. τῇ φάτνῃ αὐτοῦ. κάμψειεν γόνυ] κλίνειεν τὸ γόνυ αὐτοῦ.

---

†) Ultima des. in R.
††) v. ὑφ' ἑνός.

v. 397. στένω σε] *Α.* τὸ στάσιμον ἄδει ὁ χορὸς τῶν Ὠκεανίδων νυμφῶν ἐπὶ τῆς γῆς κατεληλυθώς, καί φησι πρὸς τὸν Προμηθέα, στενάζω καὶ κλαίω σε ὦ Προμηθεῦ ἕνεκα τῆς ὀλεθρίας τύχης ἧς πάσχεις. Ἀπὸ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν δακρυσίστακτον στάζουσα ῥεῦμα, τὴν ἐμὴν παρειὰν ἔβρεξα ὑγραῖς πηγαῖς, ἤτοι δάκρυσιν. Ἀμέγαρτα γὰρ καὶ ἀφθόνητα κακά, ἃ οὐδεὶς ζηλώσει, δείκνυσιν ἡμῖν ὁ Ζεὺς τοῖς πρώην θεοῖς, ἰδίοις νόμοις ἰσχυροποιῶν τὴν ὑπερήφανον ἀρχὴν ἢ τὴν βίαν, ὥσπερ Πίνδαρος αἰχματὰν κεραυνὸν †) τὸν βίαιον λέγει. Ἅπασα δὲ χώρα ἤδη λέλακε καὶ ἠχεῖ ἤχημα στονόεν στεναγμῶν γέμον τε καὶ οἰκτρόν; καὶ στενάζουσι τὴν μεγάλην τε καὶ περιφανοῦς σχήματος οὖσαν τιμὴν τὴν σὴν καὶ τῶν σῶν ξυνομαιμόνων, ἤτοι τῶν ἀδελφῶν σου, τοῦ Ἄτλαντος καὶ τοῦ Μενοιτίου. Ὧν τὸν μὲν Ἄτλαντα ἐποίησε βαστάζειν τὸν οὐρανόν, τὸν δὲ ἐκεραύνωσε· σὲ δὲ δεσμεῖ ἐνταῦθα εἰς τὸ Καυκάσιον ὄρος. Οὗτοι δὲ παῖδες ἦσαν τοῦ Ἰαπετοῦ, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Κρόνου τοῦ πατρὸς τοῦ Διός.

v. 398. οὐλομένας τύχας] *Β.* καθ᾽ ὅλου καὶ μέρος τᾶς ἀξίας φθορᾶς.

v. 399. δακρυσίστακτον] *Β.* ἐν δάκρυσι σταζόμενον. Τὸ δακρυσίστακτον ἢ πρὸς τὸ ῥέος ἢ πρὸς τὸ παρειὰν συντακτέον. ἀπ᾽ ὄσσων] ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν.

v. 400. ῥαδινῶν] *Α.* εὐκινήτων. (ῥέος] ῥεῦμα, παρὰ τὸ ῥέω ῥέος, ὡς κλέπτω κλέπος. Οἴχεται τὸ κλέπος αὐτὸς ἔχων. ††)

ῥαδινῶν] *Β.* ἁπαλῶν, παρθενικῶν. λειβομένα ῥέος] στάζουσα ῥεῦμα.

v. 401. νοτίοις ἔτεγξα πηγαῖς] *Β.* ὑγροῖς ἔβρεξα ῥεύμασι δακρύων.

---

†) Pyth. I. 5.

††) Des. in R.

v. 402. ἀμέγαρτα] B. ἀφθόνητα, μεγάλα ὑπὲρ πάσχεις.

v. 403. ἰδίοις νόμοις κρατύνων] B. ἤτοι τῷ οἰκείῳ θελήματι ἄρχων.

v. 404. ὑπερήφανον] B. ὑπεροπτικὴν, τραχεῖαν. πάρος] πρώην.

v. 405. αἰχμὰν] A. τὴν λίαν. Καὶ Πίνδαρος αἰχματὰν κεραυνὸν τὸν βίαιον. †

αἰχμὰν] B. ἐξουσίαν.

v. 406. πρόπασα] B. ὅλη. στονόεν λέλακε χώρα] θρηνητικὸν ἤχησε χώρα. Ὁ πρῶτον κατὰ ἄθροισιν εἰπὼν χώραν, εἶτα ἐπὶ μερισμὸν ἐπήνεγκεν ὁπόσοι.

v. 408. μεγαλοσχήμονα] A. μεγάλου σχήματος οὖσαν. †

μεγαλοσχήμονα] B. μεγάλην. ἀρχαιοπρεπῆ τιμὰν] τὴν παλαιὰν τιμάν.

v. 410. ξυνομαιμόνων] B. τοῦ Ἄτλαντος καὶ τοῦ Τύφωνος.

v. 411. ὁπόσοι τ' ἔποικον] A. ὅσοι τε ἄνθρωποι κατοικοῦσι τὸ ἔδαφος καὶ τὸν χῶρον τῆς καθαρᾶς Ἀσίας, συγκάμνουσιν ἡμῖν, καὶ συνανιῶνται ταῖς σαῖς βλάβαις ταῖς μετεχούσαις μεγάλων στεναγμάτων. Παρθένοι τε αἱ ἐγκάτοικοι τῆς Κολχίδος, ἤγουν αἱ Ἀμαζόνες, αἱ ἄτρεστοι καὶ ἄφοβοι ἐν ταῖς μάχαις, ἀνιῶνται τοῖς σοῖς κακοῖς, (καὶ ὁ Σκυθικὸς ὅμιλος, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν ἔσχατον πόρον τῆς γῆς περὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην. Τὸ ἄρειόν τε καὶ πολεμικὸν γένος τῆς Ἀραβίας, λέγει δὲ τοὺς Τρωγλοδύτους, οἵτινές τε πλησίον τοῦ Καυκάσου νέμονται καὶ οἰκοῦσι πόλιν ὑψίκρημνον. στρατὸς πολεμικὸς βρέμει καὶ ἠχεῖ ἐν αἰχμαῖς καὶ κονταρίοις, ἤγουν οἱ Κόλχοι. †) ἁγνᾶς Ἀσίας] ἁγνὴν λέγει

---

†) Notata non habet R.

τὴν Ἀσίαν διὰ τὸ προφερεστέραν εἶναι πασῶν, καὶ διὰ τὸ μεγάλας πόλεις καὶ πλουσίας ἔχειν.

ὁπόσοι τ᾽ ἔποικον] B. ἐγκάτοικοι. ἁγνᾶς] καθαρᾶς, διὰ τὴν τοῦ Ἡλίου ἀνατολήν.

v. 412. νέμονται] B. οἰκοῦσι.

v. 413. μεγαλοστόνοισι] B. τῶν μεγάλων δεομένοις στεναγμάτων. πήμασι] δυστυχήμασι.

v. 414. συγκάμνουσι] B. συμπάσχουσι.

v. 415. Κολχίδος] B. ἥτις ἔνεστι ἐν Σκυθίᾳ. ἔνοικοι] ἐγκάτοικοι

v. 416. παρθένοι] B. αἱ Ἀμαζόνες συγκάμνουσι. μάχαις ἄτρεστοι] ἀκαταγώνιστοι. Σκύθης ὅμιλος] συγκάμνει.

v. 418. ἔσχατον] B. ἀκρότατον. ἀμφὶ] περὶ τήν.

v. 419. ἔχουσι] B. οἰκοῦσι.

v. 420. Ἀραβίας] A. πῶς τὴν Ἀραβίαν Καυκάσῳ συνῴκισεν; ὁ Στράβων φησίν, οἱ Τρωγλοδύται μεταξὺ Μαιώτιδος καὶ Καυκασίας. (ἄρειον] τὸ ἀρήϊον) Des. R.

ἄρειον ἄνθος] B. τὸ πολεμικὸν καὶ ἐξαίρετον γένος συγκάμνει.

v. 421. ὑψίκρημνον] B. τὸ τραχὺ καὶ κρημνῶδες. πόλισμα] κατοικίαν τῆς Κολχίδος.

v. 422. νέμονται] B. οἰκοῦσι.

v. 423. δάϊος] B. πολεμικός. στρατὸς] οἱ Κολχοὶ συγκάμνουσι.

v. 424. ὀξυπρῴροισι] A. ὀξυκεράτοις.

ὀξυπρῴροισι] B. ὀξέα βέλη ἐχούσαις. βρέμων] ἠχῶν.

v. 425. πρόσθεν ἄλλων] B. πρότερον.

v. 426. δαμέντ᾽] B. κολασθέντα. ἀκαμαντοδέτοις] μεγάλαις καὶ ἰσχυραῖς.

v. 427. Τιτᾶνα] B. τὸν Τιτᾶναν. λύμαις] βλάβαις.

v. 428.

v. 428. Ἄτλανθ᾽] B. εἰσιδόμην, ἀπὸ κοινοῦ. οὐ μόνον Ἄτλας Ἄτλαντος, ἀλλὰ καὶ Ἄτλας Ἄτλα, καὶ μαρτυρεῖ τὸ Ἀτλαγενέων· οἱ πολλοὶ δὲ ἀγνοοῦντες ἐνταῦθα Ἄτλαντα λέγουσι, οὐκ εἰδότες ὅτι τὸ θ᾽ τε ἐστίν. Ἢ τὸ Τιτᾶνα μὴ ἐκληπτέον εἰς τὸν Τυφῶνα, ἀλλὰ συναπτέον πρὸς τὸν Ἄτλαντα καὶ οὕτως οὐκ ἂν τὸ θ᾽ ἀντὶ τοῦ τε εἴποις, ἀλλὰ Ἄτλαντα. Ὅτι δὲ μέγα σθένος καὶ τὸ κραταιὸν οὐράνιον πόλον ἐκ παραλλήλου. Ἐνέβαλε δὲ διὰ μέσου τὴν τοῦ Ἄτλαντος ἱστορίαν. ὑπείροχον] μέγα.

v. 429. κραταιὸν] B. ἰσχυρόν. οὐράνιον πόλον] τὴν οὐρανίαν σφαῖραν.

v. 430. ὑποστενάζει] B. μετ᾽ ὠδῖνος ὑπανέχει. βοᾷ] διὰ τὸ σὸν πάθος.

v. 431. ξυμπιτνῶν] B. συμπίπτων, συγκρούων.

v. 432. κελαινὸς] B. μέλας. ὑποβρέμει] ὑπηχεῖ.

v. 433. ἁγνοῤῥύτων] A. καθαρὸν ῥεῦμα ἐχόντων. γᾶς] B. γῆς. ἁγνοῤῥύτων] τῶν καθαρῶν †) ῥεόντων.

v. 434. ἄλγος] B. τὸ σόν. οἰκτρὸν] πικρόν.

v. 435. μή ᾽τι χλιδῇ] A. σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι᾽ αὐθαδίαν, ὡς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς Φρυξὶ Σοφοκλέους ††) ἢ διὰ τὴν συμφοράν, ὡς ἡ Νιόβη παρ᾽ Αἰσχύλῳ· ἢ διὰ περίσκεψιν, ὡς ὁ Ζεὺς παρὰ τῷ ποιητῇ, πρὸς τὴν τῆς Θέτιδος αἴτησιν. Τοῦτο δέ φησιν ὁ Προμηθεὺς πρὸς τὸν χορόν, μή με δοκεῖτε σιγᾷν ἢ ἐν ὑπερηφανίᾳ, ἢ ἐν αὐθαδίᾳ, ἤτοι ἐκ κενοδοξίας, μὴ συνομιλοῦντα ὑμῖν, καὶ καταλέγοντα τὰ ἐμά, ἐν συννοίᾳ δὲ κόπτομαι τὴν ψυχήν, βλέπων ἐμαυτὸν οὕτως ὑβριζόμενον. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ

---

†) f. καθαρῶς. Ceterum haec B. non illa A., sunt in R.

††) cf. Spanheim ad Aristoph. Ran. v. 950.

προςελούμενον. Ὅθεν καὶ οἱ Ἀρκάδες πρόςελοι ἢ προςέληνοι. Ὕβρισται δὲ ὁ Προμηθεὺς μέμψιν ἀνθρώπων ἔχων. †)

χλιδῇ] B. αἰκισμῷ, θρύψει, τρυφῇ. αὐθαδίᾳ] ὑπεροψίᾳ ἢ μωρίᾳ.

v. 436. συννοίᾳ] B. κατὰ νοῦν φροντίδι. δάπτομαι] τιτρώσκομαι.

v. 437. ὧδε προςηλούμενον] B. ἐνταῦθα καρφούμενον.

v. 438. καίτοι θεοῖσι] A. καί τοι τίς, φησί, διώρισε τιμὰς ἄλλος τοῖς νέοις τούτοις θεοῖς; τοῦτο δὲ λέγει, πρὸς τὸν Δία τὸν λόγον ἀποτεινόμενος, διὰ τὸ συμβαλεῖν αὐτῷ τῷ Διῒ κατὰ τῶν Τιτάνων. Ἢ ὅτι εἰ καὶ ὁ Ζεὺς ἐπένειμεν ἑκάστῳ θεῷ τιμήν, ἀλλὰ σχεδὸν οὐ Διός, ἀλλὰ Προμηθέως τὸ κατόρθωμα· οὗτος γὰρ τὸ προςῆκον ἀξίωμα διετάξατο ἑκάστῳ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν σιωπῶ, φησίν· ἐν γινωσκούσαις γὰρ ὑμῖν λέγων ††) τοιαῦτα περισσὸν λέγω· λέξω δὲ τὰς ἀνθρώπων βλάβας, ἃς εἶχον πρώην, διὰ τὸ μηδὲν τῶν συμφερόντων εἰδέναι, ἀλλὰ μάθετε, ὅτι αὐτούς, μωροὺς ὄντας τὸ πρίν, φρονίμους ἐποίησα καὶ γνώσεως παντοίας μετέχοντας. Λέξω δὲ ταῦτα οὐχὶ μεμφόμενος τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ διηγούμενος ὅσα ἀγαθὰ δέδωκα αὐτοῖς, οἵτινες πρῶτα μὲν βλέποντες οὐκ ἔβλεπον, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἤκουον· διότι νοῦν καὶ φρόνησιν οὐκ εἶχον. νοῦς γὰρ ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει· (ἀλλὰ διήρχοντο πάντα τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς ὅμοιοι ὀνείροις καὶ φαντάσμασιν, ἤτοι μηδὲν ὄντες, καὶ τὴν διὰ πλίνθων κατεσκευασμένην οἰκίαν οὐκ ἔκτισαν ἢ ἔγνωσαν. Προςήλους] ἤτοι θέρμην ἔχοντας, ἢ προςηλωμένους ἀντὶ τοῦ ἥλοις πεπαρμένους· οὔτε τὴν διὰ ξύλων κατασκευήν, ὑποκάτω τε τῆς

---

†) Pro his ultimis R. modo Ὕβρισται γὰρ Fort. tum I. Ὁ δὲ πρ. = Hesych. προςέλει· προπηλακίζει.

††) vulg. λέγειν.

γῆς κατῴκουν ἐν ἐνδοτάτοις τόποις σπηλαίων, ὥςπερ οἱ ἀεὶ συρόμενοι, ἢ ἀεὶ ἕρποντες μύρμηκες. Ἦν δὲ αὐτοῖς οὐδὲν σημεῖον καὶ δεῖγμα οὔτε χειμῶνος οὔτε τοῦ ἄνθη ἔχοντος ἔαρος, οὔτε τοῦ θέρους, ἀλλὰ χωρὶς νοὸς καὶ φρονήσεως ἐποίουν πάντα. Ἕως οὗ σφὶν καὶ αὐτὸς ἀνατολὰς τῶν ἄστρων ἔδειξα καὶ τὰς δυςγνώστους δύσεις.†)

γέρα] B. τιμάς. Ὁ μὲν Ζεὺς ἀπονέμει τὰς τιμάς. Οὗτος δὲ κατὰ τὸ προςῆκον τοῖς πᾶσι διετάξατο. Ἢ τὸ θεοῖς τοῖς νέοις διὰ τὸν Δία μόνον νοητέον. αὐτῷ γὰρ τὴν βασιλείαν, ὡς καὶ πρόσθεν ἔφην; Προμηθεὺς συγκατεσκεύασεν, ἵν' ᾖ τὸ διώρισεν ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένα τῶν ἄλλων αὐτῷ παρέσχεν.

v. 439. ᾗ] B. παρό. παντελῶς] τελείως. διώρισεν] διεμέρισεν κατ' ἀξίαν.

v. 440. εἰδυίαισιν] B. γινωσκούσαις.

v. 441. πήματα] B. ἅπερ ἔπασχον πρότερον, ἢ ἅπερ ἔπαθον ἐξ ἐμοῦ πάθη. Λέγει δὲ εἰρωνικῶς.

v. 442. ὡς σφᾶς νηπίους] B. πῶς αὐτοὺς ἄφρονας.

v. 443. ἐννοὺς ἔθηκα] B. συνετοὺς ἐποίησα. ἐπηβόλους] μετόχους.

v. 445. δέδωκ'] B. αὐτοῖς. εὔνοιαν] τὸ φίλτρον.

v. 446. βλέποντες] B. τοῖς ὀφθαλμοῖς.

v. 447. ὀνειράτων ἀλίγκιοι μορφαῖσι] B. ὅμοιοι εἰδώλοις. βίον] ζωήν.

v. 449. ἔφυρον] A. (πάνυ εὐφυὲς τὸ ἔφυρον) ἐκ μεταφορᾶς τῆς γυναικός, ὅταν μέλλῃ ζυμῶσαι, μιγνυούσης ἄλευρον, ὕδωρ, ἅλας καὶ ποιούσης τὸν ἄρτον. Μὴ γινώσκοντες γὰρ ἐκεῖνοι τὸ ποῦ συντελοῦσι τὸ καθ' ἓν††) ἔμισγον τὰ πάντα, (διά τοι τοῦτο λέγει τὸ ἔφυρον.)

†) Des. inde ab ἀλλὰ δ. in R.

††) f. τὰ καθ' ἕν. — v. Fashs. — Notatis caret R.

ἔφυρον] B. ἔμισγον, ἐκύκων. Ἤγουν οὐ χειμῶνα, οὐκ ἔαρ, οὐ θέρος, οὐ φθινόπωρον ἴσασιν ὡς ἑκάστῳ τὰ πρόςφορα τεχνάζεσθαι. εἰκῇ] μάτην.

v. 450. προςήλους] A. πρὸς ἥλιον ὁρῶντας. Καὶ Εὔπολις, Αὐλὴ πρόςηλος.

οὔτε πλινθυφεῖς δόμους προςήλους ἴσαν, οὐ ξυλουργίαν] B. πεπαρμένους, ἢ θέρμης ἐμποιητικούς. Τὸ δὲ ἴσαν ἀντὶ τοῦ ἔκτισαν. Τὸ δὲ ξυλουργίαν ἀντὶ τοῦ ξυλοκατάσκευον οἰκίαν.

v. 451. ὥςτ' ἀείσυροι μυρμ.] A. οἱ ἀεὶ συρόμενοι καὶ ἕρποντες. Ἢ ἀήσυροι, ἤγουν οἱ κοῦφοι καὶ οἱονεὶ πτερωτοί.†)

κατώρυχές ἔναίον] B. ὑπὸ γῆν κατορωρυγμένην κατῴκουν. ὡς] καθά. ἀείσυροι] ἀεὶ συρόμενοι καὶ ἕρποντες.

v. 452. ἐν μυχοῖς ἀνηλίοις] B. εἰςόδοις καὶ ὀπαῖς σκοτειναῖς.

v. 453. οὔτε χείματος τέκμαρ] A. οὐ διεγίνωσκον διὰ τῶν ἄστρων τοὺς καιρούς. Des. in R.

χείματος τέκμαρ] B. χειμῶνος σημεῖον.

v. 455. ἀνθεμώδους ἦρος] B. τέκμαρ ἄνθη ἔχοντος ἔαρος. καρπίμου] τοῦ τοὺς καρποὺς φέροντος.

v. 456. βέβαιον] B. πιστόν. ἄτερ γνώμης] χωρὶς φρονήσεως, σκέψεως.

v. 457. ἔπρασσον] B. ἐποίουν. ἔς τε] ἕως ἄν. σφιν] αὐτοῖς. ἀντολὰς] δι' ὧν τοὺς καιροὺς γινώσκοιεν.

v. 458. δυςκρίτους] A. δυςκαταλήπτους, δυςγνώστους, οἷον ὅτι Ὠρίων ὅταν δύνῃ, χειμῶνα ποιεῖ. Ταύτην τὴν εὕρεσιν καὶ Παλαμήδῃ προςῆψεν.††) Ἴσως δὲ κἀκεῖνος ὑπὸ

---

†) Pro his Rob. ἢ ἀεὶ ἕρποντες μύρμηκες· καὶ δὴ καὶ μηχανήματα ἐξεῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων συνθέσεις ἐδίδαξα, quae ad 439.

††) f. προςῆψαν. Quae sequuntur absunt a R.

Προμηθέως ἔμαθε ταῦτα: οἷον καὶ ἐπὶ Πλειάδων, ὅταν γὰρ αὗται ἀνατέλλουσι τὴν ἑωθινὴν ἀνατολὴν τῷ πρωῒ κατὰ Μάϊον μῆνα εἰς τὴν ιβ καὶ εἰς τὴν ιγ, τότε δὲ †) ἄρχεσθαι τοῦ ἀμήτου ἢ τοῦ θέρους, καὶ πάλιν μελλουσῶν δῦναι ἢ κρυβῆναι τὴν ἑσπερίαν δύσιν, ἤτοι τὸ Ὀκτόβριος καὶ Νοέμβριος, ††) ποιεῖ ἀρχὴν ἀρότου ἢ τοῦ σπείρειν.

δυσκρίτους] B. δυσγνώστους. δύσεις] αὐτῶν.

v. 459. καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων] A. καὶ δὴ καὶ μηχανήματα ἐξεῦρον αὐτοῖς, καὶ γραμμάτων συνθέσεις ἐδίδαξα. Γράφεται καὶ νοσφισμάτων· καὶ γάρ τις μέτρον γινώσκων τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, οὔποτε τοῦ εἰκότος ἐκπέσοι.

ἔξοχον σοφισμάτων] B. ὑπέρτατον τῶν ἄλλων μηχανημάτων.

v. 460. συνθέσεις] B. συνθήκας.

v. 461. μνήμην θ᾽ ἁπάντων] A. ἐγώ, φησὶ καὶ μνήμην ἁπάντων λόγων μητέρα τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξα, καὶ ἔζευξα πρῶτος τ᾽ ἐν ζυγοῖς κνώδαλα, καὶ βόας δουλεύοντας καὶ ἐν ζεύγλαις καὶ ἐν σάγμασι· οἵπερ †††) τοῖς ἀνθρώποις κουφισταὶ τῶν πόνων τυγχάνωσι τῶν πολλῶν· καὶ ὑφ᾽ ἅρματα ἤγαγον ταῖς ἡνίαις ὑποτασσομένους τοὺς ἵππους, ὅπερ ἐστὶ καλλώπισμα τῆς ὑπερπλούτου χλιδῆς. Καὶ τὰ ἐν θαλάσσῃ δὲ πλανώμενα καὶ πορευόμενα ὀχήματα τῶν ναυτίλων — ἤγουν τὰς ναῦς — τὰ λινόπτερα, τὰ ἔχοντα τὰ ἄρμενα ὡς πτερά, οὐδεὶς ἄλλος ἐφεῦρε χωρὶς ἐμοῦ.

ἁπάντων] B. ὧν εἶδον καὶ ἤκουσαν. μουσομήτορ᾽] καὶ λόγων μητέρα. Τὴν συνετωτάτην μητέρα, ἢ τὴν τῶν μου-

---

†), ††) emendanda sunt ex Faehs.

†††) ap. Faehs. ὅπως.

σαῖν μητέρα· ὁ γὰρ μνημονικώτατος σοφώτατός τ᾽ ἐστί, καὶ πάνθ᾽ ὅσα βούλεται πράττει.

v. 462. κἄζευξα] B. οὐ μόνον τὸ ζεύγνυσθαι ὑπηρετοῦντα ἀνθρώποις πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπισάττεσθαι καὶ φόρτους ἐπάνω σωμάτων αἴρειν σκευοφοροῦντα. Ἢ πρὸς τὸ δουλεύοντα στικτέον, ἵν᾽ ᾖ τὸ σώμασι διὰ τοὺς ἵππους· οὕτω καὶ ὑφ᾽ ἅρματα ἤγαγον φιληνίους ἵππους, ὅπως ἐν τοῖς σώμασι γένωνται διάδοχοι μεγίστων μοχθημάτων τοῖς θνητοῖς. Κρεῖττον δὲ τοῦτο τοῦ προτέρου, ὥστε τὸ δουλεύοντα ἀντὶ τοῦ ὑπείκοντα. κνώδαλα] βόας.

v. 463. ζεύγλαισι] B. ζεύγμασι. σώμασι] διὰ σωμάτων. ὅπως] ἵνα.

v. 464. διάδοχοι] B. κουφισταί. Ἀπὸ μέρους δεχόμενοι, αἴροντες αὐτοὺς καὶ οὐκ ἐῶντες κοποῦσθαι.

v. 465. φιληνίους] B. τοὺς φιλοῦντας καὶ ἐθίζοντας τοὺς χαλινούς.

v. 466. ὑπερπλούτου χλιδῆς] A. τὸ γὰρ ἐποχεῖσθαι ἵπποις, πλουσίων ἐστί.

ἄγαλμα τῆς ὑπερπλούτου χλιδῆς] B. καλλώπισμα μεγάλης τρυφῆς.

v. 467. θαλασσόπλαγκτα] B. τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐρχόμενα.

v. 468. λινόπτερ᾽] B. τὰ δίκην πτερῶν λινᾶ ἱστία ἔχοντα. ναυτίλων ὀχήματα] τὰ σκάμματα οἷς ἐποχοῦνται οἱ ναῦται.

v. 470. σόφισμ᾽] B. τέχνασμα καὶ πανουργίαν.

v. 471. τῆς νῦν παρούσης πημονῆς ἀπαλλαγῶ] B. τοῦ τούτου δεσμοῦ ἐλευθερωθῶ.

v. 472. πέπονθας ἀεικὲς πῆμα] A. (ὁ χορὸς ἀκούσας τῶν τοῦ Προμηθέως κατορθωμάτων τῶν ἄνωθεν λεγο-

μένων φησὶ πρὸς αὐτόν)†) ἔπαθες βλάβος ἀπρεπές, μὴ καλῶς φρονῶν, ἀλλ' ἀφρόνως ἀντιλέγων τῷ Διΐ, καὶ ἀνθιστάμενος αὐτῷ. Ἢ, ἔπαθες βλάβην ἀπρεπῆ. Τὸ δὲ πλανᾷ, δηλοῖ, ὅτι ἀποσφαλεὶς τῶν φρενῶν οὐχ εὑρίσκεις ἐν φρονήσει μηχάνημα, δι' οὗ ἂν ἀπαλλαγῇς. ὥςπερ δέ τις ἄτεχνος ἰατρός, εἰς νόσον πεσὼν ἀθυμεῖς, καὶ οὐκ ἰχεις εὑρεῖν, ποίοις μηχανήμασιν σεαυτὸν θεραπεύσεις. Ἄλλως. Τοῦτο διὰ τὸ φιλονεικῆσαι Διΐ. Μεσολαβοῦσι δὲ αἱ τοῦ χοροῦ τὴν ἔκθεσιν τῶν κατορθωμάτων, διαναπαύουσαι τὸν ὑποκριτὴν Αἰσχύλου.

ἀεικὲς] Β. ἀπρεπὲς καὶ ἀνάρμοστον. ἀποσφαλεὶς φρενῶν] πεσὼν τοῦ λογισμοῦ.

v. 473. πλανᾷ] Β. εἴρηται καὶ πλάνᾳ καὶ πλανᾷ, πρὸς μὲν οὖν τὸ πλάνῃ οὕτω λέγε, ἀποσφαλεὶς φρενῶν ἐν πλάνῃ. Τουτέστιν ἐκπεσὼν καὶ πλανηθεὶς τοῦ φρονεῖν. Εἰ δὲ πλανᾷ γράψεις πρὸς τὸ ῥῆμα στίξας, ἀσυνδέτως τὸ λοιπὸν ἐρεῖς, οὕτω ἀποσφαλεὶς καὶ ἐκπεσὼν τῶν φρενῶν πλανᾷ καὶ πεπλανημένους δόλους ††) φέρῃ.

v. 474. ἀθυμεῖς] Β. δυςχεραίνεις καὶ ὀλιγοψυχεῖς.

v. 475. ἰάσιμος] Β. τεθεραπευμένος ἔσῃ.

v. 476. τὰ λοιπά μου κλύουσαι] Α. τὰ ἄλλα μου σοφίσματα ἀκούουσαι, πλέον θαυμάσετε οἵας τέχνας καὶ μηχανὰς ἐβουλευσάμην. Τὸ μὲν μέγιστον, εἴτις ἀῤῥωστήσειεν, οὐκ ἦν οὐδὲν βοήθημα θεραπείας οὔτε διὰ βρώσεως προςφερόμενην, οὔτε δι' ἐπιχρίσεως ἔξωθεν, οὔτε διὰ πόσεως — τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ πιστόν, ἀπὸ τοῦ πίω πίσω ῥήματος — ἀλλὰ πάντες διεφθείροντο τῇ ἐνδείᾳ τῶν φαρμάκων· πρὶν ἂν ἐγὼ ἔδειξα αὐτοῖς κεράσματα καὶ θεραπείας πραΰνούσας τὰς

†) Des. in R.

††) f. πεπλανημένας ὁδούς.

νόσους,)αἷς θεραπείαις πᾶσιν ἀποδιώκουσι βλάβην τῶν νόσων. Τρόπους δὲ πολλοὺς τῆς μαντικῆς ἐκόσμησα.) †)

πλέον] B. ἢ νῦν ἐθαύμασας.

v. 476. πόρους] B. μηχανάς. ἐμησάμην] ἐνέβαλον αὐτοῖς κατὰ νοῦν πράττειν.

v. 478. εἴ τις] B. αὐτῶν. πέσοι] ἔπεσε.

v. 479. ἀλέξημ'] B. ἀποσόβησις τῆς νόσου, ὃ φαγὼν ῥαΐσει τῆς νόσου καὶ παύσεται.

v. 480. χριστὸν] B. χριόμενον. πιστὸν] πινόμενον. ††)

v. 481. κατεσκέλλοντο] A. κατεσκελετοῦντο, κατεφθίνοντο.

κατεσκέλλοντο] B. ἀπέθνησκον, οἱ γὰρ θανόντες ξηροί εἰσι.

v. 482. κράσεις ἠπίων ἀκεσμάτων] B. κιρνάματα μαλακῶν θεραπευμάτων.

v. 483. αἷς] B. κράσεσι. ἐξαμύνονται] καταγωνίζονται.

v. 484. ἐστοίχισα] A. διεκόσμησα †††) καὶ διεταξάμην καὶ ἔκρινα πρῶτος αὐτάς, τίνας τῶν ὀνείρων δεῖ εἰς πέρας ἐξελθεῖν καὶ φανερῶς γεγενῆσθαι, καὶ τίνας μή. μαντείας τε δυσκόλους εἰς κατάληψιν καὶ γνῶσιν ἐγνώρισ' αὐτοῖς, ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις, τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν γινόμενα σημεῖα καὶ τεκμήρια. καὶ ἀκριβῶς ἐδίδαξα καὶ ἑρμήνευσα τὴν πτῆσιν τῶν οἰωνῶν τῶν ἐπικαμπεῖς ὄνυχας ἐχόντων· οἵ τινές τε δεξιοί, καὶ οἵτινες εὐώνυμοι, ἤτοι τὴν δεξιὰν αὐτὴν καὶ ἀριστερὰν πτῆσιν τῶν οἰωνῶν καὶ τὴν διαγωγὴν ἥντινα ἔχουσιν ἕκαστοι· καὶ τίνες πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ἔχθραι, καὶ φιλίαι, μίση,

---

†) () incl. desiderantur in R. item v. 472. 484 et 496.

††) Theocr. Id. 2. φάρμακον οὔτ' ἔγχριστον οὔτ' ἐπίπαστον. Longus Past. — οὐ πινόμενον οὐκ ἐσθιόμενον Herot.

†††) Rob. ἐκόσμησα

καὶ συνελεύσεις. Τὸ γὰρ συνδιάγειν ὁμοῦ τοὺς οἰωνοὺς καὶ τὸ ἔχθραν ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ἢ καὶ φιλίαν, σημαντικὰ μαντείων, καὶ ἀδήλων τεκμήρια παρὰ τοῖς μάντεσι πέφυκεν. Ἰστέον δὲ, ὅτι πολλὰ καὶ διάφορα εἴδη μαντείων καθεστήκασιν. ἐνταῦθα δὲ περὶ τούτων μόνων διαλαμβάνει, περὶ τοῦ ὀνειροκριτικοῦ, τοῦ οἰωνιστικοῦ, τοῦ ἡπατητικοῦ, καὶ τοῦ θυτικοῦ. (Ἤγουν τοῦ κρίνειν ἀπὸ τῶν ὀνείρων τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς πτήσεως τῶν οἰωνῶν, τῆς τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε, ὃ μέλλει συμβῆναι τεκμαίρεσθαι. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατομῆς τῶν ζώων τὰ ὅμοια νοεῖν. Σχίζοντες γὰρ μέσον τὰ ἱερεῖα ἔβλεπον τὴν θέσιν τῶν ἐντοσθίων πάντων· καὶ ἐκ τούτου ἐτεκμαίροντο τὰ μέλλοντα γίνεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν θυμάτων, οἷον τῆς χολῆς ἐμβληθείσης καὶ ἀνατιναχθείσης πρὸς τὸ τῶν πολεμίων μέρος, ἧτταν τούτων ἐσήμαινεν. Ἄλλως: Ἐστοίχισα, κατὰ στοῖχον ἔδειξα. Πολλὰ γὰρ εἴδη μαντικῆς· εἰκαστικόν, ἐπιπνευστικόν, ἀστρονομικόν.)

ἐστοίχισα] B. ἔταξα.

v. 485. ἔκρινα] B. διωρισμένως εἶπον. χρὴ] ἀπόκειται.

v. 486. δυσκρίτους] A. δυσνοήτους.

ὕπαρ] B. φανερῶς. κληδόνας δυσκρίτους] μαντείας δυσγνώστους.

v. 487. ἐνοδίους] A. τοὺς ἐξ ὑπαντήσεως.

ἐνοδίους συμβολοὺς] B. τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν συναντήματα, δι' ὧν δεῖ συμβάλλειν καὶ μαντεύεσθαι.

v. 488. γαμψωνύχων] B. ἀγκύλους ἐχόντων ὄνυχας. σκεθρῶς] ἀκριβῶς. Γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ σκέπτομαι καὶ τοῦ θεωρῶ, ὁ ἐσκεμμένα καὶ μετὰ τοῦ μάλα προσέχοντος τὰ πράγματα βλέπων.

v. 489. διώρισ'] B. διωρισμένως καὶ κεχωρισμένως ἔταξα πρὸς μαντείαν.

v. 490. εὐώνυμοι] B. κακομάντεις· δέον εἰπεῖν. καὶ

οἵτινές εἰσιν εὐώνυμοι, εὐωνύμους εἶπε πρὸς το διώρισα. Ὥσπερ καὶ προϊὼν ἐρεῖ τὸ λειότητα καὶ τὸ ποικίλην εὐμορφίαν. δίαιταν] διαγωγήν.

v. 491. ἑκάστοι] B. τούτων.

v. 492. συνεδρίαι] A. ὁμόνοιαι.

στέργηθρα] B. φιλίαι. συνεδρίαι] κοινωνίαι, καὶ συναγελασμοί.

v. 493. σπλάγχνων τε λειότητα] A. τὴν διὰ σπλάγχνων σκέψιν.

λειότητα] B. ὁμαλότητα. χροίαν τινα] μαντείαν ποίαν.

v. 494. δαίμοσι πρὸς ἡδονὴν] A. εὐπρόςδεκτα θεοῖς. εἴη] B. ταῦτα τὰ εὔσπλαγχνα.

v. 485. λόβου] B. τοῦ ἄκρου τοῦ ἥπατος.

v. 496. κνίσσῃ δὲ κῶλα συγκαλυπτὰ] A. τὰ τῶν μηρῶν ὀστᾶ συγκεκαλυμμένα κνίσσῃ. ἤ, τὰ μηρία πῶς δεῖ συγκαλύπτειν κνίσσῃ,) τῷ ἄνωθεν ἐπιτεθειμένῳ αὐτῶν λίπει· καὶ τὴν μακρὰν ὀσφύν, γαστέρα, κοιλίαν, πυρώσας, καὶ εἰς πῦρ ἐμβαλών, ὡδήγησα τοὺς ἀνθρώπους εἰς τέχνην δυςκόλως νοουμένην. Ἤτοι τὴν θυματικὴν μαντείαν· εὐκίνητος γὰρ οὖσα καὶ σπέρματα ἔχουσα ἡ γαστήρ, θύεται θεοῖς, ἀφ' οὗ καὶ κλόνις ὀνομάζεται διὰ τὸ ἀεικίνητον. Καὶ τὰ φλογωπὰ σήματα, ἤτοι τὰς διὰ πυρὸς μαντείας τυφλὰς οὔσας πρίν, καὶ οὐ φαινομένας, διὰ τὸ μὴ γινώσκεσθαι, βλέψαι ἐποίησα, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἤγαγον καὶ πᾶσιν ὑπέδειξα.

κῶλα] B. τὰ τῶν μηρῶν ὀστᾶ. συγκαλυπτὰ] περικεκαλυμμένα. μακρὰν] μεγάλην.

v. 497. ὀσφὺν] B. τὴν κοιλίαν, τὴν κύστιν. πυρώσας] καύσας. δυςτέκμαρτον εἰς τέχνην] δυςκατανόητον τὴν θυτικὴν μαντείαν.

v. 498. ὥδωσα θνητοὺς] A. εἰς γνῶσιν καὶ ὁδὸν ἤγαγον.†)

†) His caret R. item ultimis ad 499.

ὤδωσα] Β. ὡδοποίησα καὶ ὡδήγησα. φλογωπὰ σήματα] τὰ διὰ τῆς φλογὸς γινόμενα σημεῖα πρὸς τὸ μαντεύεσθαι.

v. 499. ἐπάργεμα] Α. τυφλά, ἐκ τοῦ ἀργὸν τὸ λευκόν. Λεύκωμα νόσος γίνεται περὶ τὸν ὀφθαλμόν, ὅπερ ἀβλεψίαν ποιεῖ. Διὰ τοῦτο γοῦν τὰ σκοτεινὰ φησὶν ἐπάργεμα, κατὰ ἀντίφρασιν· ἀργὸν γὰρ λέγεται τὸ λευκόν. (Ἄλλως. Ἐπάργεμα κυρίως τὰ λευκωματισθέντα, παρὰ τὸ ἀργόν.)

ἐξωμμάτωσα] Β. ἐφανέρωσα. ἐπάργεμα] σκοτεινά, τυφλά, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ τοῖς ὀφθαλμοῖς γινομένου ἐπιχύματος.

v. 500. τοιαῦτα μὲν δὴ ταῦτα] Α. ταῦτα μέν, φησίν, ὅσα εἶπον, οὕτως ἔχουσιν. Τίς δὲ εἴποι ἄλλον τινὰ πρὸ ἐμοῦ ἐξευρεῖν τὰ τοῖς ἀνθρώποις ὠφέλιμα κεκρυμμένα ὑποκάτω τῆς γῆς, χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, σίδηρον, καὶ ἄλλα τινά; οὐδεὶς εἴποι, τοῦτο σαφῶς γινώσκω, ἐὰν μὴ μάτην φλυαρῇ. Ἐν ὀλίγῳ λόγῳ συλλήβδην μάθε, ὅτι πάσας τέχνας ἐγὼ ἐφεῦρον.

ταῦτ᾽] Β. ἃ ἔφην ἔνερθε] ὑποκάτω.

v. 501. ὠφελήματα] Β. ἐγνώρισα, ἀπὸ κοινοῦ.

v. 503. πάροιθεν] Β. πρόσθεν.

v. 504. μάτην φλῦσαι] Β. ψευδῶς φλυαρῆσαι.

v. 505. βραχεῖ μύθῳ] Β. συντόμῳ, συλληπτικῶς καὶ ἠνωμένως.

v. 506. βροτοῖσιν] Β. τοῖς ἀνθρώποις.

v. 507. μὴ νῦν βροτοὺς μὲν ὠφέλει] Α. μὴ νῦν, φησί, τοὺς ἀνθρώπους ὠφέλει πέρα τοῦ προσήκοντος, καὶ τοῦ δέοντος, σεαυτοῦ δὲ ἀφροντίστει κακῶς πάσχοντος. Ὡς λίαν ἐγὼ ἐλπίζω τοῖς λόγοις οἷς λέγεις —

τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εὔελπίς εἰμι τῶνδε, ἤγουν†) τούτων ὧν λέγεις — ὡς καὶ λυθήσῃ τῶν δεσμῶν, καὶ πλέον τοῦ Διὸς ἰσχύσεις.

μή νῦν βροτοὺς] B. μὴ τὴν σὴν πρὸς ἀνθρώπους φιλανθρωπίαν περιεξιὼν διάτριβε, ἡ γὰρ τοιαύτη διατριβὴ ἔξω τοῦ πρέποντός ἐστιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ σαυτοῦ πεποιῆσθαι φροντίδα. καιροῦ πέρα] ἔξω τοῦ πρέποντος.

v. 508. ἀκήδει] B. ἀμέλει. ὡς] ὅτι.

v. 505. εὔελπίς εἰμι] B. λίαν ἐλπίζω. τῶν] ἀπὸ τούτων.

v. 510. μεῖον] B. ἔλαττον.

v. 511. οὐ ταῦτα ταύτῃ] A. οὐ ταῦτα οὕτως πέπρωται, ἵνα ἡ τελεσφόρος μοῖρα ταχέως τὰ κατ' ἐμὲ κράνῃ καὶ πληρώσῃ. Ὅ ἐστιν, οὔπω μοι λυθῆναι μεμοίραται· ἐν γὰρ τῷ ἑξῆς δράματι λύεται· ὅπερ ἐμφαίνει Αἰσχύλος.

ταῦτα] B. τὸ εὐθῦναί με οὕτως ἤγουν νῦν. τελεσφόρος] ἡ εἰς τέλος φέρουσα πάντα.

v. 512. κρᾶναι] B. τελέσαι. πέπρωται] μεμοίραται.

v. 513. δύαις καμφθεὶς] B. κακοπαθείας κατεργαθείς, ταλαιπωρήσας. φυγγάνω] φεύξομαι.

v. 514. τέχνη δ' ἀνάγκης ἀσθενεστέρα] B. καὶ ἡ ἐμὴ τέχνη πρὸς τὴν τῶν μοιρῶν ἀνάγκην οὐδέν τι πρᾶξαι δύναται.

v. 515. τίς οὖν ἀνάγκης] A. τίς τῆς ἀνάγκης κρατεῖ καὶ δεσπόζει. Des. in R.

οἰακοστρόφος] B. κύριος καὶ διοικητής.

v. 516. μοῖραι] B. Κλωθώ, Λάχεσις καὶ Ἄτροπος. μνήμονες Ἐριννύες] αἱ μνημονεύουσαι τῶν παρ' ἀνθρώποις κακῶν, καὶ ἀντιδιδοῦσαι, Ἀλεκτώ, Μέγαιρα καὶ Τισιφόνη.

---

†) R. ἀντὶ pro ἤγουν cf. Faehs.

v. 517. τούτων ἄρ' ὅ] Α. εἰ θέλει σε πρὸ μοίρας λῦσαι, οὐ δύναται ὁ Ζεὺς τοῦτο ποιῆσαι.

v. 518. οὔκουν ἂν] Α. προαναφωνεῖ τὸν ἔρωτα τῆς Θέτιδος.

τὴν πεπρωμένην] Β. αὐτῷ μοῖραν.

v. 519. τί γὰρ πέπρωται] Α. τί οὖν ὑπόκειται τῷ Διΐ; οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸ ἀεὶ ἄρχειν. Φησὶν οὖν ὁ Προμηθεύς, ὡς εἴτε κρατήσειεν ἀεὶ, εἴτε μὴ, οὐδαμῶς μάθῃς ἂν ἐξ ἐμοῦ· μηδὲ παρακάλει με ὑπὲρ τούτου, ἐκφωνεῖν λεληθότα τὸν τῆς Θέτιδος ἔρωτα.

τί γὰρ πέπρωται] Β. ποῖον πεπρωμένον πλὴν] εἰ μή.

v. 520. πύθοιο] Β. μάθῃς.

v. 521. ξυναμπέχεις] Β. ἐν ἑαυτῷ κρύπτεις.

ἤπου] Β. ὄντως. σεμνὸν] μέγα. ξυναμπέχεις] κατέχεις παρὰ σαυτῷ καὶ οὐκ ἐκφαίνεις ἡμῖν.

v. 522. ἄλλου λόγου] Α. τῷ ἑξῆς δράματι φυλάττει τοὺς λόγους.

τόνδε] Β. τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς πεπρωμένης.

v. 523. καιρὸς γεγωνεῖν] Β. πρέπον λέγειν. συγκαλυπτέος] ἄξιος ὑπάρχει κρύπτεσθαι.

v. 524. σώζων] Β. φυλάττων παρ' ἐμαυτοῦ καὶ μὴ ἐκφαίνων.

v. 525. ἐκφυγγάνω] Β. ἐκφεύξομαι, ἵνα γὰρ αὐτὸν εἴπω, ἐκλύσεταί με Ζεὺς τοῦ δεσμοῦ.

v. 526. μηδάμ' ὁ πάντα νέμων] Α. ὁ πάντα κρατῶν, φησί, καὶ διοικῶν Ζεὺς μηδέ ποτε ἀντίπαλον κράτος, οἱονεὶ ἐχθρόν, ποιήσειε τῇ ἐμῇ γνώμῃ, ἤγουν μηδέ ποτε ἐναντίος μοι γένηται· μηδὲ βραδύναιμι (νισσομένη καὶ) πορευομένη πρὸς θεοὺς ἱεραῖς θοίναις, καὶ θυσίαις βουφόνοις, ταῖς μεγάλους ποιούσαις φόνους, καὶ σφαγὰς τῶν ἱερείων. Ἤτοι, μηδέποτε παυσαίμην τοῦ τιμᾷν τοὺς θεούς. καὶ θυσίας τού-

τοις προςφέρειν,†) περὶ τὸν σοῦ Ὠκεανοῦ πόρον, μηδὲ διὰ λόγων εἰς αὐτοὺς ποτε τοὺς θεοὺς ἁμαρτήσαιμι. Ἀλλά μοι τόδε, τοῦτ᾽ ἔστι τὸ τιμᾷν αὐτούς, εἴη διὰ παντός, καὶ μήποτ᾽ ἐκτακείη, τοῦτ᾽ ἔστι, μηδέποτε πληρωθείη.††) Ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κηροῦ· τὸ γὰρ τήκεσθαι, ἐπὶ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς χιόνος κυρίως λέγεται.

μηδάμ᾽] Β. εἰς φόβον ἐλθὼν ὁ χορὸς διὰ τὴν πρὸς τὸν Προμηθέα ὁμιλίαν φησί, μήποτε γένοιτο ὁ Ζεὺς ἐχθρὸς ἔμοιγε, μηδὲ παυσαίμην πρὸς τοὺς θεοὺς ἐρχομένη ἐν θυσίαις μεγάλαις ὁσίαις παρὰ τὸν Ὠκεανόν, τουτέστι, μήποτε παυσαίμην τῆς πρὸς θεοὺς τιμῆς. πάντα νέμων] ἐξάγων, ἢ πάντα οἰκῶν.†††)

v. 528. ἀντίπαλον] Β. ἐχθρόν.

v. 529. ἐλιννύσαιμι] Β. ἀργήσαιμι καὶ ἀμελήσαιμι. Γ. ἐλιννύσαιμι] ὀκνοῖμι, λήγοιμι, σχολάζοιμι, βραδύνοιμι, ἐγχρονίζοιμι.

ὁσίαις] Β. ἐντίμοις, μεγάλαις.

v. 530. θοίναις] Β. θυσίαις. ποτινισσομένα] προςερχομένη.

v. 531. βουφόνοις] Β. ἢ μεγάλαις, ἢ ταῖς ἐκ βοῶν γινομέναις. πατρὸς] ἡμῶν.

v. 532. ἄσβεστον] Β. ἀκατάπαυστον.

v. 533. μηδ᾽ ἀλίτοιμι λόγοις] Β. μὴ δὲ προςκρούσαιμι πρὸς αὐτοὺς ἐν τοῖς πρὸς τὸν Προμηθέα λόγοις.

v. 534. τόδε] Β. τὸ τιμᾶν τοὺς θεούς.

v. 539. ἡδύ τι θαρσαλέαις] Α. εὐφραντὸν τὸ ἐλπίσι θαῤῥαλέαις τὸν μακρὸν τείνειν βίον, ἐν εὐφροσύναις φαν-

---

†) R. προσαίνειν ap. Faehs. σρουάγειν παρα

††) Vestigia in cera compressa, delentur, cum implentur.

†††) f. διοικῶν.

ραῖς τρέφουσαν τὴν ψυχὴν ἐμήν. Ἄλλως. Καλὸν τὸ ἀπὸ ἀγαθοῦ συνειδότος ἀγαθὸν ἐλπίζειν πείσεσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν.

ἁδὺ] B. εὐφραντόν. θαρσαλέαις] ποιούσαις θάῤῥος.

v. 537. τὸν μακρὸν] B. τὸν πολύν. τείνειν βίον] διαβιβάζειν.

v. 538. φαναῖς] B. σαφεστάταις.

v. 539. θυμὸν ἀλδαίνουσαν] B. τὴν ψυχὴν αὔξουσαν.

ἐν εὐφροσύναις] B. ἃς ἔχω εἰς τοὺς θεοὺς τιμαῖς.

v. 540. φρίσσω δέ σε] A. δειλιῶ καὶ τρέμω, βλέπουσά σε διακοπτόμενον μυρίοις πόνοις. Τὸν Δία γὰρ οὐ φοβούμενος, ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως ἄγαν ὑπερβολικῶς σέβῃ καὶ τιμᾷς τοὺς ἀνθρώπους, (ἄγαν φιλάνθρωπος εἶ.) D. R.

φρίσσω] B. τρέμω.

v. 541. διακναιόμενον] B. κατεργαζόμενον.

v. 543. ἰδίᾳ γνώμῃ] B. ἰδίῳ θελήματι. σέβῃ] τιμᾷς.

v. 545. φέρ᾽, ὅπως ἄχαρις] A. φέρε, σκόπησον, ὅτι ἡ χάρις, ἣν ἐχαρίσω τοῖς ἀνθρώποις ἄχαρις ἦν, καὶ ἀμείψασθαί σε μὴ δυναμένη. Πῶς γὰρ θεῷ βοηθήσει ἄνθρωπος;

φέρ᾽] B. ἴδε, σκόπησον. ἄχαρις χάρις] τῶν βροτῶν, ἐστί.

v. 546. ὦ φίλος] B. φέρε, ὦ φίλος, ἐπειδὴ ἣν εἰς τοὺς βροτοὺς πεποίηκας χάριν, ἄχαρις καὶ οὐκ ἀποδεκτὴ ἔδοξε τῷ Διΐ, εἰπὲ, τί δύνανται νῦν οἱ ἄνθρωποι βοηθῆσαί σοι κακῶς δι᾽ ἐκείνους πάσχοντι. Ἢ οὕτως, ἐπειδὴ ἡ εἰς τοὺς βροτοὺς χάρις ἄχαρις ἔδοξε, καὶ οὐδ᾽ ἡντιναοῦν ἀπ᾽ αὐτῶν ἂν ἔχοις ὠφέλειαν διὰ τούτους παθὼν, λέξον, τίς ἄλλη ἀλκὴ καὶ τῶν παρόντων ἀπαλλαγή ἐστί σοι; ἀλκὰ τίς ἐφαμερίων] βοήθεια, δύναμις ἀνθρώπων.

v. 547. οὐδ᾽ ἐδέρχθης] A. οὐδὲ προεσκόπησας, ἀσθενέσι χαριζόμενος.

ἀρῆξις] B. βοήθεια. ἐδέρχθης] ἐθεάσω.

v. 548. ὀλιγοδρανίην] B. ἀσθενῆ δύναμιν. Γ. ὀλίγην δύναμιν, ἀπὸ δραίνω ἢ δρακω. ἀκίκυν] φαύλην ἰσχύν.

v. 549. ἰσόνειρον]. Δ. ὅτι σκιαῖς ὀνείρων οἱ ἄνθρωποι παρεμφερεῖς, κατὰ τὸν Πίνδαρον. †) (ἀλαὸν γένος] ἀπροόρατον τοῦ μέλλοντος.) D. R.

ἰσόνειρον] B. ἰσχὺν ἀνυπόστατον. ᾇ] ἥτινι. φωτῶν] ἀνθρώπων. ἀλαὸν] τυφλὸν καὶ μάταιον.

v. 550. ἐμπεποδισμένον] B. κεκρατημένον ἐστί.

v. 551. οὔποτε τὰν Διὸς] Δ. ὑψηλῶς καὶ τραγικῶς τὸ τῆς εἱμαρμένης ὄνομα, Διὸς ἁρμονίαν εἶπεν, ἀλλ' οὐ τὴν εἱμαρμένην. Φησὶ δὲ, ὅτι οὔποτε αἱ τῶν ἀνθρώπων βουλαὶ διαφεύγουσι τὴν μοῖραν, ἀλλ' ὃ αἱ μοῖραι βούλονται, τοῦτο καὶ ποιοῦσιν. Ἔμαθον ταῦτα οὕτως, καὶ τὰς σὰς ὀλεθρίας ἰδοῦσα τύχας, ὦ Προμηθεῦ.

οὔποτε] B. ὃν ὁ Ζεὺς κολάζει οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐξελεῖν δύναται. ἁρμονίαν] τὸν ὅρον, τὸ θέλημα.

v. 552. παρεξίασι] B. ὑπερβαίνουσιν.

v. 553. τάδε] B. ἅ φημι.

v. 554. ὀλοὰς] B. ὀλεθρίάς.

v. 555. τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος] Δ. τοῦτό φησιν, ὅτι ἐπεγένετο καὶ ἐπῆλθέ μοι τὸ δισσὸν μέλος, τοῦτο ὃ νῦν θρηνῶ ἐπὶ τῷ σῷ πάθει, καὶ ἐκεῖνο ὅπερ ᾖδον περὶ τὸν καιρὸν τοῦ σοῦ γάμου, ὅτε τὴν Ἡσιόνην πρὸς γάμον ἤγαγες· οὐ γὰρ μόνη καθαρά μοι ἡ ἡδονὴ ἐκείνη καθέστηκεν, ἀλλ' ἔχει ἐν ταυτῷ καὶ τὸ λυπηρόν. Τοῦτ' ἔστιν, ὁμοῦ προςεγένετό μοι καὶ ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ θλίψις διά σε. Ἄλλως. Τὸ δισσὸν μέλος ἐπῆλθε, τόδε καὶ τοῦτο ὅπερ νῦν τραγῳδῶ ἐπὶ τῷ σῷ πάθει, ἐκεῖνό τε ὅπερ ἐτραγῴδουν περὶ τὰ λουτρὰ καὶ

---

†) Pyth. VIII. 99.

καὶ τὴν κοίτην ἐν ἰότητι γάμων, τουτέστιν ἐν συνόδῳ καὶ συνελύσει †) παρὰ τὸ ἰέναι πρὸς συνουσίαν, (ὅτε ἤγαγες δάμαρτα καὶ γυναῖκα ὁμόλεκτρον τὴν ὁμοπάτριον ἡμῖν Ἡσιόνην ἕδνοις καταπείσας.) Ἕδνα δέ εἰσι τὰ ἐπὶ προικὶ διδόμενα πράγματα. (Ἄλλως. ††) Τὸ διαμφίδιον, διὰ παντὸς κεχωρισμένον, ἐναντίον τοῖς νῦν· τότε γὰρ γαμοῦντί σοι τὸν ὑμέναιον ἤδομεν, νῦν δὲ δυςτυχοῦντί σοι θρῆνον.) D. R.

τὸ διαμφίδιον δέ μοι] B. τὸ διπλοῦν μέλος ἐπῆλθέ μοι, τόδε καὶ ἐκεῖνο, ὅτε περὶ τὰ σὰ λουτρὰ ὑμεναίουν, καὶ ὅτε περὶ τὸ σὸν λέχος, ὅτε τὴν Ἡσιόνην καταπείσας ἐν δώροις ἤγαγες γυναῖκα ὁμόλεκτρον, ἥτις ἦν μία τῶν Ὠκεανίδων ὥςπερ καὶ ἡμεῖς. Τοῦτο γὰρ λέγει τὸ ὁμοπάτριον. Τὸ τόδε καὶ τὸ ἐκεῖνο ἀσύνδετον. προςέπτα] ἐπῆλθε κατὰ νοῦν

v. 556. ὅτε] B. ὁπότε.

v. 557. καὶ λέχος] καὶ περὶ.

v. 558. ἰότητι γάμων] A. πορείᾳ, ἤγουν ἐν συνόδῳ γάμων, παρὰ τὸ ἰέναι πρὸς συνουσίαν. D. R.

ὑμεναίουν] B. κατὰ τὸν σὸν γάμον ἦδον. ἰότητι γάμων] συνελεύσει.

ὁμοπάτριον] B. τὴν ταυτοῦ πατρὸς ἡμῖν.

v. 559. ἕδνοις] B. ἕδνα ἀπὸ τοῦ ἑδνεῖν τὴν εὐνήν, ἢ τὸ ἴδιον ἐκνέον τὸν αἰγιαλόν. †††)

v. 560. πιθὼν δάμαρτα] A. ἕδνοις πιθὼν τὴν ἐσομένην σοι δάμαρτα κοινόλεκτρον. Ἢ τὴν κοινόλετρον, τοῦ Ὠκεανοῦ Τηθὺν πείσας. ††††)

πιθὼν] B. καταπείσας αὐτήν. κοινόλεκτρον] ὁμόκοιτον.

---

†) συνελεύσει ap. Faehs. recte.

††) διαμφίδιον μέλος, ἀλλοῖον, διὰ παντὸς κεχωρισμένον, ἀμφὶς γὰρ χωρίς. Αἰσχύλος Προμηθεῖ δεσμώτῃ Hesych.

†††) haec corruptissima rectius dat Faehs.

††††) f. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος, π., quod ap. Faehs.

v. 561. τίς γῆ, τί γένος] *Α.* τὸ τῆς Ἰοῦς ἐπεισόδιον μονῳδεῖ μέν, ἔχει δὲ πρὸς ὑποκείμενον συνάφειαν, ὅτι μαντεύεται αὐτῇ Προμηθεὺς τὰ μέλλοντα γενέσθαι. Ὥςπερ ἀπ' αὐτῆς ἔσται τρισκαιδέκατος κατὰ γενεάν, ὅς αὐτῷ ὕστερον τῷ χρόνῳ ποτὲ ἐπαμυνεῖ. Ἄλλως τε αὐτὴ ὑπὸ Διὸς φησὶν ἠδικῆσθαι καὶ διὰ τοῦτο παραμυθεῖται τὸν Προμηθέα. Λέγει δὲ περὶ τοῦ Ἡρακλέους. Οὗτος γὰρ ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν. Φασὶ δέ, ὅτι ἡ τοῦ Ἰνάχου θυγάτηρ ἐρασθεῖσα παρὰ Διός, ἐπεὶ τοῦτο ἔγνω ἡ Ἥρα καὶ ἔμελλε καταλαμβάνεσθαι παρ' αὐτῆς, μετεβλήθη παρὰ τοῦ Διὸς εἰς βοῦν, ἵνα μὴ γνωσθῇ τίς εἴη. Ἡ Ἥρα δὲ προςελθοῦσα τῷ Διΐ, ἐζήτησε ταύτην, καὶ ἔλαβε δῶρον παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν Ἄργῳ τῷ πανόπτῃ φυλάττειν αὐτήν. Ὁ δὲ Ζεὺς πάλιν ἐρασθεὶς αὐτῆς ἔπεμψε τὸν Ἑρμῆν, ἀφελέσθαι ταύτην τοῦ Ἄργου καὶ διακομίσαι αὐτῷ· καὶ ἐπεὶ ἄλλως λαθεῖν Ἄργον τὸν πανόπτην οὐκ ἦν, διὰ βολῆς λιθείας τοῦτον ἀνῄρηκεν. Οὗ τὸ φάσμα ἡ Ἥρα τῇ Ἰοῖ, καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον, παρεδείκνυεν ἐπὶ τῷ μάλιστα ἐκφοβεῖν αὐτήν. Ἡ δὲ πολλὰ πλανηθεῖσα καὶ εἰς διαφόρους τόπους, τὸ τελευταῖον ἀπῆρε καὶ πρὸς τὸν Καύκασον, ὀψομένη τὸν Προμηθέα.

τίς γῆ] *Β.* ἐστὶν ἣ βαίνω. τί γένος] τὸ ἐνταῦθα οἰκοῦν. φῶ] εἴπω. λεύσσειν] βλέπειν.

v. 562. πετρίνοισι] *Α.* τοῖς ὀρείοις. Des. R.

ἐν πετρίνοισι] *Β.* τοῖς ὀρείοις ἢ στεῤῥοῖς, διὰ τὸ τῇ τοῦ Καυκάσου πέτρᾳ προςηλῶσθαι, τοῦτό φησι.

v. 563. χειμαζόμενον] *Β.* πάσχοντα. ἀμπλακίης] τίνος ἀμπλακίας ἤγουν πταίσματος κολάσεως. ὀλέκῃ καὶ φθείρῃ; ἤγουν τί πταίσας καὶ κολασθεὶς ἐνταῦθα προςήλωσαι; καὶ εἰ μὲν περισπᾶται τὸ ποινᾶς, οὕτως. Εἰ δὲ βαρύνεται, οὕτως, τίνος πταίσματος ὀλέκῃ καὶ μετὰ φθορᾶς δίδως ποινάς;

v. 564. ὀλέκῃ] B. πάσχεις. σήμηνον ὅπῃ] εἰπὲ ποῦ.

v. 565. ἡ μογερὰ] B. ἡ ἀθλία.

v. 566. ἃ ἅ, ἒα ἒα] B. φεῦ φεῦ φεῦ φεῦ.

v. 567. χρίει τὶς] A. (κεντρίζει,) κεντᾷ με τὶς τὴν ἀθλίαν οἶστρος. Τοῦτο δὲ εἶπε παραδηλῶν καὶ δεικνύων τὸ χρίει τὶς αὖ με. (Αὐτὴ δὲ ἐμμανὴς οὖσα ὑπὸ τοῦ οἴστρου, φαντάζεται.) D. R.

χρίει τίς με τάλαιναν οἶστρος] B. κεντεῖ, διεγείρει, ἤγουν οἰστροῦμαι καὶ ἀναβακχεύομαι, φαντάζομαι τὴν τοῦ Ἄργους εἰκόνα. Ἐπειδὴ ὑπὸ Διὸς ἐρασθεῖσα Ἰὼ εἰς βοῦν ὑπ' αὐτοῦ μετεβλήθη, ἵνα λάθῃ τὴν Ἥραν, γνοῦσα αὕτη ταύτῃ ἐπέστησε κύνα Ἄργον καλούμενον, ὃν Ἑρμῆς ἀνελὼν Διὸς προστάγματι Ἀργειφόντης κέκληται. Ἥρα δὲ ἐποίησε τὴν Ἰὼ καὶ ἀποθανόντα αὐτὸν δοκεῖν ὁρᾷν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ τὸν ταὼ ἀνθρώποις ἔδειξε, τῶν αὐτοῦ πεποικιλμένων πτερῶν ὥςπέρ τισιν ὀφθαλμοῖς.

v. 568. εἴδωλον Ἄργου] A. τινὲς οὕτω φασίν, ἄλευ' ἀντὶ τοῦ ἀναχώρει, καὶ ἔκκλινε. Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἄλευε. Τὸ δὲ ὦ δᾶ, ἀντὶ τοῦ ὦ γῆ, Δωρικῶς· οἱ γὰρ Δωριεῖς τὴν γῆν δᾶν φασί, καὶ τὸν γνόφον, δνόφον. Ἄλλοι δὲ γράφουσιν ἀλευάδα, πατρωνυμικὸν ἀπὸ τῆς ἀλεύας εὐθείας. Ἤτοι φοβοῦμαι τὸ εἴδωλον Ἄργου τοῦ Ἀλευάδα καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεύα· ὁ γὰρ Ἀλεύας, πατὴρ ἦν τοῦ πανόπτου. Ἢ, ὃν δεῖ φυλάξασθαι καὶ ἐκκλῖναι. Φαντάζεται γὰρ αὐτὸν καὶ μετὰ θάνατον φοβουμένη.

ἄλευ' ὦ δᾶ] B. φεῦ ὦ γῆ, ἢ τοῦ ἀλευάδα τοῦ υἱοῦ Ἀλεύα.

v. 569. τὸν μυριωπὸν] A. πολυόφθαλμον. Πολλοὺς γὰρ ὀφθαλμοὺς εἶχεν ὁ Ἄργος, ὡς μυθεύεται· ὅθεν καὶ πανόπτης ἐλέγετο. Βούταν δὲ αὐτὸν καλεῖ ἤτοι βουκόλον, διὰ τὸ αὐτῆς τῆς Ἰοῦς ἐπιστατεῖν μεταβληθείσης εἰς βοῦν.

τὸν μυριωπὸν] B. τὸν διὰ παντὸς τοῦ σώματος ὀφθαλμοὺς ἔχοντα. βούταν] βόσκον.

v. 570. ὁ δὲ πορεύεται] B. πρὸ ὀφθαλμῶν. δόλεραν] κακόν, εἰς οἶστρον γάρ με φανεὶς ἐπαίρει.

v. 571. ὃν οὐδὲ κατθανόντα] A. ὅντινα τὸν Ἄργον οὐδὲ θανόντα ᾅδης κατέχει, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνερχόμενος, ἐμὲ τὴν ἀθλίαν ὀπίσω καταδιώκει, καὶ ποιεῖ πλανᾶσθαι νῆστιν.

οὐδὲ κατθανόντα γαῖα κεύθει] B. κρύπτει, ἀλλ᾽ ὡς ζῶν μοι φαντάζεται.

v. 572. ἐξ ἐνέρων περῶν] B. ἐκ τῶν νεκρῶν ἐρχόμενος.

v. 573. κυνηγετεῖ, πλανᾷ τε νῆστιν] B. ἀνιχνεύει καὶ πανταχῇ φοιτώσῃ παρίσταται καὶ πλανᾶσθαι ποιεῖ νῆστιν καὶ ἐστερημένην σιτίων ἢ στάσεως.

v. 574. ὑπὸ δὲ κηρόπλαστος] A. ἀλλ᾽ οὐκ ἐμοί, διὰ τὸ νηστεύειν. Ἄλλως. Ὅτι μετὰ κηροῦ ἦν πεπλασμένος ὁ δόναξ. ὀτοβεῖ] ἠχεῖ. δόναξ] ἡ σύριγξ. Σοφοκλῆς ἐν Ἰνάχῳ καὶ ᾄδοντα αὐτὸν εἰςάγει: Εἰπὼν σὲ αὐτὸν βούταν, ἐνέμεινε τῇ τροπῇ. Αὐλοῦσι γὰρ ἑπόμενοι τοῖς ποιμνίοις οἱ βουκόλοι. D.

ὑπὸ δὲ κηρόπλαστος ὀτοβεῖ δόναξ] B. ὁ ἐν ταῖς ὀπαῖς παρακείμενον ἔχων κηρὸν ὑπηχεῖ αὐλός.

v. 575. ὑπνοδόταν νόμον] A. ἔπειτα, φησί, καὶ ἡ σύριγξ ἠχεῖ. Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ δόναξ. Τὸ δὲ ἀχέτας, ἀντὶ τοῦ πολυήχητος. Ὅς πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν αὐλικὸς τοῖς ποιμέσι διὰ τὴν τῶν ποιμνίων εἰςαγωγήν. Ἄλλως, ᾠδήν, ὅθεν καὶ τὸ νόμιον μέλος. Τοιαύτην ᾠδὴν ᾄδουσιν οἱ ποιμένες, ὅταν τὰ θρέμματα ἐπὶ τὴν μάνδραν κατάγουσι ποιμηθησόμενα. Οὐ μὲν δὲ οἷον ὁπόταν εἰς νομὴν αὐτὰ ἐξάγουσι. V. ad v. 619.

ἀχέτας] B. καὶ ἐμμελής. ὑπνοδόταν νόμον] κατὰ τὴν †) διὰ τοῦτο λέγει τοῦτο, ἐπειδὴ νὺξ ἦν ὅτε ἐκεῖσε κατέλαβεν, ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ οἱ ποιμένες αὐλοῦσι παυσάμενοι τῆς νομῆς· ἢ ὅτι πᾶν μέλος ἐπαγωγόν ἐστι πρὸς ὕπνον, ἄσθενον καὶ κατακλῶν τοὺς ἀκούοντας. Ἔστι δὲ τὸν νόμον πρὸς τὸν ὑποττοβεῖ. ἰὼ ἰώ, ποῖ ποῖ, ποποῖ ποποῖ] φεῦ φεῦ φεῦ φεῦ φεῦ.

v. 576. τηλέπλαγκτοι πλάνοι] B. μακρὰν πλάζοντες. Εὕρηται δὲ οὐ μόνον πλάνη, ἀλλὰ καὶ πλάνος· Ὥςπερ καὶ εὐθύνη καὶ εὔθυνος. Καὶ μαρτυρεῖ Ἰσοκράτης λέγων τοὺς φυγαδικοὺς πλάνους.

v. 577. Κρόνιε] B. Ζεῦ.

v. 579. εὑρὼν ἁμαρτοῦσαν] A. παρὰ τὸ· ὡς εἴτι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ. ††) Οὐ δι' ἀκοῆς τι μαθὼν φαῦλον περὶ ἐμοῦ.

ἐνέζευξας] B. ἐνέβαλες.

ἁμαρτοῦσαν] B. πταίσασαν.

v. 580. οἰστρηλάτῳ δείματι] B. δι' οἴστρου ἐλαύνοντι καὶ ἀναβακχεύοντι φοβήματι, ὃ πάσχω Ἄργον φανταζομένη.

v. 581. παράκοπον] A. παρακεκομμένην μέρος τοῦ νοῦ. D. R.

παράκοπον] B. μανικὴν καὶ παρακεκομμένην τὸν νοῦν.

v. 583. ποντίοις δάκεσι] B. θαλασσίοις θηρίοις. βορὰν] τροφήν.

v. 584. εὐγμάτων] B. εὐχῶν.

v. 585. ἄδδην] B. δαψιλῶς καὶ ἀρκούντως. πολύπλαγκτοι] πολλαχῇ γῆς φέρουσαι.

---

†) haud dubie κατὰ τὸν scil. ὑπνοδ. νομ.

††) Hom. Iliad. E. 374.

v. 586. ὅπῃ πημονὰς ἀλύξω] B. τὰς παρεστώσας ἐμοὶ κακοδαιμονίας ἐκφεύξομαι.

v. 588. κλύεις πρόσφθεγμα] B. ἀκούεις τοὺς λόγους. βούκερω] τῆς εἰς βοῦν μεταβληθείσης.

v. 589. οὐ κλύω] B. οὐκ ἀκούω. οἰστροδινήτου] τῆς ἐν μανίᾳ στρεφομένης.

v. 590. τῆς Ἰναχείης] A. διὰ τοῦ τὸ πατέρα αὐτῆς ὀνομάσαι, ἐνέφηνεν ἑαυτὸν μάντιν. Ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ ὁ Τειρεσίας, Νόστον δίζηαι μελιηδέα φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ †) D. R.

τῆς Ἰναχείης] B. τῆς θυγατέρος τοῦ Ἰναχοῦ. ἣ Διὸς θάλπει κέαρ] ἥτις τοῦ Διὸς μαραίνει, ἐκκαίει τὴν ψυχὴν τῷ ἔρωτι αὐτῆς.

v. 591. ὑπερμήκεις δρόμους] B. τὴν μακρὰν πλάνην.

v. 592. στυγητὸς] B. μεμισημένη καὶ ζηλοτυπουμένη. βιάζεται] διέρχεται.

v. 593. ἀπύεις] B. φωνεῖς.

v. 594. εἰπέ μοι τᾷ μογερᾷ] A. εἰπέ μοι τῇ ἀθλίᾳ. Τίς οὖν σὺ οὕτως ἀληθῶς προσφωνεῖς καὶ ὀνομάζεις ἐμέ, τὴν ἐκ θεᾶς τε τῆς Ἥρας ἐπελθοῦσάν μοι νόσον εἴρηκας; λέγει δὲ τὸν τῆς πλάνης οἶστρον. Ἥτις μαραίνει καὶ καίει με κεντοῦσα βέλεσι φοιταλέοις, τοῖς ποιοῦσιν ἐμὲ ἁπανταχοῦ πορεύεσθαι πλανωμένην.

τᾷ μογερᾷ] B. τῇ ἀθλίᾳ.

v. 595. μ'] B. πρὸς ἐμέ.

v. 596. ἐτήτυμα] B. ἀληθῆ. προσθροεῖς] προσφθέγγῃ, προσαγορεύεις.

v. 597. θεόσσυτον] B. θεόθεν ἀπὸ τῆς Ἥρας ὁρμωμένην.

---

†) Debebat scribere φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ. Versus est ex Odyss. Λ. 99.

v. 598. μαραίνει] B. τήκει καὶ καταβάλλει. χρίουσα] κεντοῦσα.

v. 599. φοιταλέοισι] B. ὁρμητικοῖς.

v. 600. σκιρτημάτων δὲ νήστισιν αἰκίαις] A. ἐν μάστιξι δὲ σκιρτημάτων, τῶν ἀπὸ τοῦ οἴστρου κινήσεων καὶ πλανῶν, νήστισιν ἤγουν ποιούσαις ἐμὲ ἀσιτεῖν, παρεγενόμην λαβρόσσυτος καὶ ταχεῖα καὶ ἄγαν ὁρμητική, δαμασθεῖσα μήδεσι καὶ βουλεύμασι τῆς Ἥρας ἐπικότοις καὶ ὀργίλοις, καὶ μανικοῖς. Γέγραπται δὲ καὶ νήστησιν διὰ τοῦ η, ἤγουν ποιούσαις ἐμὲ πλανᾶσθαι τῇδε κἀκεῖσε, ἀπὸ τοῦ νη στερητικοῦ μορίου, καὶ τοῦ στάσις.

νήστισιν αἰκίαις] B. ἐστερημέναις τροφῆς καὶ στάσεως. Γ. πληγαῖς, μάστιξι.

v. 601. λαβρόσσυτος] B. λίαν ὁρμωμένη.

v. 602. ἐπικότοισι μήδεσι] B. ὀργίλαις βουλαῖς Ἥρας.

v. 603. δυςδαιμόνων] A. τίνες ὅλως τῶν δυςδαιμόνων τοιαῦτα μογοῦσιν οἷα ἐγώ; D. R.

δυςδαιμόνων δέ τινες] B. εἰσί, ἤτοι δυςδαίμονες. ἒ ἔ] φεῦ, φεῦ. μογοῦσιν] πάσχουσιν.

v. 604. τορῶς τέκμηρον] B. ἀληθῶς, σαφῶς διασάφησον.

v. 605. ἐπαμμένει] B. ἀπόκειται.

v. 607. χρὴ] B. ἀπόκειται. φάρμακον νόσου] θεραπεία καὶ ἀπαλλαγὴ τῆς μορφῆς ἀλλοιώσεως, καὶ μανίας.

v. 608. φράζε τᾷ δυςπλάνῳ] B. λέγε ἐμοὶ τῇ κακῶς καὶ μανικῶς πεπλανημένῃ.

v. 609. λέξω τορῶς σοι] A. φανερῶς καὶ διαδήλως ἐρῶ σοι, οὐκ ἐμπλέκων λόγους ψευδεῖς τῷ πιθανῷ ὥςτε τούτους δοκεῖν ἀληθεύειν· (ἀλλ' ἁπλῷ λόγῳ καὶ ἀψευδεῖ ταῦτα φράσαιμι, ὥςπερ πρέπει τοὺς φίλους ἀνοίγειν τὸ στόμα πρὸς φίλους, ἤτοι λαλεῖν.) D. R.

τορῶς] B. σαφῶς.

v. 610. οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματα] *A.* οἱ γὰρ παλαιοὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν πρῶτον μὲν αἰνίγμασι γεγράφασιν, ὕστερον δὲ καθόλου φανερῶς ἐχρῶντο τῷ λόγῳ.

οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματ'] *B.* οὐκ αἰνιγματωδῶς καὶ ἀσαφῶς φράζω. ἁπλῷ λόγῳ] σαφές.

v. 611. ὥσπερ] *B.* καθά.

v. 612. πυρὸς βροτοῖς δοτῆρ' ὁρᾷς] *B.* τοῦτο λέγει δεικνὺς αὐτῇ ὅτι τῷ τῶν ἀνθρώπων εὐεργέτῃ ὁμιλεῖ, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἄνθρωπός ἐστι, οὐκ ἂν ἀπατηθείη.

v. 613. ὦ κοινὸν ὠφέλημα] *A.* ὦ κοινὴ ὠφελεία γεγονὼς ὅλου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἄθλιε Προμηθεῦ, χάριν τινὸς καὶ ὑπὲρ ποίου ἁμαρτήματος ἀνταποδίδως ταύτην τὴν τιμωρίαν; [τίνος ἕνεκα τιμωρῇ;]†)

v. 614. τλῆμον] *B.* ἄθλιε διὰ τὰ παρόντα. τοῦ δίκην πάσχεις τάδε] τίνος πταίσματος τὴν τιμωρίαν πάσχεις, τουτέστι τί ἁμαρτὼν πάσχεις ταῦτα τὰ δυστυχήματα; κόλασιν τοῦ πταίσματος. Τὸ γὰρ οὕτως ἀθλίως προσηλῶσθαί σε κόλασις ἐστί τινος ἁμαρτίας· τίς οὖν ἐστὶν αὐτή;

v. 615. ἁρμοῖ πέπαυμαι] *A.* νεωστί, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἁρμάτων τῶν συντιθεμένων καὶ ἁρμοζομένων (νέον.) νεῶν R. (Ἢ παρὰ τὸ ἁρμόζειν καὶ τῷ μέλλοντι καὶ τῷ ἐνεστῶτι, ἅμα γὰρ εἶπεν καὶ ἅμα παρῆλθον.††)

ἁρμοῖ] *B.* ἀπείρηκα, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἁρμάτων.

v. 616. οὔκουν πόροις ἄν] *A.* τί οὐ παράσχοις ἐμοί, φησί, ταύτην τὴν δωρεάν, ἤτοι τὸ ἀναδεῖξαί μοι τίς ὁ δεσμῶν σε ἐν τῷ Καυκάσῳ; τὸ δὲ δωρεάν, ἐπὶ συμφορᾶς λαμβάνεται, καὶ ἐπὶ κακοῦ. Ὡς καὶ Ἀρχίλοχος, Κρύπτομεν ἀνιηρὰ Ποσειδῶνος ἄνακτος δῶρα.

†) Signis ( ) des. R.

††) f. παρῆλθεν Faehs.

πόροις] B. παράσχοις.

v. 617, αἰτῇ] B. ζητεῖς. πᾶν γὰρ] ὃ θέλοις. μου] ἐμοῦ.

v. 618. ὤχμασε] A. ἐποίησεν ἀναβασταχθῆναι. Ὀχμὴ †) λέγεται τὸ μέσον ἐχόμενον, ἢ παρὰ τὸ ἔχειν ἔχημα, καὶ ἔχμα κατὰ συγκοπήν.

σήμηνον] B. εἰπέ. ἐν φάραγγι] ἐν τῷ κρημνώδει τόπῳ τούτῳ. ὤχμασεν] προσεπαττάλευσεν.

v. 619. βούλευμα μὲν τὸ δῖον] A. (πρὸς τὴν τῆς Ἰοῦς ἐρώτησιν ἀποκριθεὶς ὁ Προμηθεὺς εἰπούσης τίς σε ὤχμασε καὶ προσέδησεν ἐν τῷ ὄρει,) φησὶν ὅτι τὸ δῖον βούλευμα, ἤτοι ἡ βουλὴ μὲν τοῦ Διός, τὴν δέσιν ἐπεβουλεύσατό μοι, ἡ χεὶρ δὲ τοῦ Ἡφαίστου ὑπουργήσασα αὐτῷ καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν δέσιν, προσπελάσαι ††) ἐμοὶ μοῖραν θανατηφόρον καὶ κῆρα.

βούλευμα μὲν τὸ δῖον] B. ἡ βουλὴ τοῦ Διός. Ἡφαίστου δὲ χεὶρ] οὗτος γὰρ αὐτῷ ὑπηρέτησε.

v. 620. ποινὰς] B. δίκας. τίνεις] δίδως, ἤγουν τί ἁμαρτὼν ὧδε κολάζῃ.

v. 621. τοσοῦτον ἀρκῶ] A. διὰ τὸ μὴ ταυτολογῆσαι.

τοσοῦτον] B. ὅσον εἴρηκα.

v. 622. καὶ πρός γε τούτοις] A. καὶ σὺν τούτοις δίδαξόν με, ποῖος χρόνος γενήσεται πλήρωμα τῆς ἐμῆς πλάνης, ἀντὶ τοῦ ἐν ποίῳ καιρῷ τοῦ πλανᾶσθαι παυσθήσομαι.

τέρμα] B. τέλος.

---

†) ὄχμα, quod Hesych. int. πόρπημα.

††) f. προσεπέλασεν R., προσπελάσων ibid. ( ) incl. des. Post κῆρα demum adnotata ad 555. Τὸ διοσὸν cet. et valde quidem mutilata leguntur. Antecedunt illa ad 575. pertinentia ὠδήν cet. Post extremum verbum ἐξάγουσι sequuntur haec: ὑποδεικνύει δὲ τάχα οὐδ' ὅλως ἐᾶ με ἰσαθῆναι, καὶ βοσκηθῆναι.

v. 623. δεῖξον] B. φανέρωσον. χρόνος] ὁ δοῦναι μέλλων.

v. 624. τὸ μὴ μαθεῖν] A. (εἶτα φασὶν ὁ Προμηθευς πρὸς αὐτήν, ὅτι κρεῖσσόν ἐστι μὴ μαθεῖν ταῦτα παρὰ τὸ μαθεῖν. Ἡ δὲ πάλιν πρὸς αὐτόν, μηδέν μοι ἀποκρύψῃς ὅπερ μέλλω παθεῖν. Ἄλλως. Ἐπικούρειόν ἐστι δόγμα, ἀναιροῦν τὴν μαντικήν· εἱμαρμένης γάρ, φησί, πάντα κρατούσης, πρὸ καιροῦ λελύπηκας, εἰπὼν τὴν συμφοράν, τὸ χρηστὸν δέ, τὴν ἡδονὴν ἐξέλυσας. Λέγουσι δὲ καὶ ὅτι ἃ δεῖ γενέσθαι, ταῦτα καὶ γενήσεται. †)

μὴ μαθεῖν] B. τοῦτο. ἢ] παρὰ. τάδε] ταῦτα.

v. 625. μὴ] B. ὅρα ἵνα.

v. 626. μεγαίρω τοῦδε τοῦ δωρήματος] B. φθονῶ σοι τοῦ εἰπεῖν σοι τοῦτο.

v. 627. τί δῆτα μέλλεις] B. τί οὖν ἀναβάλλῃ, ἐπεὶ οὐ φθονεῖς, ὡς λέγεις; φθόνος μὲν οὐδεὶς] τοῦτο λέγειν. ὀκνῶ θράξαι] ἀναβάλλομαι ταράξαι.

v. 627. θράξαι] A. ταράξαι.

v. 629. γλυκὺ] A. τὸ ἀκούειν.

προκήδου] B. φρόντιζε. μᾶσσον] μᾶλλον. Μεῖζον ἢ δεῖ. ὡς] ὅτι. ἐμοὶ γλυκὺ] τοῦτο μαθεῖν.

v. 630. προθυμῇ] B. προθυμίαν ἔχεις. χρὴ] πρέπει.

v. 631. μήπωγε] A. ὁ χορὸς λέγει, μήπω εἴπῃς τὰ τῆς Ἰοῦς, ἀλλὰ δὸς κἀμοὶ μερίδα ἡδονῆς ἔχειν, τῷ ἀκοῦσαι τῶν ταύτης παθῶν. Ἀπ᾽ αὐτῆς δὲ πρῶτον λεγούσης τὰς πολυφθόρους ἑαυτῆς τύχας, μάθωμεν καὶ ἀκούσωμεν τὴν αὐτῆς νόσον· τὰ ἐπίλοιπα δὲ τῶν ἄθλων καὶ τῶν πόνων, ὧν

---

†) ἃ δεῖ γεν. hunc Aeschyli versum in Edit. Promethei non recte omitti censent Porson (in Advers.) et Hermannus (De Vers. Spur. ap. Aesch.). — Caterum desunt haec ap. R.

μέλλει ἔτι παθεῖν, διδαχθήτω παρὰ σοῦ. Τοῦτο δὲ λέγει, ἅμα καὶ σαφηνίζων τῷ ἀκροατῇ τὰ πράγματα διὰ τῶν τῆς Ἰοῦς, καὶ Προμηθέα παραμυθούμενος, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ τά τε τῆς Ἰοῦς ῥηθείη, εἶτα πάλιν τὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς τάξεως νεαροποιήσῃ τοὺς ἀκούοντας.

μοῖραν] B. μερίδα. πόρε] πάρεσχε.

v. 632. ἱστορήσωμεν] B. μάθωμεν, ἐρωτήσωμεν.

v. 633. πολυφθόρους τύχας] B. τῆς πολλῆς φθορᾶς καὶ δυστυχίας προξένους.

v. 634. ἄθλων] B. τῶν αὐτῆς πόνων. διδαχθήτω] μαθήτω.

v. 635. ὑπουργῆσαι] B. διακονῆσαι.

v. 636. καὶ κασιγνήταις πατρὸς] (A. εἰκότως φησὶ τὸν Ἴναχον ποταμὸν ἀδελφὸν εἶναι τῶν Ὠκεανίδων, ἐπειδή φασι τὸν Ὠκεανὸν πατέρα εἶναι πάσης ὑγρᾶς οὐσίας.) D. R.

ἄλλως τε πάντως] B. ὅτι δεῖ πείθεσθαι τοῖς κελεύουσι ἃ μὴ βάρος προσφέρει. Τὸ δὲ κασιγνήταις πατρὸς λέγει, ἐπειδὴ οὗται μὲν Νηρηΐδες ἦσαν, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς Ἴναχος ποταμὸς Ἄργους. ἄλλως] κατὰ ἄλλον τρόπον. κασιγνήταις πατρὸς] ἀδελφαῖς οὔσαις τοῦ σοῦ πατρός.

v. 637. ὡς ἀποκλαῦσαι] A. τοῦτο τοιοῦτό ἐστιν, ὅτι πᾶξ ὃς μέλλει οἴσεσθαι δάκρυ, καὶ οἰκτειρηθῆναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἀξίαν τριβὴν καὶ ἐπιμονὴν τῆς διηγήσεως ἔχει ἐκεῖ. Ἡ σύνταξις, ἐνταῦθα ὅπου μέλλει τὶς οἰκτειρηθῆναι παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἤγουν, ὅπου εἰσὶν ἀκροαταὶ συμπαθεῖς καὶ οἰκτίρμονες, ἀξίαν καὶ πρέπουσαν σχολὴν ἔχει ἀποκλαῦσαι καὶ θρηνῆσαι τὰς οἰκείας τύχας.

ἀποκλαῦσαι] B. αὐτάς. τύχας] τὰς σὰς δυστυχίας.

v. 638. ἐνταῦθ'] B. εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα. ὅπη] ὅπου.

v. 639. πρὸς τῶν κλυόντων] B. παρὰ τῶν ἀκουόν-

των. τριβὴν] ἀργίαν. Εἰς δ πράγμα τοὺς συναλγήσοντας ἕξει τίς, εἰ διατρίψει διηγούμενος, τοῦτο οὐκ εἰς κενὸν αὐτῷ ἡ διατριβὴ ἔσται.

v. 640. οὐκ οἶδ᾽ ὅπως] A. ἡ Ἰὼ φησι πρὸς τὸν χορόν, †) οὐκ οἶδα πῶς ἀπειθήσω ὑμῖν θέλουσι μαθεῖν τὰ περὶ ἐμοῦ. Ἐν λόγῳ δὲ ἀληθεῖ μαθήσεσθε ἅπαν ὅπερ θέλετε. Καί τοι καὶ εἰς δάκρυα ἐμβάλλομαι, διηγουμένη τὴν ἐκ θεῶν ἐπελθοῦσαν μοι ζάλην, καὶ τὸν κλύδωνα τῶν συμφορῶν, καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἐμῆς μορφῆς, ὅθεν μοι ἐπῆλθεν. Εἶτα ἀφηγεῖται τὴν πᾶσαν ὑπόθεσιν, τὸν τοῦ Διός ἔρωτα πρὸς αὐτὴν, τὴν τοῦ πατρὸς Ἰνάχου πρὸς τὴν Πυθῶ ἀποστολὴν, τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος μαντείαν, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἐκδίωξιν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς, καὶ μεταβολὴν εἰς βοῦν, καὶ τὴν τοῦ Ἄργου τοῦ πανόπτου φυλακήν, καὶ λέγει, ἀεὶ ὄψεις νυκτεριναί, ὄνειροι ἀναστρεφόμενοι εἰς τοὺς ἐμοὺς οἴκους, ἔλεγον ἐν λόγοις ὁμαλοῖς πρὸς ἐμέ. Ὦ μεγάλως εὐτυχὴς κόρη, τί παρθένος μένεις ἐπὶ πολύ, δυνατοῦ σοι ὄντος γάμου μεγίστου τυχεῖν; ὁ γὰρ Ζεὺς καταχαίεται βέλει τοῦ σοῦ ἔρωτος, καὶ θέλει συμβοηθῆσαι αὐτῷ καὶ τὴν Ἀφροδίτην. Σὺ δὲ μὴ ἀποῤῥίψῃς τὴν τοῦ Διὸς συνουσίαν, ἀλλ᾽ ἔξελθε πρὸς τὴν Λέρνην πηγὴν, ††) ἵνα ὁ Ζεὺς παυθῇ τοῦ ἔρωτος.

ὅπως] B. πῶς. ἀπιστῆσαι] ἀπειθῆσαι. χρὴ] πρέπει.

v. 641. σαφεῖ δὲ μύθῳ] B. ἀληθεῖ λόγῳ.

v. 642. λέγουσ᾽ ὀδύρομαι] A. γέγραπται, αἰσχύνομαι. D. R.

πεύσεσθε] B. μαθήσετε.

v. 643. θεόσσυτον χειμῶνα] B. τὴν ἐκ τῆς Ἥρας ὁρμηθεῖσαν δυστυχίαν.

---

†) R. ὅτι οὐκ.

††) Deest πηγὴν R.

v. 644. ὅθεν] B. ἀφ' ἧς αἰτίας. προσέπτατο] ἐπῆλθε.

v. 645. ὄψεις ἔννυχοι] B. θεωρίαι νυκτεριναί, ὀνείρατα. πολεύμεναι] ἐπερχόμεναι.

v. 646. ἐς παρθενῶνας] B. εἰς τοὺς οἴκους. παρηγόρουν] παρέπειθον, ἠπάτων με.

v. 647. ὦ μέγ' εὐδαίμων] A. λείπει, τάδε λέγουσαι. D. R.

λείοισι] B. μαλακοῖς, θελκτικοῖς. μέγ' εὐδαίμων] λίαν εὐτυχής.

v. 648. δαρὸν] B. ἐπιπολύ. ἐξὸν] δυνατοῦ ὄντος.

v. 649. ἱμέρου] B. ἐπιθυμίας τῆς σῆς.

v. 650. συναίρεσθαι Κύπριν] A. συνουσιάσαι. D. R.

τέθαλπται] B. ἐξεκαύθη, τέτρωται. Ἐπειδήπερ τὸν ἔρωτα καὶ βέλη καὶ πῦρ φέρειν φασί, διὰ τοῦτο οὐκ εἶπε τέτρωται πρὸς τὸ βέλει, ἀλλὰ τέθαλπται, παριστὼς †) ἐντεῦθεν τὸ πῦρ τοῦ Θεοῦ. συναίρεσθαι Κύπριν] μετά σου λαβεῖν ††) εἰς γαμικὴν φιλίαν Ἀφροδίτην· συναίρομαί σοι τοῦδε, καὶ συναίρομαί σοι τόδε.

v. 651. μὴ 'πολακτίσῃς] A. ὡς ἀπὸ [ἐπὶ] τῶν ἀλόγων ζώων.

ἀπολακτίσῃς] B. ἀποῤῥίψῃς, ἀτιμάσῃς.

v. 652. ἀλλ' ἔξελθε πρὸς] A. παρὰ τό, Ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι. †††) D. R.

Λέρνη] B. πηγὴ Ἄργους.

v. 653. λειμῶνα] B. ἄλσος. βουστάσεις πατρὸς] ἐν αἷς ἵσταντο οἱ βόες τοῦ πατρός.

v. 654. ὡς] B. ἵνα. λωφήσῃ] καταπαύσῃ.

†) f. παριστάς.
††) f. μετασυλλαβεῖν.
†††) Hom. Odyss. Z. 31.

v. 673. μορφὴ] Β. ἡ ἐμή. διάστροφοι ἦσαν] διεστραμμέναι ἐγένοντο.

v. 674. κεράστις] Α. ἤτοι κέρατα ἔχουσα, βοῦς κερασφόρος γενομένη, ὡς βλέπετε, τρωθεῖσα μύωπι ὀξυστόμῳ, τῷ οἴστρῳ ὀξέως δάκνοντι, μανικῶς ᾖσσον, ἀντὶ τοῦ ἤϊσσον ὥρμων καὶ ἐκινούμην, πρός τε τὸν ῥοῦν τῆς Κέγχρης, ἥτις κρήνη ἐστὶν Ἄργους, καὶ πρὸς τὴν Λέρνην τὴν πηγήν.

κεράστις] Β. κερασφόρος. ὡς] καθά. ὀξυστόμῳ] ὀξὺ στόμα ἔχοντι. μύωπι] πλήκτρῳ. χρισθεῖσ᾽] παρακινηθεῖσα.

v. 676. ᾖσσον] Β. ὥρμησα, ἦλθον. εὔποτον ῥέος] τὸ καλῶς ἡδέως πινόμενον ῥεῦμα.

v. 677. γηγενὴς] Β. ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς.

v. 678. ἄκρατος] Α. ὁ μηδὲν ἡμερότητος ἐν ἑαυτῷ φέρων, ἀλλ᾽ ἄκρατος ὢν τὴν ὀργήν, ἤτοι ἀκαταπόνητος, μὴ κρατούμενος.

ἄκρατος ὀργὴν] Β. ὁ πολὺς καὶ ἀκράτητος κατὰ τὴν ὀργήν.

v. 679. ἀσσοις δεδορκὼς] Β. ἠκολούθει πυκνοῖς, συχνοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπων. τοὺς ἐμοὺς κατὰ στίβους] τὰς ἐμὰς ὁδοιπορείας.

v. 680. ἀπροσδόκητος] Β. ἀνέλπιστος. αἰφνίδιος μόρος] ἐξαίφνης θάνατος.

v. 681. οἰστρόπληξ] Α. οἰστρόπληξ, ὁ ὑπὸ οἴστρου πλησσόμενος. Καὶ βουπλήξ, ὁ τὸν βοῦν πλήσσων.

οἰστρόπληξ] Β. μαινομένη, τῷ οἴστρῳ πληγεῖσα.

v. 682. θεία] Β. ἐκ τοῦ Διός. γῆς] ἀπό. πρὸς γῆν] ἄλλην. ἐλαύνομαι] διώκομαι.

v. 683. κλύεις τὰ πραχθέντα] Α. καταλέξασα καὶ προειποῦσα ἃ πέπονθε νῦν φησὶ πρὸς τὸν Προμηθέα, ἤκουσας ἃ πέπονθα, Ἀντὶ τοῦ ταῦτά ἐστιν ἃ εἰπόν σοι τὰ ἐμὰ

τλήπα-

τληπαθήματα, εἰ δὲ ἄλλο τὶ ἔχεις αὐ εἰπεῖν ἐπίλοιπον τῶν ἐμῶν πόνων, σήμαινε, δείκνυε, λέγε μοι· μηδὲ οἰκτίσας, ξύνθαλπε λόγοις ψευδέσι. Οἱονεί, μή με αἰδούμενος, μηδ' ἐλεῶν, παρηγόρει λόγοις. Παρὰ τό, Μηδέ τι μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων, Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον. †)

τὰ πραχθέντ'] Β. τὰ εἰς ἐμέ, τὰ γενάμενα. εἰ δ' ἔχεις] Προμηθεῦ.

v. 684. πόνων] Β. τῶν ἐμῶν κόπων. σήμαινε] δηλοῦ. οἰκτίσας] ἐλεήσας.

v. 685. ξύνθαλπε μύθοις] Β. βοήθει, παραμυθοῦ.

v. 686. συνθέτους λόγους] Α. τοὺς ψευδεῖς.

συνθέτους] Β. τοὺς ψευδεῖς.

v. 687. ἄπεχε] Α. σιώπα.

ἔα, ἔα] Β. φεῦ φεῦ. ἐπιῤῥηματικόν.

v. 688. οὔποτ'] Β. οὐδέποτε. ξένους] ἀλλοτρίους. μολεῖσθαι] ἐλθεῖν.

v. 689. εἰς ἀκοὰν ἐμὰν] Β. εἰς τὴν ἀκοὴν ἐμήν. ὧδε δυςθέατα] οὕτως δυςθεώρητα.

v. 690. δύςοιστα] Β. ἀφόρητα.

v. 691. πήματα, λύματα, δείματα] βλάβας, φθοράς, φόβους.

v. 691. ἀμφήκει] ἀμφοτέρωθεν πλήττοντι.

v. 694. ἰώ] Β. φεῦ. μοῖρα] τύχη.

v. 695. πέφρικ'] Β. ἐφοβήθην.

v. 696. πρό γε στενάζεις] Α. ἤτοι πρὶν μάθῃς καὶ τὰ λοιπά, δυςφορεῖς καὶ θαυμάζεις ταῦτα καὶ περίφοβος εἶ· καρτέρησον ἕως οὗ καὶ τὰ λοιπὰ μάθῃς. (Ἡ δέ φησι, λέγε) ††) τοῖς (γὰρ) κακῶς πάσχουσιν εὐφραντὸν τὸ προγινώσκειν καὶ εἴ τι ἄλλο λυπηρὸν μέλλουσι παθεῖν.

---

†) Hom. Odyss. Γ. 97.

††) incl. des. R.

στενάζεις] Β. θρηνεῖς. πλέα] πεπληρωμένη.

v. 697. ἐπίσχες] Β. πρόςμεινον ἢ κράτησον τὸ στενάζειν. προςμάθοις] ἐξ ἐμοῦ.

v. 698. λέγε] Β. ταῦτα. ἐκδίδασκε] ἐμέ.

v. 699. τὸ λοιπὸν] Β. τὸ ὑπόλοιπον. προὐξεπίστασθαι τορῶς] γινώσκειν ἀληθῶς, βεβαίως.

v. 700. τὴν πρίν γε χρείαν] Α. ὑμεῖς μὲν οὖν ὃ ἐχρῄζετε, ἐτύχετε, καὶ ἤδη τὸ παρ' ὑμῶν ζητούμενον ἤνυσται. Τοῦτο δὲ ἦν τὸ μαθεῖν τὰ τῆς Ἰοῦς καὶ ὅσα πέπονθεν, πλὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ μὴ παρ' ἄλλου τινός.

τήν πρίν γε χρείαν] Β. τοῦ ἀκοῦσαι τῆς Ἰοῦς. ἠνύσασθ' ἐμοῦ πάρα] ἐτελειώσατε ὅσον παρ' ἐμοῦ.

v. 701. κούφως] Β. ἐλαφρῶς, εὐκόλως. τῆςδε πρῶτ'] ταύτης καταρχάς.

v. 702. ἐξηγουμένης] Β. διεξηγουμένης.

v. 703. οἷα χρὴ] Β. ὁποῖα ἀπόκειται.

v. 704. τλῆναι] Β. ὑπομεῖναι, παθεῖν. πρὸς Ἥρας] παρὰ τῆς Ἥρας. τὴν] τὴν Ἰοῦν.

v. 705. Ἰνάχειον σπέρμα] Α. ἀποστρέφει τὸν λόγον πρὸς αὐτήν.

Ἰνάχειον σπέρμα] Β. ὦ σπέρμα τοῦ Ἰνάχου.

v. 706. θυμῷ] Β. ἐν τῷ σῷ λογισμῷ. ὡς] ἵνα. τέρματ'] τὰ σημεῖα.

v. 707. πρῶτον μὲν] Α. ἀποφέρεται συνήθως εἰς τὸ διαγράφειν ὄρη, ποταμοὺς, καὶ τὰ τοιαῦτα, γνωστά, καὶ ἄγνωστα.

ἐνθένδ'] Β. ἐκ τούτου.

v. 708. στεῖχ'] Β. πορεύου. ἀνηρότους] τοὺς μὴ ἀροτριῶντας. γύας] ἔθνος.

v. 709. οἳ πλεκτὰς στέγας] Α. οἵτινες οἱ Σκύθαι ναίουσι καὶ κατοικοῦσι πλεκτὰς στέγας, πεδάρσιοι δηλονότι,

καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαιρόμενοι καὶ ὑψούμενοι. Καὶ γὰρ ἐπάνεο ἀμαξῶν †) — τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις — τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν οἱ Σκύθαι ποιοῦνται τόξα ἔχοντες.

Σκύθας] *B.* εἰς τοὺς Σκύθας. ἀφίξῃ] μέλλεις ἐλθεῖν. νομάδας] τὸν νομαδικὸν βίον βιοῦντας. πλεκτὰς στέγας] πεπλεγμένας οἰκίας.

v. 710. πεδάρσιοι] *B.* ἐν πεδίῳ αἰρόμενοι. ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις] καλοὺς τροχοὺς ἔχουσι ἐν τοῖς ἅρμασι.

v. 711. ἐξηρτημένοι] *A.* τοὺς ὤμους δηλονότι.

ἑκηβόλοις] *B.* μακρόθεν βάλλουσι. ἐξηρτημένοι] παρεσκευασμένοι.

v. 712. οἷς μὴ πελάζειν] *A.* οἷστισι ††) τοῖς Σκύθαις μὴ προσπέλαζε καὶ πλησίαζε, διότι ἀναιρεταὶ τῶν ξένων εἰσίν. Ἀλλὰ χρίμπτουσα καὶ προσεγγίζουσα ταῖς ῥαχίαις, καὶ ταῖς θαλασσίαις πέτραις. ἁλιστόνοις] ταῖς ὑπὸ τῆς ἁλὸς στεναζούσαις καὶ ἠχούσαις, (ἐκπέρα τὴν χθόνα καὶ τὴν γῆν τῶν γυπόδων. Τὴν γὰρ αἰτιατικὴν τὸ γύποδας ἀντὶ γενικῆς νοεῖ κατ' ἀντίπτωσιν. Ἄλλως. Ὑπὸ ἁλὸς τινασσομέναις. Μὴ δι' ὀρεινῶν, φησί, τύπων πορεύου, ἀλλὰ δι' ἐναλίων.) D. R. Γύποδας] Γύποδες ὄνομα ἔθνους. Ἕτεροι δὲ ἐν τῷ γύποδας τὸ γυ ποιοῦνται γε, καὶ τὸν τόνον καταβιβάζοντες, λέγουσιν οὕτως, ἁλιστόνοις γε πόδας χρίμπτουσα (ῥαχίαισιν, ἤτοι προσεγγίζουσα τοὺς πόδας ταῖς) ῥαχίαις πέτραις. Ἄλλοι δὲ γυμνόποδας, κατὰ γυμνοὺς πόδας, †††) ἐξεδέξαντο, κατὰ συγκοπήν.

μὴ πελάζειν] *B.* μὴ θέλε πλησιάζειν. ἁλιστόνοις] ταῖς στεναγμόν σοι ποιούσαις ἐν τῷ πλανᾶσθαι, διέρχεσθαι δι' αὐτῶν.

---

†) ἐν ταῖς ἁμάξαις ἄνωθεν R.

††) οἷς Σκ. R.

†††) f. γυμνοὺς κατὰ πόδας. Incl. Des. in R. ut 714. et fere.

v. 713. χρίμπτουσα] Β. πλησιάζουσα. ῥαχίαισιν] διὰ τῶν ῥαχῶν. ῥαχίαισιν] Γ. πᾶς πετρώδης αἰγιαλός, ᾧ προσάρακτόν τι κῦμα. ἐκπερᾶν] θέλε. χθόνα] τὴν αὐτῶν.

v. 714. λαιᾶς δὲ χειρὸς] Α. ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δέ, φησί, κατοικοῦσιν οἱ τὸν σίδηρον ἐργαζόμενοι Χάλυβες, (οὓς πρέπει φυλάξασθαι ἤγουν ἀποφεύγειν καὶ μὴ προσελθεῖν αὐτοῖς, ὅτι ἀνήμεροί εἰσιν, οὐδὲ τοῖς ξένοις πλησιαζόμενοι, ἤτοι ὑπὸ τῶν ξένων, βλάπτονται γὰρ παρ' αὐτῶν οἱ ἐκεῖσε ἀφικόμενοι.)

λαιᾶς] Β. ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς. σιδηροτέκτονες] οἱ τὸν σίδηρον κατασκευάζοντες.

v. 715. οἰκοῦσι] Β. κατοικοῦσι.

v. 716. πρόσπλαστοι] Α. προσπελαστοί. Ἀδικοῦνται γὰρ οἱ ἐκεῖσε ἀφικόμενοι. D. R.

ἀνήμεροι] Β. ἄγριοί εἰσι. πρόσπλαστοι ξένοις] πλησιαστοὶ τοῖς ξένοις.

v. 717. ἥξεις δ' ὑβριστὴν] Α. Ὑβριστὴν ποταμὸν τὸν Ἀράξην φησίν. Ἀράξης δὲ λέγεται παρὰ τὸ ἀράσσειν καὶ ἠχεῖν τὰ κύματα αὐτοῦ. Τῷ γὰρ ὀνόματι τούτου καὶ πρᾶξις συνᾴδουσα ἐστί. Καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ οὐ ψευδώνυμον Ἤτοι οὐ μάτην λέγεται Ἀράξης. ὃν μὴ περάσῃς] δύσκολος γὰρ καὶ οὐκ εὔβατός ἐστι.

Ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον] Β. ὃς διὰ τὸ ἐξάγεσθαι τῶν ὀρῶν καὶ κατακλύζειν τὸ παρατυχόντα οὕτω καλεῖται. Ὑβριστὴς διὰ τὸ τὰ πέριξ ὀλλύειν, καὶ διαφθείρειν ἀτάκτῳ φορᾷ, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἀληθῶς ἔσχεν Ἀράξης, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἀράσσω τὸ πλήττω γίνεται.

v. 718. μὴ] Β. ὅρα ἵνα. εὔβατος] εὔκολος. περᾶν] εἰς αὐτόν.

v. 719. πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον] Α. ἤτοι πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ Καυκάσου. Ὁ γὰρ Προμηθεὺς ἔν τινι

μέρει καὶ ἀκρωρείᾳ τοῦ Καυκάσου ἐσταυρώθη. Ὁ δὲ Καύκασος ὄρος ἀπέραντον.

πρὶν] B. μέχρι. μόλῃς] ἔλθοις.

v. 720. ἔνθα] B. ὅπου. ποταμὸς] ὁ Ὑβριστής. ἐκφυσᾷ μένος] ἐξάγει τὴν ὁρμὴν τοῦ ῥεύματος.

v. 721. κροτάφων ἀπ' αὐτῶν] B. τῶν ὀφρύων τοῦ Καυκάσου. ἀστρογείτονας] τὰς μέχρις ἀστέρων διηκούρας.

v. 724. κορυφὰς] B. τοῦ Καυκάσου. ὑπερβάλλουσαν] ὑπερβᾶσαν.

v. 723. ἐνθ' Ἀμαζόνων] A. ὡς τὸ πρῶτον τῶν Ἀμαζόνων ἐν Σκυθίᾳ οἰκουσῶν. Ὅπου εὑρήσεις τὸν στυγάνορα ἤγουν τοὺς ἄνδρας μισοῦντα στρατὸν τῶν Ἀμαζόνων, αἵτινες — καὶ Ἀμαζονίδες — κατοικίσουσι ποτὲ τὴν Θεμίσκυραν περὶ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν, πόλιν, ὅπου ἐστὶν ἡ τραχεῖα τῆς θαλάττης γνάθος, ὀξεῖα σιαγών, διὰ τὸ τοὺς εἰς αὐτὴν πλέοντας καταναλίσκειν. Γνάθος οὖν εἶπε, διότι Σαλμυδησσία θάλασσα τοιοῦτον σχῆμα ἔχει οἷον καὶ ἡ τοῦ ὄνου γνάθος. Τὸ δὲ ἐχθρόξενος καὶ μητρυιὰ νεῶν, τροπικῶς εἴρηκεν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν μητρυιῶν τῶν κακῶς καὶ ἀπεχθῶς διακειμένων πρὸς τοὺς προγόνους αὐτῶν. Οἱ γὰρ ἐκεῖσε διαπλέοντες καταποντίζονται. Ἄλλως. Τὸ σχῆμα ἀναχρονισμός· τὸ γὰρ πολλοῖς χρόνοις πρότερον γενόμενον, ὡς γενησόμενον λέγει. Καὶ γὰρ πρὸ τοῦ Αἰσχύλου αἱ Ἀμαζόνες ἀφεῖσαι τὴν ἰδίαν πατρίδα κατῴκισαν εἰς Θεμίσκυραν πλησίον τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ. Νῦν δὲ λέγει καὶ μέλλουσι κατοικίσαι, †) ὡς τὸ πρότερον τῶν Ἀμαζόνων ἐν Σκυθίᾳ οἰκουσῶν. Λέγονται δὲ Ἀμαζόνες ἢ ὅτι μαζοῖς καὶ ἄρτοις οὐκ ἐχρῶντο, ἢ ὅτι ἔκαιον τοὺς μαζούς, ἢ ὅτι οὐδ'

†) vulg. κατοικῆσαι.

δῖως εἶχον μαζούς, ἢ ὅτι μαζὸν οὐκ ἐθήλαζον, ἀλλὰ φοράδων †) γάλα ἤσθιον, οὖσαι νεογνοί.

βῆναι] B. πορευθῆναι.

v. 724. στυγάνορα] B. τὸν τοὺς ἄνδρας στυγοῦντα. Θεμίσκυραν] πόλιν Σκυθίας.

v. 725. κατοικιοῦσιν] B. μέλλουσιν οἰκήσειν.

v. 726. Σαλμυδησσία γνάθος] A. ὡς τὸ πολέμου στόμα, διὰ τὸ πᾶν τὸ εἰς αὐτὴν ἐμπίπτον καταναλίσκειν. D. R.

Σαλμυδησσία] B. ἡ Σαλμυδησία ἐστὶ ῥαχία ἀκρωτηριώδης ἐοικυῖα ὄνου γνάθῳ. Καλεῖται δὲ ἀπό τινος Σαλμυδησοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν ἐκρέοντος εἰς τὴν θάλασσαν. γνάθος] ἐοικυῖα.

v. 727. ἐχθρόξενος ναύτῃσι] B. ἐνταῦθα πλεῖστα ναυάγια νεῶν γίνεται.

v. 728. αὗταί σ' ὁδηγήσουσι] B. αἱ Ἀμαζόνες ὡς γυναῖκες γυναῖκα σ' ὁδηγήσουσι. D. R.

μάλ' ἀσμένως] B. φιλήσουσι ὡς γυναῖκα.

v. 729. πύλαις] A. ἐξόδοις. D. R.

λίμνης] B. τῆς Μαιώτιδος.

v. 730. κιμμερικόν] A. τοὺς Κιμμερίους οἱ πολλοὶ ἔθνος φασὶν ὑπάρχειν περὶ τὸν Ταῦρον τὸν σκυθικὸν καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην. Οἵπερ ἀφώτιστοί εἰσιν, ἥλιον οὐχ ὁρῶντες, ἐν σκότῳ δὲ διάγουσιν ὡς ἔν γε νυκτί. (Ἄλλως. Τὸν κιμμερικὸν Βόσπορόν φησιν, ὅς ἐστι πλήρωμα τῆς Μαιώτιδος λίμνης.) D. R.

θρασυσπλάγχνως] B. θαρσαλέως.

v. 731. αὐλῶν'] B. τὸ στενὸν ὃ πρόσθεν ἰσθμὸν ἐκάλει.

v. 732. ἔσται] B. γενήσεται.

---

†) f. φορβάδων.

v. 733. ἐπώνυμος] B. σοῦ τῆς βοός.

v. 734. κεκλήσεται] B. οὗτος ὁ ἰσθμός.

v. 735. ἤπειρον] B. εἰς γῆν. ἀσιάδ'] ἀνατολῆς.

v. 736. τύραννος] B. ὁ Ζεύς. ὁμῶς] ὁμοίως.

v. 737. βίαιος] B. σκληρὸς δυνάστης. τῇ γὰρ θνητῇ] ταύτῃ τῇ Ἰοῖ. θεὸς] ὤν.

v. 738. ἐπέῤῥιψε] B. ἐπέφερε.

v. 739. πικροῦ] B. λυπηροῦ, ἀηδοῦς. ἔκυρσας] ἔτυχες.

v. 740. μνηστῆρος] B. ἀνδρός.

v. 741. σοὶ μηδέπω 'ν προοιμίοις] A. διττόν ἐστι τοῦτο· ἃ εἶπον, ἀληθῆ λίαν νόμιζε, καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ ἐν τοῖς λόγοις τῶν προοιμίων αὐτῶν ἔλεγον ψευδῆ· ἡνίκα δὲ περὶ τῶν πραγμάτων γυμνῶς ἔλεγον, γυμνῇ τῇ ἀληθείᾳ ἐν τούτοις ἐχρῶντο. Ἢ ὅτι οὐδὲ χώραν ταῦτα ἔχουσι προοιμίου· ἃ γὰρ εἶπον, μικρά ἐστι πρὸς τὰ ἄλλα. (Ἄλλως. Ὅσα ἤκουσας, ὡς προοίμιον ἀκούειν σε χρή. Ἢ, μηδ' ὅλον τὸ προοίμιον δι' αὐτῶν πεπληρῶσθαι.) D. R.

δόκει σοὶ] B. νόμιζε. μηδέπω 'ν προοιμίοις] τοσοῦτοι γάρ εἰσιν οὓς μέλλεις ἀκοῦσαι, ὡς οὐδὲ προοίμια τούτων εἶναι οὓς ἤκουσας.

v. 742. Ἰώ μοί μοι] A. ἐπὶ τοῖς ῥηθησομένοις δυσχεραίνει ἡ Ἰώ.

ἰὼ ἰὼ] B. φεῦ φεῦ. ἓ ἓ] φεῦ.

v. 743. σὺ δ' αὖ κέκραγας] A. ἀποκλαίεται †) ὁ Προμηθεύς, βλέπων αὐτὴν κακῶς πάσχουσαν παρὰ τοῦ Διός. (κἀναμυχθίζῃ] ποιᾶς φωνῆς καὶ στεναγμοῦ εἶδος.) D. ibd.

ἀναμυχθίζῃ] B. ἀχθομένη.

---

†) f. ἀποκαλεῖ vel παρακαλεῖ αὐτήν: nisi rectius aut haec ad sequentia pertinent, aut inde σὺ δὲ κλαίεις (ἔφη) ὁ Προμ. hic rescribitur.

v. 744. ὅταν τὰ λοιπὰ πυνθάνῃ] B. τὰ ἐπίλοιπά σοι μάθῃς.

v. 745. ἦ γάρ τι λοιπὸν] A. ὁ χορὸς ἀκούσας τοῦ Προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν Ἰὼ, σὺ δὲ κλαίεις ἐπὶ τούτοις οἷς ἤκουσας; τί ποιήσεις λοιπὸν ἐὰν μάθῃς καὶ ἃ μέλλεις, ἔτι παθεῖν· φησὶ πρὸς αὐτὸν κατ᾿ ἐρώτησιν, ἆρα λέξεις τι ἐπίλοιπον τῶν βλαβῶν ταύτῃ; ἀντὶ τοῦ, ἄλλο τι λυπηρὸν ἐρεῖς αὐτῇ; ὁ δὲ Προμηθεὺς ἀποκριθεὶς λέγει, δυςχείμερόν γέ τι πέλαγος τῆς ἀτηρᾶς καὶ βλαβερᾶς δύης καὶ κακοπαθείας εἴποιμι ἄν, ἤτοι πλῆθος τῶν ἐσομένων αὐτῇ κακῶν. Τὸ δὲ δυςχείμερον, πρὸς τὴν τῶν κακῶν αὐτῆς ποιότητα ἔφη.

ἦ] B. ὄντως, ἆρα.

v. 746. δυςχείμερόν] B. τὸ ἄγριον. ἀτηρᾶς δύης] σκληρᾶς καὶ ἀφορήτου δυστυχίας.

v. 747. τί δῆτ᾿ ἐμοὶ ζῆν κέρδος] A. ἀκούσασα ἡ Ἰὼ τοῦ Προμηθέως εἰπόντος ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ μέλλει παθεῖν αὐτή, φησί, ποία μοι ὠφέλεια τοῦ ζῆν, ἀλλ᾿ οὐ ταχέως ἔῤῥιψα ἐμαυτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς τραχείας πέτρας καὶ ὑψηλῆς — ὅπου ἦν ἐσταυρωμένος ὁ Προμηθεὺς — ὡς ἂν εἰς τὴν γῆν καταπεσοῦσα καὶ φονευθεῖσα ἀπηλλάγην τῶν πολλῶν πόνων, (κρεῖσσον γὰρ καὶ βέλτιον ἅπαξ ἀποθανεῖν παρ᾿ ὃ ζῆν, καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας κακοπαθεῖν.) D. R.

ζῆν κέρδος] B. τὸ ζῆν ὠφέλεια. ἐν τάχει] συντόμως.

v. 747. στύφλου] B. σκληρᾶς.

v. 749. σκήψασα] B. πεσοῦσα βαρέως.

v. 750. ἀπηλλάγην] B. ἠλευθερώθην.

v. 782. ἦ δυςπετῶς] A. ὁ Προμηθεὺς ἰδὼν τὴν Ἰὼ λυπουμένην δι᾿ ἃ πάσχει κακά, φησὶ πρὸς αὐτὴν δυςχερῶς ἂν τὰς ἐμὰς κακοπαθείας ἔφερες. Τὸ γὰρ φέροις ἀντὶ τοῦ ἔφερες· ταῦτο δὲ Ἀττικόν, τὸ τοὺς εὐκτικοὺς ἐνεστῶτας ἀντὶ τῶν παρῳχημένων λαμβάνεσθαι. Ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔστι πεπρω-

μένον ἀποθανεῖν, οἷα θεῷ. Τοῦτο γὰρ τὸ θανεῖν ἦν ἄν μοι ἐλευθερία τῶν δεινῶν· νῦν δὲ οὐκ ἄλλο τι τέλος πρόκειται τῶν ἐμῶν κακοπαθειῶν, πρὶν ἂν ὁ Ζεὺς ἐκβληθῇ τῆς βασιλείας.

ἦ] B. ὄντως, ἄρα. δυςπετῶς] δυςκόλως. τοὺς ἐμοὺς ἄθλους] τὰς ἐμὰς δυστυχίας δίκην ἀγῶνος ὑφίστασαι.

v. 753. ὅτῳ] B. ἐμοί. πεπρωμένον] μεμοιρασμένον.

v. 754. αὕτη] B. τὸ ἀποθανεῖν. Ἀπέδωκε τὴν σύνταξιν πρὸς τὸ ἀπαλλαγή,†) ὥςπερ τὸ, ξύλινον μόρον εὑρόντες, ἣν καλέουσι παγίδα.††)

v. 755. τέρμα] B. τέλος. προκείμενον] φανερόν.

v. 757. ἦ] B. ὄντως.

v. 758. τήνδ' ἰδοῦσα συμφορὰν] A. ἤτοι ἐκπεσεῖν τὸν Δία τῆς βασιλείας· τὰν θεῶν συμφορὰν λέγει, τὴν σύμβασιν, ὡς ἀπιστοῦσα τῷ μέλλειν πεσεῖν τὸν Δία ἐκ τῆς βασιλείας. Πῶς οὐκ ἂν εὐφράνθην ἐγὼ ἐξ αὐτοῦ πολλὰ κακὰ καὶ ἐκμοχθῇ πάσχουσα; D. R.

ἥδοιμ' ἂν] B. εὐφρανθείην.

v. 759. ἐκ Διὸς] B. ὑπὸ τοῦ Διός.

v. 760. ὡς τοίνυν ὄντων] A. ἤτοι ὡς βεβαίων καὶ ἀληθινῶν καὶ ἡδρασμένων καὶ ἐνεστώτων τούτων ὄντων πάρεστι μαθεῖν.

τῶνδ'] B. ὧν ὁ Ζεὺς πείσεται, λέγω τῆς ἀρχῆς ἐκπεσεῖν.

v. 761. πρὸς τοῦ] B. παρὰ τίνος φησὶ ἀφαιρεθήσεται τὰ σκῆπτρα, τύραννα τουτέστι τυραννικῶς· οὕτως γὰρ ἔμελλεν εἰπεῖν· νῦν δὲ πρὸς τὸ σκῆπτρα τὴν σύνταξιν ἀπεδωκεν. Ἢ τὰ τύραννα σκῆπτρα ἀντὶ σοῦ βασιλικά.

---

†) v. ἀπαλλαγήν.

††) Ex Hom. Batrachomyom. v. 115.

v. 762. κενοφρόνων] A. οὐκ εἰδὼς γὰρ λήψεται Θέτιν, ἥτις τέξεται τὸν ἐκβαλοῦντα αὐτὸν τῆς ἀρχῆς. †)

αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ] B. τινὲς λέγουσι τὸ πρὸς οὐ πρὸς τὸ αὑτοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βουλευμάτων, οὕτω, αὐτὸς πρὸς τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ τῶν κενοφρόνων· σὺ δὲ πρὸς τὸ αὑτοῦ σύναπτε, ἵν' ᾖ τὰ κενοφρόνων βουλευμάτων ἑρμηνεία τοῦ πρὸς αὑτοῦ. αὑτοῦ] παρανοίᾳ. κενοφρόνων] ἐκ τῶν ματαιοφρόνων.

v. 763. εἰ μή τις βλάβη] A. σοὶ τῷ λέγοντι καὶ ἐμοί. D. R.

v. 764. ἀσχαλᾷ] B. λυπηθήσεται.

v. 765. θέορτον, ἢ βρότειον] A. ζηλοτυποῦσα ἐρωτᾷ ἡ Ἰὼ τὸν Προμηθέα, εἰ ὁ γάμος ὃν μέλλει γαμῆσαι ὁ Ζεύς, ἔσται ἤτοι θεᾶς τινος, ἢ ἀνθρώπου. Εἰπέ μοι, εἰ ἔστι δυνατὸν ῥηθῆναι τοῦτο. Ὁ δέ φησι πρὸς αὐτήν, τί δ' ὅντινα; ἀντὶ τοῦ, διατί ἐρωτᾷς, ὅντινα καὶ ποῖον γάμον γαμήσει ὁ Ζεύς; οὐ γὰρ πρέπει λέγεσθαι τοῦτο. Εἶτα πάλιν ἐρωτᾷ ἡ Ἰώ, ἆρα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἥρας ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείας; ὁ δὲ Προμηθεὺς ἀξυμφώνως ††) φησίν, ἥτις τέξεται παῖδα κρείττονα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ἐκεῖνος καταβιβάσει τῆς βασιλείας αὐτόν. Θέορτον, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ κινηθέντα, ἐκ τοῦ ὄρω, τὸ διεγείρω, καὶ τοῦ θεός.

θέορτον] B. ἐκ θεοῦ ὁρμώμενον, ἤτοι θεῖον. ῥητὸν] δυνάμενον ῥηθῆναι.

v. 766. τί δ' ὅντινα] B. ἐρωτᾷς. ῥητὸν αὐδᾶσθαι] ἄξιον λέγεσθαι.

v. 767. πρὸς] B. παρά. ἐξανίσταται] εἰκότως εἶπε τὸ ἐξανίσταται. Ἐπειδὴ γὰρ θρόνων εἴρηκεν, ἐν δὲ τοῖς

---

†) R. ἤτοι οὐκ εἰδὼς γὰρ φησὶ λ. — τὸν μέλλοντα ἐκβαλεῖν — ἀπὸ τ. ἀρχ.

††) vulg. ἀξυμφανῶς.

θρόνοις καθήμεθα,†) διὰ τοῦτο ἐξανίσταται εἶπεν, ἀντὶ τοῦ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσεται.

v. 768. Ἡ τέξεται] B. ἥτις τέξεται. φέρτερον] ἰσχυρότερον.

v. 769. οὐδ᾽ ἔστιν αὐτῷ] A. τῷ Διῒ τίς ἀποδίωξις τῆς τοιαύτης τύχης, ἤτοι τοῦ μὴ συνελθεῖν τοιούτῳ γάμῳ; Τίς οὖν ἐστιν ὅςτις μέλλει λῦσαί σε ἀπὸ τῶν δεσμῶν, μὴ βουλομένου τοῦ Διὸς καὶ θέλοντος;

ἀποστροφή] B. ἀποφυγή.

v. 770. οὐ δῆτα] B. οὐδαμῶς. λυθῶ] ἐλευθερωθῶ.

v. 771. ἄκοντος] B. μὴ θέλοντος.

v. 772. τῶν] B. ὑπό. ἐκγόνων] ἀπό. χρεὼν] πρέπον.

v. 773. ἢ ᾽μὸς] B. ὁ ἐμός. κακῶν] ἀπὸ τῶν.

v. 774. τρίτος δὲ γένναν πρὸς δέκ᾽] B. τριςκαιδέκατος. Ἀπὸ Ἰοῦς Ἔπαφος, οὗ Λιβύη, ἧς Βῆλος, οὗ Δαναός, οὗ Ὑπερμνήστρα, ἡ μὴ κτείνασα τὸν Λίγγεα τὸν ὁμόζυγον, ἧς Ἄβας, οὗ Προῖτος, οὗ Ἀκρίσιος, οὗ Δανάη, ἧς Περσεύς, οὗ Ἠλεκτρυών, οὗ Ἀλκμένη, ἧς Ἡρακλῆς.

v. 775. Εὐξύμβλητος] A. νοητή. D. R.

εὐξύμβλητος] B. εὔγνωστος.

v. 776. μηδὲ] B. ἐπεὶ ἃ λέγω οὐ γινώσκεις.

v. 777. προτείνων] B. ἐξ ἁπλῶν ††) διδούς.

v. 778. δωρήσομαι] B. δεξιώσομαι.

v. 779. ποίοιν] B. λόγοιν. αἵρεσιν] ἐκλογήν, πρόκρισιν.

v. 780. πόνων] B. τῶν σῶν κόπων.

v. 781. σαφηνῶς] B. φανερῶς.

v. 782. τούτων σὺ τὴν μὲν τῇδε] A. ἀκούσας ὁ χο-

---

†) vulg. καθήμενα.

††) f. ἐξαπλῶν.

ρὸς τοῦ Προμηθέως εἰπόντος πρὸς τὴν Ἰώ, δυοῖν λόγοιν σε θατέρῳ δωρήσομαι, φησὶν ἐνταῦθα πρὸς αὐτόν, τὴν μὲν μίαν χάριν θέλησον πληρῶσαι τῇ Ἰοῖ, ἤτοι τὸ εἰπεῖν αὐτῇ τὴν λοιπὴν πλάνην ἣν ἔτι μέλλει πλανηθῆναι· ἐμοὶ δὲ τὴν ἑτέραν, ἤτοι τὸ ἀναδιδάξαι με τίς ὁ μέλλων λῦσαί σε· τοῦτο γὰρ θέλω μαθεῖν. Εἶτα κοινῶς πρός τε τὸν Χορὸν καὶ τὴν Ἰὼ φησὶν ὁ Προμηθεύς, ἐπεὶ θέλετε καὶ σαφηνίσαι πᾶν ὅσον θέλετε μαθεῖν. Καὶ πρῶτόν σοι ὦ Ἰοῖ ἐρῶ †) τὴν πολύστροφον πλάνην, ἥντινα ἐγγράφου σὺ ἐν ταῖς δέλτοις καὶ βιβλίοις τῆς διανοίας σου.

τῇδε] B. τῇ Ἰοῖ.

v. 783. μηδ' ἀτιμάσῃς λόγους] B. μὴ ἀποῤῥίψῃς καὶ οὐκ ἐθελήσῃς εἰπεῖν.

v. 784. γέγωνε] B. εἰπέ.

v. 785. τὸν λύσοντα] B. τὸν ἐλευθερώσοντα. ††) ποθῶ] ἀγαπῶ.

v. 786. προθυμεῖσθ'] B. προθυμίαν ἔχετε. οὐκ ἐναντιώσομαι] ὑμῖν.

v. 787. γεγωνεῖν] B. λέγειν.

v. 788. Ἰοῖ] B. ὦ. πολύδονον] πολυτάραχον.

v. 789. μνήμοσιν] A. ταῖς μνήμοσι καὶ ταῖς μνημονευτικαῖς· οὕτω δὲ καὶ Πίνδαρός †††) φησι, Πόθι φρενὸς ἐμᾶς γέγραπται, τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν αἰνιττόμενος. (Τοῦτο δέ φησιν, ἐγγράφου ταῖς σαῖς διανοίαις τὴν σὴν πολυστροφῆ πλάνην. Ὅταν περάσῃς τὸν ποταμὸν τὸν Τάναϊν· τοῦτον γὰρ λέγει ὅρον καὶ ὁρισμὸν καὶ διαχωρισμὸν τῶν ἠπείρων ἤτοι τῶν δύο γαιῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, ὡς καὶ ὁ περιηγητής· Εὐρώπην δ' Ἀσίης Τάναϊς διὰ μέσσον

†) R. εἴπω, ut plerumque per omnes hujus verbi personas.
††) vulg. ἐλευθερώσαντα.
†††) Olymp. 10, 3.

ὁρίζει.†) Ὁ δὲ Νεῖλος τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Λιβύην πρὸς ἀνατολάς. D. R.

ἐγγράφου] B. ἐγχάραττε. μνήμοσι] μνημονευτικαῖς.

v. 790. ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον] A. τὸν Τάναϊν ποταμόν, κατὰ τό, Εὐρώπην δ' Ἀσίης Τάναϊς διὰ μέσσον ὁρίζει.

ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον] B. τὸν Ἑλλήσποντον· τὸν Τάναϊν· τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ὁρισμόν.

v. 791. φλογωπὰς, ἡλιοστιβεῖς] A. ἤγουν πρὸς τὴν ἀνατολήν, ἔνθα βαδίζει ὁ ἥλιος.

v. 792. Πόντου] B. τοῦ Βοσπόρου. ἐξίκῃ] ἐξέλθῃς.

v. 793. πρὸς γοργόνεια πεδία] A. ἥτις Κισθίνη††) πόλις ἐστί, περὶ τὰ μέρη δὲ αὐτῆς κατοικοῦσιν αἱ Φορκίδες καὶ αἱ Γοργόνες οὕτω καλούμεναι, θυγατέρες Φόρκυνος τοῦ υἱοῦ Πόντου καὶ τῆς Γῆς. (καὶ Κητοῦς τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς, αὐτῇ γὰρ συμμιγεὶς ταύτας ἀπέτεκε.) Καὶ αἱ μὲν Φορκίδες ἦσαν τρεῖς, ἡ Ἐνυώ, ἡ Πεφριδώ, καὶ ἡ Δεινώ· (καὶ εἶχον εἶδος κύκνων· ἦσαν δὲ καὶ μονόδοντες·) εἶχον δὲ καὶ αἱ τρεῖς ὀφθαλμὸν ἕνα, καὶ ἑτέρα παρ' ἑτέρας λαμβάνουσα τὸν ὀφθαλμόν, ὅτε ἔθελεν, ἔβλεπεν. Αἱ Γοργόνες ἦσαν, ἡ Σθενὼ†††) ἡ Εὐρυάλεια, καὶ ἡ Μέδουσα. εἶχον δὲ καὶ αὗται ἕνα ὀφθαλμόν, ὥςπερ αἱ Φορκίδες. Ἦσαν δὲ πτερωταί, καὶ τρίχας δράκοντος ἔχουσαι· ἃς εἴτις εἶδεν ἄνθρωπος, εὐθὺς ἐτελεύτα· εἶχον δὲ καὶ συῶν μεγάλων ὀδόντας, χεῖρας χαλκᾶς, καὶ πτέρυγας, αἷς ἐπέτοντο. (Κισθίνη δὲ πόλις Λιβύης, ἡ Αἰθιοπίας· φησὶ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς,) ταυτόν μέν σοι λέγω τοῦτο

---

†) Dionys. Perieget. v. 14.

††) R. Σκυθίνη. cf. Menandri Fragm. edt. Meineke p. XVIII.

†††) vulg. Ἀσθενώ. coll. Apollodoro p. 74. et Palaephato c. 32.

πηγαῖς τοῦ ἡλίου, ἔνθα ἐστὶ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ λεγόμενος Αἰθίοψ. Καὶ περὶ τὰς ὄχθας καὶ τὰ χείλη τούτου τοῦ Αἰθίοπος ποταμοῦ ἕρπε καὶ βάδιζε, ἕως ἂν ἐξέλθῃς τὸν καταβασμόν. Ὁ δὲ καταβασμός, ὄρος ἐστὶν ὁρίζον καὶ διαχωρίζον Λιβύην καὶ Αἴγυπτον, ὅπου εἰς τὸν καταβασμὸν τοῦ ὄρους ἐκπέμπει ὁ Νεῖλος γλυκὺ ῥεῦμα, τίμιον τοῖς ἐκεῖ οὖσιν, ἀπὸ τῶν ὀρῶν τῶν βυβλίνων. Ἡ δὲ Βύβλος πόλις ἐστὶν Αἰγύπτου.

κελαινὸν] B. μέλαν.

v. 809. πηγαῖς] B. ταῖς ἀρχαῖς.

v. 810. ἕρφ'] B. βάδιζε. ἐξίκῃ] ἐξέλθῃς.

v. 811. βυβλίνων ὀρῶν] A. ἀπὸ τῆς γινομένης παρ' αὐτοῖς βύβλου ἔπλασαν τὰ βύβλινα ὄρη.

καταβασμὸν] B. ὄρος διορίζον Λιβύην καὶ Ἀσίαν.

v. 812. σεπτὸν] B. σεβάσμιον διὰ τὸ πιαίνειν τὴν Αἴγυπτον.

v. 813. οὗτός σ' ὁδώσει] A. οὗτος, φησίν, ὁ καταβασμὸς ὁδηγήσει σε καὶ ἄξει εἰς τὴν γῆν τὴν Νειλῶτιν, ἤγουν τὴν Αἰγυπτίαν, καὶ τὴν τρίγωνον. Καὶ διὰ τοῦτο λέγεται τρίγωνος αὕτη, ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ ὁ Νεῖλος ἐξερχόμενος κατὰ καιρόν, τὰ τῆς Αἰγύπτου πάντα πεδία καταρδεύει. Ἔνθα καὶ ἔστιν ἰδεῖν ἔριν πρὸς ἀλλήλους τῶν Αἰγυπτίων, φιλονεικούντων ὡς τοῦ μὲν τὴν γῆν πλεῖον, τοῦ δὲ ἧττον ἢ οὐδ' ὀλίγον καταρδεύει. Ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ὅρους ταῖς αὐτῶν γαῖς ἐπιθεῖναι σπουδάζοντες, σχηματογραφοῦντες αὐτὰς ἐνεχάρασσον, τὴν μὲν τρίγωνον, ἑτέραν δὲ τετράγωνον σχηματίζοντες, ἀφ' ὧν καὶ τοῖς φιλοσόφοις τὰ γραμμικὰ σχήματα ἐφευρέθησαν.

ὁδώ-

†) Sall. Bell. Iugurth. XVII.

ὁδώσει] B. ὁδηγήσει. τρίγωνον ἐς χθόνα] τὴν Αἴγυπτον, ἣν καὶ Δέλτα καλοῦσιν.

v. 814. Νειλῶτιν] B. ὑπὸ Νείλου ἀρδευομένην.

v. 815. κτίσαι] A. ἀντὶ τοῦ οἰκίσαι.

κτίσαι] B. ποιῆσαι.

v. 816. ψελλόν τε καὶ δυςεύρετον] A. τούτων ἃ σοι εἶπον εἴ τι δύςγνωστον. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παιδίων καὶ ἄγνωστον ποιούντων τὸ ἀληθές· πάλιν ἐρώτησον, καὶ διασαφηνίσω σοι τοῦτο.

ψελλὸν] B. δύςγνωστον, ἐκ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παίδων.

v. 818. σχολὴ] B. ἄδεια. ἢ] παρά.

v. 819. Εἰ μέν τι τῇδε λοιπὸν] A. ὁ χορός φησι πρὸς τὸν Προμηθέα, εἰ μέν τι καὶ ἕτερον μέλλεις εἰπεῖν τῇ Ἰοῖ, καὶ οὐκ ἔφθης εἰπεῖν, ἐπὶ τῷ παραδραμεῖν τὸν σὸν λογισμόν, πάλιν εἰπὲ αὐτῇ καὶ τοῦτο· εἰ δὲ πάντα εἶπες, πλήρωσον καὶ ἡμῖν τὴν χάριν ἣν ἐζητοῦμεν. Μέμνησαι δέ που τίς ἐστιν αὕτη. Λέγει δὲ τὸ εἰπεῖν τίς ἐστιν ὁ μέλλων λῦσαι αὐτὸν τοῦ δεσμοῦ. [παρειμένον] ἃ παρῆκας. Φιλανθρώπως δὲ αἱ Ὠκεανίδες ἡγοῦνται χάριν ἰδίαν τὸ ἀκοῦσαι περὶ τῆς λύσεως αὐτοῦ.) D. R.

παρειμένον] B. παροφθέν, παραλελειμμένον.

v. 820. γεγωνεῖν] B. λέγειν.

v. 821. εἴρηκας] B. εἶπας. αὖ] πάλιν.

v. 822. αἰτούμεσθα] B. σέ. δέ που] ἴσως.

v. 823. τὸ πᾶν πορείας ἥδε τέρμ' ἀκήκοεν] A. ὁ Προμηθεὺς πρὸς τὸν χορόν φησιν, ἡ Ἰὼ ἅπαν πλήρωμα τῆς ἑαυτῆς πλάνης μεμάθηκεν· ἵνα δὲ γνῷ καὶ μάθῃ ὅτι οὐ ψευδῶς ταῦτα εἶπον αὐτῇ, φράσω καὶ διηγήσομαι καὶ ἃ ἐκακοπάθησε πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἐνταῦθα, δοὺς τεκμήριον καὶ σημεῖον τῶν λόγων ὅτι ἀληθεῖς εἰσι, τοῦτο, τὸ εἰπεῖν τὰ προγεγο-

νότα εἰς αὐτήν. Τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς λόγους ἐάσω, πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ κεφάλαιον τῶν σῶν πλανημάτων πορεύομαι.

τὸ πᾶν] B. ὅλον. ἥδε] αὕτη. τέρμα] τέλος.

v. 824. εἰδῇ] B. γνώσῃ.

v. 825. μολεῖν δεῦρ'] B. ἐλθεῖν ἐνταῦθα. φράσω] λέξω.

v. 826. τεκμήριον τοῦτο] B. τὸ τὰ πρόσθεν ἐρεῖν. μύθων ἐμῶν] οὓς ἔφην αὐτῇ περὶ τῆς λοιπῆς πλάνης.

v. 827. ὄχλον] B. τὸ πλῆθος. ἐκλείψω] καταλείψω.

v. 828. εἶμι] B. ἐλεύσομαι.

v. 829. ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα] A. ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς τὴν γῆν τῶν Μολοσσῶν, καὶ περὶ τὴν Δωδώνην τὸ ὄρος.

ἐπεί] B. ἀφ' οὗ. Μολοσσὰ] μεταξὺ Θετταλίας καὶ Αἰτωλίας †) οἱ Μολοσσοί.

v. 830. τὴν αἰπύνωτον] A. ὑψηλήν, ὅπου μαντεῖά εἰσι. ('Αλλως. Τὴν ὑψηλόνωτον, ἢ τὴν τραχεῖαν. Παρὰ τὸ αἶπος.) D. R.

τὴν αἰπύνωτον] B. τὴν ὑψηλήν. ἀμφὶ] περί.

v. 831. θῶκος] A. θρόνος τοῦ Θεσπρωτοῦ Διός.

Θεσπρωτοῦ Διὸς] B. ἀπὸ Θεσπρωτίδος γῆς ὠνομασμένου.

v. 832. προσήγοροι] A. ὅπου εἰσὶ τὸ σημεῖον τὸ ἄπιστον αἱ προσαγορεύουσαι καὶ μαντευόμεναι δρύες, αἱ ἔμφωνοι — ἄπιστον γὰρ τέρας τὸ τὰς δρῦς ἐκπέμπειν φωνὰς — ὑφ' ὧν μαντεῖον ἐξῆλθέ ††) σοι φανερῶς, καὶ οὐκ αἰνιγματωδῶς, ὅτι μέλλεις γενέσθαι γυνὴ τοῦ Διός.

τέρας τ' ἄπιστον αἱ προσήγοροι δρύες] B. ἀπιστοῦσι

†) vulg. μεταξὺ Θετταλίαν καὶ Αἰτωλίαν.

††) vulg. ἐξέλθῃ. Initium ὅπου — αἱ πρ. sol. Rob. habet.

γὰρ οἱ ἄνθρωποι εἶναι δρῦν φωνικήν, καὶ ἰδόντες ἐκπλήττονται. Τὸ δὲ προςήγοροι ἀντὶ τοῦ φωνικαί.

v. 833. ὑφ' ὧν] B. δρυῶν. λαμπρῶς] φανερά. αἰνικτηρίως] αἰνιγματωδῶς καὶ ἀσαφῶς.

v. 834. προςηγορεύθης] B. ἐκλήθης. κλεινὴ δάμαρ] ἔνδοξος γυνή.

v. 835. προςσαίνει] A. Εἰς μνήμην ἔρχεται καὶ εὐφραίνει σε, διὰ τὸ εἶναι ἀληθές. Ἄλλως. Προςσαίνει] ὑπομιμνήσκει †) καὶ εὐφραίνει σε. Χαίρει γὰρ ὀνομασθεῖσα γυνὴ τοῦ Διός.

τῶνδε] B. ἐκ τούτων. προςσαίνει] κολακεύει. Τοῦτο διὰ μέσου· λέγει δὲ ὅτι προςσαίνει σέ τι τούτων ἀντὶ τοῦ θέλγει καὶ κατέχει καὶ οὐκ ἄλλης τινὸς ἢ τοῦ ταῦτά γνωρίζεις πάθη.

v. 836. οἰστρήσασα] B. ὑπὸ οἴστρου βακχευθεῖσα.

v. 837. μέγαν κόλπον Ῥέας] A. ἐντεῦθεν καὶ ἀπὸ τούτου παραγενομένη, τὴν παραθαλασσίαν ὁδὸν ἐβάδισας πρὸς τὸν μέγαν κόλπον τῆς Ῥέας. Ἀφ' οὗ κλυδωνίζῃ ἐν πλανωμένοις δρόμοις. (Λέγει δὲ τὸν νῦν καλούμενον Ἰόνιον· πάλαι γὰρ οὗτος Ῥέας κόλπος ἐλέγετο. Καὶ Ἀπολλώνιος ††) κρονίην ἅλα τὸν Ἰόνιόν φησιν· οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο.†††)

κέλευθον ἦξας] B. ὁδὸν ἦλθες. κόλπον Ῥέας] τὸν Ἰόνιον κόλπον, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε τὴν Ῥέαν τιμᾶσθαι.

v. 838. ἀφ' οὗ] B. καιροῦ, ἢ τοῦ Ἰονίου. πολυπλάγκτοισι] πολυστρόφοις.

v. 839. χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα] A. ἀντὶ τοῦ ὑστε-

---

†) ἀφ' ὧν ἱερήκαις ὑπομ. B. ubi haec falso loco leg.

††) Argonaut. v. 327.

†††) Pro his R. κόλπος ἐκαλεῖτο ὁ Ἰόνιος κόλπος; sed item f. l. adv. 880. leg.

ρον, ὁ θαλάσσιος οὗτος κόλπος Ἰόνιον πέλαγος ὀνομασθήσεται ἀπὸ σοῦ, μνημόνευμα τῆς σῆς πορείας.

χρόνον μέλλοντα] B. εἰς τόν. πόντιος μυχὸς] τῆς θαλάσσης τὸ βάθος.

v. 840. ἐπίστασ'] B. γίνωσκε. κεκλήσεται] ὀνομασθήσεται.

v. 841. πορείας] B. διαβάσεως. μνῆμα] μνήμην.

v. 842. φρενὸς] B. διανοίας.

v. 843. τοῦ πεφασμένου] A. τοῦ φανεροῦ. Ἀντὶ τοῦ, καὶ τὰ κρυπτὰ οἶδεν ἡ ἐμὴ φρήν.

ὡς δέρκεται] B. ὅτι βλέπει. τοῦ πεφασμένου] τοῦ φανέντος.

v. 844. φράσω] B. εἴπω.

v. 845. ἐς ταυτὸν] B. ἐκεῖσε ὅθεν τοὺς λόγους ἀφῆκα.

v. 846. ἔστιν πόλις Κάνωβος] A. (ἀναχρονισμός.) Ἔστι δὲ καὶ σχῆμα διηγηματικὸν τῆς τῶν Αἰγυπτίων χθονός, οὐχὶ πάσης.

ἔστι] B. ὑπάρχει. Κάνωβος] ὀνομαζομένη. Κάνωβος ἦν κυβερνήτης τῶν νεῶν Μενελάου, ὃν μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἀπόβασιν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ὄφις δακὼν ἀναιρεῖ. Καὶ Μενέλαος νεὼν αὐτοῦ καὶ πόλιν κτίζει ἐπώνυμον. ἐσχάτη χθόνος] τελευταία τῆς γῆς.

v. 847. προσχώματι] A. σημείωσαι ὅτι προσχώματα λέγονται οἱ ἀναχωματισμοὶ καὶ οἱονεὶ ὑπερανεστηκότες τόποι. Λέγεται δὲ πρόσχωμα ἐκεῖνο ἔνθα καταῤῥέει τὸ ὕδωρ, καὶ ἰλὺν περιττὴν καὶ ψάμμον σωρηδὸν ἐπιτίθησιν. (Ἄλλως. Ἐν ὑψηλῷ γάρ ἐστι προσχώματι, τῷ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐτησίῳ προσθήματι τοῦ χώματος.)

v. 848. ἔμφρονα] A. ἀνθρωπόμορφον. D. R.

ἐνταῦθα] B. ἐν τῷ στόματι τοῦ Νείλου.

v. 849. ἐπαφῶν] B. ἐφαψάμενος. ἀταρβεῖ] χωρὶς φόβου. Τὸ ἀταρβεῖ χειρὶ λέγει ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἀλλ' ἐπὶ καλῷ αὐτῆς θίγων.

v. 850. τῶν] B. ἀπό. γεννημάτων] τῶν παιδίων. Γεννημάτων Διὸς λέγει περὶ τῆς ἐπαφῆς, αὕτη γὰρ ἀντὶ σπέρματος ἤρκεσεν.

v. 851. κελαινὸν] A. μελάντεροι γάρ εἰσιν οἱ Αἰγύπτιοι. D. R.

τέξεις] B. μέλλεις γεννῆσαι. κελαινὸν] τὸν μέλανα. καρπώσεται] κτήσεται.

v. 852. χθόνα] B. τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν ἄλλην Αἰθιοπίαν.

v. 853. πέμπτη] A. πέμπτη δέ, φησί, γέννα ἀπὸ τοῦ Ἐπάφου πεντήκοντα παῖδας ἔχουσα πάλιν μὴ θέλουσα παραγεννήσεται εἰς τὸ Ἄργος, φεύγουσα τὸν συγγενικὸν γάμον τῶν ἀνεψιῶν. Πέμπτην δὲ γενεὰν λέγει ἀπὸ τοῦ Ἐπάφου τὰς πεντήκοντα τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας. Πρώτη γενεὰ Ἔπαφος, οὗ Λιβύη, ἧς Βῆλος, οὗ Δαναός, οὗ αἱ πεντήκοντα θυγατέρες ἃς ὁ ποιητὴς πέμπτην γενεὰν ἀπὸ τοῦ Ἐπάφου ὠνόμασεν. Ἱστορεῖται δὲ ἀδελφοὺς εἶναι Αἴγυπτον καὶ Δαναόν, παῖδας δὲ Ἀγχινόης καὶ Βήλου υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ χώρα Λιβύη ὠνόμασται, ὃς Βῆλος τὸν μὲν ἕνα παῖδα αὐτοῦ Δαναὸν ἐν Αἰγύπτῳ κατῴκισεν, τὸν δὲ ἕτερον ἤγουν τὸν Αἴγυπτον ἐν Ἀραβίᾳ. Ὅστις τοὺς Μελάμποδας χειρωσάμενος, ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν χώραν αὐτῶν ὠνόμασεν Αἴγυπτον. Γίνονται δὲ ἐκ πολλῶν γυναικῶν Αἰγύπτῳ μὲν πεντήκοντα παῖδες, Δαναῷ δὲ πεντήκοντα θυγατέρες. Ἐπεὶ δὲ μέσον αὐτῶν φιλονεικία ἐγένετο, ἑκάστου τῆς ἀρχῆς ὄγκον ἐφέλκοντος πρὸς ἑαυτόν, φοβηθεὶς ὁ Δαναὸς μήπως ἀναιρεθήσεται ὑπὸ τῶν υἱῶν Αἰγύπτου (ἦν γὰρ χρησμὸς αὐτῷ δοθεὶς πάλαι περὶ τούτου) ναῦν

κατεσκεύασε τὴν κληθεῖσαν πεντηκόντορον, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ὧν ἐγέννησε θυγατέρων. ᾗ τὰς οἰκείας κόρας ἐνθέμενος, εἰς τὸ Ἄργος ἀπῄει, φυγὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Αἴγυπτον· ὅς, ὡς εἴπομεν ἄνωθεν, εἶχεν υἱοὺς πεντήκοντα, οἳ τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας ἐζήτουν, ἐπὶ τῷ συνοικῆσαι αὐταῖς. Καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἱστορίας οὕτως ἔχει. Ὁ δὲ παρὼν ποιητής φησι διὰ τοῦτο· ἐλεύσεται εἰς τὸ Ἄργος ἡ θηλύσπορος γέννα, ἡ πέμπτη ἀπὸ Ἐπάφου, ἤγουν αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ Δαναοῦ, διὰ τὸ μὴ θέλειν συνελθεῖν εἰς γάμον τοῖς ἐξαδέλφοις αὐτῶν. Τέως οὖν ὕστερον σπεισαμένων τοῦ τε Δαναοῦ καὶ Αἰγύπτου, ἔδωκεν ὁ Δαναὸς τὰς οἰκείας θυγατέρας εἰς γάμον τοῖς υἱοῖς Αἰγύπτου. Ἐπεὶ δὲ ἐπτοεῖτο, κατὰ τὸν χρησμόν, ὅτι ἀναιρεθήσεται ὑπὸ ἑνὸς ἐκείνων, παρήγγειλε ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ ἀνελεῖν νυκτὸς τοὺς νυμφίους. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι οὕτως ἐποίησαν, μία δὲ θελχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, οὐκ ἀνεῖλε τὸν ἑαυτῆς νύμφιον, ἀλλ' εἴασε ζῆν· περὶ ἧς καὶ ὁ ποιητής φησι.

πέμπτη δ' ἀπ' αὐτοῦ γέννα] B. πέμπτην γένναν τὸν Δαναὸν λέγει φεύγοντα εἰς Ἄργος διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τῶν αὐτοῦ θυγατέρων γάμον συνάψαι τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῦ Αἰγύπτου παισί. Γεγράφαμεν δὲ τὴν ἱστορίαν ἐν τῇ Εὐριπίδου Ἑκάβῃ. (v. 885.)

v. 854. πάλιν] B. ἐκ δευτέρου.

v. 855. Θηλύσπορος] B. ὁ Δαναός.

v. 856. ἀνεψιῶν] B. ἐξαδέλφων. ἐπτοημένοι] περιεσπασμένοι, καὶ πεφροντισμένοι.

v. 857. κίρκοι πελειῶν] A. πελείας τὰς νύμφας, ἤτοι τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας — ἀφροδισιαστικὸν γὰρ τὸ ὄρνεον τοῦτο ἡ περιστερὰ — κίρκους δέ, ἤτοι ἀετούς, τοὺς νυμφίους, ἤγουν τοὺς υἱοὺς τοῦ Αἰγύπτου, διὰ τὸ ἁρπακτικόν, λέγει.

κίρκοι] B. ὀξύπτεροι ἀετοί. πελειῶν] περιστερῶν. οὐ μακρὰν] οὐ πολύ. λελειμμένοι] ἐναπολειφθέντες.

v. 858. θηρεύσοντες] B. κυνηγήσοντες. Ἐκεῖνοι γὰρ ἠγρεύθησαν ὑπ' αὐταῖς. οὐ θηρασίμους] οὐκ ἀξίους ὄντας ὥςτε θηραθῆναι ἤγουν γενέσθαι. †)

v. 859. φθόνον δὲ σωμάτων] A. αὐτοῖς σώμασι τιμωρηθήσονται θεῶν νεμεσησάντων αὐτοῖς.

φθόνον δὲ σωμάτων ἕξει θεὸς] B. φθονήσας τοῖς αὐτοῖς σώματα, ἀπώλεσεν αὐτά.

v. 860. Πελασγία] B. ἡ γῆ, ἤτοι τὸ Ἄργος. δέξεται] τὰ αὐτῶν σώματα. θηλυκτόνῳ] αἱ Δαναΐδες γὰρ αὐτοὺς ὤλεσαν ἐν νυκτί.

v. 861. νυκτιφρουρήτῳ] A. τῷ νυκτὸς ἐπιτηρήσαντι. Νυκτὸς γὰρ ἀνεῖλον αὐτούς.

Ἄρει δαμέντων] B. πολέμῳ δαμασθέντων. νυκτιφρουρήτῳ] ἐν τῇ νυκτὶ φρουρουμένῳ.

v. 862. αἰῶνος] B. τῆς κατ' αὐτὸν ζωῆς.

v. 863. δίθηκτον] B. δίστομον. βάψασα] θήσασα. ††)

v. 864. τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς] A. ἡ Ἀφροδίτη ἐπιστάτις τῶν ἀφροδισίων ἐστίν· αὕτη γὰρ γάμων ἔφορος, ἡδείας τὰς συνουσίας ποιοῦσα. Νῦν δὲ λέγει ὁ Προμηθεὺς, ὅτι αἰτία θανάτου γένοιτο Ἀφροδίτη τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς, ἤγουν τοῖς τοῦ Αἰγύπτου υἱοῖς. Ἐχθροὺς δὲ καλεῖ αὐτούς, ὡς καταγομένους ἀπὸ τοῦ Διός.

τοιᾶ] B. τοιαύτη. Κύπρις] Ἀφροδίτη, ἔρως.

v. 865. μίαν δὲ] B. τὴν Ὑπερμνήστραν. Αὕτη γὰρ μιγεῖσα ἔλεον ἔσχεν αὐτοῦ. ἵμερος θέλξει] ἐπιθυμία κρατήσει.

---

†) f. ἑλέσθαι.

††) f. δεύσασα.

v. 866. σύνευνον] B. τὸν Λιγγέα.†) ἀπαμβλυνθήσεται] ἐξασθενήσει κτεῖναι τὸν ἄνδρα.

v. 867. δυεῖν] B. δυοῖν. βουλήσεται] θελήσει.

v. 868. κλύειν] B. ὀνομάζεσθαι. ἢ] παρὰ.

v. 869. βασιλικὸν] A. τὸν Ἄβαντα. D. R.

v. 870. κορῶς] B. σαφῶς καὶ καταληπτῶς.

v. 871. σπορᾶς] B. ἐκ τῆς. φύσεται θρασὺς] γεννηθήσεται ἰσχυρὸς Ἡρακλῆς.

v. 872. κλεινὸς] B. ἔνδοξος.

v. 873. λύσει] B. ἐλευθερώσει τοξεύσας τοὐμὸν ἧπαρ ἐσθίοντα ἀετόν· τοῦτο διὰ μέσου εἴρηται.

v. 874. τιτανὶς Θέμις] B. ἡ καταχθόνιός δαίμων.

v. 785. ὅπως δ᾽ χ᾽ ὤπη] A. ὅπως δὲ ἔχω τύχης καὶ δι᾽ ἣν αἰτίαν λυθήσομαι, μακροῦ καὶ πολλοῦ λόγου ἂν τοῦτο εἴη.††)

ὅπως δὲ] B. γενήσεται ταῦτα. Τὸ ὅπως καὶ τὸ ὅπη ἀντὶ τοῦ πῶς ἐστίν, οὐκ ἐκ παραλλήλου, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἔμφασιν ἔχει, τὸ καθ᾽ ὅν τινα τρόπον ἡ λύσις ἔσται, εἴτε δι᾽ ὅπλων, εἴτε διὰ χειρῶν· τὸ δὲ δεύτερον παριστᾷ, τί βουλόμενος Ἡρακλῆς παραγένηται Καυκάσῳ. δεῖ] χρεία ἐστί.

v. 876. ἐκμαθοῦσα] B. ἐξ ἐμοῦ.

v. 877. ἐλελελελελεῦ] A. θρηνῶδες ἐπίφθεγμα.

ἐλελελελελεῦ] B. φεῦ φεῦ.

v. 878. σφάκελος] A. σπασμὸς τοῦ ἐγκεφάλου.

σφάκελος] B. πάθος κατὰ τὸν ἐγκέφαλον.

v. 879. οἴστρου δ᾽ ἄρδις] A. ἡ ἀκμὴ τοῦ πάθους.

θάλπουσ᾽] B. ὑπεκκαίουσι. ἄρδις] βέλος.

---

†) f. λυγκέα

††) λόγον ἐστὶν εἰπεῖν R.

v. 880. ἄπυρος] A. πολύπυρος, διὰ τὸ σφοδρὸν καὶ πολὺ τοῦ πάθους· ἤ, ἄπυρος δίκην πυρὸς ἐμπιπρῶσα καὶ κατακαίουσα, καίτοι μὴ ἔχουσα πῦρ.

χρίει] B. κεντεῖ, νύττει.

v. 881. καρδία δὲ φόβῳ] A. ἀντὶ τοῦ, παράφρων γίνεται ὑπὸ τοῦ φόβου, ἡ καρδία μου διαπαντὸς ἐκ τοῦ φόβου λακτίζει, σφύζει καὶ πάλλεται καὶ λακτίζει τὴν φρένα μου· περὶ γὰρ τὴν καρδίαν αἱ φρένες εἰσί. Τινὲς δὲ λακτίζει φρένα φασὶν ἀντὶ τοῦ ποιεῖ παραφρονεῖν ὑπὸ τοῦ πάθους.

καρδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει] B. τύπτει. Φόβου γὰρ τῇ καρδίᾳ συμβάντος, ἥδε παλλομένη τὰς γείτονας φρένας πλήττει. Φρένες δέ εἰσι ὁ περὶ τὸ ἧπαρ ὑμενοειδὴς τυλιγμός. Ἢ ὅτι τῆς καρδίας πασχούσης ἀχλὺς ἀναθυμιάσεως πρὸς τὸν ἐγκέφαλον ἀνιοῦσα συνθολεῖ τὰς φρένας καὶ τοῦ καθεστηκότος ἐξίστησι.

v. 882. τροχοδινεῖται] A. οὐκ εἰμὶ ἐν τῷ καθεστῶτι.

τροχοδινεῖται] B. περιφέρεται. ἕλιγδην] περιεστραμμένως.

v. 883. ἔξω δὲ δρόμου] A. τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ.

δρόμου] A. τοῦ καθεστηκότος.

v. 884. γλώσσης ἀκρατὴς] A. ὑπὸ τῆς μανίας οὐ κατέχουσα τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ παίουσα.

πνεύματι μάργῳ] B. διὰ τῆς φορᾶς τῆς μανικῆς τῆς ἐμῆς. γλώσσης ἀκρατὴς] οὖσα.

v. 885. θολεροὶ δὲ λόγοι] A. τεταραγμένοι δὲ λόγοι, ὡς ἔτυχε, προσπαίουσι τῷ τῶν κακῶν κλύδωνι. Τουτ' ἔστιν, ὑπὸ ὀδύνης πολλὰ μάταια λαλῶ. D. R.

θολεροὶ δὲ λόγοι] B. λόγοι δὲ προσκρούουσι πρὸς κύμασι στυγνῆς καὶ χαλεπῆς μανίας θολεροὶ καὶ συγκεχυμένοι. Τουτέστιν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος τῆς μανίας ἀναταραχθεῖσα τὸν

λογισμὸν θολεροὺς λόγους προΐεται. θολεροί] τεταραγμένοι, ἄδηλοι. παίουσιν εἰκῇ] πράττουσι μάτην.

v. 886. στυγνῆς πρὸς κύμασιν ἄτης] B. λυπηρᾶς κινήμασιν βλάβης.

v. 887. Ἡ σοφὸς] A. τὸν Πιττακὸν λέγει, ὅν ποτέ τις βιαζόμενος ὑπὸ δύο γυναικῶν, τῆς μὲν μιᾶς οὔσης πλουσίας, τῆς δὲ ἑτέρας πενεστέρας, καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίας, καὶ ἀπορῶν ποίας κληθείη ἀνήρ, ἠρώτησε ποίᾳ χρήσεται γυναικί· τοῦ δὲ εἰπόντος, μέτιθι πρὸς τοὺς παῖδας τοὺς πλησίον ἡμῖν τοῖς βέμβιξι παίζοντας — ὅ ἐστι τοῖς στρόμβαις — καὶ ἀπ' αὐτῶν μαθήσῃ ποίᾳ ἂν χρήσαιο γυναικί· ἀπελθὼν ἐκεῖνος, ἠκροάσατο τῶν παίδων λεγόντων πρὸς τὴν οἰκείαν στρόμβαν, τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλαυνε· καὶ αἰσθόμενος τοῦ λόγου τῶν παίδων, τὴν μὲν πλουσιωτέραν ἀφῆκε, τῇ δὲ πενεστέρᾳ ἐχρήσατο γυναικί, τῇ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀξίᾳ. Τοῦτο οὖν ὁ χορὸς ἐνθυμούμενος, λέγει ὅτι σοφὸς ἦν ἐκεῖνος ὁ εἰπὼν τὸ ἐπὶ μακρῷ χρόνῳ καὶ ἀριστεύειν καὶ εὐημερεῖν τοὺς τοῖς ἀξίοις τοῦ γένους αὐτῶν ἐπιγαμβρεύοντας· ἐὰν γὰρ ἡ Ἰὼ συνεμίγη τινὶ ἀνδρὶ ἀξίῳ ὄντι τοῦ γένους αὐτῆς, καὶ πόῤῥω ἦν τῆς μίξεως τοῦ Διός, οὐκ ἂν νῦν ἐπλανᾶτο.

ἦ] B. ὄντως. ἦν] ὑπῆρχε.

v. 888. ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ] B. καὶ καταρχὰς ἐνόησε τοῦτο.

v. 890. ὡς τὸ κηδεῦσαι] A. καὶ Πίνδαρος †) Χρὴ δὲ καθ' ἑαυτὸν παντὸς ὁρᾶν μέτρον. Εὐναὶ δὲ παράτροποι ἐς κακότητα ἀθρόαν ἔβαλον. καθ' ἑαυτὸν] κατὰ τὰ ἴδια μέτρα.

ὡς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν] B. ὅτι συγγένειαν ποιήσασθαι οἵας αὐτός ἐστι. ἀριστεύει μακρῷ] ἄριστόν ἐστι καταπολύ.

---

†) Pyth. II. v. 34. B.

v. 891. πλούτῳ διαθρυπτομένων] Α. ἐντρυφώντων. διαθρυπτομένων] Β. τρυφώντων, σοβούντων.

v. 892. μεγαλυνομένων] Β. μεταιρομένων καὶ μεγαλαυχούντων.

v. 893. χερνῆταν] Α. τροπικόν ἐστιν ἐκ τῶν ἀπόρων γυναικῶν, αἳ οἰκείαις χερσὶ νήθουσιν ἔρια, καὶ ἑαυταῖς ἐκ τούτων τροφὴν πορίζονται. Ἄλλως. Εὐτελῆ, διὰ τῶν χειρῶν νήθοντα, ἢ ἄλλως ἐργαζόμενον. Κυρίως δὲ ἐπὶ γυναικός, ἣ νήθουσα ταῖς χερσὶ τὰ πρὸς τροφὴν κομίζεται.

χερνῆταν] Β. χειροτεχνίτην. ἐραστεῦσαι] ἐπιθυμῆσαι· τοῦτο δὲ λέγει διὰ τὴν Ἰὼ ὁμιλήσασαν Διῒ τὰ ἐρωτικά, διὰ τοῦτο ταῦτα παθοῦσαν.

v. 895. μήποτε μήποτέ μ᾽ ὦ μοῖραι] Α. ὁ Χορός φησι βλέπων τὴν Ἰὼ κακῶς πάσχουσαν διὰ τὸ ἐρασθῆναι αὐτῆς τὰ Δία, εἴθε ὦ μοῖραι μὴ ἴδοιτέ με ποτὲ ὑπάρχουσαν εὐνάτειραν καὶ σύγκοιτον τοῦ Διός· ἤτοι μὴ ἐρασθείη μου ὁ Ζεύς ποτε, μηδὲ πλασθείην, καὶ προςπελάσω καὶ προςεγγίσω τινὶ γαμέτῃ τῶν ἐξ οὐρανοῦ. Ἤγουν τινὶ οὐρανίῳ θεῷ ἔχοντι γυναῖκα· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ γαμέτᾳ. Ἤ, μηδὲ δι᾽ ἔχθρας γενοίμην ὁμευνέτῃ τινὶ τῶν οὐρανίων. Φοβοῦμαι γὰρ βλέπουσα τὴν τῆς Ἰοῦς παρθενίαν τὴν ἀστεργάνορα. Ἣν οὐ στέργει ὁ γενόμενος αὐτῆς ἀνήρ· ἤ, τὴν ὑπὸ ἀρσένων λίαν στεργομένην· τῷ γάμῳ τοῦ Διὸς δαπτομένην, καὶ ἐν ἀλητείαις καὶ πλάναις πόνων δυςπλάγχνοις Ἥρας, ἤτοι ἀφορήτοις, ἃς οὔτις ἐνεγκεῖν ἐν τοῖς αὐτοῦ σπλάγχνοις δύναιτο. Μηδὲ ὁ ἔρως τῶν κρειττόνων θεῶν ἐπίδοι με. Εἶτα παρακατιών, ἑφερμηνεύων τὸ ἔρως, φησίν, ὅς ἐστιν ὄμμα ἄφυκτον.

v. 896. εὐνάτειραν] Β. ἔγκοιτον, πέλουσαν] ὑπάρχουσαν.

v. 827. πλασθείην] Β. πλησιάσαιμι.

v. 898. ταρβῶ γὰρ] B. ἡ δὲ σύνταξις οὕτω, ταρβῶ γὰρ καὶ φοβοῦμαι τὴν ἀστεργάνορα παρθένιαν τῆς Ἰοῦς εἰςορῶσα αὐτὴν δαπτομένην καὶ δαμαζόμενην ἐν τῷ γάμῳ τοῦ Διός. Ἢ τὸ ἀστεργάνορα ἐπίθετον παρθενίας· πᾶσα γὰρ παρθενία οὐ στέργει τοὺς ἄνδρας, ἡ γὰρ μὴ πρὸς αὐτοὺς τὸ παράπαν συνάφεια οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἢ παρθενία ἐστίν. Ἢ πρὸς μὲν ταρβῶ ὑποστικτέον, παρὰ δὲ τὸ ὁρῶσα συναπτέον τὸ ἀστεργάνορα παρθενίαν. ἀστεργάνορα] ἣν οὐκ ἔστερξεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὁ Ζεύς.

v. 899. γάμῳ δαπτομέναν] A. ἅμα τῷ γάμῳ· λείπει γὰρ τὸ ἅμα.

γάμῳ δαπτομέναν] B. τὴν παρθενίαν δηλοῖ ἀφανιζομένην.

v. 900. δυςπλάγχνοις Ἥρας ἀλατείαισι] B. κακοσπλάγχναις ἤτοι ὀργίλαις πλάναις ἃς Ἰοῖ περιέβαλλε.

v. 901. ὁμαλὸς] B. ἥσυχος, κακῶν ἄπειρος.

v. 902. ἄφοβος] B. εἰμὶ οὐ δέδια] οὐ φοβοῦμαι.

v. 903. ἄφυκτον] B. ὃ οὐδεὶς δύναται φυγεῖν. προςδέρκοιτο] θεάσαιτο.

v. 904. ἀπόλεμος] A. ἀκαταμάχητος. Ὃν καὶ πολλὰ μηχανησαμένη οὐ φεύξομαι. Ἄλλως. Ὁ πρὸς κρείσσονας πόλεμος, ἀκαταμάχητος. ἄπορα πόριμος] οἷον, οὗτος ὁ πόλεμος ὁ ἐρωτικός, ἔστι πόρον διδοὺς καὶ εἰς τὰ ἄπορα, καὶ οἷον εἰπεῖν, καὶ τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν, (καὶ πόριμος αὐτοῖς. Ψαύουσι γὰρ καὶ τῶν ἀψαύστων οἱ λίκνοι,†) οἱ ὀφθαλμοί.)

ἀπόλεμος] B. ἄμαχος.

v. 905. πόριμος] B. ὁ τῶν θεῶν. Ἐφευρεταὶ μηχα-

---

†) v. Faehs. ubi λίχνοι. Unde sit versus, non constat. Des. in R. ( ) incl.

νῶν· ἔνθα γὰρ οὐ δύναταί τις εὑρεῖν μηχανήν, οἱ θεοὶ εὑρίσκουσιν ἐρῶντες· καὶ μαρτυρεῖ Ζεύς, χρυσὸς γενόμενος καὶ καταῤῥυεὶς ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν Ἀκρισίου Δανάην ἐντὸς οὖσαν πύργου χαλκοῦ. Ὁ γὰρ πατὴρ Ἀκρίσιος χρησμὸν λαβὼν ὡς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ καθελεῖ†) αὐτὸν τῆς ἀρχῆς, καθεῖρξε τὴν παῖδα.

v. 906. μῆτιν] B. βουλήν. ὅτῃ] ὅπου.

v. 907. ἦ μὴν ἔτι] A. ὅπερ προείρηκεν Προμηθεύς, ἐν οἷς ἔλεγεν ὅτι ὁ Ζεὺς ἐκβληθήσεται τῆς βασιλείας, εἰς γάμον συνελθὼν τῇ Θέτιδι, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα πάλιν φησί. Λέγει οὖν ὅτι ὄντως δὴ ὁ Ζεύς, καίπερ αὐθάδης καὶ ἐπηρμένος ὢν καὶ ὑπέρογκος, ἔσται ταπεινός, Ἑτοιμάζεται γὰρ γάμον γαμεῖν, ὃς αὐτὸν βασιλείας ῥίψει. Καὶ τότε πληρωθήσεται ἡ τοῦ Κρόνου κατάρα, ἣν εἶπεν ἐπ᾽ αὐτῷ τῷ Διΐ, ἐκπίπτοντος τῶν μακροχρονίων καὶ παλαιῶν θρόνων τῆς βασιλείας. Ἀποτροπὴν δὲ καὶ ἐκφυγὴν καὶ προφύλαξιν τῶν ἀπὸ τοῦ εἰρημένου γάμου κακοπαθειῶν μελλουσῶν ἐπελθεῖν αὐτῷ, οὐδεὶς τῶν θεῶν ἰσχύσει ἀποδεῖξαι χωρὶς ἐμοῦ. Ἐγὼ ταῦτα γινώσκω, καὶ ποίῳ τρόπῳ γενήσεται. Πρὸς ταῦτα οὖν καθήσθω νῦν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ τῆς γῆς ὑπεραιρομένοις τόποις, ἢ ἐν τῷ ὑψηλῷ Ὀλύμπῳ, πιστὸς καὶ θαῤῥῶν, ἢ πυστὸς περίπυστος καὶ διάδηλος, καὶ ἔντιμος ἐν βρονταῖς, ἤγουν διὰ τὸ ποιεῖν βροντάς, μεγαλυνόμενος, καὶ ἐκπέμπων βέλος πυρπνόον καὶ πυρὸς πνέον· λέγει δὲ τὸν κεραυνόν· οὐδὲν γὰρ ταῦτα αὐτῷ βοηθήσει εἰς τὸ μὴ καταπεσεῖν πτώματα ἀνυπομόνητα καὶ ἀναφόρητα. Τοιοῦτον ἀντίπαλον καὶ ἀντίμαχον νῦν εὐτρεπίζει αὐτὸς ἑαυτῷ, ὅστις καὶ ὑπὲρ κεραυνὸν καταφλέξει αὐτόν, καὶ τὸν γενναῖον κτύπον τῆς βροντῆς καὶ τὴν τρίαιναν, αἰχμὴν τοῦ Ποσειδῶνος, δι᾽ ἧς σα-

---

†) vulg. καθελῇ.

λεύει τὴν γῆν, διασκεδάσει καὶ ἀφανίσει καὶ διαλύσει. Λέγει δὲ ὃν ἔμελλε γεννῆσαι ὁ Ζεὺς μιγεὶς τῇ Θέτιδι.

ἦ μὴν] B. ὄντως. αὐθάδης] ἀκρατόστομος.

v. 908. ἔσται] B. γενήσεται. ἐξαρτύεται] ἑτοιμάζεται, κατασκευάζει.

v. 909. δε] B. ὁ γάμος.

v. 910. ἄϊστον] B. ἀφανῆ.

v. 911. κρανθήσεται] B. τελεσθήσεται.

v. 912. ἐκπιτνῶν] B. ὑπ' αὐτοῦ ἐκπίπτων. ἠρᾶτο] αὐτῷ. δηναιῶν] τῶν παλαιῶν, ἀρχαίων.

v. 913. μόχθων ἐκτροπὴν] B. δυστυχιῶν ἐκφυγήν.

v. 914. αὐτῷ] B. τῷ Διΐ. σαφῶς] φανερῶς.

v. 915. οἶδα] B. γινώσκω. ᾧ τρόπῳ] ἐκφύγοι.

v. 916. θαρσῶν] B. ἐπαιρόμενος καὶ κομπάζων. τοῖς πεδαρσίοις κτύποις] ταῖς ἐν τῷ ὑψηλῷ ὑπ' αὐτοῦ γινομέναις βρονταῖς.

v. 917. πιστὸς] θαρσαλέος, βέβαιος ὤν. τινάσσων] κινῶν. πυρπνόον βέλος] τὸν κεραυνόν.

v. 918. τοῦτ'] B. αἱ βρονταὶ καὶ ὁ κεραυνός.

v. 919. οὐκ ἀνασχετὰ] B. ἀλλ' ἀφόρητα.

v. 920. τοῖον] B. τοιοῦτον. παρασκευάζεται] εὐτρεπίζει.

v. 921. δυσμαχώτατον] B. δυσκαταγώνιστον.

v. 822. ὃς δὴ κεραυνοῦ] A. ταῦτα αἰνιγματωδῶς φησί, καὶ διὰ τοὺς Κύκλωπας τὸν Βρόντην καὶ τὸν Στερόπην, οἳ ἀδελφοὶ ἦσαν τοῦ Κρόνου τοῦ πατρὸς τοῦ Διός. Εἶχον δὲ πρὸς ἕνα μόνον ὀφθαλμὸν τοῖς μετώποις. Οὓς ὁ Κρόνος μὲν τῷ ταρτάρῳ προσέδησεν, ὡς ἐπιβούλους πτοούμενος. Ὁ δὲ Ζεὺς τῆς βασιλείας κρατήσας, τὸν μὲν πατέρα Κρόνον εἰς τάρταρον κατάγει, τοὺς δὲ εἰρημένους ἀνάγει καὶ συνεργοὺς τοῦ κράτους ἔχει· τὸν μὲν, Βρόν-

την †) βροντὴν μηχανώμενον αὐτῷ· τὸν δὲ Στερόπην, ἀστραπήν, εἰς ἐκφόβησιν πάντων τῶν ἄλλων θεῶν. Φησὶν οὖν ὁ Προμηθεύς, ὅτι ὁ μέλλων γεννηθῆναι ἀπὸ τοῦ Διὸς συνευνασθέντος τῇ Θέτιδι, καὶ ὕστερον ὑπὲρ τὸν Στερόπην καὶ τὸν Βρόντην ἔσται. Ἐπεὶ δὲ ᾤετο καὶ τὸν Ποσειδῶνα βοηθήσειν ἂν ††) αὐτῷ τῷ Διΐ, ὡς ἀδελφὸν αὐτοῦ ὄντα, φησὶν ὅτι οὐδὲ ἡ τὴν γῆν σαλεύουσα τρίαινα τοῦ Ποσειδῶνος ἔσται τῷ Διῒ εἰς βοήθειαν. Τρίαινας δὲ λέγουσι κρατεῖν τὸν Ποσειδῶνα, ἢ διὰ τὸ τρίτον στοιχεῖον εἶναι αὐτόν, ἢ διὰ τὸ εἰς τρία διαιρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς ποτάμιον, εἰς θαλάσσιον, καὶ εἰς λιμναῖον.

κρείσσον] B. ἐπικρατέστερον.

v. 923. καρτερὸν] B. ἰσχυρόν.

v. 924. θαλασσίαν] B. ἐκ τῆς θαλάσσης. τινάκτειραν νόσον] δυναμένην ἁπλοῦν ἢ διδόναι †††)

v. 925. τρίαιναν] B. κάμακα. σκεδᾷ] σκορπίσει.

v. 926. πταίσας] B. προσκρούσας. τῷδε πρὸς κακῷ] παρὰ τοῦ κακοῦ. Ἐμπέσῃ γὰρ ἂν τῇδε τῇ δυστυχίᾳ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ. Ἢ τὸ πρὸς κακῷ ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ προσπταῖσαι καὶ δυστυχῆσαι καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκπεσεῖν. Πρὸς μὲν οὖν τὸ πρῶτον ὑπόστιξον εἰς τὸ πρὸς κακῷ, πρὸς δὲ τὸ δεύτερον εἰς τὸ τῷδε.

v. 927. ὅσον] B. καλὸν ὑπάρχει. δίχα] κεχωρισμένως. Σὺ θὴν] τοῦ γὰρ σὺ θὴν ἔνθα ἡ ἑρμηνεία τοῦ ὄπισθεν κειμένου ἀναφέρεται. Sol. Robort. habet.

v. 928. ἐπιγλωσσᾷ] A. τῇ γλώττῃ κατηγορεῖς, ἐποιωνίζῃ κατὰ τοῦ Διὸς ἃ βούλῃ γενέσθαι αὐτῷ. Ἔστι δὲ τό, ἐπιγλωσσᾷ Διός, κατ' ἐρώτησιν.

---

†) Hoc Βροντὴν vulg. om.

††) Vulgo Ποσειδῶνα φοβηθῆναι. Post τρίαινα vulg. τρίαιναν.

†††) f. δυναμένην ἁπλοῦν ἢ διαδόνειν.

χρήζεις] B. ἐπιποθεῖς. ἐπιγλωσσᾷ] καταβοᾷς.

v. 929. ἅπερ] B. ἐκεῖνα λέγω.

v. 930. προσδοκᾷν] B. ἐλπίζειν. χρὴ] πρέπει.

v. 931. τῶνδε] B. ὧν λέγω. δυςλοφωτέρους] ἀφορητοτέρους καὶ δυςβαστακτοτέρους.

v. 932. ταρβεῖς] B. εἰς φόβον πίπτεις.

v. 933. μόρσιμον] B. μεμοιρασμένον.

v. 934. ἀλλ᾽ ἄθλον ἄν σοι] A. ἀλλὰ καὶ εἰ μή ἐστι σοὶ πεπρωμένον ἀποθανεῖν, πόροι, καὶ παράσχοι, ἤγουν δώσει σοι πόνον, ἄλλο †) ἀλγεινότερον καὶ λυπηρότερον τούτου οὗ νῦν πάσχεις. Ὥςπερ δὲ ὁ βελτίων τοῦ βελτίονος κλίνεται καὶ ὁ καλλίων καλλίονος, ἔχουσι δὲ τὰς αἰτιατικὰς βελτίω καλλίω, οὕτω καὶ τὸ ἀλγίω αἰτιατική ἐστιν ἀπὸ τῆς ἀλγίων εὐθείας.

ἄθλον] B. ἢν μανθάνῃς κάματον. ††)

v. 935. ὧδ᾽ οὖν ποιείτω] A. οὕτως, ὑπερηφάνως καὶ ἀφόβως.

πάντα] B. ὅσα ἂν ποιήσει. προςδοκητὰ] ἐλπιστά.

v. 936. οἱ προςκυνοῦντες τὴν Ἀδράστειαν] A. (οἱ σέβοντες, οἱ τιμῶντες τὴν Ἀδράστειαν ἤτοι τὴν τύχην.) τὴν Ἀδράστειαν] Δίκην τὴν Ἄδραστον τιμωρήσασαν. Θεὰ γάρ ἐστι τοὺς ὑπερηφάνους τιμωροῦσα. Ἄλλως. Παραινεῖ ποιεῖσθαι μήποτέ τις νεμεσήσῃ δικαίως αὐτῷ, ὡς τὸν Δία ὑβρίζοντι. [Ἄλλως. Τὴν Ἀδράστειαν, ἤτοι τὴν τύχην, τὴν μὴ ἐῶσαν ἡμᾶς δρᾶν τὸ θελητόν.] Ultima haec falso loco in R. []

Ἀδράστειαν] B. Ἀδράστεια ἔφορος μέμψεως. Λέγει οὖν ὡς οἱ μὴ μεμφθῆναι σπουδάζοντες φρόνιμοί εἰσι.

v. 937.

---

†) ἀλγίω καὶ Faehs. — vulg. ἄλλ᾽.

††) f. ἢν μὴ μάθῃς, κάματον.

v. 937. σέβου, προςεύχου] *A.* σὺ σέβου καὶ κολάκευε καὶ θέλγε τὸν Δία τὸν ἀεὶ κρατοῦντα· — τοῦτο δὲ κατ' εἰρωνείαν φησίν. ἐλπίζει γὰρ ὅσον οὔπω ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν αὐτὸν — ἐμοὶ δὲ μικρὸν καὶ ὀλίγον, ἢ οὐδ' ὅλως φροντίς ἐστι τοῦ Διός. Τοῦτον τὸν καιρὸν δράτω καὶ πραττέτω ἃ βούλεται, καὶ βασιλευέτω. Ἐπὶ πολὺ γὰρ οὐκ ἄρξει καὶ βασιλεύσει τοῖς θεοῖς. Ἀλλὰ βλέπω τοῦτον τὸν ἄγγελλον τοῦ Διὸς — λέγει δὲ τὸν Ἑρμῆν — πάντως τὶ νέον ἦλθε μηνύσων ἐμοί.

σέβου] *B.* τίμα. θῶπτε] κολάκευε. ἀεὶ] τὰ ἀεὶ πρὸς τὸ σέβου καὶ οὐ πρὸς τὸ κρατοῦντα, ἀεὶ τὸν Δία λέγει, †) ἐπεὶ τάχιστ' αὐτὸν ἐκπεσεῖσθαι τῆς ἀρχῆς διατείνεται.,

v. 938. Ζηνὸς] *B.* περί.

v. 939. τὸν βραχὺν] *B.* τὸν ὀλίγον.

v. 940. ὅπως θέλει] *B.* καθὰ θέλει. δαρὸν] ἐπιπολύ. θεοῖς] δέον θεῶν εἰπεῖν, θεοῖς εἶπεν Ὁμηρικῷ ζήλῳ, ἐκεῖνος γάρ τινα δὲ τοῖς Ἀχαιοῖς λέγει ††)· ἔστι δὲ πλαγιασμός.

v. 941. τρόχιν] *A.* ἄγγελον ἀπὸ τοῦ τρέχειν. Δηλοῖ δὲ τὸν σπουδαῖον οἰκέτην, τὸν σπουδαίως πράττοντα τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ βραδύνοντα καὶ χρονίζοντα. Haec non suo loco in R., ut ad 945. 950. 952.

τρόχιν] *B.* τὸν ἄγγελον.

v. 942. τυράννου] τοῦ Διός. διάκονον] ὑπηρέτην.

v. 943. πάντως] *B.* ὁμολογουμένως. καινὸν] νέον. ἀγγελῶν] μηνύων.

v. 944. σὲ τὸν σοφιστὴν] *B.* εἰρωνικῶς τοῦτο λέγει.

v. 945. τὸν ἐφημέροις] *A.* (γράφεται ἡμέροις. Ἥγουν

---

†) f. κρατοῦντα, οὐ γὰρ ἀεὶ τὸν Δία λέγει κρατοῦντα ἐπεὶ...

††) Haec ex Hom. Il. B. 345. fort. sic refingenda; ἐκεῖνος γὰρ Ἀτρείδην τοῖς Ἀχαιοῖς (ἄρχειν) λέγει.

τοῖς ἀνθρώποις· ἢ τοῖς ἡμέροις, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀγρίων ζώων, ἢ τοῖς ἐφημέροις.) D. R.

τὸν ἐξαμαρτόντ'] B. τὸν πταίσαντα. ἐφημέροις] ἀνθρώποις.

v. 946. πορόντα] B. παράσχοντα.

v. 947. καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως] A. ὁ Ζεὺς ὁ πατὴρ τῶν θεῶν κελεύει σοι εἰπεῖν οὕς τινας λέγεις γάμους, καὶ τοὺς ἀνθρώπους παρ' ὧν ἐκεῖνος τῆς βασιλείας ἐκβληθῇ· καὶ ταῦτα μέντοι λέγε μηδ' ὅλως αἰνιγματωδῶς, ἀλλ' αὐτὰ ἐκεῖνα, ἕκαστα φανερά.

ἄνωγε]. B. ἐκέλευσε.

v. 948. αὐδᾶν] B. λέγειν. ὧν] ἀφ'.

v. 949. μηδὲν αἰνικτηρίως] B. μηδαμῶς αἰνιγματωδῶς.

v. 950. μηδέ μοι διπλᾶς] A. μηδὲ ἐμοί, ὦ Προμηθεῦ, προξενήσῃς καὶ δώσῃς διπλᾶς ὁδούς. Ἤτοι, μὴ ποιήσῃς ἀπελθεῖν κενόν, καὶ πάλιν πεμφθῆναι πρός σε. Βλέπεις γὰρ ὅτι τοῖς τοιούτοις ὁ Ζεὺς οὐ καταπραΰνεται. [Ἄλλως. Μὴ κάματόν μοι διπλοῦν προξενήσῃς; δεύτερόν με ποιῶν ὑποστρέψαι. Τοῦτο δὲ αἰνίττεται διὰ τοῦ λόγου, μὴ βούλοιό με αὖθις ἀπελθεῖν κενὸν πρὸς τὸν Δία. Ἤγουν, εἴπερ εἶπας κατὰ τοῦ Διός, μὴ κρύψῃς, ἵνα μὴ κἀκεῖνος πάλιν με πρὸς σὲ πέμψῃ.] †)

αὔθ' ἕκαστα] B. φανερά. μηδέ μοι διπλᾶς ὁδοὺς] εἰ γὰρ ἀσαφῶς εἴποις, πέμψει με πάλιν ὁ Ζεὺς πρὸς σὲ, ἵνα σαφῶς εἴποις.

v. 952. Ζεὺς τοῖς τοιούτοις] A. (τοῖς μὴ πειθομένοις αὐτῷ, ἢ τοῖς ψευδέσι λόγοις χρωμένοις οὐ κάμπτεται, οὔτε μειλίσσεται, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ θυμοῦται καὶ ἀμείλικτος γίνεται τοῖς τοιούτοις.) R. τοῖς μὴ πειθομένοις τῷ Διΐ. f. I.

---

†) Omissis ἵνα μὴ et με R. ἀντιςρέψεις falso loco [ ] incl.

τοῖς τοιούτοις] B. τοῖς ἀσαφέσι. Μαλθακίζεται ἀπατᾶται καὶ παράγεται.

v. 953. σεμνόστομός γε] A. κατ' εἰρωνείαν ὁ Προμηθεὺς μὲν φησίν, ὁ μῦθος καὶ ὁ λόγος οὗτος, προσήκων †) τῶν θεῶν, τοῦ Ἑρμοῦ. Ταῦτα δὲ λέγει καταγελῶν αὐτοῦ. Ἤτοι ††) ἐστὶ καὶ καλῶς εἰρημένος, καὶ φρονήσεως γέμων, ὡς ῥηθεὶς ὑπὸ ὑπηρέτου τῶν θεῶν; ἢ τὸ σεμνόστομος, ἀντὶ τοῦ κενόδοξος καὶ ἐπηρμένος καὶ γέμων οἰήσεως.

σεμνόστομος] B. εἰρωνικῶς. πλέως] πεπληρωμένος.

v. 954. ὁ μῦθος] B. ὁ λόγος. ὡς] καθά.

v. 955. νέον νέοι] A. νῦν νέοι θεοὶ βασιλεύετε, καὶ νομίζετε χωρὶς πένθους ἀεὶ κατοικεῖν τὰς τοῦ Ὀλύμπου ἀκρωρείας καὶ μέρη· ἐκ τούτων δὲ τῶν τοῦ Ὀλύμπου μερῶν καὶ ἀκρωρειῶν κατενόησα καὶ εἶδον δύο τυράννους ἐκπεσόντας καὶ ἐκβληθέντας τῆς βασιλείας — λέγει δὲ τὸν Ὀφίωνα καὶ τὴν Εὐρυνόμην, †††) καὶ τὸν Κρόνον ὃν ἔῤῥιψεν ὁ Ζεὺς — τρίτον δὲ καὶ τὸν νῦν τυραννοῦντα Δία θεάσομαι ἐκπεσόντα, καὶ κακῶς, καὶ ἐφυβρίστως, καὶ συντόμως. Μὴ δοκῶ σοι φοβεῖσθαι αὐτούς. Σὺ δὲ τὴν ὁδὸν ἣν ἐβάδισας ἐρχόμενος ἐνταῦθα, πάλιν βάδιζε. Οὐδὲν γὰρ ἐρῶ σοι ὧν ἐμὲ ἐρωτᾷς.

νέον] B. νεωστί· οὐ γὰρ ἀρχαία ὑμῶν ἡ βασιλεία.

v. 956. πέργαμα] A. ἁπλῶς τὰς τοῦ οὐρανοῦ ἀκρωρείας· κατεχρήσατο δέ. D. R.

ναίειν ἀπενθῆ πέργαμα] B. ἐπειδὴ ναίειν εἶπε, ὁ δὲ ναίων ἐντὸς τοίχους ναίει, διὰ τοῦτο πέργαμα εἶπε· λέγει δὲ τὸν οὐρανόν. πέργαμα] Γ. τὰ ὑψηλά. ἀπενθῆ] B. ποταπά.

v. 957. ᾐσθόμην] B. ἔγνων.

v. 958. τρίτον] A. ἐβασίλευσε πρῶτον μὲν ὁ Ὀφίων

†) f. λόγος τοῦ προσήκοντος τ. θ. f. ὑπηρέτῃ τ. θ. τῷ Ἑρμῇ.
††) vulg. ἢ τό.
†††) cf. Apollon. I. 503 sq. Lycophr. 1191. Schol.

καὶ Εὐρυνόμη, ἔπειτα Κρόνος καὶ Ῥέα. Μετὰ ταῦτα δὲ Ζεὺς καὶ Ἥρα.†)

τὸν νῦν τυραννοῦντ'] B. τὸν Δία. ἐπόψομαι] ἐκπεσεῖν.

v. 961. πολλοῦ γε καὶ] A. σημείωσαι, πολλοῦ ἐλλείπω, ἀντὶ τοῦ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἤ, πολλοῦ γε καὶ δέω. D. R.

v. 962. ἐγκόνει πάλιν] B. σπεῦδων ἀπέρχου.

v. 963. ἂν ἱστορῇς] B. ζητῇς.

v. 964. τοιοῖσδε] A. ἐν ταύταις ταῖς κενοδοξίαις καὶ ὑπερηφανίαις καὶ ἀναισχυντίαις, καὶ πρὶν σαυτὸν εἰσήγαγες καὶ ἐνέδησας εἰς τὰς βλάβας ἃς πάσχεις νῦν. D. R.

πρὶν] B. ὅτε τὸ πῦρ κέκλοφας. αὐθαδίσμασιν] κομπάσμασιν· ἔλεγ' ὡς δικαίως κέκλοφε.

v. 965. ἐς τάσδε] B. ἐν αἷς νῦν τυγχάνεις.

v. 966. τῆς σῆς λατρείας] A. τοῦτό φησιν ὁ Προμηθεὺς πρὸς τὸν Ἑρμῆν, σαφῶς γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἂν ἀλλάξαιμι τῆς σῆς λατρείας τὴν ἐμὴν εὐπραξίαν.††) Ἤγουν, οὐ προτιμήσομαι τὸ λατρεύειν τῷ Διΐ, τὸ ὑπηρετεῖν αὐτῷ καὶ εἶναι ἄγγελος αὐτοῦ, ὥσπερ σύ, τοῦ πάσχειν οὕτω κακῶς. Τοῦτ' ἔστι, κρεῖσσον ἡγοῦμαι τοῦ λατρεύειν καὶ ἀγγελιαφορεῖν τῷ Διΐ ὡς σύ, τὸ προσηλῶσθαι τῇ πέτρᾳ ταύτῃ, καὶ πάσχειν κακῶς.

v. 967. ἀλλάξαιμ'] B. οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἀλλάττω τὸ διδόμενόν ἐστι γενικὴ καὶ τὸ λαμβανόμενον αἰτιατική, ἀλλὰ καὶ τοὔμπαλιν, ὡς κἀνταῦθα καὶ παρ' Ὁμήρῳ†††) τὸ χρύσεα χαλκείων ἀλλάξατο. Ἐκεῖ γὰρ ὁ Γλαῦκος χρύσεα δοὺς χάλκεα ἔλαβεν.

v. 968. λατρεύειν] B. προσταλαιπωρεῖν.

†) cf. ad Agam. 172.
††) f. δυσπραξίαν, v. ἀπραξίαν.
†††) Il. Z. 236.

v. 969. φῆναι] B. λέξαι.

v. 970. τοὺς ὑβρίζοντας] B. Ἑρμῆς γὰρ πρόσθεν τοῦτον ὑβρίσας τοιαῦτα παρ' αὐτοῦ ἤκουσεν.

v. 971. χλιδᾶν ἔοικας] A. (ἀκούσας ὁ Ἑρμῆς τοῦ Προμηθέως εἰπόντος, ὅτι κρεῖσσον ἡγοῦμαι τὸ προςηλῶσθαι τῇδε τῇ πέτρᾳ παρ' ὃ ἀγγελιοφόρον εἶναί με τοῦ Διός· φησὶ πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἔοικας) τρυφᾷν, καὶ χαίρειν τοῖς κακοῖς οἷς πάσχεις. (Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Προμηθεὺς φησὶ πρὸς αὐτόν, τρυφῶ καὶ χαίρω τοιαῦτα πάσχων κακά; οὕτως εἴθε μοι τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἴδοιμι τρυφῶντας, καί σε μετὰ τούτων. †)

χλιδᾶν] B. τρυφᾷν καὶ εἰς οὐδὲν ταῦτα λογίζεσθαι τοῖς παροῦσι πράγμασι] B. ταῖς προςούσαις σοι νῦν δυστυχίαις.

v. 973. οὕτως] B. ὧδε.

v. 974. ἦ] B. ὄντως.

v. 975. ἐχθαίρω] B. μισῶ.

v. 976. ὅσοι παθόντες] A. συνῆλθε γὰρ αὐτοῖς κατὰ τῶν Τιτάνων.

παθόντες εὖ] B. παρ' ἐμοῦ. κακοῦσι] κακοποιοῦσι. ἐκδίκως] ἀδίκως.

v. 977. κλύω σ' ἐγὼ] A. νοῶ σε, φησίν, ἐγώ, μεμηνότα καὶ παραφρονοῦντα, καὶ πάσχοντα νόσον κακήν. Ὁ Ἑρμῆς ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Προμηθέα, ὁ δὲ πρὸς αὐτόν, ἔστω νοσεῖν με, κατά σε κριτήν, εἰ νόσημά ἐστι καὶ παραφροσύνη, μανία, τὸ μισεῖν τοὺς ἐχθρούς. Οὐ φησιν, ὁρῶ, ἀλλά, κλύω· οὐ γὰρ δι' ἔργων ὕβριζεν ὁ Προμηθεὺς τοὺς θεούς, ἀλλὰ διὰ λόγων.

κλύω] B. αἰσθάνομαι. μεμηνότ'] μαινόμενον.

---

†) Incl. des. R.

v. 978. εἰ] B. ἐὰν ὑπάρχει. στυγεῖν] μισεῖν.

v. 979. εἴης φορητὸς οὐκ ἂν] B. εἰ τοσούτοις συνὼν κακοῖς θρασύνῃ, τί ποτ' ἂν ἐδράσας εὐτυχῶν; φορητὸς] ὑπομονητός.

v. 980, τόδε Ζεὺς] A. τὸ ᾤμοι λέγειν.

ᾤμοι] B. φεῦ. τόδε] τὸ ᾤμοι.

v. 981. ἀλλ' ἐκδιδάσκει] A. κἀκεῖνος οὖν τῷ χρόνῳ μαθήσεται τὸ στενάζειν.

ἀλλ' ἐκδιδάσκει πάνθ'] B. ὥστε κἀκεῖνος τοῦτο μαθήσεται.

v. 982. καὶ μὴν] A. σὺ δὲ οὐδὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου παιδεύῃ.

οὔπω σωφρονεῖν] B. ἐπειδὴ δυστυχῶν οὐχ ὑποκλίνῃ ταῖς συμφοραῖς, ἀλλὰ τοῦ Διὸς καταφέρῃ, ὥσπερ οὐκ εἰδὼς ὅτι σου μείζων ἰσχύει. ἐπίστασαι] γινώσκεις.

v. 983. σὲ γὰρ] A. καλῶς λέγεις μὴ φρονεῖν ἐμέ. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐφρόνουν, ὑπηρέτῃ σοι ὄντι οὐκ ἂν διελέχθην.

σὲ γὰρ] εἰκότα λέγει.

v. 985. καὶ μὴν ὀφείλων] A. τοῦτο ἐν εἰρωνείᾳ.

καὶ μὴν ὀφείλων] B. εἰπόντος Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Προμηθέα, ὡς ἔοικας οὐδὲν ἐρεῖν ὧν χρήζει πατήρ, οὗτος εἰρωνευόμενός φησι πρὸς αὐτόν, καὶ μὴν ὀφείλων καὶ χρεωστῶν αὐτῷ χάριν τίνοιμ' ἂν καὶ ἀνταποδοίην· ὅπερ ὁ Ἑρμῆς γνοὺς ἐν εἰρωνείᾳ ῥηθὲν — οὐ γὰρ ὤφειλε Προμηθεὺς οὐδ' ὁτιοῦν τῷ Διῒ — αἰτιᾶται τοῦτον κερτομήσαντα εἰρωνευσάμενον αὐτὸν ὡς παῖδα ὄντα, εἰ μηδὲν ἐπήσθαιτο †) ὅτι ψεύδεται. Παῖδα ἀντὶ τοῦ δοῦλον νοοῦσιν, ἵν' εἴη ὁ λόγος διὰ τὴν τοῦ Ἑρμοῦ δουλείαν, ὅτι σὺ μὲν ὡς δοῦλος πάντα ὀφείλεις ὑπηρε-

---

†) f. ἐπήσθετο.

τῶν αὐτῷ, ἐγὼ δὲ οὔ. Ὅπερ ἐξελέγχεται διὰ τῆς τοῦ Προμηθέως κατασκευῆς.

v. 986. ὡς] B. καθά.

v. 987. παῖς] B. δοῦλος, μωρός.

v. 988. πευσεῖσθαι] B. μαθεῖν.

v. 989. αἴκισμ'] B. κόλασις.

v. 990. γεγωνῆσαι] B. φωνῆσαι.

v. 991. χαλασθῇ δεσμὰ λυμαντήρια] B. τοῦ προςόντος ἐμοὶ δεσμοῦ ἐκλυθῶ.

v. 992. αἰθαλοῦσα φλὸξ] A. γράφεται αἰθεροῦσσα. αἰθαλοῦσα φλὸξ] B. ἀστραπαί τε καὶ κέραυνος.

v. 993. λευκοπτέρῳ] λευκῇ καὶ ταχείᾳ.

νιφάδι] B. χιόνι. βροντήμασι χθονίοις] σεισμοῖς· ἐπειδὴ αἱ βρονταὶ ἄνωθεν γίνονται ῥηγνυμένων νεφῶν, διὰ τοῦτο βροντήμασι χθονίοις εἶπεν ἀντὶ τοῦ τῷ τὴν γῆν κινοῦντι σεισμῷ.

v. 994. κυκάτω] B. ταρασσέτω.

v. 995. γνάμψει] B. ἐπικλάσει. φράσαι] εἰπεῖν.

v. 996. χρεὼν] B. ἀποκείμενον. νιν] αὐτόν.

v. 997. ταῦτα] B. ἃ φῄς. ἀρωγὰ] κερδαίνεις γὰρ οὐδὲν ταῦτα βοῶν.

v. 998. ὦπται] A. τεθεώρηται.

βεβούλευται τάδε] B. ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦμαι ἐκ λόγων.

v. 1001. παρηγορῶν] B. παρ' ἃ φρονῶ πείθειν ἐπιχειρῶν.

v. 1002. εἰςελθέτω] B. ἔννοια, γνῶσις. ὡς] ὅτι.

v. 1004. λιπαρήσω] B. παρακαλῶ σε. στυγούμενον] μισούμενον.

v. 1006. τοῦ παντὸς δέω] A. ποιῆσαι τοῦτο.

λῦσαι] B. ἐλευθερῶσαι. δέω] ἐλλείπω.

v. 1007. λέγων ἔοικα] A. πολλά, φησί. Λέγω καὶ

ἔδικα ταῦτα λέγειν μάτην. Οὐδὲν γὰρ μαλθάσσῃ καὶ πραΰνῃ καὶ τέγγῃ καὶ ἐνδίδως τῆς ἐνστάσεως, ἀλλ᾽ ὥσπερ νεωστὶ ἀχθεὶς εἰς ζυγὸν πῶλος, δάκνων τὸν χαλινὸν, βιάζῃ σὺ, καὶ ἀνθίστασαι, καὶ πρὸς τοὺς χαλινοὺς ἀντιμάχῃ, καὶ σφοδρύνῃ, καὶ θρασύνῃ ἐν οὐδαμινῷ σοφίσματι, καὶ μὴ δυναμένῳ ὠφελῆσαι. (Ὁ εἶπε περὶ τοῦ Διός. καὶ μάτην ἐρεῖν] γράφεται, ἀλλ᾽ ἐρεῖν μάτην.) D. R.

v. 1008. τέγγῃ] B. μεταβολὴν δέχῃ.

μαλθάσσῃ λιταῖς] Γ. εἴκεις.

v. 1011. σφοδρύνῃ] B· κομπάζῃ καὶ ἐπαίρῃ. ἀσθενεῖ σοφίσματι] ψευδεῖ ἀπάτῃ.

v. 1012. αὐθαδία] μωρία.

v. 1013. οὐδενὸς μεῖζον σθένει] Λ. ἴσον ἐστὶ τῷ μηδενί.

v. 1014. σκέψαι δὲ] Λ. σκόπησον, ποταπὸς χειμὼν καὶ ζάλη τῶν ἀθλίων, καὶ τῶν κακῶν τρικυμία ἄφυκτος, ἣν οὐ δυνήσῃ ἐκφυγεῖν, ἔπεισε καὶ ἐπέρχεται ἐπί σε. Πρῶτα μὲν τὴν ὀκρίδα φάραγγα — τραχεῖαν δὲ λέγει φάραγγα τὸ τραχὺ ὄρος τὸν Καύκασον — βροντῇ καὶ κεραυνῷ διασχίσει ὁ Ζεύς, καὶ ἔνδον ταύτης καλύψει τὸ σὸν σῶμα. Ἡ πετραία δὲ ἀγκάλη καὶ κοιλότης σὲ βαστάσει καὶ δέξεται. Πολὺ δὲ μῆκος χρόνου τελειώσας, ἄψοῤῥον καὶ ὀπισθόρμητον ἥξεις (ἐς φάος.) D. R.

πεισθῇς] B. καταπεισθῇς.

v. 1015. οἷος] B. ὁποῖος. τρικυμία] ἦχος.

v. 1016. ἔπεισ᾽] B. ἐπεισέρχεται. †) ὀκρίδα] τραχεῖαν καὶ χαλεπήν.

v. 1019. πετραία δ᾽ ἀγκάλη σὲ] Λ. ἤγουν τὸ ἀπόῤῥηγμα καὶ κοίλωμα τῆς πέτρας. Τοῦτο γοῦν φησι, χάσματος γενομένου, μετέωρος ἔσῃ, κρεμάμενος τῶν χειρῶν.

---

†) f. ἐπί σε ἔρχεται.

πετραία δ' ἀγκάλη σε βαστάσει] B. ἐντὸς αὐτῆς τριβήσῃ.

v. 1020. ἐκτελευτήσας] B. ἐκτελέσας.

v. 1021. ἄψοῤῥον] B. ὀπισθόρμητον.

v. 1022. πτηνὸς κύων] A. μυθεύεται ὅτι ὁ Ζεὺς εἰς ὄρος τὸν Καύκασον προςηλώσας τὸν Προμηθέα μέσον κίονος, ἐποίησεν ἀετὸν κατέρχεσθαι καὶ ἐσθίειν καθ' ἡμέραν τὸ ἧπαρ αὐτοῦ, διὰ πάσης μὲν ἡμέρας βιβρωσκόμενον, νυκτὸς δὲ πάλιν ἀναπληρούμενον, καὶ οἷον ἀνακαινιζόμενον, ἕως οὗ ὁ Ἡρακλῆς τοξεύσας τὸν ἀετὸν ἀπέκτεινε, τὸν Προμηθέα δὲ κακῆς μερίμνης ἀπέλυσε. Ταῦτα δὲ ἦν πάσχων ὁ Προμηθεὺς διὰ δύο αἰτίας, μίαν μὲν ὅτι τὸ πῦρ κεκρυμμένον ὂν παρὰ τοῦ Διὸς δολίως ἀποκλέψας οὗτος ἐν νάρθηκι κατήγαγε, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐδωρήσατο τοῦτο, δι' οὗ αἱ τέχναι πᾶσαι ἀνύονται· ἑτέραν δὲ ὅτι βοῦν μέγαν θύσαντες οἱ θεοὶ περὶ τὴν Σικύονα τὴν πόλιν, τὸν Προμηθέα μεριστὴν τῶν κρεάτων ἐποίησαν, οὕτως†) δὲ ὀστᾶ μόνα τῇ πιμελῇ δολίως συγκαλύψας, εἰς τὴν τῶν ἑτέρων θεῶν μοῖραν ἔγκατα καὶ σάρκας παρέθετο, τῷ δὲ Διῒ μόνῳ τὰ ὀστᾶ πρὸς εὐωχίαν παρέθετο; ὁ δὲ ὀργισθεὶς κατ' αὐτοῦ οὕτως αὐτὸν ἐτιμώρησεν. Ἄλλως. Τοῦτό φησιν, ὅτι τοῦ Διὸς κύων ἀετὸς — τῷ Διῒ γὰρ ὁ ἀετὸς ἀνατίθεται, ὡς ζῶον βασιλικὸν — διακόψει μέγα ῥάκος τοῦ σώματος, τοῦτ' ἔστι μέρος καὶ ἀπόκομμα· ἐρχόμενος ἄκλητος εὐωχητής· ἐκθοινήσεται δὲ καὶ φάγεται τὸ ἧπαρ τὸ ἐκ τῆς βρώσεως μελαινόμενον. Τοῦ τοιούτου δὲ δεσμοῦ καὶ τῆς τοιαύτης κακοπαθείας μηδέν τι προςδόκα τέλος, πρὶν ἄν τις τῶν θεῶν διάδοχος φανῇ τῶν σῶν πόνων, καὶ εἰς τὸν σκοτεινὸν ᾅδην θελήσῃ παραγενέσθαι, καὶ εἰς τὸν τάρταρον. (Τοῦτο δὲ λέγει, ὡς τοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ πεισομένου ταῦτα πάντα. Ὁ μέλλων βοηθῆσαί σοι, φησί, καὶ ἀπολυτρῶ-

†) E. οὗτος δέ.

σαί σε τοῦ πόνου τούτου, εἰς τὸν ᾅδην ἥξει καὶ ταρταρωθήσεται.) Ultima ordine turbato leguntur in B.

δαφοινὸς] B. φονικός. αἰετὸς] ὁ ἀετὸς ἀνάκειται τῷ Διΐ· κύνα δὲ αὐτὸν λέγει διὰ τὸ ἁρπακτικόν, ἢ διότι ἀναιδῶς ἔμελλε τῷ Προμηθεῖ ἐπιτίθεσθαι. Ὃν ἐτόξευσεν Ἡρακλῆς, ὅτε τὸν περὶ τῶν μήλων ἄθλον ἐπόνει ὃς ἑνδέκατος ἦν αὐτῷ. Ἴσθι δὲ ὡς διὰ πάσης τῆς ἡμέρας τὸ Προμηθέως ἧπαρ τῷ ἀετῷ βιβρωσκόμενον, ἀνεπληροῦτο πάλιν νυκτὶ καὶ ἄρτιον ἦν. λάβρος] λαιμαργός.

v. 1023. διαρταμήσει] B. διακόψει. ῥάκος] τὸ δέρμα.

v. 1024. δαιταλεὺς πανήμερος] B. δαιτυμὼν διὰ πάσης τῆς ἡμέρας.

v. 1025. κελαινόβρωτον] B. μέλαν. ἐκθοινήσεται] καταφάγοι.

v. 1026. τοῦ σοῦ δὲ μόχθου] B. τῆς σῆς δυστυχίας. Τέρμα μήδε προσδόκα] μὴ ἀπαλλαγὴν ἔλπιζε τῆς συμφορᾶς ταύτης· εἰ μή τις τῶν θεῶν ἐθελήσει κινδυνεῦσαι ὀλόμενος ἀπαλλάξαι τῶν κακῶν, οὐδέποτε ἔσται ὡς τοῦδ᾽ αὐτὰς, εὖ ἴσθι, λελύσῃ.

v. 1028. ἀναύγητον] B. σκοτεινόν.

v. 1029. κνεφαῖα] B. σκοτεινά.

v. 1030. πρὸς ταῦτα βούλευ᾽] B. πρὸς ταῦτα βουλεύου, καὶ σκόπει τὸ προσῆκον, ὅτι ταῦτα ἃ σοι λέγω, οὐκ εἰσὶ πεπλασμένα καὶ ψευδῆ, ἀλλὰ λίαν ἀληθῆ. Τὸ γὰρ Δῖον στόμα ἤτοι τὸ τοῦ Διός, οὐκ ἐπίσταται ψευδολογεῖν, ἀλλὰ πᾶν ὃ ἂν εἴπῃ, εἰς τέλος καὶ πλήρωμα ἄγει. Σὺ δὲ ἐπιτήρει καὶ πρόσεχε, μηδὲ τὴν αὐθαδίαν ἡγήσῃ ποτὲ κρεῖττονα τῆς εὐβουλίας.

βούλευ᾽] B. τὰ συμφέροντά σοι. ὡς] ὅτι.

v. 1031. κόμπος] B. τὸ κόμπος εἶπε κατὰ τὴν τοῦ Προμηθέως δόξαν· ᾤετο γὰρ Ἑρμῆν μάτην πρὸς αὐτὸν ταῦτα κομπάζειν. λίαν εἰρημένος] ἀληθὴς καὶ οὐ μάταιος.

v. 1032. ψευδηγορεῖν γάρ] B. ψευδῆ λέγειν οὐκ ἐπίσταται. Ἐκεῖνος γάρ προςέταξε μοι ταῦτά σοι φάναι.

v. 1033. πᾶν ἔπος] B. ὅ ἂν εἴποι.

v. 1034. πάπταινε] B. σκόπει. φρόντιζε] τοῦ λυσιτελοῦντος.

v. 1035. ἀμείνον'] B. κρεῖττονα.

v. 1036. οὐκ ἄκαιρα] B. ἀλλὰ ἔγκαιρα.

v. 1037. ἐρευνᾷν] B. ζητεῖν.

v. 1039. σοφῷ] B. οἷος αὐτὸς εἶ.

v. 1040. εἰδότι] B. γινώσκοντι.

v. 1041. ἐθώϋξε] B. εἶπε.

v. 1042. ἀεικὲς] B. ἀπρεπές.

v. 1043. πρὸς ταῦτ', ἐπ' ἐμοὶ] A. πρὸς ταῦτα, ῥιπτέσθω μὲν ἐπ' ἐμοὶ ἡ ἑλικοειδὴς τοῦ πυρὸς καταφορὰ — ἀμφήκης δέ ἐστιν ὁ ὀξὺς — ὁ αἰθὴρ δὲ, καὶ ὁ ἀὴρ ἐρεθιζέσθω καὶ κινείσθω ἐν βροντῇ, σφακέλῳ τε ἀγρίων ἀνέμων, τοῦτ' ἔστι συντόνῳ κινήσει. Σφάκελος δὲ κυρίως ἡ σῆψις τοῦ ἐγκεφάλου· τὴν γῆν δὲ ἐκ τῶν πυθμένων καὶ τῶν κατωτάτων τόπων σὺν αὐτοῖς θεμελίοις κραδαίνοι καὶ κινήσειεν. Τὸ κῦμα δὲ τῆς θαλάσσης ἐν τραχεῖ ῥεύματι συγχώσειεν ἐμέ, καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐμὸν ἀναῤῥίψῃ εἰς τὰς διόδους τῶν οὐρανίων ἄστρων. Ἤτοι εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου εἰσὶ τὰ ἄστρα.

πρὸς ταῦτ'] B. διὰ τοῦτο.

v. 1044. ἀμφήκης] B. δι' ὅλου καυστικός. αἰθὴρ] ἀήρ.

v. 1045. ἐρεθιζέσθω βροντῇ] B. κινείσθω ἐν βροντῇ. σφακέλῳ] συστροφῇ.

v. 1046. πυθμένων] B. τῶν βαθυτάτων τόπων.

v. 1047. κραδαίνοι] B. κραδαινέτω καὶ κινείτω. Γ. ταράσσοι, τινάσσοι.

v. 1048. τραχεῖ ῥοθίῳ] B. σφοδρῷ ῥεύματι.

v. 1049. συγχώσειεν] A. συγκαλύψειεν. D. R.

συγχώσειεν] B. συγχωσάτω αὐτήν.

v. 1050. διόδους] B. εἰς τὰς διεξόδους. κελαινὸν] σκοτεινόν.

v. 1051. ἄρδην ῥίψειε] B. ὁμοῦ ῥιψάτω. ἄρδην] Γ. σφοδρῶς.

v. 1052. δίναις] B. συστροφαῖς.

v. 1054. φρενοπλήκτων] B. τῶν μανικῶν.

v. 1056. παραπαίειν] A. παραφρονεῖν. D. R.

παραπαίειν] B. αὐτόν.

v. 1057. εἰ δ' εὐτυχῇ] B. σοί. Ἤγουν εἰ τὴν παροῦσαν συμφορὰν ἐν εὐτυχίας ἡγοῖο μέρει, τί μανιῶν ὑφίεσαι, τουτέστιν ἀτεχνῶς μαινόμενος εἶ, καὶ οὐ καθ' ὁτιοῦν σωφρονεῖς. τί χαλᾷ] ὑφίεσαι.

v. 1058. ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γ' αἱ πημοσύναις] A. πρὸς Ὠκεανίδας φησὶν ὁ Ἑρμῆς, ἀλλ' οὖν ὑμεῖς, ὦ γυναῖκες συλλυπούμεναι καὶ συγκακοπαθοῦσαι ταῖς τοῦ Προμηθέως βλάβαις, ὑποχωρεῖτε ταχύτατα ἐκ τῶν ἐνταῦθα τόπων, μὴ τὰς φρένας ὑμῶν ματαίας καὶ μωρὰς ἢ παραπλῆγας ποιήσῃ τὸ ὄχημα †) τῆς τοῦ Διὸς βροντῆς, τὸ ἀτέραμνον καὶ σκληρὸν καὶ μέγα.

πημοσύναις] B. δυστυχίαις.

v. 1059. συγκάμνουσαι] B. κοπιῶσαι.

v. 1060. μετά που χωρεῖτ'] B. εἰκότως ἐνταῦθα πεποίηκε τὸ ὑπερβατὸν κίνησιν παρεγγυώμενος καὶ μετανάστασιν τῷ χορῷ. θοῶς] ταχέως.

v. 1061. ἠλιθιώσῃ] B. εἰς ἀναισθησίαν ἄξῃ.

v. 1062. μύκημα] B. κτύπος. ἀτέραμνον] σκληρόν, σφοδρόν.

v. 1063. ἄλλο τι φώνει] A. ἄλλο τι λέγε, καὶ παραμυθοῦ, καὶ παραλογίζου καὶ ἀπάτα ἐμέ, εἰς ὅπερ καὶ πείσεις καταλεῖψαι τὸν Προμηθέα. Οὐ γὰρ τοῦτο τὸ ἔπος, δηλαδὴ τό, μὴ ἠλιθιώσῃ τὰς φρένας ὑμῶν τὸ τῆς βροντῆς ὄχημα, τλητὸν καὶ ὑπομονητὸν καὶ καρτερικὸν παρέῤῥιψας καὶ παρήγαγες εἰς τὸ καταλεῖψαι τὸν Προμηθέα.

---

†) ἦχημα, ut etiam paulo post, pro ὄχημα ap. Faehs.

παραμυθοῦ] B. παράπειθε.

v. 1065. τλητὸν] B. ἀνεκτὸν ἡμῖν. παρέσυρας] ἐξήνεγκας.

v. 1066. κακότητ' ἀσκεῖν] A. κακίαν ἀγαπᾷν καὶ μισεῖν τοῦτον.

κακότητ' ἀσκεῖν] B. τὸ γὰρ προδιδόναι τοὺς φίλους εἰς τοῦτο φέρει.

v. 1067. μετὰ τοῦδε] A. συμπάσχειν αὐτῷ (οὐ παραιτοῦμαι. D. R.

χρὴ] ἀπόκειται.

v. 1068. προδότας] B. τῶν φίλων.

v. 1071. ἀλλ' οὖν μέμνησθ' ἅττ' ἐγὼ] A. ἀλλ' οὖν μέμνησθε ἅπερ προλέγω ὑμῖν, μηδὲ παρ' ἄτης θηραθεῖσαι, ἤγουν εἰς βλάβην ἐμπεσοῦσαι, μέμψησθε τὴν δυστυχίαν ἣν μέλλετε παθεῖν. μηδὲ εἴπητε ποτέ, ὅτι ὑμᾶς ὁ Ζεὺς εἰς ἀπροσδόκητον ἢ ἀνέλπιστον καὶ αἰφνίδιον βλάβος εἰσέβαλεν, μηδαμῶς εἴπετε τοῦτο. Αὗται δὲ ὑμᾶς αὐτάς, λείπει τὸ αἰτιᾶσθε. Εἰδυῖαι γὰρ καὶ ἐπιστάμεναι, καὶ οὐκ ἀγνοοῦσαι οὐδὲ ἐξαίφνης καὶ λαθραίως ἐμπλεχθήσεσθε εἰς τὸ δίκτυον τῆς βλάβης τὸ ἀπέραντον. Οὗ τέλος οὐκ εὑρήσετε.

μέμνησθ'] B. ἐνθυμεῖσθε.

v. 1073. μέμψησθε] B. κατηγορήσητε.

v. 1074. ἀπρόοπτον] B. ἄσκοπον.

v. 1076. ὑμᾶς αὐτὰς] B. ἐμβαλεῖτε.

v. 1078. ἀπέραντον] B. ἀδιέξοδον. Br. οὗ τέλος οὐχ εὑρίσκεται.

v. 1079. ὑπ' ἀνοίας] B. τῶν ὑμῶν.

v. 1080. καὶ μὴν ἔργῳ] A. καὶ δὴ ἐν ἔργοις αὐτοῖς, οὐκ ἐν μύθῳ — ὡς ἁπλῶς Ἑρμοῦ †) λέγοντος ὅτι μέλλει γενέσθαι τάδε — ἡ γῆ σεσάλευται· ἡ τῆς βροντῆς δὲ φωνὴ ἡ βρύχουσα παραμυκᾶται καὶ ἠχεῖ καὶ βοᾷ. Ἐκλάμπουσι δὲ

†) vulg. ἐμοῦ.

καὶ αἱ πολύπυροι ἕλικες τῆς στεροπῆς, ἤτοι αἱ ἑλικοειδεῖς κατὰ τὰ νέφη τῶν ἀστραπῶν κινήσεις· οἱ στρόμβοι δὲ καὶ αἱ ἕλιξεις τῶν ἀνέμων συστρέφουσι τὴν κόνιν· σκιρτᾷ δὲ τῶν ἀνέμων πάντων τὰ πνεύματα ἀποδεικνύντα πρὸς ἄλληλα στάσιν ἀντίπνουν· ἤγουν, τῇ ἐναντίᾳ ἀλλήλων πνοῇ πρὸς ἄλληλα ἀνθιστάμενα· ξυντετάρακται δὲ ὁ ἀὴρ ἐν τῇ θαλάσσῃ. Τοιαύτη ἐπ' ἐμοὶ ἐπέρχεται καὶ κινεῖται ῥιπὴ καὶ κίνησις καὶ ζάλη (καὶ τρίχωμα)†) ἀπὸ τοῦ Διός, κατασκευάζουσά μοι φόβον.

μύθῳ] B. λόγῳ.

v. 1081. χθὼν] B. ἡ γῆ.

v. 1083. ἕλικες] συστροφαί.

v. 1084. στεροπῆς] B. ἀστραπῆς. ζάπυροι] λίαν καυστικοί. στρόμβοι] καταιγίδες ἀέρων.

v. 1087. στάσιν] B. ταραχήν. ἀντίπνουν] ἐναντίαν ἀλλήλοις.

v. 1088. αἰθὴρ] B. ἀήρ.

v. 1089. ῥιπὴ] B. ὁρμή.

v. 1090. τεύχουσα] B. κατασκευάζουσα.

v. 1091. ὦ μητρὸς ἐμῆς σέβας] A. περιφραστικῶς, ὦ μήτηρ ἐμὴ Θέμις. ††)

ὦ μ. ἐ. σέβας] B. σεβάσμια μήτηρ. ὦ πάντων Θέμις] Δίκη, ἡ τὸ δίκαιον πᾶσι ποιοῦσα ἢ ὦ δικαιοσύνη πάντ' ἐφορῶσα, ὃ καὶ κρεῖττον.

v. 1092. κοινὸν φάος εἱλίσσων] B. εἰς πάντας φῶς συστρέφων.

v. 1093. ὡς] B. πῶς. πάσχω] κάμνω.

---

†) f. βρύχωμα aut βρύχημα. Rob. hac voce rectius caret, proque φόβον habet φόνον.

††) R. ὦ Θέμις.

II.

EX G. FAEHSII SYLLOGE

EXCERPTA

VARIETAS LECTIONIS

SCHOLIA ET GLOSSAE

IN

AESCHYLI PROMETHEUM VINCTUM.

AESCHYLI PROMETHEUS VINCTUS.

SCHOLIA Cod. MMDCCLXXXVII.

EDIT. STANLEII. LONDINI MDCLXIII.

v. 1. Schol. *A.* *Τηλουρὸν πέδον.* τὸν Καύκασον λέγει — sub finem: ἢ διὰ τὸ ὑψηλὸν (γράφεται τὸ ὕψος) ἀφ' ὃ πόῤῥω τὶς ὁρᾶν δύναται.

Ἐπὶ πολὺ διῆκον (γρ. ἐπιπολὺ).

Πέδον. τὸ ὄρος τοῦ Καυκάσου.

B. *Τηλουρόν.* ὑψηλὸν — ἢ διὰ τὸ ὕψος. ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν τῷ Καυκάσῳ φησὶ δεδέσθαι τὸν Προμηθέα (sine οὐ) πρὸς (sine ἀλλὰ) †) τοῖς Εὐρωπαίοις μέρεσι (pro τέρμασι) δὲ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ οὐκ ἀλλαχοῦ, ὡς ἀπὸ τῶν — συμβαλεῖν.

Ἔστι. γρ. ἔνεστι.

v. 2. *A.* *Σκύθην ἐς οἶμον.* ἤγουν τὴν Σκυθικὴν ὁδόν. — sub finem ὁ τόπος ἐκεῖσε (γρ. ἐκεῖνος).

v. 5. *A.* *Λεωργόν.* τὸν Προμηθέα λέγει, τὸν ὀφείλοντα γενέσθαι ἔργον λαοῦ (γρ. λάων ἤτοι λίθων, οἱονεὶ τὸν ἄξιον λευσθῆναι) οἱονεὶ τὸν ἄξιον λιθασθῆναι· ἢ οἱονεὶ

†) His plane contrarius efficitur sensus atque in Sch. Vulg. inest. cf. Quaest. C. IX. H.

ἔργον ἔχοντα τοῖς λαοῖς ἀπαγγέλλειν τὰ τῶν θεῶν ὄργια καὶ μυστήρια (γρ. ἔργα καὶ βουλεύματα) — μυθεύεται γὰρ τοὺς λίθους πλάσαι τὸς ἀνθρώπους (γρ. ὗτος γὰρ μυθεύεται πλάσαι τὸν ἄνθρωπον).

v. 7. *A.* Τὸ σὸν γὰρ ἄνθος. ταῦτα πρὸς ἐρεθισμὸν — ἀνασκολόπισιν. ἴσον δὲ τοῦτο, ὡς εἰ ἔλεγεν, ὅτι τὸν σὸν κόσμον καὶ καλλωπισμὸν ἀφείλετο. ὁ γὰρ Προμηθεὺς — cetera, quae habet *Γ.* — ἐργάζωνται (suprascr. ἐργάζοιντο). τῆς τοιαύτης γοῦν ἁμαρτίας ἐνδέχεται αὐτὸν δοῦναι δίκην. Ἄνθος δὲ λέγει (γρ. φησὶ) τὸ πῦρ, διὰ τὸ ἐν τῷ ἀνάπτειν οἷον ἀνθεῖν, ἔπειτα δὲ μαραίνεσθαι.

v. 10. Διὸς τυραννίδα. σημείωσαι, ὅτι τὸ τύραννος ὄνομα — cet. in *Γ.* — ὀδαμινοὶ, πολλοστοί. οὐχ ὡς πάλαι ὁ ἔνδοξος ἢ πολὺς, ἀλλ' ὁ μηδὲν ὤν. ὠμὸς οὐχ ὁ στεῤῥὸς, ἀλλ' ὁ φαυλότατος νῦν. ἐξαίσιον τὸ ἔξω τοῦ αἰσίου ἤγουν τοῦ δικαίου· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ ξυνόν.

v. 12. *A.* Κράτος Βία τε σφῷν. ἡ μὲν παρὰ τοῦ — ὅμως οὖν ἀναγκαῖον — ἤτοι παραβλέπειν (suprascr. παραβλέπεσθαι)

v. 17. Ἐξωριάζειν. ἔξω ὥρας τιθέναι καὶ ἀφροντιστεῖν καὶ ἀποβάλλειν, ἔξω φροντίδος ποιεῖν, ἀποῤῥίπτειν.

v. 18. *A.* Τῆς ὀρθοβούλου Θέμιδος. τῆς ὀρθὰ καὶ δίκαια βουλευομένης δικαιοσύνης, ἢ ὑψηλῶς βουλευομένης, τῆς ὑψηλ. τῆς ὑψηλὰ βουλευομένης καὶ ὀρθά.

v. 21. Ἵνα. τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ ἵνα καὶ ἀντὶ τοῦ καθά· τὸ ἢ καὶ ἀντὶ τοῦ καθὰ καὶ ἀντ . . . (deest aliquid, forte ἀντὶ τοῦ ἵνα)· εὑρίσκεται γοῦν τὸ ἵνα... (deest iterum vox quaedam, forte ὅμοιον) τῷ ἢ ἀντὶ τοῦ ὅπου καὶ λαμβάνεται ἀντ' αὐτοῦ.

v. 22. Σταθευτὸς ἀπὸ τοῦ ἵστημι, στήσω, καὶ τοῦ εὕω τὸ φλογίζω· ὁ ἐν τῷ ἵστασθαι φλογιζόμενος. Ἀττικὴ

ἡ λέξις. ἤγουν τὸ κατ' ὀλίγον ἐψυγμένον. καθὰ παρὰ κοινοῖς ἕψεται.

v. 24. Ποικιλολείμων τις οὖσα καὶ ποικιλείμων ἢ ἡ ἔχουσα ποικίλα εἵματα καὶ ἱμάτια.

v. 25. Πάχνην θ' ἑῴαν ἥλιος σκεδᾷ πάλιν. τὴν ἐν νυκτὶ γενομένην πάχνην, ἤγουν· ὅτι ἡ πάχνη κατὰ τὴν νύκτα γίνεται.

Ἑῴαν. τὴν ὑπὸ τὴν ἕω.

Ἑῴαν. πρωϊνήν. εὔδηλον. (Quam vocem Hesych. in Εὐδείελον de vespere dictam habet. cf. quae ibi disputantur.)

v. 27. Ὁ λωφήσων. φασίν, ὅτι μετὰ τὸν γενόμενον Ἡρακλέα (γρ. Ἡρακλῆν) πρὸς τὸ καθάραι — τὴν γῆν ἀφ' ἑαυτοῦ στελλόμενον καὶ πρὸς πᾶν μέρος τῆς γῆς πορευόμενον — καὶ βέλει τὸν γύπα διωσάμενον (pro φονευσάμενον) ἐλευθερῶσαι τὸν Προμηθέα τοῦ (noster habet ἐκ τοῦ) ἀποκείρεσθαι τὸ ἧπαρ αὐτοῦ καὶ μέντοι καὶ ἀπολῦσαι. Ἐνταῦθα continuat οὖν τὸν Ἡρακλέα αἰνιττόμενος λέγει, ὅτι οὔπω γεγένηται, ὁ παύσων σε τῆς ταλαιπωρίας (γρ. τιμωρίας).

v. 31. Ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ. τοῦτό φησιν, ἀνθ' ὧν σὺ ἔπραξας τολμηρῶς, φρουρήσεις καὶ φυλάξεις καὶ τηρήσεις ταύτην τὴν —.

v. 34. Α. Διὸς γὰρ δυςπαραίτητοι φρένες. χαλεπαὶ γὰρ — ἢ ἀμετάτρεπτοι (pro ἀμετακίνητοι) καὶ ἀμετάκλιτοι —.

Παραιτοῦμαι τὸ συγγνώμην αἰτῶ, ὡς Ἀριστείδης — cet. in Γ.

v. 36. Εἶεν. Ἀττικόν ἐστιν — cet. in Γ. — εἰπεῖν ἀλληλινδέτως (an ἀλλήλως ἐνδέτους? ἀλληλοσυνδέτους?) καὶ συνεχῶς — κεῖται δὲ τὸ εἶεν ἀντὶ τοῦ καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐχέτωσαν.

v. 39. *Α. Τὸ συγγενές τοι δεινόν.* ὁ Ἥφαιστός φησιν, ὅτι ἰσχυρὸν καὶ βίαιον ἡ συγγένεια, καὶ ἡ ἐκ πάλαι — ὅτι ἀληθῶς λέγεις ταῦτα.

v. 40. Iam pergit: *Τὸ δὲ ἀνηκουστεῖν τῆς* (suprascr. τῶν) τοῦ πατρὸς Διὸς κελεύσεως (suprascr. κελεύσεων) δυνατόν ἐστι πῶς;

Τὸ συγγενές τοι. γρ. *τε.*

v. 41. *Οἷόν τε;* πῶς. γρ. οἷόν τε πως;

v. 42. *Α. Αἰεί τε δὴ νηλὴς σύ.* πρὸς τὸν Δία — τὸ γὰρ Κράτος, ἤτοι ἡ ἐκ τοῦ Διός· γρ. ἡ τοῦ Διός.

v. 45. *Α. Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα.* ἐνταῦθα μὴ — ἦν αἰτία τοῦ δεθῆναι τὸν Προμηθέα, ἀλλ' ἡ τοῦ *Διὸς προσταγή*, φησί, τὴν — οὐ γάρ ἐστ' αὕτη ἡ σὴ τέχνη —.

v. 49. *Α. Ἅπαντ' ἐπράχθη.* ἅπαντα, φησίν, — v. in *Γ.* — ἀπὸ τῶν μοιρῶν πλὴν τοῦ κοιρανεῖν τῶνδε· ἤγουν ἄρχειν — καὶ ἐστὶν οὕτως· πάντα ὑπό. Ad vocem *ἄρχουσι* ad marginem addita sunt: Ἅπαντα, φησὶ — quae v. in *Γ.*

v. 50. *Ἐλεύθερος γὰρ οὔτις ἐστὶ πλὴν Διός.* ἐλεύθερος δὲ, ἤτοι μὴ ἀγόμενος ὑπ' ἄλλου, οὔτις ἐστὶ χωρὶς τοῦ Διός. — cet. in *Γ.* φησί· οὐ σπεύδεις λοιπὸν —.

v. 53. *Β. Ὡς μή σ' ἐλιννύοντα.* ἀπὸ τοῦ *ἐλίσ.* cet. in *Γ.*

v. 54. *Ψάλια.* οὐχὶ ἦλοι, ἀλλ' — cet. in *Γ.*

v. 57. *Περαίνεται δὲ κ' οὐ ματᾷ τοὔργον τόδε.* ἀρξάμενος δὲ δεσμεῖν cet. in *Γ.*

v. 59. *Δεινὸς γὰρ εὑρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρον.* Δεινὸς ὢν εἰς τὸ νοῆσαι φαίνῃ καὶ παν. cet. in *Γ.*

v. 60. *Ἄραρεν ἥδε γ' ὠλένη δυσεκλύτως.* ὁ Ἥφαιστος ὅτι φησὶ οὗτος ὁ σιδηροῦς δεσμὸς ἀσφαλῶς — ἤγουν τὸν *κρίκον* (γρ. κίρκον. Illud Pollux dicit ποιητι-

κόν. I. 94. p. 65.) — cet. in *Γ. ἐλάττων δὲ* (l. *καὶ*) *ἐπιδεέστερος.*

v. 61. *Καὶ τήνδε νῦν πόρπασον ἀσφαλῶς. Πόρπαξ οὐχ ὁ ἧλος, ἀλλ' ἄλλο σίδηρον κατεσκευασμένον.*

v. 64. *Α. Ἀδαμαντίνου νῦν σφηνός.* — *ἤτοι ἐξοχὴν περόνην* pro *πετρίνην,* et in fine *περὶ τοὺς τῆς καρδίας τόπους.*

v. 69. *Α. Δρᾶν ταῦτ' ἀνάγκη. ἀναγκαῖόν ἐστι* — in fine *τὸ δὲ, φησὶ πρὸς αὐτὸν, ὄντως δὴ καὶ κελεύσω σοὶ τοῦτο καὶ σὺν τῷ κελεῦσαι κραυγάσω, ἐν βάθει τὸν κρίκον περόνησον.*

v. 76. *Α. Ἐῤῥωμένως νῦν θεῖνε. τοῦ Ἡφαίστου εἰπόντος, ὅτι καλῶς ἤδη πέπρακται τὸ ἔργον ἅπαν καὶ ὁ Προμηθεὺς — ἀρκούντως τῷ βάθει τοὺς κίρκους ἐνέβαλες* —.

v. 77. *Α. Ὡς οὑπιτιμητής γε. καλῶς, φησί,* — *ἢ ὁ ζημιωτὴς καὶ ὁ εὐθυνητὴς* (*εὐθυντής*). *ταῦτα δὲ λέγοντος* — *φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἥφαιστος ἀγρίου πεποιημένου* (*γρ. καὶ εὐτραπέλου*) — *ἀναιδοῦς, ὅτι ἁρμόζει τῇ μορφῇ σου καὶ προσήκοντα ταύτῃ τυγχάνει τὰ τραχέα ῥήματά σου — σὺ γίνου μαλθακὸς καὶ χαῦνος· ἐμὲ δὲ ἕνεκα — μὴ ἐπονείδιζε,* qua voce scholion finitur.

v. 81. *Β. Στείχωμεν, ὡς κώλοισιν ἀμφίβληστρ' ἔχει. ὑποχωρῶμεν, συμβουλευτικόν, ἐπεὶ ποσὶ* cet. in *Γ.*

v. 82. *Α. Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε· καὶ καταφρόνει τοῦ Διὸς καὶ κλέπτων* sine *ἐνταῦθα — τοῖς ἀνθρώποις. τί* (pro *πῶς*) *δύνανταί σε οἱ ἄνθρωποι ἐλευθερῶσαι τοῦ δεσμοῦ τοῦδε* (suprascr. *τῶν δεσμῶν τῶνδε*) — *ποίῳ τρόπῳ ἐλευθερωθήσῃ τούτων τῶν δεσμῶν — ὄνομα, οὐκ ἐνόησε* pro *προενόησε* —.

v. 85. *Α. Ψευδωνύμως. πᾶν εὐφυῶς ἐτυμολογεῖται τὸ τοῦ Προμηθέως ὄνομα. Προμηθεὺς γὰρ ὁ προορῶν τὰ μήδεα καὶ τὰ βουλεύματα· καὶ τροπὴ τοῦ δ εἰς τὸ θ.*

v. 86. *B.* Αὐτὸν γάρ σε δεῖ Προμ. Χρεία γάρ σοι ἀνθρώπου συμβουλευομένου, τίνι τρόπῳ ἐκβληθῇς.

v. 88. *A.* Ὦ δῖος αἰθήρ.

Ἁρμοζόντως — μὴ εὐθὺς — προμαρτύρεται τὸν αἰθέρα — καὶ τὸν ἥλιον, τὰν θερμὴν φύσιν — καὶ ἐγὼ θεὸς ὢν τάχα· ἀλλάσσει δὲ αὖθις pro εὐθὺς — ἐπ᾽ ἐμοὶ ὁ νέος ἡγεμὼν τῶν θεῶν —.

v. 98. Αἶ αἶ habet Stanlej. sed fuit
φεῦ, φεῦ. Scholiast. habet
φεῦ, φεῦ, στενάζω.

v. 85. *A.* Τέχνης. Huetius correxit τύχης.

v. 83. Συλῶν, ἐφημέροισι προστίθει. (ἐφήμεροι) κυρίως λέγονται οἱ κώνωπες, οἵτινες ὄντες ἔσωθεν τοῦ πίθου ζῶσιν. ἀποσκεπάσαντας δὲ τὸν πίθον καὶ ἰδόντας αὐτοὺς τὸ φῶς (?) οὐκέτι ζῶσιν. ἐξ αὐτῶν δὲ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἄνθρωποι (sc. ἐφήμεροι. cf. *Γ*.).

v. 88. Ὦ δῖος αἰθὴρ καὶ ταχύπτεροι πνοαί. οἱ ἄνεμοι κατὰ μὲν Ἀναξαγόραν ἐκ τῆς γῆς γίνονται· καθ᾽ Ὅμηρον δὲ πρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων. ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἀναξαγόρας τὸ ὑλικόν φησι αἴτιον τῶν ἀνέμων· Ὅμηρος δὲ ποιητικόν· μᾶλλον δὲ ἀμφότερα, τό τε ὑλικὸν καὶ τὸ ποιητικόν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ λέγειν ἐνιαχοῦ τοὺς ἀνέμους ἰκμάς, ἤτοι ἰκμάδεις καὶ καθύγρους, τὸ ὑλικὸν αὐτῶν αἴτιον λέγειν (λέγει?) τὴν ἰκμάδα καὶ δρόσον cet. in *Γ*.

v. 90. Ἀνήριθμον γέλασμα.

Schol. *A.* καλῶς εἶπε — ὥσπερ γὰρ ἐκεῖσε διαχέονται καὶ εὐρύνονται εὐρύτητα ποιοῦντες τῶν σωμάτων αὐτῶν — αἵματος καὶ συστελλομένου —.

Γελᾷ γαλὴν ἡ θάλασσα (f. γαληνὴ θάλασσα aut γαληνὴ ἡ θάλασσα). ἐγέλασε τὸ ἔαρ.

v. 100. Χρὴ τέρματα τῶνδ᾽ ἐπιτεῖλαι.

Ἀντὶ τοῦ — ἐκ Τροίας ἀπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη ἀντὶ τοῦ ἀπετέλεσε.

v. 101. *A*. Καίτοι τί φημί;

ἀποδυρόμενος ὁ Προμηθεὺς καὶ ὡσανεὶ — ἐρωτᾷ, πότε ἥξει αὐτῷ ἐλευθερία — τὰ μέλλοντα δέ μοι νεωστὶ συμβήσεσθαι οὐδ. βλάβην κομίσουσί μοι perperam. Addit: χρὴ δὲ ἑκάστῳ ὑπομένειν cet. in *Γ*. — σθένος (γράφεται, ὅτι τὸ τῆς ἀνάγκης σθένος, ἤγουν ἡ δύναμις τῆς εἱμαρμένης οὐ καταμάχητός ἐστι καὶ ἀήττητος) ἤγουν τὴν δύναμιν τῆς εἱμαρμένης καὶ ἀκαταμάχητον οὖσαν καὶ ἀήττητον. ἀλλ' ὃ μὲν οὔτε σιγᾶν δύναμαι τὰς τύχας· ἀλγῶ γάρ· οὔτε μὴ σιγᾶν, ἤτοι λαλεῖν· εὐλαβοῦμαι γὰρ τὸν Δία· ἐγὼ γὰρ παρασχὼν τοῖς ἀνθρώποις τιμὴν, τὴν διὰ τοῦ πυρὸς λέγω, ἐνεπάγην ταύταις ταῖς συμφοραῖς, θηρῶμαι δὲ καὶ σφετερίζομαι καὶ παρέχω τοῖς ἀνθρώποις πηγὴν πυρὸς κλοπαίαν τῷ νάρθηκι, ἢ ἔσω νάρθηκος αὐτὴν βαλών. Ultima in *Γ*. ad v. 110.

v. 103. Σκεθρῶς τὰ μέλλοντ', οὐδέ μοι ποταίνιον. Ποταίνιον· τὸ ἀπροόρατον, ἀπὸ τοῦ πρὸ (πρὸς), προθέσεως, καὶ τοῦ αἶνος, ὁ λόγος· ἤγουν τὸ μὴ γενόμενον εἰς ἐμὲ καὶ δεύτερον καὶ ἄλλο· διότι ἐγὼ προγινώσκω τὰ πάντα.

v. 106. Ἀλλ' οὔτε σιγᾶν, οὔτε μὴ σιγᾶν τύχας.

Ἀλλ' οὐ δύναμαι ταύτην τὴν τύχην σιγᾶν· ἐὰν γὰρ ταύτην σιγήσω, λύπην τῇ ψυχῇ μου φέρω· οὐ τοσοῦτον γάρ τις λυπεῖται, εἰ καὶ ἐν θλίψεσίν ἐστιν, ὅσον χαίρει, ὅταν ἔκδηλα ποιῇ καὶ πρὸς ἑτέρους λέγει τὰ λυποῦντα αὐτόν. ἢ (ἢν aut ἐὰν?) δὲ μὴ σιγήσω· ἤτοι ἐὰν λαλήσω καὶ εἴπω τὰ λυποῦντά με, τὸν Δία παροτρύνω εἰς ὀργὴν ἐμήν.

v. 110. *B*. Πηγὴν κλοπαίαν, ἡ διδάσκαλος τέχνης.

Πηγὴν δὲ πυρὸς εἶπεν, ὅτι πᾶσα οὐσία *μείωσιν* δέχεται, τὸ δὲ πῦρ, κἂν τὸ τυχὸν εὑρεθῇ, ἤτοι σμ. σπινθὴρ *ὑποτεθῇ δὲ ὕλῃ τινί*, (sane vulgato ὅλῃ τῇ βίᾳ melius) πάλιν αὔξεται. (Πάλιν quod in impressis ad sequentia tractum est, noster recte cum prioribus conjunxit.) διὰ τοῦτο δὲ εἶπε πηγὴν πυρὸς, ὅτι ἐκ τοῦ μικροῦ αὔξεται. Λέγουσι, τὸν Προμηθέα κεκλοφέναι ἀπὸ τοῦ Διὸς τὸ πῦρ, βαλεῖν τε νάρθηκι, τὸ τοῖς ἀνθρώποις καταγαγεῖν. Τοῦτο δὲ μυθῶδες· τὸ δ' ἀληθὲς οὕτως ἔχει· *πῦρ* καλεῖται ἡ γνῶσις διὰ τὸ δραστήριον· *Προμηθεὺς* δὲ καλεῖται ἡ προμήθεια καὶ ἡ πρόγνωσις καὶ ἡ πρωτόπλασις, ἣν δέδωκεν ὁ θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἔχειν καὶ φυλάττειν καὶ μή τινος φροντίζειν· ὁ δὲ ταύτην λαβὼν οὐκ ἐφύλαξεν, ἀλλ' ἤρξατο φροντίζειν καὶ προβουλεύεσθαι καὶ οἷον κλέπτειν τὴν τοιαύτην προμήθειαν. ὅτι δὴ νάρθηκι ἔβαλε τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸ προςφόρως· ἀπὸ γὰρ τῆς οἰκείας σαθρότητος τοῦ νοὸς ἤρξατο φροντίζειν καὶ προλέγειν τὰ μὴ δέοντα. cf. A. 120.

v. 115. *A. Τίς ἀχὼ, τίς ὀδμὰ προσέπτα μ' ἀφ.* ἴσως αἱ Ὠ. — διὰ τῆς *ὀδμῆς* δὲ προνοεῖν τὴν τῶν Ὠκεανίδων ἄφιξιν.

v. 117. *A. Ἵκετο τερμόνιον ἐπὶ πάγον.* ἐπὶ τὸ τελευταῖον μέρος τῆς γῆς ἦλθε — μαι. cet. in *Γ.* ad v. 118. Ἐπὶ τέλει —

v. 122. *Εἰςοιχνεῦσιν.* ἀπὸ τοῦ οἴχω, οἰχνῶ, ὥςπερ ἵκω, ἱκνῶ.

v. 124. *A. Φεῦ φεῦ.* πλησιέστερον — καὶ τῆς ἠχῆς *αὐτῶν* αἰσθάνεται (suprascr. *αὐτὸς* αἰσθάνεται) — συρίζει — ἐν *εὐδιαιναῖς* πνοαῖς πτερύγων — προςέβη γὰρ ἐνταῦθα πληθὺς *φίλη* — διάνοιαν.

v. 128. *A. Μηδὲν φοβηθῇς.* ὁ ῥυθμὸς — *φιλία γὰρ ἥδε·* αὕτη ἡ *φάλαγξ* ἡ *σύστοιχος* — τῷ

ἐφ' ὕψους κρεμαμένῳ· προςλαλεῖ ὁ Προμηθεὺς καλίασιν αὐτὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

v. 132. A. Κραιπνοφόροι δέ μ' ἔπεμψαν αὖραι. ἐκόμισαν — ὁ κτύπος τοῦ Χαλυβικοῦ σιδήρου ἀφίκετο.

v. 133. B. Χάλυψ. ἔθνος, ἔνθα ὁ σίδηρος ἐγένετο. ὅταν δὲ προςεκαρφοῦτο — ἠκούετο ἐκεῖ.

v. 134. A. Θεμερῶπιν. γράφεται — τῷ προςώπῳ μου, ἤτοι — ἣν οὐκ ἔξεστιν — διὰ τοῦ προσώπου ταύτης ἐξέρχεται· ἡ δὲ γαμηθεῖσα ἐκείνη χλωριάσασα (γράφεται χλωρίζουσα) — αἵματος αὐτῆς, καὶ τρεφούσης pro τρέφοντος, quod suprascriptum. Ἀποσείσασθαι δέ με καὶ ἀποῤῥίψαι τὴν πολλὴν θερμὴν αἰδῶ, ἤγουν τὴν καλλίστην τὴν ἐξ ἀναδόσεως αἵματος — ἀνέπεισε (γράφεται πεποίηκε.)

v. 134. A. Ἄξωτοι. Huet. ἄζωτοι.

v. 135. B. Σύθην δὲ ἀπέδιλος ὄχῳ πτερωτῷ. ἤγουν δι' ἀέρος πτήσει. διὰ τούτου δὲ δηλοῖ, ὅτι σπουδαίως παρεγένοντο, ὥστε οὐδὲ τὰ οἰκεῖα — βαλεῖν.

v. 136. B. Αἶ αἶ. Ἐπιῤῥήματα θρηνητὰ περισπῶνται πλὴν τοῦ βαβαὶ καὶ εὐαί (an οὐαί). Cetera desiderantur. Τὸ δὲ αἶ ἀντὶ τοῦ ἄνποτε, ἐξ οὗ καὶ τὸ αἴθε ὡς εὐκτικόν.

Ὁ ξυνετός, quod proxime sequitur, quo referendum sit, nescio, nisi vox πολύτεχνος temere pro πολύτεκνος posita explicetur. F.

A. Γράφεται αἶ καὶ φεῦ. Ὦ τέκνα τῆς πολυγόνου Τηθύος, ἤγουν τῆς Γῆς, καὶ τοῦ περικυκλοῦντος Ὠκεανοῦ πᾶσαν τὴν γῆν ἐν πολυκοιμήτῳ ῥεύματι ἤτοι πολυησύχῳ· τὸ γὰρ α κατ' ἐπίτασιν κεῖται.

v. 139. A. Ἀκοιμήτῳ. ἀκαταπαύστῳ ἢ πολυησύ-

χῳ, ἵν᾽ ἤτοι τὸ ᾶ κατ᾽ ἐπίτασιν sine κεῖται. εἰ γὰρ ἦν — ἀναπεπταμένην. Addit ἄλλως τε (γε?) οὐδὲ ἔπαινος τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ ψόγος· ὑδάτων δὲ ἀρεταὶ — ῥεύσεως.

v. 140. *Πατρὸς Ὠκεανοῦ.*

Ὠκεανὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς υἱὸς ὁ πρῶτος, γήμας Τηθὺν τὴν ἀδελφὴν, τάδε γεννᾷ τὰ τέκνα, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς cet. in *Γ*.

v. 141. *Ἐσίδεσθ᾽, οἵῳ δεσμῷ προσπορπατός.* ἴδετέ με, οἵῳ προσηλωμένος δεσμῷ τῆς ἐξοχῆς ταύτης τοῦ ὄρους κακὴν τήρησιν βαστάσω.

v. 143. *Β.* Ὀχήσω. Huet. Scholiastes legit οἰκήσω.

v. 144. *Α.* *Λεύσσω Προμηθεῦ.* βλέπω — — ταῖς τοῦ δεσμοῦ σιδηραῖς βλάβαις — οἰκονόμοι δὲ λέγονται κυρίως οἱ κυβερνῆται —.

Φοβερὰ δ᾽ ἐμοῖσιν ὄσσοις·

Φοβερά· φόβου ἄξια· ἢ στικτέον εἰς τὸ φοβερά. cet. in *Γ*.

v. 151. *Α.* *Πελώρια.* λέγει τοὺς Γίγαντας — οἱ *Γίγαντες* pro Τιτᾶνες — ἐλθὼν οὖν pro δὲ — ἐβασίλευσε. Ἐτυμολογεῖται cet. in *Γ*.

v. 157. *Αἰθέριον κίνυγμα.* τὸ κίνημα. καὶ ἐστὶ πρωτότυπον τὸ κινῶ· ἐξ οὗ κινύω καὶ κίνυμι· τὸ δὲ κίνυμα ποιὰ φωνὴ ἐν τῷ ἀέρι μετὰ ῥάβδου γινομένη· οὗ χρῆσις ἐν τῷ· κεκίνυντο φάλαγγες, καὶ κ . . ρυμὸς ὃ ἐστὶ κατὰ νοῦν. Reliqua v. in *Γ*.

v. 159. *Τίς ὧδε τλησικάρδιος.* ὁ χορός φησι πρὸς τὸν Προμηθέα· τίς ἀπὸ τῶν θεῶν οὕτως ὑπάρχει λιθοκάρδιος· ᾧτινι ἐπιχαρῆ ἤγουν πρόξενα χαρᾶς ὑπάρχουσι ταῦτα, ἃ πάσχεις· τίς οὐ συμπάσχ. cet. in *Γ*. — τυραννεῖν ἤγουν οὐ λάβῃ — ἀνδρεῖον αὐτοῦ.

v. 167. *Α.* Ἠ μὴν ἔτ' ἐμοῦ, καίπερ κρατεραῖς. ὄντως δὴ ἀκμὴν ἐμοῦ χρείαν ἕξει — ἤγουν δεσμῶν ἐν ἰσχυραῖς - ἕξει δὴ χρείαν ἐμοῦ — ἀποσυλήσοντα τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἢ τὴν ἀρχὴν — εἰπόντος αὐτῷ, ὅτι ὁ μέλλων γεννηθῆναι — φησὶν οὖν ὁ Προμηθεύς, ἕξει (omisso ὅτι) πολλὴν χρείαν ἐμοῦ (sine ποτὲ) — δεῖξαι αὐτῷ τὸν ὑφ' οὗ ἀφαιρεθήσεται — πραέσι καὶ γλυκέσι ῥήμασι — ἀπατήσει· οὔτε οὖν δι' ἀπειλῶν — βουληθῇ τε δοῦναι ἐμοὶ ποινὰς καὶ αὐτο (reliqua abscissa sunt, forte αὐτὸς aut ἀντέκτισιν) καὶ ἀμοιβὰς καὶ ἀνταποδόσεις ταύτης τῆς τιμωρίας, — με.

v. 178. *Α.* Σὺ μὲν τραχύς τε καὶ πικραῖς.

γράφεται θρασύς τε.

Σὺ μὲν ὦ θρασὺ, εὔτολμος — καὶ λογίζομαι ποῖ ποτε παύσασθαί σε τούτων. ἀπόκειται δὲ ἰδεῖν τὸ τέρμα αὐτῶν ἐλλιμενισθέντα ἐν τούτῳ· ἤγουν τί δεῖ τέρμα καὶ τέλος ἰδεῖν σε τῶνδε τῶν πόνων. — ἀντὶ τοῦ παυσάμενον· ἐκ μεταφορᾶς τῶν προσορμιζόντων νηῶν.

v. 184. Τέρμα κέλσαντ' ἰδεῖν.

Κέλσαι κυρίως τὸ τὴν ναῦν προσορμίσαι τινὶ εὐγαλήνῳ καὶ εὐλιμένῳ τόπῳ.

v. 185. *Α.* Ἤθεα, καὶ κέαρ ἀπαράμυθον ἔχει Κρόνου παῖς. Οὐ μύθῳ παραγόμενον καὶ πειθόμενον ἑτέρῳ τινί.

v. 186. Ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀρέσκον αὐτῷ δικαίως οἰόμενον ποιεῖν. Forte αὐτῷ οἰόμενος legendum, vel οἰόμενον ad κέαρ referendum.

Α. Οἶδ' ὅτι τραχύς τε καὶ παρ' ἑαυτῷ. οἶδα, φησὶν ὁ Προμηθεὺς, ὅτι ἀμείλικτός ἐστιν — δίκαιον νομίζει (εἶναι omisso) — ὅταν τοῦτον τὸν τρόπον ῥαισθῇ

καὶ κρατηθῇ (γράφεται ῥωσθῇ καὶ κρατυνθῇ) τὰ ἐπιϊέναι μέλλοντα (γράφεται ἐπιέναι) αὐτῷ. τὴν δὲ σκληρὰν καὶ — ὀργὴν καταπραΰνας ἥξει καὶ συνέλθῃ ἐμοὶ εἰς φιλίαν — ἀναγκαζόμενος, Quod vulgato arctius conjunctum.

v. 188. *Α.* Ἔσται ποθ', ὅταν ταύτῃ ῥαισθῇ. ὅταν οὕτω τυφθῇ ὑπὸ τοῦ ἀναγκαίου, ὥσπερ ὑπὸ ῥαιστῆρος, μαλακογνώμων ἔσται. εἴρηται δὲ ἐκ μεταφορᾶς τοῦ σιδήρου.

Γράφεται ῥεχθῇ, ἤγουν ὅταν πραχθῶσι τὰ πράγματα οὕτως ὡς λέγω.

Ῥαισθῇ κανόνισον· ῥαίζω τὸ φθείρω, ὁ μέλλων ῥαίσω etc. (idem quod ῥαίω cf. Hesych. ῥαίει.)

Γράφεται ῥεχθῇ, τυπωθῇ, ἐδραιωθῇ.

v. 193. *Α.* Πάντ' ἐκκάλυψον καὶ γέγων' ἡμῖν λόγον. ἐκκάλυψον — καὶ τῇ φανερώσει — βουλόμενος γὰρ ὁ ποιητὴς — προςεποιήσατο ἐρωτώσει —.

v. 197. *Α.* Ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε. ἄλγους μὲν αἴτια γενήσονταί μοι ταῦτα διηγουμένῳ, λύπη δὲ πάλιν — εἰ γάρ τις ἐκκαλύψει πρός τινα — πανταχόθεν δέ μοι δυστυχία ἐπῆλθε.

v. 199. *Α.* Ἐπεὶ τάχιστ' ἤρξαντο δαίμονες χόλου. ἐπεί, φησίν, — ἐγένετο, τοῖς μὲν — εἶχον· ἀπὸ τούτων δὲ ἄρχεται τῆς διηγήσεως· προλέγει δὲ τινὰς — ἀποδείξῃ.

v. 206. Αἱμύλος δὲ μηχανάς.

Αἱμύλος λέγεται ὁ δι' ὑποκρίσεως αἵματος ἤγουν συγγενείας ἀπατῶν τινα· οὗτος δὲ λέγεται παρὰ Χατίνους (Λατίνους) πέλαξ. (κόλαξ legendum esse, nihil dubito.)

Αἱμύλον κυρίως ἐπὶ τῆς γυναικὸς τῆς δυναμένης

ἀπὸ τοῦ ἐρυθήματος ἀπατῆσαι. ἐνταῦθα καὶ αἱμύλας ἐκάλεσε τὰς φρονίμους.

v. 209. *Α.* Ἐμοὶ δὲ μήτηρ οὐχ ἅπαξ μόνον Θέμις.

Ἐμοὶ, φησὶν ὁ Προμηθεὺς — μόνον Θέμις (sine ἀλλὰ καὶ Γαῖα — εἰ καὶ ἡ ἐμὴ μήτηρ (ser. ἐὰν δὲ ἡ ἐμὴ μήτηρ) καὶ Θέμις καὶ Γαῖα λέγεται, οὐ καινόν· καὶ γὰρ μίαν μορφὴν ἔχουσιν οἱ θεοὶ, πολλοῖς δ. ὁ. καταμερίζονται. ἐμοὶ δὲ προεῖπε τὸ μέλλον ἡ μήτηρ ὥσπερ γενήσεται ἡ οὐ καθόλου Θέμις (suprascr. μόνον) λεγομένη — κατὰ Ἀττικοὺς) cetera sunt amputata, forte fuit lectio vulgata κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν) ἀλλὰ καὶ Γῆ· ἡ τῶν πολλῶν ὀνομάτων μίᾳ μορφῇ· λέγεται γὰρ οὐ μόνον Θέμις καὶ Γαῖα, ἀλλὰ καὶ ζείδωρος καὶ βότειρα καὶ βωτιάνειρα.

v. 214. *Α.* Τοιαῦτ' ἐμοῦ λόγοισιν ἐξηγουμένου.

Τοιαῦτ' ἐμοῦ λέγοντος, οὐδὲ ἄξιον ἔκριναν προσβλέψαι μοι (με). κρεῖττον δέ μοι τῶν παρόντων τότε ἐδόκει τὸ προσλαβεῖν τὴν μητέρα καὶ συμπαρίστασθαι καὶ βοηθεῖν τῷ Διῒ ἐμοὶ θέλοντι καὶ ἐκείνῳ. †)

v. 219. *Α.* Ἐμαῖς δὲ βουλαῖς. διὰ τῶν ἐμῶν — ὁ σκοτεινότατος τὸν ἀρχαιότατον Κρόνον σὺν τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ Τιτᾶσι. τοιαῦτα δὲ ὠφεληθεὶς ὁ τῶν θεῶν τύραννος ὑπ' ἐμοῦ, ἠμείψατό μου (με) ταῖςδε ταῖς κακαῖς ποιναῖς.

v. 226. *Α.* Ὃ δ' οὖν ἐρωτᾶτ', αἰτίαν καθ' ἥντινα. ὅπερ δὲ — κατ' ἐρώτησιν ἑρμηνευτέον. ἐρωτᾶτέ με (πρὸς τὰς Ὠ. φησὶ) καθ' ἣν αἰτίαν, τοῦτ' ἐστὶ δι' ὃν

†) Schol. προςλαβόντα μητέρα legit et ad sequentia retulit, quod propter antecedentia verba vulgatamque fabulam recte fecit. H.

τρόπον ὅδε καὶ οὗτος (an ὧδε καὶ οὕτως?) ὁ Ζεὺς τιμωρεῖ με —.

v. 228. Ὅπως τάχιστα τὸν πατρῷον ἐς θρόνον. ἀντὶ τοῦ παραυτίκα, ἡνίκα ἐνιδρύνθη τῷ θρόνῳ τοῦ οἰκείου πατρὸς Κρόνου· ἤγουν (quae ad marginem adscripta erant, amputavit eadem illa manus impia et barbara. Procul dubio erant impressa ἐδράξατο ὁ Ζεὺς τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κρόνου ἐξουσίας) αὐτὸν τῆς βασιλείας ἐξελῶν, τηνικαῦτα μερίζει καὶ διανέμει — ἡδραίου τὴν ἀρχὴν (γράφεται τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν) ἢ διεστοιχίζετο ἀντὶ τοῦ διεμέριζε καὶ ἔνεμε τὰς τάξεις τῆς ἀρχῆς, ἢ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ ἐπειδή.

v. 231. *A.* Ἀρχήν· βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων λόγον. Μισοπονήρως — ἀλλ' ἤθελε — οὐκ ἄλλος τις ἀνθίστατο — ἐγὼ δὲ ὁ τόλμης καὶ ὁ τολμηρὸς, ὁ ἐν τόλμαις τολμηρότερος ἐλυτρωσάμην καὶ ἐξέβαλον τοὺς ἀνθρώπους — βροτοὺς γὰρ οἰκτισάμενος (sine καί).

v. 241. *A.* Ὧδ' ἐῤῥύθμισμαι. Ἡ δὲ μεταφορὰ τοῦ ῥυθμίζειν ἀπὸ τῶν χορδῶν.

v. 248. *A.* Θνητούς τ' ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον. παρεμφαίνει καὶ ἑτέραν εὐεργεσίαν ἀφανῆ οὖσαν· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρώην τὸν μόρον καθ' ἑκάστην (sc. ἡμέραν) ἐλπίζοντες οὐδόλως εἰργάζοντο· εἶτα λαβόντες ἀπὸ τοῦ Προμηθέως ἐλπίδας κενάς, ἤγουν τυφλωθέντες, ἣν περὶ εἶχον ἐλπίδα θανάτου, ὥστε μὴ προβλέπειν αὐτὸν, δι' ὅλου εἰργάζοντο, ἔχοντες καὶ τὸ πῦρ. Πρότερον, φησὶν, — θάνατον πρὶν, οὐκ ἐξήρχοντο ἐργάζεσθαι φοβούμενοι, μὴ τηνικαῦτα ἐπέλθῃ τούτοις ὁ θάνατος — ὁ θάνατος ἐπελθεῖν· εἰς ἔργα παρώτρυνα, γράφεται παρώξυνα.

v. 250. *Τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατῴκισα.* ἵνα τυχὸν ἐλπίζωσι, ὅτι σήμερον μέλλομεν ἀποθανεῖν ἢ ἄλλο τι παθεῖν ἢ αὔριον ἢ μετὰ πολὺ ἢ οὔ.

v. 247. *Α. Μή πού τι προὔβης.* ἐπεὶ προηγήσατο — ὅτι (γράφεται *διότι*) ἀντέλεγον — διὰ τοῦτό με *ἐτιμωρήσατο* — μὴ γὰρ ἕτερόν τι *εἰς αὐτὸν* ἥμαρτες ἁμάρτημα —.

v. 252. *Πρὸς τοῖςδε μέντοι πῦρ ἐγώ σφιν ὤπασα.* καὶ ἔτι ἐγὼ — ἀφ' οὗ·γε (suprascr. *ἀφ' οὗπερ*) πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας, *προςυπακουομένου τέχνας.*

v. 255. *Τοιοῖσδε δή σε Ζεὺς ἐπ' αἰτιάμασιν.* Ἐρωτᾷ ὁ χορὸς τὸν Προμηθέα οἰκτείρων αὐτὸν, ὡς ἐπὶ οὐδαμινοῖς πταίσμασιν τιμωρούμενον· ὅτι ἐπὶ τοιούτοις ἁμαρτήμασι τιμωρεῖταί σε ὁ Ζεὺς καὶ οὐ παύσεται τῆς ὀργῆς; οὐδ' ἐστὶ τέλος τοῦ δεσμοῦ σοι προκείμενον; ὁ δὲ Προμηθεὺς ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν χορὸν καί φησι· ὅτι οὐδὲν ἄλλο μοι τέρμα τῆς δέσεως καὶ τῆς κακοπαθείας ταύτης πρόκειται, ἢ ὅπερ δόξει ἄριστον ἐκείνῳ. Εἶτα πάλιν ὁ χορὸς πρὸς τὸν Προμηθέα λέγει, πῶς δὲ δόξει τῷ Διῒ ἀπολῦσαί σε τοῦ δεσμοῦ; τίς ἡ περὶ τοῦτο ἐλπίς; οὐ νοεῖς, ὅτι ἥμαρτες; ὅτι δὲ ἥμαρτες, οὔτε ἐμοὶ ἀποδεκτὸν λέγειν πρός σε, ἵνα μὴ δόξω ὀνειδίζων σέ (ὀνειδίζειν suprascr.) σοί τε λυπηρὸν δὲ τοῦτο· ἐλευθερίαν δὲ ζήτει τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς κακοπαθείας ταύτης, ἧς ἔχεις.

v. 260. *Οὔτ' ἐμοὶ λέγειν καθ' ἡδονήν.* λύπης γὰρ εἰσὶ ταῦτα αἴτια ἐμοί· σοὶ δὲ ἀκούοντι πλῆστον (πλεῖστον) ἄλγος γενήσεται.

v. 263. *Ἐλαφρὸν, ὅστις πημάτων ἔξω πόδα.* ὡς δῆθεν παραινῶν ἔφη πρὸς τὸν Προμηθέα· τἄλλα λιπὼν ζήτει τῶν δεσμῶν ἀπαλλαγήν· φησὶ ὁ Προμηθεύς· παντὶ τῷ ἔξω τῶν κακῶν ὄντι καὶ μὴ ἐμπεσόντι εἰς βλάβας, δυνατόν ἐστι τοὺς κακῶς πάσχοντας νουθετεῖν.

v. 268. *Α. Οὐ μήν τι ποιναῖς γ' ᾠόμην τοίαισί με.* ὅτι μὲν, φησὶν, — τοιαύταις τιμωρίαις τιμωρηθῆναί με — καὶ ἀπαιρομέναις τῆς γῆς ἤγουν ὑψηλαῖς —.

v. 270. *Ἀγείτονος πάγου.* τοῦ κακογείτονος ἢ τοῦ ἐρημικοῦ, τοῦ μὴ ἔχοντος γείτονα, ἐν ᾧ τις οὐ γειτνιάζει ἤγουν προςεγγίζει.

v. 272. *Α. Πεδοῖ δὲ βᾶσαι τὰς προςερπούσας τύχας.* Πεδοῖ· ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀέρι ἐκρέματο, διὰ τοῦτο λέγει, πεδοῖ βᾶσαι, ἤτοι κατελθοῦσαι πρὸς τὴν γῆν, ἀκούσατε πάντα, ὅπερ βεβαίως μάθητε τὸ πᾶν· οὐ γὰρ ἠδύνατο προςφωνεῖν ἐκείνας εἰς ὕψος πετομένας.

v. 275. Ἢ στικτέον εἰς τὸ μογοῦντι· τὸ δὲ ταυτὰ τῷ ἑξῆς συναπτέον· ἵν' ᾖ ἡ περὶ τὰ αὐτὰ περιερχομένη πημονὴ ἢ βλάβη ἄλλοτε πρὸς ἄλλον προσιζάνει.

Ταυτά τοι πλανωμένη. ἄλλως· οὐκέτι ἡ ὑποκειμένη μοι θλίψις περὶ ἓν ἵσταται — ἀλλ' ἐν διαφόροις — καὶ τὰ πάντα ὑμῖν ἀφηγήσασθαι βούλομαι. — οὐκ ἐπ' ἐμοὶ μόνῳ ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἄλλον ἐπέρχεται.

v. 277. *Α. Οὐκ ἀκούσαις ἐπεθώϋξας τοῦτο, Προμηθεῦ.* οὐκ ἀκούσαις — θέλομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τοῦτο.

v. 279. *Α. Καὶ νῦν ἐλαφρῷ ποδί.* ἡ μεταφορὰ — πρὸς αὐτὸν ἐμὲ ἐν ταχυτάτῳ ποδὶ — κινούμενον θρόνον τὸν αἰθέρα καὶ τὸν ἁγνὸν πόρον — οὐ γὰρ πᾶσα γῆ σκληρὰ καὶ τραχεῖα — τοὺς σοὺς δὲ πόνους βούλομαι ἀκοῦσαι.

Κραιπνόσσυτον θᾶκον δὲ τὸν αἰθέρα φησί· ἐπ' ἐκεῖνον γὰρ οἷον καθήμεναι ἐπιστηρίζονται.

v. 284. *Ἥκω δολιχῆς τέρμα κελεύθου.* ὁ Ὠκεανὸς ἐλθὼν φησι — καὶ μακρᾶς ὁδοῦ.

v. 286

v. 286. *A.* Τὸν πτέρυγωκῆ οἰωνὸν τοῦτον. ἤγουν τὸν γρύπα τὸν ἐν τοῖς πτεροῖς ταχύτατον διευθύνων — αὐθαίρετον· ἐπὶ γρύπα γὰρ (γράφεται γρυπὸς) τετρασκελῆ (γρ. τετρασκελοῦς) ὀχεῖται ὁ Ὠκεανός.

Εἰ τάδ'. γράφεται εἰ τοῦδ'.

Μ' ὅτι. γράφεται μῶτι.

Μᾶλλον. γράφεται πάλαι.

Quo haec verba spectent, frustra adhuc quaesivi. An duo priora ad vers. 293 et 295? Legitur vs. 1065. loco εἰ τάδ' εὐτυχεῖ, τοῦδ'. cf. Variet. lect. cod. 2787. et vs. 1078. μᾶλλον. Essent igitur hae voces loco suo motae.

v. 288. *A.* Ταῖς σαῖς δὲ τύχαις, ἴσθι, ξυναλγῶ. ταῖς σαῖς — ἡ γὰρ συγγένεια ἀναγκάζει (sine με) λυπεῖσθαι καὶ χωρὶς τοῦ εἶναί μέ σου συγγενῆ (sine μοι) οὐχ εὑρεθῆναι, τίνι ἄλλῳ μείζονα παρέχω φιλίαν ἢ καὶ παρό σοι.

v. 293. *A.* Γνώσῃ δὲ τάδ' ὡς ἔτυμ', οὐδὲ μάτην. νοήσεις (pro γνώσῃ) δὲ, φησὶ, — πρέπει συμπράττειν ἐμέ, οὐ γάρ ποτε λέξεις — φίλος ἔσται βεβαιότερος παρ' ἐμὲ, τὸν Ὠκεανόν.

v. 298. *A.* Ἔα, τί χρῆμα; δυσχεραίνει ὁ Πρ. — — αὐτόκτιστα καὶ τὰ αὐτοκατασκεύαστα τὰ ἐκ πετρῶν ἐστεγασμένα — Χάλυβες ἐκεῖσέ που πλησίον οἰκοῦσι ἔθνος ὄντες Σκυθικόν, ὅπου ὁ σίδηρος ἐφευρίσκεται — τόνδε ἐμὲ τὸν φίλον — συνεργήσαντα τούτῳ εἰς τὸ λαβεῖν ταύτην, ποίαις βλάβαις — δαμάζομαι.

v. 307. *A.* Ὁρῶ, Προμηθεῦ, καὶ παραινέσαι γέ σοι. σκόπησον — — καὶ κτῆσαι ἑτέρους νέους. Vox τεθηγμένους abest. — τάχ' ἂν — ἀκούοι.

ὥστε τὴν νῦν προςοῦσάν σοι ὀργὴν αὐτοῦ, παίγνιον εἶναι δοκήσεις, ἀλλὰ —.

v. 309. *Γίνωσκε σαυτὸν, καὶ μεθάρμοσαι τρόπους.* (In contextu est *μεθάρμοσαι*, suprascr. *μεθάρμοσον.*) Τυχὸν ἁρμονία τίς ἐστιν ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς ἤθεσι· μεθαρμόζει δέ τις ἑαυτὸν, ὅταν ἐκ τοῦ θυμοῦ γίνηται χαροπὸς καὶ ἐκ τῆς σκληρότητος ἱλαρὸς καὶ εὐμάλακτος, καὶ αὖ πάλιν τοῦ ἐναντίου. λέγει οὖν ὁ Ὠκεανὸς ἐνταῦθα τῷ Προμηθεῖ· ὅτι μεθάρμοσον τρόπους ἤγουν μεταλλάχθητι ἐν τοῦ σκληροῦ εἰς τὸ μαλακὸν καὶ ὑπεῖξον τῷ Διΐ. ἔστι δὲ ὁ Ὠκεανὸς συγγενὴς τοῦ Προμηθέως, ὡς εἴρηται λόγῳ τοιῷδε ἀλληγορικῶς. ἀλληγορεῖται γὰρ ὁ Ὠκεανὸς εἰς τὸν νοῦν ἐτυμολογούμενον ἀπὸ τοῦ *ὠκέως* ἤγουν ταχέως νάειν (i. q. νέειν) τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ διανοήματα. ἡ δὲ προμήθεια καὶ ἡ πρόγνωσις ἐστὶ μέρος τοῦ λογισμοῦ καὶ δοκεῖ πως συγγενικῶς διακεῖσθαι τοῖς ἀπὸ τοῦ νοὸς ναομένοις ῥεύμασιν ἤτοι λογισμοῖς καὶ διανοήμασι.

v. 312. *Ῥίψεις τάχ᾽ ἂν σου καὶ μακράν.* *Ῥίπτειν* κυρίως ἐπὶ τῶν ἀφελῶν· τὸ δὲ *βάλλειν* ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν.

v. 317. *Α. Ἀρχαῖ᾽ ἴσως σοι φαίνομαι λέγειν τάδε.* ἀρχαῖα λέγονται — ἢ *οἱ γέροντες καὶ οἱ ἔξωροι* τοιοῦτοί εἰσι.

v. 318. *Α. Τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου.* γνωμικῶς φησι — *θέλεις καὶ ἕτερα προςλαβεῖν — σεαυτὸν, πρὸς κέντρα τὸν πόδα ἐκτείνων,* ὁρῶν, ὅτι *κυριεύει* πάντων, χαλεπός — quod vulgato praestat.

v. 313. *Θακῶν κλύοι Ζεὺς, ὥστέ σοι τὸν νῦν χόλον.* ὥστέ σοι τὸν νῦν παρόντα τῶν μόχθων καὶ τῶν κακώσεων παίγνιον εἶναί σοι δόξειν· ἤτοι οὐ σωφρονοῦντι βαρύτερα κακά σοι ἐπέλθωσι παρὰ τοῦ Διὸς καὶ ταῦτά τὰ κακὰ παίγνιον δόξει εἶναι.

v. 323. *Α. Πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτενεῖς.* πρὸς κέντρα — λακτίζων. — κατὰ τὴν ἐντεῦθεν παροιμίαν τοὺς ἰδίους πόδας ἐκμάσσει pro αἱμάσσει.

v. 324. Τραχὺς μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος κρατεῖ. Ὑπεύθυνος ἤτοι παρ' ἄλλου τινὸς ἐξουσιαζόμενος, ἢ ὃν οὐ δύναταί τις τιμωρήσασθαι. καὶ νῦν μὲν ἐγὼ ἀπέρχομαι πρὸς αὐτὸν καὶ πειράσομαι, ἐὰν τέως ἰσχύσω ἀπολῦσαι τῶν δεσμῶν, σὺ δὲ μὴ μεγαλοῤῥημόνει μηδ' ὑπέρογκα καὶ αὐθάδη λάλει· ἢ οὐκ οἶδας, φρόνιμος ὤν, ὅτι βλάπτεταί τις ἐκ γλώσσης ἀκολάστου καὶ φλυάρου.

v. 330. *Α. Ζηλῶ σ', ὅθ' οὕνεκα.* θαυμάζω σε, πῶς — ἄλλως· θαυμάζω σε, πῶς ὑπάρχεις — πέπονθας ἐμοὶ συναλγῶν — μέμψεως, ὡς ὅπερ ἦν σοι δυνατὸν — Διῒ καὶ δυςωπῆσαι —.

v. 335. *Α. Πολλῷ γ' ἀμείνων τοὺς πέλας φρενοῦν ἔφυς.* εἰπόντος τοῦ Προμηθέως — — καὶ οὐκ ἀπὸ λόγου· σεαυτὸν γὰρ μὴ σωφρονήσας, ὥστε ὑπείκειν τῷ Διΐ, σωφρονίζεις ἑτέρους. Jam sequuntur impressa: ἐμὲ δὲ προθυμούμενον — εἰς τὸν Δία — ἐμοὶ δοῦναι αὐτόν.

v. 340. *Α. Τὰ μέν σ' ἐπαινῶ, κ' οὐδαμῆ λήξω ποτέ.* εἰς ταῦτα μὲν — καὶ οὐ δὲ παυθήσομαι — καὶ μηδὲν — ποιήσεις (γράφεται πονήσεις) προγινώσκει — Δία.

v. 347. *Α. Οὐ δῆτ' ἐπεί με καὶ κασιγνήτου τύχαι.* Ἰαπετὸς ὁ τοῦ Κρόνου — — ἀδελφοῦ σου τοῦ Ἄτλαντος.

Τί ἐστιν ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα ἐκ τῶν πόλων ἐπεζευγμένη, μέσην μὲν ἔχουσα τὴν γῆν, τοὺς δὲ δύο πόλους πέρατα, καὶ περὶ ταῦτα μένουσα ἡ σφαῖρα στρέφεται. τὸν ἄξονα συμβέβηκε νοεῖσθαι εὐθεῖάν τινα καὶ ἀσώ-

ματον γραμμὴν, ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου καὶ τοῦ νοτίου μέχρι καὶ διὰ μέσης πεφυκυῖαν τῆς γῆς· ἣν συμβέβηκε κέντρον εἶναι τοῦ κόσμου, τῇ ἰδίᾳ φύσει. καθ' ἣν ἀμετακίνητός ἐστι καὶ ἀσάλευτον αὐτοῦ μετέχει τὴν θέσιν. τὰ δὲ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ, ἃ δὴ παρὰ τοῖς ἄκροις ἄξονος ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν νοοῦνται, πόλοι καλοῦνται.

Τί ἐστιν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα πλὴν αὐτοῦ.

v. 351. *Α.* Τὸν γηγενῆ τε Κιλικίων οἰκήτορα. μυθεύεται, ὅτι οἱ Τιτᾶνες, τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς παῖδες ὄντες — ἀλλ' ἴσος ἦν ὁ πόλεμος — ὁ Ζεὺς συνεργοὺς — τὸν Κότον pro Κοῖον — καὶ πρὸς τὴν μάχην ἠρέθισε — συναράξας μετὰ μεγάλου κρότου — μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Γῆ πρὸς εὐνὴν μιγεῖσα — ὃς πάλιν ἑτέραν μάχην — ἐν Σικελίᾳ παρὰ τὴν Αἴτνην —.

v. 353. Ἑκατοντακάρηνον πρὸς βίαν χειρούμενον. φησὶν οὖν ὁ Ὠ— — μεγαλαύχων κομπασμάτων· εἰς αὐτὰς γὰρ φρένας τυπεὶς καὶ πληγεὶς — γράφεται δὲ καὶ παράωρον ἀντὶ —.

v. 358. *Α.* Ἀλλ' ἦλθεν αὐτῷ Ζηνὸς ἄγρυπνον βέλος. τὸ πῦρ τὸ ποιοῦν — καὶ ἀσχολεῖσθαι περὶ τὰ ἔργα (γράφεται περὶ τὸ ἐργάζεσθαι) ἢ πρὸς τὸ θεᾶσθαι, αὐτὸ συγκαλούμενον τοὺς ἀνθρώπους νυκτὸς, ποιεῖν αὐτοὺς ἀγρύπνους. λέγουσι γὰρ, ὅτι ἐν τῇ Αἴτνῃ — δὲ φλόξ.

v. 359. *Α.* Καταιβάτης κεραυνὸς ἐκπνέων φλόγα. Πέντε εἴδη κεραυνῶν· πρηστὴρ, ὁ καὶ πυρόεις (pro πυρσὸς) καλούμενος· ὃς καταφερομένου τοῦ πνεύματος καὶ ἐκπυρωθέντος καὶ λεπτυνθέντος γίνεται· καταιβάτης, ὁ κάτω φερόμενος καὶ καταπληκτικὸς, αἰφνίδιος, ὃς Γ' (γίνεται) παχυνθέντος τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρώδους πνεύματος· σκηπτὸς, ὃς διὰ τὴν πάνυ λεπτότητα οὐ φλέγει μελαίνει δέ.

Ψολόεις, ὁ ἐν τῇ ψαύσει, ὀλλύων.

Ἑλικίας, ὁ συστροφὰς καὶ ἕλικας ποιῶν διὰ μέσην παχύτητα καὶ ὑγρότητα τῇ πυκνότητι τοῦ ἀέρος ἀντωθούμενος.

v. 366. Α. Κορυφαῖς δ' ἐν ἄκραις ἥμενος μυδροκτυπεῖ. χαλκεύει — οὐδ' ὅλως ὑγρότητος μετέχει, ἀλλὰ μόνης ξηρότητος· ὁ ἰὸς δὲ τοῦ σιδήρου ἐξ ὑγρότητος γίνεται.

v. 367. Α. Ἥφαιστος, ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε. κατὰ τὴν Σικελίαν — — καλλικάρπου Σικελίας.

Τοῦτο δὲ ἀκούομεν πάλαι γενέσθαι κατὰ τοὺς Ἱέρωνος χρόνους· τότε γὰρ κατὰ τὸ μέσον ἐκρύοντες οἱ τοῦ πυρὸς ποταμοὶ οὗτοι καὶ πολλὰ χωρία διέφθειραν. τοιοῦτον οὖν, φησί, ἀναζέσει ὁ Τυφὼς χόλον ἐν βέλεσι καὶ ῥιπαῖς θερμῆς ἀπλήστου πυρπνόου ζάλης. ζάλην δὲ πυρίπνοον — Αἰτναίου πυρός —.

Ἄπληστον δὲ, διότι τὸ πῦρ ὕλης δραξάμενον οὐ κορέννυται (γράφεται διὰ τὸ πῦρ — κορέννυσθαι.) Ἰστέον δὲ, ὅτι φασὶν εἶναι Σικελίαν ἑτέραν μικρὰν νῆσον μεταξὺ Χαλκίδος καὶ Αὐλίδος, καὶ ταύτην εὑρέσθαι ἄκαρπον, παραβαλλομένην τῇ μεγάλῃ νήσῳ Σικελίᾳ, ἥτις ἐστὶ πολύκαρπος,

v. 377. Α. Οὔκουν, Προμηθεῦ, τοῦτο γινώσκεις, ὅτι. εἰπόντος τοῦ — ἕως οὗ ὁ νοῦς — πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο γινώσκεις — ὀργὴν ἀγριαίνουσαν —;

v. 379. Α. Ἐάν τις ἐν καιρῷ γε μαλθάσσῃ κέαρ. τοῦτό φησιν ὁ Πρ. — τοῦτο δὲ καὶ Ἱπποκράτης φησί· πέπονα φαρμακεύειν καὶ κινέειν μὴ ὠμά.

v. 381. Α. Ἐν τῷ προθυμεῖσθαι δὲ καὶ τολμᾶν, τίνα. γράφεται καὶ προμηθεῖσθαι· ἤγουν ἐν τῷ προνοεῖσθαί μέ σου.

v. 384. Α. Ἔα με τήνδε τὴν νόσον νοσεῖν. ἄφες, φησίν, — δοκεῖν μὴ εὔφρονα τοῖς πολλοῖς.

v. 392. *Α. Στέλλου, κομίζου.* πορεύου εἰς τὸν σὸν οἶκον — νοηθὲν ἀρτίως τουτέστι τὸ μὴ — Δία.

v. 393. *Α. Ὁρμωμένῳ μοι τόνδ' ἐθώϋξας λόγον.* ἄτοπον ἦν — — *θέλοντι* τοῦτο ποιῆσαι καὶ *ὁρμωμένῳ* πρὸς *τοῦτο*· *ὁ γὰρ* τετρασκελὴς οἰωνὸς ἤγουν ὁ γρὺψ — *εἶθε δὲ ἄσμενος* — ἐν τοῖς τοιούτοις (γράφεται οἰκ... reliqua abscissa sunt, forte *οἰκείοις*) τόποις σταθήσεται.

v. 394. *Α. Δευρὸν γὰρ οἶμον αἰθέρος ψαίρει πτεροῖς.* In contextu est *ψαύει*. γράφεται *ψαίρει*. κυρίως δὲ ἡ λέξις ἐπὶ λεφῶν (νεφῶν?) τῶν χωρὶς ἀνέμων κινουμένων λέγεται. καταχρηστικῶς δὲ ἡ λέξις αὐτῆς (impress. αὕτη) ἐνταῦθα. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ῥαθύμως καὶ ἀνειμένως ἀπαγόντων. λέγουσι γὰρ οἱ ναῦται· ψαίρει τὸ ἄρμενον, ὅταν μὴ πολὺς ὁ ἄνεμος πνέῃ, ἀλλὰ προςψαύῃ, οὗ παράγωγον τὸ ψαύω.

v. 406. *Στονόεν* ἤγουν *στεναγμοῦ* γέμον καὶ οἰκτρὸν *ἤχημα*.

Β. Πρόπασα δ' ἤδη στονόεν λέλακε χώρα. εἰ καὶ εἶπε πρόπασα χώρα, τοὺς ἀνθρώπους ἐδήλωσεν, οὐ γὰρ ἡ χώρα θρηνεῖ· πῶς γάρ; ἄψυχος οὖσα. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα λέγεται πρὸς σημαινόμενον, καὶ διὰ τοῦτο εἶπε καί, στένουσιν οἱ ἄνθρωποι τῆς χώρας.

v. 411. *Α. Ὁπόσοι τ' ἔποικον ἁγνᾶς Α. ἕδος νέμονται.* ὅσοι τε ἄνθρωποι — *ἐπηχούσαις μέγαν στεναγμὸν* (γράφεται μετεχούσαις μεγάλων στεναγμάτων) — πλουσίας ἔχειν· καὶ ὅτι μετὰ πασῶν ἔχει καὶ τὴν ἐξευροῦσαν πάντα τὰ χρηστὰ Αἰθιοπίαν — *Τρωγλοδύτας* — στρατὸς πολεμικὸς ὁ *βρέμων* καὶ ἠχῶν *ἐν αἰχμαῖς ὀξείας ἄκρας ἐχούσαις*, ἤγουν οἱ Κόλχοι.

v. 420. *Α. Ἀραβίας τ' ἄρειον ἔθνος.* πῶς τὴν

Ἀραβίαν Καυκάσῳ συνῴκησε; διότι, ὡς ὁ Στράβων φησὶν, οἱ Τρωγλοδύται μεταξὺ Μαιώτιδος καὶ Κασπίας εἰσίν. Μῦθος παλαιὸς, ὡς Ἄτλας νώτοις φέρει τὸν Οὐρανὸν κάτωθεν ἐκ γῆς ἀνέχων. σὺ γοῦν ἀκούων γνῶθι τοῦτ᾽ ἀλληγόρως (ἀλληγορικῶς). ὄρος γὰρ Ἄτλας, Λιβύης ἐν ἐσχάτοις, οὗ τὴν κορυφὴν ἐκ νεφῶν κεκρυμμένην εἶναι δοκοῦσιν οὐρανῷ συνημμένην. ἐντεῦθεν οὖν Ἕλλησιν μυθουργία· Ἄτλαντα νώτοις εἰσαεὶ πόλον φέρειν.

Μόνον, φησὶ, πρὸ σοῦ ἢ πρὸ τῶν ἄλλων θεῶν τὸν Τιτᾶνα Ἄτλαντα εἶδον δαμασθέντα ἐν πόνοις, ἐν λύμαις καὶ βλάβαις ἀκαμαντοδέτοις, τουτέστιν ἰσχυραῖς καὶ μηδέποτε δαπανωμέναις, ὅστις διόλου βαστάζει ἐν τοῖς νώτοις ὑπείροχον καὶ μέγα βάρος, τὸν κραταιὸν οὐράνιόν τε κύκλον. βοᾷ δὲ καὶ στενάζει διὰ τοῦτο ἡ θάλασσα καὶ ὁ βυθὸς καὶ ὁ μέλας τόπος τοῦ ᾅδου (suprascr. τῆς γῆς) ὑποβρέμει καὶ ὑποστενάζει, ἢ μετὰ στεναγμοῦ ἦχον ἐμφέρει. αἵ πηγαί τε τῶν καθαρῶν ὑδάτων στένουσιν ἄλγος οἰκτρὸν (γράφεται πικρόν).

v. 428. Ἄτλανθ᾽, ὃς αἰὲν ὑπείροχον σθένος. Ἄτλας δὲ ἀλληγορικώτερον ὁ ἄξων ἐστὶ, διακρίνων τὸ ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον. Ἰαπετοῦ δὲ ἤγουν τῆς κινήσεως τοῦ οὐρανοῦ παῖς ἦν. κατ᾽ ἀρχὰς δὲ (γράφεται γὰρ) συγκεχυμένου τοῦ παντὸς κοσμικοῦ σώματος, συνέβη καθ᾽ Ἕλληνας τὸν ἀέρα ἤγουν τὸν Δία σφοδροτέρας κινήσεως τετυχηκέναι καὶ οὕτω διορίσαι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἡμισφαίριον καὶ διαρθρῶσαι τὸ πᾶν, ὥστε νοηθῆναι καὶ τὸν ἄξονα. κίονες δὲ, οὓς ὁ ἄξων οὗτος κατέχει ὁ βόρειος, πόλος ἐστὶ καὶ ὁ νότιος· οἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι καθ᾽ Ὅμηρον.

Γέγονε δὲ καί τις ἀνὴρ Λίβυς μαθηματικώτατος, Ἄτλας τὴν κλῆσιν, ὃς ἐμυθεύθη τὸν οὐρανὸν ἔχειν.

Reliqua fere penitus sunt abscissa et forficibus vulnerata.

v. 435. *Α. Μή τι χλιδῇ δοκεῖτε μήτ' αὐθαδίᾳ.* σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς — ποιητῇ πρὸς τὴν τῆς Θέτιδος αἴτησιν — μή τί με δοκεῖτε — ὑπερηφανίᾳ καὶ κενοδοξίᾳ ἢ αὐθαδίᾳ — ἐν συννοίᾳ δὲ κάμπτομαι τὴν ψυχήν —.

v. 440. *Ἀλλ' αὐτὰ σιγῶ.* ἡ σιγὴ ἔχει πολλὰς μεθόδους, οἷον συννοούμενος καὶ αὐτὸν σιγῶ· ἢ δι' ὀργὴν βασιλέως φαβοῦμαι καὶ σιγῶ· ἢ καὶ ἄλλως· ὡς ἡ Νιόβη διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν λύπην ἐσιώπα· καὶ οἷον τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἐστάλησαν πρὸς ἐκεῖνον ὁ Ταλθύβιος καὶ Εὐρυβάτης, καλοῦντες εἰς μάχην, ἐσίγησαν.

v. 451. *Δόμους προσήλους ἴσαν, οὐ ξυλουργίαν.* Πρόσελοι οἱ Ἀρκάδες· λέγονται δὲ καὶ Προσέληνοι· ἐτρέφοντο γὰρ πρὸ συνόδου τῆς σελήνης βαλάνους ὀπτῶντες. ἢ ὅτι προσέληνοι οἱ ὑβρισταί· προσελεῖν γὰρ τὸ ὑβρίζειν. ἄλλοι δὲ αὐτοὺς ὡς μωροὺς διαβάλλουσι ὡς ἀρχαίους (an ἀρχαιοτέρους?) εἶναι τῆς ☾ (i. e. σελήνης) ἤγουν παλαιοτέρους. τὸ δὲ ἀλληγορικώτερον οὕτως ἔχει· ἀστρολογίαν γὰρ, ἐνιαυτὸν, μῆνας, ἰσημερίους καὶ τὰ τοιαῦτα Ἀρκάδων βασιλεὺς ἢ Ἄτλας Λίβυς εὗρεν, ὕστερον δὲ Θάλλης (verisim. leg. Θαλῆς). ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι οἱ Ἀρκάδες θύειν τοῖς θεοῖς κατέδειξαν ā δρῦν· δεύτερον ἵππον λευκόν· τρίτον δρυὸς φύλλα· ὅθεν καὶ ἡ Πυθώ· πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανήφοροι (leg. βαλανηφάγοι) ἄνδρες ἔασιν. Conf. v. 450.

v. 438. *Α. Καί τοι θεοῖσι τοῖς νέοις τούτοις γέρα.* Χαί τοι τίς, φησὶ, — τοῦτο δὲ λέγει αἰνιττόμενος τὸν Δία (γράφεται πρὸς τὸν Δία τὸν λόγον ἀποτεινόμενος) διὰ τὸ συνάρασθαι αὐτῷ κατὰ τῶν Τιτάνων — ἀλλὰ Προμηθέως ἦν τὸ κατόρθωμα — λέξω δὲ τὰς ἐν ἀνθρώποις δὲ βλάβας — εἰδέναι, μάθετε (sine ἀλλὰ) — ὅσα δὲ τούτοις ἀγαθὰ δέδωκα, οἵτινες —

ἤτοι μηδὲν ὄντες καὶ οὔτε τ. διὰ πλίνθων — ὑποκάτω δὲ τῆς γῆς — — πάντα, ἕως οὗ σφὶν καὶ αὐτοῖς — τὰς δυςγνώστους δύσεις. οἷον Ὠρίων, τὸ ἄστρον, ὅταν δύνῃ, χειμῶνα ποιεῖ καὶ δὴ καὶ μηχανήματα ἐξεῦρον αὐτοῖς καὶ γραμμάτων συνθέσεις ἐδίδαξα.

v. 449. *A.* Ἔφυρον εἰκῇ πάντα, καὶ οὔτε πλινθυφεῖς. πάνυ εὐφυὲς — γυναικὸς, τῆς, ὅταν μέλλῃ ζυμῶσαι, μιγνυούσης ἄλευρον καὶ ὕδωρ καὶ ζυμούσης τὸν ἄρτον — μὴ οὖν γινώσκοντες ἐκεῖνοι (omisso γὰρ) τὸ πᾶν συντελεῖτο (an συντελεῖ τὸ κ. ἕν?) τὸ καθ' ἕν, ἔμισγον ὁμοῦ πάντα — ἔφυρον.

v. 457. *A.* Ἄστρων ἔδειξα, τάς τε δυςκρίτους δύσεις. δυςκαταλήπτους — καὶ Παλαμήδης προςῆψεν — Προμηθέως ἔμαθε ταύτην — τὴν ἑῴαν ἀνατολὴν τῷ πρωῒ κατὰ τὸν Μάϊον — τότε δεῖ ἄρχεσθαι τ. ἀ. ἢ τοῦ θέρους, καὶ πάλιν, ὅταν δύνωσι τὴν ἑσπερίαν δύσιν ἤτοι κατὰ τὸν Ὀκτόβριον καὶ Νοέρον (i. e. Νοέμβριον) ποιεῖσθαι χρὴ τὴν τοῦ ἀρότου ἀρχὴν ἤγουν τοῦ σπείρειν (γράφεται σπόρου).

v. 450. *A.* Δόμους προςήλους. ἀντὶ τοῦ θέρμην ποιοῦντας ἐν χειμῶνι, ἐν δὲ τῷ θέρει τῆς θέρμης καὶ τοῦ ἡλίου κωλυτικούς· γράφεται καὶ ῆ, ἵν' ῆ κεκαρφωμένους. Ex quo intelligitur, supra legendum esse προςειλους. Conf. v. 451.

v. 458. Σοφισμάτων. γράφεται νοσφισμάτων.

v. 460. *A.* Μνήμην θ' ἁπάντων. ἐγὼ, φησὶ, — ζυγοῖς βόας τε καὶ ἡμιόνους καὶ ἕτερα ζῶα δουλεύοντα καὶ ἐν ζεύγλαις καὶ ἐν σώμασιν· ὅπως τοῖς ἀνθρώποις κουφίσται (cf. v. 463. Impressa laborant constructione.) τῶν πόνων — τοὺς ἡνίαις ὑποτασσομ. ἵππους — ὑπερπλούτου τρυφῆς — οὐδεὶς ἄλλος ἐφεῦρε

πλὴν ἐμοῦ. Κνώδαλα. κυρίως οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ λαγωοὶ καὶ ὅσα θηρευόμενα, ὡς ἀπὸ τῆς ἐτυμολογίας τὰ ὑπὸ κυνῶν ἁλισκόμενα. ἐνταῦθα δὲ ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐπὶ τοῖς βουσί. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν θαλασσίων ζώων παρὰ τὸ κινεῖσθαι ἐν τῇ ἁλί. Καλῶς εἶπε τὴν μνήμην μητέρα τῶν μουσῶν· ἂν γὰρ ἔνι τις πολυμαθὴς καὶ οὐκ ἔχῃ τὸ μνημονευτικὸν, οὐ δύναται γράψαι εὐμαρῶς καὶ εὐκόλως.

Ὁ Ζεὺς, συμμιγεὶς τῇ Μνημοσύνῃ, ἔτεκε τὰς Μούσας τὰς μητέρας τῶν λόγων.

v. 468. Τοιαῦτα μηχανήματα ἐξευρὼν τάλας. προειπὼν καὶ ἀπαριθμησάμενος, ὅσα καλὰ ἀγαθὰ μηχανήματα καὶ τέχνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, νῦν συνελὼν τὰ πάντα φησί· τοσαῦτα ἐξεῦρον τοῖς ἀνθρώποις μηχανήματα· ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω μηχάνημα, δι᾽ οὗ τῆς παρούσης βλάβης ἤγουν τοῦ δεσμοῦ λυθρωθήσομαι.

v. 472. Πλάνα habet noster et πλανᾷ.

v. 471. Α. Πέπονθας ἀεικὲς πῆμα, ἀποσφαλεὶς φρενῶν. ὁ χορὸς ἀκούσας — ἀνθιστάμενος αὐτῷ ἀποσφαλεὶς τῶν φρενῶν ἐν πλάνῃ ἤγουν παρατραπεὶς τῆς καθεστηκότος τῶν φρενῶν καὶ μὴ εὑρίσκων ἐν φρονήσει μηχάνημα, δι᾽ οὗ ἂν ἀπαλλαγείης· ὥσπερ δέ τις —.

v. 475. Α. Τὰ λοιπά μου κλύουσα, θαυμάσῃ πλέον. τὰ ἄλλα μου — θαυμάσεις. οἵας τε τέχνας καὶ μηχανὰς — ἀλλὰ πάντες διεφθείροντο τῇ χρείᾳ τῶν φαρμάκων· πρὶν ἂν ἐγὼ ἔδειξα αὐτοῖς κέρασμα θεραπείας τῆς πραούσης τὰς νόσους (γράφεται κεράσματα καὶ θεραπείας πραϋνού σας τὰς νόσους) —.

v. 483. Α. Ἐστοίχισα: ἐκόσμησα καὶ διεταξάμην καὶ ἔκρινα πρῶτος αὐτὸς — γενέσθαι — τὰς δυσκόλους — ἐδίδαξα καὶ ἡρμήνευσα τὴν πτῆσιν τῶν ὀρνέων τῶν

γαμψώνυχας ὄνυχας ἐχόντων — τὴν δεξιάν τε καὶ τὴν ἀριστερὰν πτῆσιν τῶν ὀρνέων — — ἰστέον δὲ, ὅτι πολλὰ καὶ διάφορα πλήθη μαντείων — τὰ μέλλοντα γενέσθαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατομῆς τῶν ζώων τὰ ὅμοια ἐννοεῖν — ἐμβληθείσης τῷ πυρὶ (γράφεται, ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς χολῆς, ἥτις ἐκβληθεῖσα καὶ ἀνατιναγεῖσα). Supra ἐνταῦθα δὲ περὶ τούτων μόνον διαλαμβάνει.

Ἢ ἀγαθοὶ κατὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν δεξιὰν καὶ ἀριστερὰν πτῆσιν, δι᾽ ἧς ἂν τεκμήραιντο τὰ καθ᾽ ὁδὸν συναντήματα.

Ἡ μαντικὴ διαιρεῖται εἰς ὀνειροκριτικὸν, εἰς οἰωνοσκοπητικὸν, εἰς ἡπατητικὸν καὶ εἰς θυτικόν.

v. 482. Ἔδειξα κράσεις ἠπίων ἀκεσμάτων. ἐπεὶ αἱ νόσοι σπεύδουσιν ὀλέσαι· τὰ δὲ ἤπια φάρμακα ἐξαμείβονται τὰς νόσους ἤγουν ὀλλῦσιν· ἃ γὰρ αἱ νόσοι ἀπειλοῦσι, ταῦτα τὰ φάρμακα εἰς αὐτὰς μεταμείβονται. τὸ δὲ ἤπιον γίνεται ἀπὸ τοῦ ἥδω, τὸ εὐφραίνομαι, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπὸ ἰοῦ εἶναι.

v. 486. Ὕπαρ γενέσθαι, κληδόνας.

Κληδὼν λέγεται ἡ μαντεία ἀπὸ τοῦ τινὰς μὲν κλεί-ειν, τινὰς δὲ δοκεῖν.

v. 495. Κνίσσῃ τε κῶλα συγκαλυπτά. τὰ τῶν μηρῶν ὀστᾶ —.

Κῶλον τὸ λεγόμενον ἱερὸν ὀστοῦν. ὃ καὶ κλῶν (impress. κλόνις. recte.) ὀνομάζεται διὰ τὸ ἀκίνητον. — γαστέρα δηλαδὴ τὴν κοιλίαν, ἤτοι τὴν θυτικὴν (γράφεται θυματικὴν) — διὰ τὸ ἀκίνητον — βλέπεσθαι ἐποίησα καὶ πᾶσιν ὑπέδειξα (γράφεται nescio quid, deletum enim; forte impressa).

v. 498. Α. Ἐξωμμάτωσα, πρόσθεν ὄντ᾽ ἐπάργεμα. τυφλὰ, ἐκ τοῦ — νόσος καὶ γίνεται περὶ τὸν ὀφθαλμὸν, ὅπερ ἀβλεψίαν ποιεῖ —.

v. 499. *Α. Τοιαῦτα μὲν δὴ ταῦτα.* ταῦτα μὲν φησὶν —— *ὠφελήματα* — *θέλῃ φλυαρῆσαι·* ἐν ὀλίγῳ δὲ λόγῳ συλλήβδην μάθε, ὅτι πόσας τέχνας ἐγὼ *ἐξεῦρον*, suprascr. *ἐφεῦρον.*

v. 503. *Οὐδεὶς, σάφ' οἶδα, μὴ μάτην φλῦσαι θέλων.*

Φλῦσαι. κατὰ παράχρησιν τὸ φλῦσαι· κυρίως δὲ φλύω ἐπὶ σιδήρου παφλάζοντος ἢ καὶ ἄλλως· ποιὰ λέξις τῶν λοπαδίων τὸ φλυ, φλυ, ὅταν βράζωσιν.

v. 506. *Α. Μὴ νῦν βροτοὺς μὲν ὠφέλει καιροῦ πέρα.* μὴ νῦν, φησὶ, —, *μακρὰν* τοῦ προσήκοντος — εὔελπίς εἰμι τῶνδε, *ἀντὶ* τοῦ ἀπὸ τούτων ὧν λέγεις —.

510. *Α. Οὐ ταῦτα ταύτῃ.* οὐ ταῦτα ταύτῃ οὕτως ἔχουσιν· ἡ μοῖρα δὲ τελεσφόρος καὶ πληρωτικὴ τούτων, ἢ ταχέως τὰ κατ' ἐμὲ κρανεῖ καὶ πληρώσει· ὅ ἐστιν, οὔπω με λυθῆναι μεμοίραται· πολλαῖς δὲ βλάβαις καὶ κακοπαθείαις δαμασθεὶς οὕτως ἀπολυθήσομαι· ἡ ἐμὴ δὲ σοφία κατὰ πολὺ ἀσθενεστέρα τῆς εἱμαρμένης.

v. 514. *Τίς οὖν ἀνάγκης ἐστὶν οἰακοστρόφος.*

Ἀνάγκην φησὶν ἢ τὴν μοῖραν ἢ ἀνάγκην νοεῖ τινα θεῶν, ἤ τις ἀσθενέστερος τῶν Μοιρῶν καὶ Ἐριννύων, αἱ δουλεύτριαι τῆς ἀνάγκης.

Εἰπόντος τοῦ Προμηθέως, ὅτι ἡ ἐμὴ σοφία τῆς εἱμαρμένης ἥττηται, φησὶ ὁ χορός· *τίς οὖν ἐστιν οἰακοστρόφος* καὶ κυβερνήτης τῆς Ἀνάγκης; ἤτοι τίς ἐστιν ὁ τῆς εἱμαρμένης ἐξουσιάστης; τοῦτο φησὶν ὁ χορός. καὶ λέγει ὁ Προμηθεὺς, ὅτι αἱ τρεῖς Μοῖραι, ἡ Κλωθὼ ἢ (ἡ) Ἄτροπος καὶ ἡ Λάχεσις, καὶ αἱ τρεῖς Ἐριννύες, ἥ τε Τισιφόνη, ἡ Μέγαρα καὶ ἡ Ἀλεκτώ. καὶ πάλιν ὁ χορός φησι πρὸς αὐτόν· ἆρα ὁ Ζεὺς ἀσθενέστερός ἐστι τῶν Μοιρῶν καὶ οὐ δύ-

ναταί σε λῦσαι κρατούμενον, ὡς φῂς, ἀπὸ τῆς Ἀνάγκης, οἷον εἰ θελήσει ὁ Ζεὺς πρὸ τῆς Μοίρας λῦσαί σε; οὐ δύναται τοῦτο ποιῆσαι, φησὶ ὁ Προμηθεὺς, ὁ Ζεύς· οὔκουν ἂν οὐδ' αὐτὸς ἐκφύγῃ τὴν πεπρωμένην.

v. 518. *Α.* Τί γὰρ πέπρωται Ζηνὶ, πλὴν ἀεὶ κρατεῖν; τί οὖν ὑπόκειται — κρατήσειεν ἂν — προαναφωνεῖ δὲ λεληθότως τὸν τῆς Θέτιδος ἔρωτα.

Ἐριννὺς ἀπὸ τοῦ ἔρι, τοῦ σημαίνοντος τὸ ἄγαν καὶ τοῦ νύσσω, τὸ τιμωρῶ· ἢ ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἐρανάι. (Nodum reliquarum literarum, quae paucae sunt, non potui solvere.)]

v. 520. Ἦ που τὶ σεμνόν ἐστιν, ὃ ξυναμπέχεις. ὄντως σεβάσμιόν ἐστι καὶ μυστηριῶδες, ὃ κρύπτεις ἐν ἑαυτῷ.

v. 525. *Α.* Μηδάμ' ὁ πάντα νέμων. ὁ πάντα κρατῶν — μηδαμῶς ποτε ἀντίπαλον κράτος καὶ οἱονεὶ — μοι γένοιτο — καὶ θυσίας τούτοις προσάγειν, παρὰ τὸν τοῦ Ὠκεανοῦ πόρον — — τὸ γὰρ τήκεσθαι κυρίως ἐπὶ τοῦ κηροῦ καὶ τῆς χιόνος λέγεται (ubi κυρίως abest). Μηδαμῶς σχοίην ἀντίπαλον τὸν Δία, μηδὲ παυσαίμην θυσίας καὶ ἑορτὰς τοῖς θεοῖς ἄγειν.

v. 536. Ἡδύ τι θαρσαλέαις τόν. τοῦτο πρὸς τὸν κεκρυμμένον λόγον τοῦ Προμηθέως, εἰς ὃν ἐκκρεμῆ τὴν ἐλπίδα ἔχει, φαίνεται λεχθῆναι. εἴρηκε γὰρ ἄνω· τόνδε γὰρ σώζων ἐγὼ, δεσμοὺς ἀεικεῖς καὶ βίας ἐκφυγγάνω.

Post εὐφραντὸν deest vox τό.

v. 541. *Α.* Φρίσσω δέ σε δερκομένη. δειλιῶ καὶ τρέμω, — τὸν Δία μὴ φοβούμενος.

v. 553. *Α.* Οὔποτε τὰν Διὸς ἁρμονίαν. ὑψηλῶς καὶ — φησὶ γὰρ ὅτι — ἔμαθον τάδε, ὦ Προμηθεῦ, τὰς σὰς ὀλεθρίας τύχας θεασαμένη.

v. 557. *A.* Τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος. ταῦτά φησιν, ὅτι — καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἐτραγῴδουν περὶ τὸν καιρὸν — τόδε καὶ τοῦτο, ὃ νῦν ἐτραγῴδουν ἐπὶ τῷ σῷ πάθει — τουτέστιν ἐν συνόδῳ καὶ συνελεύσει — διδόμενα πράγματα· ἢ ὅτε τὴν ὁμοπάτριον ἐμοὶ Ἡσιόνην ἤγαγες, πιθὼν τὴν ἑαυτῆς μητέρα, ἕδνοις ἢ προικίοις ἔχειν ἐκείνην ὁμόλεκτρον. Ἡσιόνη δὲ θυγάτηρ ἦν Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος.

v. 561. *B.* Ἕδνοις. ἀπὸ τοῦ δεῖν τὴν εὐνὴν ἢ τὸ ἴδιον ἐκ νέου ἐν προικί.

v. 563. *A.* Τίς γῆ, τί γένος. τὸ τῆς Ἰοῦς πρόςωπον μονῳδεῖ μὲν, ἔχει δὲ κείμενον σαφὲς, ὅτι μαντεύεται — ἄλλως τε καὶ, ὅτι αὐτὴ ὑπὸ — ἠδικῆσθαι, διὰ τοῦτο (sine καὶ) παραμυθεῖται τὸν Προμηθέα. τρισκαιδέκατον δὲ ἀπ᾿ αὐτῆς τὸν Ἡρακλέα λέγει ὁ Προμηθεύς. οὗτος γὰρ ἔλυσεν — δεσμῶν. Ἡ δὲ Ἰὼ, ἡ τοῦ Ἰνάχου θυγάτηρ, ἡ καὶ Ἰνὼ λεγομένη, ἐρασθεῖσα — καὶ δέδωκεν Ἄργῳ τῷ — κατὰ διαφόρους τόπους — τὸ τελευταῖον ἀπῆλθεν καὶ πρὸς — τὸν Προμηθέα.

Ἡ Ἰὼ κατὰ χόλον τῆς Ἥρας μεταβληθεῖσα εἰς βοῦν καὶ οἰστρηλατουμένη, ἐλθοῦσα καὶ εἰς ἑτέρους διαφόρους τόπους, κατήντησε καὶ ἔνθα ἦν ὁ Προμηθεὺς δεδεμένος πρὸς τοῖς Εὐρωπαίοις μέρεσι τοῦ Καυκάσου· καὶ ὁρᾷ αὐτὸν ἐκεῖσε προςηλωμένον ἐν ταῖς πέτραις τοῦ ὄρους, καὶ φησὶ θαυμάζουσα· τίς ἐστιν ἡ γῆ αὕτη; ποία γενεά; τίνα εἴπω βλέπειν τοῦτον τὸν κακοπαθοῦντα ἐν δεσμοῖς πετρίνοις ὀρείοις; εἶτα πρὸς τὸν Προμηθέα λέγει ὑπὲρ ποινῆς ποίας ἁμαρτίας φθείρῃ; εἰπέ μοι, ποῦ πεπλάνημαι καὶ ἐν ποίᾳ γῇ εἰμι; (ὅταν γὰρ συνεζεύχθης τῇ Ἡσιόνῃ, εἴχομεν χαράν· τανῦν δὲ ὁρῶσαί σε οὕτως (οὕτω) πικρῶς προσαυαινόμενον λυπούμεθα.) †)

---

†) Incl. pertinent ad v. 557. H.

v. 568. Ἃ ἅ, ἔα ἔα. τὸ ἃ κλητικὸν ἐπίῤῥημά ἐστιν ἢ μᾶλλον προςφωνηματικόν· διαφέρει δὲ τῆς διὰ τοῦ ὦ προφωνήσεως, ὅτι τοῦτο μὲν ψυχῆς ἀπαθοῦς· τὸ δὲ ἃ ταραχῶδες δηλοῖ ψυχικόν· οἷον ἢ σχετλιασμὸν ἢ ὄνειδος ἢ ἀγανάκτησιν ἃ δᾶ. γράφεται ὦ δᾶ.

v. 571. Α. Φοβοῦμαι τὸν μυριωπὸν εἰσορῶσα βούταν. πολυόφθαλμον — — μεταμειφθείσης εἰς βοῦν.

v. 573. Α. Ὃν οὐδὲ θανόντα ἡ γῆ κατέχει ἀλλὰ ἐκ τῶν νεκρῶν — — νῆστιν. τὸ γὰρ φάσμα τοῦ Ἄργου καὶ μετὰ τὸ ἀναιρεθῆναι παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ αὐτὸν διὰ λίθου, παρεδείκνυεν ἡ Ἥρα τῇ Ἰοῖ ἐπὶ τῷ μάλιστα ἐκφοβεῖν αὐτόν.

v. 577. Ἀχέτας ὑπνοδόταν νόμον. ἑσπέρα, φησὶ, ἐστὶν ἤδη καὶ ἡ σύριγξ ἠχεῖ — ὡς πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν αὐλούμενος τοῖς ποιμέσι — εἰσαγωγὴν καὶ πρὸς τὴν μάνδραν αὐτῶν εἰςέλευσιν. Ἑσπέρα οὖν ἐστι, κἀγὼ νῆστις οὖσα ἐλαύνομαι· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ὑπνοδόταν νόμον, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ὕπνου, τουτέστι τὴν νύκτα. Ἴσως ὑπνοποιόντι (f. ὑπνοποιοῦν τι) μέλος πρὸς ἑσπέραν αὐλούμενον, ἢ τὸν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἑσπέρας διδόμενον ὕπνον τοῖς βουσί.

v. 581. Ἒ ἔ. ἐπιφώνημα· πλεονασμός.

Εἶμι, πορεύομαι, εἶς, εἶσιν· ἴτον· τὸ πληθυντικὸν ἴμεν, ἴτε, ἴσι. καὶ ἰωνικῶς ὤφειλε γράφεσθαι ἔασιν· ἀλλ᾽ ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τὸ ἔασι καὶ ὑπάρχουσι, μερίζεται τὸ εἴασι. καὶ λαμβάνει τὸ μὲν ἓν τὸ ε καὶ γίνεται ἴασι καὶ ὑπάρχουσι, τὸ δὲ ἕτερον τὸ ι καὶ γίνεται ἴασι καὶ πορεύονται. σημείωσαι τοῦτο, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἴμεν πληθυντικοῦ γέγραπται τῷ Ἀπολλωνίῳ· ἴω τὸ πορεύομαι ι· καὶ τοῦτο ἐψεύσατο. Ἡροδότῳ γὰρ γέγραπται δίφθογγον (ἀφορ). τὸ δὲ ἀφιᾶσι καὶ ἀπὸ τοῦ ἀφίημι καὶ καθίημι. τὸ δεύτερον ἀφίης. τὸ τρίτον τῶν πληθυντικῶν ἀφεῖσι καὶ τὸ ἰωνικὸν ἀφιέασιν.

v. 590. *Κλύεις πρόςφθεγμα τᾶς βουκέρω παρθένου.* παρθένον λέγει ταύτην, οὐχ ὡς οὖσαν παρθένον· ὁ Ζεὺς γὰρ ἔφθειρεν αὐτήν· ἀλλ' ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς τραγικοῖς τὰς μοιχευθείσας βιαίως καὶ μὴ κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν καλεῖν καὶ ταύτας παρθένους.

v. 592. *A. Τῆς Ἰναχείας.* διὰ τοῦτο ὁ Προμηθεὺς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς τοῦ Ἰνάχου ἐνέφηνεν, Ἰναχείαν κόραν καλεῖσθαι αὐτὴν, ἵνα δείξῃ εὐθὺς, ὅτι μάντις ἐστὶν, ὡς παρ' Ὁμήρῳ ὁ Τειρεσίας, *νόστον δεῖξαι* γράφεται *δίζηαι* — Ἀχιλλεῦ.

v. 593. *Ἔρως.* μέθη, ζῆλός τε καὶ δαίμων ἴσα.

v. 594. *Στυγητὸς* διὰ τὸν ζῆλον. τὸ δὲ ἰδίωμα ἀττικόν· εἰώθασι γὰρ ἐκεῖνοι τὰ εἰς η λήγοντα θηλυκὰ διὰ τοῦ ος ἐκφέρειν, ὡς τὸ *κλυτὸς* Ἱπποδάμεια.

v. 596. *A. Εἰπέ μοι τᾷ μογερᾷ.* εἰπέ μοι — τίς ὢν σὺ οὕτως — *λέγω δὴ τὸν τῆς ἀπανταχοῦ πλανᾶσθαι* — ἐμὲ μὴ *ἵστασθαι, ἀλλὰ πλανᾶσθαι.*

v. 601. *Σκιρτημάτων δὲ νήστισιν αἰκίαις.* ἐν μάστιξι — — — καὶ τοῦ στάσις ἤγουν *ἵστημι,* στήσω. (Legit ergo *νήστησιν,* ut cod. 2782.)

v. 604. *A. Δυςδαιμόνων.* ἀπὸ τῶν δυςδαιμόνων εἰσὶν, οἵτινες τοιαῦτα μογοῦσιν, οἷα ἐγώ.

v. 611. *Οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγματα.* οἱ γὰρ παλαιοὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν πρῶτον ἐν *προοιμίοις* καὶ αἰνίγμασιν ἔγραφον· ὕστερον δὲ καὶ καθόλου φανερῷ (φανερῶς?) ἐχρῶντο τῷ λόγῳ.

v. 610. *Λέξω τορῶς σοι πᾶν, ὅ,τι χρήζεις μαθεῖν.* φανερῶς καὶ διαδήλως *εἴπω σοι* — ὥςτε τούτοις δοκεῖν *ἀληθεῖς·* ἀλλ' ἁπλῷ — λαλεῖν.

v. 617. *Οὔκουν πόροις ἂν τήνδε δωρεὰν ἐμοί.* *οὔκουν παράσχοις* ἐμοί, φησί, *τήνδε* τὴν δωρεὰν, ἀναδιδά-

διδάξαι με, τίς ὁ δεσμεύσας σε — — κρύπτομεν ἀνιαρὰ Ποσειδῶνος ἄνακτος δῶρα.

v. 616. Ἀρμοῖ πέπαυμαι τοὺς ἐμοὺς θρηνῶν πόνους. νεωστὶ, ἀπὸ μεταφορᾶς — ἁρμοζόντων τῷ νέῳ — ἅμα γὰρ εἶπον καὶ ἅμα παρῆλθεν. (quo Huetii correctio firmatur. V. infra.) ἔστι δὲ τὸ ἀρμοῖ τοπικὸν κυρίως· ἐνταῦθα δὲ χρονικόν. καὶ γὰρ πρὸ ὀλίγου τὰ αὐτὰ κακὰ ἔλεγε πρὸς τὰς νύμφας.

v. 620. Βούλευμα μὲν τὸ δῖον, Ἡφαίστου δὲ χείρ. πρὸς τὴν — φησὶν ὁ Προμηθεύς, ὅτι τὸ δῖον βούλευμα, τουτέστιν ἡ βουλὴ τοῦ Διός.

v. 625. Α. Τὸ μὴ μαθεῖν σοι κρεῖσσον ἢ μαθεῖν τάδε. εἶτα φησὶν ὁ Προμηθεὺς — παρὰ μαθεῖν — μηδαμῶς ἀποκρύψῃς ὅπερ μέλλω παθεῖν. Ἄλλως. Ἐπικούριόν (ἐπικούρειόν) ἐστι τοῦτο τὸ δόγμα, ἀναιροῦν τὴν μαντικήν· εἱμαρμένης γὰρ, φησὶ, πάντων κρατούσης, πρὸ καιροῦ λελύπηκας εἰπὼν τὴν συμφορὰν, ἢ (impr. τὸ) χρηστὸν τὴν ἡδονὴν ἐξέλυσας. λέγουσι δὲ καὶ τὸ (vulg. ὅτι.) Ἃ δεῖ γενέσθαι, ταῦτα καὶ γενήσεται.

v. 627. Ἀλλ' οὐ μεγαίρω τοῦδέ σοι δωρήματος. ἀλλ' οὐ φθονῶ σε, φησὶ, τούτου τοῦ δωρήματος· δηλονότι τοῦ μαθεῖν σε ἀπ' ἐμοῦ τὰς σὰς συμφορὰς καὶ ἃ μέλλεις παθεῖν. Τοῦτο δὲ εἰπόντος τοῦ Προμηθέως, φησὶν ἡ Ἰὼ πρὸς αὐτόν· διατί νῦν βραδύνεις καὶ ἀργεῖς, μὴ γεγωνίσκειν καὶ βοᾶν καὶ λέγειν ἐμοὶ ἅπαν, ὃ μέλλω παθεῖν. Εἶτα πάλιν πρὸς αὐτὴν ἀποκριθεὶς ὁ Προμηθεὺς φησιν· οὐχὶ διὰ φθόνον τοῦτο ποιῶ, τὸ μὴ ἀναδιδάξαι σε πάντα, ἃ μέλλεις παθεῖν· ἄλλο τι (γράφεται ἀλλὰ διότι) δειλιῶ ταράξαι τὸν σὸν λογισμόν· ἡ γὰρ διήγησις ταραγμὸν ἐμποιήσει σοι. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀντιλέγει ἡ Ἰὼ, μὴ παρὸ δεῖ καὶ πλέον, ἢ ἐμαυτὴν ἐλεῶ, φρόντιζέ μου· ὅτι ἐμοὶ λίαν εὐφραντὸν τὸ

ἀκούειν τὰς ἐμὰς συμφοράς. τοῦτο δὲ ἔξωθεν λαμβάνεται.

v. 629. Θράξαι ἤγουν ταράξαι τροπῇ τοῦ τ εἰς θ καὶ ἐκβολῇ τοῦ α.

v. 630. Μή μου προκήδου μᾶσσον. μᾶσσον· τὸ μακρότερον. τὸ μὴ ἆσσον.

v. 632. Α. Μήπω γε· μοῖραν δ' ἡδονῆς κἀμοὶ πόρε. ὁ χορὸς λέγει — τοῦ ἀκοῦσαι τῶν ταύτης παθημάτων — τὰ ἐπίλοιπα δὲ τῶν ἄθλων καὶ τῶν πόνων καὶ τῶν κακοπαθειῶν αὐτῆς, ὧν μέλλει ἔτι παθεῖν —

v. 636. Σὸν ἔργον, Ἰοῖ, ταῖσδ' ὑπουργῆσαι χάριν. τοῦτα ἅμα σαφηνίζων τῷ ἀκροατῇ, τὰ πράγματα διὰ τῶν τῆς Ἰοῦς Προμηθεὺς παραμυθούμενος· ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ τά τε τῆς Ἰοῦς ῥηθείη· εἶτα πάλιν τὰ παρ' αὐτοῦ.

v. 637. Καὶ κασιγνήταις πατρός. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος υἱὸς μὲν Ἴναχος· θυγατέρες δὲ αἱ Ὠκεανίδες νύμφαι λεγόμεναι. τοῦ δὲ Ἰνάχου θυγάτηρ Ἰώ. διὰ τοῦτο οὖν τὰς Ὠκεανίδας ἀδελφὰς τοῦ Ἰνάχου φασίν. Ἴναχος ἦν βασιλεὺς, ἔχων θυγατέρα Ἰώ, ἀκόλαστον οὖσαν καὶ πρὸς συνουσίαν ἀῤῥένων ἐπιῤῥεπῆ. βλέπων οὖν αὐτὴν ὁ πατὴρ αἰσχρὰ πράττουσαν, ἀπεδίωξε τῆς πατρίδος· ἡ δὲ πάσας χώρας διήρχετο μαινομένη καὶ οἷον ὑπὸ οἴστρου κεντουμένη ὑπὸ τῆς ἀκολασίας καὶ ἀσελγείας.

v. 638. Α. Ὡς ἀποκλαῦσαι κἀποδύρεσθαι τύχας. τοῦτο τοιοῦτόν ἐστιν — πᾶς, ὅστις μέλλει — — ἔχει ἐκεῖ. (suprascr. ἐνταῦθα καὶ —.)

v. 641. Α. Οὐκ οἶδ', ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαί με χρή. ἡ Ἰώ φησι πρὸς τὸν χορὸν, ὅτι οὐκ οἶδα — θελούσαις μαθεῖν τὰ περὶ ἐμοῦ — — τὴν Πυθίαν ἀποστολὴν — καὶ τὴν εἰς βοῦν μεταβολὴν λέγουσα, ὅτι ἀεὶ ὄψεις νυκτεριναὶ ἤτοι ὄνειροι — ὦ μεγάλως εὐτυχεστάτη — τὴν πηγὴν τὴν Λέρνην.

v. 656. *Α.* **Τοιοῖςδε πάσας εὔφρόνας ὀνείρασι.** τοιούτοις ὀνείροις — ὁ πατήρ μου εἰς τὴν — μαντείας **ποικίλας** καὶ — καὶ τῶν τῆς πατρίδος **χώρων** — **καὶ ἐὰν οὐ θέλῃ**, εἰς αὐτὸν τὸν **πυρίνην** ὄψιν ἔχοντα κεραυνὸν τοῦ Διὸς, ὃς πᾶν — omisso **ἐπελθεῖν.**

v. 670. *Α.* **Τοιοῖςδε πεισθεὶς Λοξίου μαντεύμασιν.** τοιαύταις — **μήτε ἐμὲ θέλουσαν** — ὁ τοῦ Διὸς χαλινός. **τὸ βούλευμα τοῦ Διὸς καὶ ἡ βία ἤγουν αὐτὸς ὁ Ζεὺς κατὰ περίφρασιν.** Τηνικαῦτα δὲ μετάμειψις —.

v. 675. *Α.* **Ἠσαν, κεράστις δ', ὡς ὁρᾶτ' ὀξυστόμῳ.** ἤτοι κέρατα — **ὀξυστόμῳ** τῷ ὀξέως δάκνοντι — **ὥρμων** omissum — **ᾖσσον καὶ ἐκινούμην** —.

v. 676. **Μύωπι χρισθεῖσ', ἐμμανεῖ σκιρτήματι.** πάνυ ἐπιτηδείως ὁ Αἰσχύλος ἐχρήσατο τῷ λόγῳ τοῦ κέντρου διὰ τὸ περισπᾶν τὴν Ἰὼ βοόμορφον· εἰώθασι γὰρ οἱ βόες κέντροις πρὸς ἐργασίαν νύττεσθαι.

Βουκόλος δὲ ἀπηνὴς καὶ ἀνήμερος. λέγει δὲ τὸν Ἄργον, τὸν πανόπτην, ὃν βουκόλον καλεῖ, διὰ τὸ ἐπιστατεῖν αὐτῆς μεταβληθείσης εἰς βοῦν. ὡμάρτει καὶ συνηκολούθει μοι ἐν πυκνοῖς ὀφθαλμοῖς, πολυόφθαλμος γὰρ ἦν, ὡς προείρηται· δεδορκὼς καὶ ἐπιτηρῶν καὶ βλέπων τὰς ἐμὰς ὁδούς. ἀνέλπιστος δὲ θάνατος αὐτὸν τῆς ζωῆς ἀπεστέρησεν· ὁ γὰρ Ἑρμῆς, πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐπὶ τῷ ἀναλαβέσθαι τὴν Ἰὼ ἐξ αὐτοῦ, ἀνεῖλεν αὐτὸν διὰ λιθείας βολῆς (lectio altera abscissa est, forte ἀνῄρηκεν.)

v. 679. **Ἄκρατος ὀργὴν Ἄργος ὡμάρτει.**

Ἄκρατον δὲ λέγει αὐτὸν κατὰ τὴν ὀργὴν καὶ λίαν ὀργίλον ὄντα καὶ μηδὲν ἡμερότητος ἐν ἑαυτῷ περιφέροντα. ἐγὼ δὲ, ὑπὸ τοῦ οἴστρου πεπληγμένη, **γῆς πρὸς γῆν** ἐλαύνομαι,

ἀντὶ τοῦ, ἀφ' ἑτέρας γῆς εἰς ἑτέραν πορεύομαι καὶ ἐλαύνομαι πλανομένη.

v. 682. *Α.* Οἰστροπλὴξ, ὁ πλήσσων οἶστρος· οἰστρόπληξ δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ οἴστρου πλησσόμενος. καὶ βουπλὴξ, ὁ τὸν βοῦν πλήσσων· βούπληξ δὲ ὁ πλησσόμενος ὑπὸ τοῦ βοός. γράφεται ὑπὸ τοῦ βοὸς πλησσόμενος.

v. 683. *Α.* Κλύεις τὰ πραχθέντα. καταλέξασα καὶ προειποῦσα, ἃ πέπονθα· ἤγουν τὰ ἐμὰ παθήματα. εἰ δὲ καὶ ἄλλο τι — παρηγόρει λόγοις ψευδέσιν· ὡς τὸ μηδέ τί με αἰδούμενος μειλίσσεο, ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον. νόσημα γὰρ κάκιστον, φησὶ, τοὺς ψευδεῖς λόγους καὶ μὴ τὴν ἀλήθειαν ἐμφανῶς λέγοντας.

v. 689. (693. Edit. Schuetz. pr.) Ηὐχόμην. ὁ χορὸς ἀκούσας τῶν τῆς Ἰοῦς τληπαθημάτων, φησὶ, φεῦ· οὐδέποτε ἔλεγον ἢ προςεδόκουν ἢ ἐκαυχώμην εἰς τὴν ἐμὴν ἀκοὴν ἐλθεῖν λόγους παραδόξους· οὐδ' οὕτως ᾠόμην, τὰ δυςθέατα καὶ κάκιστα καὶ δύςοιστα καὶ ἃ δυςκόλως τις ὑπομείνῃ πήματα, ἤτοι βλάβας, ἐν ἀμφήκει κέντρῳ καὶ ἀμφοτέρωθεν τέμνοντι ψύχειν ἤγουν νεκροῦν τὴν ἐμὴν ψυχήν.

v. 691. (697.) Λύματα, ἢ ὀλέθρια, παρὰ τὸ λυμαίνω, ἢ καθάρσεως δεόμενα, ὡς ἀποτρόπαια. διὸ καὶ ἄπεχε εἶπεν. εἰσὶ μὲν οὖν πήματα τῇ Ἰοῖ. λύματα δὲ τῷ ἀκούοντι χορῷ δεομένῳ καθάρσεως.

v. 695. *Α.* Πρό γε στενάζεις, καὶ φόβου πλέα τίς εἶ. ἤτοι πριν ἢ μάθοις καὶ τὰ λοιπὰ δυςφορεῖς καὶ θαυμάζεις ταῦτα καὶ περίφοβος εἶ. καρτέρησον, ἕως οὗ καὶ τὰ λοιπὰ μάθοις.

v. 699. *Α.* Τὴν πρίν γε χρείαν ἠνύσασθ' ἐμοῦ πάρα. ὑμεῖς μὲν οὖν, οὗ χρῄζετε, ἐτύχετε — πέπονθε πλὴν — καὶ οὐ παρ' ἄλλου τινός.

v. 708. *Α.* Σκύθας δ' ἀφίξῃ νομάδας, οἳ πλε-

κτὰς στέγας. οἵτινες οἱ Σκύθαι — ὑψούμενοι ἐπὶ τοῖς εὐκύκλοις ὄχοις ἤτοι ταῖς ἁμάξαις ταῖς εὐτρόχοις. τούτων γὰρ ἄνωθεν οἱ Σκύθαι τὰς ἑαυτῶν ποιοῦνται σκηνάς.

v. 710. Ἐξηρτημένοι καὶ θαῤῥοῦντες, οἷον ἐν τοῖς ἑκηβόλοις τόξοις.

v. 711. A. Οἷς μὴ πελάζειν. οἵστισι Σκύθαις (sine τοῖς) καὶ ταῖς παραθαλασσίαις πέτραις.

Ἀλλ' ἁλιστόνοις καὶ l. ἐν τῇ ἁλὶ στεναζούσαις — Γύποδες δὲ ἔθνος εἰσὶν (γράφεται ὄνομα ἔθνους). ἕτεροι δὲ τὸ γύποδας (γράφεται τοὺς γύποδας) — ῥαχίαις πέτραις διὰ τῶν οἰκείων ποδῶν περῶσα. ἄλλοι δὲ τὸ γυμνόποδας ἀντὶ τοῦ γυμνούς — supraser. γυμνοὺς σαυ πόδας.

v. 713. A. Λαιᾶς δὲ χειρός. ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ, φησὶ, μέρεσι κατοικοῦσιν — ἤγουν ἀποφυγεῖν καὶ μὴ προσελθεῖν αὐτοῖς, διότι ἀνήμεροί εἰσιν —.

v. 716. A. Ἥξεις δ' Ὑβριστήν. Ὑβριστὴν ποταμὸν — — παρὰ τὸ ἀράσσειν γράφεται ἀῤῥάσσειν — καὶ πρᾶξίς ἐστι συνᾴδουσα (γράφεται, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ οὐ ψευδώνυμον) ὅπερ Αἰσχύλος ἐμφαίνων φησὶ οὐ ψευδώνυμον ἤγουν οὐ μάτην κληθέντα Ἄραξιν (γράφεται Ἄῤῥαξιν), ὃν μὴ περάσῃς· δύσκολος γὰρ καὶ οὐκ εὔβατός ἐστι περᾶσθαι.

Ὕβρισε τὰς ἀρούρας ἤτοι κατέλυσεν καὶ ἠρήμωσεν. ἀφύβρισε δὲ πέλαγος παρὰ Συνεσίῳ, ἀντὶ τοῦ ἔπαυσε, καὶ ἀφυβρικῶς βοῦς παρὰ Θεσσαλονικῆς (?) ἤτοι γηραιὸς καὶ σώφρων καὶ τοῖς ἀφροδισίοις μὴ κάτοχος.

v. 718. A. Πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὀρῶν. ἤτοι πρὸς τὸ ἕτερον — — ὄρος ἐπιπολὺ διῆκον (pro vulg. ἀπέραντον).

v. 720. *Κροτάφων ἀπ' αὐτῶν.* τοὺς ποταμοὺς οἱ παλαιοὶ βουκράνους ἱστόρουσιν· ὅθεν Αἰσχύλος ἔφησε ἐνταῦθα τὸ κροτάφων.

v. 722. A. *Ἔνθ' Ἀμαζόνων στρατόν.* ὡς τὸ πρῶτον —in medio: *Ἄλλως·* — τὸ γὰρ πρὸ πολλῶν χρόνων γενόμενον — ἀφεῖσαι τὴν οἰκείαν πατρίδα — in initio: λέγει δὲ, ὅπου καταλαβεῖς καὶ τὸν στυγάνορα καὶ τὸν τοὺς ἄνδρας στυγοῦντα καὶ μισοῦντα στρατὸν τῶν — Ἀμαζόνες (suprascr. Ἀμαζονίδες) Θεμίσκυραν πόλιν περὶ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν.

— γνάθος ἤγουν ὀξίτης (pro ὀξεῖα σιαγὼν) ἡ ἡ σιαγὼν ἡ Σαλμυδησία (pro impr. Σαλμυδησσία θάλασσα) ἡ ἐχθρόξενος, τοιοῦτον σχῆμα ἔχει — — πρὸς τοὺς μεθ' ἑτέρας γυναικὸς τῶν οἰκείων ἀνδρῶν γόνους (γράφεται πρὸς τοὺς προγόνους αὐτῶν).

v. 729. A. *Κιμμερικόν.* ἥξεις δὲ εἰς τὸν Ἰσθμὸν τὸν Κιμμερικὸν ἐπ' αὐταῖς ταῖς στενοπόροις πύλαις τῆς λίμνης· δηλαδὴ τῆς Μαιώτιδος. λέγει δὲ τὸν Κιμμερικὸν βόσπορον, ὅς ἐστι πλήρωμα τῆς Μαιώτιδος λίμνης.

Κιμμερικόν. Τοὺς Κιμμερίους — — διάγουσιν ἐν τῇ νυκτὶ βαθείᾳ ἡμέρας τεσσαράκοντα· καιρὸς δ' αὐτοῦ τοῦ σκότους, ὅταν ἐν αἰγοκέρωτι ὁ ἥλιος ὑπάρχῃ· ἄλλας δὲ τεσσαράκοντα ὁλόφωτος (?) τελοῦσιν. Ὅμηρος δὲ τὴν Κιμμέριον πέρας (an περὶ? literae enim aegre distingui possunt.) Ἰταλίαν λέγει καὶ ἀφωτίστους ἀεὶ τούτους φησὶν ὑπάρχειν. Εἰσὶ δὲ οἱ Κιμμέριοι μέρος βραχὺ καὶ δῆμος ἔθνους τινὸς Ἰταλικοῦ· αἱ δὲ οἰκήσεις τούτων ἐν φάραγξι, καὶ κοίλοις δὲ καὶ καταδένδρους (an κατὰ συνδένδρους? vocula σὺν a simili δεν facile potuit absorberi.) τόπους καὶ οὔτε ἥλιος αὐτοῖς οὐδόλως ἐπιλάμπει. ἐκεῖ καὶ λίμνη τίς ἐστι, Σιάχα καλουμένη· ᾗ καὶ τὰ φύλλα πίπτονται (f. πίπτοντα) βυθίζεται τῶν δένδρων.

v. 732. Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰσαεὶ λόγος μέγας. γενήσεται δὲ τοῖς ἀνθρώποις μεγάλη φήμη τῆς σῆς πορείας. Βόσπορος γὰρ ὀνομασθήσεται ἀεὶ ὁ τόπος ὁ θαλάσσιος, ὃν σὺ περάσεις βοῦς οὖσα. καταλείψασα δὲ τὴν Εὐρώπην ἔλθῃς εἰς τὴν γῆν τῆς Ἀσίας.

v. 734. (741.) Δοκεῖ. ἀληθῶς ὑμῖν ὑποπτεύεται, πρὸς τὸν χορόν φησι τοῦτο ὁ Προμηθεύς, ὁ τῶν θεῶν τύραννος καὶ ἐξουσιαστὴς Ζεὺς ὁμοίως εἰς πάντας εἶναι βαρὺς καὶ βίαιος. ταύτῃ γὰρ τῇ ἀνθρώπῳ ἤγουν τῇ Ἰοῖ ὁ Ζεὺς θέλων συμμιγῆναι τὰς τοιαύτας πλάνας ἐπέθηκεν, εἶτα στρέφει τὸν λόγον πρὸς τὴν Ἰὼ καί φησι· σὺ δὲ, ὦ παρθένε, πικροῦ μνηστῆρος ἐπέτυχες, ὅσους γὰρ ἀκήκοας λόγους, εἶναι δόκει σοὶ μηδέπω 'ν προοιμίοις. ἔστι δὲ τοῦτο διττόν. ἢ ἃ εἶπον ἀληθῆ νόμιζε καὶ μηδὲ ψευδῆ· οἱ γὰρ σοφοὶ —. cf. Schol. v. 740.

v. 740. A. Σοὶ μηδέπω 'ν προοιμίοις. διττόν ἐστι τοῦτο — πρὸς τὰ ἄλλα. ὁ τὴν προλεχθεῖσαν οὖν δεχόμενος ἔννοιαν συντασσέτω καὶ προοιμίοις ἤγουν ψευδεῖς κατὰ πᾶσαν ἀκοήν. Σὺ δὲ κλαίεις καὶ στενάζεις· τί ποιήσεις, ἐὰν καὶ τἄλλα μάθῃς κακά;

v. 744. A. Ἦ γάρ τι λοιπὸν τῇδε πημάτων ἐρεῖς; ὁ χορὸς ἀκούσας — ἄλλό τι λυπηρὸν εἴπῃς ταύτῃ — ἀποκριθεὶς λέγει, καὶ τὸ δυςχείμερον πέλαγος (omisso γε τὶ) ἤτοι τὸ πλῆθος τῶν ἐσομένων —.

v. 746. A. Τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει. ἀκούσασα ἡ Ἰὼ — — καὶ ἐκ τούτου φονευθεῖσα ἀπηλλάγην — παρὸ ζῆν καὶ τὰς ὅλας ἡμέρας κακοπαθεῖν.

v. 751. A. Ἦ δυςπετῶς ἂν τοὺς ἐμοὺς ἄθλους φέροις. ὁ Προμηθεὺς ἰδὼν — φησὶ πρὸς αὐτήν, ὄντως ἂν δυσχερῶς τὰς ἐμὰς κακοπαθείας ὑπέμεινας καὶ ἐκαρ-

τέρησας· τὸ γὰρ φέραις — λαμβάνεσθαι ἔστιν. ἐμοὶ οὐκ ἔστι πεπρωμένον — τοῦτο γὰρ ἂν ἦται τὸ θανεῖν ἦν μοι (sine ἂν) — οὐδέν μοι τέλος πρόκειται —.

v. 753. *Αὕτη γὰρ ἦν ἂν πημάτων ἀπαλλαγή.* Αὕτη πρὸς τὸ ἐπιφερόμενον ἀπαλλαγή, καὶ γὰρ οὐδέτερον ἔμελλε πρὸς τὸ πεπρωμένον, ἀλλ' εἶπε πρὸς τὸ ἀπαλλαγὴ θετικὸν τὸ αὕτη.

v. 759. *Α. Ὡς τοίνυν ὄντων τῶνδε σοι μαθεῖν πάρα.* ἤτοι ὡς βεβαίων — πάρεστί σοι μαθεῖν.

v. 761. *Α. Αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.* οὐκ εἰδὼς γάρ, φησίν, λήψεται Θέτιν, ἥτις τέξεται τὸν μέλλοντα ἐκβαλεῖν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς.

v. 764. *Α. Θέορτον ἢ βρότειον, εἰ ῥητόν, φράσον.* ζηλοτυποῦσα ἐρωτᾷ ἡ Ἰὼ τὸν Προμηθέα, ὅτι γάμος — ἐὰν ἐστὶ δυνατὸν — ἐκβληθήσεται τῆς ἀρχῆς (γράφεται τῆς βασιλείας) —. παῖδα κρείττονα αὐτοῦ ἤγουν τοῦ Διὸς ἐκείνη τῆς βασιλείας καταβιβάσει αὐτόν.

v. 774. *Α. Τρίτος γε γένναν πρὸς δέκ' ἄλλαισιν γοναῖς.* Τρισκαιδέκατος γόνος εὑρεθείη ὁ Ἡρακλῆς, εἰ οὕτως ἀριθμοίη καὶ γενεαλογοίη ὁ ἐρευνῶν ἀπὸ τοῦ Ἐπάφου τοῦ πρώτου γόνου, τοῦ γεννηθέντος ἐκ τῆς Ἰοῦς, ποιούμενος τὴν ἀρχὴν καὶ λέγων· ἐκ τῆς Ἰοῦς Ἔπαφος· οὗ Λιβύη· ἧς Βῆλος· οὗ Δάναος· οὗ Ὑπερμνήστρα, ἡ μὴ κτείνασα τὸν ὁμόζυγον· ἧς Ἄβας· οὗ Προῖτος· οὗ Ἀκρίσιος· οὗ Δανάη· ἧς Περσεύς· οὗ Ἠλεκτρυών· οὗ Ἀλκμήνη· ἧς Ἡρακλῆς. Τρισκαιδέκατος, φησίν, ἔσται ἀπὸ σοῦ κατὰ γενεὰν ὁ μέλλων λῦσαί με τῶν δεσμῶν. λέγει δὲ τὸν Ἡρακλέα· οὗτος γὰρ τρισκαιδέκατος ἀπὸ τῆς Ἰοῦς οὕτως. Πρώτη ἡ Ἰώ, ἀφ' ἧς Ἔπαφος· οὗ Αἴγυπτος καὶ Δάναος· οὗ ἡ θυγάτηρ Ὑπερμνήστρα, ὁ φυλάξασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς Λυγκέα· οὗ Προῖτος· οὗ Ἀκρίσιος· οὗ Δανάη· ἧς Περσεύς· οὗ Ἀλκαῖος

τοῦ Ἠλεκτρυών· οὗ Ἀλκμήνη· ἀφ' ἧς καὶ Ἀμφιτρύωνος ἢ Διὸς τρισκαιδέκατος Ἡρακλῆς.

Ὡς μὴ νοήσασα τὸ ῥηθὲν, τοῦτο λέγει ἡ Ἰώ· αὕτη ἡ χρησμῳδία, οὗτος ὁ λόγος, ὃν λέγεις, οὐδαμῶς ἐστιν εὔκολος καὶ καλῶς νοούμενος.

v. 776. (793.) Μή μοι προτείνων κέρδος, εἶτ' ἀποστέρει. λέγων τὰ πρὸς ἡδονὴν καὶ ὠφέλειαν καὶ εἰς μέσον ταῦτα προθεὶς, εἶτα μὴ ἀφαίρει τὴν ἐκ τούτων ἡδονὴν καταλέγων μοι ἅπαντα.

v. 777. (784.) Δυοῖν (sic) λόγοιν σε θατέρῳ δωρήσομαι. ἤτοι ἐκ δύο τινῶν λόγων καὶ ὑποθέσεων σὲ τῷ ἑτέρῳ καὶ τῷ ἑνὶ τούτων δωρήσομαι ἤγουν δεξιώσομαι. εἶτα φησὶ(ν), ἡ Ἰὼ, ποίοιν λόγοιν εἶπας αὐτός· πρόσδειξον (ς insertum, antea fuit πρόδειξον) καὶ οὕτως ἐμοὶ αἵρεσιν δίδου, ποῖον ἂν ἐκ τούτων λάβοιμι. εἶτα παρ' αὐτὴν λέγει ὁ Προμηθεύς· ἰδοὺ, δίδωμί σοι αἵρεσιν· πρόκρινε γὰρ, ἢ τὰ ἐπίλοιπα τῶν σῶν πόνων λέξω σαφῶς, ἢ τὸν μέλλοντα λῦσαι ἐμὲ ἀπὸ τῶν δεσμῶν.

v. 781. (788.) Α. Τούτων σὺ τὴν μὲν τῇδε, τὴν δ' ἐμοὶ χάριν. ἀκούσας ὁ χορὸς — πρὸς τὴν Ἰώ· ὅτι ἑλοῦ δυεῖν θάτερον, ἢ τὰ ἐπίλοιπα τῶν σῶν πόνων εἰπὲ, ἢ τὸν λύσαντά με τῶν δεσμῶν μαθεῖν, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ χορὸς τὴν — ἐμοὶ δὲ ἑτέραν δὸς χάριν, ἤτοι εἰπεῖν μοι καὶ ἀναδιδάξαι —.

v. 788. Α. Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν. ταῖς μνήμοσι καὶ ταῖς μνημονευτικαῖς. τοῦτο δὲ καὶ Πίνδαρός φησι λέγων — τότε γάρ φησιν — — διὰ μέσον ὁρίζει· ὁ δὲ Νεῖλος τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Λιβύην πρὸς ἀνατολάς.

v. 792. Α. Πρὸς γοργόνεια πεδία Κισθήνης. ἥτις Κισθ. (noster vitiose Ἐλκισθήνη) (γράφεται ἥτις

Κισθήνη) πόλις ἐστὶ Λιβύης ἢ Αἰθιοπίας· περὶ τὰ μέρη — ἡ Ἐνυὼ, Πεφριδὼ, καὶ ἡ Δεινώ· ἃς καὶ κυκνομόρφους φησὶν, ἢ διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς λευκὰς, ἢ διὰ τὸ ἔχειν τραχήλους μακροὺς, ἢ διὰ τὸ ἔχειν εἶδος κύκνου. ἦσαν δὲ καὶ μονόδοντες — ἤθελεν, ἔβλεπε καὶ πάλιν ἀπεδίδου τῇ ἑτέρᾳ. αἱ δὲ Γοργόνες — ὥσπερ καὶ αἱ Φορκίδες — — τοιοῦτο μέν σοι λέγω — ὄψιν φύλαξαι (suprascr. πρόσχε) — ἀπέλθῃς, ἔνθα εἰσὶν οἱ Ἀκραγγεῖς (impr. ἀκραγεῖς) κύνες ἤγουν οἱ γρῦπες, οἱ ἀεὶ κράζοντες λίαν (sine ἢ οὐ κράζοντες) ἢ περὶ ὧν — φύλαξαι δὲ καὶ τὸν μουνῶπα στρατὸν τὸν μονόφθαλμον τὸν Ἀριμασπὸν — Πλούτων δὲ ἐστί ποταμὸς Αἰθιοπικός. οὕτω δὲ λέγεται διὰ τὸ πολὺν ἐκεῖσε καταῤῥεῖν τὸν χρυσόν.

v. 807. *Α.* Ἥξεις κελαινὸν φῦλον, οἳ πρὸς ἡλίου. τούτοις φησὶ, οἷς εἶπον Ἀριμάσποις μὴ πέλαζε, ἤγουν μὴ πλησίαζε· εἰς μακρὰν δὲ γῆν ἔλθῃς εἰς τὸ κελαινὸν φῦλον ἤτοι εἰς τὸ μέλαν γένος — παρὰ τὰς ὄχθας — ὅπου εἰς τὸν καταβασμὸν τὸ ὄρος — τοῖς ἐκεῖ (sine οὖσιν) — ἡ δὲ Βύβλος πόλις ἐστὶν Αἰγύπτου, περὶ τὰ τοιαῦτα κειμένη ὄρη. φησὶ δὲ ταῦτα βύβλινα ἀπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς φυομένης βοτάνης βύβλου καλουμένης.

v. 813. (819.) Νειλῶτιν, οὗ δὴ τὴν μακρὰν ἀποικίαν.

Ἀποικία ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὅταν ἐπλήθυναν οἱ ἄνθρωποι ἐν οἵᾳ δή τινι χώρᾳ καὶ ἐξέβαλον ἀπ᾽ αὐτῶν τινας, καὶ οἱ ἐκβληθέντες ἐν ἄλλῃ χώρᾳ κατῴκησαν. μετὰ ταῦτα δὲ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα ἐκείνη, ἧς ἐξῆλθον, τούτων μητρόπολις.

v. 812. *Α.* Οὗτός σ᾽ ὁδώσει τὴν τρίγωνον ἐς χθόνα. οὗτος, φησὶν, ὁ καταβασμὸς — ἔνθα καὶ ἦν ἰδεῖν — τοῦ δὲ ἧττον ἢ οὐκ ὀλίγον (γράφεται οὐδέν τι)

καταρδεύεις; — ὅρους κατ' αὐτὴν γαῖς ἐπιθεῖναι — τρίγωνον, ἑτέραν δὲ (γράφεται τὴν δὲ τετράγωνον) — τὰ γραμματικὰ σχήματα ἐφευρέθ.

v. 815. (822.) *A.* Τῶν δ' εἴτι σοι ψελλόν τε καὶ δυςεύρετον. ἀπὸ τούτων, ὧν σοι εἶπον, εἴτι δύςγνωστον καὶ ἀσαφές ἐστιν. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ψελλιζόντων παιδίων καὶ ἄγνωστον ποιούντων τὸ λαληθέν. (optime!) πάλιν ἐρώτησον — τοῦτο.

v. 818. (825.) *A.* Εἰ μέν τι τῶνδε λοιπὸν ἢ παρειμένον. ὁ χορός φησι — οὐκ ἔφθης εἰπεῖν παραδραμὼν ἴσως τὸν σὸν λογισμὸν καὶ οἷον ἀποφυγὸν ἢ παρειμένον, ἀντὶ τοῦ μέλλον μὲν λεχθῆναι, καταλειφθὲν δὲ διά τι παρεμπεσὸν, πάλιν εἰπὲ αὐτῇ καὶ τοῦτο· εἰ δὲ πάντα εἶπας, πλήρωσον — ἣν σοι ζητοῦμεν. (sic praescr. σὲ.)

v. 822. (830.) *A.* Τὸ πᾶν πορείας ἥδε τέρμ' ἀκήκοεν. ὁ Προμηθεὺς — ἡ Ἰὼ ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς οἰκείας (γράφεται ἑαυτῆς) πλάνης μεμάθηκεν —.

v. 827. Πρὸς αὐτὸ δ' εἶμι τέρμα σῶν πλανημάτων. Τέρμα λέγεται ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἄκρον· ἐνταῦθα δὲ τὴν κεφαλήν φησι.

v. 828. (835.) Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα. τὰ μαντικά· ἢ εἰς τὰ Θεσσαλικὰ ἀπὸ ἔθνους τινὸς Μολοσσῶν λεγομένου ἀπὸ τοῦ μολεῖν ἐκεῖσε τὴν ὄσσαν καὶ τὴν μαντείαν.

v. 829. Τὴν αἰπύνωτόν τ' ἀμφὶ Δωδώνην. ὄρος, ἐξ οὗ καὶ ἡ Δωδώνη πόλις.

v. 831. (839.) *A.* Τέρας τ' ἄπιστον, αἱ προςήγοροι δρύες. αἱ προσαγορεύουσαι — ὑφ' ὧν μαντειῶν καὶ τῶν μαντικῶν δρυῶν ἐλέχθη σοι φανερῶς, καὶ οὐκ αἰνιγματωδῶς — γυνὴ τοῦ Διὸς κλεινὴ, ἐνταῦθα βοῦς γενομένη τὴν παρὰ θαλασσίαν ὁδὸν ἐβάδισας.

v. 836. (842.) *A.* Κέλευθον ἦξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας. ἐντεῦθεν — — πρώην γὰρ οὗτος — ἐλέγετο· ἀφ' οὗ κλυδωνίζει ἐν δρόμοις πλανωμένη.

v. 838. (845.) *A.* Χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιος μ. ἀντὶ τοῦ ὕστερον — noster εἰς τὸν μετὰ ταῦτα δὲ καιρὸν ἀντὶ τοῦ ὕστερον ὁ θαλάσσιος οὗτος κόλπος — ἀπὸ τοῦ μνημονεύματος τῆς σῆς πορείας καὶ πλάνης.

Εἰς μνῆμ' ἔρχεται καὶ εὐφραίνει σε διὰ τὸ εἶναι ἀληθῶς δάμαρτα Διός· χαίρεις γὰρ ὀνομασθεῖσα γυνὴ τοῦ Διός.

v. 842. (848.) *A.* Σημεῖά σοι τάδ' ἐστὶ τῆς ἐμῆς φρενός. ταῦτά σοί ἐστι σημεῖα καὶ ὑποδείγματα τῆς ἐμῆς διανοίας· ὅτι μαντική ἐστι καὶ προορᾷ πλέον τι τοῦ γενομένου καὶ φαινομένου, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τούτων πιστώθητι, ὅσα σοι εἶπον εἰς τὸ μετέπειτα σὲ παθεῖν, ὅτι ἀληθῆ εἰσι.

v. 843 et 846. Τὰ λοιπὰ δ' ὑμῖν τῇδέ τ' ἐς κοινὸν φράσω. κοινὸν ποιεῖται τὸν λόγον ἐνταῦθα ὁ Προμηθεὺς πρός τε τὸν χορὸν καὶ τὴν Ἰώ, καί φησι· ὅτι τὰ ἐπίλοιπα εἰς κοινὸν ἤγουν κοινῶς εἴπω ὑμῖν καὶ ταύτῃ τῇ Ἰοῖ πρώην ἀιφάμενος διηγήσεως. εἶτα ἀναλαμβάνει τὰ προειρημένα καὶ οἱονεὶ ἀναγνωρισμὸν ποιεῖται τῆς Αἰγύπτου καὶ λέγει πρὸς τὴν Ἰώ· ὅτι πόλις ἐστὶ λεγομένη Κάνωβος εἰς τὰ ἔσχατα τῆς χθονὸς ἤγουν Αἰγύπτου κειμένη ἐν αὐτῷ τῷ χείλει τοῦ Νείλου καὶ τῷ προσχώματι.

v. 846. *A.* Λέγονται δὲ προσχώματα οἱ ἀναχωματισμοὶ καὶ οἱονεὶ ὑπερανεστηκότες τόποι.

Λέγεται δὲ πρόσχωμα κἀκεῖνο, ἔνθα καταῤῥέον ὕδωρ ἰλὺν περιττὴν καὶ ψάμμον τίθησι σωρηδόν. ἐνταῦθα ἤγουν ἐν τῷ Κανώβῳ πάλιν ὁ Ζεὺς εἰς ἄνθρωπον μεταμείψει σε ἔμφρονα καὶ νοῦν ἔχουσαν, ἀφόβῳ χειρὶ ἐφαψάμενός σου.

v. 850. Τέξεις δὲ καὶ παῖδα Ἔπαφον ὀνομαζόμενον,

ἐπώνυμον τῆς ἐπαφήσεως τῆς Διός· ὃς κυριεύσει πάσης τῆς γῆς, ὅσην ἄρδει Νεῖλος ὁ ποταμὸς, ἤγουν τῆς Αἰγύπτου πάσης.

Ἰστέον δὲ, ὅτι ὅπερ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ποιεῖ, τοῦτο καὶ ὁ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ ῥέων ποταμός· ἄρδει γὰρ καὶ οὗτος τὰ ἐκεῖσε πεδία. διαφέρει δέ τι τοῦ Νείλου. μετὰ δὲ τὸ ἀρδεῦσαι τοῦτον τὰ ἐκεῖσε χωράφια, συνελθόντες οἱ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ οἰκοῦντες φωνὰς εὐχαριστηρίας μετὰ κυμβάλων καὶ ἤχων, ὀργάνων τούτῳ τῷ ποταμῷ ἀναπέμπουσι. τέλος δὲ ποιήσαντες μέδιμνον χρυσοῦν ἐμβάλλουσιν εἰς αὐτὸν ὥσπερ ἀνάθημά τι εὐχαριστήριον.

v. 852. (859.) *A.* *Πέμπτη δ' ἀπ' αὐτοῦ γέννα πεντηκοντάπαις.* ἀπὸ τοῦ τὰς ν̄ θυγατέρας τοῦ Δαναοῦ. πῶς δὲ παῖδες ἦσαν, μάνθανε. *πρῶτος* (impress. *πρώτη*) γενεὰ Ἔπαφος: οὗ αἱ πεντήκοντα θυγατέρες, ἃς Αἰσχύλος πρώτην γενεὰν εἶπεν. ἱστορεῖται δὲ — ἐν *Ἀῤῥαβίᾳ*. γίνονται δὲ (pergit) τῷ μὲν Αἰγύπτῳ, ὃς τοὺς Μελάμποδας χειρωσάμενος ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν χώραν αὐτῶν ὠνόμασεν Αἴγυπτον — — ὕστερον οὖν (sine *τέως*) σπεισαμένων τοῖς τοῦ Αἰγύπτου *υἱοῖς ἐν τῷ Ἄργει ἐλθοῦσιν*. ἐπεὶ δὲ ἐπτοεῖτο κατὰ τὸν χρησμὸν, μὴ *ὑπὸ ἑνὸς ἐκείνων ἀναιρεθείη*, παρήγγειλε — τὸν *οἰκεῖον* νυμφίον, ὃς ἦν ὁ Λυγκεὺς, ἀλλ' εἴασε ζῆν. περὶ ἧς ὁ *Αἰσχύλος* ἐνταῦθα φησι (γράφεται ὁ *ποιητής*).

Σημείωσαι, ὅτι τὸν ἐξάδελφον ἀνεψιὸν λέγει· τὸν δὲ ἀνεψιὸν ἀδελφιδῆν.

v. 858. (865.) *Γάμους, φθόνον δὲ σ. ἕξει θεός.* πρὸς τῶν σωμάτων θηλυτέρων φειδὼς καὶ ἔλεον. ἡ μέμψις κατὰ τῶν ἀρσένων.

v. 863. *A.* *Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.* ἡ Ἀφροδίτη — — Διός. Pergit: εἴποι

δ' ἄν τις, τοῦτο λεχθῆναι καὶ διὰ τὸν Δία· οὗτος γὰρ ἐλύπει τότε τὸν Προμηθέα.

v. 877. (884.) Ὑπό μ' αὖ σφάκελος. ἰστέον, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος ἀεικίνητός ἐστιν. ὅταν δὲ εἰς αὐτὸν γίνεται πλείων θόρυβος ἢ κτύπος, τότε πάσχει σπασμὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ λέγεται καὶ ὁ σφάκελος οἱονεὶ σπάκελός τις ὤν, ἀπὸ τοῦ σπῶ.

Τῷ σφακέλῳ τῶν γραμμάτων ἐνώχλησα ἤγουν ἐπιστημόνως εἶδον, ἠρεύνησα.

Σφάκελος νόσος καὶ σφακελίζω καὶ σφακελισμὸς ἡ παραπληξία καὶ ἡ σῆψις τῶν μελῶν. λέγεται δὲ σφάκελος καὶ ὁ μέσος χειρὸς δάκτυλος. λέγεται καὶ ὁ ασφισμος (an ὁ σπασμὸς aut σφαδασμός? vid. Hesych.) καὶ ὁ παλμός. σφάκελον δ' ἔνιοι τὴν σῆψιν λέγουσι τῶν ὀστέων, καὶ σφακελίσαι τὸ κατασαπῆναι καὶ ἀπονεκρωθῆναι.

Σφάκελος καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ξύλων.

878. (885.) Οἴστρου δ' ἄρδις. ἄρδις τὸ ξίφος· τὸ ἀρὰς καὶ βλάβας διδοῦν.

v. 879. A. Ἄπυρος. πολύπυρος — ἡ δίκην πυρὸς ἐμπιπρῶσα καὶ κατακαίουσα, πῦρ δὲ μὴ ἔχουσα.

v. 880. A. Καρδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει. ἀντὶ τοῦ, παράφρων γίνομαι ἀπὸ τοῦ φόβου — εἰσὶ τινὲς δὲ τὸ λακτίζειν φρένας φασὶ ἀντὶ τοῦ παραφρονεῖν (sine ποιεῖ) ὑπὸ τοῦ πάθους. φρὴν δὲ (pergit) ἐστὶν ὑμήν τις διήκων ἀπὸ τοῦ φάρυγγος μέχρι τῶν ὑπογαστρίων μερῶν. διερχόμενον οὖν ἔνθα κἀκεῖθεν ὥσπερ τι ζῶσμα γίνεται· ὃ καὶ διάφραγμα καλεῖται. ἔστι δὲ μέσον τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ τῶν θεραπευτικῶν. ἀναπνευματικὰ δὲ εἰσὶ πνεύμων, καρδία· θεραπευτικὰ δὲ σπλήν, ἧπαρ, μέχρις ἂν οὖν σώζηται ὁ ὑμὴν οὗτος, ὑγιαίνει τὸ ζῶον· ὅταν δὲ πάθῃ κοπήν, παραφρονεῖ, καὶ συμβαίνει καὶ ἡ φρενιτικὸς (φρενιτι-

κὸς) γόσος. ἐξ αὐτοῦ καὶ μετάφρενα τὰ τῆς ῥάχεως ὄπισθεν λέγονται.

v. 883. (890.) *Α. Γλώσσης ἀκρατής.* ὑπὸ τῆς μανίας μὴ κατέχουσα τὴν γλῶσσαν· μὴ κυριεύουσα ταύτης, ἀλλὰ παραπαίουσα, λάλος εἰμί.

v. 884. *Θολεροί.* λόγοι δὲ θολεροὶ καὶ ὑβριστικοὶ καὶ λυπηροὶ καὶ μάρανσιν ἐμποιοῦντες τῷ ἀκούοντι καὶ τῆξιν σαρκὸς, παίουσι καὶ ὁρμῶσι καὶ μετὰ ῥύμης ἐκπέμπονται πρὸς κύμασι τῆς ἐμῆς ἄτης, ἤτοι τῷ κλύδωνι καὶ τῇ τρικυμίᾳ τῶν ἐμῶν κακῶν.

v. 886. *Α. Ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν.* τὸν Πιττακὸν λέγει — τοὺς πλησίον ἡμῶν τὰς βέμβικας παίζοντας· ὅ ἐστι τὰς στρόμβας καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ μαθήσῃ — τὴν καθ᾽ ἑαυτὴν ἔλαυνε. καὶ αἰσθόμενος τοῦ λόγου τοῦ παιδός — Ὁ χορός φησι τοῦτο· ὅστις πρῶτος ἐν διανοίᾳ ἐβάστασε καὶ γλώσσῃ διεμυθολόγησεν καὶ εἶπεν, ὅτι κατὰ πολὺ κάλλιστον ἐστὶ τὸ τινὰ γυναῖκα συνελθεῖν νυμφίῳ ὁμοίῳ αὐτῇ, ἤγουν ἐὰν ἐστὶ πένησσα, πένητι, εἰ δὲ πλουσία, πλουσίῳ· ἢ καὶ τὸ ἕκαστον ἄνδρα συνελθεῖν γυναικὶ ὁμοίᾳ ἐκείνῳ κατὰ τὸ γένος καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον. τοῦτο δὲ λέγει ὁ χορὸς διὰ τὴν Ἰὼ, ἰδὼν αὐτὴν πάσχουσαν μύρια κακὰ διὰ τὸ σχεῖν ἐραστὴν τὸν πρώτιστον τῶν θεῶν Δία, ἄνθρωπον οὖσαν φθαρτήν. καλὸν οὖν φησὶ ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων καθ᾽ ἑαυτὸν κηδεῦσαι, ἤτοι ὁμοίως ἑαυτῷ κατὰ τὴν αὐτοῦ εὐτέλειαν εἰς γάμον συνελθεῖν, καὶ μήτε γάμων τῶν θρυπτομένων καὶ τρυφώντων τῷ πλούτῳ ἐπιθυμῆσαι τὸν ὄντα χερνήταν, ἤγουν τὸν ταπεινὸν καὶ εὐτελῆ καὶ ἄσημον καὶ τῶν κάτω, μήτε τῶν μεγαλαυχούντων τῷ γένει ἤτοι τῶν εὐγενῶν. †) ἦν γὰρ καὶ ἡ Ἰὼ πόῤῥω τῆς μίξεως ἦν τοῦ Διός, οὐκ ἂν τοσαῦτα δεινὰ ἔπασχε.

†) Schol. l. γένει pro γέννᾳ. H.

v. 892. *Α.* Ὄντα χερνῆταν. εὐτελῆ. ἔστι δὲ τροπικὸν ἀπὸ τῶν ἀπόρων γυναικῶν, αἵπερ οἰκείαις μογοῦσαι χερσὶ καὶ νήθουσαι ἔρια ἢ λῖνον, ἑαυταῖς ἐκ τούτων κομίζονται τὴν τροφήν.

v. 894. (904.) *Α.* Μήποτε μήποτέ μ', ὦ μοῖραι. ὁ χορός φησι — — ἔν τινι γαμέτῃ — ἤγουν τινὶ Οὐρανίωνι θεῷ — πόνων τῆς Ἥρας δαπτομένην ἐν ἀλητείαις καὶ πλάναις πόνων τῆς Ἥρας δυσπλάγχνοις — ὑπενεγκεῖν ἐν τοῖς αὐτοῦ σπλάγχνοις δυνήσεται (γράφεται ὑποίσει sine δυνήσεται) μηδὲ ὁ ἔρως φησίν, ὅτι τὸ ὄμμα φημὶ τὸ ἄφυκτον τῶν θεῶν· ὅπερ οὐκ ἐκφεύξομαι, καίπερ ἐμηχανησάμην πολλά.

v. 903. (912.) *Α.* Ἀπόλεμος ὅδε γ' ὁ πόλεμος. ἀκαταμάχητος — ψαύουσι γὰρ καὶ τῶν ἀψαύστων, οἷς (optime) οἱ λίχνοι ὀφθαλμοί.

Ἄπορα πόριμος. ἄπορος πρὸς ἀπορίαν· ὅ ἐστι πολλὴν ἔχων ἀπορίαν: ὅτι ὁ πρὸς κρείσσονας πόλεμος ἀκαταμάχητος.

Ἰσχυρὸς εἰς τὸ ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἀπόρους καὶ μὴ δυναμένους εὑρεῖν τινα μηχανὴν εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ τῆς ἐρωτοληψίας κακοῦ. Ἄλλως· πολυπόλεμος οὗτος ἐστὶν ὁ ἔρως καὶ πόριμος ἀπόρων, τουτέστι, χαλεπῶν καὶ μεγάλων κακῶν, ἐν οἷς οὐκ ἔστι πόρον εὑρεῖν.

v 906. *Α.* Ἦ μὴν ἔτι Ζεύς, καίπερ αὐθάδης φρενῶν. ὅπερ προείρηκεν ὁ Προμηθεὺς — — ἐκπίπτων τῶν μακροχρονίων — τῆς βασιλείας. ἀποτροπὴν δὲ καὶ ἀποφυγὴν καὶ φύλαξιν — τῶν μελλόντων αὐτῷ ἐπελθεῖν — — ἤγουν διὰ τοῦ ποιεῖν βροντὰς — — ἀνυπομόνητα καὶ ἀφόρητα —.

v. 921. (930.) *Α.* Ὃς δὴ κεραυνοῦ κρείσσον' εὑρήσει φλόγα. Ταῦτα αἰνιγματωδῶς φησι — — τοῦ

κρά-

κράτους ἐσχήκει· τὸν μὲν, βροντὴν μηχανώμενον αὐτῷ — Ποσειδῶνα βοηθῆσαι αὐτῷ τῷ Διΐ —.

v. 927. (936.) *Σὺ θὴν ἃ χρήζεις, ταῦτ' ἐπιγλωσσᾷ Διός.* ὁ χορὸς ἀκούων τοῦ Προμηθέως κακὰ προλέγοντος περὶ τοῦ Διὸς, φησὶ πρὸς αὐτόν· σὺ δὴ, ὦ Προμηθεῦ, ταῦτα ἐπιγλωσσᾷ ἤτοι λέγεις καὶ στρέφεις ἐν γλώσσῃ, ἃ χρήζεις, ἤγουν ἃ θέλεις καὶ ἀποδέχῃ. ὁ δὲ Προμηθεὺς φησὶ πρὸς τὸν χορόν· ταῦτα λέγω, ἅπερ μέλλει γενέσθαι· σὺν τούτοις καὶ ἃ βούλομαι παθεῖν αὐτὸν τὸν Δία. ὁ δὲ χορός φησι· καὶ ἐνδέχεταί ποτε πρὸς δόκησίν τινα δεσπόσειν τοῦ Διός. ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· οὐ μόνον ἄλλοι κυριεύσουσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πόνους ἕξει δυσχερεστέρους καὶ χαλεπωτέρους.

v. 930. (939.) *Καὶ τῶνδέ γ' ἕξει δυσλοφωτέρους πόνους.* *Λόφος* ὁ ἄνω τένων, ἤτοι ὁ περὶ τὸν τράχηλον ἄνωθεν· ὅθεν καὶ τὸ καταλοφάδια ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ ὑπὸ ζυγὸν νῶτον εὐκόλως φέρει· ὡς λόφου ἐν τοῖς ζώοις ὄντος τοῦ κατὰ τὸν τράχηλον μέρους, ᾧ ἐπίκειται ὁ ζυγός.

v. 931. (940.) *Πῶς οὐχὶ ταρβεῖς, τοιάδ' ἐκρίπτων ἔπη.* φοβῇ τοιαῦτα ὑβριστικὰ λόγια κατὰ τοῦ Διὸς πέμπων τῆς ἰδίας γλώσσης. ὁ δὲ Προμηθεύς φησι· διὰ τί φοβοίμην ἐγὼ, ᾧ οὐ πεπρωμένον ἐστὶν ἀποθανεῖν;

v. 933. (942.) α. *Ἀλλ' ἆθλον ἄν σοι τοῦδέ γ' ἀλγίω πόροι.* ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ — πόνον *ἀλγίω* καὶ ἀλγεινότερον — καὶ ὁ καλλίων *τοῦ* καλλίονος —.

v. 935. α. *Οἱ προσκυνοῦντες τὴν Ἀδράστειαν σοφοί.* οἱ σέβοντες — — *τὴν τύχην.* ἣν οὐκ *ἐκφεύγειτος* (an ἣν οὐκ ἐκφεύγει τις? ἣν οὐκ ἂν ἐκφεύγοι τις vel potius ἐκφύγοι τις, quod tamen a ductu literarum justo remotius. cf. Hesych. *Ἀδραστία.* ἡ Νέμεσις,

ἣν οὐκ ἄν τις ἀποδράσειεν.) ἢ τὴν τύχην τὴν μὴ ἐῶσαν ἡμῖν δρᾶν τὸ θελητόν· ἢ τὴν δίκην τὴν ἄδραστον τιμωρήσασαν· θεὰ γὰρ ἦν τις τοὺς ὑπερηφάνους τιμωροῦσα.

v. 936. α. Σέβου, προσεύχου. σὺ σέβου — ἢ οὐδόλως φροντίς ἐστι τοῦ Διός. τοῦτον τὸν καιρὸν — καὶ βασιλευέτω εἰς τὸν βραχὺν χρόνον· ἐπὶ πολὺ γὰρ —.

v. 940. α. Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε τὸν Διὸς τρόχιν. Ἀπὸ τοῦ τρέχω τρόχις. δηλοῖ δὲ τὸν σπουδαῖον οἰκέτην, τὸν σπουδαίως πράττοντα τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Ἀλλὰ βλέπω τοῦτον τὸν ἄγγελον τοῦ Διός, τὸν ὑπηρέτην τοῦ νέου τυράννου, ἤτοι τοῦ Διός. λέγει δὲ τὸν Ἑρμῆν. πάντως τὶ νέον ἦλθε μηνύσων ἡμῖν. Ὁ πατὴρ τῶν θεῶν ὁ Ζεύς, φησὶ ὁ Ἑρμῆς, κελεύει σοι εἰπεῖν, οὕστινας μετ' ἀλαζονείας λέγεις γάμους, παρ' ὧν τῆς βασιλείας ἐκβληθῇ. καὶ ταῦτα μέντοι λέγε μηδόλως αἰνιγματωδῶς· ἀλλ' αὐτὰ ἐκεῖνα ἕκαστα φανερά· μηδ' ἐμοί, ὦ Προμηθεῦ, προβάλῃς καὶ προξενήσῃς καὶ δώσεις διπλᾶς ὁδούς, ἀντὶ τοῦ μὴ ποιήσῃς ἀπελθεῖν με κενὸν καὶ πάλιν ἐλθεῖν πρὸς σέ· βλέπεις γάρ, ὅτι τοῖς τοιούτοις ὁ Ζεὺς οὐ καταπραΰνεται.

v. 978. (987.) Εἴης φορητὸς οὐκ ἄν, εἰ πράσσοις καλῶς. καὶ εἶχες καλῶς κατὰ τὰς φρένας, οὐκ ἂν ὑπέμεινας ταῦτα, ἅπερ πάσχεις, ἀλλὰ δηλονότι ἂν ἐβόας.

v. 976. α. Κλύω σ' ἐγὼ μεμηνότ' οὐ μικρὰν νόσον. νοῶ σε, φησὶν — κριτήν, ἐὰν νόσημα — μανία τὸ στυγεῖν τοὺς ἐχθρούς —.

v. 980. (989.) Ἀλλ' ἐκδιδάσκει πάνθ' ὁ γηράσκων χρόνος. μακρὸς καὶ πολὺς χρόνος διδάσκει ἡμᾶς ἃ οὐ γινώσκομεν. καὶ τὸν Δία γοῦν ὁ χρόνος διδάξει τὸ στενάζειν.

v. 981. Καὶ μὴν σὲ οὐδὲ ὁ χρόνος ἐδίδαξε σωφρονεῖν.

v. 982. α. *Σὲ γὰρ προςηύδων οὐκ ἂν ὄνθ' ὑπηρέτην.* καλῶς λέγεις — ἐφρόνουν, οὐκ ἂν προςεφώνουν καὶ διελεγόμην πρὸς σὲ ὑπηρέτην ὄντα, καὶ οὐ θεόν.

v. 985. (994.) *Ἐκερτόμησας δῆθεν ὡς παῖδ' ὄντ' ἐμέ.* ὕβρισας ὡςανεὶ ὡς δοῦλον. *Παῖς* γὰρ λέγεται καὶ ὁ νέος καὶ ὁ δοῦλος· ὡς τὸ, Ὀφθαλμοὶ *παιδίσκης* ἤγουν δούλης. καὶ τὸ, Ἐγένοντό μοι *παῖδες* καὶ *παιδίσκαι*, ἀντὶ τοῦ, δοῦλοι καὶ δουλίδες.

v. 984. (993.) *Καὶ μὴν ὀφείλων γ' ἂν τίνοιμ' αὐτῷ χάριν.* καὶ ἀποδώσω αὐτῷ χάριν ὑπὲρ ὧν ἐποίησεν εἰς ἐμὲ ὥσπερ χρεωστῶν αὐτῷ. τοῦτο δὲ κατ' εἰρωνείαν λέγει.

v. 991. (1000.) *Πρὸς ταῦτα, ῥιπτέσθω μὲν αἰθαλοῦσα φλόξ.* καταφερέσθω μὲν ἄνωθεν ἀστραπὴ καὶ κεραυνὸς ἐν νιφάδι δὲ καὶ χιόνι λευκοπτέρῳ καὶ λεπτῇ κατερχομένῃ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν βρονταῖς ταραττέτω πάντα· οὐδὲν γὰρ ἀπὸ τούτων κάμψει καὶ πείσει με, ὥστε εἰπεῖν αὐτῷ, πρὸς τίνος ἀπόκειται τῆς τυραννίδος ἐκβληθῆναι αὐτόν.

Βροντήμασι. αἱ γὰρ βρονταὶ καὶ οἱ σεισμοὶ καὶ αἱ νιφάδες χθονός εἰσιν ἤτοι τῶν βροτῶν καταπληκτικά· τοῖς δὲ θεοῖς οὔ (γράφεται ἡμῖν δέ, *τοῖς θεοῖς*, οὔ).

v. 997. (1005.) *Ὅρα νυν, εἴ σοι ταῦτ' ἀρωγὰ φαίνεται.* ὁ Ἑρμῆς φησι πρὸς τὸν Προμηθέα· βλέπε καὶ πρόςεχε, ἐὰν εἰσί σοι ταῦτα ὠφέλιμα καὶ δυνάμενα λῦσαί σε τοῦ δεσμοῦ. ὁ δὲ Προμηθεὺς πρὸς αὐτόν· ταῦτα ἔκπαλαι ἐμελετήθησαν καὶ ἐβουλεύθησαν.

v. 1000. (1009.) *Ὀχλεῖς μάτην με, κῦμ' ὅπως, παρηγορῶν.* Μάτην μή, φησί, βιάζῃς, ὥσπερ εἰς κῦμα λαλῶν ἤγουν ἀναισθήτῳ προςδιαλεγόμενος. τὸ δὲ εἰςελθέτω μήποτε, φησί, σοὶ ἔννοια, ὅτι ἐγὼ φοβηθεὶς τὴν ἀπηνῆ γνώμην τοῦ Διὸς μαλακισθήσομαι καὶ θηλύνους γενήσομαι, ἤτοι

θῆλυς καὶ ἄνανδρος τὸν νοῦν, καὶ παρακαλέσω τὸν ἐμοὶ μεγάλως μισούμενον Δία ἐν ὑπτιάσμασι χειρῶν γυναικομίμοις, ἤγουν ἐν ἐκτάσεσι χειρῶν ἀσθενέσιν, ὥστε λῦσαί με τῶνδε τῶν δεσμῶν.

v. 1002. Γνώμην φοβηθείς. καὶ συντάσσεται οὕτω· μὴ εἰςελθέτω σε γνώμη καὶ ἐνθύμησίς ποτε, ὅτι ἐγὼ φοβηθεὶς ἕνεκα τοῦ Διὸς θηλύνους ἤτοι θῆλυς καὶ ἄνανδρος τὸν νοῦν γενήσομαι.

v. 1013. (1022.) α. Σκέψαι δ', ἐὰν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῇς λόγοις. σκόπησον, ποταπὸς — — in fine: ὀπισθορμήτως ἥξεις ἐς φάος.

v. 1021. (1030.) α. Πτηνὸς κύων. μυθεύεται, ὅτι ὁ Ζεὺς — — — οἱ θεοὶ παρὰ (γράφεται περὶ) τὴν Σικυῶνα — δολίως ἐγκαλυψάμενος (suprascr. συγκαλύψας) τῷ δὲ Διῒ μόνα τὰ ὀστᾶ πρὸς — — ἐρχόμενος ἀκάλεστος. εὐωχητής —.

v. 1022. (1031.) Διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος. διακόψει.

Ἀρταμὸς δὲ κυρίως ὁ δαιτρός. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἄρτιον, τὸ ὁλόκληρον, καὶ τοῦ τέμνειν· ὅταν ἄρτια ἤγουν τὰ ὁλόκληρα καὶ ἀκέραια τεμμαχίζων.

v. 1024. (1033.) Κελαινόβρωτον δ' ἧπαρ ἐκθοινήσεται. τὸ μελαινόμενον ὑπὸ τῆς βρώσεως. διὰ τὸ αἷμα τοῦτο λέγει.

v. 1029. α. Πρὸς ταῦτα βούλευε. πρὸς ταῦτα βουλεύου — μηδὲ τὴν ἀναίδειαν ἡγήσῃ —.

v. 1042. (1053.) α. Πρὸς ταῦτ', ἐπ' ἐμοὶ ῥιπτέσθω μέν. πρὸς ταῦτα, — (ἀμφήκης δὲ ἐστὶν ὁ ὀξὺς) βόστρυχον δὲ εἶπε, διότι δίκην βοστρύχου πίπτει ὁ κεραυνός. ὁ αἰθὴρ δὲ καὶ ὁ ἀὴρ —.

v. 1044. (1053.) *Σφάκελος.* *Διαφέρει δὲ σφάκελος φακέλου· σφάκελος μὲν γάρ ἐστιν ὁ σπασμὸς τῆς κεφαλῆς· φάκελος δὲ ὁ δεσμός· ἀφ' οὗ καὶ φακιόλιον. Φᾶκαι γὰρ παρὰ Ῥωμαίους τὰ δεσμά.* Cetera de hac voce vide supra v. 877. Post *ἄστρα* in fine addit *ἢ εἰς τὸν μέλανα Ἅιδην.*

v. 1053 (1062) *Τοιάδε μέντοι τῶν φρενοπλήκτων.* *Ἀκούσας ὁ Ἑρμῆς τοῦ Προμηθέως εἰπόντος, ὅτι εἴ τι βούλεται ὁ Ζεὺς ἐπ' ἐμοί, ποιησάτω· ἐμὲ γὰρ οὐ θανατώσει· πρὸς τὰς Ὠκεανίδας φησί· τοιαῦτα μὲν τῶν φρενοπλήκτων καὶ τῶν εἰς νοῦν βεβλαμμένων καὶ παραφρονούντων τὰ βουλεύματά καὶ λόγιά ἐστιν ἀκοῦσαι· τί γὰρ ἐλλείπει πρὸς τὸ μὴ παραφρονεῖν αὐτόν, ὦ Ὠκεανίδες;*

v. 1056 (1065.) *Εἰ δ' εὐτυχῆ, τί χαλᾷ μανιῶν.* *ἔνι δὲ ὁ λόγος ὅλος τοῦ Ἑρμοῦ· ἡ ἔννοια δὲ τοιαύτη· εἰ ταῦτα εὐτυχῆ δοκῶσι τῷ Προμηθεῖ, τί διαφέρει τοῦ μαινομένου; Ἄλλως· εἰ τὰ τοῦδε εὐτυχῶς ἔχουσι, τί χαλᾷ καὶ ἐνδίδωσι ταῖς μανίαις. Ἄλλως· εἰ τοῦδε εὐτυχεῖ, τί χαλᾷ μανιῶν; γράφεται καὶ εἰ τὰ τοῦδε εὐτυχῆ εἰσί σοι, τί χαλᾷ· ἐλλείπει μανιῶν.*

v. 1057. *Α. Ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γ' αἱ πημοσύναις.* *πρὸς Ὠκεανίδας φησὶν ὁ Ἑρμῆς — μὴ τὰς φρένας ὑμῶν ματαιώσῃ καὶ μωρὰς — ποιήσῃ τὸ ἦχημα.*

v. 1062. *Β. Ἄλλο τι φώνει. ἄλλο τι λέγε — τὸ τῆς βροντῆς ἦχημα — καρτερικὸν παρέσυρας καὶ παρέῤῥιψας καὶ παρήγαγες εἰς τὸ πεῖσαι τὸν Προμηθέα.* (Verba *καταλῆψαι τὸν Προμηθέα* postea sunt inserta.)

v. 1065. *Α. Πῶς με κελεύεις κακότητ' ἀσκεῖν.* *πῶς με κελεύεις κακίαν ἀγαπᾶν καὶ μισεῖν τοῦτον.*

v. 1067. *Διά τινα Ἰφικράτην στρατηγόν. λαβὼν γὰρ*

δῶρα προὔδωκε τὸν οἰκεῖον στρατὸν ἐναντίοις.†) Ἄλλως· τοὺς προδότους (προδότας) μισῶ, καὶ πῶς προδῶσαι (προδώσω?) τὸν ἐμοὶ φίλον καὶ τούτῳ συμπονήσω;

v. 1070. (1079.) *Α.* Ἀλλ' οὖν μέμνησθ' ἅττ' ἐγώ. ἀλλ' οὖν μέμνησθε — — μηδαμῶς εἴπητε ποτέ, —.

v. 1079. (1088.) *Α.* Καὶ μὴν ἔργῳ καὶ οὐκ ἔτι μύθῳ. καὶ δὴ ἐν ἔργοις αὐτοῖς — — στρόμβοι δὲ αἱ κινήσεις καὶ αἱ ἑλίξεις τῶν ἀνέμων ἑλίσσουσι καὶ συστρέφουσι.

v. 1090. (1099.) *Α.* Ὦ μητρὸς ἐμῆς σέβας. περιφραστικῶς, ὦ μήτηρ ἐμὴ Γῆ, ὦ Θέμις.

---

†) Haec quamquam docent, Aeschyli ἔμαθον — ad tempora esse referendum, tamen male me habent: nam quum Iphicrates et Timotheus Ol. CV. 3. accusati et in exsilium missi sint, aut error apertus, aut alius Iphicrates, quem non novi, significatus est. H.

VARIETAS LECTIONIS

CODICIS MMDCCLXXXVII.

EDIT. SCHÜTZ. PRIOR.

---

v. 5. Λεουργὸν (in contextu λεωργόν) τὸν Προμηθέα λέγει, τὸν ὀφέλλοντα γενέσθαι ἔργον λαοῦ.

v. 109. Θηρῶμαι. κλέπτω καὶ μετὰ μηχανῆς λαμβάνω.

v. 162. Δίχα γε Διός. γρ. γ᾽ ἑνός, quae lectio est elegantissima. Ex interpretatione invasit textum Διός. Additur ἤγουν Διός.

v. 189. Ῥαισθῇ. ἤγουν ὅταν καταβιβασθῇ ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας. γράφεται

Ῥεχθῇ. ὅταν πραχθῶσι τὰ πράγματα οὕτως ὡς λέγω. τυπωθῇ, ἑδραιωθῇ.

Ῥεχθῇ. ὅταν τυπωθῇ ὑπὸ τῶν μοιρῶν καὶ ἑδραιωθῇ οὕτως γενέσθαι.

v. 191. Ἀριθμόν. γράφεται ἀρθμόν. ἤτοι φιλίαν ὁ Λιβάνιος· Οἱ δ᾽ ἡμῖν ἀριθμοι (f. ἀρθμοί) ἀντὶ τοῦ φίλοι. καὶ διέτμαγον ἀρθμήσαντες ἀντὶ τοῦ εἰς φιλίαν ἐλθόντες. καὶ ὁ Ἄρατος· Καὶ δήπου πόλεμον καὶ δὴ καὶ ἀνάρθμιον αἷμα.

v. 213. Ὑπερέχοντας κρατεῖν.

Χρὴ ἢ δόλῳ τε, τοὺς ὑ.

Χρή. ἐνδέχεται.

Ἤ. παρὸ, ἀλλὰ ἐν δόλῳ, παρὸ, ἀλλὰ κολακείᾳ.

Χρή τε ἢ δόλῳ τε.

v. 262. Ἄλλου. κακοῦ ἀγῶνος. γρ. ἄλλου. (An ὅτλου voluit scribere?) Prius f. ἄθλου. H.

v. 329. Προςτρίβεται. προςκαλλῶται (scrib. προςκολλᾶται). γρ. προςγίνεται. ἐπέρεται. (f. ἐφέπεται, ἐπέρχεται vel tale quid aliud.)

v. 343. Πονήσεις. γρ. ποιήσεις. προγινώσκει γὰρ ὅτι οὐ πείσει τὸν Δία.

v. 363. Παρήορον. γρ. Παράωρον. ἤγουν ἠμελημένον, ἠφανισμένον. ἤγουν ἔκλυτον, ἡπλωμένον. (Putabam ἢ πλυνόμενον. Sed nihil muto.)

v. 365. Ἱπνσύμενος. γρ. ἱπούμενος. ἀντὶ τοῦ βαρυνόμενος, ἤγουν σφιγγόμενος, ἤτοι παγιδευόμενος (adscr. παγιδευθεὶς).

Ἶπος (in impress. est ἴπτος) γὰρ ἡ παγὺς (scrib. παγὶς) τῶν μυῶν, ἀπὸ τοῦ ἴπτω τὸ βλάπτω.

v. 374. Εὖ φρονοῦντα μὴ δοκεῖν φρονεῖν. ἤγουν τὴν ἀλήθειαν.

v. 386. Δοκήσοι. γρ. δοκήσῃ.

v. 388. Θακοῦντι. καθεζομένῳ. γρ. κρατοῦντι.

v. 394. Ψαύοι. suprascr. ψαύει. γρ. ψαίρει. ἤγουν ἐπαναβαίνει καὶ κινεῖται.

v. 400. Ῥαδινῶν γρ. ῥαδινόν. ἤγουν κινητὸν, λεπτόν.

v. 435. Ἄλγος οἰκτρόν. γρ. πικρόν. ἤγουν τὸ βάρος, ὃ βαστάζει.

v. 438. Προςελούμενον. γρ. προςηλούμενον. προςκεκαρφωμένον, ὑβριζόμενον. ἔνθα καὶ οἱ Ἀρκάσι πρόςελοι ἄνδρες ὑβρισταί. Λέγουσι δὲ, εἶναι τοὺς Ἀρκάδας, ἐξ ὧν χρῆσις προςελούμενον.

v. 452. Ἀεισυροι. η suprascr. Αἰήσυροι. ἢ ἐν αἴῃ (i. e. γῇ. cf. Hesych. αἴης.) συρόμενοι ἢ ἀεὶ συρόμενοι. ἤγουν ἐν ταῖς ἀήταις συρόμενοι. πᾶν γὰρ λεπτὸν σύρεται ἐν τοῖς ἀνέμοις.

v. 461. Ἐργάτιν. γρ. Μουσομήτορος ἐργάτην.

v. 480. Πότιστον. γρ. οὐδὲ πιστόν. ἤτοι πινόμενον, ὅπερ ἐστὶ ἀπὸ τοῦ πίω, πίσω.

v. 619. Δίκην. τιμωρίαν. γρ. χάριν, glossa.

v. 643. Οἴσεσθαι δάκρυ· γρ. ὕσεσθαι. ἀντὶ τοῦ σταλάξαι.

v. 655. Ξυναίρεσθαι. γρ. ξυνάρασθαι. Συναίρομαι τὸ συλλαμβάνω καὶ τὸ συμβοηθῶ. συμβοηθῆσαι, ὑπουργῆσαι εἰς μῖξιν καὶ συνελθεῖν.

v. 664. Θεοπρόπους. Ὁμηρικὴ ἡ λέξις.

v. 692. Ἄπεχε. ἀποχώρει.

Φεῦ, οὔποτ᾽ οὔποτ᾽ ηὔχουν. ἐθάῤῥουν, ἤλπιζον, προσεδόκουν. γράφεται

Ηὐχόμην.

v. 694. Ξένους. σκυθρωπούς, παραδόξους. γρ. Ξύνους.

v. 703. Ἐπίσχες, εἴς τ᾽ ἄν. γρ. ἔς τ᾽ ἄν.

v. 699. Ψύχειν. ψυχραίνειν, νεκροῦν, λυπεῖν.

v. 719. Ἐκπέρα. γράφεται ἐκπερᾶν.

v. 790. Τὴν λοιπὴν πλάνην. γρ. βλάβην.

v. 794. Πολύδινον πλάνην. πολύστροφον. γράφεται πολύδονον. πολυτάραχον.

v. 840. Προσηγορήθης ἡ Διός. γρ. προσαγορεύθης. ὠνομάσθης.

v. 860. Ἐλεύσεται θηλύσπορος. γρ. ἐφέψεται.

v. 865. Φθόνον δὲ σωμάτων ἕξει θεός. ἤγουν

ὁ Ἄρης ἢ ἡ Ἥρα ἢ ἡ Ἀφροδίτη ἢ ὁ Ἔρως ἢ καὶ ἄλλως (ἄλλος?).

Φθόνον δὲ ἕξει σωμάτων ὁ θεός. ἤτοι ὁ Ἄρης, ἀντὶ τοῦ φθονήσει τοῖς τῶν νυμφίων σώμασιν.

v. 866. Δεδέξεται θηλυκτόνῳ. λάβῃ τὰ σώματα.

v. 867. Νυκτιφρουρήτῳ θράσει. γράφεται νυκτιφορήτῳ.

v. 869. Δίθηκτον ἐν σφαγαῖσι. δίστομον, ἀμφήκες, ἀμφοτέρωθεν ἠκονημένον. γράφεται Ἄῤῥητον.

v. 872. Ἀλλ' ἀπαμβλυνθήσεται. γρ. ἐπαμβληθήσεται. ἤγουν ἐκκοπήσεται τοῦ φόνου.

Ἀπαμβλυνθήσεται. ἀσθενὴς μείν.. ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. An latet vulgat. κτεῖναι? Literae erant impeditissimae.

v. 873. Θάτερον. γράφετα. θατέραν.

v. 877. Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῶνδε. γρ. ἐκ τῆσδε. ἤγουν ἐκ τῆς τοῦ Ἄβαντος, τῆς Ὑπερμνήστρας.

v. 881. Ταῦτα δὴ μακροῦ χρόνου. γρ. δεῖ ἀντὶ τοῦ δέεται καὶ χρεία ἔνι.

v. 908. Δυσσπλάγχνοις Ἥρας. γρ. ἀσπλάγχνοις.

Typis Ioannis Friderici Starckii.

MENDA TYPOGRAPHICA.

Mendorum typographicorum copiam haud exiguam noli meae culpae tribuere, qui procul ab officina abfuerim. — Saepius J pro I scriptum est in voc. Jo, Jones cet., ᾶν pro ἄν in Infinit. verb. et praeterea:

Pag.	1	lin.	4	comma ponendum post doctissimorum.
—	3	—	18	— delendum — ejulatum.
—	6	—	4	— ponendum — dithyrambici.
—	9	—	4	legendum mythologorum.
—	10	—	7	— habuerit.
—	—	—	15	— Aegyptiorum.
—	17	—	ult.	— fortasse.
—	—	—	16	punctum delend. post auctor.
—	20	—	12	legendum Atque.
—	25	—	8 inf.	— *θηρεύουσα*.
—	26	—	4	— prod — ibant.
—	32	—	15	— *ἡρωϊκόν*.
—	—	—	16	— *ποιὰ*
—	34	—	6 inf.	— chromaticum.
—	36	—	3	— audita.
—	—	—	3 inf.	— Choëphoris.
—	40	—	9	— eruditionis.
—	—	—	penult.	— *κατορθώματα*.
—	41	—	5	— Orthopolo.
—	—	—	9 inf.	— *οὐ*.
—	50	—	4 inf.	— argumenti.
—	52	—	16	— *ἀρχαϊκός*.
—	54	—	7	— *παρ'*.
—	56	—	3	— *τὴν*.
—	60	—	7 inf.	— genetricium.
—	63	—	3	— *βαρυκτύπῳ*.
—	64	—	4	delendum in post quantis.
—	68	—	15	legendum socias.
—	70	—	15	— Sophoclem (vide Praefat.)
—	—	—	3 inf.	— *XI*.
—	72	—	7 —	— *Ἑλλάδα*.
—	—	—	5 —	— *οὐρανόν*.
—	73	—	8 —	— exterum.
—	74	—	3 —	— postremo.
—	75	—	6	— crederent.

Pag.	75	lin.	19	legendum	rationibus.
—	76	—	20	—	pristina vereque divina.
—	77	—	19	—	Clisthenes.
—	78	—	13	—	Epicurei.
—	79	—	14	—	poeta perstringit.
—	81	—	3 inf.	—	ἀρχαϊκός.
—	82	—	5	—	diversitas.
—	—	—	13	—	Q. S.
—	—	—	2 inf.	—	μηδέν.
—	83	—	12	—	Col.
—	89	—	5 inf.	—	Phoeniss.
—	90	—	12	delendum im —.	
—	—	—	3 inf.	pro commate semicolon ponendum ante cui.	
—	91	—	7 inf.	legendum	adnotandum.
—	92	—	14	—	ἀγαυούς.
—	—	—	22	—	Cap. IX.
—	—	—	5 inf.	—	fuisse decl.
—	—	—	2	—	comicorum.
—	94	—	11	—	exempto.
—	—	—	16	—	incusare.
—	100	—	2 inf.	—	Hesych.
—	—	—	ult.	punctum ponendum post λυομένῳ.	
—	102	—	2	legendum	Προμηθέως.
—	—	—	12	—	πολλαχοῦ.
—	103	—	14	—	adesum.
—	—	—	20	—	excipio.
—	104	—	17	—	cf. ad v. 397.
—	—	—	5 inf	—	ὑψίκρημνον.
—	105	—	4 —	—	quapropter.
—	106	—	5 —	—	quaerendum.
—	107	—	9	—	Choëphororum.
—	—	—	2 inf.	comma ponendum post tollitur.	
—	113	—	17	legendum	ἔνερθε.
—	115	—	19	—	refinctam.
—	117	—	5	—	Αἰσχύλε, τί φῄς;
—	123	—	4	—	Ἑλλάδος.
—	124	—	2	—	exploserunt.
—	126	—	5	—	choreutis.
—	129	—	7	—	particulam.
—	—	—	10	—	Manutius.
—	130	—	16	—	solet I^D.
—	131	—	2	—	ἀνθρώποις.
—	133	—	6	—	ἤδη.
—	—	—	5	—	ἦχημα.
—	134	—	7	—	δακρυσίστακτον.
—	—	—	7	comma delendum post ῥόος.	
—	—	—	9	legendum	κἀρχαιοπρεπῆ.
—	—	—	7 inf.	comma ponendum ante et post ipsae deae.	
—	—	—	2 —	legendum	θοίναις.

Pag.	135	lin.	18	legendum	ἐμμένοι.
—	136	—	5 inf.	—	ἔσεσθ᾽.
—	137	—	ult.	—	αἰὲν.
—	139	—	4 inf.	—	γάμῳ. cf. Praefat. p. IX.
—	140		supra	—	γάμῳ.
—	141	—	21	—	Typhoeo.
—	—	—	7 inf.	—	αἰφνίδιος.
—	149	versu	11	—	φιλανθρώπου.
—	171	—	447	comma ponendum post	Ἔπρασσον.
—	186	—	764	legendum	Γοργόνες.
—	187	—	785	comma ponendum post	πλάνης.
—	188	—	797	legendum	προςήγοροι.
—	—	—	803	—	παλιμπλ.
—	—	lin.	5 inf.	—	εἰ.
—	190	v.	852	—	ὅς.
—	—	—	ult.not.	—	Ἰοῦς γάμῳ.
—	191	—	878	—	τρόπῳ.
—	192	—	888	—	τὴν.
—	—	—	898	—	προςδόκητά.
—	194	—	933	—	χρεών.
—	197	—	981	—	πατὴρ.
—	—	—	999	—	Ἑρμῆς.
—	198	—	1014	comma delendum post	δέμας.
—	204	lin.	15	legendum	typographicis.
—	206	—	8	—	ὅρον.
—	—	—	19	—	λέγει.
—	207	—	7 inf.	—	ὀχμάσαι.
—	208	—	3	—	ὑγρόν.
—	—	—	13	—	Ἥφαιστον.
—	209	—	18	—	κεκαλυμμένα.
—	210	—	3	—	σφῷιν.
—	211	—	7	—	αἰπυμῆτα.
—	—	—	16	—	Εὑρίσκεται.
—	—	—	4 inf.	—	τοῖς.
—	212	—	3 —	—	πορευόμενον.
—	213	—	17	—	οὖν.
—	217	—	10 inf.	—	ἄπυντ᾽.
—	—	—	4 —	—	πλὴν.
—	—	—	3 —	—	ἅπαντα.
—	218	—	5	—	ἐπιτεταγμένα.
—	—	—	15	—	ὅτι.
—	—	—	10 inf.	—	ἄρχειν.
—	219	—	16	—	ἔργον.
—	—	—	2 inf.	—	σιδηρᾶν.
—	220	—	12 —	—	Προμηθέως.
—	221	—	9 —	—	ἀνάγκη.
—	222	—	7	—	ἄνω.
—	—	—	12	—	ἑκών.
—	224	—	10 inf.	—	οἱ.
—	225	—	13 —	—	ὀρνέων.

—	226	lin.	7	legendum	ὥσπερ.
—	230	—	12	—	Ὠκεανίδες.
—	231	—	18	—	Ὁ.
—	232	—	10	—	βροτούς.
—	233	—	14	—	καταπείσασα.
—	234	—	1	—	ἠκούετο.
—	—	—	15	—	καὶ.
—	—	—	18	—	ὃ.
—	235	—	7	—	ἀέρος.
—	—	—	11 inf.	—	ὅμοια.
—	236	—	2	—	γῆν.
—	—	—	3	—	ὡς.
—	—	—	8	—	γήμας.
—	—	—	9	—	τάς.
—	237	—	5	—	οὕτως.
—	—	—	12 inf.	—	ἤτοι.
—	—	—	ult.	—	λέγει.
—	238	—	18	—	εἴδωλον.
—	—	—	8 inf.	—	οὐ.
—	239	—	15	—	οὐ.
—	240	—	11	—	ὃν.
—	—	—	3 inf.	—	v. 169.
—	241	—	4	—	ἀποσυληθήσεται.
—	—	—	11	—	γάρ.
—	—	—	3 inf.	—	γίνῃ — ἐπικάμπτῃ.
—	242	—	11	—	ἐνδίδως.
—	243	—	3	—	πραΰς.
—	—	—	12 inf.	—	punctum ponendum post ἄκαμπτον.
—	244	—	8	—	δίδαξον.
—	—	—	11	—	αἰτία.
—	—	—	16	comma ponendum post	εἰσι.
—	245	—	9	legendum	αἱμύλας.
—	—	—	17	—	καὶ.
—	—	—	2 inf.	—	ἄλλην.
—	247	—	9	—	ἣν.
—	—	—	10	—	ἐρωτᾶτέ με.
—	248	—	14	—	βουλῇ.
—	250	—	8	—	τοῦτο.
—	251	—	15	—	λύπας.
—	252	—	15	—	ἱσταμένη.
—	—	—	19	—	τοῦτο.
—	253	—	11 inf.	—	ὀρνέων.
—	254	—	9	—	βίᾳ.
—	—	—	3 inf.	—	νείμαιμι.
—	255	—	6	—	μαθήσῃ.
—	256	—	11	—	ἐμέ.
—	257	—	2 inf.	—	σκληρούς.
—	258	—	6	—	ὀργίλος.
—	261	—	11 inf.	—	εὕρηται.
—	—	—	3	—	punctum pon. post ἐκεραύνωσε.

Pag.	264	lin.	12 inf.	legendum	ἐκπυρωθέντος.
—	—	—	11 —	—	ἀργός.
—	—	—	8 —	—	ἀέρος.
—	265	—	5	—	ἄψασθαι.
—	—	—	20	—	Ἐκ.
—	266	—	3	comma, ponendum post	φησί.
—	—	—	14	legendum	γάρ.
—	267	—	4 inf.	—	σφριγῶντα.
—	269	—	7	—	καί τις.
—	—	—	6 inf.	—	ὄρνεον.
—	270	—	1	—	ᾄδει.
—	—	—	13	—	ξυνομαιμόνων.
—	271	—	11	—	εἰπὼν.
—	272	—	ult.	—	τὸν Τιτᾶνα.
—	274	—	9	—	καί.
—	—	—	14	—	κατόρθωμα.
—	275	—	13 inf.	—	ἔννους.
—	277	—	10	—	γάρ τις.
—	278	—	3	—	ζεύγνυσθαι.
—	—	—	6 inf.	—	οἵ.
—	279	—	1	—	μὴ.
—	—	—	4	—	φρενῶν.
—	—	—	13	—	εὕρηται.
—	280	—	14	—	χρώματα.
—	—	—	11 inf.	—	ἐγνώρισ᾽.
—	281	—	12 —	—	ὕπαρ.
—	282	—	1	—	εὐωνύμους.
—	283	—	14	—	Τίς.
—	—	—	11 inf.	punctum ponendum post	ἔφην.
—	284	—	1	legendum	ἤγουν.
—	285	—	3	—	ἄν.
—	—	—	7	—	ὁ Προμ.
—	—	—	6 inf.	comma ponendum post	κράτος.
—	—	—	2 —	legendum	ἤτοι.
—	286	—	1	—	τοῦ.
—	—	—	15	—	ὀκνοῖμι.
—	—	—	3 inf.	—	προσάγειν παρὰ.
—	287	—	2	—	ὑπὸ.
—	—	—	4 inf.	—	ἀλκά ; τίς.
—	288	—	3	—	ἄκικυν.
—	—	—	5 inf.	—	ταὐτῷ.
—	289	—	16	—	ἰέν.
—	—	—	20	—	ταὐτοῦ.
—	—	—	1 inf.	comma delendum post	Τηθύος.
—	290	—	6 —	legendum	τοῦ.
—	294	—	13 —	—	οὖν.
—	297	—	ult.	—	ἐᾶ.
—	298	—	16	—	οὐδείς.
—	—	—	7 inf.	—	δὸς κἀμοὶ.
—	300	—	16	colon pmendum post	ἐμέ.
—	305	—	4	legendum	τί μ᾽.

Pag.	306	lin.	11	legendum	τὴν.
—	308	—	2	—	ῥαχιῶν.
—	309	—	10	—	ἐνθ᾽.
—	—	—	19	comma ponendum post	εἴρηκεν.
—	312	—	15 et seqq.	legendum	ζῆν.
—	314	—	7 inf.	—	ἐρωτᾷς.
—	315	—	13 —	—	Ἀλκμήνη.
—	333	—	12	punctum ponend. post	ταπεινός.
—	334	—	7	legendum	ἄϊςον.
—	336	—	1	—	καταβοᾶς.
—	—	—	16	—	ὑπερηφάνως.
—	337	—	10	—	τὸ.
—	339	—	5 inf.	—	ἠσθόμην.
—	340	—	15	—	ὁ.
—	—	—	16	colon ponendum post	Ἑρμῆν.
—	341	—	12	punctum —	λογίζεσθαι.
—	344	—	10	legendum	σφοδρύνη.
—	345	—	12	—	νάρθηκι κατ.
—	346	—	15	—	μηδὲ.
—	347	—	2	—	προςέταξέ μοι.
—	—	—	6	—	κρείττονα.
—	—	—	8	—	ἐρευνᾶν.
—	349	—	7	—	παρ —.
—	350	—	2	—	κατὰ.
—	—	—	9	—	λόγῳ.

centㄝa da
beyond th

rom